

THE
NAVASAHAŚĀNKA CHARĪTA

OF

PADMAGUPTA *ALIAS* PARIMALA,

PART I.

CONTAINING THE PREFACE, THE TEXT WITH VARIOUS
READINGS, AND AN INDEX TO THE ŚLŌKAS.

EDITED BY

PĀNDIT VĀMĀNA SHĀSTRĪ ISLĀMPURKAR.

(Registered under Act XXV. of 1867.)

Bombay:
GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPŌT.

1895.

(All Rights Reserved.)

Price—Rs. 3-4.

Bombay Sanskrit Series,
No. LIII.

PRINTED AT THE
EDUCATION SOCIETY'S STEAM PRESS BYCULLA

श्री

नवसाहसार्ङ्गचरितम् ।

श्रीपरिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतिः ।

प्रथमो भागः ।

तत्र

भूमिका, पाठान्तरसहितं मूलं, श्लोकानुक्रमणिका च ।

न च

इस्लामपुरग्रामजनुपा विद्वद्धर-गोविन्दशास्त्रि-
सूनुना वामनशर्मणा संशोधितः ।

काव्य यशमेऽर्थहर्त्रे व्यवहारसिद्धे शिमेरस्तनये ।
सद्यः परनिर्गुणये कान्तामम्बितयोपदेशयुजे ॥

मन्मटः

मुम्बई :

भालिघाहनगराप्ताः १८१७।

प्रीतनाप्ताः १८९५।

गृन्थं मुद्रादस्त्वकत्रयम् ।

शुभचिह्नम्

पञ्चकेशन् सोसायटीमुद्रालये मुद्रितम्.

PREFACE.

NOTHING affords me greater pleasure than the present occasion, which has enabled me to write this preface to a poetical work, which is calculated to occupy a very prominent place in the literature of the East. The fact that the work in question, although widely known to the authors of about four centuries ago, should not have been available so long, was to my mind a subject of as great a wonder as of regret. I request that the reader will kindly pardon my vanity in mentioning that it is highly gratifying to me to see that I have been instrumental in supplying to the literary class of the present day what was long felt to be a desideratum. Although my responsibilities in editing this work were very onerous and my labours great, I affirm and affirm sincerely that I shall feel amply rewarded for them all, if what I have been able to do is fully acceptable to those, for whom it is intended.

It will not, I consider, be out of place, if I enter here into the general details of what may be called the history of my labours in this matter :—

During my travels in Upper India and Kashmere and Assam (from 10th June 1882 to 26th April 1887), I was fortunate enough to discover a good many old and rare manuscripts. Out of the many works of which I obtained manuscripts, the present is one of the three I undertook to edit in the beginning. The second is *Advaitabrahmasiddhi*, which, at the request of the great scholar and my esteemed friend, the late Dr. Rajendralal Mitra, I edited for the Asiatic Society of Bengal. This

work wholly treat of Philo-ophy. The third *etc.*, *Mudatamadâlasam*, which is a drama, will shortly appear as a number of the Ânandâsrâma Sanskrit Series. Thus I have the pleasure to see that each of these three works, which lay hitherto unnoticed notwithstanding their passing excellence, occupies a place in one or the other of the three widely known Sanskrit series of this day

The present work *Narasahasânkacharita*, as mentioned above is a poetic composition. During my sojourn in Bharatpore in Rajaputana, in December 1883, I purchased some old manuscripts in a lot of a person who had bought them at an auction sale as part of a property attached by the Court. Among them I found two rotten leaves with their marginal figures so much dimmed and disfigured as to make it impossible to decipher them. Extremely worn out and soiled, these leaves baffled all attempts at making out their contents in the beginning. On a careful perusal of them however, I was convinced of the superior skill and merit of the whole work from the detached portion, and with a view to secure that work, I endeavoured to ascertain at my cost and trouble whether the MS of which the leaves formed a part or any other MS of the whole work existed in any of the libraries of private individuals residing in the district. Thus I carefully overhauled the family collections of my learned friend, Bhattajee Durgaprasad the then *Alaltu* (Judge) at Bharatpore. In them, among other books, I came across a copy of the work so longed for, which was, however, subsequently found to be in an incomplete state. By the kind permission accorded to me by the gentleman I made a copy for myself

My first conviction as to the passing merits of the work from the perusal of the two leaflets grew so much stronger by this further discovery that I at once resolved to leave no stone unturned in the whole vicinity in discovering a complete copy. The copyist of the above incomplete MS adding a *śloka* at the end gives his own name and the date of the MS and states that he copied it at Argalapura (most probably the modern Agra). This leading me to suppose that the original might be lying with somebody at Agra I conducted my unremitting enquiries at that and other places in the vicinity, but to no purpose.

Having now had sufficient information on the points of the authorship the title and the subject matter of the work I wrote to such of my friends as enjoyed a very high reputation in antiquarian researches, but unhappily, no further light could be thrown upon it by any one of them including the late Dr Rajendralal Mitra.

Then proceeding onwards to Jeypore the late Pandit Durgaprasad a pandit devoted to research and the well-known editor of the *Kavya Mala* and other valuable works obtained permission of me to retain with him the incomplete copy promising in his turn to prosecute further enquiries in the matter with a view to securing a correct and complete one. His enquiries too were fruitless. The MS, however, found its way from him into the hands of Dr P. Peterson and unfortunately use was made of it without my knowledge and without any sort of acknowledgment in the Introduction (*vide* page 21) to the edition of Vallabhadeva's *Subhashitarali*, published by him and Pandit Durgaprasada.

Afterwards during my stay in Kashmere, I found to my extreme delight and satisfaction an entire copy of this work among manuscripts belonging to a poor obscure Brahmin by name Shiva Narayan. With the exception of some verses, which are wanting in this MS, it must, in justice to it, be said, that it was the first complete copy that I could lay my hands upon. Having seen two MSS of *Sahasānlacharita* by Parimala Kalidasa mentioned in Dr Burnell's catalogue of the MSS in the Tanjore Palace Library, I got a copy made in Devanagari from Tanjore and found that the work was the same as the present one. Two more manuscripts were added to this collection—one from the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, and the other from the Palace Library, Travancore, making thus a total of five manuscripts, and the text of the present edition is based on all these five taken together.

The work contains an elaborate description of a great sovereign of the line of Parmār (now Powar) Dynasty. Thus, in a great measure, facilitated my efforts in securing the promises of support from the three Powar states (Dewas, Senior and Junior, and Dhar) from Central India.

To my esteemed friend, A. Shrinivāsrao, B.A., the then minister to the Dewas State, Junior Branch, and afterwards Chief Justice to the Gwalior State, and to Rajsahib Vishnu Keshav Kunte, Political Superintendent at Dewas, Senior Branch, are my cordial thanks due for the promises they gave of a liberal support towards the

publication of this work. To H. H. Anandrao Babasaheb, K.C.S.I., Maharaja of Dhar, also, I am specially indebted for a similar promise carried out in another form.

Meanwhile, on the recommendation of Di. Bhandarkar, who highly appreciated the merit and value of the work, the Bombay Government having very kindly acceded to my request for support, I stood in no need of it from other quarters, and, consequently, I did not avail myself of the liberal support so kindly proffered. The present edition is thus the outcome mainly of the liberal and beneficent support of the Bombay Government.

The following are the manuscripts on which the present edition is based :—

B. This is the copy of the Bharatpore manuscript made by myself. The original MS. had lost the portion containing its first 37 stanzas, the first half of the 38th and the first three letters of the second half of the same. Thus it begins with वानो हरिणेश्वरानामलीम्बोपे सहस्र विंदति ॥ ३८ ॥ In the present edition this verse becomes the 39th, and I am, therefore, led to suppose that either the original MS had one stanza less than the original work or that the MSS., designated K., I. and T. and described hereafter, have one stanza additional. The MS. then runs properly up to the third letter of the second half of the 14th stanza of the 7th canto, and has lost altogether the remaining portion of that canto. It further omits the 8th and the 9th cantoes and a portion of the 10th consisting of the first 38 stanzas, and the first three letters of the 39th stanza of the canto. The last portion of the 10th canto beginning with the 4th letter of the 2nd half

of the 64th stanza has also been lost. The 11th, 12th and 13th cantoes are entirely absent; the 14th canto, too, is incomplete; it has lost the first 23 stanzas and the first 21 letters of the 24th stanza. There are no more omissions in the MS.

This MS. ends with the following colophon :—

इति श्रीमृगाङ्कसूतेः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतौ नव-
साहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये शशिप्रभालामो नामाष्टादशः सर्गः

श्रीमत्कविप्रियसुहृच्छलपङ्कनाम-

राजेन्दुमत्स्यधिगतप्रतिभाविशेष ।

एतद्विनिद्रकुमुदद्युतिपद्मगुप्तः

श्रीसिन्धुराजजन्मपतेश्चरितं बबन्ध ॥ १ ॥

लश्मीलतानववसन्त महीतलेन्द्र

विद्याविलासमणिदर्पणासिन्धुराज ।

एतन्मया घटितमुज्ज्वलकान्ति काव्ये

माणिक्यकुण्डलमिव श्रवणे विधेहि ॥ २ ॥

दैवेन तेन कतिञ्चित् कविवान्धवेन

न्यस्तानि यानि मयि सूक्तिमुभ्राणुपन्ति ।

चन्द्रातपस्त्रार्थितमौक्तिकस्तोदराणाम्

तेषामिदं विलासितं नवसाहस्राङ्क ॥ ३ ॥

यथापल किम्पि मन्दधिया मयैव-

मासूचित नरपते नवसाहस्राङ्क ।

आशैव हेतुरिह ते शयनीकृत

राजन्यमौलिकुसुमाननविप्रदर्प ॥ ४ ॥

इति नवसाहस्राङ्कचरितं सम्पूर्णम् ॥

वर्षे विक्रममास्यतौल्लशरपटचन्द्रैर्गुप्ते माघवे

मासे पंचदशीतिथौ कुमुदिनोद्यन्धोदिने मैत्रमे ।

आदित्ये गृध्रराशिर्गौळपुरे श्रीमट्टचिन्तामणे

काव्यं धीगपसाहस्राङ्कचरितं तारा ॥

I may here add that the two leaflets, which, in the beginning I found in Bharatpore, did not give any variants from the MS. called B, and have, therefore, not been referred to in the collected readings.

K. This is a copy I got made of the almost complete MS. which I found in Kashmere. The original is a Bhurja MS. written in the S'aradâ character and is almost correct. I, however, got it copied in Devanâgarî. It is without date. But from the fact that, according to Dr. Bühler, the use of the birch-bark for the purpose of writing, was discontinued from the time of the conquest of Kashmere by Akbar about three hundred years ago, I am led to the conclusion that this MS. was written at least about three hundred years ago. It consists of only 86 leaves, with occasional slips between. Each page has 14 lines and each line 21 letters. Before Sanskrit scholars from Europe made their appearance in Northern India in quest of old Sanskrit MSS., the learned men of Kashmere were very liberal and benevolent towards Pandits, from other parts of India. But their avarice for money having been stimulated by the above European Pandits, they have now become quite the opposite. For obtaining access to the family collections, in which the MS. under reference was deposited, and for having it copied, I had to pay to the owner Rs 50 in cash, and present printed books worth more than Rs. 30. It was a happy thing that I was warmly received in the Durbar of Kashmere; because this lucky circumstance facilitated my attempts at gaining admittance into various magnificent libraries, both public and private.

I This is a palm leaf MS in Devanagari character. It was kindly procured for me by Dr R. G. Bhandarkar. This has been called I under a misimpression that it was from the India Office Library, London, but subsequently I came to know from a letter from Dr. Bühler, dated 15th April 1894, that it was the property of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland. It consists of 185 leaves, each having from two to four lines on each side. Each line has from 50 to 54 letters. Leaf No. 85 is torn into pieces. I got only three pieces, the rest of the leaf being wanting. From the style of the handwriting, this MS. seems to have been written in Guzerat or Kathiwar. It bears no date whatsoever. But as the practice of writing on palm leaves was prevalent in Northern India some four hundred years ago, the MS seems to be nearly four centuries old. Save the last three leaves, all the lines of the MS are divided into three parts at the same points of their length, there being some space left between every two adjacent parts. The MS is generally correct, though there are a few omissions in several places.

I cannot help expressing my thanks to Dr G. Bühler for his kind offer in his letter, dated the 4th July 1893, of Prof. Zschirne's and his essay on the *Narasimhasaṁ'ā-Charita* in German, and of photographs of the whole palm leaf MS of the same work preserved in England. But having got the original copy of the MS, I felt no need of the photographs. The above essay is most useful and full of information, and I wish to give a special account of it in the introduction to be published in the Second Part of the present work.

Travancore, under whose management the Palace Library has been placed by the State. The MS is written in Malayalum character. Raja Keralavarma, with special care, got it transcribed in the Devanagarî character by his own Pandit. It has lost the first 53 slokas of the 1st canto, and the portion beginning with the 45th verse of the 5th canto and ending with the end of the 10th canto. The MS ends with the first half of the 24th sloka of canto XV. No further account of the original Malayalum MS can be given in its absence.

Raja Keralavarma, with all his careful enquiries, could not secure a perfect MS of this work. In his letter, dated 31st July 1894, the learned gentleman says "I am an ardent admirer of *Parimala*. What a pity the immortal poet's only poem is not to be had complete!"

From what has been stated above, it will be seen that the present text is based on MSS more or less imperfect. Only one original MS (the one called I) could be had for consultation at the time of preparing this edition and all the other MSS were copies made by me in haste or made for me, only in one case under my supervision, but in the case of the others far away from me. The originals were unfortunately inaccessible to me at the time of preparing this edition, though I was backed by not a few influential friends. The text of the present edition can, therefore, in some parts, be looked upon as tentative only. In selecting readings for the text those have been selected which appeared to suit the context best. In the foot notes at the bottom there may be noticed a great number

of readings apparently incorrect and meaningless. They are, however, intentionally given with the view that they may suggest truer and better readings.

I have to offer many more remarks in connection with the merits and history of this work, as well as the life of the hero, but this I consider it expedient to withhold for the present. These points will be duly considered in the second part which will appear before the public in a short time.

In conclusion, I give my cordial thanks to the Bombay Government, and to all the friends mentioned above who have given me their valuable assistance towards the completion of the present undertaking.

20, GIRGAUM, }
BOMBAY. } VAMAN SHASTRI ISLAMPURKAR.

ॐ नमः श्रीगणेशाय ।

नवसाहसार्कचरितम् ।

मङ्गलाचरणम् ।

अव्यात् स वो यस्य निसर्गवक्रः
सृष्टात्प्रधिज्यस्मरचापलीलाम् ।
जटापिनद्वोरगराजरत्न-
मरीचिलीढोभयकोटिरिन्दुः ॥१॥
जटाहिरत्नद्युतिपाटलोऽव्यात्
स वः शशी शङ्करमौलिरंजम् ।
श्रुतावगोकाङ्कुरकौतुकेन
यं कर्तुमिच्छत्यचलेन्द्रकन्या ॥२॥
कुम्भस्थली रक्षतु वो विंकीर्ण-
मिन्दूररेणुर्द्विरदाननस्य ।
प्रशान्तये विव्रतमच्छदानां
निष्टचूतवालातपपल्लवेव ॥३॥
चक्षुस्तदुन्मेपि सदा मुखे वः
सारस्वतं शाश्वतमाविरस्तु ।

१. The portion of B. containing the first 28 stanzas and a part of stanza 29 (numbered 38 in the MS.) ending with यस्या यु^० is wanting. 1. reads पायात् and T reads कटयान् २ T. reads श्यधिज्य. ३ T. reads शृडामि^० for जटाहि^० and 1. जटाहि^० for the same ४. K reads शङ्करमौलिभूषा for शङ्करमौलिरंजम्. ५ T. reads वरु^० for कर्तु^० and K. धरु^० for the same. ६. T. reads विनियन्^० for विंकीर्ण^०.

पश्यन्ति येनावाहिताः कवीन्द्रास्
त्रिविष्टपाभ्यन्तरवर्ति वस्तु ॥४॥

प्राचीनकविवर्णनम् ।

तत्त्वस्पृशस्ते कवयः पुराणाः
श्रीभर्तृमेण्डप्रमुखा जयन्ति ।
निस्त्रिंशधारासदृशेन येषां
वैदर्भमार्गेण गिरः प्रवृत्ताः ॥५॥
पूर्णेन्दुविम्बादापि सुन्दराणि
तेषामपूर्व[मदूरे?] पुरतो यशांसि ।
ये भर्तृमेण्डादिकवीन्द्रसूक्ति-
व्यक्तोपदिष्टेन पथा प्रयान्ति ॥६॥
सरस्वतीकल्पलतैककन्दं
वन्दामहे वाक्पतिराजदेवम् ।
यस्य प्रसादाद्वयमप्यनैन्य-
कवीन्द्रचीर्णे पथि सञ्चरामः ॥७॥
दिवं यियासुर्मम वाचि मुद्राम्
अदत्त यां वाक्पतिराजदेवः ।
तस्यानुजन्मा कविरान्धवस्य
भिर्नन्ति तां सम्प्रति सिन्धुराजः ॥८॥

१ K substitutes तदा° for येना°. २ I. reads श्रीकालिशर° for श्रीभर्तृमेण्ड° and T. श्रीभर्तृमेण्ड° for the same. ३ I reads वैदर्भमार्गेण for वैदर्भमार्गेण. The whole of this stanza has been omitted by I & T. reads °मेण्डादि° for °मेण्डादि°. ४ I. and T. read °व्यमृन्ध for °व्यनन्य°. ५ K. reads विभर्ति for विनभि. ६. K reads पद्यगुणः and T. विक्रमार्क for सिन्धुराज.

कवेः शालीनतादि ।

नैते कवीन्द्राः कोति काव्यवन्द्ये
 तदेव राज्ञा किमहं नियुक्तः ।
 किं बालुकापर्वतके धरेयम्
 आरोप्यते सत्सु कुलाचलेषु ॥९॥

अहो महर्षेसाहसमेतदेव
 यदर्णनीयो नवसाहसाङ्कः ।
 दूरे परिच्छेदकथा हि सत्यम्
 एतद्गुणानामुदधेरपां च ॥१०॥

भक्त्याय वास्यैव मम प्रवन्द्ये
 सूक्ष्मोऽप्यमुन्मीलति शक्तिलेशः ।
 उल्लङ्घितो यत् कपिना पयोधिः
 सेवानुभावः स रघूदहस्य ॥११॥

समत्सरे चेतसि दुर्जनानां
 न जातुचित् मूक्तिगुणो गुणाय ।
 निसर्गकृष्णेन्द्रधूकपोले
 निरर्थकः कुड्मुमपत्तभङ्गः ॥१२॥

किमन्यदस्याश्चरितैर्नृपस्य
 मुक्तावदातैः कृतमण्डनायाः ।
 मदीयमूक्तेर्मुकुरीभवन्तु

स्वभावंशुद्धानि सतां मनांसि ॥१३॥

१. I. reads किमु for कनि. २. I. reads महासाहसमेतदेव for महर्षेसाहसमेतदेव.
 ३. I. reads भक्त्याय पत्तेऽप्यैव for भक्त्याय वास्यैव. ४. I and T. read तीक्ष्णो
 or सूक्ष्मो. ५. I. reads मारुतिना for यत् कपिना ६. I reads यदधि, for
 योधि. ७. I. reads गुणाय गुणाय instead of गुणो गुणाय ८. I. reads
 कृष्णे नु धूकपोले for कृष्णेन्द्रधूकपोले ९. K. reads भूतमण्डनायाः for
 तमण्डनायाः. १०. I. reads निसर्ग for स्वभाव.

नमोऽस्तु साहित्यरसाय तस्मै
 निपिक्तमन्तः पृथक्तापि यस्य ।
 सुवर्णतां वक्त्रमुपैति साधोर
 दुर्वर्णतां याति च दुर्जनस्य ॥१४॥
 श्रीसाहसार्कोज्ज्वलकीर्तिगर्भा
 ममाथ वा कं न हरन्ति वाचः ।
 कस्यात्र लोभार्थं न शुक्तयस्ता
 गुक्ता हि यासामुदरे स्फुरन्ति ॥१५॥

प्रतिज्ञा ।

एतान्यवन्तीश्वरपारिजात-
 जातानि तारापतिपाण्डुराणि ।
 सम्प्रत्यहं पश्यत दिग्बभूनां
 यशःप्रसूनान्यवतंसयामि ॥१६॥

अथ उज्जयिनीवर्णनम् ।

अस्ति क्षित्तावुज्जयिनीति नाम्ना
 पुरी विहायस्यमरावतीव ।
 यत्रन्ध यस्यां पदमिन्द्रकल्पः
 श्रीविक्रमादित्य इति क्षितीशः ॥१७॥
 आमञ्जुगुञ्जत्कलहंसपङ्क्ति-
 विकस्वराम्भोजरंजभिशङ्गा ।

१ I. reads नमो नम काप्पुरसाय तस्मै for the first verse. २ T. reads
 निपिक्त° for निपिक्त°. ३ I. reads श्रीसिद्ध (द्वि corrected in to ज्) राजो-
 वक्त्रम्° for श्रीसाहसार्कोज्ज्वल° ४ K. reads साभाय for लोभाय ५ K. reads
 सार्ग्याश्वरादेश्वर° for एतान्यवन्तीश्वर° ६ I. reads पदमिन्द्रकल्प for पदमिन्द्र
 कल्प. ७ K. reads मरीपति. सर्वगुणानिराम for श्रीविक्रमादित्य इति क्षितीश
 and T. मरीपतिर्षवपतिराजदेव. ८ I reads °द्विकस्वरा° for °द्विविकस्वरा°.
 ९. I. reads °परागापिज्ञा for °त्र विशङ्गा.

आभाति यस्याः परिखा नितम्बे
सद्गन्धजाम्बूनदमेखलेव ॥१८॥

प्राकारवप्रच्छलतः शरीरम्
आवर्त्य लीलागयनं मुरारेः ।
यत्रान्तरस्थायिनिधानरक्षां
विधातुमुन्मत्त इवोरगेन्द्रः ॥१९॥

पटेपटे सान्द्रसुधोज्ज्वलानि
गृहाणि या नाकसदां विभर्ति ।
अभ्युद्गतानीव फणीन्द्रलोकम्
आपूर्य तद्गमिभृतां यगांसि ॥२०॥

हिमच्छटाहारिभिरंगुजालैः
प्रालम्बिमुक्ताफलजालकानि ।
विलासिनीविभ्रममन्दिराणि
यस्यां हसन्तीव परस्परस्य ॥२१॥

गृहाणि यस्यां सवराङ्गनानि
वराङ्गना रूपपुरस्कृताङ्गयः ।
रूपं समुन्मीलितसद्विलामम्
अखं विलासाः कुमुमाद्युधस्य ॥२२॥

यत्राननरेणदृशामभिर्यां
सिताङ्गमैवांतायनपाङ्क्तिरेति ।

१. I. reads यस्यां परिनावनङ्गा सुमुद्ग^२ for यस्या परिखा नितम्बे सद्गन्ध^३.
२. I. reads सुधासितानि for सुधोज्ज्वलानि. ३. I. and K. read
भर्युद्गतानि for अभ्युद्गतानि. ४. I. and K. read जालकानां for जालकानि.
५. I. reads मोहन^४ (न विभ्रम^५). ६. I. reads पुराणि यद्वा सवराङ्गानि for
गृहाणि यस्यां सवराङ्गानि. ७. I. reads चन्द्राङ्ग^६ for सिताङ्ग^७.

अम्भोरुहैरुज्ज्वलहेमकूमैर्
 आकाशगङ्गाजलवेणिकैव ॥२३॥
 विधूयमानाः पवनेन यस्यां
 नीलाश्मवेदमारुणवैजयन्त्यः ।
 भिन्नाञ्जनदयामघनोद्गतानां
 तडिल्लतानां द्युतिर्मावहन्ति ॥२४॥
 उदेति कान्तार्मणिमेखलाना
 गृहेगृहे यत्र गुंरुर्निनादः ।
 आयाति योऽनङ्गजयद्विपस्य
 मदावतारोत्सवडिण्डिमत्वम् ॥२५॥
 मुखेन्दुभिः पौरविलासिनीनां
 कपोलकान्त्या कृतसविभागः ।
 न याति कारये बहुलेश्चि यत्र
 वातायनासन्नचरः शशाङ्कः ॥२६॥
 न पक्षपातेन वदामि सत्यम्
 उपस्मु यस्यां भवनाङ्गणेभ्यः ।
 सम्मार्जनीभिः परैतैः क्रियन्ते
 त्रिमूर्तिकात्रलिमौक्तिकानि ॥२७॥
 यस्यामसङ्गिनदृशां स्तनाङ्के
 कस्तुरिकापचलता घटास्ति ।

१ I reads मण्डरहे* for अम्भोरुहे २ I reads 'हमगर्भे' for 'हमकूमैर्'
 ३ T reads आभूयमाना for विधूयमाना ४ I reads 'माहराजिन' for 'मावहन्ति'
 ५ h. reads 'वरिधेयपुत्रा' for 'मनिमापमानां' ६ h reads मुहूर्निनाद for
 गुंरुनिनाद. ७ I reads मादामि for न याति ८ T reads घट्या for यत्र.
 ९ h. and T. read 'नर' for 'नर' १० h reads भवनाङ्गणेषु for भवनाङ्गणेभ्यः.
 ११ h. and T. read पतिनः for पत्न

शरासनाभ्यासविधौ समाप्ते
 मुक्तेव गोधा मकरध्वजेन ॥२८॥
 विलासिनीषेद्वलसत्पताका-
 पटाञ्चले काञ्चनकिङ्किणीनाम् !
 निरन्तरैर्या रणितैरजलम्
 आज्ञामिवोद्धोषयति स्मरस्य ॥२९॥
 प्रतिक्षणं या गलितांशुकानाम्
 अनङ्गलीलाकलहोत्सवेषु ।
 अनल्परुष्णागरुधूमभङ्गघा
 वामधुत्रामर्पयतीव वासः ॥३०॥
 यत्राष्टमोचन्द्रमुपेयिवांसम्
 आलम्ब्य सौधेष्वसमग्रकाञ्चित् ।
 केगाहृतैः केतकगर्भवर्हैर्
 आपुरयन्त्यर्धमरालकेदयः ॥३१॥
 लीलाकटाक्षे मदिरेक्षणानां
 सम्मोहनास्त्रस्फुरितं निवेद्य ।
 रत्या सह क्रीडति पुष्पधन्वा
 यस्यामशोकद्रुमव्रीधिकासु ॥३२॥
 जाने जगन्मोहनकौतुकेन
 विधाय कूजामिपमन्यपुष्टेः ।
 अर्धनिर्वां घृतवनेषु यस्याम्
 अधीयते मान्मयमस्त्रतन्त्रम् ॥३३॥

१ K and T. read 'पद्म' for 'सप्त'. २ T reads 'वसत्पताका' for 'सगत्पताका'.
 ३ I omits the whole of this stanza. ४ B. reads 'मस्तवेवम्' for 'मज्जदन्मम्'

दिक्चक्रसंचारिमरीचिदण्ड-
 च्छलेन चामीकस्तोरणानाम् ।
 अवैमि दिक्पालपुरीविजित्य
 या हेमवेवग्रहेणे नियुङ्क्ते ॥३४॥
 उद्धासिषु स्वर्णगवाक्षपङ्केर
 या रश्मिदण्डेषु विघूर्णमानैः ।
 भात्यप्रवेदिस्फटिकांगुजालैर्
 दोधूयमानोज्ज्वलचामरेव ॥३५॥
 यस्यां गृहप्राङ्गणपद्मराग-
 रश्मिच्छटापाटलमन्तरिक्षम् ।
 आलिङ्गितं किञ्चुकशोणभासा
 सन्ध्यातपेनेव सदा विभाति ॥३६॥
 अवाप्य यस्यां गृहदीर्घिकाच्छ-
 वैशूर्यसोपानमयूखसह्यम् ।
 हारीतशङ्कां कलहंसशावा
 वामध्रुवां प्रत्यहमर्पयन्ति ॥३७॥
 निष्कामगच्छैः प्रमदाकपोलैर्
 यंत्रन्दुविम्बाकृतिभिः त्रियन्ते ।
 स्ववस्त्रसौन्दर्यविलोकनेषु
 विलामिनो दर्पणनिर्व्यपेक्षाः ॥३८॥

१. J. omits this first half. २. J. reads 'पुरी विजित्य' for 'पुरीविजित्य'.
 ३. K. reads 'ग्रहेणैः' for 'ग्रहेणे'. ४. T reads 'एतुडिकांगु', I.
 'स्फटिकांगु' for 'स्फटिकांगु'. ५. K. reads 'प्रवाप्य' for 'विभाति'. ६. T. reads
 'दीर्घिकांगु' for 'दीर्घिकांगु'. ७. K. reads 'सर्वेण' for 'किञ्चमे'.

पराङ्मुखीनामपि रत्नभित्तौ
 प्रसादवत् तद्ददनं विलोभ्य ।
 यस्यां युवानो हरिणिक्षणानाम्
 अलीककोप सहसा विदन्ति ॥३९॥
 कुर्वन्ति यस्यां कुमुमेपुकैलि-
 थमोन्मिपत्स्वंदलवान्तैरण्यः ।
 कपोलकालागरपत्रवल्ली-
 कल्मापमम्भो गृहदीर्घिकासु ॥४०॥
 यस्यां समुन्मीलति मुन्दरीणां
 सा कापि सौभाग्यविशेषलक्ष्मीः ।
 विलासमुक्तागुणवद्यदासां
 सदा प्रियस्तिश्रुति कण्ठलग्नः ॥४१॥
 जवैमि गीतेन हते कुरङ्गे
 पुरन्त्रिभिः सोधतलस्थिताभिः ।
 इयामासु यस्यां लभते तदङ्ग-
 कपोलविम्बानुकृतिं मृगाङ्कः ॥४२॥
 दुर्गतिं सर्वत्र गता प्रसिद्धिं
 जगेन्द्रकन्येव मनीलकण्ठा ।
 या लग्नकान्धीविषयेण स्तान्ति
 मिहामनेगातितरं विभर्ति ॥४३॥

१ T. reads दन्ति for विदन्ति २ I reads रम्य for मण्य ३ K.
 reads निजदीर्घिकासु for गृहदीर्घिकासु ४ B reads नीते ५ for गीते and
 so the margin गीतेन ६ T reads हते for हते ७ B reads शशाङ्क for
 मृगाङ्क ८ T reads कृत्प्रसिद्धि for मया प्रसिद्धि

वृन्तादपास्तेर्मरुता विजीर्णं
 सुगन्धिभिस्तोरतरहेप्रसूने ।
 शिप्रौसरित् कूलतमालनीला
 विभाति यस्या कजरीलतेव ॥४४॥
 धुमेनं या नैकर्मखोदतेन
 सवेष्ट्यमाणा परितश्चकास्ति ।
 मदात्तरत्नेति समत्सरेण
 कृतोपरोधेव महार्णवेन ॥४५॥
 विलङ्घयन्ति श्रुतिवर्त्म यस्या
 लीलावतीना नयनोत्पलानि ।
 विभर्ति यस्यामपि उक्लिमाणम्
 एको महाकालजटार्धचन्द्र ॥४६॥
 ध्वजाप्रलम्बेन त्रिलम्बतां खम्
 अनेकरत्नाशुकदम्बकेन ।
 यस्या सं चण्डीपतिमण्डपोऽपि
 विभर्ति मायूरमिवातपञ्चम् ॥४७॥
 पुरा किल ब्रह्मरुमण्डलोर्धत्
 आपुरित पुण्यतमाभिराद्रि ।
 धत्तेऽत्रं या तत् त्रिपुरान्तकस्य
 तडागमादर्शमिवाङ्कदेवो ॥४८॥

१ T reads "रह" for तरु २ B and I read सिप्रा for गग्रा ३ K and I
 read "तमालना" for "तमालनाला ४ B reads धूपन for धूमन ५ T and I
 read "मुत्पादतन" for "मत्पादतन ६ B reads सगत्तरनन for सगत्तरनात
 ७ B reads विलम्बता for विलम्बता ८ K reads समुच्चयन for "कवम्बकन
 ९ T reads त्रि for त्र १० B and I read धत्त च in tend of धत्तऽत्र
 ११ B and T read तगरुम् for तडागम्

यस्यामनेकामरवेडमराजिर्
 माणिव्रजाग्रोच्छ्रैलितैर्मयूखैः ।
 लिखत्यमर्त्यप्रमदाकुचेषु
 विचित्रवर्णा इव पत्रलेखाः ॥४९॥
 यस्यां त्रिसूत्रोज्झितमेखलानि
 तथो शुकावर्तितसीत्कृतानि ।
 शंसन्ति सङ्केतमुपस्सु यूनां
 शिप्रात्तटोद्यानलतागृहाणि ॥५०॥
 मनोहरैः कामिजनस्य यस्यां
 नीरन्ध्रनिर्यन्मृगनाभिगन्धैः ।
 सचन्दनैः काञ्चनकेलिशैलैः
 कुचैरिवोद्यानभुवो विभान्ति ॥५१॥
 गतासु तीरं तिमिषट्टनेन
 ससंभ्रमं पौरविलासिनीषु ।
 यत्रोहसत्फेनततिच्छलेन
 मुक्तादृहासेव विभाति शिप्रा ॥५२॥
 संसर्गमासाद्य विलासिनीनां
 विलासवेडमागरुधूपधूमैः ।
 बद्धास्पदाः सौधशिखामु यस्यां
 सुगन्धि तोयं जलदा वमन्ति ॥५३॥

१ T. and K. read 'शोचन्ति' for 'शोच्छ्रितैः'. २ B reads नयांशुका-
 वर्तित^० for तथा शुकावर्तित^०. ३ B, and I read शिप्रा^० for शिप्रा^० throughout
 ४ I. reads 'लितैः' for 'लितैः'. ५ K. reads मुनष्ट्रतासेव for मुनष्ट्रतासेव and T.
 कुनाद्रभासेव. ६ K. reads कृतास्पर्शते पिखोषु for बद्धास्पदाः सौधशिखाः

सत्पुष्करोद्योतितरङ्गशोभि-
 न्यमन्दमारब्धमृदङ्गवाद्ये ।
 उद्यानवापीपयसीव यस्याम्
 एणीदृशो नाट्यगृहे रमन्ते ॥५४॥
 माणिक्यवातायनकान्तिजाल-
 विलुतरथ्यातिमिरोत्करासु ।
 श्यामामसु यस्यां प्रमदाः कथंचित्
 सङ्केतमुत्कम्पिकुचाः प्रयान्ति ॥५५॥
 नवाम्बुवाहप्रतिविम्बवत्यां
 यत्रोच्चहर्म्यारुणरत्नभूमौ ।
 व्यक्तं लभन्ते सुरसुन्दरीणां
 सालक्तकाः प्रावृषि पादमुद्राः ॥५६॥
 कृतावधानातिशयेन मन्ये
 या वेधसा मध्यमलौकरत्नम् ।
 स्वशिल्पविज्ञानपरप्रकर्ष-
 शकाशनार्याश्च विनिर्मितेव ॥५७॥
 अथ नायकवर्णनम् ।
 राजास्ति तस्यां स कुलाचलेन्द्र-
 निकुञ्जविश्रान्तयशस्तरङ्गः ।

१. The Ms Tr begins from this stanza K reads सत्पुष्करो for सत्पुष्करो.
 २. K. reads लक्ष्यगृहे for नाट्यगृहे and T वाद्यगृहे ३. I. and J read यस्या
 for यस्या ४. K reads स्वरान्त सङ्केत for कथंचित् सङ्केत. ५. Tr reads
 नवाम्बुवाह for नवाम्बुवाह. ६. Tr. reads वल्लुङ्गरीधारुण for यत्रोच्चह-
 र्म्यारुण, while K reads 'हर्म्यारुण' and T. 'हर्म्यारुण' for 'हर्म्यारुण'. ७. Tr.
 substitutes सुर for हर. ८. Tr reads प्रकाशनार्या for प्रकाशनार्या
 ९. T. reads तस्या and Tr. तस्यां both for तस्या.

भास्वान् ग्रहाणामिव भूपतीनाम्
 अवाप्तसंख्यो धुरि मिन्धुराज ॥५८॥
 निर्व्यूहं नानाद्रुतसाहसं च
 रणे वृत्तं च स्वयमेव लक्ष्म्या ।
 नाम्ना यमेके नवसाहसद्भु
 कुमारनारायणमाहुरन्ये ॥५९॥
 महेलमभ्युद्धरता धरित्रां
 मग्ना द्विपद्वारिनिधावगाधे ।
 येनात्र नीता पृथुविक्रमेण
 व्यक्ति जगत्यादिवराहलीला ॥६०॥
 उद्दामदुग्धाधितरङ्गभासो
 यस्यारिकान्तारुचमण्डलानि ।
 द्वारा पतन्माञ्जनपापपङ्क-
 कलङ्गभीत्येव परित्यजन्ति ॥६१॥
 सद्यः करस्पर्शमवाप्य चित्रं
 रणेरणे यस्य कृपाणलेखां ।
 तमालनीलां शरैर्दिन्दुपाण्डु
 यत्राखिलोक्ताभरणं प्रमृते ॥६२॥

१ B and I read रविर् for भास्वान्. २ B and K read 'गौरव्या for 'साइयो and I 'सय्यो ३ K reads मिन्धुराज for तिन्युराज and Tr विक्रमार्क for the same ४ B reads निर्व्यूहं for निर्व्यूहं ५ Tr reads नीता for नीता ६ Tr reads 'लीला for 'नीला ७ B reads उद्दामदुग्धा-
 स्तिनरङ्गभासा T उद्दामदुग्धाधितरङ्गभासो and K उद्दामदुग्धाधितरङ्गभासा all
 for उद्दामदुग्धाधितरङ्गभासा ८ K reads नित्य for निय ९ T reads कृपा-
 णलेखा for कृपाणलेखा १० T reads तस्तालीला for तमालनीला ११ I reads
 एतेन for एतेन.

पराङ्मुखेनापि सदा परस्त्रै
 प्रत्या भुवः सागरमेखलायाः ।
 अहो यशः पूर्वमहीपतीनाम्
 अनाविलं येन बलाद्विलुप्तम् ॥६३॥
 चिन्तं प्रसादश्च मनस्विता च
 भुजं प्रतापश्च वसुन्धरा च ।
 अध्यासते यस्य मुखारविन्दं
 द्वे एव सत्यं च सरस्वती च ॥६४॥
 यस्याप्सरोभिः परिगीयमानम्
 आकर्ण्य बाहोर्विजयप्रपञ्चम् ।
 शचीकुचस्पर्शमिवाऽऽप्य धत्ते
 रोगोद्गमाध्यासितमङ्गमिन्द्रः ॥६५॥
 प्रसार्थिता येन च बाल्य एव
 चतुर्भिरुत्साहवता चतस्रः ।
 श्रुतेन बुद्धिः प्रभुता नयेन
 त्यागेन लक्ष्मीर्धमुधा बलेन ॥६६॥
 रणे रणे मुक्तकूपः कृपाणं
 यः शालधारं कृतवान् कृताखः ।
 अनेकराजन्यघटाकिरीट-
 मागिन्यशाणोपलपट्टिकामु ॥६७॥

१. k. reads सत्रं for पूर्वं २. Tr does not insert this and the following
 two stanzas ३. k. reads मुखाविवन्दे for मुखारविन्दं ४. B. मिवाप्य for 'मि-
 वाऽऽप्य' T and B. in margin 'मवाप्य' ५. T reads प्रवासिता for प्रसार्थिता
 ६. T. reads मणि for मही . ७. Tr reads मुक्तकूपं for मुक्तकूप ८. B.
 has 10 1/2 stanzas धृतराज for कृताखः ९. l reads 'शाणोपल' for 'शाणोपल'.

भरेण भूमेः स्फुटमां नमन्त्या-
 पांसुच्छटाः शेषफणामणीनाम् ।
 न्यमीलयन् यद्विजयप्रयाणे
 नागाङ्गानाना नयनोत्पलानि ॥६८॥
 अन्योन्यसङ्घर्षविशीर्णहर-
 च्युतेन सेवावसरे नृपाणाम् ।
 कौर्णसु मुक्तानिकरेण यम्य
 कदथामु वारप्रमदाः स्खलन्ति ॥६९॥
 आक्षिप्य हागन् निजप्रिक्रमाग्नि-
 स्फुलिङ्गगद्गामनुमन्दयन्ति ।
 येनारिकान्ताकुचमण्डलेषु
 गुञ्जाफलान्याभरणीकृतानि ॥७०॥
 कृपाणपातेर्दलतामराति-
 करीन्द्रकुम्भस्थलमौक्तिकानाम् ।
 धूलिच्छटा सामलयन्ति यस्य
 समुन्तान्याजिमुखे यत्रामि ॥७१॥
 इन्दुद्युतिः कुन्दभित्तान् दधाना
 गुणाननङ्गोत्सवैजयन्ती ।

१ B substitutes भरेण for भरेण २ B reads स्फुटता नमन्त्या T and I
 स्फुटता नमन्त्या and K स्फुटता नयन्त्या for स्फुटता नमन्त्या ३ I and h
 read पांसुच्छटा for पांसुच्छटा ४ K I and Tr read न्यमीलयन् for न्यमी-
 लयन् ५ B K T and I read 'निजप्र' for 'सदस्य' ६ I reads यम्य for
 यस्य ७ I and Tr read हर for हरान while K नृपा and T भार ८ Tr.
 reads पांसुच्छटा and K reads रणुच्छटा for धूलिच्छटा ९ Tr reads इन्दु-
 द्युति for इन्दुद्युति १०. I and T. read कुन्दसिता and B कुन्दसिता
 for कुन्दसितान्

येन द्विपा दूर्मनायि कण्ठात्
 एकावली वामविलोचना च ॥७२॥
 यस्मिन्वहेत्यम्बुधिनेमिसुर्वाम्
 मौर्वीकिण्ड्यामलदीर्घदोष्णि ।
 विभाव्यते पौरवराङ्गनानाम्
 मन्थ पर धाम दस्त्रिताया ॥७३॥
 आक्रान्तदिङ्गण्डलकुन्तलेन्द्र-
 सान्द्रान्धकारान्तरिते रणे य ।
 स्वराङ्ग्यमस्वारुणमण्डलाग्रो
 गृहीतवान्दीधितिमानिवाङ्ग ॥७४॥
 आकम्पिताना मरुतेव यस्य
 दोष्णा ऽञ्जिभूमावति दक्षिणेन ।
 अजायतारिममदालताना
 गण्णोदनिन्दुरकरपुष्पमोक्षे ॥७५॥
 विपक्षह्रद्गङ्गा कृता नितान्तेम्
 भृष्टंरयाकुञ्चितयोद्गमनेया ।
 नाकारमात्रेण परन्तपस्य
 यस्यान्वकारि क्रिययापि चापमे ॥७६॥

* Tr reads वामदिनाभवनात् । r वामदिनाभवनात् २ Tr. substitutes
 वाम for वाम ३ Tr reads 'विद्यातितीनाम् for 'वशाङ्गनाताम् ४ I reads
 'कुण्डल' and Tr 'कुण्डलीन्द' । r 'कुण्डल' ५ Tr reads रिताङ्गणो for
 'रिण' ६ Tr reads 'हृद्गङ्गायमोक्ष' for 'हृद्गङ्गायमोक्ष' ७ I follow
 here only Tr while all others read 'विमताया' । r ऽञ्जिभूमावति
 ८ I reads 'पुष्पमोक्ष' for 'पुष्पमोक्ष' ९ Tr reads 'मरुतपुष्प' for 'मरुतपुष्प'
 १० Tr reads 'नितान्त' । r 'नितान्त' ११ I reads 'नवीनगङ्गा' for 'नवीन'
 गङ्गा १२ B and C read 'हृद्गङ्गा' for 'हृद्गङ्गा' १३ I and Tr read 'याप'
 for 'याप'.

दोश्चन्दनानोक्कहमाप्य यस्य
 समुद्भसत्सान्द्रयशःप्रसूना ।
 गताधितिवृद्धिं लवलीलतेवै
 निवृद्धमूला परमारलक्ष्मीः ॥७७॥
 कृतानतिभ्यः सहसा ददाति
 यः साम्प्रत्येवभय रिपुभ्यः ।
 यशश्च गृह्णाति तुषार-हार-
 मृणाल-रूपूर-परागपाण्डु ॥७८॥
 प्रकाशिताशं परितः प्रजानां
 यस्त्योदयं धामनिर्वेर्वदन्ति ।
 मुक्ताञ्जनध्वान्तपरिग्रहाणि
 नेत्राणि शत्रुप्रमदाजनस्य ॥७९॥
 यस्य प्रयाणे पृत्नाभरेण
 परिस्खलत्सप्तसमुद्रमुद्रा ।
 परस्परक्षोर्दसमाकुलासु
 दोलायते भूः फणभृत्फणासु ॥८०॥
 विभिन्नमानं कमलेक्षणानां
 व्यक्तानुभावं भुवनत्रये ऽपि ।

१ K. reads मतादि for गताधिते. २ K reads मधुमालतीव for लवलीलतेव.
 ३ Tr reads परवीरलक्ष्मी for परमारलक्ष्मी. ४ I reads साम्प्रत्ये for साम्प्रत्ये.
 ५ B reads प्रकाशिताशेपक्षि for प्रकाशिताश परितः. ६ K reads धाम
 निर्वोर्वदन्ति for धामनिर्वेर्वदन्ति. ७ K. reads मुक्ताञ्जनध्वान्तपरिग्रहाणि
 for मुक्ताञ्जनध्वान्तपरिग्रहाणि. ८ Tr reads विद्वेषिविलासिर्नानाम for शत्रु-
 प्रमदाजनस्य. ९ B and K read 'क्षीम' for 'क्षोव'. १० T reads दोलायते
 for दालायते and 'फणीषु' for 'फणासु'. ११ K reads भुवनत्रयस्य for
 भुवनत्रयेऽपि

आहुर्जना दीर्घगुणाभिरामं
 यमेकैचापं कुसुमायुधस्य ॥ ८१ ॥
 असंशयं प्रागसृजद्विधाता
 यमेकमेव त्रिजगद्दान्यम् ।
 कल्पद्रुमादीनर्थं तैस्तदीय-
 निर्माणशैवैः परमाणुलेशैः ॥ ८२ ॥
 अकृत्रिमत्यागसमुद्रतानि
 त्रिपकतालीदलपाण्डुराणि ।
 आशालतानां बलयेषु भर्तुर्
 यशांसि यस्य स्तवकीभवन्ति ॥ ८३ ॥
 यत्र प्रतीर्षोजितराजचक्र-
 किरीटरत्नव्युत्थुम्प्रितोङ्गौ ।
 यथार्थतो याति ययाति-धौण्डु-
 दिलीपतुल्यौजसि राजशब्दः ॥ ८४ ॥
 उच्छिन्दतः क्षमासरसीं विगाह्य
 धर्मक्रियापङ्कजिनौवनानि ।

१ B reads यमेव for यमेक in the margin २ I. has यमेकमेव for यमेकमेव. ३ I. reads त्रिजगद्दान्यम् for त्रिजगद्दान्यम् ४. K reads यि मदीयं for यमेकमेव and Tr. "नपरेरनदीय" for "नपथैरनदीय". ५ I "निर्माणशैवैः for निर्माणशैवै ६ K. reads परमाणुलेशैः and Tr परमाणुलेशैः both for परमाणुलेशै. ७ K. and Tr. read "समुद्रतानि for "समुद्रतानि ८, B and J. बल- येषु for बलयेषु ९. K. has यय for यय. १० Tr and I. read प्रतीर्षोजित for प्रतीर्षोजित. ११ B. has "व्युत्थुम्प्रितोङ्गौ. I. "व्युत्थुम्प्रितोङ्गौ and T "व्युत्थुम्प्रितोङ्गौ seem to be incorrect, but B corrects in the margin "व्युत्थुम्प्रितोङ्गौ १२ Tr. reads कृतार्थता for यथार्थता १३ K. changes the place of the names and reads शिलापान्डुवद्वानिमुद्राशानि. १४ I reads पश्यं.

स्वरप्रचारः कलिकुञ्जरस्य
 येनाङ्कुशेनैव बलान्निरुद्धः ॥८५॥
 चिरं विभिन्नाः कुमुदेन्दु-कुन्द-
 भासः समप्रा अपि यत्र ते ते ।
 अन्यो ऽन्यमेकत्र निवाससौख्य-
 कुतूहलेनेव गुणा घटन्ते ॥८६॥
 कान्त्याऽनुलिप्तानि त्रिलोचनानाम्
 आ पाटलानामतिरोदनेन ।
 संकुङ्कुमानीव पुनर्भवन्ति
 यस्यारिनारीकुचमण्डलानि ॥८७॥
 श्रियिं प्रतापे यशसि क्षमाया
 त्यागे विलासे विनये महिम्नि ।
 किमन्यदारोहति यस्य साम्य
 न रन्तिदेवो न पृथुर्न पार्यः ॥८८॥

सचिववर्णनम् ।

साम्राज्यभारोद्धहनप्रगल्भो
 र्येशोभटाख्यः सचिवो ऽस्ति यस्यै ।

१ I ररिङ्कुञ्जरस्य this is not a mistake nor the different reading, this is only an idiom because Sanskrit Grammarians do not find difference between र and ल K has प्रचारे ह्यङ्कुञ्जरस्य After considering this reading is grammatically correct, but if the word अय is not taken as Masculine it will be incorrect according to the Alankara Sutra.
 २ K and T read ऽङ्कुशेनैव ३ I reads कुमुदेन्दुभासभास, but it seems a mistake of the writer, it might be कुमुदेन्दु-हासभास ४ K reads रमन्ते ५ B reads कान्त्या विलिप्तानि for कान्त्याऽनुलिप्तानि ६ k reads सकुतूहलीव for संकुङ्कुमानीव ७ T and K read श्रियि प्रतापे for श्रियि प्रताप ८ k reads विलासे and Tr विलास both for विलास ९ K reads ऽनिय महिम्नि for विनय महिम्नि and T महिम्नि for महिम्नि १० Tr reads परानपाख्य for यशोभटाख्य ११ B reads सस्य for यस्य

स्वसूक्तिचर्यास्वपरेण नाम्ना
रमाङ्गदं यं कवयो वदन्ति ॥८९॥

कुलराजधानीवर्णनम् ।

विजित्य लङ्कामपि वर्तते या
यस्याश्च नायात्यलकापि साम्यम् ।
जेतुः पुरी सौख्यपरास्ति यस्यै
धारेति नाम्ना कुलराजधानी ॥९०॥
तस्यां स साहसजितावनिपालमौलि-
रत्नांगुपल्लवितकाञ्चनपादपीठः ।
देवः क्षमावलयमेतदुदाम्बितैक-
लीलातपत्रललिताभरणं भुनक्ति ॥९१॥

इति श्रीमृगाङ्कगुप्तसूनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृती
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये भैरवी-नरेन्द्रवर्णनो नाम प्रथमः
सर्गः ॥ १ ॥

१ B reads स्वसूक्तिचर्यासु परेण, T स्वसूक्तिचर्यासु (I) परेण and Tr. स्वसूक्तिचर्यासु परेण all for स्वसूक्तिचर्यास्वपरेण २. I. reads न साङ्गदं for रमाङ्गद, but it is probably a writer's mistake. ३ Tr. reads साम्यपरा or साऽप्यपरा. ४ B. and K. substitute तस्य for यस्य. ५. K. reads किल for कुल. ६. B and K. read 'सौख्यित' for 'सौख्यित'. ७. Tr. reads 'मेकमु' for 'भवतु'; while I reads 'दुश्चितैक' for 'दुश्चितैक'. ८. K. reads 'गुप्तभारण' for 'ललिताभरण'. ९. B. Tr. T. and J. omit श्री. १० T. omits मृगाङ्कगुप्तसूनोः and reads परिमलापरनाम्ने महाकवे श्रीकालिदासस्य कृती साहस्राङ्कचरिते ११. K. substitutes 'दम्' for 'गुप्त'. १२. Tr. does not insert पद्मगुप्तस्य १३. I and Tr. omit महाकाव्ये. १४. B. K. and T. do not insert नवसहस्राङ्कचरिते नाम, while I omits नाम.

अथ द्वितीयः सर्गः ।

कैदाचिद्धोचनातिथ्यमात्रेणालेख्यवेदमनि ।
 स मृगव्याविनोदेन पस्पृशे पार्थिवो हृदि ॥१॥
 उदप्रतुरगारूढः स समं राजसूनुभिः ।
 गिरैरगच्छद्विपिनं विन्ध्यस्याश्वन्ध्यशासनः ॥२॥
 हारेणाऽऽमलकस्थूल-मुक्तेनाऽऽमुक्तकुन्तलः ।
 फणीन्द्रवद्भ्रूडस्य श्रियमापे स धूर्जटेः ॥३॥
 देवः स वारवाणेन नलिनीपत्रवन्धुना ।
 श्यामजीमूतसेनैः काञ्चनाद्रिरिवाऽऽश्वभौ ॥४॥
 तस्योपरि विभोर्नीलमातपत्रं व्यराजत ।
 वारिधेरिव पीताम्भेऽश्यामलं मेघमण्डलम् ॥५॥
 व्याधूतिमुक्तमरुता व्यैरुचक्षामरेण सः ।
 वन्दिगृहात्रिःश्वसतो यशसेवादिभूभुञ्जाम् ॥६॥

१. T. has अविप्लमस्तु before commencing this stanza २ T. reads लोच-
 नातिथिं प्राप्तेन for लोचनातिथ्यमात्रेण, but this is a mistake. ३. K. reads
 'वध्मनि for 'वेदमनि. ४. T. has पस्पृशे for पस्पृशे. This reading seems
 to be incorrect. ५. K. has भृशम for हृदि. ६ K. reads धन्विनिष्ठुना for राज-
 सूनुभिः. ७ I. reads 'वज्यशासन through the curious way of writing, this
 seems so; otherwise it must be 'वज्यशासन. The Refa is not legible
 and plain ८ T. reads 'कुण्डल' for 'कुन्तल. ९ B. and K. read फणी-
 न्द्रनद्ध' for फणीन्द्रवद्'. १० Tr. reads 'चूडस्य for 'भ्रूडस्य. ११. K. reads
 श्रियमुद्यन् and T. reads श्रियमुत्पत्, but probably it is श्रियमूहत्; while B.
 श्रियमापत् all for श्रियमाप. १२ K. reads 'पत्रवन्धुना for 'पत्रवन्धुना. १३. B. and T.
 have 'सन्नद्धकाञ्चनाद्रि for 'सन्नद्ध काञ्चनाद्रि and K. 'सम्बन्धात् for 'सन्नद्ध
 १४. K. and B. read व्यरीचत for व्यराजन. १५. I writes पीताम्भ' but this
 Anuswâr, २ in this manner is not given except in Vaidik literature.
 १६. I reads विरुचन् for व्यरुचन्, १७ B T. Tr. and I. read 'महान् for 'गृहान.
 १८ K. reads नि सस्ता for नि श्वसता. १९ Tr. substitutes 'वारि' for 'वारि',
 while T. I, and Tr. read 'भूभुञ्जाम् for 'भृभुञ्जाम्.

व्यर्थादिवोद्गतैर्दूरं स चूडारस्तरदिग्भिः ।
 निशाकरकुरङ्गस्य पौशमाकाशवर्त्मनि ॥७॥
 तैस्यांसयोर्नृसिंहस्य हारकान्तिसटाभरः ।
 उवाह कण्ठलग्नश्रीविलासहसितश्रियम् ॥८॥
 पुरः पदेपदे तस्य नानारत्नाङ्गदत्तियः ।
 रचयन्ति स्म सञ्चारि धौपं प्राचीनबार्हिपः ॥९॥
 भाति स्म कण्ठाभरणपद्मरागप्रभावृत्तेः ।
 राजन्यास्तसैरःस्नातः स भार्गव इवापरः ॥१०॥
 ह्येहृचे स पुरस्त्वङ्गस्तितच्छत्रपेरम्परः ।
 विलानिलसमुद्भूतफेनैः पतिरिवार्णसाम् ॥११॥
 उपायनीकृतोन्निद्रैपद्मकिञ्चल्कसौरभैः ।
 तमसेवत सम्राजं विन्ध्यदूतं इवाऽनिलैः ॥१२॥

१. K. and T. read व्याधान् for व्यधात्. २ I reads चूडारदिभिः सदा for चूडारस्तरदिभिः, while B. substitutes 'मणि' for 'रत्न'. ३. K. reads बलात्पा-
 शान्विहायति for पाशमाकाशवर्त्मनि. ४. Tr. reads अस्य for तस्य. ५. K.
 reads 'कान्तिसटाभर. for 'कान्तिसटाभर. ६. T. reads उवाच for उवाह
 ७. K. 'विलोककहसितावरम्. for 'विलासहसितश्रियम्. ८. B. reads यस्य for तस्य.
 ९. K. has नानारत्नाङ्गदत्तियः for नानारत्नाङ्गदत्तियः. १०. In the margin
 of B. there is 'चापनिन्द्रस्य सुन्दरम् for चाप प्राचीनबार्हिप. ११. B. T. and
 I. read कर्णभरण' for कण्ठाभरण'. १२. K. reads 'प्रभाधिक. for 'प्रभावृत्त.
 १३. B. reads in the margin राजन्यदधिस्नात and T. राजन्यास्तर.स्नात.
 Both are correct, but the latter is not so good as the former. १४ B and
 I. read अरथम् for हृचे. १५. B. reads 'परस्वर. for 'परम्पर., but gives
 in the margin 'परम्पर. १६. T. reads 'समुद्भूतकेनस्कारतिरिवार्णयः and Tr.
 'समुद्भूतकेनस्कारतिरिवार्णय. for 'समुद्भूतकेनः पतिरिवार्णसाम्, while I. 'समुद्भूतकेन-
 दलान्तिरिवार्णय. for the same. १७. K. reads 'लकुल' for 'त्रिद्र'. १८. B. and
 K. 'सौरभैः for 'सौरभा. १९. K reads राजानं, T. reads रासराज्यं for
 सम्राजं. latter to be incorrect. २०. K. reads प्रभवेण तथातिल for
 विन्ध्यदूत इवानिल. २१. I. reads अनलः for अनिलः.

तदश्वीयसुरोत्खातैः पांसुकुटैरजायत ।
 पुनः प्रसंभवधिष्णुविन्ध्यशङ्काकुलं जगत् ॥१३॥
 सहेमगृद्धलाः श्वानः श्वेतास्तस्याग्रतो ययुः ।
 वहन्तः सताडिहामशारदाम्बुधरश्रियम् ॥ १४ ॥
 ततस्तुरंगहेपाभिः पत्तिकोलाहलेन च ।
 अजायन्त भयोद्धान्तश्वापदा विन्ध्यभूमयः ॥१५॥
 रभंसाकृष्टकोदण्डं कर्णपूरीकृतेक्षणाः ।
 तमनङ्गमित्रा अपश्यन् वनान्ते वनदेवताः ॥१६॥
 मयि गोसरि चोरो ज्यमचलालोचनश्रियैः ।
 इतीव मुमुचे तेन कृष्णसारि शिलीमुखः ॥१७॥
 स चिन्नवर्णविच्छित्तिहारिणोरवनीपतिः ।
 श्रीर्हर्ष इव सङ्घट्टं चक्रे बाण-मयूरयोः ॥१८॥
 चमरीणां शरोत्कृत्तैः स बालधिभिरुज्ज्वलम् ।
 परितो व्यधिताश्रयं स्वयशःस्तवकैरिव ॥१९॥

१. T. reads ततः श्रियसुरोत्खातैः for तदश्वीयसुरोत्खातैः. २ Tr. reads प्रसृत^०
 for प्रसभ^० and I. 'वधिष्णुविन्ध्य' for 'विधिष्णुविन्ध्य'. ३. K reads शतशोऽप्ये
 ऽस्य निर्वयु for श्वेतास्तस्याग्रतो ययुः. ४. B. reads 'शारदाभ्रमल', T. and I.
 'शारदाभ्रमल' for 'शारदाम्बुधर'. ५ Tr. substitutes सुरङ्ग^० for सुरग^०, while
 I. 'एपाभि' for 'हेपाभि. through mistake. ६. I. omits the following, —

श्वापदा विन्ध्यभूमय ॥ १५ ॥

रभासाकृष्टकोदण्ड कर्णपूरीकृतेक्षणा ।

तमनङ्गमित्रापश्यन् वनान्ते वनदेवता ॥ १६ ॥

मयि गोसरि चोरो ज्यमचलालोचनश्रियैः ॥ १७ ॥

It is owing to the carelessness of the writer. ७. K. reads सत्मा^० for रभ-
 सा^०. ८ T. reads कर्णापूरी^० for कर्णपूरी^० and Tr. 'कृतेक्षणा' for 'कृतेक्षणा'.
 ९. T. reads उरुधम^० for उरुधन्. १० B. reads 'श्रियान्' for 'श्रिय' ११. K.
 reads एषा कृष्णे for कृष्णसारि. १२. T. and Tr omit this whole verse.
 १३. I. reads 'शर' for 'पतिः'. १४. K. reads सम्मर्द^० for सङ्घट्टं. १५. B has
 चमरीणां for चमरीणां १६ K. reads शरोत्पत्तै and I शरोत्पत्तैः for शरो-
 त्कृत्तै. १७ B K. and I read उज्ज्वलम् for उज्ज्वलम् १८. I. has परितो for
 परितो. १९. I. and B. read 'सूचकै' for 'स्तवकै. and for the same K. 'सुमने'.

आहूतं इव साटोपं लाङ्गलास्फोटनिःस्वनैः ।
 अभ्यधावदभिध्याप्रानाघातैः कौतुकेन सः ॥२०॥
 विधिरसुरात्मनः शौर्यमसामान्यमिवादिधे ।
 स शरान् पुण्डरीकेषु पुण्डरीकायतेक्षणः ॥२१॥
 तेस्तस्य बाहुवीर्येण दृष्टेन व्रीडितैरिव ।
 तत्त्यजे विक्रमस्पर्धां पुरः पश्चान्तुं जीवितम् ॥२२॥
 क्षित्तैरेकातपत्रायाः स पतिर्मत्सरादिव ।
 उदग्रपुण्डरीकत्वं न सेहे विन्ध्यभूमृतः ॥२३॥
 अरण्यमहिपैर्दूरं तस्मात्सायकैर्वर्षिणः ।
 अपसले विकीर्णांशोस्तमोभिरिव भोस्वतः ॥२४॥
 महामहिपनिष्पेपकेलिः पारमगोद्वयोः ।
 राज्ञस्तस्यातिचण्डस्य चण्डिकाचरणस्य च ॥२५॥
 शरदीव प्रसर्पन्त्यां तस्य कोदण्डटोडुतौ ।
 विनिद्रजृम्भितहरिर्विन्ध्योदधिरजायते ॥२६॥

१. T. reads आभूत for आहूत. २. K. reads °स्फालनस्वने for °स्फोटनि स्वनैः.
 ३. I. reads °दवि for °दभि° and Tr. °दहि° for the same. ४. Tr. reads °ध्या-
 प्रमाहृत and K. °ध्याप्रानासृष्टः both for °ध्याप्रानाघातः. ५. I. has °विधिरस-
 नाऽऽरुतः for विधिरसुरात्मनः. ६. K. reads °पुण्डरीकनिभाननः. ७. K. has वि-
 ध्वेन for दृष्टेन ८. Tr. reads °अज्ञा and B. °स्पर्धा for °स्पर्धा. ९. T. reads च
 or तु. १०. K. has विद्विपनिव for मत्सरादिव, while I. °रा इव through mis-
 take. ११. T. reads साहसवर्षिणः for सायकवर्षिणः. १२. K. reads तेषसः for
 भास्वतः. १३. K. reads तयोः for द्वयोः; while T. substitutes परमभूत for
 पारमगावः. १४. B. has तु for च, but marginal reading appears च. १५-
 I. and T. has °दाल्युतो for °दाहृतौ. १६. T. omits these following ३ lines;
 while Tr reads उल्लिङ्ग° for विनिद्र°. १७. K. reads विन्ध्योदधिरभूतवा, while
 Tr. substitutes विन्ध्यभूमि° for विन्ध्योदधि°.

अशेषभुवनख्यातविक्रमे ऽध्यक्तविक्रमैः ।
 दर्पान्मुमुचिरे तस्मिन् तिर्यक्केसरिभिर्दृशः ॥२७॥
 स तेषां सहजोदग्रशौर्यसञ्चारवीथिषु ।
 मत्तेभमौक्तिकोचंसात्र सेहे नखगुक्तिषु ॥२८॥
 यूये महावराहाणां गते तद्वाणगोचरम् ।
 चिरात् पत्त्रलमुस्तानां सन्तानः स्वस्तिमानभूत् ॥२९॥
 समदक्रोडदंष्ट्राभिः कूर्चाभिः कौतुकेन सः ।
 स्थलीर्ब्यधित विन्ध्यस्यं विकीर्णैन्दुकला इव ॥३०॥
 असैरिभमसारङ्गमवराहमकेसरि ।
 क्षणाद्द्वनमशार्दूलमाच्चचापश्चकार सः ॥३१॥
 अलं प्रहृत्य भूपाल सत्तेष्वनपराधिषु ।
 इतीव स खगारावैन्यपेधि वैनराजिभिः ॥३२॥
 असेवन्त समीरास्तमनस्तमृगयाश्रमम् ।
 सुरतश्रान्त्वशयरीकवेरीमाल्यचुम्बिनः ॥३३॥

कुरङ्गदर्शनम् ।

अयेन्द्रचापललितं सन्वरन्तमितस्ततः ।

अमन्दमृगयासङ्गः स कुरङ्गमलोकत ॥३४॥

१. B. reads 'विक्रम' for 'विक्रमे' २. I. substitutes तत्र for तस्मिन्. ३. I. reads 'सञ्चार' for 'सञ्चार'; while K. has 'परिदृष्टु' for 'वीथिषु'. ४. B. T. and I. read महेभ' for मत्तेभ' ५. K. has तत्र for महा'. ६. B. reads चिरं for चिरात् ७. K. reads स्ममव' for समद'. ८. I. has दत्ताभि for कूर्चाभि ९. T. reads विन्ध्यदि for विन्ध्यस्य १०. T. reads विहगारावै for त खगारावै. ११. K. reads वनवासिभिः for वनराजिभिः १२. B. and I. read सुरतज्ञान्त' for सुरतश्रान्त'. १३. K. reads 'नेत्रान्वविधादिन. for 'कवेरीमाल्यचुम्बिनः. १४. K. reads कुरङ्ग' ध्यलोकत for कुरङ्गमलोकत.

सोऽपि त बलितग्रीवैः क्षणं स्थित्वा ददर्श च ।
 निरन्तरलतापुञ्जं विन्ध्यकुञ्जं विवेश च ॥३५॥
 ततस्तुरगमुत्सृज्य विसृज्यानुपुष्वानपि ।
 तमन्वियायँ सारङ्गं सारङ्गायतलोचनः ॥३६॥
 देवो रमाङ्गदेनाथ स श्रियेवान्वगम्यत ।
 छाया निर्वर्तते जातु नतु तस्यैष भूपतेः ॥३७॥
 मृगानुसौरी विचरन्नात्तचापो वने वने ।
 लीलां किरातवेषस्य स प्रपदे पिनाकिनः ॥३८॥
 दूरादेव स तेनाथ शैरव्यस्त्रमनीयत ।
 स्वनामधेयचिह्नस्य हेमपुङ्खस्य पत्निः ॥३९॥
 शिलाभेदेक्षमेनोपि किमपि श्लथमुष्टिना ।
 अभुद्विहः स सारङ्गः तेन त्वैचि न मर्मणि ॥४०॥
 स शरापातभीतेन मनसोऽप्यतिरहसा ।
 अतिदूर कुरङ्गेण निन्द्ये राम इवापरः ॥४१॥

१ B reads भविव for भविव २ K reads ह for च ३ I reads 'मुञ्ज (च्छ)' for 'पुञ्ज' and h 'कुञ्ज' for the same ४ K, reads 'भाग' for 'कुञ्ज' ५ T and Tr read 'तुरङ्ग' for 'तुरग', while Tr substitutes 'मुत्सृज्य' for 'मुत्सृज्य' ६ K, reads 'नुष्वान' for 'नुष्वान', while I substitutes 'नसृज्य विष्वान' for 'नसृज्य' ७ T reads 'नन्वियाय च' for 'तमन्वियाय' ८ T reads 'सन्वियेन' and T 'सन्वियेव' for 'तस्यैव' ९ B and I read 'उत्तवर्तन' for 'निर्वर्तते' १० T reads 'तस्यैव' for 'तस्यैव' and K 'तस्य च' for the same ११ T reads 'चारी' for 'सारी' १२ I reads 'किलातवस्य' for 'किरातवेषस्य' This is not a reading Writers of the Northern Part of India do not make any difference between च, छ and ष, and generally use any of these letters for each of the two others. Also there is no difference between ह and ल् १३ K reads 'मृगो लक्ष्य' for 'सुरस्य' १४ h reads 'गिरिनद' for 'शिलाभेद' १५ B reads 'नाथ' for 'नाथि' १६ h, reads 'निगमं' for 'किमपि' १७. Tr reads 'कचन' for 'त्यच्चि न' and 'भुद्विह' for 'अभुद्विह' स

तेन विन्ध्याद्वीमध्ये धावन्नरिन्ध्रवीरधि ।
 उत्पतन्नृत्पतन्नेव स केवलमलक्ष्यते ॥४२॥
 दृग्वा वनस्थलीः कुर्वन् विकीर्णैन्दीवरा इव ।
 जवाहूरमतिक्रान्तं तं क्षितीशस्तदैक्षत ॥४३॥
 तनस्तिरोहिते तस्मिन्नसमाप्तकुतूहलः ।
 स्वैवाण इव स प्राप पृथिवीं दुर्विलक्ष्यताम् ॥४४॥
 दग्गनजोत्स्रया कुर्वन् लताः स्तत्रकिता इव ।
 इति पार्श्वगतं स्मिन्वा स जगाद रमाद्भदम् ॥४५॥

रमाद्भदाय मृगवर्णनम् ।

अग्रं तुलितपौलोमीकान्तकार्मुकविग्रहं ।
 मृगो दृग्गोच्चरं क्वञ्चिद्वतस्तत्र रमाद्भदे ! ॥४६॥
 तैर्दधुस्वकरन्यस्ताचित्रपत्रलताङ्कितः ।
 असौ विहारहरिणः किं स्यादनैलमारथेः ॥४७॥

१. T. reads उत्कलन्नृत्पतन्नेव for उत्पतन्नृत्पतन्नेव, while Tr उत्पलानुप्रवेरेव and I उत्पलनुत्पतन्नेव for the same. २. K. reads दूरत्समलक्ष्यते for केवलमलक्ष्यते. ३. B. reads क्षितीशस्तनपदैक्षत, Tr स क्षितीश उच्यते for स विन्ध्यास्त-दैक्षत. ४. I find in the Manuscript I. स्वयाण in the place of स्ववाण, but it seems to be a mistake of the writer. ५. T and K read सम्प्राप for स प्राप. ६. T. and I. read विलक्ष्यताम् for विलभताम्. ७. B reads पार्थे for पार्श्वे and B T and Tr. स्मिन्वा and I दृग्वा for स्मिन्वा. ८. In the margin of B. the reading स्वय is found for अय, while K. reads सोऽय and T. अह, but T's reading seems to be a mistake. ९. I. and T read विभ्रम and Tr. for विमह. १०. K. reads किस्विन्, while I. reads कश्चिन् which does not seem to be applicable in the case of the reading अय. If the reading स्वय is taken for अय then the reading कश्चिन् will have a good sense. ११. I. reads रमाद्भद for रमाद्भद through mistake. १२. K reads स्वर्ण्यु for तद्वर्ण्यु. १३. Tr reads अनिलमारथे for अनलमारथे.

अपि दृष्टा त्वयैतस्य कण्ठे कनकगृद्धलो ? ।
 छुरितस्येन्द्रचापेन मेघस्यैव तडिल्लता ॥४८॥
 मृगजातिरपूर्वेयं सर्वथा वसुधातले ।
 सम्भवत्यमराद्री वा भुवने वा फणाभृताम् ॥४९॥
 अस्याखण्डलकोदण्डकान्ति चर्मातिपावनम् ।
 गजपृष्ठे निधास्यामि महासमरपर्वेषु ॥५०॥
 यन्निमज्जति मच्चैतः कुतूहलरसोर्मिषु ।
 मार्गमन्वेष्टुमेतस्य तदेहि प्रयतावहे ॥५१॥
 इत्युक्त्वा विरते तस्मिन् परमास्महीभृति ।
 ऊचे रमाद्भूदेनैवमवाप्यावसरं वचः ॥५२॥

रमाङ्गदकृतो मृगानुसरणनिषेधः ।

क्रुधेवाधिज्यचापेन वर्णसङ्करदर्शिनो ।
 त्वयैव चित्रसारङ्गो देव दूरमनुद्रुतः ॥ ५३ ॥
 अर्गुन्याः सुर-गन्धर्व-सिद्ध-विद्याधरोरगैः ।
 इमां नवनवाश्चर्यनिर्धयो विन्ध्यभूमयः ॥५४॥
 विरमात्यादरः कोऽप्यं कुरङ्गान्वेषणे त्वे ।
 न धावन्त्यर्थरिक्तासु क्रियासु त्वादृशां धियः ॥५५॥

१. K reads मेखला for °भृद्धलो २ B reads विधास्यामि for निधास्यामि.
 ३ B. reads °मूर्त्त for °पर्वत ४ I. substitutes गजपृष्ठे and B चने for ऊचे
 the first reading is out of metrical rules. ५ Tr reads स्वयेवा° for क्रुधेवा°,
 but it does not convey proper sense, and is also incorrect ६. K. reads
 °नदिना for °दर्शिता ७ h reads स्वयैव for स्वयैव and substitutes अनुद्रुत
 for अनुद्रुत. ८ I reads अर्गुन्या स्वपुरादूर्ध्व°, T अर्गुन्याश्च पुरादूर्ध्व° for
 अर्गुन्या सुर गन्धर्व°, while Tr mutilates two letters and reads अनु- - पुरा-
 दूर्ध्व° for the same. ९ K. reads °चिधिता for °निधयो. १०. B and K. read
 विरमवासर for विरमात्यादर I follows our reading, but there appears
 corrections विरमवा (प्रा) दर ११ h reads विज्ञो for मय

'मृगयासक्तचित्तस्य तत्रात्र विचरिष्यतः ।
 पाथे लोचनयोरेष पुनरप्यापतिष्यति ॥ ५६ ॥
 शरः संह्रियतामेप धनुरप्यवतार्यताम् ।
 शोषो च स्वस्तिमत्यस्तु देवं आपदसन्ततिः ॥ ५७ ॥
 दंशा दिनस्य तीव्रियं यदयं भगवान् रविः ।
 कृष्णस्योरसि पुष्पाति नभसः कौस्तुभश्रियम् ॥ ५८ ॥
 निहतेषु त्वया देव सत्त्वेषु व्यथिता इव ।
 एता वहन्ति सन्तापमतीवारण्यभूमयः ॥ ५९ ॥
 अमीभिर्वालवानोरविटपेष्वगतकर्मैः ।
 कपिञ्जलैरितः पश्य सहसैव निलीयते ॥ ६० ॥
 अर्काशुग्लपितैरेभिरितो ज्यालिखितैरिव ।
 राज्ञजम्बूनिकुञ्जेषु पश्य पुंस्कोकिलैः स्थितम् ॥ ६१ ॥
 आल्हादहेतुः स्निग्धेयमितो वन्द्येन दन्तिना ।
 पश्य नीपतरोरुच्छ्रया सवशीन निषेच्यते ॥ ६२ ॥
 नवाम्बुधरनीलोऽयं दैवधूमलतोद्रमः ।
 नीलकण्ठैरितस्तर्पात्सोत्कण्ठैरवलोक्यते ॥ ६३ ॥

१ K. reads कदाचित्पुनरेष्यति for पुनरप्यापतिष्यति. २ I. reads सहसैवतां
 for संह्रियतां through mistake ३. I. reads शोषास्तु and T. शोषाश्च both for
 शोषा च. ४ K. reads गिरि° for देव. ५. K. reads श्रीकृष्णस्यैव for कृष्ण-
 स्योरसि. ६. K. reads °मिव विन्ध्यस्य भूमय for °मतीवारण्यभूमय. ७. B. reads
 °नीवार° for °वानोर°. ८. K. reads °विटपेषु कृतकर्म, T. विटपेषु पदुहमे and
 I. विटपेषु पतकर्म all for °विटपेष्वगतकर्म; while Tr °विटपेषु वरुहमे for the
 same. ९. B. and K. read विलीयते for निलीयते. १०. B. and K. read राजन्
 जम्बू° for राजजम्बू°. ११. Tr. reads मन्दे न for वन्द्येन, but corrects मनेन ;
 while K. वन्द्येन for the same. १२. B. reads °रुच्छ्रया for °रुच्छ्रयाया.
 १३. B. and Tr. read दव° for दाव°, but the name दव belongs to forest.
 १४. Tr. reads °तस्तोपात् K. °तो वेगान् for °तस्तर्पान् I. is quite mistaken
 here. I cannot find its reading properly सूषुड् these three letters are in
 the place of तर्पात्तो, while. T. substitutes उत्कण्ठैः for सोत्कण्ठै and I.
 अवलोक्यते for अवलोक्यते through mistake.

अनया विद्रुमस्तम्भेभद्रपिङ्गलया दृशा ।
 इत्तं पल्लवपङ्कान्तव्याक्तिमभ्येति सैरिभ ॥ ६४ ॥
 कठोरातपनस्य राजहंसस्य सम्प्रति ।
 नरेन्द्र नलिनीपत्रमोतपत्रीभवत्यद ॥ ६५ ॥
 मुखमश्वरजञ्जकपोलफलक्युति ।
 देव दन्तुरयन्त्येते तवापि स्वेदविन्दवं ॥ ६६ ॥
 तदत्र कुसुमस्मेरे नि स्वनस्तमदालिनि ।
 विनीयता लताकुञ्जे त्वयेर्ष भृगयाश्रम ॥ ६७ ॥
 अपि स्वच्छजला देवं कलहसाङ्कसैकेता ॥
 वराहोत्खोतमृत्स्नेय पुरै पुष्करिणी तव ॥ ६८ ॥
 त्रौमिवाकंकरकान्तमाकारयितुमेतया ।
 अयमाभूतकह्लारकलिकं प्रेषितोऽनिल ॥ ६९ ॥
 लतापुष्पोत्करै कीर्णो मार्गोज्यमवगाह्यताम् ।
 इतो वन्येभमुक्ताभिरिर्भा शौकरिला भुज ॥ ७० ॥

१ K reads 'प्रथय' for 'स्तम्भ' २ Tr reads महा° for इतः ३ Tr reads
 भातपत्र for भातपत्री° while B substitutes 'भयिष्यति for 'भवत्यद ४ B reads
 मुखं मधुरजञ्जक° and Tr जन्मुमद्धारिजञ्जक° for मुखमश्वरजञ्जक° but it does
 not give any good meaning while T substitutes 'चिह्न° for 'च्छक° and
 'छन्दक° for 'फलक° ५ K reads भद्रुरयन्ति for दन्तुरयन्ति ६ Tr and
 h read 'विद्रुम for 'विन्दय ७ B reads दवाञ्ज for तदत्र while K कुसुम
 स्मेरेनि स्वनत्° f r कुसुमस्मेरे नि स्वनत्° ८ K reads एष for एष and cor-
 rects in the margin इत्यांति ९ K reads अयि and T अति° for अपि
 १० h reads भाति for एष ११ I reads 'सौमता for 'मेयता but it seems
 to be incorrect १२ I reads वराहोत्तान° for वराहोत्खान° १३ h reads
 दिव्या° for पुरः and न रिम् for भव १४ I reads स्वामिद for स्वामिन् १५ Tr
 and h read 'यमद for 'कान्य while T substitutes 'ज्जुत° for आभूत°
 १६ Tr reads प्रक्षिपा for प्रेषितो १७ K reads 'पुष्पाङ्गै for 'पुष्पाङ्गैरे
 १८ Tr reads 'मुत्तानि° for 'मुत्तानि° १९ K reads शकुरिता for शकुरिला

इत्युक्ते मसृणं तेन नृपस्य पदमादधे ।
 स्मितं सरस्वतीरेत्नपर्यङ्के दन्तवाससि ॥ ७१ ॥
 येशोभटोपदिष्टेन गत्वा किञ्चिद्विवाध्वना ।
 प्राप पुष्करिणीतीरमवन्तितिलको ज्य सः ॥ ७२ ॥
 कैरादनुचरस्तस्य सान्द्रस्वेदजलाद्भुलेः ।
 मधुर्मनोभवस्यैव सगरं चापमादधे ॥ ७३ ॥

अथ स्नानादिवर्णनम् ।

ततः स्नानेच्छया स्पृष्टो विमृष्टयामकृच्छुकः ।
 स रेजे मेघनिर्मुक्तः पर्याप्त इव चन्द्रर्षोः ॥ ७४ ॥
 प्रमृष्टमृगयोरेणु तन्मुख पार्श्ववार्तिना ।
 रुरुचे मार्त्तोक्षिप्रपरागमिव पङ्कजम् ॥ ७५ ॥
 निसर्गललिता तस्य विमुक्तालङ्कृतिस्तनुः ।
 लतेव पारिजातस्य पर्यस्तस्तवकाऽभवत् ॥ ७६ ॥
 स्वेदेभिन्नाङ्गरागः स सरसीं तामगाहत् ।
 मेदासिक्ततटायातधूलिर्वन्य इव द्विपः ॥ ७७ ॥

१ I. reads नृपेन for नृपस्य २ B and I read 'सत्यपर्यङ्के, K 'सुनपर्यङ्के' and Tr 'सुने पर्यङ्के' all for 'रत्नपर्यङ्के' ३ B reads रमाङ्गशेष for यशोभनेप'. ४ K. reads प्रापत् for प्राप ५. Tr reads अवनीतिलको for अवन्तितिलको. ६ K reads चिरात् for कालम्, while T वनचर for अनुचर ७. Tr reads 'कमरु' for 'कञ्जु' ८ I am unable to find out the correct reading of I here. It reads सारोजन्मियनिर्मुक्त then again corrects सरजन्मियविनिर्मुक्त, but this and correction seem to be incorrect ९ T. reads पर्यन्त for पर्याप्त १० K reads वृषण for चन्द्रमा ११ K reads मारुतोद्भूत, Tr मन्दाक्षित and I मरुताक्षित all for मार्त्ताक्षित १२ T reads पर्यन्त for पर्यन्त, while Tr. व्यनात for ऽभवत् १३ Tr reads प्रस्वदनिन्नाङ्गराग for स्वेदनिन्नाङ्गराग स. १४ K. reads this stanza as follows —

स्वेदनुन्नाङ्गवर्षस्य सरसीमवगाहत् ।

वन्यस्यवाभवत्तन्म श्री पर्यन्तविसर्पिणी ॥.

१५ T. reads उदसिक्त for मदासिक्त

स तस्यां दूरविक्षिप्तविहगश्रेणिमेखलः ।
 विजहार यथाकामं विलासकुसुमायुधः ॥ ७८ ॥
 उवाह विस्फुरन्नलकण्डकच्छन्ननापि सा ।
 तदङ्गयष्टिस्पर्शेन रोमाञ्चमिव पद्मिनी ॥ ७९ ॥
 ततस्तरङ्गनिर्घीतमध्यास्य स शिलातलम् ।
 यशःस्नैपितदिकसीमा देवः सस्नौ यथाविधि ॥ ८० ॥
 तस्यां अविरलमत्तालिनिःस्वनच्छन्नना वने ।
 अगीयतेव देवस्य लताभिः स्नानमङ्गलम् ॥ ८१ ॥
 सैं दूरोदस्तपर्यस्तसपुष्पसलिलाञ्जलिः ।
 जगत्तनोपहं ज्योतिस्त्रयीमयमुपस्थितैः ॥ ८२ ॥
 तमानर्च स राजेन्दुर्मौलौ यस्येन्दुलेखया !
 क्रियते स्वर्धुनीवालमृणालशकलध्रमः ॥ ८३ ॥
 धन्या हि तौ वनलता यत्फलाभ्याजहार सः ।
 कार्यतः सदृशी तौषां समुद्रशाना मही ॥ ८४ ॥
 निपीय निखिलव्यक्तसज्जिह्वेन पाणिना ।
 उपोत्सृष्टस्व चाम्भोजकिञ्जल्ककपिशं पयः ॥ ८५ ॥

१. T. and I. read दूरविक्षिप्तं for दूरविक्षिप्तं and Tr. reads पयःनाक्षिप्तं for the same. It gives another reading रनसा विप्तं, while T. substitutes तस्या for तस्यां. २ K. reads श्रेणि for श्रेणि. ३ I. reads विलसत् for विस्फुरत्, while B. reads this line, thus—

उवाह निविडं नालकण्डकच्छन्नोऽथ सा ।

४. B. reads तदङ्ग for तदङ्ग. ५. I. and K. read तदङ्गु for तदङ्गु. ६. I. reads 'सीमत्' for 'स्नैपित'; while Tr. 'देहाऽय' for 'दियसिमा' and mutilates two letters next. ७. T. reads यथाविधि for यथाविधि. ८. B. reads तस्या विप्तं for तस्या ऽविप्तं. ९. K. reads 'वीरुकम्' for 'मङ्गलम्'. १०. Tr. reads अपुसां for स दूरी, while K. reads दूरासारत् for दूरीरत्. ११. K. reads उवाग्नितः and T. Tr. and I. read उवाग्नित for उपस्थित. १२. Tr. reads स for सा. १३. Tr. reads तस्य for तासां. १४. B. reads उपसृष्ट for उवाभृष्ट

नीलांतपत्रमित्रेण पत्रेणाम्बुजिनीभुवा ।

निवारितोष्ण सश्रीकं लताकुञ्ज जगाम सः ॥ ८६ ॥

सपरागे विश्राम कुसुमप्रस्तरे च सः ।

लक्ष्मीकुचाद्गरागेण भिन्ने शेषं इवाच्युत ॥ ८७ ॥

रमाद्भद्रोऽपि निर्वर्त्य त्वरया किञ्चिदाह्निकम् ।

अवाप्तसेवावसरः पर्युपास्त विशाम्पतिम् ॥ ८८ ॥

स भृङ्गान्वनिना सुती विपञ्चीनादवन्धुना ।

तमालपल्लवैस्तेन किञ्चित्किञ्चिदवीज्यत ॥ ८९ ॥

निद्रागृहीतनिर्मुक्तलोचनोऽर्थ जहार सः ।

धनच्छायावृत्तव्यक्तभास्वतो नभसः श्रियम् ॥ ९० ॥

पीनासतटैस्त्रिष्टुप्पकेसरशोभिना ।

उपैःसाकल्पकेनेव शयनीयममुच्यत ॥ ९१ ॥

पुनर्मृगयाविहार ।

चकार च पद चित्रः स मृगस्तस्य चेतसि ।

लग्नं हि किमपि कापि कृच्छ्रादाकृष्यते मनैः ॥ ९२ ॥

१ B reads लीला° for नीला° २ K Tr T and I read अम्बोजिनीभुवा for अम्बुजिनीभुवा ३ I reads °गुञ्ज for °कुञ्ज while Tr reads वारिताप्याशु सश्रीका and T वारीयोष्णीपक श्रीमत् for निवारितोष्ण सश्रीक ४ Tr gives another reading ऽथ for च while B substitutes ऽपि for the same ५ B and K read भिन्नसेप for भिन्ने शेष ६ T reads निरयत्वात् for निर्वर्त्य ७ K reads किञ्चित्कारमन for किञ्चिदाह्निकम् ८ T reads तुष्य for सुप्त, while B सुप्तविपञ्ची° for सुप्ते विपञ्ची° ९ Tr reads इत्° for उद्य १० B reads धनच्छायावृत्तव्यक्ततारस्य T धनच्छायाभूतव्यक्ततारस्य and K and Tr धनच्छायावृत्तव्यक्ततारस्य all for धनच्छायाभूतव्यक्तभास्वतो ११ B T Tr and I read °सन्दट° for °सोभम्° १२ Tr reads केसराकल्पकेनेव for उप सा कल्पकेनेव and B K and T read केन for उप° १३ T reads मनु for मन through mistake

स तस्यां दूरविक्षिप्तविहंगश्रेणिमेखलः ।

विजहार यथाकामं विलासकुसुमायुधः ॥ ७८ ॥

उवाह विस्फुरन्नालकण्ठकच्छन्ननापि सा ।

तदङ्गयद्विस्पर्शन रोमाञ्चमिव पद्मिनी ॥ ७९ ॥

ततस्तरङ्गनिर्घीतमध्यास्य स शिलातलम् ।

यशःस्नैपितादिकसीमा देवः सस्नौ यथाविधि ॥ ८० ॥

तस्यां अबिरलमत्तालिनिःस्वनच्छन्नना वने ।

अगीयतेव देवस्य लताभिः स्नानमङ्गलम् ॥ ८१ ॥

सं दूरोदस्तपर्यस्तसपुष्पसलिलाञ्जलिः ।

जगत्तमोपहं ज्योतिस्त्रयीमयमुपस्थितः ॥ ८२ ॥

तमानर्चं स राजेन्दुर्मौली यस्येन्दुलेखया ।

क्रियते स्वर्धुनीबालमृणालशकलध्रमः ॥ ८३ ॥

धन्या हि तौ वनलता यत्फला-याजहार सः ।

कार्यतः सदृशी तौसां समुद्ररशना मही ॥ ८४ ॥

निपीय निखिलव्यक्तराजचिह्नेन पाणिना ।

उपैस्पर्शस चाम्भोजकिञ्जल्ककपिशं पयः ॥ ८५ ॥

१. T. and I. read दूरविक्षिप्त^० for दूरविक्षिप्त^० and Tr. reads परानाक्षिप्त^० for the same. It gives another reading रभसा क्षिप्त^०, while T substitutes मया for तस्यां. २. K. reads श्रेणि^० for श्रेणि^०. ३. I. reads विलासत्^० for विस्फुरत्^०, while B. reads this line, thus—

उवाह विविडं मालकण्ठकच्छन्नना^०य सा ।

४. B. reads सरङ्ग^० for तरङ्ग^०. ५. I. and K. read तदम्बु^० for तरङ्ग^०. ६. I. reads र्घीत^० for र्घीत^०; while Tr. नेहोऽय for विक्रिया and mutilates two letters next. ७. T. reads यथाविधि^० for यथाविधि. ८. B. reads मया विरत्^० for मया विरत्^०. ९. K. reads यौतुकम् for मङ्गलम्. १०. Tr. reads अदृशी^० for सदृशी^०, while K. reads दृशयत्^० for दृशयत्^०. ११. K. reads उपान्वितम्; and T. Tr. and I. read उपान्वित for उपस्थित. १२. Tr. reads सा for मही. १३. Tr. reads मय for मया. १४. B. reads उपान्वित for उपाःपुषम्.

नीलांतपत्रमित्रेण पत्रेणाम्बुजिनीभुवा ।

निवारितोष्णः सश्रीकं लताकुञ्जं जगाम सः ॥ ८६ ॥

सपरागे विश्राम कुसुमप्रस्तरे च सः ।

लक्ष्मीकुचाङ्गरागेण मित्रे शेषं उवाच्युतः ॥ ८७ ॥

रमाङ्गदोषपि निर्वर्त्य त्वरया किञ्चिदाह्निकम् ।

अवाप्तसेवावसरः पर्युपास्त विशाम्पतिम् ॥ ८८ ॥

स भृङ्गध्वनिना सुप्ती विपञ्चीनादयन्धुना ।

तमालपल्लवैस्तेन किञ्चित्किञ्चिदवीज्यत ॥ ८९ ॥

निद्रागृहीतनिर्मुक्तलोचनोऽर्थं जहार सः ।

धनच्छायावृतव्यक्तभास्वतो नभसः श्रियम् ॥ ९० ॥

पीनांसतटैसंक्षिप्तपुष्पकेसरशोभिना ।

उपैःसाकल्पकेनेव शयनीयममुच्यत ॥ ९१ ॥

पुनर्मृगयाविहारः ।

चकार च पदं चित्रः स मृगस्तस्य चेतसि ।

लयं हि किमपि कापि कृच्छ्रादाकृष्यते मनैः ॥ ९२ ॥

१. B reads लीला° for नीला°. २. K, Tr. T. and I. read अम्बोजिनीभुवा for अम्बुजिनीभुवा. ३. I. reads °गुञ्ज for °कुञ्ज; while Tr. reads वारितोष्णानु-सश्रीको and T. वारीदोष्णीयक श्रीमत् for निवारितोष्ण सश्रीक. ४. Tr. gives another reading उप for च, while B. substitutes उपि for the same. ५. B. and K. read मित्रशेष for मित्रे शेष. ६. T. reads नित्यत्वात् for निर्वर्त्य. ७. K. reads किञ्चित्सात्मन for किञ्चिदाह्निकम्. ८. T. reads तुषे for सुप्ते; while B. सुप्तविपञ्ची° for सुप्ते विपञ्ची°. ९. Tr. reads उप° for उप- १०. B. reads धनच्छायावृतव्यक्ततारस्य, T. धनच्छायाभृतव्यक्ततारस्य and K and Tr. धनच्छायावृतव्यक्ततारस्य all for धनच्छायाभृतव्यक्तभास्वतो ११. B T, Tr. and I. read °सन्ष्ट° for °संक्षिप्त°. १२. Tr. reads केसराकल्पकेनेव for नय सा-कल्पकेनेव and B. K. and T. read तेन for नय°. १३. T. reads मनु for मनः through mistake.

प्रसादहृद्यालङ्कारैस्तेन मूर्तिरभूप्यते ।
 अत्युज्ज्वलैः कवीन्द्रेण कालिदासेन वागिव ॥ ९३ ॥
 जैगाहे स महारण्यमंसासक्तधनुर्लतः ।
 उपोढिशशभृच्छेखः सायभन्धिमिवार्यमा ॥ ९४ ॥
 तस्मिन्कुसुमकिर्मारतले च विचचार सः ।
 स्फुरन्नक्षत्रशवले नभसीव निशाकरः ॥ ९५ ॥
 मृगानुगमनिर्वन्धो न जगामोस्य मन्दताम् ।
 मैथिलीरमणस्यैव विपिने पृथिवीपतेः ॥ ९६ ॥

निशातिक्रमणम् ।

ततः पपात जलवौ विशेषनफणामणिः ।
 दिनेर्हिर्नाथमानस्य बलात्कारगरुत्मता ॥ ९७ ॥
 शनैः शनैरेथ व्योम्नि मृगाङ्कः पदमादधे ।
 सशङ्क इव भूपालान्मृगयासक्तचेतसः ॥ ९८ ॥
 रमाङ्गदास्तृतस्निग्धपल्लवप्रस्तरे ततः ।
 वने राजेन्दुना निन्ये तेनेन्दुतिलका निशो ॥ ९९ ॥

१. I. reads 'रुप्यते' for 'भूप्यते'; while T. and Tr. do not insert this whole stanza—

जय मुखरस्रगापेनीननिद्रः
 क्वचिदपि पद्मसरस्युपास्य सन्ध्याम् ।
 पुनरपि तमवेक्षितु वनान्ते
 नृपतिरियेष्ट मृगं मृगेन्द्रकल्पः ॥ १०० ॥

पद्मैकेन स्मर इव शरान्योणिना हेमपुद्गान्
 अन्येनोर्वीविजयि च धनुः साहसाङ्गं दधानः ।
 देवः सोऽर्थं व्यहरदरिषु न्यस्तपादः पिकाली-
 नीडन्यञ्चत्रिचुलनिधैयड्यामलामु स्थलीषु ॥ १०१ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये चित्रमृगावलोकनो नाम द्वितीयः
 सर्गः ॥ २ ॥

१ T. reads 'वनांत' for 'पनीत'. २ Tr reads च तमीभित्तु for तमवभित्तु, while B and K substitute निशान्ते for वनान्ते ३ Tr reads पत्रिणो for पाणिना ४ The letters ५थ व्यहरदरिषु are mutilated in Tr ५ T. and I. read अरयन्यस्तपाद for अरिषु न्यस्तपाद, while T substitutes व्यमरत् for व्यहरत् ६ T reads त्रिकालि for पिकाली and नीडन्यञ्च for 'नीडन्यञ्चत्' ७ Tr reads 'निलये' for 'निचये' and h. substitutes 'ड्यामलीषु' for 'ड्यामलामु' ८ B and K substitute only द्वितीय सर्ग for these lines, while T Tr and I omit श्री and Tr reads परिमलकृतौ for परिमलापरनाम्न पद्मगुप्तस्य कृतौ, while I substitutes only परिमलस्य for the same and T परिमलापरनाम्ना महाकवे कालिदासस्य कृतौ साहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये and omits पद्मगुप्तस्य कृतौ नवसाहस्राङ्कचरित ९ Tr and I omit महाकाव्ये

अथ तृतीयः सर्गः ।

अथ बहु चरतो ऽस्य चापपाणेऽ
 चकितवेलन्मृगयूथवीक्षितस्य ।
 वैनभुवि सुलभः परिश्रमो ऽभूत्
 न तु हरिणः स हतेन्द्रचापशोभ ॥ १ ॥
 धनुषि तेनुभरं निधाय किञ्चित्
 तरुणतमालवने विनीतखेदः ।
 मृगरुधिरलंवाङ्गितेन देव
 सम विषमेण पथा पुर प्रतस्थे ॥ २ ॥
 विन्ध्यकन्दरप्रवेशः ।

अथ स चेटुलपट्पदोपगीतं
 वनगजदानसुगन्धिगन्धवाहम् ।
 परिसरमभिर्नृत्तनीलरुण्ट
 न्यविशत विन्ध्यनगेन्द्रकन्दरस्य ॥ ३ ॥
 घतुरेकृतकचग्रहः स गच्छन्
 वनलतया परिज्ञासलोलयेव ।

१ Tr reads "लतम्" for "वलम्", while T "वलय" for the same, but it seems to be incorrect २ K reads गिरिभुवि सुलभस्तम भमाऽभूत् for वनभु-
 वि सुलभ परिश्रमोऽभूत् ३ T. reads तनुहरम् for तनुभरं ४ I reads परितं
 for विनीतं and T उपनीतं for the same ५ B and h read "यमङ्गितेन
 for "लवाङ्गितेन ६ B and Tr substitute पुरम् for पुरः ७ Tr. and h read
 भ्रमम् for "वलम्" ८ I follow here only B; while h T and I read अथ
 दीप्तं for अभिर्नृत्तं and Tr अभिर्नीतं for the same ९ h. reads "वज्रारण्य
 for "कन्दरारण्य १० h. reads "वलम्" for "वमुरं".

नरपतिरेवशः कृतः स कामं
 वियेति मुखेन्दुमुदञ्चयाञ्चकार ॥ ४ ॥
 नमदवनिपतिः पतिः प्रजानाम्
 अयि! चपले नु विकृष्यते कचेपु ।
 विरम मुहुरितीव मञ्जुमुक्त-
 ध्वनिभिरसावलिभिर्लता अभ्यधायि ॥ ५ ॥
 कतिचिदलिनिपीतधूपगन्धान्
 अनतिविलम्बिपरार्ध्यमौलिरत्नान् ।
 त्वरितमथ रमाद्भदो ऽस्य केशान्
 विपिनलताविटपान्तरार्चकप ॥ ६ ॥

हंसदर्शनम् ।

नृपतिरथ तंदोन्मुखश्चरन्तम्
 झटिति सितच्छदमम्बरे ददर्श ।
 दधतमधिगतां कुतो ऽपि चञ्च्वा
 विसलतिकामिवै तारहारलेखाम् ॥ ७ ॥

१. Tr. reads °रवश for °रवश . २. Tr and I. read कृतः प्रकाशं and T. कृतः प्रकामं both for कृत स काम ३. T. reads विजयति for विदति, but probably this is a writer's mistake, the letter ज is added more. ४ T. and Tr. read अयि for अयि; while I T. and Tr. read चपले न विकृष्यते and B. चपले वि विकृष्यते for चपले नु विकृष्यते. In Tr. नु appears in the marginal correction. ५. K. reads 'गुञ्जदुनिभि' for 'मुक्तध्वनिभि'. ६. B. and K. read 'धूम', but in the marginal correction of B. there appears 'प' for 'म', while T. reads 'भूम' for the same. ७. B. reads in the margin 'विलम्ब्य' for 'विलम्बि'. ८. B. reads निरास for चकपे. ९. K. T. Tr. and I. read °रयि for °रय १०. B T. and I. read लपरं for लपे. ११. K. reads 'मिति' for 'मिद' and substitutes रत्नं for तार.

विकसितरुमुदेच्छदावदाते
 ततनिभृते पतता ततीर्धानम् ।
 विरचयितुमुपायन नृपेन्दोर
 नवघटिते इव दन्तपर्वलेखे ॥ ८ ॥

चित्तमत्तनुं विसर्पता समन्तात्
 किरणलतानिकरेण हारयेष्टे ।
 सितमणिमयसूचिनिर्मितस्य
 स्थितामिव जङ्गमपञ्जरस्य मध्ये ॥ ९ ॥

सरलमणिरुचाऽऽवृत प्रकृत्या
 विदलितविद्रुमकन्दर्काञ्चितुण्डम् ।
 प्रणयनिहितपादयावकाङ्कम्
 कमलवनस्थितिलोलेयेवं लक्ष्म्या ॥ १० ॥

चरणयुगतले विभातकाल-
 स्फुटितजपाकुसुमाभितौघभासि ।

१ B K and T read 'रुसुम' for 'रुसुद' Tr also reads the same, but corrects 'रुसुद' २ Tr mutilates two letters and the copyist has inserted in blue ink दिवि and thereby its reading may be दिवि पक्षती for पतता तती while K reads ततीर् and T तति for तती ३ I and B read सुसिन्धार and K and T सुसन्धी for नृपेन्दोर ४ T Tr and I read 'माल' for 'लख' ५ T reads चित्तमत्तनु for चित्तमत्तनु ६ K reads निर्जल' for जङ्गम' ७ B and T read सरलमनु च विभ्रन and I सरलमणु च विभ्रन for सरलमणिरुचाऽऽवृत ८ B reads 'कान्तिरुण्डम K 'वान्तिरुण्डम् ९ 'कान्तिमण्डम् and I 'कान्तिरुण्डम् all for कान्तिरुण्डम् १० T reads 'निमित्त' for 'निहित', while the original reading of Tr is quite difficult to find out Light letters are mutilated from प्रणय', and there are inserted those letters in blue ink निहितपादया वृताः therefore its reading may be निहितपादया वृताङ्कम् ११ K reads 'लालवद' for 'लालवद १२ Tr reads 'राम' for 'साध' and B K 'ऽनिताय' for 'ऽनिताय'

स्वयमिव नलिनीवनप्रभृतेः

परिचयतः कृतकान्तिसंविभागम् ॥ ११ ॥

प्रतिपदमतिदीर्घहारभारान्
जवनमदुन्नमयन्तमुत्तमाद्गम् ।

शिरसि निपततो निकाममुष्णान्
अद्रिमरुचः किरणानिवोद्विष्यन्तम् ॥ १२ ॥

विवृतमुखधृतस्य निष्पत्तद्रिम्
तरलमणेरुणस्य कान्तिलेगौ ।

अविरतमराविन्दवृन्दपीतान्
मधुपृषत्तानिव भूयसोद्वमन्तम् ॥ १३ ॥

परिखंचितमयत्नपूरितागौर
अविरलमौक्तिकुदानरादिमज्जाले ।

यश इव परभूभृता निरद्वय
प्रसभमुपाहृतेमात्मनो यशोभि ॥ १४ ॥

अभिनवत्रिसङ्ख्याग्रहृत्य
स्फटिकमयीमंसमक्षमक्षमालाम् ।

१ Tr mutilates two letters from °प्र, while B and K read °प्रसूने for °प्र
सून २ B reads °सन्निपातन for °संविभागम् ३ T and I read °वल for °पम्,
while B gives the same reading in the margin ४ The reading of I is
obscure It reads °वनमदुन्नमयन्तमुत्तमाद्गम् and some letters are struck off
५ B and I read तपतिना for निपतता ६ B Tr and I read निव नि-
पन्तम् for निवोद्विष्यन्तम् ७ L reads तरलमणव कणस्य कान्तिरत्ने for तरल-
मणेरुणस्य कान्तिलेगौ, but it seems to be incorrect ८ T mutilates two
letters after अरदिन् ९ T reads भूयसाऽवमन्तम्, I भूयसाऽवमन्तम् B,
भूयसाऽवमन्तम् but gives marginal correction भूयसाऽवमन्तम् all for भूयसाऽ-
मन्तम् १० B K read परिचयति I परिचयति and Tr आधकचित् all for
परिचयति ११ B reads उपाहृत, T Tr and L उपाहित all for उपाहृत.
१२ I reads °समपम् for °ससम्प but probably it may be °ससम्प

विहगमिव विमानहंसपंक्तेर्
 विषटितमेकैतरं चतुर्मुखस्य ॥ १५ ॥
 द्युतमिव सितचामरं मघोनः
 श्रमजडवारविलासिनीकराग्रात् ।
 अपहतमिव लोलपत्रजालं
 सुरसरितः पवनेन पुण्डरीकम् ॥ १६ ॥
 हेरहासितसितं दिवापि कान्ति-
 स्तत्रकमिवापतितं सुधाकरस्य ।
 अपि पतितमिवान्तरिक्षपीलोर्
 मध्वदिभस्य विलासकर्णशङ्कुम् ॥ १७ ॥
 कुलकम् ।
 स च परिणतलोर्ध्वधूलिशुक्लसु-
 तरलमवन्तिपतेश्वकार चेतः ।
 किसलयमिव बालचन्दनस्य
 स्तिमितगतिर्मलयाचलेन्द्रवार्तः ॥ १८ ॥
 नापकवाक्यम् ।
 अत्रददथ विबुद्धपुण्डरीक-
 प्रतिममुपान्तचरे^१ निधाय चक्षुः ।

१ T. I. and Tr. read एकचरं for एकतर. २ B T. I and Tr. read °पत्रजालं for °पत्रजालं ३. I. reads हरहासित हितं for हरहासितसित, but it is incorrect. ४ I. omits—

..... कमिवापतितं सुधाकरस्य ।

अपि पतित ।

५ Tr. reads निशाकरस्य for सुधाकरस्य ६ B. I. and T. read गदलनिभस्य for मध्वदिभस्य, while K. धवलगजस्य for the same. ७. T. does not insert कुलकम् ८. B and I. read °री. for °लो. ९. K. reads मलयान्द्रि-
 नशवात् for मलयाचलेन्द्रवात्. १० h. reads °पनिभं for °पनिभं. ११ Tr.
 reads °हले for °चरे.

दृशानमणिमयूखभिन्नचर्मा
 गिगमिति मालवराजपूर्णचन्द्रः ॥ १९ ॥
 सुगभिकुसुमञ्जुस्विनावनघ्राम्
 अलिपटलेन लनामिमां विना मे ।
 खगममुमुपदशयेत् के एवं
 गगनरमापतिपाम्बुजन्यमन्यः ॥ २० ॥
 स्मरवरकरिहस्तशीकराणां
 हिमशुचयो नवहारमौक्तिकानाम् ।
 विदधति रुचयोऽस्य चतुकोटौ
 कवलिनवालमृणालमूत्रलीलाम् ॥ २१ ॥
 आयि! कथय मितच्छदः क्व चायं
 वैननलिनीपुलिनान्तवद्भवामः ।
 अवनिपनिकलत्रकण्टयोग्यः
 क्व च शशिवन्धुरनर्यं पय हारः ॥ २२ ॥
 वनभुवि पतिनः कुतोऽयमस्यां
 कथमग्रमस्य मुखातिथिन्वमानः ? ।
 गुरुत्रिभङ्गपदस्यं कस्य वा स्यान्
 अयमिति मे न परिच्छिन्नमिति चेतः ॥ २३ ॥

१. Tr. reads 'कीर्ण' for 'निन्न'. २. K. reads 'निष्ठा' for 'नवा'. ३. L. reads
 क एव इति for क एव. ४. Tr. reads 'पानिपाम्बुजन्यम्' for 'पाम्बुजन्यमन्यम्'.
 ५. B. T. and Tr. read स्मरवर for स्मरवर and L. reads स्मरवर, but cor-
 rects स्मरवर. ६. Tr. reads हिमरुचयो and K. समरुचयो both for हिमशुचयो.
 ७. K. reads नव for वन. ८. Tr. reads this as follows—

सुगभिनपतिञ्जन्य कण्ठवयमिति न मय. परिच्छिन्नमिति ॥

९. L. reads 'नृपस्य' for 'पदस्य' and omits न. १०. T. and L. read मय परि-
 छिन्नमिति for परिच्छिन्नमिति चेत.

अयमुचिततरः फणिल्लियो वा
कुचकलशान्तरमैर्त्ययोपितो वा ? ।

नियतमुदधिमुद्रमीदृशानि
क्षितितलमाभरणानि न स्पृशन्ति ॥ २४ ॥

किमपरमनुगम्य एष हंसः
श्रमजडपक्षतिरावयोर्वनान्ते ।

अयि! यदयमवामनस्य भूमिर्
मुखधृतहारलतः कुर्वूलस्य ॥ २५ ॥

रमाङ्गदवाक्यम् ।

इति विरतवचस्पुदीर्य तस्मिन्
कृतिनि नृपे परमारवंशकेतौ ।

स्फुरदधरर्विकीर्णदन्तकान्ति-
प्रसरमिदं जगदे रमाङ्गदेन ॥ २६ ॥

जडरुचिरपि रोचते न कम्मै
कथमपि दीर्घगुणेन लब्धसङ्गः ।

नरवर यदनेन हारदोष्ठा
तव पतगः स्पृहणीय एष जातिः ॥ २७ ॥

१. T. reads 'वर्त्यमर्त्ययोपितो' for 'मर्त्ययोपितो' that is two letters are inserted and B. reads इन्द्रयोपितो for 'मर्त्ययोपितो'. २. In Tr. the letters यियद् are placed for अयि य' and after this the two letters are mutilated. ३. K. and Tr. read 'कृत' for 'भूत'. ४. I. reads स्फुरदधर for स्फुरदधर°. ५. K. and T. read 'विकीर्ण' for 'विकीर्ण', while I substitutes 'कान्त' for 'कान्ति'. ६. Tr. reads सरमे for सरमे. ७. B. reads कथमिव for कथमपि. ८. K. and T. read दीर्घगुणेषु and दीर्घगुणायु respectively for दीर्घगुणेन, while Tr. mutilates three letters after 'गुणे'. ९. K. reads हरिवर for नरवर. १०. J. substitutes 'धात्रा' for 'साता', but on the head of धा there appears the mark of reading, but does not appear in the margin and it seems thereby it is धा. ११. K. reads वृत्त and Tr. हार both for जाति, but the latter reading does not convey good sense here.

उपवन इव सम्भवः कदाचिन्
 नृप घटते विपिनेऽपि हारयष्टेः ।
 यदसुरं-सुर-नागराजकन्या
 दृष्टं विहरन्ति नगेन्द्रकन्दरेषु ॥ २८ ॥
 शकुनिरथमितो दिगन्तलग्नैर्
 अनुपममौक्तिकनिर्गतेर्मयूखैः ।
 तव विरचयतीव सूत्रपातं
 मुकृतनिधानं ! भविष्यतः शुभस्य ॥ २९ ॥
 द्रुतमयमनुगम्यतामिदानीम्
 अनुगमनेन यतोऽस्य हारलाभः ।
 फलमधिकमतोऽपि नै. कदाचित्
 किमेपि भवेदयमेव यस्य हेतुः ॥ ३० ॥
 तरुविटपलतान्तरेण गच्छन्
 भुवर्भेभजन् बहुमुक्तमेवर्वर्त्मा ।

१ K. reads संस्पृति for सम्भव २ Tr reads अनर for असुर ३ K reads हि विन्ध्यकन्दरुषु for नगेन्द्रकन्दरेषु and gives marginal correction 'कन्दरुषु for 'कन्दरु ४ I reads अनुगम for अनुपम ५ K reads 'नि सृते and T 'निर्गते both for 'निर्गते ६ I. is quite mistaken here, it omits 'व पात सु' these four letters and corrects in the margin 'व मद्रै (these letters I cannot safely see are well found out), while Tr reads सूत्रपात and K सूत्रवर्ग for सूत्रपात ७ B T Tr and I read मुकृतनिधान for मुकृतनिधान ८ The letter द्रु in I seems like द्रु, but I am unable to make it out ९ B reads नियती for 'न यतो and K reads 'न हि हारलाभ एव for 'न यतोऽस्य हारलाभ १० I. reads न न for ऽपि नः ११ B reads कनपि for किमपि, but gives marginal reading किमपि १२ B reads तस्य for यस्य but gives marginal reading यस्य while Tr reads राज्य for the same १३ Except B all read अभजत् for अभजन् १४ K. reads 'निपदीधि for 'निपवर्त्मा

अयमतिगुरुहारभारजाता
 श्रमजडतामैलमात्मनो व्यनक्ति ॥ ३१ ॥
 नयनपथमय यथा तवारात्
 त्वमपि तथास्य सितच्छदस्य यात ।
 अवनितलमगाङ्क^१ यद्वनान्तश्
 चकितमिवायमितस्तत प्रयाति ॥ ३२ ॥
 निचुलवनमतीत्य वर्ततेऽयम्
 पुरत इमामयमच्छिनीभुपेत ।
 नवजलधरशङ्कयेव शङ्के
 तरुणतमालवनादितो निवृत्त ॥ ३३ ॥
 किसलयकलिताञ्जलि त्वरावान्
 अयमुपसर्पति नीलसिन्दुवोरम् ।
 क्षणमयमिह मालचूतमौलौ
 त्रिचकिलमौल्यविलासमोदधाति ॥ ३४ ॥
 अयमभिनवकोर्णिकारयष्टि
 झटिति धेनस्तनकस्तनीभुपैति ।

१ T reads 'गुरुभारहार' for 'गुरुहारभार' २ B reads अयम and gives
 marginal reads 'अयमि' for अय but it seems to be incorrect while h
 अपि आत्मना for अल्मात्मना ३ Tr reads तवारात् for तवारात् ४ h
 reads मन्द for यात ५ K reads इन पुर for इतरत and substitutes
 प्रधावन् for प्रयाति ६ T and I read अमीत for उपेत ७ K reads
 मन्दे for शङ्के ८ h reads उपवृत्त for निवृत्त ९ T reads 'कलिकाञ्जलि
 for 'कलिताञ्जलि and Tr 'त्वचित गतिररावान् for 'कलिताञ्जलि त्वरावान्
 १० h reads 'सिन्दुवारम् and I reads 'सिन्दुवारम् for 'सिन्दुवारम् but
 it seems incorrect ११ I reads 'मल्पविलास' for 'माल्यविलास', while
 T reads 'विश्वविल' for 'विश्वविल' १२ B reads in the margin भावधाति
 for भावधाति १३ I reads 'कर्णिकार' for 'कोर्णिकार', while Tr reads
 'कान्तहारयष्टि' for 'कोर्णिकारयष्टि' १४ h and T read 'धन' for धन १५ h
 reads उपेत for उपेत

अयमतिचपलो निसर्गरेकां
स्थलनलिनीमैत्रधीर्य देव ! यातः ॥ ३५ ।

अयमिह ङि लतामुपैति कौन्दीं
कुसुमवतीं नवमोधवी विलङ्घ्य ।
क्षणदलिवलयसु नाऽऽमु तेन
खलितमितः सहकारमञ्जरीषु ॥ ३६ ॥

अभिसरति वनस्थलीमिर्वताम्
मदनवतीमयमूढकामिलीलः ।
स्फुरदतनुशिलीमुखस्य चाग्रे
त्रिचरति कर्ण इवायमर्जुनस्य ॥ ३७ ॥

श्रममपहरतस्तनूमिवातैर्
अयमतिथिर्वनपल्वलस्य जातः ।
तरुततिषु तिरोहितो श्यमेता-
स्वयमरविन्दवनादिवोज्जिहीते ॥ ३८ ॥

कुरत्रकवनतः कदम्बराजि
व्रजति ततो मुचकुन्दैकाननानि ।

१ K reads 'रिना for 'रना, while I has 'रिका, but corrects 'रना
२ Tr reads अवतीर्य for अवधीर्य, while h substitutes पद्म for देव ३ T.
reads 'मानती for 'माधवी ४ B reads 'वल्लयाननेन देव for 'वल्लयासु नाऽऽमु तेन.
T साद्य मेय and I नाऽऽमु तेन both for नाऽऽमु तेन while in Tr four
letters are mutilated, but appear in the correction 'नु नादिनेव for 'सु नाऽऽमु
तेन ५ h. l Tr and T read इह for इव ६ h reads 'मिव शो for 'नयम्.
७ T reads स्फुरदनु सु for स्फुरदतनु. ८ K reads 'ते स्वय' for 'तेरय'
९ I reads दय' for दन', while h नवपद्मस्य for वनपल्वलस्य १० I reads
तरुततिषु रोहितोऽय' for तरुततिषु तिरोहितोऽय' ११. B T and I sub-
stitute इह for इव १२. l and Tr read मुचकुन्द' for मुचकुन्द'. B reads
the same, but gives स for सु in the margin

इति नगमवगाहते संहारस्
त्वमिव धृतकृम एप राजहंसः ॥ ३९ ॥

कुरु विजयमितो ममार्पयैतत्
धनुरधुना ससुवर्णपुङ्खवाणमे ।

यदयमितगतिर्गतो अतिदूरं
जलपतंगः सह नः कुतूहलेन ॥ ४० ॥

हंसानुगमनम् ।

इति कथयति चापमर्पयित्वा
सैममिषुभिः स रमाद्गदे नरेन्द्रः ।

पतगमनु ययौ तमात्तहारं
हरति न कं नववस्तुसम्प्रयोगः ॥ ४१ ॥

ऋजु तमथ विहायसा व्रजन्तम्
रभसवशादनुगच्छतो नृपस्य ।

समजानि भृशमायतोऽस्य पन्यास्
तैरुविटपा-श्वटवर्जनेन वक्रः ॥ ४२ ॥

नृपतिरनुययौ वने विहङ्गं

नृपतिर्गभि प्रणयौ रमाद्गदो अवि ।

१ T. reads शहार for शहार. २ I. and Tr. read धृतकृम for धृतकृम.
३ Tr. reads "माम् for "बाणम् ४ B. reads "मनिगति, T. "मिह गते, I. "ममित-
गतिर् and K. "मनिगते" all for "मितगतिर्; while Tr. omits the two letters
between "वन and "गता ५ K. "पतन and T. "पतय" for "पतग. ६ K. reads
कथयति नृप for कथयिषुभि ७ T. I and Tr read नट" for नट", while I.
नरविटपाश्वटवर्जनेन for नरविटपाश्वटवर्जनेन" and Tr mutilates three letters
after "विटपा and substitutes "श्वुनेन, T. reads "विटपाश्वटवर्जनेन omitting one
letter both for "विटपाश्वटवर्जनेन ८ B reads "मति" for "मनि.

परिणतविसकाण्डभङ्गपीतं
 पय इव विस्तृतधारमुज्जगार ॥ ४७ ॥
 अथ कनकमृणालिकायुगस्यै
 द्युतिनिचयेन चितं विसर्पताम्रः ।
 अशिशिरमहसो विसारिणा खे
 घलयितमंगुलताकदम्बकेन ॥ ४८ ॥
 तदभुवि तमपद्मयदापतन्तं
 पतिरवने रवतंसितायताक्षः ।
 सितमभिनवहेमदण्डशोभि
 स्फटिकशालकमिवातर्पत्रमैन्द्रम् ॥ ४९ ॥
 सन्दानितकम् ।
 सरसि धवलिते तैतः समन्ताद्
 अमृतमरीचिरुचेव तस्य कान्त्या ।
 ध्येयधित बलवती वियोगपीडा
 पदमपदे हृदयेषु चक्रनाम्नाम् ॥ ५० ॥

१. T. reads विस्तृतधार° for विस्तृतधार°. २. I. mutilates the letter स्य. ३. B. reads °निचये खचितं and gives marginal reading °निचयेरचित, while K. °निच-
 यरायेन all for °निचयेन चित ४. B and I. read अनित्तमहसा for अशिशिरमहसो.
 T.'s reading may be the same, but it has अ ° तित° for अशिशिर°. If we
 conceive that the three letters are mutilated it violates the छन्द (chanda).
 ५. Tr. reads विसारिणाङ्गे for विसारिणा खे; while B. reads विसारिणां for
 विसारिणा. ६. T. and I. read तदभुवित° for तदभुवि तं, while Tr. तदभुवि-
 त° for the same. ७. I. reads °विलस for °यनासः. ८. K. reads °पद्मवृन्दम्
 for °पद्मवृन्दम्. ९. In T. and Tr. there do not occur this. १०. T. reads
 सर for मन. ११. I. reads विधित for च्यवित, but it seems to be incorrect.

अतिव्रिततगुणैकधाधि तस्मिन्
 त्रिपुरमधःपतिते विशुद्धिभाजि ।
 कथमपि वसुधाधिपः प्रमोदं
 झटिति जगाम गुणिव्यमत्सरो हिं ॥ ५१ ॥

अथ नभसि पिशङ्गसान्ध्यराग-
 च्छुरित इवाम्बरनिम्नगातरङ्गम् ।
 क्रियदापि भरसस्तटे म गत्वा
 कमलरजःकपिशे ददर्गं हारम् ॥ ५२ ॥

भे च सद्यदि रमाङ्गदोषनीतं
 केनकसरोरुहकान्तिना करेण ।

निजयथा इव मूर्त्तमाददे त
 भुवनतलाभयदानदीक्षितेन ॥ ५३ ॥

१ Tr. and I read सति for अति, while T. सति व्रिततगुणैरधाधि तस्मिन् दि-
 परं for अतिव्रिततगुणैकधाधि तस्मिन् त्रिपुरं. २ I inserts पति पतिते for पतित.
 ३. T. and I read विशुद्धिभाजि, Tr. विशुद्धिभासि both for विशुद्धिभाजि ४
 Tr reads प्रमोदत for प्रमोदं. ५ K. and I. read झटिति for झटिति. This
 reading is neither a reading nor incorrect form because this is the style
 of pronunciation. Northern Indian poets and specially the Kashmirians
 pronounce झटिति and Southern Indian poets झटिति. ६ B I. and
 T. read इवि for हि. ७ Tr. reads 'चुरितमि' for 'चुरित इ'. ८ T.
 reads अ सरसटे for सरसन्ते ९. B reads 'जसुरिते, Tr 'ज ररिस' and K.
 'ज ररिस' all for 'ज ररिस १० T. Tr. and I. read this stanza as follows:—

अ अ सद्यदि रमाङ्गदोषनीतं
 भुवनतलाभयदानदीक्षितेन ।
 निजयथा इव मूर्त्तमाददे त
 कनकसरोरुहकान्तिना करेण ॥

११ K. reads कनकसरोरुहकान्तिना करेण १२ T. reads
 भुवनतलाभयं for भुवनतलाभयं, but it seems incorrect

सुजनमिव गुणैरुपोदशोभं
 शुचितरं बालमृणालमूत्रदीर्घम् ।
 अहमहमिकया कृतप्रवेश
 तरणिकरग्लपितैरिवेन्दुपादैः ॥ ५४ ॥

दधतमरुणमङ्गरागशेष
 कचिदपि यष्टिषु तारमौक्तिकासु ।
 घटितमिव नवातपेन किञ्चिद्
 बहुनवया शशालक्ष्मणस्त्रिंशत् च ॥ ५५ ॥

अतिविततरुचिं वहन्तमन्तस्
 तरलमणिं तरुणेन्द्रगोपशोभम् ।
 अविरलमसकृन्निवासलम्
 ललितवधूहृदयादिवानुरागम् ॥ ५६ ॥
 कतिचिदपि लतान्तरे दर्धेनम्
 मृगमदलिप्ततलानि मौक्तिकानि ।
 शशलजललत्रैरिवात्तजन्मा-
 न्यमरनदी-येमुनातिधेर्धनस्य ॥ ५७ ॥

१ T reads सुभतर° for शुचितर° २ B reads °दीर्घशोभम् Tr °सूत्रदीर्घम्
 and T °दीर्घसूत्रम् all for °सूत्रदीर्घम्. ३ K reads धृत° for कृत° ४ T
 reads कश्चित् for किञ्चित् ५ B reads बहुनवया and I बहुनवया (?) both
 for बहुनवया ६ K reads त्रिंशत् for त्रिंशत् च and I त्रिंशत् च for the same
 though a mistake ७ B reads तरलमणेस्तरुणेन्द्रगोपशोभम् for तरलमणिं तरुणेन्द्र
 गोपशोभम् while T substitutes °कोप° for °गोप°, but probably it is a mis-
 take ८ Here I seems to read °लज्ज for °लज्ज and it repeats लज्ज
 °लज्जवधूहृदयादिना° ९ K reads °विद्यानुबन्धम् for °विद्यानुरागम् १० K.
 reads विधानम् (तम्) for ध्यानम् ११. B reads °यमुनातिधेर्धनस्य and gives
 in the margin धनस्य for धनस्य Tr reads °यमुनातिधेर्धनस्य and K °यमुनाति
 धेर्धनस्य all for °यमुनातिधेर्धनस्य

अनुगुणपदवीविनिर्गतासु
 प्रतिलतमायतमौक्तिकप्रभासु ।
 रजनिकरमरोचिसूचिदीर्घैर्
 बहुभिरिव ग्रथितं मृणालमूत्रैः ॥ ५८ ॥
 अतिदृढमनुरक्तया वितीर्णम्
 मुखरमहोदधिमेखलां वहन्त्या ।
 उरसि निहितबन्धुर्जाविमुर्व्या
 विचकिलमाल्यमिव स्वयंवराय ॥ ५९ ॥
 कुलकम् ।

अरुचदथ करे स तस्य विभ्रत्
 युवतिरदच्छदकान्तिमध्वरत्नम् ।
 किमपि मनसिजेन शासनाङ्कः
 प्रहितनिजायुधचित्रपुष्पमुद्रः ॥ ६० ॥
 शशिकररुचिना स तेन रेजे
 मृदुकरपुष्करवार्तिना नरेन्द्रः ।
 अमरपुरधुनीसमुद्भूतेन
 त्रिदशकरीव मृणालकन्दलेन ॥ ६१ ॥

१. K. reads 'जाति' for 'सूत्रे'. २. T. reads अतिरिक्तया वितीर्णम् and Tr अनुरक्तया विकीर्णम् both for अनुरक्तया वितीर्णम् ३. Tr reads समनि कुलकम्; while T omits it. ४. K. reads 'रत्ने' for 'रत्नम्'. ५. I. reads येन सा for 'जेन सा', but the letters ज and स are written in N. Indian writings for स and स respectively. ६. T. and B. read इवाहितचीनपिष्टमुद्रः. I इवाहितचीनविष्टमुद्र and K. इवाहितेन पिष्टमुद्र all for 'निजायुधचित्रपुष्पमुद्र', while I. reads शासनाङ्क' for शासनाङ्कः. ७. K. reads 'सित' for 'कर', while I. 'रुचिना सा' for 'रुचिना सा. ८. Tr. reads 'समुद्रतेन' for 'समुद्भूतेन', while I. substitutes 'स' for 'स'. ९. B. reads 'पुरीष' for 'करीष'.

उरसि नरपतेः पतंश्चकाशे
 कनकशिलाविपुले तदगुपूरः ।
 अखिलभुवनकोशरोजलक्ष्म्या
 निहित इवाधिकमुत्कृतयो कदाक्षः ॥ ६२ ॥
 विकृतिरुदधिगुक्तिपुं द्युतानां
 ध्रुवमिर्यमिन्दुकलासुधालवानाम् ।
 जलदजलकंपोद्भवेषु काम
 निवसति कान्तिरिय न मौक्तिकेषु ॥ ६३ ॥
 न किमयमुद्गुमण्डलापवादः
 कुमुदवनानि पुरोऽस्य न त्रपन्ते ।
 कैथमयमवधिर्न मुक्तिभाजाम्
 इति तमवेक्ष्य स चिन्तयाञ्चकार ॥ ६४ ॥
 सन्दानितकम् ।

१ From the word अखिलभुवनकोश to भरण भवावृत्ती (Canto IV 44) the intermediate portion : e, 12 stanzas of this Canto and 54 of the fourth is omitted in T this omission must have happened through writer's carelessness २ I and Tr read °राज्यलक्ष्म्या for °राजलक्ष्म्या ३ B reads उक्त्या for उत्कृत्या, but gives marginal reading उत्कृष्टा ४ I omits the following portion —

मियमिन्दुकलासुधालवानाम् ।
 जलदजलकंपोद्भवेषु काम
 निवसति कान्तिरिय न मौक्तिकेषु ॥ ६३ ॥
 न किमयमुद्गुमण्डलापवादः
 कुमुदवनानि . . . ।

The correction appears in the margin, but it is not sufficient for the omitted portion ५ B reads °लवाद्भवेषु for °कपाद्भवेषु ६ B reads पुरो मन् for पुरोऽस्य न ७ Tr and I. read वयमवधिर्ये न गुक्तिभाजाम् for वयमयमवधिर्न मुक्तिभाजाम्, while B substitutes मुक्ति° for मुक्ति°. ८ K. does not insert this

स्फुरद्दुन्दरनिवेगिनेन्द्रनीलां
 मैदजलराजिमित्र स्मरद्विपस्य ।
 अवनिपातिरपश्यदक्षराणां
 ततिमथ हारमृणालिकान्तेराले ॥ ६५ ॥
 अभिनवल्लिखितामित्र प्रशस्ति
 मदनमहानृपते स पार्थिवेन्द्रः ।
 इति निविडकुतूहलाकुलस्तां
 ललितपटाभरणामवाचयच्च ॥ ६६ ॥
 'मनसिजवरवीरवैजयन्त्याम्
 त्रिभुवनदुर्लभविभ्रमैरुभूमेः ।
 कुचमुकुलविचित्रपत्रवल्ली-
 परिचित एष सदा शशिप्रभायाः' ॥ ६७ ॥
 किमु त्रिपुलंमिमं मनुष्यलोकं
 पुरमुत्त पर्वतपक्षशातनस्य ।
 किमु युवतिरियं भुजङ्गभर्तुर
 भुवनमल्लेङ्गुरुते शशिसभेति ॥ ६८ ॥
 वदति शशिसुरीमितो न द्वे
 तरुणविलेपनभिन्न एष द्वारः ।

१. B and K. read 'दुन्दरनिवेगि' for 'दुन्दरनिवेगि'. २. B and I. read
 मदनम' for मदनम'. ३. B. reads 'मनसि' and gives marginal reading 'मनसि
 च' for 'मनसि'. ४. K. reads 'वन्त्याम्' for 'वन्त्याम्'. ५. Tr. reads मनि for
 इति ६. K. reads 'द्वि' for 'द्वि'. ७. K. reads भवददद for भवददद
 ८. I and Tr. read 'व' for 'व', while Tr. translates व. ९. K. reads
 'विलेपनभिन्न एष मनुष्यलोक' for 'विलेपन एष सदा शशिप्रभायाः'. १०. K.
 reads विलेपन for विलेपन. ११. I. reads 'कृत', but corrects 'द्विपस्य'

सरितमिव वनान्तरे समीरेः
 स्फुटितसरोरुहरेणुना पिशङ्गः ॥ ६९ ॥
 कुसुमशरसखस्य कस्यचिर्दिक
 समजनि नैकतलाधिदेवतेयम् ।
 उते मुकुलितमन्मथावतारे
 पथि विचरेदधिनाककन्यकानाम् ॥ ७० ॥
 अपि कृतनयनोत्सवेन तन्वी
 तरुणसुधामधुरेण दर्शनेन ।
 मुदमुपजनयेद्वने किमेया ?
 मम शरदिन्दुकलेव कैरवस्य ॥ ७१ ॥
 इति कियदपि यावदेव चिन्ता-
 वशमगमत्स मनुष्यलोकपालः ।
 धनुरपि निर्चुलं विधाय तावत्
 कुसुमशरोऽस्य बभूव पार्श्ववर्ती ॥ ७२ ॥
 अथ सम्भ्रमादनुचरेण
 विनिहिततमालपल्लवे ।
 आस्त तैरुकुसुमसंवलिते
 सरसः स सैकेतशिलातले नृपः ॥ ७३ ॥

१. K. reads सशिरस्फुटित° for समीर स्फुटित°. २ B. and K read साङ्गुतला° for नारुतला°, while two letters before तला are mutilated in Tr. ३. B reads तत° for उत V. B Tr. and I. read °दधुनादि कन्यकानाम् for °दधिनाककन्यकानाम्. ५ I. substitutes °पु° for °मु°. ६. K. reads मुहुर-पजनयेन्मुर् for मुदमुपजनयेद्वने. ७. I. substitutes स for स. ८. K. reads निपुर्ण for निचुल. ९ Tr. and I. read विषमशरो for कुसुमशरो. १०. T. and I. read कुसुमशर° for नरुकुसुम°; while B. substitutes तनु° for तरु°. ११. Tr. reads °भैरव° for सैकत°.

आलक्ष्य स्तनसख्यलक्ष्मणि ततस्तस्मिन्कुरङ्गीदृशो
 मुक्तादासि करोदरमणयितामाप्ते तुपारत्विपि ।
 विस्मृत्या सहसा हतं चतुरया क्रोडीकृतं चिन्तया
 चेतः श्रीनवसाहसाङ्कनृपतेरुक्कण्टया ऽऽकृष्यत ॥ ७४ ॥

इति श्रीमृगाङ्कगुप्तसूनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहसाङ्कचरिते महाकाव्ये शशिप्रभाहारलाभो नाम तृतीयः
 सर्गः ॥ ३ ॥

१. I. reads विस्मृत्या for विस्मृत्या २ B. reads हतं for हते. ३. I reads परिमलापरय नवसाहसाङ्कचरिते शशिप्रभाहारलाभो नाम सर्गं Tr reads the same, but adds कृतौ after परिमलापरय and नाम after शशिप्रभाहारलाभो; while B. reads only इति तृतीयः सर्गं

अथ चतुर्थः सर्गः ।

ततः स चेतस्यवनीपतिर्दधे
 शशिप्रभालोकमहोत्तवस्पृहाम् ।
 उपोढरागामुदधिस्तदोदरे
 नवोद्गतां विद्रुमकन्दलोमिव ॥ १ ॥
 शशिप्रभाशानलिनीमृणालताम्
 उपागते मौक्तिकदाग्नि सादरः ।
 तदागते दून इव न्यवेशयत्
 से दर्शितमेमलवे विलोचने ॥ २ ॥
 पुनः पुनः पदपदराजिमेचक्रां
 तदिन्द्रनीलाक्षरपङ्क्तिमैक्षत ।
 स तत्क्षणांश्चान्मन्मथजातवेदनं
 तनीयसीं धूमलतामिवोद्गताम् ॥ ३ ॥
 मुगन्धिजारादनुलंपनं करे
 ममुन्मिपत्स्वेदलवे विलुम्पति ।
 असङ्गताया अपि दीर्घचक्षुषः
 पयोधरस्सर्गमिवासमाद सः ॥ ४ ॥
 तदीयनामाद्भृत्पि शनैः शनैः
 मत्प्रोत्सवावर्तयितुं प्रथशमे ।

१. K. reads कण्ठमेरु for कन्दोदरे. २. Tr. reads उपागते for उपागते.
 ३. K. and Tr. read 'वर्तयितुं' for 'वर्तयितुं'. ४. K. reads मया for मया.
 ५. K. reads 'विद्रुममिव' for 'विद्रुममिव'. ६. K. reads 'व' for 'व'.

पश्चिम्फुरत्वल्लवपाटलाधरो
 रश्म्यविद्यामिव मन्मथस्य सः ॥ ५ ॥
 अनेकरूपोऽश्लिखनप्रगल्भया
 मुनीक्षिपया वार्तिकयेव चिन्तया ।
 स तामेनात्रेक्षणसंस्तवां पुरा
 लिखेत् चित्ते मुद्गुरन्यथान्यथा ॥ ६ ॥
 अनङ्ग-चण्डातपतमयोस्तदा
 त्रिभिप्रभाविभ्रमदग्निमप्रति ।
 द्वयोरभूद्भुक्तता वनान्तरे
 विलांसिनस्तस्य च कैरवस्य च ॥ ७ ॥
 उदग्रदिम्बारणस्तहारिणा
 म दक्षिणेन स्फुरता च बाहुना ।
 स्थिरीकृतागो मनसाश्वि दुर्लभाम्
 अदुर्लभामिन्दुमुखीममन्यत ॥ ८ ॥

१ K. reads 'पटलाररे' for 'पाटलाधरो'. २ Tr. reads 'रूपविद्यया' for 'रूपाविद्यया'; while K. substitutes 'प्रवीणया' for 'प्रगल्भया'. ३ B. reads 'भवानि' for 'अनादि'. ४. B and K. read 'पुनरन्यथा' for 'मुद्गुरन्यथा'. ५ K. reads 'दग्नेन वा' for 'द्वयोरन्यथा'. ६. I substitutes here also 'दि' for 'सि'. This manuscript substitutes here and there व for स and स 'or व, but we neglect it hereafter. ७ K. does not insert the following stanza.—

उदग्रदिम्बारणस्तहारिणा
 स दक्षिणेन स्फुरता च बाहुना ।
 स्थिरीकृतागो मनसाश्वि दुर्लभाम्
 अदुर्लभामिन्दुमुखीममन्यत ॥ ८ ॥

only fourth charana appears in the marginal correction. ८. I. reads 'स्फुरता' for 'स्फुरता', but it seems to be incorrect, while Tr and I. substitute 'व' for 'व'. ९. K reads 'न दुर्लभाम' for 'अदुर्लभाम्' and 'अदरत सः' for 'अदरत सः'.

पुरो विमुञ्चन्नयने यदृच्छया
 नृपस्तमालद्रुमकाननोदरे ।
 अपश्यदत्रावसरे विलासिनीं
 पयोदमध्ये शशिनः कलामिव ॥ ९ ॥

नायकवाक्यम् ।

अथैष दीर्घा दशनार्चिपः किरन्
 मुखामृतांशोः किरणच्छटा इव ।
 निरीक्ष्य तामुन्मदहंसगामिनीं
 रमाङ्गदं सेस्पृहमित्यवोचत् ॥ १० ॥
 शनैश्चरन्ती विपिने तव स्थिता
 नितम्बिनी कञ्चिदियं दृशोः पथि? ।
 अधीरतां दक्षिणमातरिश्वना
 लतेव नीता मंसृणेन माधवी ॥ ११ ॥
 युता सिंताभैः सुमनोभिरेतया
 परिश्लयेयं कवरी नियम्यते ।
 उदस्तभास्वत्करकान्तया श्रिया
 दिनस्य ताराशबलेव शर्वरी ॥ १२ ॥
 असत्कवेर्वागिव वीतसौष्ठव
 निवेशयन्ती पदमव्यवस्थया ।
 असावनेकस्खलितैः समाकुर्वा
 विमुच्य मार्गं किर्मितः प्रतिष्ठते ॥ १३ ॥

१. h. reads 'वीधिःकोदरे' for 'काननोदरे' २. Tr. and I. read अवसन् for
 अवदयन् ३. K. Tr. and I. read सस्मितम् for सस्पृहम् ४. Tr. reads कञ्चिदियं
 and I. कञ्चिदिय for कञ्चिदिय. The latter seems to be incorrect ५. K. reads
 'मंसृणन माधवी' for मंसृणेन माधवी ६. B. I. and Tr. read 'सिताभिः' for
 'सिंताभैः' while K. substitutes युता for युता ७. I. reads दिव्यस्वल्प for दिव्यच्छले,
 but the letter 'द' may be 'न' ८. h. reads पश्ये for समाकुर्वा ९. B. and K.
 read 'द्विदिनेः'पिनिष्ठति and Tr. किमुन प्रतिष्ठत both for किमित प्रतिष्ठते

हटेन नेतुं वंशतामिवात्मनो
 मनोभिरामासु विलासभङ्गिषु ।
 धृतांगुका ताभिरियं पदे .पदे
 लताभिरम्भोजमुखी निरुद्धचते ॥ १४ ॥

विचिन्वती किञ्चिदिवेयमादरात्
 अपक्षमपातस्तिमिते विलोचने ।
 गते श्वतंसोत्पलपत्रबन्धुताम्
 इतस्तंतः पद्मवने विमुञ्चति ॥ १५ ॥

मृदु प्रयान्तोयमनिघ्न-निघ्नयोः
 सितांगुकां कामपि कान्तिमश्नुते ।
 जले कलेव प्रतिविम्बितेन्द्री
 वनानिलोदञ्चदवाञ्चदूर्मिणि ॥ १६ ॥

प्रसादमस्माकमरण्यदुर्लभैर्
 विधेहि सालक्तकपादताडनैः ।
 असावशोकैः क्षेणमाश्रितैः श्रमात्
 इतीव मत्तालिहतेन याच्यते ॥ १७ ॥

१. L. and Tr. read गुहता' for वसता'. २. B. reads 'भूमिषु for 'भङ्गिषु.
 ३. L. and Tr. read धृतांगुकां for धृतांगुका. ४. K. reads लु रुद्धचते for
 निरुद्धचते. ५. B. and I. read अपक्षपात' for अपक्षपात'. ६. B. K. and
 I. read पद्मवनेषु मुञ्चति for पद्मवने विमुञ्चति, but B. gives in marginal read-
 ing वि' for 'षु. ७. L. reads स्थितांगुका for सितांगुका, but the letter स्थि
 may be सि; while Tr. reads सितांगुकात्रामपि for सितांगुका कामपि. ८. I.
 reads 'तेन्द्री, but it seems to be incorrect. ९. K. and Tr. read अनन्य' for
 अरण्य'. In I. the letters रण्य are not clear enough to be read. १०. B.
 reads 'दुर्लभ' for 'दुर्लभैः. ११. B. reads अशोकः शङ्कमाश्रित. for अशोकैः
 श्रमाश्रितैः. १२. B. reads 'ततेन याचते for 'इतेन याच्यते.

अभेदमृद्धेरतत्रकाभिरावृता
 लताभिरीपल्लुलितालिपङ्क्तिभिः ।
 इयं पुरो मारुतनर्तितालका
 नलक्ष्यते व्यक्तमवामनस्तनी ॥ १८ ॥
 ऋजु क्वचित्काप्यनृजु प्रवर्तते
 क्वचित्स्खलत्युच्चशिलातले पथि ।
 इयं शनैः शैलनदीव च क्वचित्
 विनम्रवानीरवलेन गच्छति ॥ १९ ॥
 स्थिते परिष्वज्य सरोजिनीमिमां
 वने घनेऽस्मिन् कुसुमोन्मदालिनि ।
 प्रयाति मासुयमिथं कथंचन
 स्वहस्तसीमन्तितमार्गवीरुधि ॥ २० ॥
 क्वचिन्काञ्चिस्सैदलवोद्गमौ मुखे
 सर्माहतेयं कचरी यथा तथा ।
 अयं च कम्पः कुचयोर्वभूरियं
 रतिभ्रमव्याकुलितेव लक्ष्यते ॥ २१ ॥
 अनेन रूपातिशयेन लीलया
 विविक्तनेपथ्यपरिग्रहेण च ।

१ Tr. reads 'मृग' for 'मृद'. २ I reads 'रागजा लताभि' and Tr. 'राग-
 साहसानि: both for 'रागसाहसानि'. ३. B. reads 'स्खलितलिपङ्क्तिभिः' and K.
 'स्खलितलिपङ्क्तिभिः' for 'स्खलितलिपङ्क्तिभिः'. ४. Tr. reads 'शैलमरी वने' for 'शैल-
 वीव च'. ५. B. reads 'निने' for 'स्थिते'. ६. Tr. reads 'घने घने' for 'घने घने'. ७.
 K. reads 'सर्वभ्रमो' for 'सर्वभ्रमो'. ८. B. reads 'सर्माहतेयं' for 'सर्माहतेयं';
 while B. reads 'यथा यथा' for 'यथा तथा'. ९. K. reads 'कचरीयं' for 'कचरीयं';
 while B. reads 'कचरीयं' for 'कचरीयं'. १०. B. reads 'विनम्रवानीरवलेन' for
 'विनम्रवानीरवलेन' and H. has in the margin 'विनम्रवानीरवलेन' for the same.

अरण्यसञ्चारपरैयमेकिका
 कुतूहलं मे हृदये निषिञ्चति ॥ २२ ॥
 असौ पराधीनतयाऽस्पदीकृता
 न बालिका न प्रतिभासते मम ।
 अयं स्फुरत्कान्चनपद्मसोदरस्
 सचामरो ऽस्याः कथमेन्यथा करः ॥ २३ ॥
 इयं किमु स्याद्वनदेवताऽऽगता
 गता धरां व्योमवधूरियं किमु ।
 अवेक्षितुं हारमिहेयमागता
 शशिप्रभावारविलासिनी किमु ॥ २४ ॥
 इतः स चित्राकृतिरीक्षितो मृगस्
 सितच्छदादानमितो विभूषणम् ।
 इतश्च दृष्टेयमिति प्रसूयते
 प्रसक्तमाश्चर्यमियं वनस्थली ॥ २५ ॥
 पाटलाया नायकदर्शनम् ।
 इति प्रकृत्या मधुरोक्तिरुक्तवान्
 तयाऽऽप्यताक्ष्या ददृशे विशाम्पतिः ॥
 तमालपत्रापिहिते शिलातले
 कुमुदतीकान्त इवाभ्रैरे स्थितः ॥ २६ ॥
 ततस्तदालोकनकौतुकेन सा
 स्थिता निमेषोद्भिन्नपद्मलेक्षणेम् ।

१. B. reads मनसः प्रयच्छति for हृदये निषिञ्चति. २. K. reads 'मेव वै for 'मन्यथा. ३. Tr. reads 'य वा सुगुणना भोगिवधूरियं किमु । for 'ऽऽगता गता धरां व्योमवधूरियं किमु । ४. K. and Tr. read अपेक्षितुं for अवेक्षितुं. ५. In Tr. वा is mutilated. ६. K. and Tr. read इश्यते for ईक्षितो. ७. B. reads 'यमित for 'यमिति. ८. K. reads प्रसूयते for प्रसूयते. ९. K. reads मध्येयमाश्चर्यमनिष्ट for प्रसक्तमाश्चर्यमियं. १०. K. reads अम्बरस्थितः for अभ्रैरे स्थितः. ११. B. reads निमेषोद्भिन्नपद्मलेक्षणा for निमेषोद्भिन्नपद्मलेक्षणेम्.

विनिद्रैस्तत्केसरपङ्कजा बभौ
वने निवातस्तिमितेव पद्मिनी ॥ २७ ॥

पाटलायाः स्वगतम् ।

अचिन्तयत्सेति च पाटलाधरः
सितारविन्दच्छदेदीर्घलोचनः ।
मुखं सुधादीधितिर्सुन्दरं दधन्
वने गतः को ज्यमर्नङ्गविभ्रमः ॥ २८ ॥

व्यनक्ति कल्याणमथीयमाकृतिर
महीयसीमस्य महानुभावताम् ।
असत्यमेतासु रुचा वितन्वती
लतासु कार्तस्वरपल्लवोदमम् ॥ २९ ॥

भुजेन चित्राङ्गदरत्नशोभिना
सतारहारेण भुजान्तरेण च ।
वदत्ययं मध्यमलोकपालताम्
परार्थ्यचूडामणिना च मौलिना ॥ ३० ॥

अनातपत्रोज्ज्वलयमत्र लक्ष्यते
सितातपत्रैरिव सर्वतो वृतः ।
अचामरोज्येभ्र संतेव वीज्यते

त्रिलासवालघ्यजनेन को ज्ययम् ॥ ३१ ॥

१. K. reads 'सान्द्राद्रं' for 'विनिद्रं'. २. Tr. reads 'स्मिता' for 'सिता'.
३. K. reads 'लोल' for 'दीर्घ'. ४. K. reads in the margin 'पाण्डुरं' for
'सुन्दरं'. ५. I. and Tr. read 'मनङ्गतः प्रति' for 'मनङ्गविभ्रम'. ६. K. and
Tr. read 'महीयसी' for 'महीयसी', while I. 'सहानुभावताम्' for 'महानुभावताम्'.
७. K. reads 'ममू' for 'असत्य'. ८. Tr. reads 'रत्नाङ्गसन्धि' for 'विषाङ्गदरत्न'.
९. I. reads 'मणिभ्रमरमौलिना' for 'मणिना च मौलिना'. १०. K. reads 'सर्व' for 'सर्व' and Tr. 'सर्व' for the same.

प्रियेयेमारूढगुणा सुवंशभूर
 न चान्तिर्न चापलतास्य मुञ्चति ।
 इमे पृषत्का अपि पार्थिवश्रियो
 विलासकर्णोत्पलपद्मवा इव ॥ ३२ ॥
 इतः शिलोत्सङ्गतले निपेदुपा
 दिवश्च्युतेनेव कुरङ्गलक्ष्मणा ।
 अधस्तरूणाममुना विनीयते
 क्षणं मृगव्योपनतः परिश्रमः ॥ ३३ ॥
 अयं स न स्यान्नवसाहसाङ्ग इ-
 र्यनङ्गलीलासु कृती भुवः पतिः ।
 स येन मुक्तो निजनामलाञ्छितः
 शशिप्रभाकेलिकुरङ्गके शरः ॥ ३४ ॥
 अयं स नो हार इवास्य दृश्यते
 करोदरे पद्मवपाटलत्विपि ।
 इतः किमेतस्य न सैकते स किं
 सितच्छदो लोचनगोचरं गतः ॥ ३५ ॥
 सुवर्णपुङ्खे लिखितं शिलीमुखे
 तदस्य नामास्ति समानमाकृतेः ।
 यदद्भुतामेकपदे पृषत्कर्ताम्
 अगादनङ्गस्य शशिप्रभाम्प्रति ॥ ३६ ॥

१ Tr reads अयेय' for प्रियेये'. २ Tr reads इव and corrects in the margin इव for अपि ३ K reads मूनं for इत . ४ I reads भनङ्गलीला सुकृती and Tr भनङ्गलीला सुकृती for अमङ्गलीलासु कृती, while K. भनङ्गलीलासु कृतिरु for the same. ५ Tr. reads जनो for स मो and corrects in the margin स मो. ६ I. and Tr. read अन्तय' for पद्म'. ७ B. and K. read किमेतस्य for किमेतस्य ८ Tr. reads 'न for स. ९ I reads तदस्ति नामास्य and Tr. तदस्य नामास्य both for तदस्य नामास्ति १० Tr reads पृषत्कर्ताम् for पृषत्कर्ताम्, but it seems to be incorrect.

अनेन चेद्योगमुपैति दैवतः
 फणीन्द्रकन्या शशिनेव रोहिणी ।
 अनल्पलावण्यतिरस्कृतोपमं
 वपुस्तदस्याः सफलत्वमेत्येति ॥ ३७ ॥
 विधातुर्मेनामहमेव वा क्षमा
 मितोदरीमेङ्कनलेऽस्य को विधिः ।
 ममेदृशे यद्विषये विमत्सरा
 स्तुवन्ति सख्यो र्भसृणोक्तिसौष्टवम् ॥ ३८ ॥
 संहामुना किञ्चिदुपान्तवार्तिना
 वदत्यसावुद्रतदन्तर्दीधितिः ।
 कुतूहलाक्षितनिमेषलास्यया
 विलोक्यन्मामिवै दीर्घया दृशा ॥ ३९ ॥
 पाटलाया समीपमागमनम् ।
 अथाधिगन्तु किल तस्य पत्रिणो
 गति वनान्ते रुयमप्यलक्षिताम् ।
 तमभ्यगात्सा नृपति सचामरा
 सरित् सफेना निधिमम्भेसामिव ॥ ४० ॥
 समुत्तरन्नुपरेसिञ्चितैः पदैर्
 यथा यथा सम्मुखमाञ्जगाम मा ।

१. h. reads एवैति for रोहिणी २. Tr and I read तदाऽस्या for तदस्याः
 ३. I and Tr. read नीचते for मन्दति ४. I and Tr. read विधातु for
 विधातु ५. B reads क्षम for क्षमा ६. B reads विकपये for मङ्कतल ७. Tr
 reads अमे for यम ८. K and Tr. read मतगाऽति for मत्पानि ९. Tr. reads
 दृश for दृशा १०. I reads सीञ्चिति for सीञ्चि ११. h. reads विलोक्यन्मामि-
 विष for विलोक्यन्मामिव while Tr. substitutes इह for इव १२. I and Tr
 read उत्तरेण for उत्तरेण १३. Tr. reads साञ्चने for साञ्चने.

तथाऽऽयताक्षयेव तथातयेरितो
 दृगस्य पश्चादपसारभाददे ॥ ४१ ॥
 जनैस्ततस्तां सविधोपसर्पिणीम्
 निरीक्ष्य हारं पिदधे नराधिपः ।
 निजोत्तरीयेण सितेन मारुतः
 गरद्धनेनैव शशाङ्कमण्डलम् ॥ ४२ ॥
 पयोधरोत्सङ्गनिवासलालितं
 व्यधादिमं पन्नगराजकन्यका ।
 इति प्ररोहद्वहुमानमन्थरो
 चभुव तस्मिन्नवनीपुरन्दरः ॥ ४३ ॥
 अनल्पलावण्यविलामजन्मभूर
 विचित्ररत्नद्युतिभास्वरोर्मिका ।
 तर्मिद्धमुक्ताभरणं भुवः पतिम्
 पयोधिवेलेव सुवेलमाप सा ॥ ४४ ॥
 अवाप देवः त्रियमन्तिकस्थया
 तथा स त्रालव्यजर्नोद्धहस्तया ।
 निपेव्यमाणः स्फुटैलक्ष्यदेहया
 नरेन्द्रलक्ष्म्येव यशःसमेतयो ॥ ४५ ॥

१ Tr mutilates रि २ B, and K read मृगस्य for दृगस्य ३. K, and Tr.
 read °नादधे for °नादधे ४. K reads जनधिप. for नराधिप ५ Tr and I.
 read सुगाङ्ग° for शशाङ्ग° ६ K reads प्रगल्भ for प्ररोहत् ७ I and Tr read
 °भास्वरो° for °भास्वरो° ८ K reads तस्मिन् for तर्मिद्ध° ९. B reads पयोध° for
 पयोधि° १० Tr. omits ना through mistake ११ Tr reads स्फुटदंलक्ष्यया
 for स्फुटलक्ष्यदहया १२ K reads °सनाथया for °समेतया

पाटलाकृत सत्कारः ।

विभिन्नचूर्णालरुभक्ति कुर्वती
 विकीर्णधूडामणिचन्द्रिकं शिरः ।
 अथानुभावेन निदेशितैव सा
 ननाम मानिन्यवगा विशाम्पतिम् ॥ ४६ ॥
 दृशा नरेन्द्रेण निदेशिते स्वयं
 शिलातले नातिविदूरवार्तिनि ।
 उपाविशत्सा रशनामणित्विषा
 निपिच्यमाने ऽमरचापशोभिनि ॥ ४७ ॥

रमाङ्गदवाक्यम् ।

तयातिदीर्घदेशनानुपातिभिर्
 विकृष्यमाणामिव भूषणांशुभिः ।
 इति क्षितीशेङ्गितवर्मदीपिकाम्
 उदीरयामास गिरं रमाङ्गदः ॥ ४८ ॥
 अनेन विन्ध्याद्रिविहारजन्मना
 श्रमेण कामं भवती कर्तव्यता ।

१. B. and K. read °पदक्ति for °भक्ति. २ K. reads स्वतोऽनुभावेन निदेशितैव for अथानुभावेन निदेशितैव ३ I omits the following --

.. .. विदूरवर्तिनि ।

उपाविशत्सा रशनामणित्विषा
 निपिच्यमानेऽमरचापशोभिनि ॥ ४७ ॥
 तयातिदीर्घदेशनामपातिभिः ।

but in the marginal correction appears विदूरवर्तिनि । उपाविशत् वेपितनामनस्तनी for the above omitted portion. I cannot say that this marginal correction is exactly the same, while B and Tr read नातिरामीपवर्तिनि for नातिविदूरवर्तिनि ४. Tr reads निच्यमानामर° for निपिच्यमानऽमर°, while in B it appears in the marginal reading निदेशितैव for निपिच्यमाने ५. Tr. reads तयानु° for तयानि° and B रशनाम° for रशनानु° ६ Tr reads °विन्ध्यातपभार° for °विन्ध्याद्रिविहार°.

प्रेसुप्तजूटाहिमुखाग्निलोत्पणा
 जटाविठङ्गेन्दुकलेव शूलिनः ॥ ४९ ॥
 अमी सरोजप्रतिमे मुखे मुहुम्
 तवातपाताम्रकपोलभित्तिनि ।
 समुन्मिषन्ति श्रमवारिविन्दवो
 नताङ्गि लावण्यमुधालेवा इव ॥ ५० ॥
 इतोऽश्वतंसोत्पललास्येदेशिके
 निरन्तर गन्धवहे बहृत्यपि ।
 न धूर्णते स्विन्नललाटसङ्घिनी
 तवालकश्रेणिरियं मनागपि ॥ ५१ ॥
 अनेन पीनस्तनकम्पदायिना
 निरायतेनोद्धृता कटुष्णताम् ।
 अथ प्रवालादपि पाटलच्छविर्
 न दूयते निःश्वसितेन तेऽर्धरः ॥ ५२ ॥
 उदित्य पङ्क्या श्रमवारिविधुंषां
 निरन्तराध्यासितरेखयाऽनया ।
 तवैष कण्ठः कुटजात्रदातया
 विलासमुक्तालतयेव भूष्यते ॥ ५३ ॥
 इदं महच्चित्रममानुष त्वया
 विगाह्यते यद्वनमद्वितीयया ।

१ Tr reads प्रसुप्तजूटारि^१ for प्रसुप्तजूटाहि^२ २ K reads सुधाकणा
 for सुधाला ३ B reads देशिके for दाशिके ४ I reads धूर्णति for घूर्णति
 ५ I reads उपर for उधर, probably it may उधर ६ I reads तदेत्य for
 उदित्य Tr उदित्य while for the same K उदित्यरेण for उदित्य पङ्क्त्या ७ I
 reads विगृह्यते for विगृह्या

इमाः क्व विन्ध्यस्य भुवोऽतिदुर्गमाः
 क्व राजवेदमोभरणं भवादृशी ॥ ५४ ॥
 नैवोन्नताशोकपलाशकान्तिना
 निकामनिर्यन्नखचन्द्रिकेण चे ।
 त्रिभर्षि कस्येदमनेन पाणिना
 वदाँ ज्वधूतेन्दुमरीचि चामरम् ॥ ५५ ॥
 नृपस्य कस्यापि परिच्छदाङ्गना
 यदि त्वमुच्चैर्विभवो हि कोऽपि सः ।
 मरुत्पतिर्मेनकयेव तन्त्रि यस्
 त्वयापि वालव्यजनेन वीज्यते ॥ ५६ ॥
 अर्धार्धमत्या परवत्यासि स्त्रिया
 कयापि काऽसौ जगदेकसुन्दरी ।
 नतभु यस्याः स्मरचापयष्टयो
 विधेयतां यान्ति भवद्विधा अपि ॥ ५७ ॥

१ Tr. reads °वशाभरण भवादृशा for °वेदमाभरण भवादृशी K. reads त्वमो-
 दृशी and T. भवादृश. for भवादृशी, while K. gives in marginal correction
 च ते तपु for the same २ T. reads वनो° for नवो° ३ च is omitted by
 T. ४ Tr. reads रुचा° for वदा°. ५ T. reads परिच्छदाङ्गा यस्त्रि° for
 परिच्छदाङ्गना यस्त्रि° ६ T. and B read ऽपि for हि ७ Tr reads हि for
 अपि ८ Tr. omits this whole and half of the next stanza —

अर्धार्धमत्या परवत्यासि स्त्रिया
 कयापि काऽसौ जगदेकसुन्दरी ।
 नतभु यस्याः स्मरचापयष्टयो
 विधेयता यान्ति भवद्विधा अपि ॥ ५७ ॥
 परस्परस्पर्धि विलाससम्पर्श
 अथ भवस्वामितया विजृम्भ्यते ।

१. B reads मताङ्गि for नतभु

परस्परस्पर्धि विलाससम्पदां
 त्रयं भवत्स्वामितया विकल्प्यते ।
 मरुत्वतो वा रमणी रमाथ वा
 कलत्रमर्धेन्दुविभूषणस्य वा ॥ ५८ ॥
 देयं परिभ्रान्तिरगेन्द्रकन्दरे
 सखीत्र ते शंसति कार्यगौरवम् ।
 भवादृशः श्वापददूषितेऽन्यथा
 चरन्त्यरण्ये किमधीतनीतयः ॥ ५९ ॥
 अनेन खिलन्मददन्तिना वद
 त्वमागता चण्डि कुतो दुर्ध्वना ।
 विधाय विडलेपविपादमात्रयोः
 स्वकार्यनिष्ठे कथय क्व यास्यसि ॥ ६० ॥
 नापकवाक्यम् ।
 इति साशभिहिता मृगाऽप्यताक्षी
 समुपोढमणयं यशोभटेन ।
 सहसा न जगाद लज्जया नु
 श्रमतः किन्तु नृपस्तु तामवोचत् ॥ ६१ ॥

१ I. reads त्व for भवन^०, while T. तप^० for the same २ T. reads रमाथवा
 and कलत्रमर्धेन्दु^० for रमाथ वा and कलत्रमर्धेन्दु^० respectively. ३ B. does not
 insert this whole stanza —

इय परिभ्रान्तिरगेन्द्रकन्दरे
 सखीत्र ते शंसति कार्यगौरवम् ।
 भवादृशः श्वापददूषितेऽन्यथा
 चरन्त्यरण्ये किमधीतनीतयः ॥ ५९ ॥

४ T. reads भवादृशापाशविभूषित for भवादृशः श्वापददूषिते^० ५ K and Tr.
 read वनाभ्वना for दुर्ध्वना. ६ T. reads निजगाद् for न जगाद् ७ Tr. reads
 तामुवाच for तामवोचत् and corrects तामयोः.

श्रान्तासि कौतुकहृतेन कदर्थितासि
 प्रश्नैरनेन विहितो न तवोपेचारः ।
 आतिथ्यमेव कुरुते परमङ्गलेखा-
 संवाहनैकचतुरो निचुलानिलस्ते ॥ ६२ ॥
 एवं निसर्गमधुरेण सुधारसैक-
 निर्द्व्यन्दिना फणिवधूरथ सा हसन्ती ।
 चन्द्रांशुना कुमुदिनीव दिनोष्मतता
 वीतकृमा नरपतेर्वचसा बभूव ॥ ६३ ॥

इति श्रीभृंगङ्कदत्तसुनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये पाटलादर्शनं नाम चतुर्थः
 सर्गः ॥ ४ ॥

१. Tr. and I read श्रान्तापि for श्रान्तासि २ Tr. reads 'वद्येन for 'हृतेन.
 ३ Tr. reads विहितोपनोपचार. for विहितो न तवोपचार. ४ Tr. reads कथम्
 for परम ५. B. and K. read मलया° for निचुला°. ६. I. reads 'विद्वन्दिना for
 'निद्वन्दिना ७. Tr. reads दिनेऽव° for दिनोष्म°; while T. reads कुमुदिनी-
 वदनांशुतता for कुमुदिनीव दिनोष्मतता ८ I. drops this Repha (रेफ). ९ T.
 reads wrongly इति काव्यशारास्य कृतौ साहस्राङ्कचरिते खदीय सर्गे This mistake
 has been done owing to the omission of the 3rd canto (vide page 11).
 १०. Tr. reads इति परमल्लसुनी नवसाहस्राङ्कचरिते पाटलादर्शनो नाम चतुर्थ-
 सर्गः; B reads only चतुर्थ.सर्गः; and I. reads इति परिमलस्य नवसाहस्राङ्क-
 चरिते पाटलादर्शनचतुर्थ सर्गः..

अथ पञ्चमः सर्गः ।

अथ सा वेदने नवेन्दुकाति-
 स्मितमङ्गे विनिवेद्य चामरं च ।
 जेगतीपतिमेवमां चभाषे
 मसृणं मूर्तिमती विदग्धतेव ॥ १ ॥
 स्वयि पुण्यवशेन दृष्टिमाप्ते
 लभते शर्म गतश्रमो ममात्मा ।
 उदिते हि विरोचने नलिन्या
 वित्तमस्तामरसं विकासमेति ॥ २ ॥
 अतिमात्रमुपोढसौकुमार्ये
 वचसि श्रोत्रमुपेयुपि त्वदीये ।
 द्वाटिति प्रतिभासते ममायं
 कटिनश्चन्दनपल्लवावतंसः ॥ ३ ॥
 किमर्थं मयि सम्भ्रमोऽप्यमास्तां
 किमयं नैव जनः परिच्छदस्ते ।
 उपचारविशेषसंविधाने
 प्रत्तिपचन्द्र ईवोदितस्त्वमेव ॥ ४ ॥

१. K. and B. read वदते for वदने. २. B reads भ्रिनम् for स्मितम् ३. K. reads अश्वनीपतिम् for जगतीपतिम् ४. K reads सा for मा. ५. B. reads इय-
 मारमा for ममात्मा ६. B. reads वित्तम स्वरस and gives marginal reading
 वित्तमङ्क सरसा for वित्तमस्तामरस. ७. B reads वीरमुपेयुपि and gives marginal
 reading श्रोत्रमुपेयुपि ८. I. reads हागिनि for इतिगिति. ९. K. reads दूतन-
 पाकुरावतार. for चन्दनपल्लवावतंस १०. Tr. reads क्रियते for क्रियय. ११. T.
 reads सविधाने for संविधाने १२. K reads इवेदित. for इवोदितः

भवदिङ्गितवेदिनेत्रे पृष्टा
 यदनेनाहमुपान्तवर्तिना ते ।
 किमु तत्कथयामि सम्मतं चेत्
 क्रियतां मे स्वयमाज्ञया प्रसादः ॥ ५ ॥

नायकनिदेशः ।

अभिधेहि लेवः कुतूहलस्य
 त्वदुदन्तश्रवणे ममापि जातः ।
 इति सावसुधापतेर्निदेशादथ
 पातालविलासिनी जगाद ॥ ६ ॥

भुजङ्गलोकवर्णनम् ।

स तत्र श्रुतिमान एव तावत्
 स्मरलीलाभवनं भुजङ्गलोकः ।
 उपयाति यदेकदेशसाम्य
 न मही नापि पुरी पुरन्दरस्य ॥ ७ ॥
 अतिदुर्लभसूर्यभासि यस्मिँ-
 स्तमसामुद्भसतां तिरस्क्रियाथै ।
 फणिनोऽरुणकान्तिभिश्चिश्चरस्थैर्
 मणिभिर्वालमिवातपं वहन्ति ॥ ८ ॥

१. T. reads °इङ्गितवेदिनेन and I °इङ्गितवेदिनेष both for इङ्गितवेदिनेव. २. T. omits मे; while I does not insert here मे, but it appears after आज्ञया in the marginal correction and Tr. substitutes नः for the same. ३. K. reads परं कुतूहल यत् for लवः कुतूहलस्य ४. K. जातं for जात ५. Tr. reads °निवासिनी for °विवासिनी ६. T. reads सप श्रुति° for सय श्रुति°. ७. B. and Tr. read पुरं for पुरी and T. and I. read पश for the same ८. B. reads वरन्ति for वहन्ति

अनुलिम्पति रोदेसी यथेन्दु
 प्रभया मां न तथेत्यसूययेव ।
 पट्टु यः प्रमदाविलासहास-
 स्तत्रैरिन्दुपैरम्परा प्रसूते ॥ ९ ॥
 सविलासमुदस्तत्रस्तमुक्तेर्
 निरुरैर्दिग्दिरदेन्द्रशीकराणाम् ।
 परितो निचिता सदैव यस्मिन्
 ककुभस्तारकिता इवावभान्ति ॥ १० ॥
 प्रतिभानि दधन् फणाकलापे
 पृथिवीं यत्र स शैपनागराजः ।
 नभसो निपतन् ज्वेन भित्त्वा
 जगतीं गाह्न इव न्युतः प्रवाह ॥ ११ ॥

भोगवतीवर्णनम् ।

विदिता खलु वामुकेखिलोभ्यां
 हरकण्ठाभरणस्य भोगिभर्तुः ।
 ललिताद्गुनभूमिरस्ति तस्मिन्
 नगरी भोगवतीति राजधानी ॥ १२ ॥

१ T reads राधसी for रोदेसी but it seems to be incorrect here २ Tr.
 reads 'विलासभागा for 'विलासहास', but appears in the marginal correction
 'रुन्सारय' for 'विलास' ३ T. reads 'वन्ताश्रिय and Tr 'कलाश्रि' both for
 'परम्परा while I reads इन्दुकला प्रसूयन for इन्दुपरम्परा प्रसूत, and gives
 marginal correction which I am unable to find out. ४ I reads
 'विभान्ति for 'वभान्ति ५ T reads फणीरन्नापे for फणाकलापे but most
 probably it is incorrect ६ K reads अनिपतन for निपतन ७ I reads
 विनाश्या for विनाश्या ८ T reads हरि' for हर'

मणिहर्म्यतलानि रत्नदीपाः
 फणिकान्तार्धविलोकितानि वीणाः ।
 ऋतवोऽप्यखिलाः समेत्य यत्र
 स्मरसाम्राज्यमहाधुरं वहन्ति ॥ १३ ॥
 अनुपाधिरूपाहतो विकासः
 कमलैर्यत्र विलासदीर्विकासु ।
 अपि यत्र कुमुदतीभिरस्तैः
 सहजश्चन्द्रमरीचिपक्षपातः ॥ १४ ॥
 अभिकानभिसर्तुमुद्यतः सन्
 सपदि व्यालविलासिनीसमूहः ।
 भवति स्वफणामणिप्रदीपे
 तिभिरोत्सारिणि यत्र साभ्यसृयः ॥ १५ ॥
 अधिरोहति यत्र वंशमुक्ता-
 पटलस्मेरतटा सुरलवन्ती ।
 सरितः श्रियमीर्ष्ययेव तस्याः
 सुवत्ते मौक्तिकमेव यत्पयांसि ॥ १६ ॥
 अतिकान्तगुणाभिराममूर्तिर्
 मधुरेण ध्वनिना मनोहरन्ती ।
 विदधाति सदैव यत्र यूनां
 पदमङ्गे वनिता च वल्लकी च ॥ १७ ॥

१. Tr. reads वीण्याम् and I. वाणा for वीणाः. २. I. T. and Tr. read
 भुरं for धुरं. ३. Tr. reads °रपाहृतो for °रूपाहतो. ४. K. reads कुमुदतीर्विस्त
 for कुमुदतीभिरस्त. ५. T. reads आदिकान् for अभिकान्, while K.
 reads आधिकामुकारपणे प्रतक्तः for अभिकानभिसर्तुमुद्यतः सन् and B.
 substitutes अनुगन्तुम् for अभिसर्तुम्. ६. Tr. reads सलिलः for सरितः. ७. K.
 reads यस्याः for तस्याः. ८. K. reads अतिनाम् for अतिकान्तं, while I.
 अतिकान्तं for the same. ९. T. reads °हरन्ति for °हरन्ती.

शतशो विलसन्त्युदंशुरत्न-
 स्तवकाः कल्पलता येदङ्गणेषु ।
 प्रतिमन्दिरमेवमेव यस्याम्
 अपि चिन्तामणयः पदे लुटन्ति ॥ १८ ॥
 अपि दत्तकुतूहलाः सुराणाम्
 अपि वान्छार्थापदमेकपिद्गलस्य ।
 अपि निर्विपर्या मनोरथानाम्
 उरगान् यत्र विभूतयः श्रयन्ते ॥ १९ ॥
 वसति स्वयमेव यत्र देवः
 स सदा कल्पितहाटकेश्वराख्यः ।
 स्मरमूर्ध्वविलोचनार्विपीव
 त्रिपुरं यः शरपावके जुहाव ॥ २० ॥

शङ्खपालवर्णनम् ।

निजवंशविशेषकोऽस्ति तस्याम्
 उरगाणामधिपः स शङ्खपालः ।
 रत्नसाविति येत् फणामु धत्ते
 वसुधां वासुकिना समानसारः ॥ २१ ॥

१ I. reads यद्गङ्गणेषु and T. यद्गङ्गणेषु for यद्गङ्गणेषु, but both seem incorrect. २. B. reads चिरं and I and T. चत्ते both for पद ३ T wrongly reads सुराणाम् for सुराणाम्. ४. B reads वान्छार्थापद for वान्छार्थापद ५ K. reads वृत्तरी for निर्विपर्या. ६ Tr mutilates स सदा and shows the correction सदसा for स सदा ७ K reads 'मूर्ध्व' and Tr 'मुच्य' for 'मूर्ध्व', while T. omits इव after 'चिदि'. ८ T. reads रत्नसाविति for रत्नसाविति through a mistake, while Tr. mutilates रत्नसाविति, but the corrector has inserted स्वभरावधि for it. ९ B K. T. and Tr. read य for यद्, while I omits व in वसुधां and T. reads वसुधां for वसुधा

शशिप्रभावर्णनम् ।

जगदेकललाम तस्य कन्या
 गुणवत्यस्ति शशिप्रभेति नाम्ना ।
 सहसैव फणाभृतां प्रविष्टा
 भुवने सहुभयादिवेन्दुलेखा ॥ २२ ॥
 न कैयाप्यतिशय्यते भृतिशीघ्र
 यदिय कन्दुककेलिषु भ्रमन्ती ।
 अपर कृतमर्थवत्तदस्या
 सुतरा नाम सखीभिरागुगेति ॥ २३ ॥
 स्फुरदद्रुतरूपसम्पद ताम्
 अनुक्तुं कलयापि धाष्टर्घमेति ।
 न रतिर्न शची न चित्रलेखा
 न घृताची न तिलोत्तमा न रम्भा ॥ २४ ॥
 सुर-किन्नर-सिद्धकन्यकाभि-
 स्त्रिकलाभ्यासवतीभिरातसल्या ।
 निखिलामु गता पर मकर्ष
 शितधी शैशव एव या कलामु ॥ २५ ॥
 अनिवारितकेलिकौतुका सा
 सुतनु स्नेहवशवदेन पित्रा ।
 विद्वस्त्यर्षचीयमानत्राल्या
 हस्तौले मलये हिमालये च ॥ २६ ॥

१ T reads अन्य for अग्नि २ h reads कथा for कथा ३ T has °रसा
 for °रसा ४ B and h read स्वकलाभ्यासवतीभिरातसल्या for स्वकलाभ्यासवती
 नितम १ T and Tr read ता for या ६ T reads °वर्ष मन for °वर्षवदन
 ७ h reads उपचीय° for अपचयव°, < T and l read हिमालये for हिमालय

अधुना पुनरेत्र विन्ध्यपादे
 विहरन्त्याःकुमुमावचूडनाग्नि ।
 क्वचिदप्यगमत्पलाय्य तस्याश्च
 चपलः केलिमृगो मृगायताक्ष्याः ॥ २७ ॥
 अतिवत्सलया समं सखीभिर्
 विपिने तं परितस्तया विचिच्य ।
 पुलिने सरितः शशाङ्कसूतेः
 श्रमवत्येयमनीयत त्रियामा ॥ २८ ॥
 कलहंसकलस्वनैर्विबुद्धा
 परिवारप्रमदानिदेशितं सा ।
 निकृपा निचुलप्रवालशय्यां
 तमथ प्रेक्षितवत्यवाप्तनिद्रम् ॥ २९ ॥
 तपनीयशिलीमुखस्तदङ्गे
 चकितं चित्ररुचौ तया च दृष्टः ।
 जलदे ललितेन्द्रचापभक्तौ
 अहिमांशोरिव भासुरो मयूखः ॥ ३० ॥
 अरविन्ददलत्रिणा करेण
 स्वयमुत्पाट्य सकौतुकं गृहीते ।
 अवलोकितमेतयाथ तस्मिन्
 विजयाङ्के नवसाहस्राङ्कनाम ॥ ३१ ॥

१. B. reads एव for अत्र. २. B. I. and Tr. read कुमुमावचूड^० for कुमुमाव-
 चूड^०; while K. substitutes 'आग्नि for 'नाग्नि. ३. T. and Tr. read 'सूते for 'सूते.
 '४. T. and Tr. read 'श्रमवत्येय^० and Tr. 'श्रमवत्येय^० for 'श्रमवत्येय^०. '५. T. reads
 निदेशितं for निदेशित. ६. T. reads 'मथ for 'मथ. ७. K. reads चित्ररुच and
 substitutes सहसा for चकित. ८. T. reads 'जलितेन्द्र' and K. 'वलितेन्द्र' both
 for 'ललितेन्द्र' and T. reads 'भूद्धा for भक्त. ९. K. reads भास्वरो for भासुरो.
 १०. T. I. and Tr. read 'सुत्याय for 'सुत्याय. ११. K. reads विजयाङ्कं for
 विजयाङ्के.

अत्रिशन्नरनाथ नाम पूर्वं
 हृदयेऽस्यास्सेहसास्थ पुष्पकेतुः ।
 अमृतांशुमरीचिलुप्तनिव्रे
 लभते यत् कुमुदेऽन्तरं द्विरेफः ॥ ३२ ॥
 नवमेघमलीमसाद्युगोन्ते
 वसुधामुद्धरतो रथाङ्गपाणेः ।
 परितः श्रमवारिचिन्दवो ये
 निरपीयन्त पयोधिशुक्तियूथैः ॥ ३३ ॥
 प्रकृतिः किल यस्य ते परीता
 परिणामेन तदन्तरेऽत्र हंसः ।
 शयनान्तगतं मृणालशङ्खि
 हृतवान्हारमधीरलोचनायाः ॥ ३४ ॥
 (सन्दानितकर्म ।)
 उदडीयतं खे मुखेन विभ्रद्
 भुजगेन्द्रप्रतिमं तमञ्जसा सैः ।
 अपदार्पितव्रेनतेयशङ्कः
 फेणिकन्यासु मुहूर्तविक्रवासु ॥ ३५ ॥
 स च दिव्यवचनान्तराजिमेताम्
 अत्रिशन्मारुतपीतपद्मगन्धाम् ।

१. K. reads रा सनो य and B सहतेव, both for सहसाथ २. B reads शि-
 पिरांशु^० for अमृताशु.^० ३. B and I read पतन्ता for युगान्ते, while T नवमे
 पमरीचिगारतन्तो for मधमेपमरीमसाद्युगान्ते. ४. Tr reads 'धे, for ये ५ T.
 reads 'योथै for 'यूथै. ६ T. and Tr read प्रकृति for प्रकृति ७ T. and
 I. read तमन्तरेऽत्र and Tr. तमन्तरेय both for तदन्तरेऽध. B and T do
 not insert सन्दानितकर्म ९. T. reads उदडीयत for उदडीयत. १०. Tr reads
 नः for स. ११. K. reads कतिमोक्तु मुहूर्तविक्रवेषु and gives in the margin
 फेणिकन्यासु मुहूर्तविक्रवासु for फेणिकन्यासु मुहूर्तविक्रवासु.

अतिदूरविकृष्टनागकन्या-
 चकितोदञ्चितदीर्घनेत्रमालः ॥ ३६ ॥
 अहिराजमुत्तानिदेशतोऽस्मिन्
 असमाप्तेषुवलोकनोत्सवोऽपि ।
 अथ हंसमितस्ततो विचेतुं
 विजनें नागवधूजनः प्रवृत्तः ॥ ३७ ॥
 शबलास्त्रिह कृष्णसारयूथैस्
 समदक्रोडसनाथपल्वलासु ।
 गहर्नास्त्रपि तद्भवेपणाद्यै
 वनेलखासु मम त्वयं प्रयत्नः ॥ ३८ ॥
 स मया न तटेपु निर्झराणां
 सरसां नार्थं न पुण्डरीकपण्डे ।
 सरसीष्वपि नायतोर्मिलेखा-
 न्तरपारिप्लवसारसासु दृष्टः ॥ ३९ ॥
 सितचामरधारिणे नियुक्तां
 दुहितुस्तेन भुजङ्गमाधिपेन ।
 अवधारय पाटलेति नाम्ना
 तनयां मामुरगस्य हेमनाम्नेः ॥ ४० ॥

१. K. reads °लील and Tr. °मूल for °माल. २. T reads अनिराज° for अहिराज°. ३. H. reads ऽयद् for ऽस्मिन्. ४. Tr. and K. read असमाप्ते° for असमाप्तेषु°. ५. T. reads विचेतुद् for विचेतुं. ६. K. and Tr. read शब-
 लात्मसु for शबलास्त्रिह and १. शबलात्मसु for the same, while I. reads शबलस्मिन्,
 but has the last न struck off and placed भु in its stead. ७. T. reads °पल्व-
 लाम्भ. for °पल्वलासु. ८. T. I. and Tr. read ह्र for अपि. ९. B. T. and I.
 read ऽपि for सु. १०. K. reads वाप्तु for नाप्तु; while T. न रक्षुदपुण्डरीक-
 पण्डे for नाप्तु न पुण्डरीकपण्डे. ११. Tr. reads च्च for ऽपि. १२. Tr. reads
 °धारणानियुक्तां for °धारणे नियुक्तां. १३. K. reads °धाम्नः for °नाम्नः.

अचले विचयेः पतन्निगोऽयं .
 फलितः साधु ममाहितश्चमो ऽपि ।
 यदितः पुरुषोत्तमोऽसि दृष्टो
 वनमध्ये निर्विडश्रियोपगूढः ॥ ४१ ॥
 उपरोधमिमं न मन्यसे चेत्
 यदि वाऽस्मासु तत्रास्ति पक्षपातः ।
 वद तच्चरता क्वचिद्वने ऽस्मिन्
 स सहारो विहगस्त्वया नु दृष्टः ॥ ४२ ॥
 न स दृष्टिमितस्तत्रापि मन्ये
 तदहं तद्विचयादितो निवर्ते ।
 ननु ताम्यति काममात्तचिन्ता
 चिरयन्त्यां मायि सा ऽहिराजकन्या ॥ ४३ ॥
 अथ वा मृगभङ्गिनोपनीते
 विधिना सा नवसाहस्राङ्कवाणे ।
 प्रणयार्पितलोचना सनाम-
 न्यधुनांऽप्यालिखितेव नूनमास्ते ॥ ४४ ॥
 पुनरपि पाटलोक्तिः ।
 इति सा समुदीर्य तत्पृष्ठाङ्कान्
 अवलोम्यैव पुनश्चर्मैस्कृतेव ।

१ T. reads अचलेऽपि अलेऽपि अ पतन्निगो for अचल विचय पतन्निगोः
 २ K. and I. read ममाहित° for ममाहित°; while B समाहित° for the sat
 ३ T. wrongly reads दृष्टा for दृष्टो ४ K reads विड° for निविड° and T. and
 Tr निविड° for the same ५ K reads अपकार for उपरोध° ६ K reads
 स्त्रीषु for ऽस्मासु ७ Tr. reads अ for वा. ८. T. and I. read न and Tr.
 वा, both for नु ९ T. reads न for वा. १० Tr. reads न्ययानंऽप्यालिखितेव
 for न्यधुनाप्यालिखितेव. ११. I reads एर for पुन. १२ T. reads अमरु-
 ते अ for अमरुतेव I. also reads the same.

स्फुटकेलिमृगोपनीतवाण-
 स्मरणस्मेरमुखो पुनर्जगाद ॥ ४५ ॥
 स नृलोकशशी त्वमेव मन्ये
 मृगयावद्धरुचिः स यत्पृषत्कः ।
 भुवनाभयदायिनाममीपां
 भवतः सवदतीव सायकानाम् ॥ ४६ ॥
 स्थितमेतदयोमुखेऽवमीपु
 स्फुटवर्णं तत्र नामधेयलक्ष्म ।
 अवनीतिलक त्वयि प्ररूढ
 मम सन्देहलवं बलात् प्रमार्ष्टि ॥ ४७ ॥
 समुपैति सनाध्रतां किमन्यत्
 त्रितयेन त्रितय नरेन्द्रचन्द्र ।
 त्रिदिवं नमुचिद्विपा त्वयेय
 वसुधा वामुकिना रसातल च ॥ ४८ ॥
 सनये नृपतावखण्डिताज्ञे
 त्वयि शासत्यवनीं दिलीपकल्पे ।
 विदधीत पदं सुदुर्नये कस
 तमृते हारमलिम्बुच विहङ्गम् ॥ ४९ ॥
 असतामसुहृन्न लज्जतेऽय
 किमिति ज्याकिणलाब्धितो भुजस्ते ।

१ Tr reads मन्लोकशशी for स नृलोकशशी, K स नृलोकशशि and T स
 नृलोकशशि for the same २ Tr reads अधोमुखसु for अयोमुखेसु ३ K reads
 भित्तु for लक्ष्म ४ T reads चन्द्र for चन्द्र ५ T reads नृपतावखण्डिताज्ञे
 for नृपतावखण्डिताज्ञे ६ T reads दिलीपकल्प for दिलीपकल्पे while K दिली-
 पतुल्य for the same ७ B and K read निदधीत for विदधीत ८ I reads
 मलिम्बुचा for मलिम्बुच, but seems to have been corrected as मलिम्बुच
 ९ I and Tr read रक्षयते for लज्जते

अवनौ यदनेन रक्षिताया
 वयमस्या मुषितो पतलिणाऽपि ॥ ६० ॥
 अपयातु खग स तेन कृत्य
 नहि मे^१ हारमिह त्वमेव याच्ये ।
 न दिशन्ति किमत्र चोरलुप्त
 र्वत पष्ठाशभुजो वसुन्धराया ॥ ६१ ॥
 पथि चेदवतिष्ठसे प्रणीते
 मनुना नाथ तदप्यता स हार ।
 न नरेन्द्र भवाद्दशा कदाचित्
 पदत्रां न्यायविदा विलङ्घयन्ति ॥ ६२ ॥
 निजमर्थयसे शिलीमुख चेत्
 भ्रता यन्नत्रताऽपि किं स लभ्य ।
 त्वमनागसि यच्छशिप्रभाया
 प्रहरन् केलिमृगे कृतव्यलीकं ॥ ६३ ॥
 अथ वा मृगायिष्यते न हार
 विशिखं दास्यति चोरगेन्द्रकन्या ।
 स्वयि नेत्रपथातिथिस्वमाप्ते
 सुलभोऽस्या^{१०} हि महाजनोपरोध ॥ ६४ ॥

१ I om ts the v sarga w! le h reads हि हता for मुषिता २ Tr reads
 म for मे and K रि for the same ३ T reads वाच्य for याच्य while
 I षिते इदमेव याच्य for षिते इदमेव याच्य ४ T reads विशन्ति and h.
 वन्ति both for दिशन्ति ५ T I and Tr read वसु for वत ६ B and h.
 read यथस्तिन् for यथास्तिन् ७ B and I read न्यायविदो for न्यायविदा
 ८ T reads सह चारता भवतापि for भवता यन्नत्रतापि ९, h. reads वृत्तव्यलीक
 for वृत्तव्यलीक १० T reads ऽपि for हि and Tr सभाजनापरोध for
 सभाजनापरोध

अतिदूरत एव दृश्यतेऽयं
 स्वमित्राभ्युन्नतिमानितो नगद्वः ।
 वहति प्रणयोपरुद्धकूला
 कलहंसैरमुमन्तरेण रेवा ॥ ५५ ॥
 अमृतेन्दुकलासहोदरा ऽस्याः
 सुननुस्तीरतलेऽवतिष्ठते सा ।
 उरसां च पयोधिराजकन्या
 वनमालाभरणे रथाङ्गपाणेः ॥ ५६ ॥
 तदित्तः स्वयमेव देव गत्वा
 पुलिनं सोमभुवस्तरङ्गवत्याः ।
 खगलुप्तविभूषणां क्षितौ ते
 फणिराजेन्द्रसुतां विबोधयैहि ॥ ५७ ॥

सानन्दं नायकोक्तिः ।

इति नद्वचसा स्मरेकदूते-
 प्रसवोह्लासवसन्तवासरेण ।
 स नृपः कमपि प्रमोदमापत्
 घनराजिध्वनिनेव नीलकण्ठः ॥ ५८ ॥

१. I. reads मय for एव, while K. and Tr. अतिदूरतमेव for अतिदूरत एव. २. B. reads अशुन्नति^० for अशुन्नति^०. ३. B and K. read प्रणयावरुद्ध^० for प्रणयो-
 परुद्ध^०. ४. B. reads अमलेन्दु^० and K. अमरेन्दु^० both for अमृतेन्दु^०. ५. Tr.
 reads 'सहोदरी सा for 'सहोदराऽस्याः. ६. Tr. reads ऽस्याः for सा. ७. Tr.
 reads 'भरणा for 'भरणे. ८. K. reads उदितः for नदित. ९. D. T. and I.
 read विबोधय and Tr. विलोक्तय for विबोधय. १०. T. reads 'शुन^० and I. 'दूत^०
 for 'दूत^०; while Tr. स्मरेकदूत^० for स्मरेकदूत^०. ११. T. reads स कृपः for स नृप ;
 while I. substitutes कमपि for कमपि. १२. B reads घनराजत्^० for घन-
 राजि^०; while T. reads घनराजि^० for the same through mistake.

अवदच्च विहस्य पार्थिवेन्द्रः
 फणिराजेन्द्रसुतोविलासिनीं ताम् ।
 वचसोत्कथता मेयूरशावान्
 नवजीमूतनिनादसोदरेण ॥ ५९ ॥
 अपि नाम मृदूनि त्रेत्सि वक्तुं
 निष्पुणं न्यायमनुज्झती वचांसि ।
 प्रसभं विहितास्त्वया थदेते
 वयमात्मस्खलितेषु सापराधाः ॥ ६० ॥
 इदमोगिति गृह्यते वचस्ते
 संह मेधाविनि कस्त्वया विवादः ।
 यदिमा विशदोर्द्रमा गिरस्ते
 पथि सिद्धान्तसमीक्षिते चरन्ति ॥ ६१ ॥
 तदनेन विनोदयाशु तावन्
 मम हारेण मनः दाशिप्रभायाः ।
 इह पल्वलसैकतेषु यावत्
 तदल्लेङ्कारमवेक्षितुं यत्तिल्ये ॥ ६२ ॥

१ T. reads "सुता for "सुता". २ I reads विलासिनीनाम् for "विलासिनी ताम्,
 but it can be believed that the letters नाम् are ताम्, and besides, जी has
 Anuswar in the correction ३ B reads मरीचि° for मयूर°. ४ B T. and I.
 read भति° and Tr. अय° for अपि° ५ T° B and I read निष्पुणे for निष्पुण
 ६ Tr reads स्वयं for स्वया, while T adds हि after स्वया ७ K reads ननु
 for तद् ; while Tr. reads कथमेकाकिनितः for सह मेधाविनि क and there ap-
 pears in the correction, सह for कथ and मिति for किनि in the reading.
 ८ B. reads विपमाद्रमा and Tr विपमोर्द्रमा both for विशदोर्द्रमा. ९. B. and K.
 read "समीक्षित for "समीक्षिते, while I. reads "समीक्षिते for the same. १०. B.
 reads विनाशया° for विनोदया° and gives marginal reading विनोदया for the
 same, while K reads मदलं विनिवेदेषयाशु तावत् for तदनेन विनोदयाशु तावन्-
 and B. interchanges this sloka to the next one ११. K reads तमहं हारवर्द
 यतो न परये and T. तमहं हारमवेक्षितुं यत्तिल्ये for तमल्लेङ्कारमवेक्षितुं यत्तिल्ये

हारप्रदानम् ।

अथ हारमनादरेण कण्ठात्
 स्वयमाकृष्य स कृष्टचन्द्रशोभम् ।
 विहसन्नरविन्दकोशताप्रे
 निदधे पाणितले विलासवत्याः ॥ ६३ ॥
 अपि कोशगृहोदरे दुरापं
 फणिनां भर्तुरुपोढविस्मया सा ।
 तमुदञ्चितपक्षमणा मृगाक्षी
 लिखितेनैव ददर्श लोचनेन ॥ ६४ ॥
 शशिप्रभाहारधारणम् ।
 अवकृष्य सलिलमुत्तरीयात्
 सितमेघादिव तारकावितानम् ।
 उरसा स बभार हारमीशः
 स्तनपर्यङ्कशयं शशिप्रभायाः ॥ ६५ ॥
 वदति स्म हसन् रमाद्गदस्ताम्
 उरगस्त्रीमथ भर्तुरिङ्गितज्ञः ।
 यदि कौतुकवत्यमत्सरस्ते
 तदितः किञ्चिदितोऽवलोकयेति ॥ ६६ ॥
 अथ हारलताविकृष्टदृष्टिः
 सहसा वारिविहङ्गभावलुप्तम् ।

१. K. read विक्षेपे for निक्षेपे. २. B. reads कोशगृहे दुरापमेघा for कोशगृहोदरे दुरापं and T. कोशगृहोदरेन्दुराप for the same ; while Tr. has this line thus—
 अपि केहार . दुरापं.

३. T. substitutes सु for स through a mistake. ४. K. reads अनुकृष्य for अवकृष्य. ५. T. reads तार° for हार°. ६. B. reads अमत्सरस्ते for अमत्सरस्ते.
 * B. reads °विहा° for °दितो° and T. I. and Tr. °दिवा° for °दितो°. ८. K. reads °विमृष्ट° for °विकृष्ट°. ९. In Tr. there are two letters after सहसा mutilated.

उरगेन्द्रसुताविभूषणं तैन्
नृपतेर्वक्षसि पाटला ददर्श ॥ ६७ ॥

पुनः पाटलावाक्यम् ।

दशनच्छदमोत्तप्रिम्बशोभं
स्रपयन्ती सुधयेव हासकान्त्या । .

अवदच्च वैचासि पार्थिवं सा
चतुरैवं परिहासपेशलानि ॥ ६८ ॥

अपहर्तुर्भगास्त्वमेव हारं
किमितः कल्पितराजहसरूपः ।

त्रिदितोर्भसि घैना तवोरगाणां
नगरेऽस्त्येव हि कामरूपवार्ता ॥ ६९ ॥

परवञ्चनपण्डिता मतिस्त्वे
यदि नैवं कथमन्यथा नरेन्द्र ।

इदमाभरणं हरस्यरण्ये
हरहासिकसित शशिप्रभायाः ॥ ७० ॥

अवनीवलये त्वमात्तदण्डः
सहसे नोऽविनयांशमित्यवैमि ।

अथ च स्थितिमात्मना विधत्से
विषये दस्युनिपेविते किमेतत् ॥ ७१ ॥

१ T reads 'विभूषणन्त' for 'विभूषणं तन्' २ B and I read 'त' for 'तन्'.
३ T. reads 'नात्रादिप्रदान' for 'नात्रादिप्रदानम्' ४ T. reads 'हारकान्त्या' for
'हासकान्त्या' ५ T reads 'अप-नासि (पि?)' for 'अ-व-चासि'. ६ T. reads 'मना
for 'मना' ७ T reads 'पनातपेरागणा' for 'घना तवोरगाणां', while Tr. reads
'दितोर्भसि' for 'त्रिदितोर्भसि', and mutilates two letters afterwards ८ T.
reads 'परिपञ्चनपण्डितामतिस्त्वे' for 'परवञ्चनपण्डिता मतिस्त्वे' ९. T. reads 'नरेन्द्र'
for 'नरेन्द्र'. १० T. reads 'नो' for 'ना'

क्षितिप स्मथसे किमेप केलिर्
 न भवत्यर्पय हारमस्मदीयम् ।
 नयवर्त्मजुपो भवाद्दशाः किं
 न परस्वप्रहणादिहे व्रपन्ते ॥ ७२ ॥
 अथवा परतोऽस्तु नर्म नास्यां
 भुवि देवेन समोऽस्ति पार्थिवोऽन्यः ।
 अपविद्धनया न यस्य दृष्टेर्
 अपसर्पन्त्यथ खेचराः किमन्ये ॥ ७३ ॥
 अनयोः किमपि त्वया विलासिन्
 परिवर्तोऽयमकारि हारयोर्यः ।
 वचसामवकाशमीश दैते
 स न कस्यानृञ्जुचेतसो जनस्य ? ॥ ७४ ॥
 विहितो नहि वक्षसि त्वयाभ्यं
 नृप हारः फणिराजकन्यकायाः ।
 किमपीप्सितमात्मनो विधातुर्
 विहितं सूत्रमिदं मनोभवेन ॥ ७५ ॥
 ननु याम्यमुना शशिप्रभायास्
 तव हारेण मनो विनोर्देयामि ।

१. T. I. and Tr. read अपव्रपन्ते for इह व्रपन्ते. २. K. and Tr. read परव-
 स्तु नर्मणास्यां for परतोऽस्तु नर्म नास्यां. ३. Tr. reads ऽस्तु for ऽस्ति. ४. Tr.
 reads किमस्य for किमन्ये; while T. substitutes अय for अपि. ५. T. reads
 अनया for अनयो. ६. B. and K. read धत्ते for दत्ते. ७. Tr. reads न, च, रा-
 जन् for नृप हारः. ८. Tr. reads किमिप्सितं for किमपीप्सितं; while B. Tr. and
 I. विधातु for विधानु. ९. T. reads ननु यान्यमुना and Tr. ननु यान्यमुना both
 for ननु याम्यमुना; while B. substitutes अधुना for अमुना. १०. B. and Tr.
 read विनोर्देयामि for विनोर्देयामि, but B. has in the margin विनोर्देयामि.

त्वयि सौप्यलमेव सान्द्रचेतस्
 सुतनुः जेहरसार्द्रतामुपैतु ॥ ७६ ॥
 उचितं निजसायकानुरोधत्
 अहिरोजेन्द्रसुतोपसर्पणं ते ।
 परतोऽस्तु शरस्त्वर्दायिता सा
 किमु न व्यागं वशंवदा ददाति ॥ ७७ ॥
 सरसो ऽस्य विमुञ्च तीरलेखाम्
 अनुरेवा पुलिनं गृहाण यात्राम् ।
 उरगाधिपरूपपक्षपातं
 शैमय ध्यालवधूत्रिलोचनानाम् ॥ ७८ ॥
 शशिप्रभादर्शनार्थं गमनम् ।
 इति बल्गु वचो निशाम्य तस्याः
 स नृपः पन्नगवामलोचनायाः ।
 स्थितमत्र वधस्य लङ्घनीये
 तव कल्याणि मयेति तामुवाच ॥ ७९ ॥
 अथ साऽनुज्जुवादिनी विधाय
 क्षितिपालं पुरतश्चाल बाला ।
 हृदयेन परागमंशं चैवं
 विलम्बन्मांसलविस्मयो नरेन्द्रः ॥ ८० ॥

१. Tr. reads साप्यलमेवसायचरति for साप्यलमेव सान्द्रचेतः ; while T. reads this latter quarter of the stanza अतन्नुमे हरसाद्रतामुपैतु २ B. reads उपैति for उपैतु and अतनु for एतनु, but for the latter reading it has in the margin तु for अ ३. T. reads अवि* for अवि*. ४ Tr. reads सार्द्रतायिता for सारस्त्वर्दायिता ५ Tr reads सार्द्रिता for सार्द्रता. ६. K and Tr read सार्द्रनु for सार्द्र ७ ॥ T. and I read *विशोपमेणु for विशोपनामम्. ८. I. reads सार्द्रतायिता* for सार्द्रतायिता ९. K. and Tr read सार्द्रता for सार्द्रता ; while T. reads शितिपालपुरसार्द्रता for शितिपाल पुरतश्चाल through a mistake. १०. I. देरुज्जुवादिनी and reads सार्द्रतायिता for सार्द्रतायिता.

अरण्यानी केयं^१ धृतकनकसूत्रः क स मृगः
 क मुक्ताहरोर्यं क च स पतगः केयमवला ।
 क तत् कन्यारत्नं ललितमहिभर्तुः क च नयम्
 स्वमाकूतं धाता किमपि निभृतं पद्मवयति ॥ ८१ ॥

अथ मदगजलीलाखेलगामी स कृत्वा
 कनकविशिखयाञ्जाव्याजनव्याजकान्तः ।
 अन्ननिहरिणलक्ष्मा साहसोपार्जितश्रीः
 अहिपरिवृढकन्यालोकनाय प्रतस्थे ॥ ८२ ॥

इति श्रीमृगाङ्कगुप्तसूतोः परिमलापरनाभः पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये शशिप्रभावलोकनार्थप्रस्थानं
 नाम पञ्चमः सर्गः ॥ ५ ॥

- १. T. reads केय for केय. २. B. reads च for स. ३. K. substitutes
 किमपि for किमपि and B. किमिव for the same, while T. and Tr. read
 निभृत for निभृतं I. also reads निभृतः, but has in the margin निभृतं. ४. K.
 reads लक्ष्या for लक्ष्मा ५. Tr. reads इति परिमलस्य कृतौ नवसाहस्राङ्कचरिते
 शरपरिवर्तौ नाम, T. reads इति काव्येशरस्य कृतौ साहस्राङ्कचरिते and I. इति
 परिमलस्य नवसाहस्राङ्कचरिते all for the whole quolophone.

अथ षष्ठः सर्गः ।

नायिकावस्थावर्णनम् ।

तदा फणीन्द्रकन्थोपि बाणनामाङ्कसूचिते ।
 नरेन्द्रतिलके तस्मिन्नभिलाषं वचन्धे सा ॥ १ ॥
 सहसा हृदये तस्याँ निदधे मन्मथः पदम् ।
 अशोकयष्टिस्तवके सराग इव पट्पदः ॥ २ ॥
 अवशा सा ऽभवच्चित्रं नाँनापि पृथिवीपतेः ।
 न तदस्यत्र यन्नाखं सन्नद्धस्य मनोभुवः ॥ ३ ॥
 स्मराम्बिकणमेणाक्षयास्तस्याः समुददीपयत् ।
 मकरध्वजसाम्राज्यसचिवो भैलयानिलः ॥ ४ ॥
 सोल्लसत्स्मरलीलेन नवेन वयसा बभौ ।
 उन्मिषन्मधुलेखेन मुकुलेनेव मालती ॥ ५ ॥
 सा ऽतनुश्वसनस्पृष्टपाटलाधरपल्लवम् ।
 उवाह मुखमुज्जृम्भमम्भोजमिव पद्मिनी ॥ ६ ॥
 निकामसरले तस्मिन् क्षेा मुहुस्तरलेदृशौ ।

१. B reads ऽसौ for ऽपि. २. T. reads बवाल (?) for वचन्धे. ३ I. reads नस्य for हस्या, while B K. and Tr read विदधे for निदधे ४ K. reads अस्तापि for नासापि. ५. Tr. reads समराङ्गण° for स्मराम्बिकण°, while T. स्मराम्बिकण° for the same. ६. B. and K. read मुषीविष for समुददीपयत्, while I. reads the same, but the letter ष seems like य. ७ K. reads माहत् सत्या for मन्मथानिम . ८. K. reads 'पिष for बभौ ९ T. omits the following portion. —

..... सा मुहुस्तरले दृशौ ।
 शो नरेन्द्रचन्द्रस्य चिक्षेप न सलीजने ॥ ७ ॥
 नरेन्द्रनामाङ्कनिपिस्तामानन्वदति स्म सा ।
 कुमुदतीमिवाश्चक्षालेन्मुकिरणच्छटा ॥ ८ ॥
 शेषपुद्गाङ्किने मरिमप.

गरे नरेन्द्रचन्द्रस्य चिक्षेपे न सखीजने ॥ ७ ॥
 नरेन्द्रनामाङ्कलिपिस्तामानन्दयतिस्म सा ।
 कुमुदतीमिवोदं च्चद्वालेन्दुकिरणच्छटा ॥ ८ ॥
 हेमपुङ्खाङ्किते तस्मिन् गरे करमुपेयुपि ।
 बलेद्विवेश सा बाला दीक्षां वैवाहिकीमिव ॥ ९ ॥
 तेनारामतदाताम्रपाणिस्पर्शेन पत्रिणा ।
 स्फुरत्कान्तिचयव्याजादमुच्यन्तेव पल्लवाः ॥ १० ॥
 नैवीनसाहसाङ्कस्य कामदेवाकृतेरयम् ।
 मालवैकमृगाङ्कस्य सिन्धुराजस्य सार्थकः ॥ ११ ॥
 पुनःपुनरिति स्वाद् नृपतेर्नामलक्ष्म सा ।
 अपठचारुचिम्बोष्ठलुटदशनचन्द्रिका ॥ १२ ॥
 सेन्दानितकम् ।
 अधीत्य कौतुकेनाथ कृतपञ्चममूर्च्छनैः ।
 तैद्रे नृपनामाङ्कं जैगुः पातालकन्यकाः ॥ १३ ॥

१. Tr. and I. read मुनेष for चिक्षेप. २ B. K. and I. read 'दस्यद्-
 बालेन्दुकरष for 'दस्यद्बालेन्दुकिरण'. ३. After the letters बन्त I. does not
 insert the following portion.—

•• द्विवेश सा बाला दीक्षा वैवाहिकीमिव ॥ ९ ॥
 तेनारामतदाताम्रपाणिस्पर्शेन पत्रिणा ।
 स्फुरत्कान्तिचयव्याजादमुच्यन्तेव पल्लवाः ॥ १० ॥
 नरेन्द्र ।

but this portion appears in the marginal correction ५ In K. the
 letter वै appears exactly like वै. ७. Tr. reads तेनारामतदा for तेनारामतदा.
 १ B. reads पाणिस्पर्शेन for पाणिस्पर्शेन. ७ Tr. reads न (मू) नाने for
 नर्दाने. ८. B reads भूयते for सादङ्क. ९ K. T. and I read स्वाद् for
 स्वाद्. १०. B reads अयम् for अयम्, but gives in the margin अयम् for
 the same. ११. T. omits this. १२. T. reads 'मूर्च्छनैः and Tr 'मूर्च्छनैः
 both for 'मूर्च्छनैः. १३ B and K. read इयम् for तयम्, while Tr तयम् for
 the same. १४ Tr reads अग्रे पातालकन्यका for अग्रे पातालकन्यका.

अदृष्टेष्युत्सुका राशिं तद्गीतेन बभूव सा ।
 प्रयोधे यदनद्वाग्नेः पञ्चमः प्रथमा समित् ॥ १४ ॥
 अवेपत् समुन्मीलद्विलासकुसुमाञ्जिता ।
 मनोभवानिलस्पर्शवशाद्द्वनलतेव सा ॥ १५ ॥
 नवानुरागर्मज्ञेन व्यक्ततच्चिह्नचुम्बिना ।
 विनावचनमाचख्यौ सखीषु चतुरासु सा ॥ १६ ॥

शशिप्रभाया. प्रश्न ।

सावहित्यमथेत्यं सा सखीजनमभापत् ।
 सुधानिप्यन्दजडया शरदिन्दुमुखी गिरा ॥ १७ ॥
 अभेदमिन्दुना नीतः साञ्चिव्य मेनकेतुना ।
 सख्यः कः सिन्धुराजोऽयं साहसाङ्गो निरूप्यते ? ॥ १८ ॥
 किमेव मन्वतिष्ठध्वै मौनमुच्चत शसत् ।
 उन्मीलति येदन्तर्मे बलात्कौतुककन्दली ॥ १९ ॥

माल्यवत्या उत्तरम् ।

अथ माल्यवती नाम तत्सखी सिद्धकन्यका ।
 इति स्मितमुधाद्रेण वचसा तामैवोचत् ॥ २० ॥

१ h. and Tr read °कात् for राशि २ T reads प्रयोधयद्° for प्रयोधे
 यद्°. ३ h reads °ञ्जिता for °ञ्जिता ४ h reads वनलताङ्गके° for वनलतेव
 सा ५ B reads °सज्ञेन for °मज्ञेन, but in the margin it gives °मज्ञेन and
 Tr reads °मज्ञेन and corrects °मज्ञेन ६ K reads तदा for गिरा while Tr
 substitutes °मुखा for °मुखी ७ T Tr and I. read सामान्य for साञ्चिव्य
 ८ T. reads सख्य for सख्य ९ T reads साहसाङ्गो for साहसाङ्गो, while
 B substitutes निगद्यते for निरूप्यते १० B reads अदतिष्ठध्वै for अदतिष्ठध्वै.
 I अथ तिष्ठध्वै and Tr °मन्वतिष्ठे द्वै for the same, while I substitutes अथ
 for अथ°. ११ B and I read उन्मीलनीयमन्तर्मे for उन्मीलति यदन्तर्मे and I.
 'a quite mistaken here It reads उन्मीलनीयमन्तर्मे यदन्तर्मे for उन्मीलति यदन्तर्मे
 बलात् १२ h reads °मभापत् for °मभापत्, but gives the reading in the
 margin °मभापत्

सखि साहसिकः सोऽभ्यमवन्तितिलको नृपः ।
 गीयते केतकापाण्डु यस्योरगपुरे यगः ॥२१॥
 तं काश्यपीसहस्राक्षमद्राक्षमहमेकदा ।
 यता श्रीमन्महाकालपर्वण्युज्जायिनीं पुरीम् ॥२२॥
 तन्त्रि तिग्मांशुनेव द्यौर्निशेव शशालक्ष्मणा ।
 सा सनाथा पुरी तेन वज्रिणेवामरावती ॥२३॥
 रम्भा त्वयेव यत् सत्यं तेनाञ्जलि नलकूबरः ।
 त्याजितो रूपजं गर्वमुर्वामकरकेतुना ॥२४॥
 अकलङ्ककृतेस्तस्य चतुःपट्टिकलावतः ।
 तुलाधिरोहैवाके कः षोडशकलः शशी ॥२५॥
 तस्यावनिप्रदीपस्य ते ते नैसर्गिका गुणाः ।
 क नाम न प्रकाशन्ते रवेरिव मरीचयः ॥२६॥
 न नागेषु न सिद्धेषु न नरेष्वमरेषु च ।
 अत्रापि कापि संवादस्तद्रूपोद्धेखरेख्यया ॥२७॥
 सं हि केनापि कृत्येन गां गतेः श्रूयते पुनः ।
 निहृतैकभुजद्वन्द्वो देवः श्रिवत्सलाच्छर्भैः ॥२८॥
 किमैन्यन्नव सन्तुष्ट्यै पश्य चित्रे लिखाम्यहम् ।
 चिरस्य दीर्घनयने तवास्तु नयनोत्सवः ॥२९॥

१. T. reads कैतका for केतका. २. K. reads यस्यानङ्गपुरे for यस्योरगपुरे.
 ३. T. reads नलकूबरम् for नलकूबर. ४. K. reads रूपसौभाग्यं for रूपजं गर्वं.
 ५. K. reads कलाभूत for कलादत्त. ६. T. reads क षोडा शकल शशी for
 क षोडशकल शशी; while Tr. तुलाधिरोहै साङ्ग for तुलाधिरोहैवाके. ७. K.
 and T. read श्वेते for सं ते. ८. K. reads प्वध for 'पु च; while Tr. and T.
 substitute न for च. ९. K. reads तद्रूपोद्धेखरेख्यया and Tr. तद्रूपोद्धेखरेख्यया
 both for तद्रूपोद्धेखरेख्यया. १०. K. reads सखि for स हि. ११. K. reads 'नाभा-
 यगः for 'न गां गत. १२. K. reads 'नोडन for 'लाच्छर्भ. १३. B. T. and Tr.
 read किमन्यन्नवसन्तुष्टे and I. किमन्यन्नवसन्तुष्टे both for किमन्यन्नव सन्तुष्ट्यै.

श्राकृतिलेखनम् ।

अथ सा सिद्धतनया त लिलेख शिलातले ।
 हृदि तुरंगराजेन्द्रदुहितुर्मनिकेतन ॥३०॥
 तदोलिखितभूपाल तया चिन्तितकामदम् ।
 चिन्तामणेरप्यधिक शिलातलममस्तं सा ॥३१॥
 तैतश्चित्रगतं तस्मिन् महीपाले मदालसां ।
 सममेवाहिकन्याना पेतुर्नेत्रपरम्परा ॥३२॥
 पपौ शशिप्रभाप्येन चिरमुत्पद्मलेखया ।
 पुनरुक्तीकृतोन्निरकर्णेन्दीवरया दृशा ॥३३॥
 रूपमास्वादयामास तस्याऽऽलेख्यगतस्य सा ।
 भ्रमरीवारविन्दस्य सुधासहचर मधु ॥३४॥
 औनीयताकुलत्व सा त्रितयेन तनूदेरी ।
 विस्मयेनातिसान्द्रेण मदेन मदनेन च ॥ ३५ ॥
 विवेदा हृदये तस्या स चित्रलिखितो नय ।
 शरत्प्रसन्ने सरित प्रतिमेन्दुरिवाम्भसि ॥ ३६ ॥

१ T I and Tr substitute च for नु २ Except K all others read मीन
 कतनम् for मीनकतन ३ T reads तथा for तदा ४ K T and Tr read
 तदा for तथा while Tr substitutes चिन्तन for चिन्तित ५ B reads 'मम
 चक्षुः for 'मदस्त सा ६ Tr does not give the following two stanzas —

समभिव्यगत तस्मिन् महीपाल मदालसा ।

सममेवाहिकन्याना पेतुर्नेत्रपरम्परा ॥ ३२ ॥

पपौ शशिप्रभाप्येन चिरमुत्पद्मलेखया ।

पुनरुक्तीकृतोन्निरकर्णेन्दीवरया दृशा ॥ ३३ ॥

७ T reads मदालसा for मदालसा ८ T reads परम्परा for परम्परा ९ B
 reads चक्षुः for 'चक्षुः १० h reads उत्पद्मलेखया दृशा for उत्पद्मलेखया ११ T
 reads पुनरुक्तीकृतोन्निरकर्णेन्दीवरया दृशा for पुनरुक्तीकृतोन्निरकर्णेन्दीवरया दृशा and substitutes वा इ° for 'या इ°
 १२ Tr and I read अनी° for आनी° १३ T reads तनादरी and Tr तनोदरी
 both for तनूदरी; while I तनूदरी for the same १४ B reads हृदये for हृदये
 and h reads चित्रलिखिता for चित्रलिखिता

स्ननपत्रलतां तस्या विभेद पुलकोट्टमः ।
 सत्यं यदन्तरङ्गेण ग्रहिरङ्गो निरस्यते ॥ ३७ ॥
 तस्याः कुचयुगे किञ्चिन्निश्वासः कम्पमादधे ।
 रयाङ्गनामामिथुने सायन्तन इवानिलः ॥ ३८ ॥
 तस्याः स्वेदलवश्रेणिच्छद्मना वदनश्रिया ।
 विशतोन्तरनङ्गस्य लाजाञ्जलिरिवोज्जितः ॥ ३९ ॥
 शङ्के शरमृजुकुर्वन् ददृशे मन्मथस्तया ।
 यत् सा मृदुकण्ठकाञ्चिकिङ्किणीकमकम्पत ॥ ४० ॥
 एष दृष्टस्त्वयेत्युक्ता सख्या सा साध्वसाकुला ।
 गद्गदाक्षरमप्युक्तं कृच्छ्रात् प्रतिवचो ददौ ॥ ४१ ॥
 चित्रवार्तिन्यपि नृपे तत्त्वावेगेन चेतसि ।
 प्रौढार्धवलितं चक्रे मुखेन्दुमवशैव सा ॥ ४२ ॥
 दृष्ट्वा सखीभिस्ताकृतं सा बालाधरपह्लवे ।
 दधौ वैलक्ष्यहसितं प्रसूनमिव मारुथेवी ॥ ४३ ॥
 नैवं प्रेम नवोत्कण्ठा नवास्ते ते मनोरथाः ।
 इति तस्यास्तथैवोभूदन्तरङ्गः परिच्छेदः ॥ ४४ ॥

१. K. reads निवार्यते for निरस्यते. २. B. and T. read 'मारुथे for 'मारुथे,
 but in B. marginal correction appears 'मारुथे. ३. B. reads वदने श्रिया and
 K. वदनश्रिय both for वदनश्रिया. ४. B. I. and Tr. read विशतोऽन्तरनङ्गस्य for
 विशतोऽन्तरनङ्गस्य. ५. Tr. reads शरं मृजुकुर्वन् for शरमृजुकुर्वन्; while T. reads
 शरमृजु कुर्वन् for the same. ६. B. reads तया and K. तया both for तया, but
 in B's. marginal correction there appears तया. ७. K. reads 'पद्यस्त्वा for
 'पद्युक्ता. ८. K. reads अप्युक्तं and T. अप्युक्तः both for अप्युक्त. ९. T.
 adds वि before चित्र, but it is unnecessary here. १०. B. reads प्रीडाविवलितं,
 but in the margin प्रौढार्धवलितं for प्रीडाविवलितं while T. प्रीडार्धवलितं for
 the same and K. reads in the margin प्रीडाविवलितं. ११. Tr. reads
 साध्वी for साध्वी and B. दग्ध इव for प्रसूनमिव. १२. T. reads वनं for नई
 through a mistake. १३. B. and K. read तद्वेव for तथैव. १४. K. reads
 अन्तरङ्गपरनाम for अन्तरङ्गपरिच्छेदः.

किञ्चिज्जपानुविद्धेन पुण्डरीकदलस्त्रिपा ।
 तमानर्चव राजेन्दुमनिमिचस्मितेन सा ॥ ४५ ॥
 सा च दोःशौयितभुवा नृपेणाह्वयासिता हृदि ।
 कृताद्भद्रवलना झटित्त्रेयालस्यमाययो ॥ ४६ ॥
 तत्क्षणेनैव सा चित्र रन्वी तन्मयता ययौ ।
 कर्भ प्रतारयत्येप कितव- कुसुमायुध- ॥ ४७ ॥
 स्तिमितेवावतस्ये सा सारद्गायतलोचना ।
 अचेतनेव शून्येव सुमेर्वालिखितेव च ॥ ४८ ॥
 स्मरेण मर्मणि कापि साश्र्विध्यत सुमध्यमा ।
 अनिद्रितापि यत् साऽभूत् क्षण मुकुलितेक्षणा ॥ ४९ ॥
 व्यङ्गितानद्गलीलेन शृङ्गाररसनन्धुने ।
 तन्वी नवानुरागेण सान्यैत्रे घटिताभवात् ॥ ५० ॥
 ऋजुनैक्षत यश्चित्रे यदभूत् त्रपावती ।
 तेर्भोतिगुहभावापि सा सखीभिरलेक्ष्यत ॥ ५१ ॥
 अथानद्भवती नाम सखी तामिरैथवोचत ।
 दशनज्योत्स्नयाऽप्य सुभयेव निपिञ्चती ॥ ५२ ॥
 कश्चिदस्य प्रमोदाय रुमुदस्येव चक्षुष ।
 अयं मध्यगलोकेन्दु पातालेन्दुरुले तव ॥ ५३ ॥

१ T reads 'गुविद्धेन for 'गुविद्धेन २ Tr reads 'वापिनसाधित' for 'व
 वा साधित' ३ I reads 'शगिान for 'शानि' h also the same ४ T reads
 'मनि' for 'म दो' ५ B reads in the margin 'नयो for 'ययो' ६ I reads 'कि
 'त्रे' but corrects 'फ' ७ T l and Tr read 'स्तिमितेवा' for 'स्तिमितेवा'
 ८ Tr reads 'सुद' and K. 'सुत' h th for 'सुद' ९ I reads 'वा for 'व' १० K
 T a d Tr read 'गीत्य' for 'लीत्य' ११ B reads 'बन्धुय' for 'बन्धुना' १२ T
 reads 'गा-य' for 'गा ये' १३ h and T read 'उच' for 'विच' १४ B reads
 'मेना' 'य' for 'मना' 'नि' १५ h reads 'हृदुष्य' for 'हृदुष्य' १६ T reads 'तां
 'प्रसव' 'प' for 'सा' 'प' 'प' १७ h reads 'वाम' for 'वर' १८ I reads
 'सा' 'द' for 'सा' 'द'

वनानिलान्हेमोन्निद्रपद्मेसरशालिना ।

रोमोद्गम इवानेन धृतस्वद्वलोकनात् ॥ ५४ ॥

अद्य नः सफलं चक्षुश्चित्रे यद्वलोकितः ।

कन्दर्पाधिककान्तोऽप्यभवन्तिमृगलाञ्छनः ॥ ५५ ॥

त्वामप्यवञ्चितां मन्ये यस्त्वयैतस्य वक्षसि ।

एते सविभ्रमं न्यस्ते दृशौ मुक्तालते इव ॥ ५६ ॥

त्रितमेतेन कोऽप्येव सत्यं कामोऽस्य किङ्करः ।

आरोहति परां कोटिमत्र यत् तव सम्भ्रमः ॥ ५७ ॥

त्वमत्र बहूभावेव किमिन्दुमुखि लज्जसे ।

विलङ्घयत्यलङ्घयानि स्मरदुर्ललितानि कः ॥ ५८ ॥

कोऽप्यः सखि नृशंसो ऽस्ति कामं विषमवाणतः ।

मुकुमारे तवाऽप्यङ्गे येन व्यापारितः गरः ॥ ५९ ॥

विम्योष्ठ एव रागस्ते तन्वि पूर्वमदृश्यत ।

अधुना हृदयेऽप्येवं मृगशावाक्षि लक्ष्यते ॥ ६० ॥

एकेन राजहंसेन हनो हारस्तनूदेरि ।

अनेन तु द्वितीयेन लिखितेनापि ते मनः ॥ ६१ ॥

कुतस्त्रपा तत्रालीपु किञ्चिदुन्नमयाननम् ।

अहो वत त्वमेतस्मिन्नत्यायतकुतूहला ॥ ६२ ॥

१. B. Tr. and I. read "हनो" for "हना". २. B. reads "शोनिना" for "शालिना" and K. and Tr. "रिनुना" for the same. ३. B. reads "दरि" for "धिर". ४. K. reads "विधिनेनस्य" for "यद्वलोकितस्य", while B. "प्यदाष्टिन" for "यद्वलोकित". ५. K. reads "यत्ते" for "एते". ६. Tr. reads "जनि" for "जित". ७. T. reads "आरोहन्ति" and "सम्भ्रम" for "आरोहति" and "सम्भ्रम" respectively. ८. K. reads "नादेन" for "भावेव"; while T. "किमिन्दुमुखि" for "किमिन्दुमुखि". ९. T. reads "मुखि" for "सखि". १०. K. reads "एव" for "एव". ११. Tr. reads "मनोदरि" for "तनूदेरि".

एतत्कर्णोत्पल लोलमपाङ्गश्रीतिवेषितम् ।
 त्वद्दुन्दतमिवैतस्य कथयत्यलिकूजितै ॥ ६३ ॥
 अहो दूरस्थितेनापि हृदि स्पष्टा नृपेन्दुना ।
 इन्दुकान्तिशिलेव स्वभार्द्रतामवगाहसे ॥ ६४ ॥
 निपुणे नि श्वसिष्येवमतिगूढ यथा यथा ।
 तथा तथा तव व्यक्तमयमुद्ध्वंसति स्मर ॥ ६५ ॥
 स्मितमेतदलोलाक्षि लज्जासवलित तव ।
 इद निर्जितबाल्यस्य यौवनस्योदित यश ॥ ६६ ॥
 यथा तत्रेयमरतिर्यथा सुतनु वेपसे ।
 तथा कवचित् शङ्के नि शङ्क मदनस्त्वयि ॥ ६७ ॥
 किमत्र करवै गाढमाकल्पकमिद तव ।
 इय च मन्मथस्यास्त्र निर्गता चूतमञ्जरी ॥ ६८ ॥
 सुरतशान्तशशरीकशरीमाल्यचुम्बिन ।
 कथमेते त्वया तन्वि सह्या मलयवायव ॥ ६९ ॥
 किं क्षाम्यसि तत्रोपान्तमानयाम्यधुनेव तम् ।
 इत्याश्वासयतीव त्वा कौकिलोड्ये कलस्वन ॥ ७० ॥
 कृजन्ती कौकिलवधूरियमाधि धुंनोति ते ।
 अनङ्गनृपसाध्राज्यलीलामद्गलगायिनी ॥ ७१ ॥

१ If reads 'शिशुश्रीरितम् I शिशुश्रीरितम् both for 'प्रतिरक्षितम्' while
 T 'प्रतिरक्षिते' for the same २ B and T read 'कान्ति' for 'मान'
 ३ T and Tr read 'निपुण' and h 'निपुण' both for 'निपुण' ४ B reads 'गूढ'
 for 'गूढ' ५ I a l Tr read 'उद्ध्वंसति' for 'उद्ध्वंसति' ६ I T and
 Tr read 'मन्मथस्यास्त्र' for 'मन्मथस्यास्त्र' ७ h reads 'नृप' for 'नृप'
 ८ K reads 'शनिहित' for 'यशस्विन' ९ T reads 'मायस्त्र' for
 'मायस्त्र' and Tr the same but they do not convey good sense so
 १० T Tr and I read 'सुरतशान्तशशरीरपरिचम्बिन' for 'सुरतशशरीरमाल्य'
 परिचम्बिन ११ B h T and I read 'यातिरिषेय' for 'यातिरिषेय'
 मलयव १२ T Tr a d I read 'विनोति' for 'धुंनोति' १३ h reads
 'गायत्री' for 'गायिनी'

वनान्तदेवतावाशपादन्यामोत्सवः स्फुटम् ।
 एष स्तवकितोऽशोकः सुहृन् कामस्य का गतिः ॥७२॥
 अत्रोर्वीतिलके दृष्टिमस्यन्ती तिलकः रुधा ।
 अयं तर्जयतीव त्वां वाताधूतलताद्गुलिः ॥ ७३ ॥
 पथि म्मरस्य विषमे स्वलिनायामितस्वैयि ।
 स्मितच्छटेव निर्याति सिन्दुवारस्य मञ्जरी ॥ ७४ ॥
 द्रावयत्यस्तविम्बोष्टरुचिनिःश्रसितानि ते ।
 अयं मुकुलितः किञ्चिद्रुकुलो मुकुलस्तनि ॥ ७५ ॥
 लनया कर्णिकारस्य पुरः पुष्पितया धनया ।
 जनदस्यैकराज्येषस्मिन् हेमवेत्रलतायिनम् ॥ ७६ ॥
 अहो न कस्य भिन्दन्ति हृदयं वीक्षिता अपि ।
 निर्मर्गमृदवोप्येते' सहकारनवाद्गुराः ॥ ७७ ॥
 चतुर्गं कोकिलामेव कृत्वा कुरवको मुखे ।
 दुर्लभं याचतीव त्वां लीलालिङ्गनदोहदम् ॥ ७८ ॥
 अशोकस्कन्धलप्रेयं कुमुमैर्नवभोधवी ।
 मार्यनीयमियस्वशां हसति त्वामित्रोऽमुकाम् ॥ ७९ ॥

१. T reads अनान' for वनान् । २ Tr. mutilates first six letters of this line and then reads दृष्टि म्मस्यन्ती नित्क रुधा for दृष्टिमस्यन्ती नित्क रुधा.
 ३ K. reads सति for स्वयि. ४ B. reads निर्याता for निर्याति ५ T. reads द्रावयति. h. शायदति and gives in the marginal reading शाययति for द्रावयति, while Tr. reads द्रावयत्यस्ताविम्बोष्टरुचि for द्रावयत्यस्तविम्बोष्टरुचि' and 'विम्बोष्ट किञ्चित् T. 'विम्बोष्ट रुचि' and L. 'विम्बोष्टरुचिन्' for 'विम्बोष्टरुचि'.
 ६ I reads पुन for पुर, while B T पुनिका for पुष्पितया ७ T. reads 'स्वैव for 'स्वैक'. B and K substitute हि for अवि. ८. L reads चतुर्गं and Tr. चतुर both for चतुर्ग ९ h reads कुरवक पुर for कुरवको मुखे १० Tr. reads स्वकीय' for स्वा मीय'. ११ K reads 'सायती for 'साधरी १२ B I T. and Tr read 'दम्क' for 'दम्काम, while K. substitutes 'स्वशां for स्वशां

भूपतावनुरक्तायास्तव सन्तापदीपनम् ।
 स्थलारविन्दं सैर्ष्येव सैते सखि वसुन्धरा ॥ ८० ॥
 जमीप्यङ्गस्थकन्दर्पजगद्विजगयसिद्धिषु ।
 दृष्टिरुद्विजते तन्वि पाटलाकुण्डमलेषु ते ॥ ८१ ॥
 सुन्दरि द्वितयस्यात्र क्रशिमा भूषणायते ।
 राजन्यापद्मभावायास्तव रात्रेश्च सम्प्रति ॥ ८२ ॥
 एष चैत्रोत्सवश्चित्रे नृपोऽयं नूतनं वयः ।
 प्राप्तावकाशः कामोऽपि पतिताऽऽयतिसङ्कटे ॥ ८३ ॥
 किमालिखितवत्येषा चित्रे माल्यवती नृपम् ।
 द्विरीकृतेयमथ वा वामेन विधिना तव ॥ ८४ ॥
 बहुना किं चकोराक्षि छलिंतासि मनोभुवा ।
 सर्वथा ते करिष्यन्ति कुशल कुलदेवताः ॥ ८५ ॥
 इत्यादि व्याहरन्ती सा कृतभूभङ्गेया तथा ।
 नरेन्द्रनाणपुङ्खेन कुचे किञ्चिदतुष्यते ॥ ८६ ॥
 कलावतीरचनम् ।
 अथ किन्नरराजेन्द्रकन्या नाम्ना कलावती ।
 एव वचः स्मितसुधानिपिक्ताक्षरमौददे ॥ ८७ ॥

१ T and Tr interchange places of सुत and सखि, while T mistakes the letter ते after सु २ B reads सुप्रलेषु but gives to the margin कुङ्कुलपु for सुङ्कुलपु ३ T, on its tl is whole line —

सुन्दरि द्वितयस्यात्र क्रशिमा भूषणायते ।

४ Tr and I read कारवायन for भूषणायते ५ B reads राजन्या for राजन्या, but gives marginal reading, राजन्या, while I reads राजन्या for the same, but it is to be supposed by a mark on the top of र that it is रा ६ T reads शैवाङ्ग for शैवाङ्ग, while K शैवाङ्ग for the same ७ T reads छलिंतासि for 'छलिंतासि' ८ B reads द्विरीकृते and T द्विरीकृते both for द्विरीकृते ९ T reads चलिंतासि and Tr चलिंतासि both for छलिंतासि १० T reads सर्वथा for सर्वथा ११ B and K read वमददता for सुप्रददता १२ T, I and Tr read नवथा for भङ्गेया १३ I and Tr read सुयत for सुयत १४ T reads भारु इ for भारु इ

कामं दुर्लभमेवैतच्चैत्रश्चन्द्राङ्किता निशा ।
 प्रेषान्विपञ्चीरणितं पञ्चशणाङ्कितं वयः ॥ ८८ ॥
 जैयि त्वां स्थापयत्येष कालः कमललोचने ।
 जगदान्वाङ्जनरुः सुधामृतिगिवाञ्जिनीम् ॥ ८९ ॥
 स्थाने तवानुगमोऽथमनद्गस्यायमुन्सव ।
 सखि खिञ्चति निर्व्याजमिन्द्रावेव कुमुदनी ॥ ९० ॥
 नृपस्यागप्यसञ्चारः श्रेणानेन मूच्यते ।
 मरुता द्विग्दस्यैव मदनिप्यन्दगन्धिना ॥ ९१ ॥
 ज्वडय तन्त्रि चिन्त्राना वने हंसमितस्ततः ।
 कंचिद्विलोकयिष्यन्ति तं त्वत्परिजनस्त्रिय ॥ ९२ ॥
 जानत्वदिद्वितैवात्र नं चेद्द्रुदयति पाटला ।
 ततोऽप्य पद्मपदस्यैव उलाचेतो इरिष्यति ॥ ९३ ॥
 स्थिरा भद्र नृपेन त्वमिह संयोगमाप्स्यसि ।
 यथा रूपवाश्रमे पूर्वं दुःखन्तेन शरुन्नला ॥ ९४ ॥
 इति तद्वचसः मौसि ममृणोत्काम्यिनस्तनी ।
 ध्याजमाचीकृतमुखं निगडवास शशिप्रभा ॥ ९५ ॥
 वनश्रीगन्मञ्जीरो लतारुज्जोदरे ततः ।
 बुभुज मञ्जेकण्डस्तां दक्षिणेन कपिज्जल ॥ ९६ ॥

१ T and Tr read चैत्रश्चन्द्राङ्किता for चैत्रश्चन्द्राङ्किता २ Tr reads प-
 ष्चशणाङ्कित and T and I पञ्चशणाङ्कितं bo h for पञ्चशणाङ्कित ३ T
 reads अयि तु न्यायति for अयि स्वा म्यायति, while I reads स्वा for स्वा
 ४ Tr reads म्निह्यति निर्व्याजमिन्द्रावेव for म्निह्यति निर्व्याजमिन्द्रावेव, while
 T reads निर्व्याजव्य for निर्व्याजव्य through mistake ५ I reads 'दिप्यन्द'
 for 'निदन्द' ६ B reads 'वस' for हस and K reads हस, but in the
 margin reads वस ७ K reads सत्य for इति ८ T reads 'स्यै' for
 'स्यै' ९ Tr स्वदिङ्कित दाव and L स्वदिङ्कित दाव all for 'स्वदि-
 ङ्कित दाव' १० K reads 'दयति' for 'आनयति' ११ Tr reads 'सुखी' for 'सु-
 ख' १२ I reads 'मञ्जे' for 'मञ्जे' and T म for ल

हर्षाश्रुलवकीर्णेन सत्पत्रावलिचारुणा ।
 वामेन पैस्फुरे तस्याश्वक्षुपा च स्तनेन च ॥ ९७ ॥
 अत्रान्तरे समायान्ती ददृशे दूरतस्तया ।
 नरेन्द्रसवितुस्तस्य पुरः मन्थैत्र पाटला ॥ ९८ ॥
 तस्यास्त्रये च त्रितयमपश्यत्फणिकन्यका ।
 मुखे स्मितं करे हारं सितमंसे च चामरम् ॥ ९९ ॥
 सा हारहस्ता हरुचे धृतस्तिमितचामरा ।
 सरसी सुप्तहंसेव फेनाध्यासितपङ्कजा ॥ १०० ॥
 दृष्टिः फणीन्द्रदुहितुरतिक्रम्यैव पाटलाम् ।
 भृङ्गश्रेणिरिवाशोकै पपातावन्तिभर्तरी ॥ १०१ ॥
 प्रियं नैः सौम्यमायाति पश्य पश्य शशिप्रभे ।
 परमारान्वयोदारहारमध्यमणिर्नृपः ॥ १०२ ॥
 इति प्रियसखीसूक्तिसुधानिष्यन्दलेखया ।
 सित्के तदाऽभवत्तस्याः स्मरः पल्लवितो हृदि ॥ १०३ ॥
 सैन्दानितकम् ।
 सुधारस इवोर्वीभृत्तया सम्मुखमापतन् ।
 दृशा स्फटिकशुक्तयेव वारंवारमपीयत् ॥ १०४ ॥

१ T. reads °लावकीर्णेन for °लवकीर्णेन २ T, Tr and I read पुस्फुरे for पस्फुरे ३ Tr. reads ऽध for च ४ T reads तत for तया ५ I reads °कन्यका for °कन्यका ६ B. reads स for सा but gives in the margin सा, while T. reads सा हारस्ता विरुचे for सा हारहस्ता हरुचे ७ Tr mutilates two letters before स्तिमित ८ Tr reads सरसीष लसद्गुता for सरसी सुप्तहंसेव ९ K reads शीनाध्यासित for फेनाध्यासित, but gives marginal reading फेनादिसप्त १० B and h. read °क्राम्यैव for °क्रम्यैव ११ B reads प्रियो व and in the margin प्रिया य for प्रिय न, while K प्रियस्ते for the same १२ T, Tr and I read °सूक्त for °सूक्ति, while I. substitutes °विष्यन्द for °निष्यन्द. १३ T. and Tr do not insert this १४ h. reads निभृत राशपीयत् for वारंवारमपीयत्

त्रितेने ऽप्यंहिकन्याभिः कौतुकेनातनीयसा ।
 तस्याग्रे राजद्वंसस्य नेत्रेन्द्रीवरवागुरा ॥ १०५ ॥
 अवान्तितिलकोदन्तमुपसर्त्याथ पाटला ।
 अनङ्गदीर्घन तस्यै जगदेद्भितवेदिनी ॥ १०६ ॥
 देव पश्चात्स्थितो ऽप्यग्रे प्राप्तः पर्युत्सुको भवान् ।
 इत्यभाष्यत भूपालश्चित्रे चतुरया तथा ॥ १०७ ॥
 अभूत् पर्याकुला सा च मुहूर्तमसितेक्षणा ।
 पश्चादलज्जतालीभिस्तरुणां सस्मितमोहिता ॥ १०८ ॥
 तस्यै हार मन्त्रीभर्तुर्गर्पयामास पाटला ।
 आकृष्य भूर्तमानोतमतिशुद्धमिवागयम् ॥ १०९ ॥
 सखीनामैनेुरोधेन सा किलानङ्गमोहिता ।
 हृदि दीर्घगुण दधे हार प्रियमिवापरैम् ॥ ११० ॥
 तुषारपाण्डुना तेन ववृधेऽस्या मनोभवः ।
 दिगन्तवान्तज्योत्स्नेन मद्भोदधिरिवेन्दुना ॥ १११ ॥
 पुंषोऽमेनेव लता प्रसादेनेव भारती ।
 सा तेन रेजे हारेण यगसेव नरेन्द्रता ॥ ११२ ॥

१ T substitutes 'मि' for 'हि' २ T reads नेन्द्रतीवरया गुरा (?) for नेत्रेन्द्रीवरवागुरा ३ B reads 'स्तर्या' for 'सर्या'. ४ K reads 'दीपने नम्या' for 'दीपन तस्यै' ५ K reads पर्याकुल कथम् for पर्युत्सुको भवान् ६ T. reads इत्याभाष्यत for इत्यभाष्यत, while Tr mutilates two letters before चतुरया ७ Tr reads 'लिम्नु तथा' for 'लिभिस्तया' ८ K reads सस्मित for सस्मित ९ h and Tr read कस्य for तस्यै १० B reads आकृष्य मूर्तमायान्, h आकृष्यमूर्तमायान् and Tr आकृष्यमूर्तमानोतम् all for आकृष्य मूर्तमानोतम्, while Tr substitutes 'शुभ्र' for 'शुद्ध'. ११ B reads 'मुन' for 'मनु' १२ K. reads प्रियमिवापरम् for प्रियमिवापरम् and substitutes हरा for हृदि १३ K reads दिगन्ताभिन् for दिगन्तवान्त'. १४ K reads वृन्ताद्भमेनेव for पुंषोऽमेनेव, while चवरी for भारती

ततश्चिथिलपर्यस्तविलोलकवरीलता ।
 केतुयष्टिरिव इयमपताकाद्वा हिरण्मयी ॥ ११३ ॥
 वसंतकमलोद्भासिमत्तभ्रमरनिःस्वना ।
 दीपमानोपदेशेव स्वरहस्ये मनोभुवः ॥ ११४ ॥
 उल्लसत्कुटजाच्छाच्छविलासहसितच्छविः ।
 झटित्युदाधिवेलेव निर्गच्छदमृतच्छटा ॥ ११५ ॥
 सरोजिनीव हंसीभिर्भृङ्गीभिरिव मालती ।
 शशिलेखेव ताराभिस्सखीभिरभितो वृता ॥ ११६ ॥
 दृष्ट्वा नरेन्द्रमायान्तमुदस्थादुत्सुकाथ सा ।
 दधती नूतनप्रेमपरिणीतामधीरताम् ॥ ११७ ॥

कुलंकम् ।

अथ सुतनुरलोलतारके सा सुचिरमुदञ्चितदीर्घपदर्ममाले ।
 शशिन इव नवोद्गतस्य दूरान्भवनिपतेःपथि लोचने मुमोच ॥ ११८ ॥

आसन्नानुचरधृतेन पङ्कजिन्याः

पत्रेण स्फुटघटितातपत्रलीलः ।

सं च्छायामथ महसा हसन्निहमांशोः

क्षमापालः पुलिनमवाप नर्मदायाः ॥ ११९ ॥

उति श्रीमृगाङ्कसूनोः परिमलापरनाम्नःपद्मगुप्तस्य कृतौ नवसाह-
 साङ्कचरिते महाकाव्ये शशिप्रभादर्शिनो नाम पठः सर्गःसमाप्तः ॥६॥

१. K. reads 'रिवाभून सा for 'रिव इयाम' २. B. T. and I read 'वतस' for 'वतस', while Tr reads 'कमलोद्भासे for 'कमलोद्भासि. ३. K. and Tr. read 'सरहस्य' for 'स्वरहस्ये. ४. B. and I. read 'उच्छलन्', T and Tr. 'उच्छलन् for 'उल्लसन्', while T. is quite mistaken here ५. T. reads धृता for वृता ६. Tr and I read द्रष्टु and T. द्रष्टु for दृष्ट्वा. ७. T., Tr. and I. do not insert कुलंकम्. ८. K. reads पद्मलेखे for पद्ममाले ९. B. reads सच्छायामथ' and Tr सञ्जायामथ for सच्छायामथ; while Tr substitutes सरहसा for महसा १०. B reads पत्र सर्ग for the whole colophon. T. इति परिमलापरनाम्नो महाकवेः का-
 लिदासस्य कृतौ साहस्राक्षचरिते पञ्चमः सर्गः, Tr reads इति परिमलस्य कृतौ नव-
 साहस्राक्षचरिते नरेन्द्रदर्शिनो नाम पठः सर्गः. I. reads the same, but omits
 पूसा and मान.

अथ सप्तमः सर्गः ।

शशिप्रभादर्शनम् ।

ततः स दूरादहिराजकन्यकां
जवैकामित्रेण युतां पतत्रिणा ।
विशाम्पतिर्दीर्घगुणानुपद्विणीम्
अनङ्गकोदण्डलतामिवैक्षत ॥ १ ॥

उपोढलावण्यतरङ्गभङ्गया
सैरागविम्बोदगलत्प्रवालया ।
अङ्गारि लोलं नृपतेस्तया वलात्
अनङ्गरत्नाकरवेलया मनः ॥ २ ॥

रमाङ्गदकृतं शशिप्रभादर्शनम् ।
सर्विस्मयो लोचनमार्गमाप्तया
तया स पातालतलेन्दुलेखया ।
अथेत्यमम्लानमनोरथोद्गमो
रमाङ्गदेनाभिदधे नराधिपः ॥ ३ ॥

अत्रैमि सैवेयमगोधमायुधं
मनोभुवः पन्नगराजकन्यका ।
उदशुलेखेन मुखेन कुर्वती
जगत् विलीनेन्दुविलोकरनस्पृहम् ॥ ४ ॥

१ T. reads अथक for अवैक २ Tr reads स्वपत्रिणा for पतत्रिणा ३ B.
reads वैक्षत for वैशत ४ 1 reads सुराग for सगरा. ५ K. reads
गधया for गोल. ६ B reads सविस्मयोदगलत् for सविस्मयो लोचत् and
reads in the margin थ for क ७ h reads तलेन्दुरन्यया for तलेन्दुलेखया
८ B reads तदम् for तदम्. ९ h and Tr read विलीनेन्दु for विलीनेन्दु

नरेन्द्र सत्यं से कुतूहली भवेद्
 अलौकिकं रूपमवेक्षितुं रतेः ।
 इयं न यस्यातिथितां गता दृशोर्
 अगाधलावण्यसरित् भुमध्यमा ॥ ५ ॥

इयं सुधा भुग्धविलासजन्मभूर
 इयंभुजङ्गालयैरत्नदीपिका ।
 इयं जगन्नेत्रचकोरचन्द्रिका
 पुरःपताकेयमद्युग्मपत्रिणः ॥ ६ ॥

इयत्तया मुक्तमवैमि नैपुणं
 प्रजापतेरद्भुतशिंल्पकर्मणि ।
 नृपोपमानामुपमानतां गतं
 विनिर्मितं येन हि स्तनमीदृशम् ॥ ७ ॥

इय त्वानेन विराजतेतराम्
 करस्थितेनावनिपालपत्रिणा ।
 उपेयुषां काञ्चनपद्ममंशुना
 हिमेतेरांशोरिव जन्हुकन्यका ॥ ८ ॥

अस्यैव श्लोकस्य पाठान्तरम् ।

१. B reads मादृक् स for सत्यं स and T, substitutes न for स २. K. reads सुधापमा for सुमध्यमा ३. B. and K. read 'सिक्त' for 'भुग्ध'; while Tr. mutilates the following —

इय सुधाभुग्धविलासजन्म १.

४. K. reads सुमङ्गल्लय' for सुमङ्गलाय'. ५. B. reads सुज, T. सुह and K. सुग्ध all for मुना; while Tr. इय न मा सुक् for इयत्तया मुक्त. ६. Tr. reads 'कप' for 'शिंल्प' ७. K. reads नृपोपमानां for नृपोपमाना. ८. T reads मेव for येन. ९. Tr. reads उप — का' for उपेयुषा का'. १०. T. reads हिने-मा' for हिनेमरा'. * It is does not appear in any manuscript except K.

अरालके शीयमनेन भाति ते
 शरेण कार्तस्वरपुङ्खुशोभिना ।
 निसर्गगौरिण नरेन्द्ररश्मिना
 मकज्जला दीपशिखेव शार्चरी ॥ ९ ॥
 इयं विलासोर्भिनिमप्रशैशवं
 त्रिभाव्यमानस्तनकुड्मलोद्गमम् ।
 मदैकविलम्भगृहं विगाहते
 वयो विभक्तोद्गमनद्गदोद्गदम् ॥ १० ॥
 इयं नताङ्गी जगदेकसुन्दरे
 निदेशिते पाटल्या नृप त्वयि ।
 वृगौ नवेन्दीवरपद्मेदाले
 विमुञ्चति श्रीरिव शार्ङ्गधन्वनि ॥ ११ ॥
 अनङ्गसाम्राज्यविलासचामरे
 वनानिलव्याकुलितेऽसत्सुम्बिनि ।
 परिदल्ये संयमनार्थमेतया
 सलीलमस्तः कवरीभरे करः ॥ १२ ॥

१ K. reads मराल^२ for अराल^२. This stanza is another reading of the preceding one and is of the author himself. २ T. reads 'रिणै for 'गौरिणै and K. 'सुभ्रग for the same. ३ B. and I. read शर्चरी for शार्चरी. After this stanza Tr. gives the following :—

॥ अत्र प्रभावानन्तरम् ॥

and I insert:—

अत्र पाठान्तरम् ॥

४. K. reads विविक्ताङ्ग^३ for विभक्ताङ्ग^३ and T. 'वोद्गदम् for 'वीरदम्. ५ I. and T. read 'सुन्दर, B. and K. 'सुन्दरि for 'सुन्दर. ६ K. reads निदेशिते for निदेशिते. ७ K. reads पेलवे for पेशले, while T. 'धन्वना for 'धन्वनि. ८ T. reads व्याकुलितस^४ for व्याकुलिते^४ I also read the same, but corrects व्याकुलिते^४ for व्याकुलिते^४

विलोकयन्ती कुसुमं कचाग्रतश्च
 च्युतं कुचस्पर्शाधियेव वक्षसि ।
 इयं कृशाङ्गी कुसुमाखशङ्कया
 कृतप्रणामेव तत्रावलोक्यते ॥ १३ ॥
 विलोकयार्स्याः क्षितिपाल विभ्रतीं
 प्रदीपगोभां कवरीं निशामुखे ।
 अमी मुहुः कुङ्कुमकेसरारुणा
 लसन्ति सीमन्तमणेर्मरीचयः ॥ १४ ॥
 विराजते ज्स्यास्तिलकौ ज्यमञ्जितौ
 विकुञ्चितभ्रूलतिकान्तरे नृप ।
 विञ्जित्य लोकद्वितयं दिवं प्रति
 स्मरेण चाणो धनुषीव संहितः ॥ १५ ॥
 अपाङ्गसंबन्धितशोणकान्तिना
 मुकृष्णतारेण तुषारपाण्डुना ।
 इयं प्रवालौहितरत्नमौक्तिकैर्
 विनिर्मितेनेव चक्रास्ति चक्षुषा ॥ १६ ॥
 इयं पुरो निर्यातिदूरमायते
 कपोलतः काञ्चनकुण्डलौघिपि ।

१. T. reads "व्युत" for "च्युत". २. Tr. reads अय्य for अस्या. ३. Except K. all read विभ्रतः for विभ्रती. ४. Tr. reads कवरीं निशामुखे for कवरीनिशामुखे and I. also reads the same. ५. From the word अमी up to the end of this canto, the complete 5th, and the 5th canto, and the first 39 stanzas of the 10th canto, and of the 39th stanza up to वनायमनिर्भासितवाम्. The intermediate portions lost in B.; while T. substitutes अय्य for असी. ६. T. reads विष्णुसने for विष्णुसने. ७. Tr. reads विमुञ्जति for विमुञ्जित. ८. I. reads सन्धित for सन्धित. ९. I. reads "संबन्धित", T. "संबन्धित", and Tr. "संबन्धित" all for "संबन्धित". १०. T. reads प्रवालौहितरत्न for प्रवालौहितरत्न. ११. T. reads "कुण्डलौघिपि" for "कुण्डलौघिपि"; while in I. on the top of [it there is] over a stasik mark, and it may be a reading of पि.

इयं रूपेव प्रतिमोक्तमुद्यता
 मनोभुवे मुक्तशिलीमुखे हृदि ॥ १७ ॥
 इयं त्रियामापतिकान्तिपेगलं
 विबुद्देवन्धृक्कदलाधिकत्विपा ।
 विभर्ति विम्बाधरमुद्रया मुखं
 मनोभिरामं रजनीव सन्ध्या ॥ १८ ॥
 उपोढतारापतितारहारयोर्
 इयं युगेन स्तनयोर्विराजते ।
 द्वयेन देवोपैमि चक्रवाकयोम्
 सरिद्रुहीतैकमृणालयोरिव ॥ १९ ॥
 मुराषगावीत्रिविपाण्डुग्रेषु ते
 चिरेण हारश्चरितार्थतां गतः ।
 धृतः क्षितीत्रा प्रणयार्द्रयाग्नया
 भेलीलमुत्कम्पिनि यत्कुचद्वये ॥ २० ॥
 इयं महीपाल विलोकितेन ते
 विगोहते कान्तमिदं दशान्तरम् ।
 भवत्यनारूढविकासविधेमा
 किमुद्रमे चन्द्रमसः कुमुदती ॥ २१ ॥

१. T reads इय and K. इय for इय. २ I. reads मनोभवे for मनोभुवे; while Tr. reads मनोभुवा and corrects मनोभवे. ३. Tr. reads विमुक्त° for विबुद्ध°. ४. Tr. reads "नाराधिप" for "नारापति". ५. In. I the letter ता is variable, but it seems that the corrector has made it वा. ६. T. has विसङ्गुने for विराजते, but it seems quite meaningless. ७. K. reads कर्णो° for देवो°. ८. The original reading of Tr is not recognizable. The corrector reads 'केन for 'क्षीयि', while T. reads प्यरापगा for स्रगुपगा. ९. K. and T. read पारितामना for पारितार्थता. १०. Tr. reads महले° for सलीले°. ११. The MS. Tr mutilates first ten letters in this line. १२. T. reads 'विषयान किमुद्रने चन्द्रमुद्रतीव for 'विषया किमुद्रमे चन्द्रमसः कुमुदती

किमन्यदुक्तं सुधयेव सान्द्रया
 तेदन्यथा नाथ न पाटलावचः ।
 स्फुटयमस्याः कुरुते यदङ्गके
 बलात्परिष्वङ्गमनङ्गविक्रिया ॥ २२ ॥

शशिप्रभासमीपगमनम् ।

इतीङ्गितज्ञे वदति त्रिधंवेदे
 रमाङ्गदेन स्मितमुद्रतस्मितैः ।
 अवाप पर्याप्तशशाङ्कदर्शन-
 फणीन्द्रकन्यासैत्रिधं नराधिपः ॥ २३ ॥

नायिकाचेष्टाः ।

उवाह लज्जानतमञ्जितालकं
 ततो भुजङ्गाधिपतेः सुतासुखम् ।
 अवाञ्छितं किञ्चन मातरिश्वना
 सपट्टदं पद्ममिवारविन्दिनी ॥ २४ ॥
 पतत्यधः कुङ्कुमपङ्कपाटले
 मयूखलेखापटले शिखामणेः ।
 द्वियेव रक्तांशुकपल्लवस्तया
 पिधातुमालेख्यनृपे न्यधीयत ॥ २५ ॥

१ In Tr this stanza appears as follows —

किमन्यदु - - इत्यन्यधानया
 न पाटलाया स्फुटयेय - - - ।
 - - - - -
 - - - - - इमनङ्गविक्रिया ॥ २२ ॥

२ T reads 'मुस' for 'मुक्त' ३ J reads श्यावलि परटलावच for मरुध न
 पाटलावच ४ K reads 'स्मिते' for 'स्मित' ५ J. reads पर्यन्त° for पर्या-
 म° ६ K. reads मविधं धराधिपः for सविधं नराधिप , ७ J reads विधातु°
 for विधातु° ८. J reads नृप° for नृपे and T नृप क्यधीयत for नृपे न्यधीयत

नृपस्य चित्रे मेथुरेयमाकृतिर्
 न भिद्यते चन्द्रमसो ययाम्भमि ।
 मखीजनस्तामिति नमपेशलम्
 अनैखपानत्रमुखीमभापत ॥ २६ ॥
 यथास्मि वक्तासि तथास्य भूपतेर्
 येदा पुनः कर्णसमीपमाप्स्यसि ।
 इतीव निर्व्याजमुदीर्य तत्यजे
 तथायतादया स नरेन्द्रसायकः ॥ २७ ॥
 अलं द्विगैवं संमुपेक्ष्य गृह्यताम्
 अयं हि पाणियद्वणोचितस्तव ।
 इतीरयन्त्याः कुटिलं वचः कराद्
 अनन्वत्याः कमलं जहार सा ॥ २८ ॥
 अथ स्वधिम्याधगपाटलच्छटं
 करेण तन्तत्सदृशेन विभ्रती ।
 निषेवितुं भूपतिमभ्युपागता
 रमेव राजीवमुखी रराज सा ॥ २९ ॥

१ Tr reads मन केय^२ for मथुरेय^३. २ I reads वक्तासि for वनासि.
 ३ Tr reads यदा for यदा ४ K. and T. read वण्ट^५ for वण^६. ५ K.
 reads मथुरीक्ष्य for सलुपेक्ष्य ६ I. reads इतीरयन्त्या for इतीरयन्त्या ७ T.
 reads ह for सा and K. हन् for the same ८ L. originally omits the
 following portion which it gives in the correction —

करेण तं तत्सदृशेन विभ्रती ।
 निषेवितुं भूपतिमभ्युपागता
 रमेव राजीवमुखी रराज सा ॥२८॥
 इतिपरमपरमपरमपरमपरम
 सा

दृशस्ततस्तत्परिवारयोपितां
 नेत्राङ्गेनश्यामलपक्षमराजयः ।
 शशिप्रभे भूमिपतौ सकौतुकास्
 समापतन्कुन्द इवाल्लिपेङ्कयः ॥ ३० ॥

नृपार्हणम् ।

निपीयमानस्य तया शनैश्शनैर्
 अपाङ्गसञ्चारितदीर्घनेत्रया ।
 उपात्तपुष्पः क्षितिभर्तुरर्हणां
 चकार तस्याश्चतुरस्सखीजनः ॥ ३१ ॥

पुरः शिरस्याहितमन्मथाज्ञया
 तया कटाक्षैः कुटजैरिवाचितः ।
 नृपस्सपर्यां पुनरुक्तसंविदां
 स तद्व्यस्यानिहितावमन्यत ॥ ३२ ॥

सरागवत्थुत्कलिकाभिराकुले
 मृदुन्यलं पाटलया समर्पिते ।
 अथ न्यपीदन्नवपल्लासने
 फणीन्द्रकन्यामनसीव पार्थिवः ॥ ३३ ॥

अनुक्षितीशं नलिनीदल्लासने
 कयाचिदेस्ते परिवारयोपिता ।

१. T. reads राजत्र° for नवाङ्गन, but it seems meaningless and omits one letter in this line. २. K. reads राजय for पङ्कय. ३. K. reads पुनः for पुर.. ४. I. and T. read सविधा for सविदा, while I substitutes पुर° for पुन° and Tr. mutilates six letters before वां. ५. T. reads व्यस्यापि-हितावमन्यत for व्यस्यानिहितावमन्यत. ६. In I. original reading is मृदुन्यलं, but the corrector has made it मृदुन्यलं. ७. K. reads समर्पिते for समर्पिते. ८. K. and Tr. read भृशति for पार्थिवः. ९. T. reads °दल्लासने. for °दल्लासने. १०. In Tr. there appears a correction कयाचिदेस्ते for कयाचिदस्ते; while T °शाने for °दस्ते. ११. I. and Tr. read उद्यात्रिशारयोपिता for परिवारयोपिता.

रमाङ्गदोऽप्यासनबन्धमाददे
 वसुन्धरायां विनयैकैचन्धुरः ॥ ३४ ॥
 श्रेमानुरोधदुपविश्यतामितः
 क्षणं कृशोद्गीति सखीभिरार्थिता ।
 उपाविशद्वेषितवामनस्तनी
 ततस्समं ताभिरहीन्द्रकन्यका ॥ ३५ ॥

नायिकात्रिलसितानि ।

विर्वर्तयन्ती वदनेन्दुमण्डलं
 विशालनेत्रान्तनिपक्ततारकम् ।
 द्वयेन सा कृष्यत सुन्दरी समं
 ह्रिया नृपालोकनकौतुकेन च ॥ ३६ ॥
 अथाव्रतंसीकृतलोचनोत्पलं
 कपोलशोलायितरत्नेकुण्डलम् ।
 चिरं पैपौ स स्तिमितेन चक्षुषा
 तदाननं मालवमीर्भकेतनः ॥ ३७ ॥
 कृती दृशाऽस्यास्सुदृशः पिचत्ययं
 कपोललावण्यसुधां नराधिपः ।

१. K. reads 'बन्धन' for 'बन्धुर'. २. K. reads 'भारता' T. 'अमा' both for 'अमा'. ३. T. reads 'शताङ्गी' for 'कृशाङ्गी'. ४. Tr. mutilates two letters after 'उपाविश' and reads 'वामनस्तनी', it may be 'उपाविशान्तावामनस्तनी'. ५. Tr. reads 'समानानि' for 'समं सानि'. ६. T. reads 'विद्युन्मियन्ति' for 'विद्युन्मियन्ति'. ७. I. reads 'निपक्ततारका' and T. 'विद्युन्मियन्ति' both for 'निपक्ततारकम्'. ८. Tr. mutilates first two letters and corrector inserts for them 'अये'. ९. K. reads 'द्वयो' for 'समं'. १०. I. and T. read 'हेन' for 'रत्न'. ११. I. reads 'दृशं स्तिमितेन', T. 'दृशांस्तिमितेन' and K. 'दृशांस्तिमितेन' all for 'परी स स्तिमितेन'. १२. K. reads 'दृशदृशनः' for 'मीनकेतन'.

मिथस्सखीनामिति सस्मितं वचो
 निशम्य साऽभूदधिकाधिकत्रया ॥ ३८ ॥
 मनागिवांसादपवर्तितानना
 निरीक्ष्य तं भूपतिमर्पितेक्षणम् । -
 विहस्य लज्जामुकुले चैकर्ष सा
 बलादपाङ्गप्रसृते विलोचने ॥ ३९ ॥
 यशोभटे रूपमवन्तिशासितुः
 कृतस्मिते चित्रगतं प्रशंसति ।
 करस्थितं सा द्वाटिति न्यधात्ततश्
 शिलातले तामरसं त्रपावती ॥ ४० ॥
 निकाममुक्तं सुकुमारमद्भना
 विलासिनस्तस्य जहार सा मनः ।
 स्मरैकदूतीसहकारशाखिनो
 लसन्मधावन्यभृतेव पल्लवम् ॥ ४१ ॥
 तदीयमुद्गामरसोर्मिनिर्भरं
 स राजहंसोऽपि विवेश मानसम् ।
 कृतप्रवेशश्च सलीलमच्छिनन्
 मनाडं मृणालोर्मिंश्च धीरतामतः ॥ ४२ ॥

१ After सा, 7 letters are mutilated in Tr. and then it gives शत. So the reading is difficult to form २. T. reads विहस्य, but gives in the margin प्रसद्य. ३. T reads ३९° for ३८° and Tr. in the margin जहार for चैकर्ष. The original reading of Tr. is difficult to find out. ४ T reads °कृतं for गतं. ५ I. reads हागिनि and T. अगिति for द्वाटिति ६ T. mutilates one letter after तामर and K. reads तपाङ्गला for तपावती. ७ T. reads मधो लसत्यन्यभृ-
 तेन and Tr मगन्मदा -- भृतेन, but the corrector substitutes two letters धाङ्क in the blank space. ८ T. substitutes °हरसलीलमज्जनं for °श्च सलीलमच्छिनन्.
 ९. Tr. reads घनाट for मनाट. १०. I. omits मि and substitutes मन. for मत .

क्षणादपाङ्गस्तिमितायताक्षयोस्
 स्रम्पयो कण्टकिताङ्गलेखयो ।
 अत्रापदन्योऽन्यनिवृहभावयोस्
 तयो प्रेरित हृदि तालमन्मथ ॥ ४३ ॥

नायकस्य नायिकाग्रत्युक्ति ।

अमूययेवाथ विमुञ्चनी दृश
 सखीषु सां मूत्रितनर्मसृक्तिषु ।
 इति स्मितक्षान्तितदन्तवाममा
 नृपेण नागेन्द्रमुताभ्यर्शयत ॥ ४४ ॥
 वेदानवद्याङ्गि सखीजनादृत
 किमेव नाम व्यतिरिच्यते जन ।
 विज्ञाय विसम्भविग्रेपमेतया
 यदङ्गमैन्तर्विशतीव लज्जया ॥ ४५ ॥
 सदा सदाचारपरेति वार्तया
 वय हर्ता पत्रगराजपुत्रि ते ।
 अत किमेव प्रतिपत्तिमूढता
 विगाहसे ऽस्मासु विमुन्यतामियम् ॥ ४६ ॥

१ K. reads °निद्वया for °लखया २ Tr mutilates the following] nes —

अत्रापदन्याऽन्यनिवृहभावयाम् ।

तया - - - - - ॥

३ K reads प्ररूपे for प्रराह ४ Tr reads साधून्ति° for सा सूत्रित° ५ K. reads भारीन्द्र for नागेन्द्र and °पद्यत for °धापय ६ K reads तवा° for ददा° ७ L reads °मङ्ग विशसीव and T °मन्तर्विशसीव for °मन्तर्विग सीव ८ K reads हता for इता ९ Tr reads विगाहत for विगाहस and T वासु for ऽस्मासु

अनेन ते सुन्दरि दर्शनेन वा
 कृतोपचारोऽस्मि कियत् कदेर्ष्यसे ।
 न वीक्षिते बल्गु न मञ्जु भाषते
 गता कचिहोचनवर्ममालती ॥ ४७ ॥

अधःकृतास्सत्यमधीरलोचने
 रसातलेन त्रिदिवस्थ भूमयः ।
 अनङ्गदुर्वारशराधिदैवतं
 भवद्विधे रत्नमवाप्यते ञ्च यत् ॥ ४८ ॥

कुतूहलाध्यासितमध्यलोकया
 स्वया मुहूर्तं फणिलोककौमुदि ।
 अवैमि पातालमवाप्तसन्धिना
 विलङ्घ्यते सन्तमसेन सम्प्रति ॥ ४९ ॥

इद मृणालादपि कोमल वपुस्
 तथैव दूरादरविन्दिनीपतिः ।
 पुनः पुनः संस्पृशतीव कौतुहात्
 तमालगुन्मान्तरपातिभिः करैः ॥ ५० ॥

अनेन ते सश्रमैवारिभिन्दुना
 नवीनपीथूपरुपारदन्तुरः ।

१ K. reads इति and कदर्थने for अस्मि and कदेर्ष्यते respectively.
 २ T. reads वीक्षिते for वीक्षिते, while K. reads this half as follows—

न वीक्षिते बल्गु न मञ्जु भाषते
 गता क मे लापनवर्मवर्णी ॥

३ K. reads सुहृत्ने for भवद्विधे ४ I. reads विमुक्त; and T. विमुक्त both
 for सुहृत्ने ५ I. reads कौमुदी for कौमुदि ६ T. reads देवतं for वपुस्
 ७ T. reads मन्थनं for मन्थनं ८ K. reads विप्रेय for 'तुपाट'.

गिरीपमृद्भङ्गि तुपारपाण्डुना
कपोलविम्बेन विडम्ब्यते शशी ॥ ५१ ॥

इदं वदाशिक्षत कैतवं कुतस्
तत्रैप मुग्धे सरलाङ्गुलिः करः ।

इहेतदालिख्य शिलातले शनैर्
अनेन लीलाकमलं यदुञ्जितम् ॥ ५२ ॥

न चित्रमेवं कचिदस्ति भूतले
ममात्र तेनास्ति कुतूहलं महत् ।

अतः किमेतत् पिहितं प्रकाशयताम्
अहेतुकस्तन्वि क एप मत्सरः ॥ ५३ ॥

अदृश्यमेतच्चादि मन्वसे ततः
किमर्थ्यसे किं त्वियदेव शंस नः ।

कृती त्वयायं मुजगाम्बरोक्तसाम्
अलेखि चित्रे कतमः कृशोदरि ॥ ५४ ॥

लतेव सम्मीलितपट्पदस्वना
क्रियच्चिरं निर्वचनैवं तिष्ठसि ।

इतञ्चकोराक्षि विचिन्त्य सूनृतं
ममोत्तरं किञ्चन दातुमर्हसि ॥ ५५ ॥

१. T. reads अशिक्षितशैतव for अशिक्षित कैतवं, while Tr. substitutes वना for वरा. २. T. reads शपितम् for शपितम्. ३. I. reads अनि and T. अस्तु. Loth for अस्ति. ४. K. reads श्वया for अत. ५. K. reads अहेतुको मन्वयमेव for अहेतुकस्तन्वि क एप. ६. K. reads मन्विदमेव for किन्त्वियदेव. ७. I reads निर्वचना and T. निर्वचसा for निर्वचने. ८. Tr reads किञ्चिदु for किञ्चन.

येयातिजिह्वेपि यथातिवेषसे
 यथा कपोले पुलकं विर्भापि च ।
 तथाऽत्र मन्ये तव पक्षपातवन्
 नितान्तमन्तःकरणं कृशोदारि ॥ ५६ ॥
 ह्रिये तवेयं यदि कल्पते कथा
 किमेतया नः प्रकृते येतामहे ।
 यदर्थमेते वयमागताः स्वयं
 स नार्थ्यते किं करभोरु सायकः ॥ ५७ ॥
 सलीलमेवं वदति स्मितानने
 नृपे नवप्रेमस्सार्द्रचेतसि ।
 विवर्तयन्ती मणिकङ्कणं करे
 मुमोच मौनं न फणीन्द्रकन्यका ॥ ५८ ॥
 माल्यवतीरचनम् । *

तथा तथा दृष्टमथान्तरान्तरा
 कटाक्षफान्तिः स्रपितावतंसया ।
 श्ति स्मिताप्यायितदन्तदीधितिर्
 जगाद तं माल्यवती विशाम्पतिम् ॥ ५९ ॥

१. A reads this stanza as follows —

विवर्तयन्ती मणिकङ्कणं करे
 किमेतया नः प्रकृते येतामहे ।
 न मेत मन्ते तव पक्षपातवन्
 नितान्तमन्तःकरणं कृशोदारि ॥ ५५ ॥

७ T. reads कल्पते for कल्पते १ T. reads यथामहे for यतामहे ४ Tr
 reads मन्ते for मन्ते ५ Tr. substitutes two letters after दृष्ट. ३ Tr
 ३ Tr. reads — मन्ते मन्ते. ३ Tr. reads मन्ते for मन्ते, while T
 substitutes मन्ते for मन्ते

तैवैतया सत्कृतिपात्र सत्कृतं
 स्वयं न यत् कल्पितमल्पमध्यया ।
 न सोऽश्वलेपो न च सा प्रमादिता
 न च त्रपा तत्र नृपो अपराद्भवति ॥ ६० ॥
 कृतीति वार्ता तत्र वेत्सि वाञ्छितं
 त्वमन्तरात्मेव न कस्य वा भुवि ।
 अतस्सखीभावगतस्य गोपेनं
 न युज्यते नस्त्वयि तन्निशम्यताम् ॥ ६१ ॥
 शिलीमुखेश्मिन् तत्र नामलाञ्छिते
 मृगोपनीते मृगशावलोचना ।
 प्रमोदमानियमितो विलोकिते
 करे चकोरीव तुपारदीधिते ॥ ६२ ॥
 क एष राजेति मुहुः कुतूहलाद्
 इयं यदा पृष्टवती सखीजनम् ।
 अतस्तदास्यै कथितस्सविस्तरं
 मया त्वमुर्वीतलमीनलाञ्छानः ॥ ६३ ॥
 करेण सासूयमपास्य कर्णतः
 कणद्द्विरेफावलि नीलमुत्पलम् ।
 तैतयाभ्युद्धतपक्षपातया
 श्रुता गुणाद्वचस्य बृहत्कथा तव ॥ ६४ ॥

३. T. reads this half as follows —

तयो वया सत्कृतिपात्रमत्कृतं

स्वयं न सत्कल्पितमल्पमध्यया ।

२. T. and I. read पर for न च and नृपाप for नृपोप. ३. K. reads शं-
 सन न युज्यते किञ्चिदयापि यथ्येने, while Tr. has युज्यते न . . . य निशम्यताम्.
 ४. K. and T. read कतनः for लाञ्छन. ५. T. and I. read मदेतयाप्यु-
 दत and Tr. तैतयाभ्युद्धत both for तैतयाभ्युद्धत.

इमां त्वदाकारनिरूपणे सखीम्
 अवेत्य पर्युत्सुकलोचनामिव ।
 ततो मया विश्वत्रिलोचनोत्सवस्
 त्वमेव चित्रे लिखितोऽसि पार्थिव ॥ ६५ ॥
 उदञ्चितव्यायवपद्मणा ततस्
 सखीसमक्षं निभृतेन चक्षुषा ।
 चिरं निपीतस्सर्तुष्वेव मुग्धया
 त्वयेतया मध्यमलोकवासवः ॥ ६६ ॥
 अतो वरोऽयं सुवयोस्सभागमः
 कुमुदती-चन्द्रमसोरिवोचितः ।
 इय हि बालोऽश्लुसितं मनोभुवस्
 त्वमत्र लोकत्रितयैकमुन्दरः ॥ ६७ ॥
 नृप गृहीतुं नयमत्र-कोऽप्यलं
 सुरेषु वा पन्नगपुङ्गवेषु वा ।
 स एष पङ्केरुहकार्णिकामृदुर्
 त्वया शयोऽस्याः क्रियते सकोतुकः ॥ ६८ ॥
 अयाचितोऽप्यर्पित एव ते शरः
 क्षितेरयं न्यायविदां वरैतया ।
 तदेनमभ्यर्थयसे कथं पुनः
 कलत्रमेषां हि वसुन्धरा तव ॥ ६९ ॥

१ T. I. and Tr. read ऽपि for ऽसि, while T. reads पार्थिवः for पार्थिव-
 २ Tr. has this line thus —

इयं व्यायवपद्मन्तत १.

३. Tr. has पीतः छतुर्द्वे for पीतरत्तद्वेद्य ४ T. reads ततो for अतो, while
 Tr. and I. वने for वते ५ Tr. reads बालाश्लुसितं for बालाश्लुसित ६ T.
 reads नृपाह for नृप ७ T. reads मुद् for मुद् ८. K. reads एष मे कर for
 एष मे कर ९ T. reads वरे for वरे १०. K. and T. read ऽपि for हि.

इतीति वृत्तं तदुपाश्रयं तथा
प्रकाशयन्ती पृथिवीपतिम्प्रति ।
हंलादलीकभृकुटिं विधाय सा
तयाऽऽल्लोके फणिराजकन्यया ॥ ७० ॥

अथ द्विरेफस्य मुखाञ्जपातिनो
निवारणायोरगराजकन्यका ।
शिलातलात् सम्भ्रममीलितस्मृतिस्
तेदाशु लौलाशतपत्रमाददे ॥ ७१ ॥

ततस्तु रोमाञ्चनिर्पीडिताद्गदो
रमाद्भ्रदं व्यक्तशशिप्रभेन्नितः ।
अपश्यदिन्दीवरदामदीर्घया
प्रमोदविस्तारितया दृशा नृपः ॥ ७२ ॥

रमाद्भ्रद्वचनम् ।

समर्पिता पार्थिव पुष्पकेतुना
तवेयमार्द्रप्रणया मनस्विनी ।
असीमसौन्दर्यसुधाविलासभूर
उदन्वतेवेन्दुकला पिनाकिनः ॥ ७३ ॥

किमन्यदत्रोल्लसितं जगन्नये
तवैव सौभाग्यपताकया नृप ।
यदागता मन्मथपत्रिणामियं
शरव्यतामेवमपि श्रुते त्वयि ॥ ७४ ॥

१. I. reads व (च) लात् for छलान्. २. T. reads 'कन्यका for 'कन्यया.
३. K. reads तयाऽऽशु for तदाशु. ४. K. reads प्रसाद' for प्रमोद'. ५. T.
reads तवेव for तवेव. ६. Tr. has:—

यदागता मन्मथ - - - मय
शरव्यतामेवमपि मयि श्रुते त्वयि १.

वधूर्दीलीपस्य सुदक्षिणा यथा
 यथा सेनन्दा भरतस्य भूपतेः ।
 रघूद्बहस्यावनिकन्यका यथा
 तथा तवेयं त्रिधिनोपपादिता ॥ ७५ ॥

किमन्यदस्याः कृतपाणिपीडेनः
 पदं निधत्से गृहमेधिनां धुरि ।
 इति प्रसर्पस्मितचन्द्रिकदर्शनैर
 अभापतोर्वीतिलकं रमाद्बदः ॥ ७६ ॥
 कुर्लकम् ।

विलोकितं चित्रमलीकभाषिणी
 भवत्सखीयं प्रतिभासते मम ।
 उदीरितैवं किल पार्थिवेन सा
 भृशं ललज्जे निभृतं जहास च ॥ ७७ ॥

विलोकयन्ती तमपाद्बलोचना
 समुल्लसस्वेदलवाङ्कितस्तनी ।
 ततस्सुजातस्तयकास्तमौक्तिका
 लतेव सा हेममयी व्यरूपत ॥ ७८ ॥

मुखे तयासक्तमिदं शशिप्रभे
 दृशाग्रतंसागतयैतदीयया ।
 सरपीजनसस्मितमिर्युगाच ताम्
 अग्रन्तिनार्थं च गियो रमाद्बदः ॥ ७९ ॥

१ Tr. reads रमाभा and K. सुनभा both for सुनन्दा २ h. reads 'साविता for 'पारिजाता ३ T. reads 'वीरुद' for 'वीरुन' ४ Except I all others do not insert कुलकम् ५ T. reads विभावित्तः and अलीकभाषिणि for दिग्भाविने and अलीकभाषिणी respectively. ६ Tr. mutilates two letters after उदीरितैव but there appears in correction युद् for the same, while I reads उदीरितैव ७ h. reads जहास for जहास ८ Tr. mutilates this line —

पृष्ठावन्तोगमनवेनपीवसा ।

९. Tr. mutilates three letters before रमाद्बद

अत्रान्तरे झैटिति चित्तमिवाच्छमम्भः
क्षोभ जगाम सरितस्तुहिनांशुसूतेः ।
वाति स्म च प्रसभभग्नतमाल-ताल-
हिन्ताल-साल-सरलः सहसा समीरः ॥ ८० ॥

पयोदोदयः ।

उदनमदय तत्क्षणादुदञ्चत्-
कनकपिशङ्गतडिल्लतः पयोदः ।
अधरितमुरजध्वनीनि मुञ्चन्
विधुरितकर्णतलानि गर्जितानि ॥ ८१ ॥

अंथ समुदितत्रासा मेघस्वनार्द्रनु भूपतेर्
भुजपरिघयोरन्तर्वालाप्रवेद्युमिथेष सा ।
किंमसि चक्रिता मा त्वं भैपीरितो भव लज्जया
कृतमिति च तामूचे देवस्स साहसलाञ्छनः ॥ ८२ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूतो परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतौ
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये शशिप्रभासंछापौ नाम सप्तमः
सर्गः समाप्तः ॥ ७ ॥

१ I reads श्रामिति and T स्तमिति both for झटिति २ T reads °सूक्ते for °सूते while I omits शु through mistake ३ K reads प्रहिनहभम्, I प्रसभभञ्जि and gives the letter ञ for झ् in the margin, for प्रसभभञ्ज ४ I omits हिन्तालसाल°, but gives in the marginal correction ५ Tr mutilates two letters after उद and omits तत् ६ I and T read °कण्ट° for °कर्ण° ७ Tr has thus —

अथ - - - - सा - - - - नवभूपते
८ I has °न न for °ननु while T reads °वासमेघस्वनान्न न for °वासा मेघस्व-
नाञ्जनु ९ Tr has thus half as follows —

किमपि चक्रितामात्वं वै - - - - रलज्जया
कृतमिति च तामूचे - - - - ॥ ८२ ॥

१० I reads for the complete quolophone as follows—नवसाहस्राङ्कचरिते
परिमलस्य कृतौ कणिराजसुतासम्भाषण सप्तम सर्ग, Tr reads इति परिमल-
कृतौ नवसाहस्राङ्कचरिते कणिराजसुतासम्भाषणो नाम सप्तम सर्ग and T परिमल-
कणिराजस्य कृतौ महाकाव्ये साहस्राङ्कचरिते षष्ठ सर्ग ।

अथाष्टमः सर्गः ।

नायिकातिरोधानम् ।

सा ऽपदे ऽथ भुजगेन्द्रकन्यका

खे पयोदपटलैस्तिरोहिते ।

नर्मदापुलिनपल्लवास्थिता

हंसपङ्क्तिरिव कैम्पमाँददे ॥ १ ॥

स्पर्धयेव निचयः पयोमुचां

तारमन्द्रमनदत् यथायथा ।

सा नरेन्द्रतिलक तमैक्षत

मुग्धलोलनयना तथातथा ॥ २ ॥

उल्लसन्नत्रययोधरालसां

द्यां च तां च सुमुखीं विलोकयन् ।

भूपतिस्स नितरामभूर्दशो

विस्मयस्य च मनोभवस्य च ॥ ३ ॥

वांमनत्वमलिनत्वमत्यजन्

व्यञ्जितक्रीम इव त्रिविक्रमः ।

१ Tr mutilates three letters after सा २ T reads हरे for खे and Tr omitting one letter at the beginning of this line and then it has 'स्तिरो' omitting हिते for 'रोहिते ३ T reads पङ्क्ति. I also reads the same, but corrects यत्प' ४ K reads 'मार्धे for 'माद्द् ५ K reads पदे पदे, while Tr mutilates 7 letters at the beginning of this line and I reads वास' for मुग्ध'. ६ T. reads 'लसा for 'लसा ७ T reads क्या च तां च सुमुखी for द्यां च ता च सुमुखी ८ Tr. reads वसा for वसे ९ I reads वामनत्वमलिनत्वमत्यजन्, Tr वामनत्वम-मद सा त्यजन् and T. वामनत्वमलिनत्व म त्यजन् all for वामनत्व-मलिनत्वमत्यजन् १० T has व्यञ्जित - - - पञ्चविक्रमः and K व्यञ्जित-विरहपविदिकम..

क्रामति स्म सहसैव मेघभूर्
 अन्धकारनिकरोऽथ रोदसी ॥ ४ ॥
 नेत्रैरोधिनि तयोर्न केवलं
 मूर्च्छते तमसि वैशसं हृदि ।
 यावदास्यविगलद्विसाङ्कुरे
 चक्रवाक्त्तमियुने ऽप्यजृम्भत ॥ ५ ॥
 कर्णभूषणमणिप्रभालवैस्
 लोकलक्षितकपोलपन्नया ।
 कृष्यमाणनयनोऽथ पिप्रिये
 पन्नगेन्द्रसुतया तया नृपः ॥ ६ ॥
 तेजसि स्फुरति ताडिते मुहुर्
 विभ्यती कनकभङ्गपिङ्गले ।
 तं हृदिस्थितमिवेशमीक्षितुं
 सर्षपि मीलितत्रिलोचनाऽभवत् ॥ ७ ॥

आकाशवाणी ।

एष ते न घटते मनोरथः
 पार्थिवाऽहिपत्तिकन्यकाम्प्रति ।
 गच्छ विन्ध्यविपिनान्तदृष्टया
 वञ्चितो ऽसि मृगतृष्णयैतया ॥ ८ ॥

१ T. reads 'अन्धकार' for 'रन्धकार' २ Tr has नेत्रयो - - - न
 केवल ३ I has यामवास्यविगलद्विसाङ्कुरे and K यामवाप्य विगलद्विसाङ्कुरे
 for यावदास्यविगलद्विसाङ्कुरे ४ T reads विप्रिये for पिप्रिये ५ T. and Tr.
 read ताडिते and I ताडिते for ताडिते ६ I reads 'पिङ्ग' and Tr 'पङ्गु' both
 for 'भङ्ग' ७ Tr has मित्रे-वीक्षितु and gives in correction 'वापत्ताकि' for
 'वद्यमीक्षि' ८ Tr reads निमीलित' for ऽपिमीलित' ९ Tr mutilates
 this line

साहसोदधिविलोडने स्वयं
 योऽसमं सलतयार्पयिष्यति ।
 श्रीरिवोरसि मुरद्विपः पदम्
 तस्य निश्चितमियं विधास्यति ॥ ९ ॥

पदय पडय चपलेयमन्तिकत्
 नीयते तत्र यथोचितं कुरु ।
 एवमेव यदियं न लभ्यते
 जानकीव जनकप्रतिज्ञया ॥ १० ॥

कन्यकासि किमिदं शशिप्रभे
 युक्तमोहि पितुरन्तिक ब्रज ।
 इत्यविग्रहवती नभस्तलात्
 उद्धलास सहसा सरस्वती ॥ ११ ॥

तां निशम्य स निकामविस्मितः
 सांचिकार्मुकलतामलोकते ।
 इन्दुमौलिगलकन्देलासित
 तत्क्षणाच्च तिमिर^{१३} न्यवर्तत ॥ १२ ॥

१ Tr reads 'विलाकने for 'विलाडने २ Tr mutilates 8 letters at the end of this line and T and I read यो सम for योऽसमं ३ T reads 'विर for 'विय while K निधास्यति for विधास्यति ४ Tr reads 'सुद्विता दीयते for 'मन्ति कार्पीयते, while T reads 'य मन्तिता for 'यमन्तिकत् ५ Tr mutilates 9 letters at the beginning of this line ६ T and I read भज for ब्रज ७ T reads 'स्वप्नात् for 'स्तन्नात् ८ Tr mutilates this line ९ Tr reads शशि for साशि १० K reads अलोत्तन for अन्तेकत ११ K and Tr read 'कन्दलासितम् for 'कन्दलासितम् १२ Tr reads किमिति for तिमिर but the corrector has put तिमिर instead of किमिति and T निवर्तत for न्यवर्तत I also reads the same, but correct in the margin

साश्चिरांशुत्तपनीयमेखला
शंक्रचापमणिकुण्डला ततः ।
क्वापि मुद्रितमयूरताण्डवा
संहतिर्जलमुखां तिरोदधे ॥ १३ ॥

सा पुरातनपथेनं पावनी
सोमसूतिरपि निम्नगौ वहत् ।
स्वाहुर्निर्मलरसोर्मिनिर्भरा
भारतीव ममृणं महाकवेः ॥ १४ ॥

अप्यपाकृतरयः स नर्मदा-
वीचिलास्यैरचनाकुतूहली ।
आववौ शबरराजयोपितां
नर्तितालकलतस्समीरणः ॥ १५ ॥

इत्यकालजलदादिवैकृते
केन चिद्विरचिते गते शर्मम् ।
भूषतेः शाशिमुखी सखीयुता
नेत्रनिर्विषयतामवाप सा ॥ १६ ॥

क्वापि नूनमपहत्य तन्मनो
नागराजदुहितौ जगाम सा ।

१ Tr mutilates 9 letters after शक्र २ Tr. reads °पथेन for °पथेन ३ K. reads निर्मला for निम्नगा ४ Tr has स्वा - - - - - निर्भरा, while K and T. have स्वाहुर्निर्मलरसोर्मिभारती निर्भरेव and I has स्वाहुर्निर्मलरसोर्मिभारती निर्भरा च, but corrects स्वाहुर्निर्मलरसोर्मिनिर्भरा भारतीव ५ Tr reads मल्लणा for मल्लण. ६ T reads °वीचिरस्य रचना° for °वीचिलास्यरचना° ७ h reads आद्ययौ for आववौ ८ Tr. mutilates two letters at the beginning of this line. ९ Tr reads रामम् for रामम् I. also the same, but corrects रामम् १० Tr. has - - - - - शाशिमुखी - - - - - ना for this whole line ११ Tr. reads °तनया for °दुहिता and mutilates 4 letters after this word

उत्पलस्य सरसं लसत्सृहा
 चक्रवाकत्रनितेव केसरेम् ॥ १७ ॥
 अंग्रतः कृतपयोधरश्रिया
 धौतेतप्तपत्नीयकान्तया ।
 विद्युतेव सदृशा तयाऽऽकुलम्
 सोऽभवज्झटिति दृष्टनष्टया ॥ १८ ॥
 सा पुरो मम हतेति लज्जया
 चिन्तया किमिव सा चरेदिति ।
 सा पुनर्न मुलभेत्यसौ शुचा
 तप्यतेस्म तिसृभिः क्षितीश्वरः ॥ १९ ॥
 तस्य तापजननेन मानसं
 तेन बालविरहेण विव्यथे ।
 केतकच्छदकदर्शने पर
 यत् कणोऽपि शिशिरः प्रगल्भते ॥ २० ॥
 जित्वरं जगति पुष्पकेतुना
 तद्विकृष्य तरसा शैरासनम् ।

१ Tr reads केवलम् for केसरम् २ Tr mutilates first three letters, but there appears visarga in it. ३ K and Tr read धालु° for धौत° ४ T reads विद्युदेव सदृशा for विद्युदेव सदृशा, while Tr has विद्युत सदृशयाति ---. ५ Tr has ---इगिति, while K substitutes सपदि and I स्वविति for इगिति ६ K reads नहि and T ननु for ननु° ७ T. reads तापसजनन and K. तापसजनेन for तापजननेन, while Tr mutilates seven letters at the beginning of this line ८ Tr reads विव्यत for विव्यथे ९ T. reads हेतु काश्चिदक-
 र्थने परं श्लेषोपि Tr has तेन गच्छ वददने वद्वरुणोपि for केतकच्छ
 वददर्शने परं यन्कषाऽपि, while I and T substitute शित्पिन for शिशिर १०
 I does not insert तद्विकृष्य but it appears in the marginal correction, while
 Tr mutilates four letters after तरसा

ताडयते स्म हृदये पतत्रिणा
 सौम्य मालवकुरङ्गलाञ्छनः ॥ २१ ॥
 लज्जया बलितकण्ठकन्दलं
 लोचनाञ्चलमिलद्वतंसकम् ।
 तस्य वर्तितमिवाभवत्तदा
 तत् प्रियावदनमुन्नसं हृदि ॥ २२ ॥
 मेलानिमाप स तयाविना नृपस्
 तत्र पद्मगपतेस्तनूजया ।
 स्वां रुचिं नहि कदाचिदर्शुने
 शर्वरोविरहधूसरशशी ॥ २३ ॥
 पाण्डुपद्मलदृशः परिच्युतं
 सौम्यं माल्यशकलं व्यलोकत ।
 तादृशि व्यतिकरे विनिर्गतं
 हासलेशमिव पुष्पधन्वनः ॥ २४ ॥

१. I. omits the following portion originally. —

----- इये पतत्रिणा
 सौम्य मालवकुरङ्गलाञ्छनः ॥ २१ ॥
 लज्जया बलितकण्ठकन्दलं
 लोचनाञ्चलमिलद्वतंसकम् ।
 तस्य वर्तितमिवाभवत्तदा
 तत् प्रियावदनमुन्नसं हृदि ॥ २२ ॥,

but it appears in the marginal correction; while Tr. mutilates first four letters in this line. २ Tr. has the following two lines as follows —

तस्य --- नमिवाभ ---
 ----- मुन्नसं हृदि ॥ २० ॥

३ Tr. reads सौम्य, K. मेलानि both for मेलानि ४ K. reads इहने for अमुने
 ५ Tr. mutilates three letters at the beginning of this line and reads
 'समुद्र' for 'पद्मदृश' and corrector substitutes केसरीस्य मुद्रस; while T.
 reads परिच्युत for परिच्युत ६ K. reads अवि for अवि. ७. T. reads विनिर्गतं
 for विनिर्गतं

शंसदुज्ज्वलकपोलसेद्गतं
 कुङ्कुमेन दलकोटिचुम्बिना ।
 सम्भ्रमेण गलितं नेतध्रुवः
 कर्णतामरमगाददे ज्यं सः ॥ २५ ॥
 कामुके सति शोरेषु सत्स्वपि
 प्रेयसी तत्र हतान्तिकादिति ।
 तेन सौरभहतांलिनिस्वनैर्
 वाच्यतेव नृपनेत्यधीयत ॥ २६ ॥
 कोष्णेनिःश्रमितेषपितच्छदं
 गन्धैरदय वदने स सादरः ।
 अर्भगीस्त्रिनविलोपेनोत्पलः
 पुस्तकस्त्रिन इवाभवत्क्षणम् ॥ २७ ॥
 नर्मशोर्मल्लुप्तिते तदशुभे
 पल्लवान्द्रिष्टिगर्भमभिमणि ।
 आहृतस्त्रनविश्रानं देशा
 गोष्कृत मगयमिन्दुपाण्डुनि ॥ २८ ॥
 गो विषाद नयसाहसाद्, ते
 योन्तया मतमंनन यमंनना ।

पश्य तल्पदमितीव रेवया
 तस्य सारसरुतैरसून्यत ॥ २९ ॥
 किं निमग्नमिह बालया तथा
 भीतया भुजगराजेकन्यया ।
 नैवमत्र नियतं रसातले
 विद्यते विवरमित्यतर्कयत् ॥ ३० ॥
 सोऽतिमात्रगहने ऽपि रंहसा
 पार्थिव. पतितुमैच्छदम्भसि ।
 जीवित नृणमिवावजानते
 साहसव्यसनिनोऽपि तादृशाः ॥ ३१ ॥
 तत् समोद्भितमवन्तिवासवस्
 तस्य नावददुपान्तवर्तिन ।
 एव वित्रमिह साहसोत्सवे
 कल्पयिष्यति ममेति शङ्कितः ॥ ३२ ॥
 उज्झति स्म स शैने समुच्छ्वसन्
 पल्लवासनमुरास्यशासन ।
 अप्रहीच्य सशर क्रमेण तत्
 व्यक्तराजककुदेन कार्मुकम् ॥ ३३ ॥

१. Tr reads तद्वनमितीव रेवया f r तद्वनमितीव रेवया, while I substitutes
 °द्व for °व. २. Tr reads किं नमग्न for किं निमग्न. ३. K. reads °जन्यया
 for °कन्यया. ४. Tr mutilates six letters after नैव. ५. Tr mutilates
 three letters after विद्यते. ६. Tr reads साहसा and mutilates five letters
 after this word. ७. T reads तावदुपान्त for तावदुपान्त. ८. Tr reads
 साहसोच्छ्वे for साहसाच्छ्वे. ९. K. reads लज्जित for शङ्कित. १०. Tr
 reads एव for एने and mutilates four letters after it in this line and
 first two letters in the next line.

पन्नगेन्द्रदुहितुः करेण य-
 सख्यमापदरविन्दबन्धुना ।
 अर्पित प्रणयिना तमप्यसौ
 सायक कनकपुङ्गमाददे ॥ ३४ ॥
 मुधुवः स्मरविलासैदेशिकं
 त शशस स शरे पतत्रिपु ।
 पीतशीगकरमूर्तिनानवं
 भानुमानिव मयूखमशुर्षु ॥ ३५ ॥
 व्यक्ततश्चरणलक्ष्मणा ततस्
 सस्तकेशकुसुमाकुर्लालिना ।
 मेघसिक्तसिकनेन वर्मना
 नर्मदाजलसमीपमाप सः ॥ ३६ ॥
 एव जातु न विकरथते क्वचित्
 लक्ष्यतेऽस्य फलतः सदा क्रिया ।
 तत् करिष्यति किमत्र साहसं
 चेतसीति विदधे रमाङ्गदः ॥ ३७ ॥

१ After अ Tr mutilates eight letters in this line २ T reads "द्विशित
 and I "द्वैदाक both for "द्वैशिक ३ Tr reads पतग for स शर ४ Tr
 mutilates two letters at the end of this line ५ Tr reads उल्लसच्छरण° for
 व्यननचरण° ६ K reads "करालिना and T. "कलालिना for "कुलालिना
 * I reads "कुगुमन for "सिकनेन ८ T reads जातुल्लविकरथते K reads
 जातु(विपश्यते) and gives in the margin जातुन विकरथते for जातु न विकरथते
 ९ Tr mutilates seven letters after लक्ष्यते while T reads कडक सशश्रिषा
 for कडक सशश्रिषा १० K reads रमाङ्गद for रमाङ्गद

नर्मदाप्रवेशः ।

अक्षिपत्तटशिलाविटङ्कतः

पार्थिवः स्वमथ नर्मदाम्भसि ।

वारिधेः पयसि विश्वदीपेकः

सौयमाद्रिशिखरादिवार्यमा ॥ ३८ ॥

तत्र मीनमकराकुले पतन्

आससाद स विलासमीश्वरः ।

यामुनाम्भसि निवातिनः पुरा

गोपतामुपगतस्य शार्ङ्गिणः ॥ ३९ ॥

अम्भसस्तदवपांतताडितात्

ऊर्ध्वमेत्य निपतसु विन्दुषु ।

माहसेन परितोपितेस्मुरैर

मौक्तिकार्थं इव तस्य चिक्षिपे ॥ ४० ॥

किञ्चिदन्तरितमूर्तिभिः क्षणाद्

अन्वगच्छदथ तं रमाङ्गदः ।

येन यात्यरुणसारथिः पथा

वामरसेनमवलम्बते न किम् ॥ ४१ ॥

१. Tr. mutilates last two letters in this line. २. Tr. reads 'विम्ब' for 'गाय' and T. 'मदि' for 'मदि'. ३. Tr. reads 'लये' for 'वृत्ते'. ४. T. reads 'इश्वरम्' for 'इश्वरः'. ५. T. reads 'यामुनाम्भसि' for 'यामुनाम्भसि' and l. 'यामुनाम्भसि' for the same. ६. T. mutilates first ten letters in this line. ७. K. and T. read 'वदगाह' for 'वदगाह'. ८. T. reads 'मौक्तिकार्थ' for 'मौक्तिकार्थ'. ९. T. reads 'मूर्तिभिः' and Tr. 'मूर्तिभूषणान' for 'मूर्तिभिः' and 'मूर्तिभिः' क्षणात्. १०. Tr. mutilates first seven letters in this line. ११. T. reads 'मदपलम्बते' for 'मदपलम्बते', while K. reads 'मदपलम्बते' for the same.

केस्तुलाग्रमधिरोप्य जीवित
स्वामिन त्वमिव सेवतामिति ।
तेस्य हंसनिन्देन बल्गुना
साधुवादमिव नर्मदा दैदौ ॥ ४२ ॥

विलप्रवेश ।

तौ मुहुर्जलचरैरद्वयताम्
अग्रतश्चक्रितमुक्तवर्त्मभिः ।
ध्वान्तसन्ततिभिर्दे^१ रसातलम्
प्रस्थितौ रवि-निशाकराविव ॥ ४३ ॥

आश्रयस्यवनिमेषवाहने
वारिगर्भमभितौ गरीयसि ।
प्राप मेकलसुता समानताम्
अन्तराहितनिधानर्या भुवा ॥ ४४ ॥

उज्ज्वला द्युतिर्त्ति^२ कार्यगौरवान्
ईश्वरेण सहचे न मेदिनी ।
सोद्यमेन पुनरप्यवैद्यता
भानुनेव पदवी पयोमुषाम् ॥ ४५ ॥

१ Tr reads कस्तुला^१ for कस्तुला^२. २ T reads स्वविह सवता and Tr. मविह वैद्यता^३ both for स्वविह सवताम्. ३ Tr mutilates six letters after मव. ४ Tr reads दयो for दौ. ५ Tr reads 'विदौ for 'विह. ६ T reads द्युतिर्या for प्रस्थितौ. * T and Tr reads मलम्^४ for मेकल^५. ७ Tr reads 'विपुला for निधानता. ८ I reads द्युतिर्या and T द्युतिर्या for द्युतिर्या. ९ From कस्तुला द्युतिर्या द्युतिर्या to the end of this stanza and then in stanzas of this canto and the complete ninth and tenth cantos are lost in the manuscr. 11 Tr

आपपात सरमाद्भदः क्षणात्
 सर्वतस्त तमसात्रिले त्रिले ।
 गूढमत्सरविषे विशेषवान्
 दुर्जनस्य मनसीत्र सदुणः ॥ ४६ ॥

येद्वभूत्र पुरतो ऽस्य भूपतेर्
 एककुण्डलपटाँसितं तमः ।
 तस्य तद्विनकरांशुभासुरैर
 मौलिरत्नकिरणैरभज्यत ॥ ४७ ॥

सान्द्रहेमरजसा महीजसाम्
 अप्रगीरगवर्धूपगन्धिना ।
 सोऽथ तेन विलवर्त्मना शनैः
 क्रोशमात्रमगमत्रेश्वरः ॥ ४८ ॥

सिंहदर्शनम् ।

लग्नसान्द्रगजशोणितच्छटेश्
 शौर्यपावकशिखादुरैरिव ।
 केसरैरतिकरालकन्धरो
 मार्गमस्य रुदधे ऽथ केसरी ॥ ४९ ॥

मुक्तयैर्गवस्म रंजसा
 तं त्रिशामधिपमभ्यधावत ।

१ I read 'उद' for 'गूढ' and substitute 'विषे' for 'विदे' — K. and T. read 'विशेषता' for 'विशेषान' २ T. reads 'म' for 'यम्'. ४ T. reads 'विम' for 'विम' but it seems quite incorrect ५ T. reads 'भूम्' for 'भूम्'. ६ T. reads 'मन्धर' for 'मन्धर'.

व्यात्तदीर्घदशनास्यकेन्द्ररः
 पूर्णमिन्दुमिव सिंहिकासुतः ॥ ५० ॥
 अर्धचन्द्रमथ तज्जिघांसया
 सन्दधे धनुषि यावदीश्वरः ।
 तावदस्फुटितकोरकं पुरो
 बालकुन्दविटपं तमैक्षत ॥ ५१ ॥
 त्रिभ्रतो विकटदंष्ट्रमाननम्
 कालमेवशकलसितत्वपः ।
 आयतो ऽभिमुखमीर्ष्याया जवात्
 तेन वर्त्म मुमुचे न पौत्रिणः ॥ ५२ ॥

गजदर्शनम् ।

किञ्चिदस्य पुरतोऽथे गच्छतः
 कर्णतालविधुतालिपञ्क्तिना ।
 रुद्धघते स्म समदेन पद्धतिर्
 दीर्घदन्तर्मुसलेन दन्तिना ॥ ५३ ॥
 मन्त्रकण्ठनिनदोऽतिवेगवान्
 ऊर्ध्ववालधिषुदप्रलोचनः ।
 कुण्डलीकृतकरस्तमभ्यगात्
 म क्रुधा निभृतकर्णपदपः ॥ ५४ ॥

१. T. reads 'वशात्तमकन्धर' पूर्व' for 'वशात्तमकन्धरः पूर्ण' ; while K. substitutes 'कन्धर' for 'कन्धर'. २. K. reads 'पविष्य' for 'पविष्य'. ३. T. reads 'अ' for 'अ'. ४. K. reads 'प्रनिधेन' for 'मुसलेन'.

यात्रदद्दुरितमरसरो ऽभवत्
 तस्य सम्मुखमधिज्यकार्मुकः ।
 तावदैक्षत न स क्वचिद्विपं
 राजगन्धमद (वह?) गन्धेकेसरी ॥ ५५ ॥

उत्पत्त्रिपत्तदग्रतो मुहुर्
 मुञ्चदैद्वहासितं सहार्चिषो ।
 केवलं कपिलकुन्तलं शिरः
 पश्यतोऽस्य न चमत्कृतं मनः ॥ ५६ ॥

एवमादि यदभून्महीपतेर्
 अद्भुतं पथि विभीषिकावहम् ।
 तद्विभेद निजसत्त्वसम्पदा
 तिग्मदीधितिरिव त्रिषा तमः ॥ ५७ ॥

सरिदुत्तरणम् ।

तां ददर्श सरितं सुदुस्तराम्
 अग्रतोऽर्थं विलकल्पविघ्नपः ।
 स्पर्शतः किल यदम्भसां झट्टि-
 त्यश्मभात्रमुपयान्त्यसूरयः ॥ ५८ ॥

मारुतैरपरपारनुन्नया
 प्रांशु वंशलतया स सानुगैः ।

१ T. reads गङ्गयुध^२ for 'वह (वह) गन्ध' २ T reads आर्द्र^० for अह^०.
 ३ T. reads हसार्चिषा for सहार्चिषा ४ T. and I read निर्भीषिकोद्भवम् for
 विभीषिकावहम् ५ I reads 'नोऽथ for 'तोऽथ and substitutes 'कल्प' for
 'कल्प'. ६ I. reads शक्ति and T. शक्ति both for शक्ति ७. I. reads
 समानुष. for स सानुग..

तामलङ्कयदथोपगूढया
 जन्मभीतिमिव योगविद्यया ॥ ५९ ॥
 नगरदर्शनम् ।
 प्रस्थितस्तदनु सोद्यमं पुरम्
 सोऽथ साहसवतां पुरस्सरः ।
 निर्मितं मणिमयूखपल्लवैर्
 बालमातपमिव व्यलोकित ॥ ६० ॥
 इन्द्रनीलकपिशीर्षकं तेतस्
 सोऽभितः स्फटिकसालमैक्षत ।
 सावशेषजलनीलकोटिभिश्च
 शारदैर्घटितमम्बुदेरिच ॥ ६१ ॥
 उत्पत्ताकमणितोरणाङ्कितं
 मण्डितं कनकपल्लवसजा ।
 किञ्च काञ्चनकपाटसम्पुटं
 तत्र गोपुरमपश्यदीश्वरः ॥ ६२ ॥
 विस्मयेन विषयीकृतः पुरं
 तेन सोऽविशदवन्तिवासवः ।
 निर्वृतेः पदमिवोज्झितावनिस्
 सूर्यमण्डलपथेन योगवान् ॥ ६३ ॥

१०. I reads अलङ्कय यद्यथो for अलङ्कयद्यथो, while T. substitutes भी-
 लम् for भीतिम्. २. K. reads सायनमत for सोद्यमं पुरम्. ३. T. reads सो-
 भित स्फटिकसाल for सोऽभित स्फटिकसाल. ४. T and I, read कषाट for
 कषाट. ५. I reads वषन्ति for वषन्ति. ६. In I. two letters are not
 quite legible, but its reading appears to be पैयवान् or पूमवान् and T. reads
 पयवान् both for योगवान्.

तत्र वैट्टमगवाक्षमुञ्चितं
 हेमहर्भ्यमवलोकते स्म सः ।
 मेरुशृङ्गमिव धातुतोम्रया
 सन्वयया कृतपदं क्वचित्क्वचित् ॥ ६४ ॥
 अग्रतस्सं च यशोभटो श्वशात्
 सोऽथ कौतुकहंतस्तदङ्गणम् ।
 इन्द्रनीलमणिकान्तिमेवकं
 व्योम सारुण इवोष्णदीधितिः ॥ ६५ ॥
 पद्मरागरचितालवालंका
 वेदिकामणिविदुङ्गविस्तृता ।
 तेन तत्र ददृशे कुतूहलाद्
 आन्तिके कनकमाधवीलता ॥ ६६ ॥
 स्त्रीदर्शनम् ।

तत्तले स्थितिमुपेत्युपा ध्रमात्
 तेन काचिदत्रत्या व्यलोकत ।
 निर्मिता श्रुतिर्ति हेमत्रेडमतश्
 श्रीः सुवर्णरुगलीदरादिव ॥ ६७ ॥
 अंशुकेन शरादिन्दुबन्धुना
 रंयोगितेय यशमाश्रभामिता ।

१ T. reads मुञ्चितं for 'मुञ्चितं' २ K. substitutes 'शृङ्ग' for 'शृङ्ग'.
 ३ T. reads 'साधया' for 'साधया'. ४ I. reads 'सन्' for 'सन्' ५ T. reads
 'दृश्यते' for 'दृश्यते' and I. 'दृश्यते' for 'दृश्यते' both for 'दृश्यते' ६ T. reads
 'साधया' for 'साधया' ७ T. reads 'दातुं' for 'दातुं' ८ T. reads 'सन्ति'
 for 'सन्ति', while K. reads 'वदन्तः' for 'वदन्तः' ९ T. reads 'श्रीशुक्ल' for
 'श्रीशुक्ल'. १० K. reads 'यशमाश्रभा' for 'यशमाश्रभा' ११ T. reads 'यशमाश्रभा'

कान्तिमत्यधरनीलवाससा
 यामुनेने पैयसेव जाह्नवी ॥ ६८ ॥
 बन्धुजीवकुमुदच्छवी मुखे
 त्रिधतीव कुरुविन्दकुण्डले ।
 शर्वरीव सितपक्षपर्वणश
 शीतदीधितिपतङ्गमण्डले ॥ ६९ ॥
 शोभिता किमपि हरलेखया
 भिन्नखेलगतिलोलयोरसि ।
 तत्क्षणस्फुटितकुन्दशुद्धया
 गन्धवाहपदवीव गङ्गया ॥ ७० ॥
 आननेन ललिताक्षिपक्ष्मणा
 निर्ग्रहुज्ज्वलकपोलकान्तिना ।
 कुर्वतीव फणिलोकमङ्कित
 यामिनीतिलकविन्दुनेन्दुना ॥ ७१ ॥
 पुष्पदाम दधती सपट्पदम्
 दक्षिणेन शशिपाण्डुपाणिना ।
 साक्षत सदधि-दूर्यधाञ्चितं
 हेमपात्रमितरेण विभ्रती ॥ ७२ ॥
 कुलकम् ।
 तन्निरीक्षणसविस्मय ततः
 पार्थिव जनितकौतुक शुरुः ।

१ I reads यामुनेन for यामुनेन, but it seems incorrect २ . T. reads पद्
 पद् for पद्मे ३ T and I read कुरुविन्द for कुरुविन्द ४ K reads 'या-
 द्वि' for 'याञ्चित' K substitutes लीलाया for विभ्रती ५ T. does not in-
 sert this.

इत्युवाच मणिपञ्जरे स्थितो
वालचूतविटपावलम्बिनि ॥ ७३ ॥

शुकवाक्यम् ।

सक्रियां रचयितुं तवातिथेर्
नर्मदा भगवतीयमुद्यता ।
इलाघनीयचरितो जगत्रये
कस्य नांशसि बहुमानभाजनम् ॥ ७४ ॥
देव पद्मगवधूभिरुज्ज्वलं
वल्लकीकलखं प्रियैस्सह ।
मद्दिकाधवलमत्र गीयते
केलिरत्नभवनेषु ते यशः ॥ ७५ ॥
दुर्मना नृपे, पथाऽमुना गता
सा विलासत्रमतिः शशिप्रभा ।
तन्सर्गोजनकथान्वयश्रुतेर्
सुप्मदागमनमूर्हितं मया ॥ ७६ ॥
दुर्लभोऽयमतिथिर्ममापि तत्
गृह्यतामुचितया सपर्याया ।
पार्ष्वो हि नवसाहस्राद्-
इत्येष मीयकनरेन्द्रनन्दनः ॥ ७७ ॥

१. T. reads मयातिथि for मयातिथेर्. २. K. reads मतिनि for मतिनि ३. I. reads उपपन्नद्वयार्थी and T. उपपन्नद्वयार्थी for उपपन्नद्वयार्थी, while in I. the original letter appears म but it is read म. ४. T. reads पदप-
माऽमुना for मया पथाऽमुना. ५. T. reads उपपन्नद्वय for उपपन्नद्वय. ६. T. reads
मतिनि मया and K. मतिनि मया for मतिनि मया. ७. K. reads मयापरमम.
T. मयापरम मयापरम for मयापरम मयापरम while the reading of I. is quite illegible.
It may be मयापरम मयापरम or somewhat like that.

पेशलोक्तिनिपुणस्य पक्षिणम्
 तस्य गामिति निशाम्य सस्मित ।
 तामथ प्रणमति स्म निन्नगाम्
 इन्दुसूतिमवनीन्दुरादृत ॥ ७८ ॥
 कुलकेम् ।

नर्मदाकृत सत्कार ।
 कारितासनपरिग्रहे पुरो
 भूपतावपचितिं विधाय सा ।
 आस्त मौक्तिकशिलातले ततश्च
 'चेतसीव मुकवे सरस्वती ॥ ७९ ॥
 स्थित्वाथ किञ्चित्तमवन्तिनाथम्
 अपृच्छद^३च्छन्नकुतूहला सा ।
 निवेद्यता मौनवदेव कस्मात्
 अलङ्कृता भूमिरिय त्वयेति ॥ ८० ॥

तस्यै शशस निजमा मगयाविहारात्
 वृत्तान्तमन्तविरस स विशुद्धवृत्ति ।
 कान्तास्मृतिप्रसभकण्टकिताङ्गजात-
 लज्जावनम्रवदनो नवसाहस्राङ्क ॥ ८१ ॥

इति श्रीपरिमलापरनाम्न मृगाङ्कदत्तसूनो पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहस्राङ्कचरिते नागलोकावतारो नामाष्टम सर्ग ॥ ८ ॥

१ h and T do not insert कुलकेम् २ T reads 'च्छिन्न' for 'च्छन्न'
 ३ h. reads मानव° for मानव° ४ T reads 'स्मृतिप्रसभ' for 'स्मृतिप्रसभ'
 ५ I reads इति नवसाहस्राङ्कचरित परिमलस्य कृतौ नागलोकावतारो अष्टम सर्ग
 T इति परिमलकालिदासस्य कृतौ साहस्राङ्कचरित नागलोकावतारो नाम सप्तम सर्ग

अथ नवमः सर्गः ।

नर्मदावाक्यम् ।

अथ स्वरेणाङ्गणदीर्घिकाणां
संवाहयन्ती कलहंसनादम् ।
तमित्यवन्तीश्वरमा व्रभापे
सा मेकलक्ष्माधरराजकन्या ॥ १ ॥
नास्य क्षितीशोपकृतं जनस्य
कियत् तथा पन्नगराजपुत्र्या ।
यस्याः कृते सम्प्रति भुषितेयम्
भूमिस्त्वया भूर्शालाञ्छनेन ॥ २ ॥
इदं नृप त्वामवलोक्य जातम्
मनः प्रमोदेन ममास्वतन्त्रम् ।
नो कस्य लोकत्रयसम्मतानाम्
भवेत् सतां संद्रतमुत्सवाय ॥ ३ ॥
अद्यैव कस्यापि मया शुभस्य
त्वद्दर्शनेनानुमितो विपाकः ।
आत्तिथ्यमद्गोः कथमन्यथैवम्
आयान्ति रत्नानि भवद्विधानि ॥ ४ ॥

१ The 82nd leaf of the Manuscript I is torn into pieces, some being lost we have only 3. So the colophon of the last canto nearly first 6 or 7 stanzas of this canto cannot be fully settled from the portion of I.
२ T. reads "नाङ्गण" for "नाङ्गण". ३ T reads नास्य for नास्य ४ K reads भूच्छण for भूच्छण ५ I reads नाकस्य for नाकस्य ६ h reads "सङ्गनात" for सम्मताना ७ T. reads सङ्ग and h. सङ्ग both for सङ्ग.
८ T. reads "नविनी" for "नुविनी"

से वत्स, जाते जनकः कृतात्मा
 सा पुण्यमूर्तिर्जननी जगत्सु ।
 महीकलापोद्धहनादिपोत्रो
 पुत्रो ययोस्त्वं नरलोकपालः ॥ ५ ॥
 रूपेण तेजस्वितयाऽऽर्जवेन
 प्रियवदत्वेन तवामुना च ।
 दिलीप-दुष्यन्त-भगीरथादीन्
 तानादिराजान् क्षत्रिति स्मरामि ॥ ६ ॥
 समानभावैस्त्रिभिरेव मन्ये
 समुद्रनेमिर्वसुधा धृतेयम् ।
 भुजङ्गमेन्द्रेण च मेरुणा च
 दौण्ड्या च मौर्वीकिणशोभिना ते ॥ ७ ॥
 त्वयि स्थिते सम्प्रति जागरूके
 जगद्विधेयेषु विधूतचिन्तः ।
 करोति नेत्रे भगवानवैमि
 स योगनिद्रामुकुले मुकुन्दः ॥ ८ ॥
 न किञ्चिदिदं वाक्कुलावतीर्णान्
 रथाद्गणपतेः परिहीयते ते ।
 अजायताम्भोजदृशा वियोगो
 चने यथा तस्य तथा तत्रापि ॥ ९ ॥

१. h. reads राघवाराजादिभ्रंश for स वत्स, जाते जनक २ T reads कृता-
 रमणा for कृतात्मा ३ T. reads 'पात्रि पुत्रे ययुस्त्वनरलोकपाल for 'पात्रो पुत्रो
 ययोस्त्वं नरलोकपाल ४ T. reads क्षत्रिति for क्षत्रिति ५ I. reads 'चिन्त. for
 पञ्चन्न, while T omits य ६ K. reads कर्णोन्द्रे for मुकुन्द.

अकृत्रिमोऽयं गुणवत्सु, जाने
जात्यैव ते पार्थिव पक्षपातः ।
यत् प्रौढलावण्यमुभ्रास्त्रवन्त्या
तया विना चेतसि ताम्यसीव ॥ १० ॥

अलं विपादेन घनाधिरूढा
ललामभूता जगतो श्खिलस्य ।
तवाङ्गमभ्येप्यति साञ्चिरेण
शशिप्रभा पार्थिवकैरवस्य ॥ ११ ॥

इतो ऽद्य यान्ती पुरतो मया सा
दृष्टा भुजङ्गाधिपतेस्तनूजा ।
उदग्रभोगैरहिभिः परीता
लतेव तन्वी हरिचन्दनस्य ॥ १२ ॥

उद्वण्डहेमाम्बुषहासु खेलत्
एतासु लीलागृहदीर्घिकामु ।
समुत्क्रयन्ती कलहंसयूथम्
आमञ्जुना नूपुरसिञ्जितेन ॥ १३ ॥

व्यापारयन्ती वलिताननेन्दुः
पञ्चादृशौ केतकपद्मदीर्घे ।
इतस्ततः शून्यतया स्वलन्ती
समेष्वपि मार्गे ददती पदानि ॥ १४ ॥

१ I. reads 'सुजोनजा' for 'सु जाने जा'. २ K. reads यन्मुग्ध' for यन्मोह'.
३ T. reads ललाधिरूढा' for ललाधिरूढा. ४ T. reads पलित' for शलित'.
५ I. reads 'दीर्घम्' for 'दीर्घ'. ६ K. reads इधती' for ददती.

विलस्तमाल्यः शयनन्धनत्वात्
 अंसावकीर्णा कचरी वहन्ती ।
 कलिन्दकन्यामसृणोर्मिनीलौ
 निखिंशलेखामिव मन्मथस्य ॥ १५ ॥

मुख निशाघ्रातमिवारविन्दं
 विपादवीतप्रभमुद्धहन्ती ।
 विलुम्पती निःश्वसितेन कान्तिम्
 आपोटलस्याधरपल्लवस्य ॥ १६ ॥

उन्मोचयन्तीमलकाग्रमेत्य
 लग्नं चलत्कुण्डलरत्नकोटौ ।
 किमप्युदञ्चइशानांशुलेखा
 सखीं शनैस्सस्मितमालपन्ती ॥ १७ ॥

मुधासितं क्षौममिवास्तृतं तं
 नखांशुरेखावलयच्छलेन ।
 कृत दधानोपरि पाणिपद्मम्
 उदप्ररुम्पस्य कुचद्वयस्य ॥ १८ ॥

गतानि सद्यः शयतां सर्वाभिर्
 विलस्य साकृतविलोकितानि ।
 क्रमेण किञ्चित् भतिसारयन्ती
 विलज्जमाना मणिकङ्कणानि ॥ १९ ॥

१. h. reads 'माला निखिंशलेखासृणोर्मिनीलौ' for 'माला निखिंशलेखासृणोर्मिनीलौ'.
 २. T. reads 'निशाघ' for 'निशाघ'. ३. T. reads 'पाटलस्य' for 'पाटलस्य'.

अशोकपुष्पग्रथितां दधाना
 मालम्रमालामवेलग्रमध्या ।
 आरोपितज्येव जगज्जयाय
 स्वचापलेखा मकरध्वजेन ॥ २० ॥

आर्द्रव्रणाङ्कस्य कृपार्द्रचित्तां
 केलीमृगस्य स्वयमेव तस्यै ।
 आसुम्बती पाण्डुकपोललेखं
 चतंसदूर्वाङ्कुरमर्पयन्ती ॥ २१ ॥

मार्गेषु रुढासु निरुढभावात्
 दिरेफसम्पातसमाकुलाजपि ।
 लतासु पुष्पात्रैचयच्छलेन
 पदे पदे वत्स विलम्बमाना ॥ २२ ॥

कुलकम् ।

श्वदीयविश्लेषमवाप्य बाला
 सा लक्ष्यते किञ्चदनिर्वृतेव ।
 भवाद्दृशामेकपदे त्रियोगो
 न कस्य राजेन्द्र, मनो दुनोति ॥ २३ ॥
 पृथुग्रनापस्सविता यैथैव
 यथा कलानां निधितोपभीजाः ।

१ T. reads 'मवलम्ब' for 'मवलम्ब'. २ T. reads 'चिन्ता' for 'चित्ता'. ३ K reads स्वयमागतस्य for स्वयमेव तस्य. ४ I. reads 'मर्पयन्ती' for 'मर्पयन्ती'. ५ I. reads मार्गेषु रुढासु निरुढभावात् for मार्गेषु रुढासु निरुढभावात्. ६ K. reads 'भावा' for 'भावात्'. ७ T. reads 'पचय' for 'वचय'. ८ K. and T. do not insert कुलकम्. ९ K. reads लीत्रम् for किञ्चित्. १० K. and T. read यथैव for यथैव.

यथा वसन्तः सुमनोऽनुकूलम्
तथाभसि भूमिः स्पृहणीयतायाः ॥ २४ ॥

नायकवाक्यम् ।

इति द्वितीयाश्रुतिशुक्तिपेयोम्
उदीर्य वाचं विरराम रेवा ।
स च स्मितद्योतितदन्तमेवंम्
उवाच तां मध्यमलोकपालः ॥ २५ ॥

स्थाने यदाह्लादयसि प्रपन्नं
पीयूषधारामधुरैर्वचोभिः ।
सुधैकसूतिस्स यदाकरस्ते
चण्डीशचूडाभरणं शशाङ्कः ॥ २६ ॥

ऋजुः प्रकृत्यासि परं तदम्ब
वीचीषु पर्याप्तमनार्जवं ते ।
न केवलं सा पयसि प्रसक्तिर्
आलक्ष्यते ते वत मानसेऽपि ॥ २७ ॥

या जूटमध्ये च शशाङ्कमौलेर्
उज्ज्वलकुन्दलग्निवा श्वभाति ।

१. I. reads °पीताम् for °पेयाम्, while T. reads °पीतां निपीय वाचं for पेया-
नुदीर्य वाचं. २. I. omits इ; while T. substitutes धा for इ. ३. T. reads
प्रयन्न for प्रपन्न. ४. T. reads °करणं for °भरणं. ५. I. reads तदेव for तदम्ब.
६. I. substitutes °यं for °जं. ७. I. reads प्रसक्तिर् for प्रसक्तिर्. ८. I.
omits ते, but in the marginal correction appears म् for the same. ९. I.
reads जूट for जूट; while K. reads या जूटमध्येऽम्ब for या जूटमध्ये च and
in the margin appears another reading जूटमध्याऽम्ब for जूटमध्ये च.

तामप्यनीत्र त्रिजगत्प्रतीक्ष्यां
त्रिःस्रोतसं पुण्यतयाशतिशोभे ॥ २८ ॥

यासौभ्य शक्तिः प्रसराम्बुपङ्के
त्वया वृता धर्मविहारवीथिः ।
सलीलमुद्गूलकुलाचलेयम्
मही महामूकरदंष्ट्र एव ॥ २९ ॥

भवाद्दृशीनां महतां नदीनाम्
अद्भिर्जगत्यस्तमितोपसर्गे ।
सुखं सदैवोसुरजित् समुद्रे
निद्राति पर्यङ्कितपन्नगेद्रः ॥ ३० ॥

असन्तमप्यम्ब मयि प्रसन्ना
सम्भावनाभारमहो निधत्से ।
अस्त्येव भक्तेष्वतिवत्सलन्वात्
वलाद्गुणारोपणकौतुकं ते ॥ ३१ ॥

अनेन मे कोऽपि हृदि प्रहर्षस्
तव प्रसादातिशयेन जातः ।
अनार्द्रतामिन्दुमरीचिसख्ये
कियच्चिरं चन्द्रमणिर्त्रिभार्ति ॥ ३२ ॥

१ T does not insert this stanza, while I reads—

आसास्य शक्ति प्रसरा वयं के
त्वया वृता धर्मविहारवीथि ।

२. I. reads सदैवासुर^० for सदैवासुर^०. ३ T. reads पर्यङ्कित^० for पर्यङ्कित^०.
४ K reads प्रपङ्के and T. °हार^० for प्रसन्ना and °भार^० respectively. ५ T.
reads अस्त्यैव भक्तौञ्जित^० for अस्त्येव भक्तेष्वति^०. ६ K reads मात for जात

विधाय तत्तादृशमिन्द्रजालं
सा केन नीता फणिसजकन्या ।
अपश्यतो हेतुमिहोपपन्नं
किमप्यहो विस्मयते मनो मे ॥ ३३ ॥

अज्ञानमस्मिन्विषये किमन्यत्
ममैतदर्हस्यपनेतुमस्त्र ।
दिनान्तसम्मूर्च्छितमन्धकारं
निशामुखस्येव शशाङ्कलेखा ॥ ३४ ॥
पुनर्नर्मदावाचयम् ।

उक्त्वेति तूष्णीमभवन्नृसोमः
सा सोममूतिस्सरिदित्युवाच ।
अत्रेतिवृत्तं कथयाम्यशेषं
निशम्यतां मालवलोकपाले ॥ ३५ ॥

गृहदेवतावाचः ।

यदैव सा तर्जितचन्द्रकान्तिर्
अजायतेन्दीवरपत्रेनेत्रा ।
चित्रस्थितानां गृहदेवतानाम्
इति स्फुरन्ति स्म तदैव वाचः ॥ ३६ ॥
रत्नाकररत्नं भुजगेन्द्र, जातं
कन्या तत्र श्रीः शुभलक्षण्यम् ।

१. T. reads कन्या for नीता. २. T. reads उक्त्वेद for उक्त्वेति. ३. T. and I. read °पाल for °वाल. ४. T. reads गृहदेवतानां इत्युक्तयन्ति स्म तदैव for गृहदेवतानामिन्मि इकरानि स्म तदैव. ५. I. reads रत्नाकररत्नं भुजगेन्द्र जातं कन्या तत्र and K. रत्नाकररत्ने भुजगेन्द्र जातं कन्या यत for रत्नाकररत्नं भुजगेन्द्र जातं कन्या तत्र.

वक्षःस्थलं मध्यमलोकभर्तुर्
त्रिभूपयित्री पुरुषोत्तमस्य ॥ ३७ ॥

भुजङ्गवंशार्णवकौमुदीयम्
त्रयं पताकाऽस्य रसातलस्य ।
उपागतेर्यं निधनाग्रदूती
वज्राङ्कुशस्यासुरपुङ्गवस्य ॥ ३८ ॥

कुलकम् ।

स्ववीर्यपर्यस्तपुरन्दरेण
तेनासुरेन्द्रेण कर्दार्यतस्य ।
तेजश्चिरादुच्छ्रसितं तदा ऽभूत्
इति श्रुते भोगभृतां कुलस्य ॥ ३९ ॥

तद्देहकान्तिस्तिमिरं व्यनैपीत्
यदत्र मोघीकृतरत्नदीपा ।
पित्रा तदस्याः कृतमर्थयुक्तम्
आल्हादनं नाम शशिमभेति ॥ ४० ॥

ततस्सुधासूतिकराभिरामैर्
गुणैः परिता सहजन्मभिः सा ।
शनैश्शनैर्वृद्धिमवापदत्र
रसातले बालमृणालिकेव ॥ ४१ ॥

३ K. reads विलोककलम्ब्या. for 'स्य रसातलस्य. ४. K. 'दुर्भरस्य' for 'पुङ्गवस्य' ५ This do not appear in K. and T. ४. I. reads खेत for तत्र and substitutes सु for कु. ६. T. reads श्रुते for श्रुते ६. K. and T. read चिरात for पित्रा. ७. T. reads मयाऽऽप for मवाप and substitutes भान for बाल.

शशिप्रभापितुः प्रतिज्ञा ।

यदार्थिताऽभूदनुबद्धमानसैस्
सुरैश्च सिद्धैश्च महोरगैश्च ।
तेषां पुरस्तादकृत व्यवस्थाम्
इत्येकदा संसदि पन्नगेन्द्रः ॥ ४२ ॥

गुप्तोभितो यच्चिदशारिवीरैश्
वज्राहुःशाख्यस्य महासुरस्य ।
असूत लीलागृहदीर्घिकेर्ह
हैमं हरेर्नाभिरित्रारविन्दम् ॥ ४३ ॥

आनीय तद्यो दुहितुर्ममास्याः
कर्णावतंसंप्रणयीकरोति ।
तस्येयमिष्वासभृतः कलत्रं
पार्थस्य पाञ्चालनृपात्मजेव ॥ ४४ ॥
कुलकम् ।

तेनैवमुक्ते च तदा परेषु
तमर्थमङ्गीकृतवान्न कोऽपि ।
वन्यद्विपादुद्रतदानराजेः
कः कुम्भमुक्ताफलमौददीत ॥ ४५ ॥
ततः प्रभृत्यद्भुतरूपरेखा
सा बालिकाभूदवरा वरापि ।

१ T. and I. read तदार्थिभावावनुबध्यमानसैस् for यदार्थिताऽभूदनुबद्धमानसैस् २. T. reads संसदि for संसदि. ३. T. reads 'हितो for 'भितो ४. T. reads 'केन for 'केह. ५. I. reads यत्नावतंस° for कर्णावतंस°. ६ T. and K. do not insert this. ७. K. reads 'माहरेत for 'माहरीत. ८. T. reads पालिका for बालिका.

चित्ते वचस्तत् कुलदेवतानां
 कृत्वापि तस्यास्स च नान्वशेत ॥ ४६ ॥
 सम्प्रत्यवैमि प्रथिता यदो ऽस्तः
 स्वर्गे च भूमौ च भुवस्तटे च ।
 नीतोऽसि नेत्रात्तिथितां स्वमस्याः
 पुण्येन जन्मान्तरसम्भृतेन ॥ ४७ ॥
 आनेतुकामेन भवन्तमत्र
 निजं वचस्तन्नयता प्रतिष्ठाम् ।
 औत्तप्रयत्नेन तथा स मन्ये
 फणीश्वरेणोपैकृतः प्रपञ्चः ॥ ४८ ॥
 एकः क्षितौ साहसिकस्वमेव
 नान्योऽस्ति राजन्नदसाहसङ्कः ॥
 निसर्गदुर्गामपि भूमिमेतां
 स्वोद्यानव्रीथीमिव यः प्रविष्टः ॥ ४९ ॥
 तदस्य कार्यस्य पुरस्कृतस्य
 यतस्त्र सोमान्तविलोकनाय ।
 विगाहमानोऽश्वरमर्धमार्गं
 निवर्तते जातु किमुष्णरश्मिः ॥ ५० ॥
 इतोऽस्ति गव्यूतिशतार्धमात्रं
 गत्वा पुरी रत्नवतीति नाम्ना ।

१. T. reads प्रथिता च दातभूयसे स्वर्गे च for प्रथिता यदाऽनः स्वर्गे च भूमौ च.
 २. I. reads आत् for आत्. ३. I. substitutes 'व' for 'प', while T. reads
 अपकृत for उपकृत. ४. T. reads सोद्यान for स्वाद्यान. ५. T. reads 'मध्य'
 for 'मर्ध', while in I. there appear three letters after मर्ध, namely, रपर.

विनिर्मिता शिल्पकलामयेन
 मयेन या नाक्तजिगीषयेव ॥ ५१ ॥
 तस्या ऽसुरेन्द्रस्य नराधिपेन्द्र
 जगद्गुहः सा किल राजधानी ।
 ममोधितस्याब्जभुजा वरेण
 रणेष्ववध्यो मरुतां भवेति ॥ ५२ ॥
 स मौलिरत्नानि महोरगाणाम्
 उखाय चोखाय च कौतुकेन ।
 करोति निर्वासितनायकेषु
 निजाङ्गनाहारलतान्तरेषु ॥ ५३ ॥
 स बाष्पपर्याकुललोचनानि
 निःश्वासभिन्नाधरपल्लवानि ।
 करोति वक्त्राण्यमराङ्गनानाम्
 उत्सन्नलीलास्मितचन्द्रिकाणि ॥ ५४ ॥
 कृताङ्गदः कम्बल-कालियाभ्यां
 यज्ञोपवीतकृतशङ्खचूडः ।
 स तक्षकापादितकण्ठभूपो
 विभर्ति लीलामशिवशिवस्य ॥ ५५ ॥
 आस्तां किमन्यैः फणिभिस्स चिन्त्यम्
 तस्यापि शेषस्य च वासुकेश्च ।

१. T. reads रत्न^० for शिल्प^० while K reads शिल्पकलाधरेण for शिल्पकलाम-
 येन २. I omits this half stanza —

करोति वक्त्राण्यमराङ्गनानाम् ।

उत्सन्नलीलास्मितचन्द्रिकाणि ॥ ५४ ॥

but it appears in the correction.

राहुयथा विश्वभयैकहेतुस्
 ताराधिपस्याहिमदीधितेश्च ॥ ५६ ॥
 खगेन्द्रभङ्गेन तथा तथा च
 न सर्पयज्ञे जनमेजयस्य ।
 निधानमातङ्कपरम्पराणां
 जातो यथा मम्प्रति नागलोकः ॥ ५७ ॥
 हरेस्त्वमंशो ऽत्र कृतावतारस्
 तस्याऽमुरेन्द्रस्य निवर्हणाय ।
 अवैमि लोकत्रयकण्ठकस्य
 लङ्काधिपस्येव स मैथिलीशः ॥ ५८ ॥
 श्रीकण्ठ-त्रैकुण्ठ-पुरन्दराक्षर
 उपेक्षितं यच्चिदशैरशक्त्या ।
 कृतस्य तस्यास्त्रे भरं त्रिसोढुं
 सम्भाव्यसे मे नृपते त्वमेव ॥ ५९ ॥
 किमन्यदुत्तिष्ठ गृहाण यात्रां
 वज्राङ्कुशं प्रत्यमितप्रताप ।
 तच्चावतंसिकुरु हेमपद्मम्
 आनीय भूशक्र शशिप्रभायाः ॥ ६० ॥
 सा ते समाप्ताद्भुतसाहसस्य
 वत्साङ्कमभ्येतु फणीन्द्रकन्या ।
 सीता यथा दागरथेस्सलीलम्
 आरोपितव्यम्बककार्मुकस्य ॥ ६१ ॥

१. I. reads ३यतो for ३यते. २. T. reads भय for अन्य and K. अनि for the same & T. reads मर्यापते for मे नपते

अगाधपातालतलोद्गतानि
 त्रिनिद्रकुन्दच्छदसुन्दराणि ।
 लोकद्वये सम्प्रति ते यशांसि
 आकल्पवल्लीफलवचरन्तु ॥ ६२ ॥
 प्रसादमात्रेण चिराद्विहीने
 तस्मिन् सुरारातिघनोपरोधे ।
 मुखेन्दुना पत्रगसुन्दरीणां
 पुनः समागच्छतु पत्रलेखा ॥ ६३ ॥
 आसीत् पुरस्तात्त्रिपुरावभङ्गे
 यन्मङ्गलं बालमृगाङ्कमौलेः ।
 महासुरैर्भाविनि साम्पराये
 तवास्तु तत् संयुगजामदग्न्यं ॥ ६४ ॥
 पन्थादिशवो ज्यं पुरतो ज्व गन्ता
 बद्धुर्मुनिर्लोचनगोचरं ते ।
 उपाचरेस्तं च तथाविधानां
 भक्तिं हि गां कामदुहामुशन्ति ॥ ६५ ॥
 इत्युदीर्य मणिकान्तिकन्दलीः
 कल्पितं त्रिदशचापमस्य सा ।
 आ मुमोच निजकङ्कणं भुजे
 ज्याकिगाङ्ककटिणीकृतस्वचि ॥ ६६ ॥

१. I. reads "लता" for "तलो". २. T. and I. read "फलवचरन्तु" for "फल-
 वचरन्तु. ३. K. and T. read पुर for पुन. ४. T. reads "जामदग्न्यं" for
 "जामदग्न्यं. ५. I. reads "मुपन्ति" for "मुशन्ति. ६. K. and T. read "कन्दलीः"
 for "कन्दली.

नर्मदोक्तस्वीकारः ।

अवददथ से साहसोन्मुखस्ताम्
 इह हि वयं वचसि स्थितास्तवेति ।
 ताडिदिव न चिरादुदीरिताशीम्
 सरिदपि साऽस्य पुरस्तिरोवभूव ॥ ६७ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य
 कृतौ नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये नर्मदासंवादो नाम नवमः
 सर्गः ॥ ९ ॥

१. T. omits स. २. K. reads इति च न चिरात् and T. तदिति वनचरात्
 for साडिदिव न चिरात्. ३. T. reads इति कालवासस्य कृतौ साहस्राङ्कचरितेऽष्टमः
 सर्गः, l. इति परिमलस्य नवसाहस्राङ्कचरिते नर्मदासंवादा नवम सर्गः.

अथ दशमः सर्गः ।

—०८७१०७—

नायकस्य रमाङ्गदम्पति प्रश्नः ।

अथ मेकलाचलसुतातिरोहितौ
अतिमात्रविस्मयरसार्द्रमानसः ।
दशानच्छविच्छुरितपाटलाधरस्
स रमाङ्गदं नृपातिरित्यवोचत ॥ १ ॥

अधिरोहति स्वयमचिन्तिताऽप्यहो
शुभसम्पदङ्गमपराङ्मुखे विधौ ।
सवर्षुर्विलोचनपथं यदावयोर
अमृतांशुमूर्तिरियमापदापगा ॥ २ ॥

इदमिन्द्रजालमिति मे समुत्थिताम्
मतिमेतदर्पितमुदारया तया ।
दिकेसन्मरीचिरचितेन्द्रकार्मुकं
करवार्ति रत्नवलयं विलुम्पति ॥ ३ ॥

अथि मेकलाद्रितनयापुरस्कृते
क्रियते किंमत्र यद कृत्यवस्तुनि ।
तव यत् सदा नयेरहम्यत्रेदिनो
न धियभरन्त्यनृणांमुले पथि ॥ ४ ॥

रमाङ्गदवाक्यम् ।

इति पार्थिवेन कथिते दधन्मनाक्
 पुलकेन चुम्बितकपोलमाननम् ।
 इदमात्तनीतिपथमाददे वचः
 स्मितपुष्पिताधरदलो रमाङ्गदः ॥ ५ ॥
 इह किं प्रतिस्फुरति मे तत्राग्रतो
 नयशाखनीरनिधिपारदृश्वनः ।
 अत्रलीढविश्वतमसः पुरोरवेर्
 न हि जातु दीपकशिखा प्रकाशते ॥ ६ ॥
 त्रिपथे ऽत्र मौनमुचितं हि मादृशाम्
 अवशस्तथापि कथयामि किञ्चन ।
 क्षितिपालमौलिमणिवेणिकोतियेस्
 तव केन शासनमिदं विलङ्घ्यते ॥ ७ ॥
 प्रथमं हि मण्डलमखण्डशक्तिभिर्
 विजिगीषुभिः स्वमभितः प्रसाध्यते ।
 परमण्डले तदनु नीतिपारगैर्
 अवनीपुरन्दर, करः प्रसार्यते ॥ ८ ॥
 तदपास्यमेवमवितार्कितोत्थिते
 परिपन्थिनामिह विधेयवस्तुनि ।
 यदि नाभविष्यदभिमानशालिनस्
 तव राज्यमुद्धृतसमस्तकण्टकम् ॥ ९ ॥

१ I reads गल्पितेन for पुलकेन. २ T. reads सुदित for सुचित ३. J. and I. read तिथि for तिये. ४ T. reads प्रसाद्यते for प्रसाध्यते ५ K reads मदित्तकितोत्थिते for मदित्तकितोत्थिते ६ I reads परिपन्थिना for परिपन्थिना, while K. reads इव for इह. ७ I. omits two letters after क

श्रुत-शक्ति सङ्कलितमन्लनिश्चयेर
 उपलब्धपद्गुणविवेकवर्त्मभिः ।
 तदुपायतत्त्वमधिगम्य धूः क्षितेस्
 तव मन्लिभिर्नृप दुरुद्धोह्यते ॥ १० ॥

अतिसान्द्रकाञ्चनमरीचिपिद्मलं
 दिगुपाहितैप्रचुरपत्रशोभिनः ।
 तव कोशेमुत्सृजति न क्षणं रमा
 परमारवंशासरसीसरोरुह ॥ ११ ॥

प्रियकीर्तियो जयपवित्रिताशयास्
 तैरसा तृणीकृतजगत्त्रया युधि ।
 जगतीविशेषक तवानुजीविनो
 निवसन्त्यवन्तिविषये सहस्रशः ॥ १२ ॥

पृथिवीभृतः प्रथितविक्रमेण ये
 गमितास्त्वया वशमुपायसम्पदा ।
 नेयवर्त्मगाः क्षितिपते तवान्यथा
 न भवन्ति भाविसमराभिश्ङ्कया ॥ १३ ॥

अपरुर्तुमत्र समये तवान्तर्भाद्
 मनसापि हूणनृपतिर्न वाञ्छति ।
 ईभकुम्भभित्तिदलनोद्यमे हरेर्द्
 न कपिः कदाचन सटां विकर्षति ॥ १४ ॥

१ T reads उपलब्धि^० for उपलब्ध^०. २ h reads दिगुपाहितं^० for दिगु-
 पाहितं^०. ३ T reads शोक^० for क्षोय^०. ४ I. reads सुरसा for सरसा. ५ h
 and T. read नववर्त्मना for नववर्त्मभिः. ६ T. reads इह for इमं. ७ I reads
 हो न कपि वशात् सटा for हरेर्न कपिः कशात् सटा and it seems throughout
 incorrect, while h. and T. read सत् for सत्.

असिकान्तिजौलजाटिलाग्रवाहुना
 रणसीम्नि नाथ निहतेषु भर्तृषु ।
 भवताऽत्र वागडवधूजनः कृतो
 रतिसन्धिविग्रहकथापराडमुखः ॥ १५ ॥
 अधुनापि देव मुरलाङ्गनाजनेर्
 विजयप्रशस्तिरिव लिल्यंत तव ।
 गलदञ्जनाश्रुपृषतावलिच्छलात्
 लसदिन्दुपाण्डुषु कपोलभिन्निषु ॥ १६ ॥
 रभसादपास्य मणिकङ्कणावलीः
 कनकारविन्दकर्कशेषु ते ऽसिना ।
 न किमर्पितानि नृप लाटयोपितौ
 स्फटिकाक्षसूत्रवलयानि पाणिषु ॥ १७ ॥
 नयनाम्बुभिः स्नपितधूसराधराः
 प्रतिबद्धरुक्षनलिनैर्कवेणयः ।
 निहिता न किं महति शोकसागरे
 जगतीन्द्र कौसल्यपतेः पुरन्ध्रयेः ॥ १८ ॥

१ T. and h. read "बाल" for "जाल". २ I reads निहितेषु (or निहतेषु) & I. substitutes "ता" for "ना" and omits स in the word प्रशस्ति ५ I reads "नृपये पलिच्छला लसदिन्दुपाण्डुकरोल" for "पृषतावलिच्छलात् लसदिन्दुपाण्डुषु कपोल" ६ T. reads "वलिः" for "वली". ६ I reads "लडहेषु" and T "क-हेषु" for "कडकेषु" ७ T reads "योपित" for "योपिता" ८ T. mutilates one letter before दे and I reads "वेणय" for "वेणय" ९ T. reads निहता रथयं and I निहितास्त्रया for निहिता न किं १० I reads कौसल्य for कौसल्य and T कौसल for the same ११ After this stanza I. inserts —

उदितन वैरिनिमिरद्रुग्गभिनय
 सत्र नाथ विक्रममयूखमालिना ।
 निहितास्त्रया महति शोकसागरे
 जगतीन्द्र कौसल्यपते पुरन्ध्रय ॥

It is evident from this that I repeats the second half of 18th stanza and the first half of the 19th stanza.

१९२

नवसाहस्राङ्कचरितम् ।

[दशमः

उदितेन वैरितिमिरद्बुद्धेः श्रभितस्
 तव नाथ विक्रममयूखमालिना ।
 गमिताः प्रभावलयशून्यतां छैटि-
 त्यपरा॒न्तपार्थिववधुमुखेन्दवः ॥ १९ ॥

अतिबेलमुत्तुरुदिगन्तवार्तिना
 ममरश्रमाभ्युदितपर्मविन्दुना ।
 शरदिन्दुनिर्मलमपायि भूभृताम्
 अक्षिपन्नपौत्रपतितं स्वया यशः ॥ २० ॥

निजरन्भगोपनपटीयसाश्रितः
 पररन्भदृष्टिपटुषारषक्षुपा ।
 नयभिन्नमाहसभुवा भुवस्तले
 भवता मर्ग कथय को विरुद्धघने ॥ २१ ॥

नरदेव देवमभिकृत्य या विपन्
 निपणायवन्तिविपये कथञ्चन ।
 शिगिर्मुक्तमन्त्रक्षिपा विज्ञान्यते
 नव सा वगिष्टमन्त्रा पुरोभवा ॥ २२ ॥

इति किञ्चिदेव न तव स्वमण्डले
 नृप चिन्त्यमरुद्युदितशक्तिसम्पदः ।
 अधुना तु नीतिनिहितेन चेतसा
 फणिलोककृत्यामिदमेव चिन्त्यताम् ॥ २४ ॥
 प्रभुशक्तिरुद्यमपरत्वमर्पितै-
 त्रिजगच्चमत्कृतिरहङ्कृतिश्च सा ।
 अमुरस्य तस्य कथिता नरेन्द्र ते
 नगरा च मेकैलनगेन्द्रकन्यया ॥ २५ ॥
 अभिगम्य एव स तवाधुना रिपुर्
 मरुतामुदारनिजकार्यसिद्धये ।
 श्रुतिलग्नगन्धगजशृङ्गिणः क्षणं
 नृप केसरी कथय किं विलम्बते ॥ २६ ॥
 नत्रसाहसाद्, न तत्रां श्मुरादहं
 कलयामि सम्प्रति किमप्यतादृशम् ।
 विधुतिः कदाचन त्रिभो न भूभृतः
 कलविद्धपक्षपत्रेण शङ्कस्यते ॥ २७ ॥
 भवता यदोच्चलिने एष दक्षिणश्
 चरणस्तदैव सुरवैरियोपिताम् ।
 विगलन्ति देव नयनोदविन्द्रवः
 शरदिन्दुपाण्डुनि कपोलमण्डले ॥ २८ ॥

१ I. substitutes ए for चे, while T. निहितेन for निहितेन २ T. reads 'म
 रित' for 'मरित'. ३ T. reads 'वेत्त' for 'वेत्त'. ४. K. reads 'परमा-
 राम' for 'मरुतामुदा' ५ I reads 'श्रुति' for 'श्रुति'. ६ K. reads 'नय'
 for 'नृ' ७ T. reads 'नय' for 'नय'. ८ I reads 'संपदि' for 'संपदि' ९ h.
 reads 'शङ्कये' for 'शङ्कये'

उदितेन वैरितिमिरद्बुद्धेऽभितस्
 तव नाथ विक्रममयूखमालिना ।
 गमिताः प्रभावलयशून्यतां छटि-
 त्यपरान्तपार्थिववधूमुखेन्दवः ॥ १९ ॥

अतिवेलमुत्तरदिगन्तवर्तिना
 समरश्रमाभ्युदितधर्मबिन्दुना ।
 शरदिन्दुनिर्मलमपायि भूभृताम्
 असिपन्नपात्रपतितं स्वया यशः ॥ २० ॥

निजरन्ध्रगोपनपटीयसाभितः
 पररन्ध्रदृष्टिपटुचारक्षुपा ।
 नयभिन्नसाहसभुवा भुवस्त्वले
 भवता समं कथय को विरुद्धयते ॥ २१ ॥

नरदेव दैवमधिकृत्य या विपत्
 निपतत्यवन्तिर्विषये कथञ्चन ।
 शिखिर्मुक्तमन्लहविषा विहन्यते
 तव सा वसिष्ठमहसा पुरोधसा ॥ २२ ॥

नृप वासराणि निरुपप्लवाः प्रजाः
 सुखमात्मकर्मणि रता नयन्ति यत् ।
 विजयं जयैकसुहृदोऽस्य सर्वदा
 ननु कार्मुकस्य तव तद्विजृम्भितम् ॥ २३ ॥

१ I reads 'दुर्मानितस्' and T. 'प्रमानितस्'; both for 'दृष्टाऽभितस्' २ I. reads 'दृष्टिनि' and T. 'दृष्टिनि' for 'दृष्टिनि' ३ K. and T. read 'पत्र' for 'पात्र'. ४ I° reads 'इयवसि' for 'इयवसि'. ५. K. reads 'मुक्त' for 'मुक्त' and I. 'सप्त' for 'मन्त्र'. ६. I. reads 'न नु' for 'ननु'

इति किञ्चिदेव न तव स्वमण्डले
 नृप चिन्त्यमस्युदितशक्तिसम्पदः ।
 अधुना तु नीतिनिहितेन चेतसा
 फणिलोककृत्यामिदमेव चिन्त्यताम् ॥ २४ ॥

प्रभुशक्तिरुच्यमपरस्वमर्षितै-

त्रिजगच्चमस्कृतिरहङ्कृतिश्च सा ।

असुरस्य तस्य कथिता नरेन्द्र ते
 नगरी च मेकैलनगेन्द्रकन्यया ॥ २५ ॥

अभिगम्य एव स तवाधुना रिपुर्
 मरुतामुदारनिजकार्यसिद्धये ।

श्रुतिलग्नगन्धगजगुहितः क्षणं
 नृप केसरी कथय किं विलम्बते ॥ २६ ॥

नवसाहस्राद्, न तवां सुसाटहं
 कलयामि संश्रति किमप्यतादृशम् ।

विधुतिः कदाचन विभो न भूभृतः
 कलत्रिङ्गपक्षवनेन शङ्क्यते ॥ २७ ॥

भवता यदोच्चलिन एव दक्षिणशु
 चरणस्नदैव सुरत्रैरियोषिताम् ।

त्रिगलन्ति देव नयनोदविन्द्वः
 शरदिन्दुपाण्डुनि कपोलमण्डले ॥ २८ ॥

१ I. substitutes व for अ, while T. निहनेन for निहितेन २ T. reads 'म
 रित' for 'परित' ३ T. reads 'मेलन' for 'मेहन'. ४. K. reads 'परवार-
 राम' for 'भरतामुशा' ५ I. reads 'शुक्ति' for 'शुहित' ६ K. reads 'जव'
 for 'नृ' ७ T. reads 'नवा' for 'नवा' ८ I reads संश्रति for संश्रति ९ h.
 reads 'एकवने' for 'एकवने'

विजयैकसद्गानि गुणः शरासने
 तव योवदत्र न नृपाधिरोहति ।
 गुहिनच्छटाधवलचामरस्मिता
 विलसन्ति तावदसुरालये श्रियः ॥ २९ ॥
 कनकारविन्दमरविन्दलोचन
 प्रणयेन नैव स समर्पयिष्यति ।
 सुरनिर्जयार्जितमदावृते श्तरं
 लभते न सोम किल तादृशां हृदि ॥ ३० ॥
 भवतः कुतोऽपि नृप यावदागमं
 न स वेत्ति तावदभियोक्तुमर्हसि ।
 सहसाऽन्यथा रहसि मन्त्रिबोधितः
 परितः स्वदुर्गघटने यतिष्यते ॥ ३१ ॥
 कृतनूतनार्गलकपाटसंस्पृष्टां
 सुभटैरुदायुधकरैरधिष्ठिताम् ।
 परितस्सुखातपरिखां पुनः पुरीं
 रचितैकदुर्गमपथां विधास्यति ॥ ३२ ॥
 बालितेऽपि किञ्चन धनुःपरिग्रहे
 भुवनत्रयप्रथितसाहसे त्वयि ।

१ T substitutes यत्र for यावदत्र omitting two letters २ I reads
 असुरालये श्रिय and T. असुरालयश्रिय both for असुरालये श्रिय ३ T.
 reads धाम for साम ४ I. reads वसवन्वसावे° for न सर्वेऽन्त ताव° ५ T reads
 लय and I मन्त्र° for मन्त्रि°. ६ I. omits four letters here and substi-
 tutes सुदुर्गघटने यतिष्यते for परितः स्वदुर्गघटने यतिष्यते, while T wrongly reads
 लयने यतिष्यते for घटने यतिष्यते ७. I and T read °कपाट° for °कपाट°.
 ८ K. reads सु° for स, while I. substitutes वा for स्वा ९ I. reads प-
 लिते for बलिते.

अपि जायते धृतिविपर्ययो हरेर्
 असुरेषु कैव गणना तपस्विषु ॥ ३३ ॥
 नियतं नरेन्द्र, विदधत्फणामणि-
 स्फुरदंशुसूत्रितनवातपं नभः ।
 सुरवैरिवीर्यदृढमत्सरं पुरः
 फणिसैन्यमोजिभुवि ते भविष्यति ॥ ३४ ॥
 अधुनैव तेऽत्र निजतां व्रजन्ति वा
 सुभद्राः स्वयं विधिवशेन केचन ।
 कपयः पुरा रघुपतेर्यथा वने
 हनुमत्पतङ्गतनयाङ्गदादयः ॥ ३५ ॥
 यदुदीरितश्च पुरुकुत्सकान्तया
 सरितौ शसि वङ्गमुनिदर्शनम्प्रति ।
 प्रतिभाति किञ्चन ममैव तत्र ते
 किमु निर्मुखेद्भित्तिविदस्तदिद्भितम् ॥ ३६ ॥
 अथवैक एव विभुरस्यरेर्वधे
 ननु धामं तत् स्फुरति शार्ङ्गणस्त्वयि ।
 उदितक्रुधस्त्रिपुरदाहडम्बरे
 शरतामवाप किल यत् पिनाकिनः ॥ ३७ ॥
 अवलोकयामि शकुनं यथा तथा
 तदवैमि पद्मलदृशास्सभान्तरे ।

१. I. reads आवि° for आजि°. २. T. reads तेन for तेऽत्र ३. T. reads
 'धिर्पं कुनुरदर्शनं for 'ति वङ्गमुनिदर्शनं ; while I. substitutes 'दिक्रम° for उस्ति
 वङ्ग°. ४. I. reads °येव for एव ५. I. reads तत् स्फुरति सा दुर्हिणस्त्वयि
 for तत् स्फुरति शार्ङ्गणस्त्वयि.

न चिरादुपोढपुलकेन पाणिना
 कनकारविन्दमवतंसयिष्यसि ॥ ३८ ॥
 त्वमिहैव नाथ मणिधाम्नि तिष्ठे वा
 न हि नाम तादृशमिदं प्रयोजनम् ।
 असुरं निहत्य सहसैव तत्क्षणाद्
 अहमानयामि तपनीयपङ्कजम् ॥ ३९ ॥
 विजयी यदस्मि समरेषु जित्वराः
 प्रभवन्ति तत्र तव पादपांसवः ।
 अरुणो यदन्धतमसं निषेधति
 स्फुरितं नराधिप तदर्कतेजसाम् ॥ ४० ॥

नायकवाक्यम् ।

मसृणोक्तिपल्लवितभ्रीतिविक्रम-
 श्रेमामित्युदीर्य विरते रमाङ्गदे ।
 स सरस्वतीमुखररत्ननूपुर-
 ध्वनिपेशलं नृपतिराददे वचः ॥ ४१ ॥
 स्वदृते मुखात् मुखनिरस्तसंशय-
 मसरेयमुल्लसति कस्य भारती ।
 शशालदमणः परमखर्वशर्वरी-
 तिमिरच्छिदुच्छलेति कान्तिकन्दली ॥ ४२ ॥
 तव वेदि पौरुषमहं खया विना
 न यर्षुःस्थितिं क्वचन कर्तुमुसन्ने ।

१ B reads तिष्ठयान् and T. तिष्ठता वा for तिष्ठ वा न २ K reads अरुणो
 वलङ्घ्ये and T. अरुणाद्वय भे° for अरुणा वलङ्घ्ये°. ३ T reads "तम" for "तम".
 ४ T. reads मूल° for मुख°. ५ T reads उल्लसति for क्वचनसति ६. B
 and I reads कुन for वपु°.

धनुषीव दीर्घगुणसद्गते यतस्
 त्वयि मे दृढप्रणयैवासितं मनः ॥ ४३ ॥
 गमने तदेहि सहितौ यतावहे
 झटिति त्रिविष्टपरिपोः पुंसीम्प्रति ।
 अपदे येदुद्यमकथाविरोधिनी
 न हि सिद्ध्ये भवति दीर्घसूत्रता ॥ ४४ ॥

शुकवाक्यम् ।

इति पाठवर्तितनमुदीर्य मौनवान्
 अभवत् स मालवकुरङ्गलाञ्छनः ।
 त्वरयाऽर्धतीर्य स च रत्नपञ्जरात्
 पुरतःशुकोऽस्य पुनरित्यभाषत ॥ ४५ ॥
 गृणु शङ्खचूडशुचिवंशभूरहं
 नृप, रत्नचूड इति नागदारकः ।
 उदपादि कण्वमुनिशिष्यशापतः
 शुकता ममेयमनिमीलितस्मृतिः ॥ ४६ ॥
 प्रणयोक्तिभिर्मुनिरथ प्रसेदिवान्
 इति मे स शापतिमिरावधि व्यधात् ।
 वैशिनां ह्यो मतिषु नाऽऽसते चिरम्
 जलविमुषश्च नृप संस्यसृचिषु ॥ ४७ ॥

१ I. reads 'प्रणयि' for 'प्रणय' २ I reads 'पुरि रिपो' for 'रिपो पुरिम'
 ३ I reads 'यमुद्यम' for 'यदुद्यम' ४ B reads 'विनीय, T. and I. निरीय for
 अनतीर्य ५ B reads 'शुचिभूरह' for 'शुचिवशभूरह' omitting two letters,
 while T. 'शुचिषहभूरह' for the same ६ I. reads 'परि' for 'मनि' ७ I
 reads 'वृ विधात्' for 'वधि व्यधात्' ८ T. reads 'वशिना' for 'वशिना' ९ B
 and T. read 'सस्य' for 'सस्य'.

नवसाहस्राङ् चरितम् ।

त्वमफल्गु नेद्यसि शशिप्रभान्तिकं
नवसाहस्राङ् नृपतेर्यदा वचः ।
निधेत भविष्यति तदा कुमार ते
शुकरूपरूपपरिवर्तनोत्सवः ॥ ४८ ॥

तदनङ्गपेठशर सन्दिश स्वयं
शनैः किमप्युसगालिकाम्प्रति ।
हृदि यन्निधाय सहस्रैव याम्यहं
फणिनामनघमणितोरणां पुरीम् ॥ ४९ ॥

अथि मौनमेतदवनीन्द्र मुच्यतां
द्रुतमुच्यता च क्रिमिय मयि त्रेषा ।
पृथगस्मि देव नहि ते परिच्छदान्
उचितं न तन्मयि रहस्यगोपनम् ॥ ५० ॥
नायकशक्यम् ।

इति रत्नम् जल्पति शुक्लैश्च विस्मयात्
अपि विस्मयं परमवाप पार्थिवः ।
अवदत्त पञ्जरमिवास्य कल्पयन्
देवनाशुभिः स्फटिकगुधिकौमले ॥ ५१ ॥
विपदं विलोभ्य तत्र दुग्मलामिमां
—लि गतश्च गग दृश्यते मनः ।

पतितं कुकूलदहने न कस्य वा
मृदुमालतीमुकूलमाल्यमांधये ॥ ५२ ॥

नायिकाप्रति सन्देशः ।

घटितं विधेरिदमर्जर्यमावयोर्
नै रमाद्भूदान्मम सखेतिरिच्यसे ।
इदमार्य तच्चयि विमुक्तयन्त्रणो
ननु सन्दिशामि हरिणीदृशम्प्रति ॥ ५३ ॥

विस्तेषुपि मेघत्तिमिरे नत्ताङ्गि मे
न गतासि लौचनपथं यदा तदा ।
फणिलोकभूमिमतिदुर्गमामिमाम्
अविशं तवानुपदमेव सुन्दरि ॥ ५४ ॥

नगरं त्वदात्तहृदयोऽपि भोगिनाम्
अहमागतो नै मृगदीर्घलोचने ।
श्रुतयेन्दुसूतिसरितोन्यैतो हतः
सहसैव हेमशतपत्रवार्तया ॥ ५५ ॥

अतिपाटलाधरमवाञ्छितं ह्रिया
स्मितकान्तिमत् स्तिमितरनेकुण्डलम् ।

१. T. reads 'मावये' for 'मांधये'. २. T. reads 'मजदय' for 'मजर्य'. ३. I. omits न. ४. T. reads 'आये हरदयेरेमुक्तयन्त्रिण' (or 'आये हरदयि विमुक्तयन्त्रिणो. ५. I. and T. read 'मृदु' for 'ननु'. ६. B. substitutes 'य' for 'न'. ७. B. reads 'इह' for 'इत्यतो'. ८. B. reads 'हृदयताञ्छान्तया' for 'हेमशतपत्रवार्तया'. ९. T. reads 'मवाञ्छितं भिया स्मितकान्तिमस्तिमित' for 'मवाञ्छितं ह्रिया स्मितकान्तिमत् स्तिमित'. १०. B. reads in the margin 'कुण्डलम्' for 'कुण्डलम्'.

तदपाङ्गसङ्कलितलोचनोत्पलम्
फणिलोककौमुदि मुखं स्मरामि ते ॥ ५६ ॥

द्वितये द्वयेन सहसोज्झितस्तदा
शाशिसूतिसिन्धुपुलिनोदरे शरः ।

जगदेकविभ्रमभुवा भुवस्तले
सुतनु त्वया मायि च पुष्पधन्वना ॥ ५७ ॥

धृतमूर्भिहस्तनिवहेन रेवया
नेनु फेनकान्ति करभोरु मे पतत् ।

विषये दृशोरुपदेशं मनश्शाला-
लिखितैकहसमित्युनं तवांशुकम् ॥ ५८ ॥

मणिकान्तिलुप्ततिमिरे रसातले
भवतीमिहानुसरता तनूदरि ।
अवलोकितान्यथ मया पदानि ते
सहसा सुवर्णसिकताङ्किते पथि ॥ ५९ ॥

सरले झटित्युदितकार्यदोर्लता-
गलितानि रत्नवलथानि ते मया ।

कथमप्युदश्रुपृपत्तं पदे पदे
चकितेन चन्द्रमुखि वीक्षितानि च ॥ ६० ॥

१ T. and I read सङ्कलितलोचनम् for सङ्कलितलोचनोत्पलम् while in the margin B substitutes 'सङ्कलित' for 'सङ्कलित' २ T. reads मुख स्थले for भ्रमस्तल ३ B reads मय for तनु ४ T reads 'देश' for 'दृश' ५ B and K. read रथिसैक for लिखितैक ६ I reads शमिति and T रुगिति for शरिति ७ T. reads वीक्षितानि for वीक्षितानि and B substitutes ते for च.

मनसा किंमालिखति किं समाचर-
त्यधुना किमिन्दुवदना च वक्ति सा ।
इति मे अविद्य भवतीं प्रवृत्तया
हृदयं मशल्यमिव हन्त चिन्तया ॥ ६१ ॥

परितापवत्यद्विरलोल्लसत्प्रभा-
तुहिनच्छटाभिरसिनाब्जलोचने ।
शरदिन्दुदीधितिकलापसुन्दरम्
तव हार एव हृदि सिञ्चनीव माम् ॥ ६२ ॥

कथय प्रिये निहितसान्द्रचन्दन-
द्रवशीतलोञ्ज्वलकरा कुचद्वये ।
मम हारयाद्विरपि मा सखीव किं
मदनाभितापमपद्रूकरोति ते ॥ ६३ ॥

क्षणमप्यहो पतसि मे शुचिस्मिते
न समुत्सुकस्य तव विस्मृतेः पथि ।
झटिति प्रविश्य हृदये ममाश्रु किं
लिखितामि पद्ममुखि पुष्पकेतुना ॥ ६४ ॥

१ B reads मया? for किमा? २ B reads हृदये for हृदय, while k reads हृदय प्रविशति for हृदय मशुन्यति ३ B and I read विनिव? for नि-
रिव? ४ B and k read मदनानिवार? for मन्वानिवार? ५ T mutilates one
letter before करोति, while I omits म and gives in the marginal cor-
rection ६ T reads नरति for पतसि ७ L reads झटिति and T रिति
for झटिति B has lost the remain १३ portion of this stanza from the
word झटिति to the end, and then the three cantos, namely, 11, 12
13 and then the 23 stanzas of the 14th and 21 letters of the first line of
24th stanza

समुद्रहन्ती खवदञ्जनाश्रु-
 धारोत्करइयामितकङ्कणेन ।
 करारविन्देन मुखेन्दुबिम्बम्
 औषाण्डुरक्षामकपोलेभित्ति ॥ ६५ ॥
 नवे नवे पङ्कजिनीपलाश-
 मृणालहारादिसनाथपार्श्वे ।
 प्रवाललीलास्तरणे निषण्णा
 सिंहासने मन्मथपार्थिवस्य ॥ ६६ ॥
 बालप्रवालाश्रुपाटलस्य
 लावण्यरत्नाकरकौस्तुभस्य ।
 उदूष्मणा निःश्वसितेन कान्ति
 कदर्ययन्ती दशनच्छदस्य ॥ ६७ ॥
 अनल्पसङ्कल्पविकल्पजाल-
 विलोडनैर्न स्वमपि स्मरन्ती ।
 ससाध्वसेनाविरतं मया त्वम्
 उत्प्रेक्ष्यसे पन्नगराजपुत्रि ॥ ६८ ॥

कलापकः ।

ब्रूमः कियन्नय कथञ्चन कालमल्पम्
 अत्राव्यजपत्रनयने नयने निमील्य ।
 हेमाम्बुजं तरुणि तत्तरसां स्पृष्ट्व
 देवद्विपो व्यर्ण इत् ॥ ६९ ॥

भद्रैतद्भ्रज रत्नचूडानिविडप्रेमार्द्रमस्मद्वचस्
 तस्यास्तत्र कुरङ्गशावकदृशः कर्णावतंसीकुरु ।
 शापान्ते श्रुत विस्मरिष्यसि यदि श्रातस्तदेकं किम-
 प्यादाथ स्वयमेव तत्प्रतिवचः पार्श्वं ममाञ्जयेष्यसि ॥७०॥

इति नरपतेः स्वान्ते कृत्वा मनोमृगवागुरां
 गिरमुदकमन्निखिन्नाभे नभस्यशनेः गुकः ।
 चिरविनिर्हितां दृष्टिं तस्मान्निवर्त्य तयोत्सुको
 झटिति गमने देवोऽप्यासीत्स साहसलाञ्छनः ॥ ७१ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तमूनोः परिमलापरनामः पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये रत्नचूडसम्प्रेषणो नाम दशमः
 सर्गः ॥ १० ॥

१. I. reads नई for योइ, whole K. omits these two letters. २. T. reads शान्तः for श्रान्तः. ३. K. and T. read नरपात for नरपते. ४. T. reads 'चिरहितां for 'विनिहिता. ५. I. reads झगिति and T. झगिति for झटिति. ६. T. reads कान्तिदामस्य शूनो साहसाङ्कचरिते रत्नचूडिनसम्प्रेषण नाम नवमः सर्गः and I. इति परिमलस्य नवसाहस्राङ्कचरिते रत्नचूडसम्प्रेषणो दशमः सर्गः.

अथैकादशः सर्गः ।

शत्रुजयार्थं प्रस्थानम् ।

अथ विभ्रत् सरोरण हृदयेन कृशोदरीम् ।
स प्रतस्थे महीनाथः करेण च धनुर्लताम् ॥ १ ॥
इन्द्रनीलप्रतोलीतः स निर्गच्छन्पतिः श्रिधः ।
तत्कान्तिदेयामतां गत्वा क्षणं कृष्ण इवावभौ ॥ २ ॥
आसन्नपद्मसरसा कुसुमानम्रशाखिना ।
स नर्मदोषदिष्टेन गन्तुं प्रववृत्ते पथा ॥ ३ ॥
यान्तमेकाप्तशिशिप्रास्सभीसस्तं सिधोविष्टे ।
एला-लवङ्ग-कङ्कोले-जातीफलसुगन्धवः ॥ ४ ॥
चक्रुस्तस्यानिलस्पर्शकणत्काञ्चनपल्लवाः ।
गौक्तिकस्तवकस्मेरा विस्मयं रत्नवीरुधः ॥ ५ ॥
अमन्दमारुताक्षेपमुक्तमुक्ताफलच्छलात् ।
घेनद्वंशलता मूर्ध्नि तस्य लाजानियौकिरन् ॥ ६ ॥

१. Tr. mutilates the following :—

अथ विभ्रत्सरोरण हृदयेन कृशोदरीम् ।

स प्रतस्थे महीनाथः करेण च धनुर्लताम् ॥ १ ॥

२. T. reads मन्निभ्रवम् and I. पतिश्रिधः for पति श्रिधः ; while Tr has this line thus —

अगलन् कुसुमव्याजात्तस्मिन्नभ्यर्णगामिनि ।
 पातालकल्पवृक्षाणामानन्दाश्रुलवा इव ॥ ७ ॥
 अरविन्दमुसक्रोडक्रीडन्मुखरपद्पदा ।
 अनामयमिवापृच्छत्तमभ्यागतमञ्जिनी ॥ ८ ॥
 शशिप्रभाक्षिविस्तारसंवादिन्यः पदे पदे ।
 त किमप्यार्द्रता निन्युरररंथहरिणोदृशः ॥ ९ ॥
 उपयुक्तामृतस्पर्धिर्नारिकेलफलोदकान् ।
 आस्वादितलवङ्गैला-पूग-नागलतादलान् ॥ १० ॥
 शैथ्यीरुतातनुस्वर्णकदलीमालपल्लवान् ।
 विष्टरीकृतविस्तीर्णचन्द्रकान्ताशिलातलान् ॥ ११ ॥
 तस्कालोचितकर्तव्यव्यावृत्तैरुमद्भदान् ।
 आवृत्तिविहितमेय फणिराजमुताकथान् ॥ १२ ॥
 हृदयन्यस्तकूपैरमृणालनेलिनीदलान् ।
 पुंस्कोकिलैरुलोह्लापजनितस्मरसञ्ज्वरान् ॥ १३ ॥

१ K reads तदा for इव २ T reads 'मुख' for 'मुख', while K,
 reads 'पद्पदा' for 'पद्पदा', and अपृच्छत्त and अञ्जिनी in plural form for
 अपृच्छत् and अञ्जिनी ३ Tr. reads 'प्रभोनि' for 'प्रभावि' and 'सम्बन्धिन्य'
 for 'संवादिन्य' ४ Tr reads 'रस्य' for 'रथ्य' and after it mutilates 5
 letters while I reads अरथ्ये for अरथ्ये. ५ T reads 'नारिकेलि', Tr
 नालिरर' and I 'नारिकेली' for 'नारिकेल' ६ Tr omits this line —

आस्वादितलवङ्गैला पूग-नागलतादलान् ॥ १० ॥

and substitutes for this the latter half of the twelfth stanza ७ T reads
 शय्या' for शय्या' ८ T reads विष्टरी' and K विष्टरी' for विष्टरी' ९ T
 omits the following line —

तरयान्लोचितकर्तव्यव्यावृत्तैरुमद्भदान् ।

१० Tr reads अथ्यन' for आवृत्ति' ११ Tr omits this following stanza —

हृदयन्यस्तकूपैरमृणालनेलिनीदलान् ।

पुंस्कोकिलैरुलोह्लापजनितस्मरसञ्ज्वरान् ॥ १३ ॥

१२ T reads 'कदली' for 'नलिनी' १३ I reads 'कथा' for 'कथो'

जाम्बूनदलतागुल्मेविहिताश्रयसौहृदान् ।

गच्छन् स तत्र कतिचिन्निवासान्व्यधिताञ्चनि ॥ १४ ॥

कुलकम् ।

वङ्कुमुन्याश्रमप्राप्तिः ।

सम्प्रार्पं पृथिवीपालः कालेन कियताञ्चयथ ।

सं कूलोपान्तविचरन्वङ्कु वङ्कुतपोवनम् ॥ १५ ॥

आश्रमवर्णनम् ।

हतं कुतूहलेनाञ्जं तदालोकनजन्मना ।

पतिं मध्यमलोकस्य तं जगाद रमाङ्गदः ॥ १६ ॥

सीमा संतीतिशब्दस्य संकुशाङ्काल्पपल्लवा ।

मैथिलीव श्रियं धत्ते कामप्याश्रमभूरियम् ॥ १७ ॥

इतो वान्ति हविर्धूमलतालास्यप्रदा इमे

मैरुतः पावनाः पक्षपुंसडाशसुगन्धयः ॥ १८ ॥

इतो हिरण्मयी भूमिस्तरवो हेमैवल्कलाः ।

उन्निद्रहेमपद्मानि पयांसीव पदे पदे ॥ १९ ॥

१. T. mutilates three letters after "गुल्म". २. Tr. mutilates three letters after. निरगाम् ३ T. does not insert this ४. T. and I. read स प्राप for सम्प्राप. ५. I. सङ्कुशान्तविचरन्वङ्कु and T. सङ्कुशोपान्तविचरन्वङ्कु both for सङ्कुशोपान्तविचरन्वङ्कु. ६ Tr. reads कौतूहलेनैव and K. and T. कुतूहलेनाहं for कुतूहलेनाहं ७ K. reads "मतीत्य for "सतीति." ८. K. reads सा कुशाङ्काल्प T. सङ्कुशाङ्काल्प and I. reads सङ्कुशाङ्काल्प all for सङ्कुशाङ्काल्प. ९. T. substitutes च for "व. १० K and T. read कुकम्. for महता. ११ K reads देवदत्ता. for देवदत्ता .

काकनन्नाङ्कमूर्धानः पश्येने गुन्निक्षया ।

वेदवः खण्डयन्ध्रव समिधश्च पदानि च ॥ २० ॥

अनथा सामे गायन्त्या स्वस्मंजयवानेयम् ।

इतः करोति कलहं द्युरुः सारिकया समम् ॥ २१ ॥

इदमत्राहुर्न पश्य मदङ्गिन्नां गजस्य यत् ।

गण्डलेखां नखाग्रेण शनैः कण्डूयते ह्रिः ॥ २२ ॥

प्रभामग्दलनयस्त्रनमसः शनैः पथि ।

तवापतन्नि पानाल्म्वयोर्भी मर्षयः ॥ २३ ॥

एषां द्विनयमेताभिः कपिलाभिर्ग्लङ्घनम् ।

उदजत्राङ्गणं गोभिर्जत्राभिर्गभिनदिशः ॥ २४ ॥

इतो गात्रपगवृत्तिभेदात्पि पन्पेनगन् ।

मुनेः शय्याकुशात्ति वान्तः कन्तूगिकामुगः ॥ २५ ॥

इतो व्ययमुपिः पश्य जैवारादलया ज्ञया ।

गवाङ्नुगन्थने मायं सन्धयेव द्विवाक्तरः ॥ २६ ॥

१. T reads पदव for पदव, while Tr reads सायन्नि for सण्डयन्नि and पग for पग and mutilates one letter after it. २. Tr. mutilates first four letters in this line and substitutes पु for म. ३. Tr reads अण् for अदम्. ४. L and Tr read वृ for वनव. ५. T. reads इदं द्युरुः इदं for इदमत्राहुर्न. ६. Tr. mutilates last five letters in this line, T. two letters after वनव and reads 'शा पथि and I हि इतो पथि for वनव पथि ७. Tr. mutilates first five letters in this line and T. reads नवापतन्नि for नवापतन्नि ८. Tr. reads पानाल्म्वयोर्भी for नवापतन्नि पानाल्म्वयोर्भी ९. T. reads द्विनयमेताभिः for द्विनयमेताभिः १०. Tr. mutilates first two letters. ११. T. reads 'नैः पथि' and Tr. and L. 'नैः पथि' for 'नैः पथि'. १२. Tr reads ज्ञया for ज्ञया. १३. Tr substitutes निपाका for द्विवाक्तर.

सहसैवातिथिः प्राप्तः कोऽप्ययं भवतामिति ।

प्य प्रेत्युदजं वक्ति ससम्भ्रममयं गुकः ॥ २७ ॥

अतः सम्प्रति वीक्षन्ते कौतुकोत्तानितेक्षणाः ।

त्वामिन्दुमिव पर्याप्तमण्डल मुनिकन्यकाः ॥ २८ ॥

भूदत्तस्मरसाम्राज्यं मुखश्रीतार्जितेन्दु च ।

आसामिन्दीवराक्षीणामलङ्कारो नवं वयः ॥ २९ ॥

मुक्तास्रः स्त्रीषु कन्दर्पो देवात्रानुशयादिव ।

शङ्के सन्त्येज्य कोदण्डमात्तदण्डस्तपस्यति ॥ ३० ॥

वङ्गमुनिदर्शनम् ।

तस्मिन्नित्युक्तवत्येव तथा सविधवर्त्मनि ।

नतः पृथ्वीशशङ्केन वङ्गुर्मुनिरदृश्यत ॥ ३१ ॥

अंसावत्यम्बिनीर्बिभत् सन्ध्याभ्रकंपिशा जटाः ।

प्रमृता इव निर्गत्य परमज्योतिषदिशाखाः ॥ ३२ ॥

दधद्यज्ञोपवीतेन सोमन्तितमुरस्थैलम् ।

जाह्नवीनिर्झरेणेव नभः प्रालेयपाण्डुना ॥ ३३ ॥

१ K. reads प्रमुदुग्वापनि for प्रमुदुग्वापनि, while Tr. mutilates these six letters and the correction has inserted प्रमुदुग्वापनि २. Tr reads पदपत्ने for पीपत्ने and K. मृदुग्वा for the same ३ T. reads 'क्षपात् for 'क्षपात् ४ T. reads 'साध्याप्यमुद' for 'साध्याप्यमुद'. ५ Tr. mutilates one letter ६ Tr. mutilates first three letters in this line and reads 'द्यम् for 'द्यम् ७ h. reads लया शक्ति' and T. लया शक्ति both for लया शक्ति ८ h. reads लय for लय ९ In I after क two letters are not clear enough to read They may perhaps be one after शिवा, पिशा or पिशा १० I. reads इदि for इदि ११ h. reads लयम् for 'द्यम्

शुद्धैकगुणमम्बुक्तामक्षमालां दधत् करे ।
 मूर्ता तीव्रतपःसिद्धिमात्मनः फलितामिव ॥ ३४ ॥
 योग-क्षेमोपपत्त्यर्थमुपविष्टः कुशासने ।
 नन्वेव मथिलीभर्तुरनित्यिर्नाम पार्थिवः ॥ ३५ ॥
 प्रियसोमः मदायुक्तः प्रियया चानमुयया ।
 पात्रमत्रिरिवोग्राणां तपसां तेजमामिव ॥ ३६ ॥
 स दृष्टिपथमायाति ययातिप्रनिमे नृपे ।
 तुनोप कस्य वा न स्यादाकृतिस्तस्य सा मुदे ॥ ३७ ॥
 ततः कृतप्रणामस्य तस्य प्रणतभृभृतः ।
 विदधे स विशाम्पत्युरातिश्रयमतिथिप्रियः ॥ ३८ ॥
 अथाद्दूरे मुखासीनः मुखामीने महीभृति ।
 इति सूनृतया व्रात्वा स वक्तुमुपचक्रमे ॥ ३९ ॥
 अद्य नः पुण्यबीजेन मुक्तो यत् सत्यमङ्कुरः ।
 ललाम लोकवितये येन त्वमवलोकितः ॥ ४० ॥
 तत्र शंसति सौभाग्यमभिजातेयमाकृतिः ।
 इन्द्रोः सुधानिधानत्वं ज्योत्स्नया यत् प्रतीयते ॥ ४१ ॥

१ K. reads शुद्धैकगुण', T' शुद्धै-गुण' and I' मुक्त्वैकगुण' all for शुद्धैक-
 गुण'. २ Tr substitutes 'मिव' for 'सीन'. ३ K reads 'कृत्यर्थ' for 'पश्यर्थ',
 while T. 'विष्ट' for 'विष्ट'. ४ T. reads अनुमूयया for अनमूयया ५ I and
 Tr read सादृशी for तस्य सा, while T. substitutes दा for सा ६ Tr-
 mutilates this half stanza.—

तस्य कृतप्रणामस्य तस्य प्रणतभृभृत १.

७. I reads प्रणत' for प्रणत'. ८ T reads तथा इन्द्रमुख्यासीन for अथाऽदूरे-
 मुख्यासीन ९ I. reads सौमन्यम् for सौभाग्यम्

यथा प्रदेशमायतैर्व्याक्तिं वज्राङ्कुशादिभिः ।
 षक्रवर्तीत्यनुक्तोऽपि चिह्नैस्त्वमनुमीयसे ॥ ४२ ॥
 त्वद्दर्शनोत्सवेनैवं कृतार्थं चक्षुरद्य नः ।
 विमुञ्चति शरच्चन्द्रे चिररूढामपि स्पृहाम् ॥ ४३ ॥
 हेतुद्वितयमेवात्र परमानन्दसम्पदः ।
 परब्रह्मोपलब्धिर्वा सद्गतं वा भवादृशाम् ॥ ४४ ॥
 अकृत्वा भवतः प्रउनं न स्यातुमहमुत्सहे ।
 धीरतां मम भिन्दन्ति यत् कौतुकरसोर्मयः ॥ ४५ ॥
 त्वया महीभृतामत्र वंशः केपामलङ्कृतः ? ।
 श्रोत्रपीयूषगण्डपः कानि नामाक्षराणि ते ? ॥ ४६ ॥
 अनेन गणिना सार्धं धनुषाञ्जुचरेण च ।
 केन कार्यातिभारेण स्वमेतामागतो भुवम् ? ॥ ४७ ॥
 रमाद्भद्राक्षयम् ।

इत्युक्त्वा विरते तस्मिन् राज्ञा सस्मितमीक्षितः ।
 स्थित्वा क्षणमुवाचेदमिद्धितज्ञो रमाद्भद्रः ॥ ४८ ॥

अर्जुदाचलवर्णनम् ।

ब्रह्माण्डमण्डपस्तम्भः श्रीमानस्यैवुदो गिरिः ।
 उपोढहसिको यस्य सरितः सालभञ्जिकाः ॥ ४९ ॥

१ T reads मुनि for व्याक्ति and Tr व्यक्त for the same २ I reads एतत्
 for एव ३ K reads चिररूढामपि स्पृहाम् for चिररूढामपि स्पृहाम् ४ I reads
 हेतुद्वितय for हेतुद्वितय ५ K reads निर न स्यातुमहमुत्सहे for न स्यातुमहमुत्सहे
 ६ Tr reads याऽय for केपाम and gives in the correction क स for the
 same ७ Tr reads 'गण्डप' for 'गण्डप' ; while K reads 'गण्डपिकृत' for
 'गण्डप यानि ८ K substitutes ते for च ९ K and T. read स्थित्वा for
 स्थित्वा १० T reads 'स. पर्वता गिरि for 'नस्यैवुदो गिरि ११ Tr reads
 'हसका and K 'हसिको both for 'हसिका , while T 'हसका for the same.

यः मूर्याशुशालाकस्य विश्वस्योपरि तिष्ठतः ।
 व्योमनीलातपत्रस्य दण्डत्वमधिरोहति ॥ ५० ॥
 आदातुमैवतंमाय स्वर्णदीहेमपुष्करम् ।
 येः सेन्द्रनीलकटको भुवो भुज उवोद्धृतः ॥ ५१ ॥
 शिखरासत्रनक्षत्रो लक्ष्यते यः प्रतिक्षपम् ।
 सशीकर उवोदस्तो हस्तः पातालदन्तिना ॥ ५२ ॥
 यस्य शूद्रेन्द्रनीलांशुश्याममादित्यमण्डलम् ।
 क्षणं पुटकिनीपत्रछत्राकृति विलोक्यते ॥ ५३ ॥
 नीलकण्ठत्रिया कामं कृतपञ्चाननस्थितिः ।
 यस्याग्रभूमिर्गोशित्र गुणोपतिपयोधरा ॥ ५४ ॥
 अधःसत्रहमेधेषु स्थिता यस्याग्रमानुषु ।
 प्रावृद्धिलासलास्थानामनभिज्ञाः कैलापिनः ॥ ५५ ॥
 इन्दुः कटकमाणिक्यं यस्य तुङ्गस्य भूमृतः ।
 भुवो यस्य च कान्ताया मैखलामणिरंशुमान् ॥ ५६ ॥
 कच्चित्कचित्पतन्त्यो यः कृष्णसारः शशित्रिपा ।
 कण्डूयत इवासत्रां शूद्रेण हि मूर्गी निशि ॥ ५७ ॥

१ Tr. reads 'मरंसा' for 'मरुतसाय' and mutilates one letter after it and substitutes n for ण २ T reads 'पुष्कर' for 'पुष्करम्' ३ T. reads 'दस्येन्द्र' for 'यं सेन्द्र'. ४ h reads 'इवाच्छ्रुत' for 'इवाद्धृत'; while Tr reads 'मुषा' for 'मुषा' ५ Tr. reads 'दन्तिना' for 'दन्तिना' ६ K reads 'कमन्तिनी' for 'पुटकिनी'. ७ Tr reads 'गुणोपति' for 'गुणोपति'. ८ T reads अय for अध ९ Tr. reads 'क्षिपत' for 'क्षिपत'. १०. K reads 'शिलपिडन' for 'कैलापिन' ११ Tr mutilates four letters after कच्चित्कच्चिन्, while T. reads पतन्त्यायः for पतन्त्यायः १२ T reads 'कृष्णधार' for 'कृष्णधार' and I. कृष्णधारधरि रिक्षा for 'कृष्णसार' शशित्रिपा १३ I reads 'शुभस्य निशि' for 'हि मूर्गी निशि'. while Tr. mutilates one letter before मूर्गी

पाण्डुः शरद्वनैरुर्ध्वमधस्तात्पीवनासितैः ।

यैः कैलास इवाभ्रिष्टः पीलस्त्यभुजमम्पदा ॥ ६८ ॥

हरयः शेरते यस्य मत्तेभवधनिस्सहाः ।

गुहासु नैखनिर्मुक्तमुक्तादन्तुरभूमिषु ॥ ६९ ॥

अलकच्युतमन्दारमकरन्दसुगान्धिभिः ।

अमर्त्यमिभुनक्रीडा निकुञ्जैर्यस्य मूच्यते ॥ ६० ॥

उदञ्चदिन्द्रचापानि नानारत्नांशुपल्लवैः ।

सानूनि यस्य सेवन्ते द्वये चित्रशिखण्डिनः ॥ ६१ ॥

पत्या सह वनान्तेषु विहरन्त्याऽद्रिकन्यया ।

नीयन्ते शोणतां यस्य शिलास्सालक्तके-पदैः ॥ ६२ ॥

प्रतिभान्ति पुरस्तेषु यस्य ब्रह्मिकवामनाः ।

शैलास्सुबेल-कैलास-महेन्द्र-मलयादयः ॥ ६३ ॥

वसिष्ठाश्रमवृत्तवर्णनम् ।

अतिस्वाधीननीवार-फल-भूल-समित्-कुशम् ।

मुनिस्तपोवनं चक्रे तत्रेदम्बाकुपुरोहितः ॥ ६४ ॥

हैता तस्यैकदा धेनुः कामसूर्गाधिसूनुना ।

कार्तवीर्यार्जुनेनेव जमदग्नेरनीयत ॥ ६५ ॥

१. Tr mutilates one letter before स २ Tr reads कैलास इव ससृष्टः for यः कैलास इवाभ्रिष्टः ३ K reads 'निसृष्टाः' for 'निसृष्टा ४ I omits one letter after गुहासु and reads खनिमुक्ति° for नखनिर्मु°, while Tr reads नगरी for नखनि° and mutilates two letters after ॥ ५ Tr reads यत्र for यत्र ६ T reads °चापादि for °चापानि ७ T. and I read दृष्टा for हता ८ K reads भतव्यत for भनीयत

स्युलाश्रुधारासन्तानक्षपितस्तनत्रल्कला ।

अमर्षपावकस्याभृद्भृत्सुस्मिदरुन्धती ॥ ६६ ॥

अथाथर्वविदामाद्यस्समन्त्रामाहुतिं ददौ ।

विकसद्विकटज्वालाजेटिले जातवेदसि ॥ ६७ ॥

ततः क्षणान् सक्रोदण्डः किरीटी काञ्चनाद्भदः ।

उज्जगामाग्निः कोऽपि सहेमकवचः पुमान् ॥ ६८ ॥

दूरं सन्तमसेनेव विश्रामित्रेण सर्वा हता ।

तेनानिन्ये मुनेर्धनुर्दिनश्रीरिव भानुना ॥ ६९ ॥

ततस्तापसकन्याभिरानन्दाश्रुलवाङ्कितः ।

कपोलः पाणिपर्यङ्कात् साश्रुलेखादपास्यन ॥ ७० ॥

परमारवंशवर्णनम् ।

परमार इति प्रापत् स मुनेर्नाम चार्थवत् ।

मीलितैतान्यनुपच्छत्रमातपत्रं च भूतले ॥ ७१ ॥

प्रैर्वर्तनातिविस्तीर्णभ्रततन्तुपरम्परः ।

पुगणकूर्मत्रोपं येश्चकागम्भोनिधेः पयः ॥ ७२ ॥

१. Tr. reads °मनवरमन्त्रा for °मनवरल्कला. २. Tr. omits the following:—

अमर्षपावकस्याभृद्भृत् सुस्मिदरुन्धती ॥ ६६ ॥

अथाथर्वविदामाद्य समन्त्रामाहुतिं ददौ ।

विकसद्विकटज्वालाजेटिले जातवेदसि ॥ ६७ ॥

ततः क्षणान् सक्रोदण्डः किरीटी काञ्चनाद्भदः ।

उज्जगामाग्निः कोऽपि सहेमकवचः पुमान् ॥ ६८ ॥

३. T. reads °मदाले for °जेटिले. ४. K. reads यत् for सा. ५. T. and Tr.

read दिव श्री for दिव श्री. ६. Tr. reads °दि सतन्नाश्रुलवा दम् for °दिगन्ना-

श्रुलवाङ्कितः; while K. reads °लवाङ्कित for °लवाङ्कित. ७. I. omits ten

letters after कपोलः, but they appear in the marginal correction. ८. Tr.

reads हुति for मुने. ९. T. reads पायवन् for चायवन्. १०. Tr. reads

किन्निमान्य for °मीलितान्य, while T. and I. आधिरस्य for आतपत्रं. ११. Tr.

reads द - - न्य for पवत्रितानि, while T. substitutes °भवि for

°भवि. १२. T. reads °समन्त्र for °समन्त्र. १३. Tr. reads दन् for द.

स्थापितैर्मणिपीठेषु मुक्ताप्रालम्बमालिभिः ।
 भूरियं यज्वना येन हेमयूपैरपूर्यत ॥ ७३ ॥
 प्रशान्तचिन्तासन्ताने चिरेण नमुचिद्विप्रैः ।
 अमोच्यतास्तदैत्यैर्न येनेर्ष्याकलहं शची ॥ ७४ ॥
 वंशः प्रववृते तस्मादादिरोजान्मनोरिव ।
 नीतः सुवृत्तैर्गुरुतां नृपैर्मुक्ताफलैरिव ॥ ७५ ॥
 तस्मिन् पृथुप्रतापोऽपि निर्वापितमहीतलः ।
 उपेन्द्र इति सज्जज्ञे राजा सूर्येन्दुसन्निभः ॥ ७६ ॥
 सदागतिप्रवृत्तेन सीतोद्धसितहेतुना ।
 हनूमतेव यशसा यस्याज्जलङ्घ्यत सागरः ॥ ७७ ॥
 शङ्कितेन्द्रेण दधत्ता पूर्तामवभृथैस्तनुम् ।
 अकारि यज्वना येन हेमयूपाङ्किता मही ॥ ७८ ॥
 अत्यच्छदशनोद्गच्छदंशुलेखातरङ्गिभिः ।
 दीर्घैर्यस्थारिनारीणां निःश्वासैश्चामरायितम् ॥ ७९ ॥
 तस्मिन् गते नरेन्द्रेषु तदन्धेषु गतेषु च ।
 तत्र वाक्पतिराजाख्यः पार्थिवेन्दुरजायत ॥ ८० ॥
 दीर्घेण चक्षुषा लक्ष्मीं भेजेत्प्रबलयस्य यः ।

शिथिलीकृन्जीवागा यस्मिन् कोपोन्नतध्रुवि ।
 निन्द्युडिगरासि स्तब्धानि न धेनूंषि नति नृपाः ॥ ८२ ॥
 वैरिभिन्न इति प्रापन्नन्म तस्माञ्जनाधिपैः ।
 कीर्तिभिर्भयस्य कुन्देन्दुविशदाभिः मदायितम् ॥ ८३ ॥
 पौलोमीरमणम्येव यस्य चापि त्रिलोकिते ।
 चक्रितैस्सरसाव दना राजहंसैरमुच्यत ॥ ८४ ॥
 श्रीसीयक इति क्षेत्रं यत्रासामुद्रभूततः ।
 दिलीपप्रतिमः पृथ्वीशक्तिमुक्ताफलं नृपः ॥ ८५ ॥
 लक्ष्मीरयोक्षत्रस्येव शंभिनैलेरिवाभिरुक्ता ।
 वैडजेत्यभवोदेवी कलत्रं यस्य भूरिव ॥ ८६ ॥
 अरण्डमण्डलेनाप्य प्रजासुगैर्मद्रोदयम् ।
 कलिमुन्नतमम येन व्यनीयत नृपेन्दुना ॥ ८७ ॥
 वशीकृनाक्षमालो यः क्षमामत्यायतां दधन् ।
 राज्याश्रममलञ्चके राजार्थिः कुञ्जचीवरः ॥ ८८ ॥
 स्मिनच्योत्सनादरिद्रेण वाप्येन्वाविमुवेन्दुना ।
 शशसुर्विजयं यम्य रंभादीमतिस्त्रियः ॥ ८९ ॥

१ I reads धनूषि रतिं नृपा for धनूषि नतिं नृपा . २ h. reads, नराधिप for अनाधिप . ३ h. reads विगुण मरशायिना, I विगुणानि मरशायिना and T. omits one letter and reads विगुण मरशायिनाम for विगुणानि मरशायिनाम् . ४. h. reads श्रीनायक and T. श्रीनायक both for श्रीसायक . ५ T. reads यन्त्र for शशि . ६ h. reads दरभे for ददत्र . ७ T. reads यत्र for यत्रय . ८. h. reads 'पौण्ड्रान् and I. 'पुण्ड्रान् both for 'पुण्ड्रैः . ९. T. reads कथान for वान् . १० T. reads वाग्वाव' and I वाग्वावयन for वाग्वाव' . ११ I am unable to find one proper number. T. reads रद्रसादी and I न(र)सुर्वादी for रद्रसादी, while T. substitutes 'यत्र for पान .

अकङ्कणमकैयूरमन्नूपुरमखिलम् ।

ह्रूणावरोधवैधव्यदीक्षादानं व्यधत्त यः ॥ ९० ॥

नायकवर्णनम् ।

अयं नेत्रोत्सवस्तस्मात् जज्ञे देवः पितृप्रियः ।

जगत्तमोपहो नेत्रादत्रैरिव निशाकरः ॥ ९१ ॥

श्रीमैद्राक्पतिराजोऽभूद्ग्रँजो ऽस्याग्रणीस्सताम् ।

सगरापत्यदत्ताब्धिपरिखायाः पत्तिर्भुवः ॥ ९२ ॥

अतीते विक्रमादित्ये गतेऽस्तं सातवाहने ।

कविमित्रे विश्राम यास्मिन् देवी सरस्वती ॥ ९३ ॥

चक्रिरे वेधसा नूनं निर्व्याजौदार्यशालिनः ।

ने चिन्तामणयो यस्य निर्माणे परमाणवः ॥ ९४ ॥

यशोभिरिन्दुगुचिभिर्यस्याच्छतरवारिजैः ।

अपूर्यतेयं ब्रह्माण्डगुक्तिमुक्ताफलैरिव ॥ ९५ ॥

श्रियं नीलाब्जकान्त्या यः प्रणयिभ्यो ददौ दृशा ।

अरातिभ्यश्च सहसा जह्रे निखिंशलेखया ॥ ९६ ॥

अंमस्सवल्कलग्रन्थिः सँजटापह्वं शिरः ।

चक्रे येनाहितस्त्रीणामक्षमूत्राङ्कितः करः ॥ ९७ ॥

१. T. reads भूषेऽङ्क for हताव°. २. T. reads देवपति and I. देवपितृ° for देव पितृ°. ३. I. reads श्रीमद्रूपलनपो° for श्रीमद्राक्पतिराजो°. ४. I. reads अग्रणे श्याग्रणी for अग्रणेऽग्र्याग्रणी, and T. श्याग्रणी गताम् for श्याग्रणीःगताम् ५. T. reads विनया° for विक्रमा° and K. विश्रामापत्ये for विक्रमादित्य ६. K. reads निर्माण° for निर्माणे ७. T. reads अपारह्वं for अंजटापह्वं.

पुरं कालक्रमात्तेन प्रस्थितेनाम्बिकापतेः ।

मौर्वीकिणाङ्कवत्यस्य पृथ्वी दोष्णि निवेशिता ॥ ९८ ॥

प्रज्ञास्ति परितो विश्वमुज्जयिन्यां पुरि स्थितः ।

अयं ययाति-मान्धातृ दुप्यन्त-भरतोपमः ॥ ९९ ॥

अनेनास्तः कपोलेषु पाण्डिमा रिपुयोपिताम् ।

समाहृत्येव तैर्द्वर्तृयशसो बाहुशालिना ॥ १०० ॥

✓सदा समकरस्यास्य लक्ष्मीकुलगृहस्य च ।

सिन्धुराज इति व्यक्तं नाम दुभ्योदधेरिव ॥ १०१ ॥

अनेन विहितान्यत्र यत् साहसशतान्यतः ।

नवीनसाहसाङ्कोज्यं वीरगोष्ठीषु गीयते ॥ १०२ ॥

✓विन्ध्यान्तश्चरताग्नेन मृगयासक्तचेतसा ।

कन्याशशिप्रभा नाम नागसूतिरदृश्यत ॥ १०३ ॥

अदृश्यैरथ सा नागैरस्य पार्श्वदनीयैत ।

तामन्वेष्टुं प्रविष्टेर्न कुतूहलबलादिह ॥ १०४ ॥

समणिस्तम्भमग्रे ऽथ दृष्टं धाम हिरण्यम् ।

तत्र मुर्ता ततस्सिन्धुरिन्दुसृतिर्विलोकिता ॥ १०५ ॥

१. Tr reads °दणकिणाङ्कस्य for °किणाङ्कवत्यस्य २ I reads °मुज्जयिन्या for °मज्जयिन्या. ३ Tr and I. read नद्वर्तृ for तद्वर्तृ, while T. reads °यसरा for °यशसो and Tr °शान्ति for °शालिना ४. T. reads विक्रमाके for सिन्धु-राज. ५. Tr. reads विततानि for विहितानि ६. Tr. reads विन्ध्यान्तरिचरता तेन for विन्ध्यातश्चरताग्नेन. ७ In Tr there appears a space of mutilated one line after this line and by the context we agree with it, but in T. and I there is no any proof for it ८. T. and I. read प्रविष्टोऽथ कुतूहलबलात् for प्रविष्टेन कुतूहलबलात्.

अकृताऽऽतिथ्यमेतस्य भक्तिनग्नस्य सा ततः ।
 नीता पृष्टेन चैतेन स्वैवार्तायामभिज्ञताम् ॥ १०६ ॥
 ततोऽवज्जाङ्कुशौद्यानहेमाञ्जाहतिसाहसम् ।
 हेतुश्शशिप्रभावातोर्विवृत्यावेदिनस्तया ॥ १०७ ॥
 अमूचयत् प्रसङ्गेन त्रिविष्टपरिपोरथ ।
 उदग्रमसुरेन्द्रस्य वीर्यं वज्जाङ्कुशस्य सा ॥ १०८ ॥
 ततस्तम्प्रत्यमर्षोऽस्य झटित्यङ्कुरितो हृदि ।
 अन्यत्र वीरवृत्तेर्यदयमेकान्तमत्सरी ॥ ११९ ॥
 पन्थाः पुरोऽसुरस्याऽथ प्राञ्जलेशशंसितस्तया ।
 अमूच्यताप्रतश्चैतदमोघं दर्शनं तव ॥ ११० ॥
 अयेदं रत्नवलयं दत्त्वास्मै सममाशिषा ।
 कान्ता तिरोहिता सा चं पुरुकुत्सस्य भूपतेः ॥ १११ ॥
 अयेतेन गृहीतेयं यात्रावज्जाङ्कुशम्प्रति ।
 एषा च सुकृतेर्दृष्टा पादपद्मद्वयी तव ॥ ११२ ॥
 वङ्कुमुनिवाक्यम् ।

इत्युक्त्वा सृक्तिचतुरो किरसाम रमाङ्गदः ।
 आददे मुनिरप्युद्यन्तांशुशंवलं वचः ॥ ११३ ॥

१. T reads एवसातायामभिज्ञता for स्ववार्तायामभिज्ञताम् २. Tr. omits the following. —

अमूचयत् प्रसङ्गेन त्रिविष्टपरिपोरथ ।
 उदग्रमसुरेन्द्रस्य वीर्यं वज्जाङ्कुशस्य सा ॥ १०८ ॥
 ततस्तम्प्रत्यमर्षोऽस्य झटित्यङ्कुरितो हृदि ।
 अन्यत्र वीरवृत्तेर्यदयमेकान्तमत्सरी ॥ १०९ ॥
 पन्थाः पुरोऽसुरस्याऽथ प्राञ्जलेशशंसितस्तया ।

३. K reads अयत्नं म हृदि. ४. K and I read नीर्यं for वीर्यं. ५. I reads अथ for च. ६. K reads 'अयत्नं' for 'अयत्नं'.

अहो पुराणराजर्षिसन्तानकथयैतया ।

पुण्यया हेतमात्मानमधुना मन्महे वयम् ॥ ११४ ॥

अवश्यम्भाविनी तत्र सिद्धिः साहसिकस्य ते ।

शल्यं त्रिविष्टपस्यास्य हृदयादुद्हरिष्यसि ॥ ११५ ॥

एष वज्राडुशस्याऽऽजौ नाऽकृत्वाऽन्तं निर्वातिता ।

भुजो भुवनभर्तुस्ते दिङ्नागकरपीवरः ॥ ११६ ॥

वभूस्तवाचिरेणाऽत्र भविष्यति शशिप्रभा ।

यथा कुत्रलयाश्वस्य दिक्-रुन्या मदालसा ॥ ११७ ॥

स्थिरो भव मितं कालस्थित्वाऽस्मिन् नस्तपोवने ।

त्वया विनीयतामेष दीर्घाश्वजनितः श्रमः ॥ ११८ ॥

सिन्धुराजवाक्यम् ।

दृष्ट्युक्ते मुनिना सोऽथ राजेन्दुरिदमब्रवीत् ।

आज्ञा विलङ्घ्यते तात तत्र केन जगद्गुरोः ॥ ११९ ॥

अथ क्रमोन्मीलितसौहृदासु

कथास्वनेकासु मिथःकृतासु ।

विश्रम्यतामित्यत्रदन्महर्षिः

पतिं पृथिव्याः प्रथितप्रभावः ॥ १२० ॥

देवस्ततः स मुनिकल्पितमिन्द्रनील-

पर्यङ्कवत् कनरुवेदिसनाथमध्यम् ।

१ T, I and Tr. read पूतम् for हृतम् २ T and I read निरर्तन for निर्वातिता
ता ; while T reads 'हयाऽभौ for 'म्याऽऽजौ ३ T. reads भुवा for भुजो ४ T.,
Tr and I. read कपि for विष्ट ५ Tr reads स्थिनो भूमि न गाल, wanting
one letter before तं ६ Tr reads ऽपि नीयताम् for विनीयताम् ७ T.
and Tr read राजन्मुनि for राजेन्दुरिदं ८ T omits one letter after मु,
while K. reads मुत्तमवृत् for मुत्तमकल्पितं.

अध्यास्त रत्नसदनं परितो वितान-

व्यालम्बिमौक्तिकलतं नवसाहस्राङ्कः ॥ १२१ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृती
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये ब्रह्महर्षिदर्शनं नाम एकादशः
सर्गः ॥ ११ ॥

१ Tr reads इति परिमलस्य कृती नवसाहस्राङ्कचरिते ब्रह्महर्षिदर्शनं नाम एका-
दश सर्गः, T, इति परिमलापरनाम्नि महाकाव्ये लालित्यात्म्ये कृती साहस्राङ्कचरिते
ब्रह्महर्षिदर्शनं नाम एकादश सर्गः and I इति परिमलस्य नवसाहस्राङ्कचरिते
ब्रह्महर्षिदर्शनो एकादशः सर्गः-

अथ द्वादशः सर्गः ।

—*—*—*—

अथ मानवमीनलक्ष्मणो
माणिपर्यङ्कगतस्य तस्य सा ।
अपतत्फणिराजकन्यका
जगदेकाभरणं स्मृतेः पथि ॥ १ ॥
व्यधित प्रणयं दृशां पुरः
कमर्नायेषु स थेषु वस्तुषु ।
जनितोक्कलिकागतैः स तैर्
अस्तेरायतनं व्यधीयत ॥ २ ॥
मुहुरङ्गलतात्रिवर्तनैश्
श्रमितैः शून्यत्रिलोकेन च ।
क्षिनिभर्तुरुपान्तवर्तिना
मैदनाकल्पकमेन्वमीयत ॥ ३ ॥
कदलीदलदत्तमारुतो
हृदयन्यस्तमृणालकन्दलः ।
अथ तस्य वभूव यत्नवान्
उचचारे शिगिरे रमाद्गदः ॥ ४ ॥

१. T. reads व्यधित प्रणयविशां for व्यधित प्रणय दृशां. २. T. mutilates three letters after वर्तिना ३. T. reads 'मैदनायत for मन्वनायत & K reads हृदये न्यस्त for हृदयन्दगम्'.

अभवद्वयमेव भूपतेस्
स्मरवत्सस्य मनीविनोदनम् ।
सुदृशस्त करतिथिः शरः
सो च हारः स्तनचन्दनाङ्कितः ॥ ५ ॥

मदनान्तरितोऽपि लङ्कितः
पथि जातेन परिश्रमेण सः ।
स्निग्धः क्षणमोस्त कौमुदी-
विशदक्षौर्मतिरोहितानन ॥ ६ ॥

अथ पार्श्वचरेण सादरम्
मृदुसबाहितपादपङ्कजम् ।
स कुरङ्गद्रशेव निद्रया
चतुर लोचनयोरिचुम्ब्यत ॥ ७ ॥

स्वपुरोपवने समुत्सुकः
सुमुखो स्वप्रपथेन पार्थिव ।
अवतंभितहेमपङ्कजाम्
अथ तामङ्कगतां व्यलोकयत् ॥ ८ ॥

अभिक्रान्तमपाङ्गपातिना
जितनीलाञ्जदलेन चक्षुषा ।
दधतीमपवर्तितं स्त्रिया
गुरमापाण्डुकपीलमण्डलम् ॥ ९ ॥

१ T reads न वनार for न नर शर २ I reads विद्रवपित for 'दृषि
लङ्कित ३ I reads स for साम ४ I reads 'शाम' and K reads 'शाम' for
'शौभ ५ T reads पव for 'पथे ६ I reads औप for अति'

शरदिन्दुमरीचिनिर्मलं
विगलद्वेषयुना स्तनांशुकम् ।
मुहुराक्षिपतीमलक्षितं
इलयमुक्तावलयेन पाणिना ॥ १० ॥

चत्रपल्लवकान्तिना किम-
प्यचिरावासितपुष्पकेतुना ।
ललितामधरेण विभ्रतीं
मुखचन्द्रांशुसैटां स्मितच्छटाम् ॥ ११ ॥

जगदेकविलोकनोत्सवे
चपुषि स्वेदकणैरलङ्किताम् ।
उदितामिव मन्दराहतात्
उदधेर्लघुमुधालंवां श्रियम् ॥ १२ ॥

वलिताहितनिःसहाद्गुलि-
स्वकराक्षेपविशेषकम्पिनि ।
पुलकिन्यधिकं विमुञ्चतीं
चकितं वामकुचे विलोचने ॥ १३ ॥

अतिभासुररत्नकुण्डलाम्
अतिकान्तायतहारमण्डलाम् ।
जघनडलयहेममेखलाम्
असमेपोरधिदेयतागिव ॥ १४ ॥

कुलकम् ।

१. T. reads 'वेषयुनाशुकं सप्त' for 'वेषयुना स्तनांशुकम्'. २. K. reads 'सप्त' for 'सप्त' विमलविद्या for 'सप्त' विमलच्छटाम्. ३. I. reads 'विशेषकम्' for 'विशेषकम्'.
४. T. reads 'सप्त' for 'सप्त'. ५. T. reads 'सप्त' for 'सप्त'. ६. K. and T.
read 'विमलविद्या' for 'विमलविद्या'. ७. Except Tr others do not insert 'कुलकम्'.

नायकोक्तिः ।

अथ सस्मितमात्तयेपथुः
 पतितो मन्मथपद्मिगां पथि ।
 इति तां प्रणयार्द्रया गिरा
 स किलाम्भोजमुखीमवोचत ॥ १५ ॥

वलितं न विभाति पृष्ठतः
 कयरीकान्तमिदं तवाननम् ।
 अथि नीलपयोदलेखया
 स परिष्वङ्गमिवेन्दुमण्डलम् ॥ १६ ॥

इदमद्भुदवार्तिना करैर्
 मणिना रुद्धमिवेरितं ह्रिया ।
 न ममर्थमितोपवर्तितुं
 वदनं ते ललिताङ्घ्रि का गतिः ॥ १७ ॥

इदमर्धर्विलोकितार्धरं
 मधुरापाङ्गतरङ्गितेक्षणम् ।
 श्रियमातनुते सितासितं
 सुतनु व्यश्रुविलोकित तत्र ॥ १८ ॥

मिलितस्तत्र गण्डलेखया

१ T reads 'पथिण' for 'पथिणा' २ I reads 'वलितं मेऽत्र भाति' or 'वलितम
 वनाति' and T 'वलित न न भाति' for 'वलित न विभाति' ३ I reads 'मियो' for
 'मितो', while T mutilates one letter after न and reads as सन्मथिवापवर्तितु
 ४ K. reads 'विलोकितार्धरं' for 'विलोकितार्धरं' ५ T mutilates one letter after
 तित्तासितं तु and reads thus — तु - मथ्यथुं Tr 'सुरतासारं' for 'सुमनु व्यश्रु',
 while I's reading is somewhat illegible, but it may follow our reading-

सुदति स्वेदलंवाट्रपत्रया ।

किमपि स्पृहणीय एव मे

मरुटासन्नदिनान्तगीतलः ॥ १९ ॥

अयमुत्पलपत्रलोचने

तत्र विम्बाधरपाटलच्छविः ।

अवलोकय कर्तुमीहते

पदमस्ताचलचूलके रविः ॥ २० ॥

दुरितेषामिदं सुदर्शनं

दधता विम्बमनूहमारथेः ।

स्मरलक्ष्मि विज्ञायसा ष्मुना

तत्र कृष्णेन हृते विलोचने ॥ २१ ॥

अरविन्दकरेण लोडितं

केमलिन्या धृतमातपाशुकम् ।

इदमुष्णकरेण कृष्यते

विलितेनापरदिम्बभ्रूम्रति ॥ २२ ॥

करुणापितलोचनं मियः

क्रमविशेषगलद्विसादुरम् ।

उदमार्द्रयतीव मे मनो

मियुनं मानिनि चक्रवाक्योः ॥ २३ ॥

अवलोकय भोरु सम्प्रति

१ T. and I read 'अनन्द' for 'अनार्द्र' २ K. reads 'दुरित किनिर्द' for 'दुरि-
नप्रमिर्द', while T. omits one letter after 'दुरिन'. ३ T. omits one letter after
कम'. ४ Tr. reads 'अन्दित्रेव' for 'वन्दित्रेव'

त्रितयेन त्रितयं विद्युज्यते ।
 द्युमणिः प्रभया, श्रियाऽभ्युजं
 प्रियया साश्रुरयं विहङ्गमः ॥ २४ ॥
 इदमम्बरपत्वलोदराद्-
 अतिताम्रद्युति कालदन्तिना ।
 रविवारिरेहं निरस्यते
 कनकस्निग्धमयूखकेसरम् ॥ २५ ॥
 परिचुम्बति वाष्णीं दिशं
 पुरतो रागहंते निवस्वति ।
 दिगियं शतमन्युलाञ्छिता
 भवति श्याममुखो मितोदरि ॥ २६ ॥
 इह भान्त्यतिलोहितातप-
 स्तत्रकाः पश्य वनान्तभूमयः ।
 तपनानुगमोरसवाङ्किताः
 दिनलक्ष्म्येव पदैस्नयावकैः ॥ २७ ॥
 मदिराक्षि पुरोऽवलोक्यताम्
 अपरस्यामयमानतो दिशि ।
 स्तिमितामवगाहते गर्तिं
 गुरुगोत्रस्खन्दिताकुलो रविः ॥ २८ ॥
 भमुना शतपत्रबन्धुना
 सहसा सुन्दरि यद्यदुज्झितम् ।

१. T. omits one letter before त्रितये २. T. mutilates one letter after वाष्णीं and reads 'या विहङ्गमः. ३. K reads रविवारिरेहं and T. रविवारिरेहं omitting one letter before हा ४. T. substitutes 'केसरम् for 'केसरम् ५. T. and Tr. read 'भूते for 'दन्ते. ६. T. reads भवतः for भवति ७. K and T. read मति for गर्ति. ८. K. substitutes 'श्यामिती यतो for 'श्यामितीकुलो.

मममत्रिगुहामुखस्थितैस्
तिमिरैस्तत्तदित कंटाक्षितम् ॥ २९ ॥

विरमन्नाथि पद्मवाधरे
सुग्रीधीपथिकी विरोचनः ।
अथमस्तगिरेर्निपीदति
स्वरामृष्टगिलातले तले ॥ ३० ॥

इयमश्रुतगद्गितां दृशं
द्वितये चक्रवर्धुर्विमुञ्चति ।
नवरुद्रुमलोदिते ग्वौ
दयिते चान्द्रवियोगविरुधे ॥ ३१ ॥

चलितोऽसि वद क मां विना
विग्रह सोढुमत्रं न ते क्षमा ।
कृतपङ्कजकुङ्कुमलाङ्गलिर्
नलिनी कान्तमितीव याचते ॥ ३२ ॥

अनुपुञ्जितपिङ्गदीधिति-
द्रुतलाभारुणदर्पणोपमम् ।
परतोऽस्तगिरेरिद गल-
त्यनव्रत्याद्भि पतद्गमण्डलम् ॥ ३३ ॥

सरले सह वारिजथिया
निभृन कापि गत. सै भास्कर. ।

१ K. reads अकायितम् for अनायितम् २ K T and I read 'त्यथि पश्य वासरे for 'त्यथि पद्मवाधरे ३ Tr reads स्वरामृष्टगिलातले तले K स्वरागकुण्डलानले तले both for स्वरामृष्टगिलातले तले ४ K reads राधि and gives in marginal reading च स्व while Tr चार्द्रं for चान्द्रं ५ Tr reads परिना for परतो ६ K reads गनी नु for गत स

वदे तेन विनाशजिनी कथं
क्षणदामद्य नताद्भि नेप्यति ॥ ३४ ॥

स्फुटविद्रुमराजिनैकतः
सदृशं जातमुदञ्चता नभः ।
सुदति त्वदपाङ्गपाटले
पेटु सान्ध्ये महभि प्रसर्पति ॥ ३५ ॥

परिपिञ्जरिताशङ्किताम्बेरैर्
निविडैः क न हरन्ति हारिभिः ।
अधि सायमिर्माः पयोधरैर्
धृतसन्ध्यातपकुङ्कुमैर्दिशः ॥ ३६ ॥

क्षणदाभिमुखेन खण्डिता
ननु सन्ध्या तमसा मनस्विनी ।
कुपितैव निवर्तते जवात्
अतिवाचालविहङ्गनूपुरम् ॥ ३७ ॥

तव चण्डि विडम्प्रयत्यदस्
तनुसन्ध्यातपलितमभ्युजम् ।
मणिकुण्डलकान्तिसङ्करात्
शदमाताप्रकेपोलमाननम् ॥ ३८ ॥

उदितानि तमांसि सा च ते
दयिता दैन्यमुपैति पञ्जिनी ।

१ K. reads अयि for अरु. २ Tr. and I read सुवन्धता for सुवन्धता
३ Tr. reads पट for पटु ४ I reads इमान् for इमा ५ T substitutes
व for व ६ T reads कपोलमाननम् for कपोलमाननम् ७ k and l.
read उरति for उपैति

दिनभर्तुरितीव शंसितुं
सहसा सुन्दरि सन्ध्यया गतम् ॥ ३९ ॥

निहितं बलिदीपकेषु तत्
तपनेनोऽऽशु महः कृशोदरि ।
स्वशरस्फुरितं मनोभुवा
तव सन्नोडविलोकितेऽपि च ॥ ४० ॥

अतसीकुसुमोपमं मुखे
तदनु त्वत्कुचचूचुकद्युति ।
अथ बालतमालमांसलम्
प्रसृतं सम्प्रति सर्वतस्तमः ॥ ४१ ॥.

तरुकोटरमूकशारिकं
निजनीडाङ्गुलिनीनकोकिलम् ।
करभोरु सनिद्रं बर्हिणम्
प्रमदोद्यानमिदं निमीलति ॥ ४२ ॥

प्रसृतैर्गिरिकन्दरोदैरात्
इदमिन्दोवरदामकान्तिभिः ।
अधुना तिमिरैर्विगाह्यते
भुवनं पद्मसरश्च दन्तिभिः ॥ ४३ ॥

तिमिराङ्गनभक्तिशोभिना
धवलेनायतपद्मपङ्किना ।

१. I. and T. read निहित for निहित. २. I. and T. 'जांशु' for 'जाऽऽशु'. ३. T. reads 'हकुदिक' for 'रकुदित'. ४. Except K. all read 'मेचक' for 'चूचक'. ५. Some read 'शारिक' and some 'सारिक'. Both are correct forms. ६. K. reads 'विनिद्र' and T. 'न निद्र' both for 'सनिद्र'. ७. T. reads 'वरा' for 'वरात्'. ८. K. reads 'विभाष्यते' for 'विगाह्यते'. ९. T. substitutes 'भवनं' for 'भुवनं'.

अमुना भवतीव चक्षुषा
कुमुदेनैति ह्येवं कुमुदती ॥ ४४ ॥

उदरस्थितयो कुतूहलात्
अलिनो श्रोतुमिवास्फुट वच ।
कमलस्य निर्लीय निश्चल
दलसन्धिष्वेवतिष्ठते तम ॥ ४५ ॥

तरले ऽतिसितासितच्युतौ
इह दोलायितमीक्षणद्वये ।
लिखितार्गुरूपत्रलेखयोस्
तिमिरमूर्च्छति ते कपोलयो ॥ ४६ ॥

उद्गुभि खमितस्तत क्षणात्
उदितैर्भङ्गुरकेशि भात्यद ।
अतिगाढादेनोष्णजन्मभि
परित स्वेदलवैरिवाङ्कितम् ॥ ४७ ॥

शबल शशलाञ्छनास्त्रिया
सतम पश्य महेन्द्रदिउमुखम् ।
अधलेन्द्रसुतास्मितच्छवि
च्छुरित कण्ठमुमापतेरिव ॥ ४८ ॥

अहिराजसुते त्रिलोक्यताम्
इयमिन्दौ प्रथमोदता कला ।

१. T reads कुष for ह्येवं २. K reads उपरि and T उत्सि for उदर ३. T reads 'दिव्य निष्ठते मन for 'द्वयतिष्ठते तमः while K substitutes नृदयते for मित्रेण, ४. Tr and I read 'मुद' for 'मद'

अयि भाति ययेन्द्रदिङ्मुखे
 प्रमदेवार्द्रनखाङ्करेखया ॥ ४९ ॥
 यदि कौतुकमायतेक्षणे
 न चिरादेव सुभार्द्रयाग्नया ।
 अरविन्ददलद्युतौ करे
 मृदु लीलावलयं करोमि ते ॥ ५० ॥
 अनवच्यमितः पुरः स्थितं
 विदितं किं शशिना तवाननम् ।
 नभसः सहसाङ्कमेव येत्
 न कलङ्कत्रपयाधिरोहति ॥ ५१ ॥
 इदमुद्रतामिन्दुमण्डलं
 दिगियं पश्य विभर्ति लक्ष्मवत् ।
 त्वमिवाच्छकपोलमण्डल-
 स्फुटकालागरुपत्रमाननम् ॥ ५२ ॥
 विगलत्तिमिरांशुके शनैस्
 स्पृशति व्यक्तिमधीरतारके ।
 इह पश्य निशावधूमुखे
 स्फुरति श्वेतमरीचिकुण्डलम् ॥ ५३ ॥
 अयमुल्लिखति ध्रुवं करैर्
 विधुरिन्दीवरलोचने तमः ।

१. T. reads य सकलङ्कत्रपयाधिरोहति for यत् न कलङ्कत्रपयाधिरोहति.
 २. T. mutilates three letters after 'कपोल'; while Tr. reads 'मण्डल for
 'मण्डल'. ३. T. reads शनैस् for शनैस् ४. Tr. reads 'मण्डलम् for 'कुण्डलम्.
 ५. Tr. reads महः for तमः; while T. reads 'लोचन. for 'लोचने.

कुमुदेषु तथाहि दृश्यतां
 निपतन्त्यस्य लवा इवालयः ॥ ५४ ॥
 इदमञ्जननीलमाहतम्
 पिहिताशं तुहिनांशुना करैः ।
 अचलेन्द्रगुहासु लीयते
 शनकैः संकुचितं पुनस्तनः ॥ ५५ ॥
 मसृणोल्लसदंशुमण्डल-
 च्छलतः पश्य दिवःकृतेऽनया ।
 इयमिन्दुसमुद्रकादितो
 निशया हारलतेव कृष्यते ॥ ५६ ॥
 यदभूत्तमसा जेगत्तथा
 पिहितं पुष्करपत्रलोचने ।
 तदिदं परतः प्रकाशितं
 शशिना कुङ्कुमकन्दपाण्डुना ॥ ५७ ॥
 प्रसृतेव विलोचनोदरे
 तिलके संकुचितेव चान्दने ।

१. K., Tr and T. do not insert the following lines —

कुमुदेषु तथाहि दृश्यतां
 निपतन्त्यस्य लवा इवालयः ॥ ५४ ॥
 इदमञ्जननीलमाहतम्
 पिहिताशं तुहिनांशुना करैः ।

२. K. and T. omit the following lines:—

अचलेन्द्रगुहासु लीयते
 शनकैः संकुचितं पुनस्तनः ॥ ५५ ॥

३. T. reads अयः for अगम् and K. समरा for समसा, while Tr. तथा for तथा-
 ४. T. and Tr. read परितः for परतः . ५. K. reads सङ्कुचितेव for संकुचितेव-

कलितेव नताङ्गि लक्ष्यते
 तव मुक्तावलयेषु चन्द्रिका ॥ ५८ ॥
 कुचयोः प्रतिविम्बितेः समं
 त्रिधुरेकोऽपि भवत्ययं द्विधा ।
 विधिनेव विभिन्नसम्पुटम्
 तव लावण्यमुधासमुद्रकः ॥ ५९ ॥
 हेतमुग्धमधूकशोभयोर्
 अन्योः पत्रगलोककौमुदि ।
 तव चन्द्रकलाः कपोलयोः
 पतिताः सर्गकुनूहलादिव ॥ ६० ॥
 अयमिन्दुमुखि त्वया यथा
 समुपैति स्पृहणीयतां जनः ।
 अनयैव समागतस्तथा
 निशया पश्य कुरङ्गलाञ्छनः ॥ ६१ ॥
 धनुषि क्रियतेऽधिरोहणं
 स्मरमौर्वीलतया तनूदरि ।
 शंशिनेरितया समुच्छ्रिते
 पुलिनाश्रौ च पयोधिवेलेया ॥ ६२ ॥

१. T. reads प्रतिविम्बयो for प्रतिविम्बित . २. T. reads भृत् for हत् . ३. Tr. reads परित for जनयो ; while T. mutilates three letters before पत्रग .
 ४. Tr. reads चन्द्रकला for चन्द्रकला . ५. K. and T. read पद्य for स्पृह .
 ६. T. reads मन for जन . ७. T. reads अनयैव for अनयैव . ८. K. reads समागत स्वय for समागतस्तथा ; while T. mutilates two letters after समागत .
 ९. T. and Tr. read तल्लदरि for तनूदरि . १०. Tr. reads नयनेर्हतया and T. shows the mutilation two letters at the beginning and reads अय नैर्जनया समुत्पितै . ११. Tr. reads लेखया for वेलेया .

कुमुदेषु तथाहि वृश्यतां
निपतन्त्यस्य लया इवालयः ॥ ५४ ॥

इदमञ्जननीलमाहतम्
पिहिताशं तुहिनांशुना करैः ।
अचलेन्द्रगुहामु लीयते
शनकैः सकुचित पुनस्वनः ॥ ५५ ॥

मसृणोद्धसदशुमण्डल-
च्छलतः पश्य दिवःकृतेऽनया ।
इयमिन्दुसमुद्रकादितो
निशया हारलतेव कृष्यते ॥ ५६ ॥

यदभूत्तमसा जैगत्तथा
पिहित पुष्करपत्रलोचने ।
तदिदं परतः प्रकाशित
शशिना कङ्कम्
-अभिधाय प्रमदां प्रियवद ।
प्रविवेश तयासमं किल
प्रमनाः कैलिनगेन्द्रकन्दरम् ॥ ५६ ॥

झटिति स्फुटभावसङ्करां
मधुरामद्गलतां दधानया ।
शशिकान्तशिलातल ततः
स किलाध्योस्त तथा युगाञ्जितः ॥ ५७ ॥

१ I reads जीवित for शीजित २ T reads कहणाकृजित^० for वरुण
कृजित ३ Tr and I read सपरिवर्ती for सपरिवर्ति ४ Tr reads इत for
भनः and K substitutes प्रपावति for कृपावति ५ T reads 'सङ्करा for
'सङ्करा ६ T reads 'ध्यास तथा युगाञ्जित for 'ध्यास तथा युगाञ्जित

कलितेव भ्रताद्भि लक्ष्यते
 तव मुक्तावलयेषु चन्द्रिका ॥ ५८ ॥
 कुचयोः प्रतिविम्बितेः समं
 विधुरेकोऽपि भवत्ययं द्विधा ।
 विधिनेव विभिन्नसम्पुटस्
 तव लावण्यसुधासमुद्रकः ॥ ५९ ॥
 हेतमुग्धमधूकशोभयोर्
 अैनयोः पन्नगलोककौमुदि ।
 तव चन्द्रकलाः कपोलयोः
 पतिताः सर्गकुवूहलादिव ॥ ६० ॥
 अयमिन्दुमुखि त्वया यथा
 समुपैति स्पृहणीयतां जनैः ।
 अनयैष समागतस्तर्या
 श्रवणेन्दीवररेणुरूपितम् । ॥ ६१ ॥
 सुदृशः श्रमवारिपङ्किलात्
 अलकान्तस्तिलकादपास्यत ॥ ७१ ॥
 अथ तां शिथिलीकृतत्रपाम्
 असमप्रेमहतः किलेश्वरः ।
 स्मरकेलिकलारसज्ञताम्
 अनयद्यूथपतिर्वशाभिव ॥ ७२ ॥

१ T, I, and Tr read 'वामन' for 'पीवर'. २ T. reads 'चाटुनाऽनयत्' for 'चाटुरानयत्', while Tr reads 'स किलान्वितया गिराऽनयत्' for 'स किलान्वितचाटुरानयत्'. ३. I reads 'विनिमत्' and 'स्मितञ्चित' for 'विनिमत्' and 'स्मिताञ्चितम्' respectively. ४ I. reads 'अथ कान्त' for 'अलकान्त', while T 'अलकान्त' for the same.

शिथिलाकुलकेशपाशया
 परिमृष्टार्द्रकपोलपत्रया ।
 विरलाधररत्नरागया
 सुलभस्वेदमुखेन्दुविम्बया ॥ ७३ ॥
 त्रुटितोज्झितहारलेखया
 निविडाश्लेषकृशाङ्गसगया ।
 असमग्रनेखाङ्कमण्डित-
 स्तनविन्यस्तसकम्पहस्तया ॥ ७४ ॥
 अधिकाधिकजातलज्जया
 मृदुमीलन्नयनत्रिभागया ।
 अथ कामपि निर्वृतिं तथा
 स किलापत् फणिराजकन्यया ॥ ७५ ॥
 कुलकम् ।
 दंढता नलिनीदलानिल
 विकसत्स्वेदकणे कुचद्वये ।
 चतुर किल दीर्घचक्षुषस्
 तदनु हान्तिरनेन विन्धिदे ॥ ७६ ॥
 अथ सैत्रपया धृताशुकां
 जघनसस्तविसूत्रमेखलाम् ।

१ I reads परिष्णर्द्धं for परिष्णर्द्धं २ T reads सुलभे for सुलभं ३ K reads विषस्तं for विन्यस्तं, while T reads मखाङ्कमण्डितस्तनविन्यस्तसका
 न्यकस्तया for निखाङ्कमण्डितस्तनविन्यस्तसकम्पहस्तया ४ T and I do not
 insert कुलकम् ५ I reads चतुर and T reads चतुरा for चतुरा ६ I reads
 विलसत् for विकसत्, while T. °स्वदयणा for °स्वेदकणे ७ I reads सप
 रान्धृताशुकान् for स चपया धृताशुका

अवतंसितलोचनोत्पलां
 निजेमङ्गललनां निनाय च ॥ ७७ ॥
 सुद्रशः स किलान्यतश्चुत
 स्वपदे मौलिमणि न्यवेशयत् ।
 अकरोच्च किलारुणाङ्गुलिर्
 ललितावर्तनकुञ्चितान् कचान् ॥ ७८ ॥
 पद्म्याञ्चैर्दर्पणतले लिखिता मयेय
 पैत्रावली तक्षणि ते वलिताननेति ।
 स्वभ्रान्तरमणयर्जल्पितमात्मभर्तुर्
 अश्रूयत स्मितमुखेन रमाङ्गदेन ॥ ७९ ॥
 अथ शुचि पठता शुक्लेन साम
 स्फुटमुटजाङ्गणपादपस्थितेन ।
 विरचितदयितासमागमस्य
 प्रसभमभेज्यत्, पार्थिवस्य निद्रा ॥ ८० ॥
 श्रैलिति विगते स्वभायातप्रियानवसङ्गमे
 पुनरपि तथा तत्प्रैत्याशानिमीलितलोचनः ।
 लिखित इव स क्षमापालोऽभूत् क्षण ननु तादृशाम्
 अपि मनसिजो धैर्यं लुम्पत्यहो वत साहसम् ॥ ८१ ॥

१. T, I and Tr read स किलङ्गुललना निनाय च for निजेमङ्गललना निनाय च while Tr substitutes स for च २. I reads ऽय for ऽव ३. I reads मन्वावली for पद्मावली ४. T and Tr read "कल्पित" for "अल्पित". ५. T. reads अपास्यत for अभश्यत, while I omits one letter before पार्थिवस्य ६. I reads इरगिति and T इगिति for इगिति ७. T. reads "प्रयासा" for "प्रयासा".

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूतोः परिमलापरनामः पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये फणिराजसुतास्वप्नमागमो नाम
 द्वादशः सर्गः ॥ १२ ॥

१ Tr reads श्रीपरिमलकृतौ नवसाहस्राङ्कचरिते फणिराजसुतास्वप्नदर्शनी नाम,
 T, साहस्राङ्कचरिते फणिराजसुतास्वप्नमागमा and I, परिमलस्य नवसाहस्राङ्कचरिते
 फणिराजसुतास्वप्नमागमो for श्रीमृगाङ्कदत्तसूतो परिमलापरनाम पद्मगुप्तस्य कृतौ
 नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये फणिराजसुतास्वप्नमागमो नाम

अथ त्रयोदशः सर्गः ।

स्वप्नविद्वम्बिनम् ।

ततस्तथा पञ्चशरप्रेतारितः
सजृम्भमुन्मोलयति स्म लोचने ।
कृताङ्गुलिच्छेपविवर्तितोद्धसत्-
भुजांससर्पीडितकुण्डलो नृपः ॥ १ ॥
स सद्गतं यन्मृगशावचक्षुषः
श्रमात्तनिद्रः स्फुटमन्वभूदिव ।
द्यदित्यभूज्जाग्रदवस्थयाभ्य तत्
पुरातनालेत्यमित्रास्फुटं हृदि ॥ २ ॥
कुचाङ्गरागः कृशमध्यया तथा
मेयि ध्रुवं सङ्क्रमितो भवेदिति ।
शनेस्म निद्रारुल्लुपेण चक्षुषा
पराममर्शाङ्गमनद्गमोद्दिनः ॥ ३ ॥
अपास्य वामेतरैर्कर्णभूषणं
तथा शिरेरेनमवाहिरत् स्मरः ।
यथास्य धैर्यं गलति स्म मानमात्
मविक्षियं शुकुतिपुटादिवोदरुम् ॥ ४ ॥

१. I. reads 'प्रमत्तित' for 'प्रमत्तित' २. K and I read 'नमान' for 'नमान'.

३. K, and T. read 'नदत्' for 'नदत्'. ४. T reads 'कण्ठ' for 'कर्ण'.

दृशं विपादस्तिमिताभुषान्तगे
निवेशय तेनाथ निशश्वसे तथा ।
यथा मुहुः श्यामलतां जगाहिरे
वितानमुक्ताफलजालकसजः ॥ ६ ॥

रमाङ्गदवाक्यम् ।

कया नु सारङ्गदृशाऽसि कारितः
कपोलपत्रावालिकल्पनश्रमम् ।
तमित्यवोचत्परिहासवानथो
रमाङ्गदः किञ्चिदिष श्वाङ्गदम् ॥ ६ ॥

ततस्स मुक्तासितमादधास्मित
जितप्रवालत्विषि दन्तवाससि ।
शशस तस्मै भुजगेन्द्रकन्यका-
समागम स्वभ्रजमब्जलोचनः ॥ ७ ॥

तदाश्रयैवानुचरेण वर्धिता
कथासुधेवास्य ततो विलासिनः ।
अभूत् पर मन्मथतापशान्तये
न पद्मिनीपत्रमरत्न चन्दनम् ॥ ८ ॥

अज्ञायतान्तःकरणेन ताम्यता
न हेमपद्माहरणाय सत्वरम् ।

१ Tr reads उपान्तिके for उपान्तगे २ I. reads मुहुष्यामलता for मुहुः
श्यामलता ३ Tr reads अविचारित for अति कारित ४ I. reads मुक्ताभित
for मुक्तासित ५ I reads पत्राहरणाय for पद्माहरणाय, while I. पद्माहरे
ण for the game

मुनिप्रश्नः ।

अपि श्रमेणायतमार्गेजन्मना
तनुर्महाराज तवेयमुज्झिता ।
मुनिःप्रहर्षेण कृतार्हणस्तेदा
स राजचूडामणिमित्यपृच्छत ॥ १४ ॥

भूपतिवाक्यम् ।

अथादधद्वक्त्र इवांशुकाच्चलं
तुषारपाण्डुप्रसृतीर्द्विजांशुभिः ।
अकृत्रिमप्रेश्रयपेशलं वचस्
स भूपतिर्वक्त्रमिति प्रचक्रमे ॥ १५ ॥

अमी सहन्ते मम तात न श्रमम्
प्रणामलगास्तत्र पादपांसवः ।
कियच्चिरं चन्द्रमरीचिचुम्बिते
पदं निधत्ते कुमुदे दिनह्रमः ॥ १६ ॥ -

कपिदर्शनम् ।

नृलोकपातालतलाश्रये मियः
कथानुबन्धे शिथिलीभवत्यथ ।
प्रयाणपर्युत्सुकमानसो मुनिः
स यावदामष्टुमियेष पार्थिवः ॥ १७ ॥

अनेन तावद्दृशो पुरःस्थितो
विशाललाङ्गुललतो वलीमुखः ।

१. I. reads सतां for सता. २. I. and Tr °रित्यपृच्छत and T. °रित्यपृ-
च्छत for °मित्यपृच्छत. ३. T. reads °प्रणय° for °प्रभय°. ४. T. reads °मण्डिते
and K. °पीतले for °शुम्बिते.

अथःस्थलीनिर्गतजह्नुकन्यको
 हिमोज्ज्वलः पाद इवाम्बिकागुरोः ॥ १८ ॥
 करेण विभ्रन्मधुमत्तकेरली-
 कपोलवत्पाटलकान्ति दाडिमम् ।
 अहर्मुखाकृष्टपतङ्गमण्डलः
 फलाशया बाल इवाञ्जनीसुतः ॥ १९ ॥
 सन्दानितकम् ।

फलार्पणम् ।

द्वयोरिवार्यः खलु धर्म-कामयोस्
 तयोस्त्रिलोकस्पृहणीययोः कपिः ।
 मुनीन्द्र-भूचन्द्रमसोः स्थितोऽन्तरे
 तपस्त्रिभिः स्मेरमुखैरदृश्यत ॥ २० ॥
 अथार्पितं तेन फलं तदाददे
 स विस्मितो मध्यमलोकवासवः ।
 जपारुणं मारुतिनेव मैथिली-
 शिखण्डरत्नं दशकण्ठशासनः ॥ २१ ॥
 अकृत्रिमश्रीनिलयेन रागिणा
 नरेन्द्रचिह्नाङ्कितहस्तशोभिना ।
 सुवृत्ततामुद्धता स्वभावतः
 स तेन रेजे भृशप्रतपता यथा ॥ २२ ॥

१. Tr. reads अथ for अथः. २. T. Tr. and I. read अङ्गना for अङ्गनी.
 ३. T. and Tr. do not insert this. ४. K. reads शासनः for शासनः. ५. K.
 reads शालिना for शोभिना. ६. T. reads सुवृत्तता for सुवृत्तता.

अज्ञातपाकस्य नवातपाधिकां
 पुनः पुनस्तस्य विलोक्य शोणताम् ।
 नैवप्रवालोपममेणचक्षुषः
 स्मरन् स विम्बोष्टमवाप शून्यताम् ॥ २३ ॥

अथास्य सीदन्मणिबन्धनात् करात्
 अवाञ्चतः कम्पविसूत्रिताङ्गुलेः ।
 पपात पश्चादिव हेमकुट्टिमे
 तदस्फुटद्रागिव दाडिमफिलम् ॥ २४ ॥

तदन्तरात् किंशुककान्तितस्करः
 स्फुरन्मणीनां निकरोऽर्थं निर्ययौ ।
 उदर्चिपः पुष्पशरासनकुधा
 कणोत्करख्यम्बकलोचनादिव ॥ २५ ॥

अथ द्वयेनावनिपाकशासनः
 स विस्मयस्याग्रमहीमनीयत ।
 वनौकसा तेन विनीतवृत्तिर्ना
 विकीर्णभासा मणिदाडिमेन च ॥ २६ ॥

स चाद्भुतशभृततोपितः करे
 चकार रेवामणिकङ्कणं कपेः ।
 घनात्ययर्तोनिजमिन्दुपाण्डुरे
 पयोदखण्डे हरिवाडिवायुधम् ॥ २७ ॥

१. T. has नव प्रवाले--मेणचक्षुषः for नवप्रवालोपममेणचक्षुषः. २. K. reads विघ्नताम् for शून्यताम्. ३. T. reads अवाञ्चित for अवाञ्चतः. ४. T. reads तत् for मर्; while I. and Tr. read प्रागिव for द्रागिव. ५. I. and Tr. read विनिर्ययौ for ऽथ निर्ययौ. ६. Tr. reads °वतिना for °वृत्तिना. ७. T. and Tr. read रेवा for रेवा°. ८. I. reads घनाख्ययर्तोनिज for घनाख्ययर्तोनिज°. ९. K. reads मपवान् for हरिवाह् and gives marginal reading हरिवाडिवायुधम् for हरिवाडिवायुधम्.

ततस्सुधासूतिमिवोज्झिताकृतिर्
 नवाञ्जनश्यामलयाङ्गलेखया ।
 नृपः क्षणादेव विचित्रभूषणम्
 पुमांसमग्रे नै हरिं तमैक्षत ॥ २८ ॥

कृतानतिर्विस्मितमानसे मुनौ
 रमाङ्गदे सादरमुक्तलोचनः ।
 व्यधात् प्रणामं स कृताञ्जलिर्नृपे
 कपोलवेह्यत्कलधौतकुण्डलः ॥ २९ ॥

मुनिकृतः प्रश्नः ।

अलङ्कृतः कस्य वदान्वयस्त्वया
 पदं क ते किञ्च कपिर्भवानभूत् ? ।
 तमेवमाह स्म सविस्मयोर्मिणा
 नृपेण साकूतविलोकितो मुनिः ॥ ३० ॥

शशिखण्डवाक्यम् ।

ततः स मुग्धेन्दुमयूखत्रन्धुभिः
 प्रेमादयन् दन्तमरीचिभिर्दिग्गः ।
 नवाभ्युभारालसनीरदावली-
 निनादधीरामिति वाचमाटे ॥ ३१ ॥

शिरण्डकेतोद्गाशिरण्ड इत्यहं
 मुनीन्त्र विद्याधरज्ञासितुः मुतः ।

१. Tr. reads ए for न, while T. substitutes ए for the same. २. T. reads
 वृत्तानति for कृतानति. ३. T. reads कृताञ्जलि for कृताञ्जलि. ४. I. reads
 प्रसादयन् for प्रसादयन्.

सुराङ्गनाध्यासितरत्नकन्धरे
ममाधिवासः शशिकान्तपर्वते ॥ ३२ ॥

स्थाङ्गपाणेः प्रतिमा समुद्रतः
स्वयं महानीलमयी विनिर्गतौ ।
इति प्रवादः परमीक्षितुं च तां
गता मणिद्वीपमितः पुरस्त्रियः ॥ ३३ ॥

ममापि तस्यामाधिकं कुञ्जुहलं
तदेहि यावः कृत एव तेऽञ्जलिः ।
कदाचिदेवं सहस्रोपसृत्य मां
प्रिया यथाचे प्रणिपत्य मौलती ॥ ३४ ॥

सैन्दानितकम् ।

ततः खमिन्दीवरनीलमेकतम्
तया सहोत्पत्य जवेन गच्छतः ।
स तात शैलेन्द्रभरक्षमः क्षणात्
पपात मे लोचनगोचरे ऽर्णवः ॥ ३५ ॥

उपोढनानामणिमौक्तिकोत्करैः
करैरिवोर्ध्वं प्रसरद्भिर्मुनिभिः ।
अनर्घ्यमर्घ्यं जगदेकचक्षुषे
समुद्यतो दातुमिवांशुमालिने ॥ ३६ ॥

१. T. and Tr. read विनिर्मिता for विनिर्गता. २. K. reads यतो for गता.
३. K. reads पुराह स्त्रियः for पुरस्त्रियः. ४. T. reads कुञ्जुहली for कुञ्जुहल.
५. T. I. and Tr. read यावत् for याव. ६. Tr. reads मालिनी for मौलती.
७. K. reads युष्मकम् and Tr. युष्मत् for सैन्दानितकम्, while T. does not
insert any of these. ८. T. substitutes मु° for श. ९. T. Tr. and I. read
अर्णवः for ऊर्णवः.

नवप्रवालद्युतिपाटलोदेरः
 करो मुरारेरिव गार्द्धलाज्जिह्वतः ।
 अलङ्कृतो जह्नुमर्हापिकन्यया
 पृथुर्जटाजूट इवान्धकद्विपः ॥ ३७ ॥

उदप्रकह्योलकदार्यतप्रद्वैर्
 अगाधपातालतलावगाहिभिः ।
 दिशो निरुन्धन् नवमेघनादिभिर्
 निमग्नदिङ्नागमेदात्रिलैर्जलैः ॥ ३८ ॥

समेधितश्रीरभितस्तैलैस्त्रितैस्
 स्फुरन्मणिस्तोममयूखदामभिः ।
 युगान्तजोमूतशतोदयार्पितैः
 पुलोमकन्यापतिकार्मुकीरिव ॥ ३९ ॥

उपान्तविश्रान्तपयोदमण्डलैर्
 जलद्विपप्रस्नुतवप्रकैलिभिः ।
 चिरोल्लसद्दीपंधिया समीक्षितैर्
 त्रिशालनेत्रैस्त्रिभिः कृताहुतः ॥ ४० ॥

सुजातहाटिण्यपयोधराः स्पृष्टाम्
 उपाहरन्तीः पथि तादृजोः पथि ।
 क्वचिद्धानः शरदिन्दुवेगलागु
 शिलामु शुक्तीर्जलमानुषोरिव ॥ ४१ ॥

१. T reads 'द्वम्' for 'द्वम्'. २. T reads 'एवम्' and I 'सद्' both for 'सद्'. ३. T reads 'दश' for 'दश'. ४. K reads 'सर्वगिन्दे', T 'सर्वगिन्दे' and Ir. 'सर्वगिन्दे' for 'सर्वगिन्दे'. ५. I reads 'शने दशानि' for 'सर्वगिन्दे'. ६. T reads 'शिवदा' for 'शिवदा'. ७. T and I read 'शिवदा' for 'शिवदा'. ८. K reads 'शिवदा' for 'शिवदा'. ९. K reads 'शिवदा' and T, the same, but substitutes 'द' for 'द'.

निजौषसीमन्तितसानुकर्दमैर्
 बृहदरीपुञ्जितरत्नसाशिभिः ।
 अधः प्रविष्टोऽसृतकच्छपोऽदृतेर्
 महाचलैरुल्लिखिताम्बरः क्वचित् ॥ ४२ ॥

सवेगवेलानिलवेद्धिताः क्वचित्
 नत्रोदृता विद्रुमकन्दलीर्दधन् ।
 शिखा इवोर्ध्वं तरुणार्कलोहिताः
 विनिर्गता वाडवजानवेदसः ॥ ४३ ॥

क्वचित् सुभापाण्डुनि फेनमण्डले
 निलीनदूर्वादलनीलनीरदः ।
 सनाथतां नीत इधोपरि स्फुटम्
 फणीन्द्रपर्यङ्कशयेन शार्ङ्गिणा ॥ ४४ ॥

क्वचिन्मणीनां कुमुदोदरत्विपस्
 सितेतिरेन्देदीवरमेचकाः क्वचित् ।
 क्वचिद्भानइशुकचञ्चुपाटलास्
 तटेषु मुक्ताशयलौदराः शिलाः ॥ ४५ ॥
 कुल्लकम् ।

तथैव तस्योपरि गश्वरस्य मे
 तमालनीलिन पथा पयोमुचाम् ।
 खरावर्षिर्णिश्रथयैन्धनाश्रितः
 पपात सीमन्तमणिर्मृगीदृशः ॥ ४६ ॥

१ 'I reads महाचलै for महाचलै २ F k. read 'लोहिनी for 'लोहिता।
 ३ I reads 'सितेत्तरम्' for 'सितेतिरेदी'. ४ I does not insert this ५ I.
 reads 'विनीन' for 'विदीर्ण'. ६ I reads 'वितीर्ण' and १r 'नर्तीर्ण' or 'विकीर्ण'
 all for the same ७ L reads इन्धनाश्रयः for 'धनाश्रितः'.

मुनिदर्शनम् ।

ततस्तदीये रदितध्वनौ श्रुते
ससम्भ्रमं कोऽपि महात्पा मुनिः ।
विनिर्ययौ रत्नशिलागृहाद्वहिस्
तमालभासस्तेरणिर्घनादिव ॥ ५२ ॥

अनेन केनापि त्वाश्रमे बलात्
इदं हि ताताभरणं हतं मम ।
इति क्रुधं तद्वचसा स आददे
हविर्निपेकेण शिखामिवानलः ॥ ५३ ॥

शास्त्रवर्णनम् ।

नियद्भीमभुकुटिर्विलोकयन्
दृशा तदोल्काकपिशोर्गतारया ।
स तीव्रकोपस्फुरिताधरो ज्वदत्
वचो ममाक्षिप्य कृतान्तेरिति ॥ ५४ ॥

प्रमूनमप्यत्र न जातु वीरुधां
हस्त्ययं नः पवनस्तपोवने ।
त्वया तु सम्प्रत्यबलाविभूपणे
शठा श्रमनाशाय करः प्रसारितः ॥ ५५ ॥

अकारि कापेयमिदं त्वयेदृशं
यदद्य सद्यः रूपिरेव तद्भव ।

१ K reads तरणिवेहादिव, F. मरपी गृहादिव and Tr तरसा लपोवनात् all for तरणिवेहादिव २ h reads तशासमेव मे for तवाश्रमे बलान् ३ T. and Tr read लनापि for स आददे ४ I reads शिलाम् for शिलाम् ५ I reads 'वर्णनोऽयं' for 'वर्णनाऽयं' ६ T reads स्वदेरित नृशय for स्वयेदृशं यदद्य.

ततः स मामित्यशपत् कमण्डलीर्
 अप्सस्तमादाय दवानलोपमः ॥ ५६ ॥

कोपशान्ति- ।

अथास्य कीपः प्रशशाम मानसे
 शनैः कृपा सानुशये प्रसीदति ।
 अपां कणस्तिष्ठति वीचिकम्पिते
 न पद्मिनीपत्रपुटोदरे चिरम् ॥ ५७ ॥
 इहानुतापो भगवन्विमुच्यताम्
 इयं मदीया भवितव्यतेदृशी ।
 तदुच्यतां शापनिशामुखोद्गतं
 कदा ममेदं तिमिरं व्यरंस्यति ॥ ५८ ॥
 मयैवमुक्तः स तदैवमूचिवान्
 येदा पुरो बद्धुमुनेरिहागतः ।
 करे तवाधास्यति वत्स कङ्कणं
 स नार्मदं सीयकराजनन्दनः ॥ ५९ ॥
 ततः प्रभृत्येव वलीमुखाकृतेः
 समाः सहस्रं वसतो रसातले ।
 अनेन मे सम्प्रति पार्थिवेन्दुना
 तत्राश्रमे शापतमस्तिरस्कृतम् ॥ ६० ॥

प्रातिक्रियाकरणेच्छा ।

कृतं यदेतेन पुनीन्द लीलया
 प्रतिक्रियां तत्र न कर्तुमस्म्यलम् ।

१. T. reads पर for अप . २. T. reads अपा गण for अपा कण ३. T. reads अद् for यद् ४. Tr. mutilates seven letters at the beginning of this line, while K. reads स नार्मदं सीयकरं for स नार्मदं सीयकं.

हिमस्त्रिपः प्रत्युपकारगोचरो
 मरीचिलीढक्रशिमा किमंशुमान् ॥ ६१ ॥
 तेषाप्ययं देव निजप्रयोजने
 लयीयसि कापि नियोज्यतां जनः ।
 अनूरुमुर्वीतलरस्नदीपकः
 किमर्यमा नाधित सूतकर्मणि ॥ ६२ ॥
 तेनैवमुक्तः प्रणयोन्मुखेन
 नृपस्त्रपानम्रमुखो बभूव ।
 अतादृशानां स्तुतयः प्रकृत्या
 मेदं यदुद्दीपयितुं यतन्ते ॥ ६३ ॥

निजवृत्तकथनम् ।

एवं सुधारससमृद्धिमनोहरेण
 श्लाघ्येन तेन शशिखण्डसभागमेन ।
 कामप्यवापदुमया घटितस्य लक्ष्मीं
 स क्षमापतिर्ज्ञातिं जूट इवाष्टमूर्तेः ॥ ६४ ॥
 तेनाथ मूनृतवचःश्रुतये स पुष्टः
 पृथ्वीतलागमनहेतुमजानतेव ।
 आख्यातवान् स्मितसुधाक्षपितोष्ठविम्बस्
 तस्मै निजव्यतिकरं नरलोकपालः ॥ ६५ ॥
 त्रिधाधरस्तदनु स ग्रहितोऽपि राज्ञा
 नैव स्वधामगमनाभिमुखो बभूव ।

१ T. reads अयापि for तयापि २ T. reads भुतय. for स्तुतय. ३ Tr. reads
 मुदं for कर्द. ४ L. reads घटितः स for घटितस्य. ५ T and Tr. read लक्ष्मीपतिः
 for स क्षमापतिः ; while T. substitutes घटित for ज्ञाति ६ K. reads भाषया-
 हवानुस्फुरितोऽपि for भाषयाज्ज्वास्मितमयुधाक्षपितोऽपि, while T. omits
 two letters after दिवत्. ७ T. reads नव for नट.

पूर्वोपकारिणि जनेऽनुपकृत्य किञ्चित्
यान्तो यदुन्नताधियः किमपि त्रपन्ते ॥ ६६ ॥
देव प्रसीद सामितिः क्रियतामिदानीं
भृत्यः स्वपादरजसामयमप्रयायी ।
तस्येति वल्गु वचनं वचसा महर्षेः
सन्नाद् ततः स कथमप्युररीचकार ॥ ६७ ॥
विद्याधरसैन्यागमनम् ।

आमन्त्रशब्दखपटहस्वनसूचितं प्राक्
सैन्यं क्षणान्निजमथ स्मृतमात्रमेव ।
धौतासिपत्रबहुलांगुलतोपेगुडम्
पातालसन्तमसमस्य पुरो बभूव ॥ ६८ ॥
प्रस्थानम् ।

तेनोपपादितमथो रथमुत्पताकम्
अध्यास्य कार्मुकसनाथकरो नरेन्द्रः ।
वज्राङ्कुशम्प्रति स बहुमुनिप्रयुक्तः
प्रस्थानमद्भलविधिर्मसृणं प्रतस्थे ॥ ६९ ॥

लग्नेनाङ्गे युगपद्दुष्टजहारदेशाददूरे
पश्यन्तीनां मुनिमृगदृशां लोचनांगुत्करेण ।
उद्दामाजिक्रतुमेखमहादीक्षया स क्षितीशो
मेध्यामेणत्वचमिव दधन् स क्षणं लक्ष्यतेस्म ॥ ७० ॥
चलितयतिसमाधिं त्रस्तसारद्वशावं
निभृतशुक्रभृतेचैनर्दिमुद्गीनर्वाहं ।

१ T. I. and Tr read 'गुड' for 'गुडम्' २ K. reads शुभगुडजहारदेशाददूरे
for युगपद्दुष्टजहारदेशाददूरे. ३ T. I. and Tr read 'मय' for 'मय' and K.
विपरीतया for 'वहारीतया'

हरिणामिधुनमुक्तान्योन्यकण्डूयनं तत्
मुनिवनमभितो भूत् सैन्यकोलाहलेन ॥ ७१ ॥

अथ पथि नवसाहस्राङ्कः स विद्याधरैर्वन्दितः
प्रमुदितमुनिकन्धकामुक्तनीवारलाजाञ्जलिः ।
श्रियमधित रमाद्गदेनान्वितस्तूर्यघोषोर्मिभिः
कुलगिरिकुहरप्रतिध्वानं दीर्घैर्निरुन्धन्दिशः ॥ ७२ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तभूतोः परिमलावरभासः पद्मगुप्तस्य कृतौ
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये विद्याधराधिपसमागमो नाम
त्रयोदशः सर्गः ॥ १३ ॥

अथ चतुर्दशः सर्गः ।

आकाशारोहणम् ।

अथाश्रमोपान्तमहीं विहाय
नेमिन्वनोत्कण्ठितनीलकण्ठाम् ।
रथो ऽस्य विद्याधरमेन्द्रशक्त्या
रथाङ्गपाणेः पदमौरुहोह ॥ १ ॥

समम्भमोत्तेम्भितकर्णतालम्
आकर्णितो दिङ्करिभिस्संकम्पैः ।
आध्मातगङ्गस्वनमांसलो ऽग्रे
नम्योदगान्मङ्गलतूर्यघोषः ॥ २ ॥

उदस्य वक्त्राणि नभस्थलेन
यान्तं तमैक्षन्त तपस्विकन्याः ।
आकर्णविस्तारितमुग्धनेत्राः
पत्रान्तैरैराश्रमपादपानाम् ॥ ३ ॥

त्रजन् स विद्याधरवाहिनीनां
मध्ये वभौ मध्यमलोकपालः ।
अनल्पमौन्दर्यभुधैकसृतिः
शशवि नक्षत्रपरम्पराणाम् ॥ ४ ॥

१ T reads 'यन्त्रपत्तया' for 'मन्त्रपत्तया'. २ Tr. reads 'मुत्पपात' for 'मारु-
रोह'. ३ K and T. read 'त्तसित' for 'त्तम्भित'. ४. K reads 'सकृद्य' for 'स-
कम्पै', while T. omits one letter after 'सकृ' ५ K reads 'ध्वनि' and T.
'ध्वन' both for 'स्वन'. ६. K reads 'विपद्गाणाम' for 'पादपानाम्'. ७ T.
reads 'सुशोक' for 'सुधैक'.

कुनूहलोह्लासितपक्षलेखा-
 न्याकृष्टेकर्णोत्पलविभ्रमाणि ।
 तस्मिन्नमुच्यन्त नितम्बिनीभिर्
 अपाङ्गवल्गूनि विलोचनानि ॥ ५ ॥

रमाङ्गदकृत वर्णनम् ।

अथान्तिकस्थेन स चाभ्यधायि
 रमाङ्गदेनेत्यमवन्तिनाथ ।
 सहस्रशे खे चलितानि पश्यन्
 विद्याधराणा पुरतो बलानि ॥ ६ ॥

हैम नृप स्यन्दनमुत्पतारुम्
 आकम्पि रत्नाङ्कितकेतुमेते ।
 सहस्ररश्मेरिव बालखिल्या
 विद्याधरास्ते परिवारयन्ति ॥ ७ ॥

मञ्जन्नमस्यप्रमदाविमुक्त-
 मन्दारमालाजटिलांमकूटः ।
 कुन्दच्छटापाण्डुसटाकलापे
 कात्यायनीमिह ईशवभासि ॥ ८ ॥

प्रयाणनूयध्वनिरेप किं ते
 पातालकुक्षिप्रतिनादसान्द्रः ।

१ I reads 'भेसागिष्ट' for 'भेसाग्यागृष्ट' २ Tr reads 'वर्णानि विलासितानि
 for 'वर्णानि विलासितानि ३ Tr. reads 'शापादन्तितानि for 'शाः स्वे चलितानि
 ४ 'T reads 'तुल्यमम् and h. 'विनु मेमे both for 'वन्तुमेते ५ Tr reads 'मनि-
 मसि' for 'मदिनास' ६ Tr. reads 'वपरास' and h. 'वपरास' for 'कलाप' ।
 ७ I Tr reads 'वपरास' for 'वपरास' ८ h. reads 'इशवभासि
 for 'इशवभासि ९ T reads 'प्रतिनाद' and I 'प्रतिनाद' for 'प्रतिनाद'.

रवः प्रमर्पत्येत भैरवोऽप्यम्
अकालकल्पान्तपयोधरणाम् ॥ ९ ॥

मूले भुवः कज्जलधूलिकल्पम्
आलक्ष्यते पश्य निलीनमेतत् ।
नारन्ध्रविद्याधरमौलिरत्न-
प्रभाङ्कुरप्रोक्षितमन्धकारम् ॥ १० ॥

आयामिमालामणिक्रान्तिदण्डैर्
उत्सारयन्तः परितस्तमांसि ।
अमी मरुन्नतितचामरास्ते
खमुल्लिखन्तीव खुरैस्तुरङ्गाः ॥ ११ ॥

विद्वंस्य विद्याधरपालिकाभि-
समं विमुक्ता नयनत्रिभागः ।
प्रस्थानलाजाञ्जलयस्तत्रैवे
रथे पताकास्खलिताः पतन्ति ॥ १२ ॥

नरेन्द्र विद्याधरपद्मवानाम्
एते पुरैः पश्य कृपाणपट्टाः ।
कालाञ्जनश्यामतयाऽऽश्रयन्ते
तरङ्गतां व्योममङ्गवस्य ॥ १३ ॥

वाचालयन्त्र्यः ककुभां मुखानि
नादेन जाम्बुनदकिङ्किणीनाम् ।

१ Tr reads "त्यति for "त्युत २ Tr reads नवानम् for निलीनम् ३ T.
and I read "प्रतिम् for "प्राक्षितम् ४ I read भावान् for आयामि", while T
भादानमाया for भायानिमाला ५ K reads त्रिरस्य for विद्वंस्य ६ T reads
पुन for पुर ७ K reads स्वकाञ्जनश्यामतया, T also the same but it has
कालाञ्जनश्यामता for कालाञ्जनश्यामतया ८ K and T read वाचालयन्त्र्या
ककुभा for वाचालयन्त्र्य ककुभा

इमा विमानावलयः कथञ्चिद्
अन्योन्यरुद्धप्रसराः प्रयान्ति ॥ १४ ॥

वातवर्णनम् ।

आधूतकार्तस्वरकेतुयष्टिर्
एनान्यशोकस्तत्रकारुणानि ।
आनर्तयत्येष पताकिनीनां
वातः पताकांशुकपङ्क्तवानि ॥ १५ ॥

नभश्चराणां व्रजताममीपाम्
अन्योन्यपीनांसाविघर्षणेन ।
उद्धासितः कुङ्कुमपांसुपूरः
पिशङ्गथत्येष दिशां मुखानि ॥ १६ ॥

प्रेक्षकखीवर्णनम् ।

सरत्नकाञ्चीवलयैर्विलास-
सिंहासनैर्मन्मथपार्थिवस्य ।
इतो नितम्बैरसितेक्षणानां
व्याप्तान्तरं व्योम समाप्तिमेति ॥ १७ ॥

अन्योन्यमहूट्टविसूत्रितानि
कुमुदतीकान्तकरोपमानि ।
एतानि पटयोम्बरतः पतन्ति
विमानमुक्ताफलजालकानि ॥ १८ ॥

पताः प्रयान्त्यः पुरतो विमानैर्
विवर्धं प्राण मुग्धपङ्क्तजानि ।

१. T. reads एष for एष. २. T. reads 'कर्मोपमानि' and Tr. 'कलेष्वानि'
Both for 'करोपमानि'. ३. Tr. reads अपरतः for अपरतः.

अपाङ्गविश्रान्तविलोलतारैस्
त्वां नाथ नेत्राङ्गलिभिः पिवन्ति ॥ १९ ॥

आसामित सत्वरगोमिनीनां
गतागताभ्यां मणिकुण्डलानि ।
भिन्दन्ति त्रिव्याधरकामिनीनां
कपोलकालागरूपक्षकाणि ॥ २० ॥

इतो मिथः पार्श्वविषट्ठितेषु
जनाद् विमानेषु समापतरसु ।
आसामितैः प्रेङ्गितमध्यरत्न-
विसृजिता हारलनाः स्फुटन्ति ॥ २१ ॥

एते गतिक्षोभवशात् ब्रधूनाम्
पश्योन्मयुस्ता मणिकूर्णपूरा ।
इतस्तंले सञ्चरनामहीना
निपत्य चूडामणिषु स्वनन्ति ॥ २२ ॥

पातालमेतन्नयनीत्सवेन
विचिन्त्य शून्य शशलाङ्गनेन ।
इहाङ्गनाभिः स्वमुखच्छलेन
कृताभ्यरे चन्द्रमयीव सृष्टि ॥ २३ ॥

इतो रसं पद्मवयन्ति वीरं
त्रिव्याधराणां करपालवहयः ।

१ Tr reads 'गतराणा. । 'मित्रराणा for 'गामिनीना, while Tr mutilates four letters at the end of this line २ I reads मिथ for मिथ ३ T reads 'मिति for 'पिवन्', while Tr 'रत्नमया for 'मध्यरत्न' ४ h reads चामिति for स्फुटन्ति ५ Tr reads इयले for तले ६ Tr reads स्वरत्ननि for स्वनन्ति ७ T reads इभाङ्गनाभि for इहाङ्गनाभि ८ h reads आ-चन्द्रमयीव for चन्द्रमयीव ९ T reads करपालवहय and I करपालवहय both for करपालवहय

एताश्च ऋङ्गारमितोद्गनाना
दृशो नवेन्दीवरदामेदीर्घा ॥ २४ ॥

झटित्यवाप्नप्रतिप्रिन्वमेतत्
सैन्य विलोक्य स्फटिकौङ्गणेषु ।
सविस्मय नागपुराङ्गणोभिर्
इत क्रियन्ते नयनोत्पलानि ॥ २५ ॥

नरेन्द्र तस्माद्गनावगाहि-
त्वद्दर्शनव्यग्रतपस्त्रिपङ्के ।
दूर हविर्धूमसुगन्धिसीम्न
स्थानात् वय बङ्कुमुने प्रवृत्ता ॥ २६ ॥

वनगर्जनम् ।

यथास्थमभ्येति पुरो नभस्वान्
आकृष्टनानाविधपुष्पगन्ध ।
अग्रे तथाश्धलिहभुरुह न
शङ्के वन दृम्पयमेप्यतीति ॥ २७ ॥

एभिर्महीपाल विमानरञ्जैर्
अग्रेसरैस्सम्भ्रममुक्तमार्ग ।
निष्कम्पकेतुर्मन्ताऽस्यैदेन
• रथस्तवाय वियति प्रयाति ॥ २८ ॥

* B reads 'धाम' for 'शाम' २ B and I read 'वाङ्गणेषु' and I as I
Tr 'वाङ्गणेषु' both for 'वाङ्गणेषु' ३ I as 'स्तितुता' 'जा' for 'जा' ४ B
reads 'वमुषङ्कुमुने' for 'वय वङ्कुमुने'; while Tr 'स्थागद्वय' for 'स्थागान् वय' ५ B
reads 'विपलान' but as the marg. with 're' is 'ननरथाम्' for it ६ Tr reads
'नयावतिवरीरुह' for 'नयाधिरुह' ७ Tr reads 'रथम' for 'ऽऽपय'.

मितप्रभू नस्नवकेस्तरूणाम्
 एषा पुरस्तारकितान्तरिक्षा ।
 द्युटित्यंशेषैव निभेषमात्राद्
 उन्मीलिता पश्य वनान्तलेखा ॥ २९ ॥

येदीना विद्याधरवाहिनीयम्
 आरूपागतः किञ्चिदधः प्रवृत्ता ।
 अत्रैमि चित्ते निहितं तदस्याः
 पदं वनालोकनकौतुकेन ॥ ३० ॥

एषा तेषामालावलिनीलकान्तेर्
 उपोद्वर्गमामुखहेमपद्मा ।
 क्षेपेना वनस्याभिमुखं प्रयाति
 पश्याम्बुराशेरिव जङ्घुकन्या ॥ ३१ ॥

अस्याः क्षमापाल वनान्तराजेर्
 विमानपङ्क्तिः पुग्तः स्थितेयम् ।
 आलम्बते रत्नकिरीटलक्ष्मीम्
 मणिप्रभोत्रैर्णमेहन्त्रचापा ॥ ३२ ॥

एते यत्नीनक्षतशोणितौक्ताः
 पश्येन्द्रगोपेश्रियमुद्वहन्तः ।

१ Tr reads अशपल for अशेषैव. २ Tr reads यद्य for यदीना ३ T, and Tr read इय for अय. ४ Tr. reads विहितं for निहित and T. तदस्याः for तदस्या, while I य तस्या for तदस्या. ५ K. reads लनालच्छद, I. लनालावलि and Tr लनालच्छद all for लनालावलि ६ B reads 'वाना' for 'राणा'. ७ Except Tr all read महावनस्य for शैवा वनस्य ८ T. reads दद्यान्मभुराशे for पदवा-
 म्बुराशे. ९ I reads 'लक्ष्मी कनि' for 'लक्ष्मीम् कनि'. १०. Tr. reads 'शेषे' for 'शेषे'. ११ T. reads 'माहू' for 'नाक्ता'. १२. T. and Tr. read 'योप' for 'याव', but the latter reads so in the margin.

तुरङ्गलालाजलचिन्दवस्ते
 लुठन्ति हेमहुमपल्लवेषु ॥ ३३ ॥

मन्दानिलान्दोलितपल्लवाग्रा
 समग्रपुष्पाहरणोद्यताभ्य ।
 इतो लता पार्थिव सरभन्ते
 लावण्यमादातुमिवाङ्गनाभ्य ॥ ३४ ॥

अमृनि पुष्पाणि महीरूहाणाम्
 आभान्ति लोभमरोदराणि ।
 विद्याधरीविभ्रमदर्शनार्थम्
 उत्तानितानीव विलोचनानि ॥ ३५ ॥

पठ्याग्रवातायनमेतदेत्य
 लताग्रपुष्पाण्यवचिन्वतीनाम् ।
 नृपातिभारेण नितम्बिनीना
 विभानरजानि पुरो नमन्ति ॥ ३६ ॥

शाखाप्रलम्बासु महातरुणा
 विटङ्करत्नद्युतिगुड्खलासु ।
 विलम्बमानैरित्र चम्बितेयम्
 इतो विमानैर्मणिपञ्जरश्री ॥ ३७ ॥

इमा सम प्राणसभैर्वनेऽस्मिन्
 सर्वतुलक्ष्मीनिविटोपगूढे ।

१ Tr reads मित्तिणि and in the margin लमन्ति both for लुठन्ति २ K. and T read 'द्यताभ्य' for 'द्यताभ्य' ३ h reads रोदमन्ते for सरभन्ते ४ h. reads माल for भीम ५ T reads सुपानि तानीव for उत्तानितानीव ६ B reads 'पुष्पाण्यवचिन्वतीनाम्' h 'पुष्पाणि विविचिन्वतीनाम्' and Tr 'पुष्पाण्यवचिन्वतीनाम्' all for 'पुष्पाण्यवचिन्वतीनाम्' ७ 'i' reads 'शान्ताम्' for 'लतासु' ८ K reads विमदप्यना for विमदप्यना

नेभःस्थिता एव नरेन्द्र पश्य
पुष्पोच्चये लोलदृशः प्रवृत्ताः ॥ ३८ ॥

एताः करैः काञ्चनपद्मगौरिर्
विलासवत्यः सनिबन्धनानि ।
हरन्ति पुष्पाणि महीरुहाणाम्
मृदूनि यूनामिव मानसानि ॥ ३९ ॥

आसां लताग्रस्तवकोत्थितानि
शिखण्डैरत्नद्युतिचुम्बितानि ।
पद्मोपरिष्ठादलिमण्डलानि
नीलात्तपत्रभ्रममारभन्ते ॥ ४० ॥

मुञ्चत्यलिः पुष्पलतामितो ज्यम्
आघ्रातरामामुखपद्मगन्धः ।
गुणप्रकर्षे हि सदा मनांसि
गुणान्तरज्ञानवतां रमन्ते ॥ ४१ ॥

लतेतथा चूततरोः सलीलम्
आनीयमाना नदिमानताद्गचा ।
पद्मोत्पतत्पुष्पाशिलीमुखेयम्
आभाति कन्दर्पधनुर्लतेव ॥ ४२ ॥

भ्रमद्विरेकावलिलोलदृष्टिर्
लीलावतंसक्रिययोन्मुखानि ।

१. Tr. mutilates two letters at the beginning, but the copyist substitutes एप^० for नम^०, while T. reads ^०येव for एव. २. Tr. mutilates three letters after करै and reads ^०पद्मरागे for ^०पद्मगौरिर्; while K. reads ^०पत्र^० for ^०पद्म^०. ३. B. reads चूडाम^० for शिखण्ड^०. ४. B. reads मुञ्चत्ययं for मुञ्चत्यलिः. ५. T. reads ^०रन्ते for रमन्त. ६. T. reads ^०मुखोऽयम् for ^०मुखेयम्. ७. B. reads ^०क्रिययोन्मुखानि and I ^०क्रिययात्पुष्पानि both for ^०क्रिययोन्मुखानि; while Tr. mutilates three letters before मुखानि.

विचेतुमेवा कुसुमानि नालं
तरोस्तनालिङ्गनदोहदस्य ॥ ४३ ॥

प्रियार्पितेः कान्तनिपीतमुक्ते-
पुरन्ध्रविम्बाधरकान्तिचोरः ।
अस्याः सरस्नत्रिविपि कर्णपाशे
किमप्यशोकस्तवकश्चकास्ति ॥ ४४ ॥

अस्या लताक्षेपविसूत्रितस्य
हारस्य लग्नस्तनकुङ्कुमस्य ।
भ्रष्टाः क्षितौ दाडिमबीजमोहात्
आक्षिप्य मुक्ताः कपयः क्षिपन्ति ॥ ४५ ॥

निदाघलक्ष्मीहसितच्छेटेयम्
पर्याप्तकृष्णागवधुमगन्धे ।
वन्द्ये कचाना नवमल्लिकाश्याः
पदयालिनीले परिभागमेति ॥ ४६ ॥

असावित. पार्थिव दन्तपत्रम्
आपास्य हंसच्छदपाण्डु बाला ।
करोति कर्णे नवकर्णिकारम्
उत्तापिताष्टापदरत्नशोभि ॥ ४७ ॥

स्थितोऽयमन्तर्नवपद्मवानाम्
प्रवालताप्राङ्गुलिशायताक्ष्याः ।

१. Tr reads कृष्णागवधुमगन्धे for प्रियार्पित २ T and I read 'सुप्तः' for 'सुप्तः'
३. Tr reads 'मन्थय' and T 'च्छदय' both for 'च्छदयम्' ४ Tr. reads
'वदन्तागवधुम' and T. 'कृष्णागवधुम' both for 'कृष्णागवधुम', while I reads
'गवधुम' ५ I reads 'नीम' and T 'गरी' for 'नीम', but the former
in the margin 'नीम'; while T and Tr read 'पर' for 'परि' ६ T reads
'वदन्तागवधुम' for 'वदन्तागवधुम'.

व्यक्ति शरच्चन्द्रकरोज्ज्वलाभिर
नेखाशुसेखाभिरिन प्रयाति ॥ ४८ ॥

धावत्करा कर्णशिरीषलोभात्
इतस्तत सम्पतति दिरेफे ।
श्रीडामिव व्याकुलदृष्टिपाता
बालेयमभ्यस्यति कन्दुरुस्ये ॥ ४९ ॥

प्राञ्जद्विलासस्मितमुदङ्गन्ती
कर्णे नव केतरुवर्षमेया ।
वियायतंसी कृतचन्द्रलेखा
चक्रास्ति कन्धेव त्रिगाचलस्ये ॥ ५० ॥

दिलोकृतालेख्यरूपोलभागात्
प्रयद्गशावेरधिगते विमानम् ।
इत कैदम्बादनियत्तद्वन्मम्
आस्ते भयादालिखितेव तन्वी ॥ ५१ ॥

पुष्पाणि चिन्वत्यतिमुक्त रुस्य
पश्य इलय केतारुलाभिषा ।
अमे विभर्ताव तमालनील
विलासवात्प्यजन स्मरस्य ॥ ५२ ॥

विमुञ्चती धंभुवि पुष्पधुलिम्
तया गने नैम्पनि वादभस्य ।

१. H. reads 'वशात्' for 'वशात्' २. T reads 'दावात्' for 'वशात्'
३. H. reads 'कन्दुरुस्य' for 'कन्दुरुस्य' ४. T reads 'विश्वम्भरस्य' for 'विश्व-
म्भरस्य' ५. J. reads 'वादात्' and T 'वशात्' ६. H. reads 'वशात्' for 'वशात्' ७. H.
reads 'विश्वम्भर' for 'विश्वम्भर' ८. T reads 'कन्दुरुस्य' for 'कन्दुरुस्य' ९. H.
reads 'विश्वम्भर' for 'विश्वम्भर' १०. H. reads 'वशात्' for 'वशात्' ११. H.
reads 'वशात्' for 'वशात्' १२. T reads 'वशात्' for 'वशात्' १३. H. reads 'वशात्' for 'वशात्' १४. H.
reads 'वशात्' for 'वशात्'

चित्रं झटित्यश्रुलवावकीर्णं
 दृशौ सपत्न्याः कलुषीकरोति ॥ ५३ ॥
 मध्यच्युते विभ्रति किङ्गुकेऽस्मिन्
 असारुणस्याकृतिमङ्कुशस्य ।
 अस्यास्तनाभ्यामधुना धृतेष्वम्
 अनङ्गमत्तद्विषकुम्भलक्ष्मीः ॥ ५४ ॥
 अभ्यागतायाः सहसाऽमुनाऽस्याः
 कन्दर्पसाध्राज्यधुरोद्वहेने ।
 सुगन्धिभिः पाटलिपादपेन
 पुष्पैरितः कल्पितमातिथेयम् ॥ ५५ ॥
 आत्रागसेयं गमिता प्रसादं
 कृतभणामाञ्जलिना प्रियेण ।
 प्रमृष्टवाष्पा सुमुखी नखाभ्यां
 चूताङ्कुरं मानमिवोच्छिनत्ति ॥ ५६ ॥
 अंध्यासते कामपि कान्तिमासाम्
 एते संकुन्दाः कपरीरुलापाः ।
 कुमुदतीकान्तकरानुविद्वास्
 तैमःप्रताना इव यागिनीनाम् ॥ ५७ ॥
 पुष्पाणि नानाविधवर्णभाञ्जि
 विमानवातायनतो विचिर्य ।

* Tr reads 'मंगुलस्य' for 'मङ्कुलस्य' २ I. reads 'अमुनाऽस्या' for 'अमुनाऽस्या' ३ II reads 'एव मरणे' and K 'धुरज्यस्य' for 'धुरज्यस्य' ४ II and Tr read 'पाटल' for 'पाटल' ५ II reads 'चूता' for 'चूता' ६ T and I. read 'वाष्पाग्धमती' for 'वाष्पाग्धमती' ७ T. reads 'अभ्यागत' for 'अभ्यासते' ८ T reads 'सकुन्दाः' for 'सकुन्दा' ९. Tr. reads 'इतनप्रसादा' and corrects 'वनप्रसादा' for 'वनप्रसादा'

युवायमिन्द्रायुधवर्णकान्तम्
उत्तममस्याः सुदृशः करोति ॥ ५८ ॥

पद्मेयमुद्राहुलताश्रितश्रीर
मध्येन नश्यद्विवली लतेव ।
विमानतः कोमलमुचिनोति
वधूर्मधुकं स्वकपोलकोन्ति ॥ ५९ ॥

अदः सुगन्धीकुरु मत्प्रसूनम्
मुखाञ्जमौगन्ध्यकर्णार्पणेन ।
ईत्यन्धलामक्तलतो न याञ्चाम्
अस्याः करोतीव सै कर्णिकारः ॥ ६० ॥

तथा न चूते नवमञ्जरीयम्
अवाप्तवत्यात्मगुणप्रकर्षम् ।
अस्याः सकालागरुपत्रलेसे
यथा कपोले कमलेक्षणायाः ॥ ६१ ॥

बह्व्यरोको श्यममर्त्यकान्ता-
पादाहतः कान्तमलक्तकाङ्कम् ।
कृत्वा जगत्यस्पलिनां निजाज्ञाम्
स्कन्धैर्धर्षितं तूणमिव स्मरण ॥ ६२ ॥

चिरेण मन्ये वकुलद्रुमोऽथम्
अवाप्तपारः स्पृणीयतायाः ।

१. B and T. read इन्द्रायुधवर्णकान्तम् and Tr इन्द्रायुधवर्णकान्तम् for इन्द्रायुधवर्णकान्तम् २. B and T. read एतद for एतेषु ३. Tr reads 'काङ्कम् for 'कान्ति ४. B reads इत्यन्धलीसहस्रको and in the margin 'सहस्रको for इत्यन्धलीसहस्रको and 'सहस्रको respectively. ५. Except h. all others read न for स ६. B reads शीर्षा for चूते ७. Tr. reads प्रान्तम् for कौन्तिम् ८. T. mutilates three letters after स्कन्धैर्धर्षितं. ९. K reads 'शार for 'पार .

अर्यां करोऽस्याः सुमनस्सु येस्य
जातो जितामर्त्यतरुप्रवालः ॥ ६३ ॥

फलं शिरीषेण चिरादवाप्तम्
अस्यास्समग्रं सुकुमारतायाः ।
निरस्य गीर्वाणतरुप्रसूनं
यदेतद्दुत्तंसितमौयतादया ॥ ६४ ॥

अस्योः श्रुतौ चम्पकमादधत्याः
करेण मुक्तावलयार्द्धितेन ।
एष द्विजः स्वस्वययन विरावैर्
नास्याः करोतीति न मञ्जुकण्ठः ॥ ६५ ॥

विन्यस्तवन्धूकदली मुखेऽस्याः
स्वेदार्र्कालागरूपत्रवल्ली ।
चकास्ति सन्ध्यातपलेशशार्द्धि
कलङ्कलेखा शशालक्ष्मणीव ॥ ६६ ॥

एता मियो रुद्धविमानमार्गी
लताप्रज पुष्पमर्नामुवन्त्यः ।
भवन्ति भारानमिताङ्गकेषु
यद्वाभ्यसूयाः स्तनमण्डलेषु ॥ ६७ ॥

एतानि कान्तैः प्रमदाजनस्य
र्भवप्रवालान्यवतसितानि ।

१ K and T read यस्या for यदय २ T reads आयतास्या for आयतास्या
३ B reads पश्य for अस्या ४ I reads यस्या करोतीव T नाऽस्या करोतीव
and Tr. वैश्वं करोतीव all for नाऽस्या करोतीति ५. B and I read °कीर्णा and
Tr °लता° both for °द्विजः. ६ I reads °मार्गलताप्रजा for °मार्गी लताप्रज, while
K लताप्रज for लताप्रज ७ T and Tr read °ननाप्रवश्य for °ननामुवन्त्य
८ T. reads वन° for नव°

पश्यन्ति पश्य स्वमिवाप्तकान्तिं
 कपोलपालीमणिदर्पणेषु ॥ ६८ ॥
 यद्यद्दने ऽभूत् कुसुमं सुगन्धि
 वधूजनैस्तत्तदितो गृहीतम् ।
 कुत्सनाविलोकीव्रिजयावतंसं
 निर्मातुमिप्वासमिव स्मरस्य ॥ ६९ ॥
 कर्णावतंसीकृतपद्मवानां
 विचित्रपुष्पाभरणोज्ज्वलेषु ।
 पश्यामितः पद्मव्रितेयमासाम्
 अङ्गेषु सारङ्गदृशामृतुग्रीः ॥ ७० ॥
 स्वेदोदविन्दुच्छलतः कपोले
 वितीर्णमुक्ताव इव स्मरस्य ।
 एणीदृशां कान्त इव प्रवृत्तः
 श्रमोऽयमालिङ्गितुमङ्गलेखाम् ॥ ७१ ॥
 आसां पृथुस्वेदकणाङ्कितानि
 वक्त्राणि नेत्रोत्सवमर्पयन्ति ।
 प्रैत्युत्तमुक्ताफलदन्तुराणि
 हिरण्मयानीव सरोरुहाणि ॥ ७२ ॥
 एतानि पश्य च्युतपुष्पधूलि-
 व्यालुप्तपद्मावलिषोष्टवानि ।

१. B. reads 'कीर्ति कपोल', T. and I. 'कान्ति कपोल' for 'कान्ति कपोल'; while I. substitutes 'स' for 'स्व'. २. T. I. and Tr. read 'वनी' for 'वितो'. ३. T. reads 'कुसुमं' for 'कुसुम'. ४. T. reads 'दृशां' for 'भ्रमरां'. ५. Tr. reads 'कपोलसौवर्ण' for 'कपोले वितीर्ण' and 'स्वेदार्द्र' for 'स्वेदोद'. ६. Tr. reads 'प्रवृत्तभ्रमोऽयमालिङ्गितुमङ्गलानि' for 'प्रवृत्त श्रमोऽयमालिङ्गितुमङ्गलेखाम्'. ७. T. reads 'प्रत्याप्त' for 'प्रवृत्त'. ८. Tr. reads 'पश्याच्च्युतपुष्पमाल्यान्धनुमपसावलि' for 'पश्य च्युतपुष्पधूलिव्यालुप्तपद्मावलि' and B. 'पुष्प' for 'पश्य'. ९. I. reads 'वप्रा' for 'पश्या'.

वनं विद्यायाथ समग्रमग्रे
चचाल विद्याधरराजमैन्यम् ॥ ७८ ॥

गङ्गावर्णनम् ।

अथ प्रवालाधरविम्बचुम्बि-
परिस्फुग्त्फेनविलासतोसा ।
वाचालङ्गमात्रलिकाञ्चिदाम-
सनाथतीरैरुनितम्बविम्बा ॥ ७९ ॥

ममीरवैल्लचटहेमवलि-
लोलप्रभापिङ्गर्गितोर्मिलेखे ।
विलासमज्जत्फणिराजकन्या-
मङ्कान्तकान्तस्तनकुङ्कुमेव ॥ ८० ॥

निमग्नदिङ्नागैकपोलभित्ति-
मन्ताननिर्यन्मदवेणिकृष्णा
तृतीयनेत्रानलधूमवलि-
कलङ्कितेव त्रिपुगन्तकस्य ॥ ८१ ॥

भारानमद्भोगिफणास्थितायाः
स्थलोच्छलद्वीचिचयच्छलेन ।
उत्तम्भयर्न्तीय तले मतर्कम्
अर्कोपलस्तम्भशतानि भुमेः ॥ ८२ ॥

१ T reads 'भारान' for 'शाना' २ Tr reads 'गान्ति' for 'गान्ति'. ३ T reads 'रिला' for 'लिला'. ४ I reads 'निमग्नमद्भुगु' for 'निमग्नविद्याय'. ५ K reads 'कृष्ण' for 'कृष्णा'. ६ Tr reads 'मरुत्परिणामः' for 'त्रिपुगन्तवस्य'. ७ B reads 'फण' for 'फणा', while T has 'भासानमद्भुगु' - 'निमित्तमाया' for 'भारान-मद्भोगिफणास्थितायाः'. ८ Tr reads 'लोचान्द्वीचिचयच्छलेन' for 'लोचान्द्वीचिचयच्छलेन'. T, also the same, but diff. as 'मृगु' for 'मृगु'. ९ B reads 'उत्तम्भयर्न्ती' for 'उत्तम्भयर्न्ती' and T 'उत्तम्भयर्न्ती' for 'उत्तम्भयर्न्ती'. १० B reads 'उत्तम्भयर्न्ती' for 'उत्तम्भयर्न्ती', while Tr substitutes three letters after 'उत्तम्भयर्न्ती'.

तदोद्गतप्रांशु तमालराजि-
 छायावनश्यामलितार्धभागा ।
 मूर्तेस्तुंपाराचलतुल्यकान्तिर्
 उमापति-श्रीधरयोस्वैका ॥ ८३ ॥

कादम्बचञ्चूद्भुतचक्रवोकी-
 पारिप्रवच्यक्तमृणालकाण्डा ।
 चण्डीधवोन्नद्भजदाविटङ्क-
 कृष्टेन्दुलेखाङ्कुरदन्तुरेव ॥ ८४ ॥

तरङ्गभङ्गोज्ज्वलचामरश्रीर्
 उद्वण्डहेमाम्बुरुहातपत्रा ।
 पुण्या पुरो दूरत एव तेन
 त्रिमार्गगाङ्दृश्यत पार्थिवेन ॥ ८५ ॥

कुलकम् ।

तस्यास्तटेऽथ कुसुमावचयश्रमार्त-
 सीमन्तिनीनिवहंसस्मितवीक्षिताया ।
 विद्याधरेण विदधे धवलोर्मिभौत-
 पर्यन्तहेमसिकते पृतनानिवेशे ॥ ८६ ॥

१ B T and Tr read तुपाराञ्जन° for तुपाराचल° २ B and I read
 °वारि° for °वाकी° ३ Tr mutilates this line —
 पारिप्रवच्यक्तमृणालकाण्डा ।

४ T reads °कपोत° for °मृणाल° ५ T reads चण्डीधवोन्नद्भ° and Tr
 चण्डीधवोन्नद्भ° both for चण्डीधवोन्नद्भ° ६ T reads °लेखा° for °लेखा° while
 B reads °ललाकारदन्तुरेव° for °ललाङ्कुरदन्तुरेव° ७ Tr does not insert this
 ८ B reads कुसुमावचयश्रमार्त° and T and Tr कुसुमावचयश्रमार्त° for
 कुसुमावचयश्रमार्त° ९ B reads °सम्पृक्तनीक्षितायाः° for °सस्मितवीक्षितायाः°
 १० B reads विदधे and in the margin निवेशः for निवेश

तदनु पुलिने सद्यो विद्याधरैः परिकल्पितं
नृपतिरविशङ्खीलागारं स साहसलाञ्छनः ।

भ्रममजनयन्नेत्रोत्कीर्णा इति प्रतिविम्बिताः

सितमणिमये यस्मिन्नन्तर्बहिश्च मृगीदृशः ॥ ८७ ॥

इति श्रीमृगाङ्कटतसूनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतौ
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये पातालावलोकनो नाम चतुर्दशः
सर्गः ॥ १४ ॥

१. B. reads 'दिवस' for 'दिन'. २. I. and Tr. read परिमलस्य नवसाहस्राङ्क-
परिते, while I. पातालाङ्कचरिते महाकाव्ये चतुर्दशः सर्गः and T. परिमलकादिशापकृतौ
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये and B. only चतुर्दश सर्गः.

अथ पञ्चदशः सर्गः ।

जलक्रीडावर्णनम् ।

अथ सान्द्रघर्मजलचिन्दु-

लुलिततिलकः प्रचक्रमे ।

हेमकमलसुभगे सरितः

सलिले निमङ्गुमसितेक्षणाजनः ॥ १ ॥

श्रममेत्ये मुञ्चत मदम्बु-

रैभसपरिरम्भलीलया ।

एवमवददिव दीर्घदृशः

कलहंसयूथनिनदेने जाह्नवी ॥ २ ॥

मरुतावधूतकलधौत-

कमलमकरन्दर्गन्धिना ।

ऊर्मिदलनशिशिरेण वलात्

अचलाजनस्य नुनुदे परिश्रमः ॥ ३ ॥

परिधि हरेखमधितोर-

विरचितपदे बधूजने ।

कान्तिमुदवहृदमर्त्यसरित्

तटरूढकाञ्चनलतेव काञ्चन ॥ ४ ॥

१. I. reads श्रेयमेत मुञ्चत, Tr. अममङ्ग मुञ्चत and J. अममे मङ्गमुञ्चत
all for अममेत्य मुञ्चत २ T. reads 'रुहत' for 'रभस'. ३ T. reads 'विह्वलेन' for
'निनदेन' ४ T. reads 'बन्धुना' for 'गन्धिना' ५ T. reads परिश्रमम् for परि
श्रम

सितचक्षुषामसितरत्न-
रुचिसुपि मृणालिनीदले ।
स्थूलजललवनिभेन दधे
नवमौक्तिकार्थं उव जह्नुकन्यया ॥ ५ ॥

उदितत्रपा उव विलास-
मसृणगमनेन सुधुवाम् ।
जग्मुरमरसरितः पुलिनं
सहसा विहाय कलहंसपङ्क्तयः ॥ ६ ॥

धवलाभ्रकच्छुरितभिन्नि-
लिखितललिताङ्गनालिपिम् ।
अप्सु कुवलयदृशां प्रतिमाः
सितरत्नदर्पणनिभासु लेभिरे ॥ ७ ॥

अथ वद्धभार्पितकराग्र-
निहितनिजपाणिपद्मवाः ।
वारिविकचकनकाञ्जरजः-
केपिगोर्मिमालमत्रला जगाद्दिरे ॥ ८ ॥

सुदृगां निमज्ज्य सुरसिन्धु-
पयमि नियमस्थितैरिव ।
ऊर्मितरलितमयूखशिख्यैर्
माणनूपुरैस्मपदि मौनमाटटे ॥ ९ ॥

कुचलुर्नपत्रलतयाथ
विगलितैर्विभ्रुवहारया ।

१. T. reads "यदुंरित" for "यच्छुरित". २. Tr. reads "भिद्यम्" for "त्रि-
पिम". ३. Tr. reads "कपिलोर्मि" for "कपिगोर्मि". ४. T. reads "दिम" for "सुम".
५. Tr. reads "परदिम" for "विगलित".

प्रापि रतिरमणविलासतुला
 ललितभ्रुवां जलविहारलीलया ॥ १० ॥
 नवकुङ्कुमारुणपुरन्धि-
 कुचकलशताडितं पयः ।
 रागमभजत न कस्य भवेत्
 सुलभाङ्गखेलदबलस्यै विक्रिया ॥ ११ ॥
 विकिरन् विहस्य मणिशुद्ध-
 धृतमुदकमेत्य पृष्ठतः ।
 सांचिमुकुलितदृशा ददृशे
 दयितो मुहुर्वलितरुण्डमेकया ॥ १२ ॥
 परिणाहवत् कुचनिपिङ्ग-
 करणवेलनोत्करोर्लतम् ।
 लोलमुखरमणिकङ्कणया
 विधेदे जले मुरजवाद्यमन्यया ॥ १३ ॥
 हरिणीदृशो हतपुरन्धि-
 कुचफलशकुङ्कुमाङ्किता ।
 क्षिप्रमधिजपनमूर्मिलता
 शायिलेव हेमरशना विद्विद्युते ॥ १४ ॥
 सलिलं किरन्तमवलोक्य
 रमणमपराङ्गनामुखे ।

१ Tr. reads 'वेददबलस्य' for 'खेलदबलस्य'. २. B reads प्रापि for सांचि.
 ३ T. reads 'दलनोत्क' for 'वदनोत्क', while Tr. mutilates one letter
 after वदनो. ४ B and T read एकया, but B in the margin अन्धया.
 ५ T. reads 'कुङ्कुमारुण' for 'कुङ्कुमाङ्किता'.

चित्रमविरलधृताश्रुलवे
 निमिमिल काचिदत्रला विलोचने ॥ १५ ॥
 द्वैतमनुटत् विबुधसिन्धु-
 निविडलहरीकराहतम् ।
 हारवलयमरविन्ददृशाम्
 कुशल कुतोऽस्ति गुणिना जडान्तरे ॥ १६ ॥
 शुशुभे कयापि करयन्त्र-
 निहितशुचिवारिधारया ।
 सुक्तसितकुसुमसायकया
 मकराङ्गचापलतयेव बालया ॥ १७ ॥
 परिवेषविभ्रमनिवेशि-
 मनसिजतुपारदीधिते ।
 कोऽपि करकिसलये कैमिता
 विदधे मृणालवलय मृगीदृशौ ॥ १८ ॥
 हृदयेशमुक्तजलधौत-
 मलयजविलेपनैर्हिया ।
 लक्ष्यनवनखपदावपरा
 नलिनीदलेन विदधे पयोधरौ ॥ १९ ॥

१ Tr reads निम्न° for चित्र° २ Tr reads श्रुति द्रुत° for द्रुतमश्रुत्
 ३ Tr reads नियतं कुतोऽस्ति गुणिना जडान्वय for कुशल कुतोऽस्ति गुणिना
 जडान्तरे T follows this reading, but omits first three letters, while I.
 reads जडान्वये for जडान्तरे ४ T reads कलापि for कयापि ५ T
 substitutes °चापलतया for °चापलतयेव बालया omitting four letters ६ Tr
 reads ऽथ सया for कयिता ७ Tr reads °दृशाः for °दृश ८ H does not
 insert the following —

लक्ष्यनवनखपदावपरा
 नलिनीदलेन विदधे पयोधरौ ॥ १९ ॥
 अभितोऽङ्गनामुखगुणाम्
 उदुनिकरकान्तिपादके ।

१ T reads विदधे परौ for विदधे पयोधरौ

अभितोङ्गनामुखमृगाङ्गम्
उडुनिकरकान्तिमोददे ।
केलितरलतरुणीनिविड-
स्तनताडिते पयसि बुद्धोत्करः ॥ २० ॥

विदधे वधूर्निजकराग्र-
गालितमगिकङ्कणाङ्किते ।
मेघशकल इव सेन्द्रधनुर्
वलयोदरे भेयनमविजनीदले ॥ २१ ॥

असिताञ्जनाङ्गमभिजात-
कुवलयदृशां दृशोन्तरात् ।
नीरमहत नहि शुद्धिमतां
तेटवृत्तिराश्रितकलङ्कमार्जने ॥ २२ ॥

तीरलोर्मिलङ्घितनितम्ब-
फलकलुलितच्छवासस ।
केनपटलमसिताञ्जदृशः
क्षणमेरुमंगुरुविलासमाददे ॥ २३ ॥

सुदृशः स्फुटं भवनखाङ्गम्
उरसिजलधौतकुङ्कुमे ।
कान्तनिहितनयनं पिदधे
पृथुहारतारतरलांशुपल्लवः ॥ २४ ॥

१ Tr reads 'मादधे' for 'माददे' २ Tr reads निवृद्ध for विदधे ३ B reads नलिनम् for नयनम् ४ B reads तीरम् but in the margin नीरम्, while Tr mutilates six letters after नीरमहत in this line ५ Tr mutilates first four letters in this line ६ B reads सरला for सरलो ७ Tr reads 'शुद्धिमार्ज' for 'शुद्धिमाच्छ' ८ Tr reads 'वलय' for 'पटल' ९ The manuscript Tr ends with the क in this line, the remaining portion up to the end being lost

लुलिताञ्जनस्य नयनस्य
सहभुवामिवेक्षितुं ध्रियम् ।
लग्नजलधेरलितैरलकैर्
लुलुटे ललाटतटसीन्नि सुभ्रुवः ॥ २५ ॥

दधतीव कापि रुचिमाप
मनसिजविलासवह्वकीम् ।
अंसविनिहितमृणालन्ता-
तलवर्त्यलाघुपरिवर्तुलस्तनी ॥ २६ ॥

सलिलाहतिव्रुटितहार-
परिगलितमौक्तिकभ्रमात् ।
मुग्धयुवतिरपरा निदधे
दृगमट्टिजनीदलपुटोदविन्दुषु ॥ २७ ॥

ध्रवलोदरैर्भयवगेनं
तरलवलिर्तैर्विलोषनैः ।
नीलनलिनर्दलदामदृगां
गफरैस्समं सुचिरमप्सु ब्रधमे ॥ २८ ॥

गलिताद्गदा गुरुतरङ्ग-
दलितमणिकर्णपूरकाः ।
सस्तकनकवलयः सुदृगः
श्रधत्रन्धरत्नरशनाश्वकाशिरे ॥ २९ ॥

१ T. reads 'सुरलितैर्ललिमे' for 'सरन्तितैरलकैर् लुलुटे' २ B reads 'भ्रमा' and K 'भ्रमान्' both for 'भ्रमात्' ३ I reads 'पिदधे' for 'निदधे', the letter 'पि' is not clear ४ B reads 'वशभयेन' for 'भयवगेन' ५ B omits 'दल' and substitutes 'धाम' for 'शाम', ६ B and T read 'लम्ब' for 'बन्ध'

अतिकम्यमूर्मिकुटिलश्रु
 बहलनवकुङ्कुमारुणम् ।
 खैणकरतलनिरस्तमभूत्
 उपजातकोपमित्र जाह्नवीजलम् ॥ ३० ॥
 अकरोत् पदं पृथुनितम्ब-
 विलुलितजलार्द्रवेणिषु ।
 नीरलवशत्रलगण्डतला-
 स्वचलासु कुण्डलितैकार्मुकः स्मर ॥ ३१ ॥
 च्युतरत्नभूषणमरीचि-
 रचितसुरचापमण्डलम् ।
 केशकुसुमशयल शुशुभे
 सुदृशामनङ्गमददीपन पयः ॥ ३२ ॥
 अथ ताभिरेकतपनीय-
 सरसिजसनाथपाणिभिः ।
 श्रीभिरिव सेमुदतारि वतः
 पुनरुक्तचाटुपटुभिः प्रियैस्सह ॥ ३३ ॥
 सैजलागुक्कान्तिविशदाङ्ग-
 जनितनिविडवपाकुला ।
 द्यक्तनवनखपदाभरणाः
 प्रियलोचनान्यरमयन् मृगीदृशाः ॥ ३४ ॥

१ T. reads अभिगम्यमूर्मिकुटिल^० for अतिकम्यमूर्मिकुटिलश्रु while B adds शो
 after सु २ B reads 'सुकुण्डलित' for 'कुण्डलित' and T 'स्वकुण्डलित' for
 'सुकुण्डलित' ३ B reads समुदतारि, but in the margin समुदतारि, while I
 समुदतारि (वि?) for the same ४ B reads राजलागुक्कान्तिविशदाङ्ग^० and I
 राजलागुक्कान्तिविशदाङ्ग^० for राजलागुक्कान्तिविशदाङ्ग^०.

अथ ता गृहीतदारदिन्दु-
 धवलसिचयोः प्रसाधनाम् ।
 चक्रुरधिवपुरमर्त्यसरित्-
 पुंलिनस्थलीकनकवह्निधामसु ॥ ३५ ॥
 तिलकाङ्कितोः प्रचुरपुष्प-
 परिमलमुचो मृगीदृशः ।
 ऊढनवललितपत्रलना
 दधुरङ्गजोषवनराजिविधमम् ॥ ३६ ॥
 न चिरादलङ्कृतिविशेष-
 विहितरुचयो षतिपेशलाः ।
 लक्ष्यनवनवरसाः शुचयः
 कविपुङ्गवोक्तय इवाद्गना वभुः ॥ ३७ ॥
 वहति स्म निर्मलकपोल-
 लिखितमृगनाभिपत्रकम् ।
 कापि निभृतमधुपावलिमत्
 कलत्रौतकौकनदकान्तमाननम् ॥ ३८ ॥
 अधिकर्णमुद्रतमयूख-
 मरकतमनोहरोदरम् ।
 बालमिव मदनकल्पतरोर्
 दलमेकया कनकपत्रमाददे ॥ ३९ ॥

१ T. reads 'सिचया' and B 'सिचय' for 'सिचया'; while T. substitutes
 प्रसाधना for प्रसाधनाम्. २ T. reads 'कनकरूपलीपुलिनवह्नि' for 'पुलिनस्थ-
 लीकनकवह्नि'. ३. T. reads तिलकाङ्कितो for तिलकाङ्किता ४ T. reads
 रूढ for ऊढ. ५ T. reads कपि for कवि. ६ I reads आददे for आवदे

धृतयावकाङ्कमपि कान्त-
 वदनपरिचुम्बनोचिते ।
 रागमधररुचके निदधे
 दयिते च काचन चकोरलोचनौ ॥ ४० ॥

हरिणाङ्कसुन्दरमनेक-
 विशदगुणगुम्फिताकृतिम् ।
 हारमवहदपरा न परं
 हृदि कान्तमप्यसमन्वाणदीपनम् ॥ ४१ ॥

इतरा पदाङ्गमिव मत्त-
 मदनकरिणोलिकोदरे ।
 सान्द्रमृगमदमपीगचित
 तिलक कुरङ्गतिलकानना दधे ॥ ४२ ॥

हतसुमेहेमशतपत्र-
 रुचिसुकुलिताङ्गुलीदले ।
 काचिदितस्करसंहृष्टित
 निदधे विलासमणिकङ्कण करे ॥ ४३ ॥

उदितासु काञ्चिगुणमध्य-
 गरकतमरीचिसृचिषु ।
 व्यक्तिमलभत न रोमलता
 स्मरदीपकज्जलशिखा मृगीदृशाम् ॥ ४४ ॥

१. B reads 'असुपि for 'असुपि २. T reads परा for परं ३. I omits 'सुमे'
 while I substitutes 'चारु' for 'सुम' ४. I reads 'सहृष्टित for 'सहृष्टित'
 ५. h. reads 'अशः for 'दृशाम्

मरसागसेव रमणेन
 चरणनलिनानुपेक्षिणा ।
 पुष्पशरतरलिता दधिरे
 मणिनूपुरेण मृगलोचना रचिम् ॥ ४५ ॥

दप्रतीभिरिन्दुकरजाल-
 शवलतिमिशोर्मिविभ्रमम् ।
 ऋद्धधवलकुसुमाभिरल
 करीलताभिरपलाश्रकागिरे ॥ ४६ ॥

त्रियपाणिपङ्कजप्रतेषु
 सकलशशिप्रिम्बवन्धुषु ।
 वक्त्रकमलमविलोलदशो
 मणिदर्पणेषु ददृशु पुरन्ध्रय ॥ ४७ ॥

प्रकृष्ट दप्रज्झटिति रागम्
 अलपुमथ वारुणीम्प्रति ।
 कान्तिनिकर इव तिग्मरुचेर्
 वनिताजनोश्रभिमुद्यता समाददे ॥ ४८ ॥

उदियाय मानतिमिरौष-
 विपटनपटुर्मनोम्बरे ।
 मालकुवलयदशा विशदे
 शनकैर्मनोभवकुरत्तलान्छन ॥ ४९ ॥

अरुणाद्गुलीदलनिरुद्ध-
 नवकनकशोशकार्णिके ।

१ B reads 'पञ्जिना for 'पञ्जिणा' २ T reads 'दधिरेमणि for दाधरे मणि' ३ T reads 'कुर' for 'कुर' ४ B reads 'समादध for समादध'

सान्द्रमधुपरिमलैरुचै
 करपङ्कजैरथ चकोरचक्षुषाम् ॥ ५० ॥
 मणिशुक्तिषु क्षणमुपोढ-
 कुवलयसुगन्धिसीधुषु ।
 न्यस्यदसमशरयन्त्रैर्मिव
 भ्रमतिस्म भृङ्गकुलमुत्सुकोत्सुकम् ॥ ५१ ॥
 रूरुचै श्लिमण्डलमुदंशु-
 कनकचपकोपरि स्थितम् ।
 एकमिव रतिपतेरुदितं
 तपनीयदण्डमसितोष्णवारणम् ॥ ५२ ॥
 विधृता करे प्रियतमेन
 कतिपयशिलीमुखान्वितार्ता ।
 चिन्तमकृत विवशं सुदृशां
 कुसुमेपुकार्मुकलतेव वारुणी ॥ ५३ ॥
 अतिरागिणि प्रणयिनीव
 मधुनि परिचुम्बितानने ।
 व्यक्तिमलभत मदो हृदये
 पुँलकः कपोलफलके च सुभ्रुवाम् ॥ ५४ ॥
 प्रतिमागतेन्दुकरजाल-
 धवलितमिव श्रियं दधे ।

१. B reads गार्द्रं for सान्द्रं. २. K. reads 'सुगन्ध' for 'सुगन्धि'; while I. substitutes 'तिशुषु' for 'सीधुषु'. ३. B. reads 'दन्त्र' for 'यन्त्र'; while I. substitutes च for इ. ४. T. reads रचिरे for रुरुचै. ५. B. reads 'द्विजान' for 'द्विजान'. ६. K. reads चिथम् for चिथम्. * B and I read पुलक for गुणक. ८. T. reads इपते for इधे.

पाननमितमुखमुग्धवधु-
विगलद्विलासहेसितच्छटं मधु ॥ ५५ ॥

मेधु कापि पाटलकपोल-
तरलकलधौतकुण्डला ।
लोलनिजमुखतुपारकर-
प्रतिबिम्बगर्भमभिकार्षितं पपौ ॥ ५६ ॥

अतिरक्तमायततरेण
विलसदासितोत्पलश्रिया ।
काममपिबदपरेन्दुमुखी
चपक्रेण सीधु, नयनेन वल्लभम् ॥ ५७ ॥

अगमत् त्रयस्य सममेव
परिमलरसज्ञतामलिः ।
कल्पविटपिमधुनः प्रमदा-
मुखमारुतस्य विकचोत्पलस्य चं ॥ ५८ ॥

अधराग्रचुम्बनमवाप्य
कमलदलदीर्घचक्षुषाम् ।
श्रासतरलमजनिष्ट मुदा
मुहुरात्तलास्यमिव कापिशायनम् ॥ ५९ ॥

१ B reads पारि° for पान°, while I. reads परि° for the same. २ T. reads °भसित° for °हसित°. ३ B and K. do not insert the following —

मधु कापि पाटलकपोल
तरलकलधौतकुण्डला ।
लोलनिजमुखतुपारकर-
प्रतिबिम्बगर्भमभिकार्षितं पपौ ॥ ५६ ॥

४ T. reads °मधिकापि for °मभिकार्षि°. ५ This stanza is given in the margin in I. ६ T. and I read अली for अलि. ७ T. does not insert च. ८. T. has — — स्तरल°, but there is the want of only one letter. ९. I reads °सा° for °शा°, while T. °सायिनम् for °सायनम्.

मेदमासत्रेण रमणेन
 नखपदमिवापित हृदि ।
 नातिविशदपदबन्धमयो
 नवसाहस्राङ्कचरित जगुः स्त्रिय ॥ ६० ॥

मदिरार्पिताभस्दलेन
 युवतिरमृतच्छटोपमा ।
 प्रेमरसमृदुषु दीर्घदृशा
 हृदयेषु पल्लवयतिस्म मन्मथम् ॥ ६१ ॥

देयिताहिते युवजनेन
 विलसदतिपाटलद्युतौ ।
 कामसुहृदि विहित प्रणय-
 प्रथम मधुन्यधरपल्लवे तर्त ॥ ६२ ॥

अवभूतमानमधुपान-
 रसरभसत प्रसन्नताम् ।
 प्रापुरतिपृथुदृशा सहसा
 हृदयानि चाष्टमणिभाजनानि च ॥ ६३ ॥

देयितामनङ्गमदमृतिम्
 अमिननलिनावतसकाम् ।

१ B and h read सप्त° for सप्त° २ B and T read युवनि° for युवान° while T °दृशा° for °दृशा° ३ B reads दयितामिनां h दयितापि
 ने and T दयितामिनाः all for दयितामिने ४ h reads पुनः for सप्त
 ५ h reads °सप्त° for °दृशा° and T °दृशा° for the same ६ B does not
 set the following stanza:—

दयितामनङ्गमदमृतिम्
 अमिननलिनावतसकाम् ।
 दयितामिनामपि नवसाहस्रम्
 परिमुञ्चतिरथ न पदं न हृदि ॥ ६४ ॥

सान्द्ररुचियुवजनो मदिराम्
 परिचुम्बतिस्म न परे वधुमपि ॥ ६४ ॥
 अनयन् सहेव शिथिलत्वम्
 उभयमुभयेन योपिताम् ।
 त्रीडमरुणरुचिना मधुना
 मणिकाञ्चिदाम च करेण कामिनः ॥ ६५ ॥
 सुदृगां मदादथ परिसुद्
 अरुणितसितोदराः करात् ।
 पेतुरमरसरितः पुलिने
 मणिशुकर्यैः प्रियतमे च दृष्टयः ॥ ६६ ॥
 नवपल्लवारुणमुवाह
 वृन्तरुणवारुणीमदः ।
 रागमर्थं शुचिनि गण्डतले
 नयनोदरे च मदिरक्षणाजनः ॥ ६७ ॥
 अपरिस्फुटोक्तिललितासु
 मदमुकुलदीर्घदृष्टिषु ।
 तामु शबलकुमुमांसलसत्-
 करीलतासु पदमार्दधे स्मरः ॥ ६८ ॥
 आपानभूरवसितासंवरागदीर्घ-
 सेन्दीयरस्कटिकशुक्तिगता चकासे ।

१. T reads वर for पर २ B reads अनयत् सहेव for अनयन् सहेव, while
 T substitutes अनयन् for अनयत् ३ I reads 'दरा दराम, T 'दरा करान and
 K 'दरा करान् all for दरा करान् ४ K reads 'मुक्तय for 'शुक्तय ५ T
 reads 'मुवा for 'मुवाह ६. K and T read 'वति for 'मथ ७ T reads
 'स्कृतेन for 'स्कृतेनि ८ B and h read आद for आद ९ T
 reads 'नवरागदिव्य' for 'सवरागदिव्य' १० B in the margin, and T reads
 चकासे for चकासे

कौतूहलान्मदविलोलवधुविलास-
व्यालोकनोन्मिपितेवक्लपरम्परेव ॥ ६९ ॥

अविरलमणिदीपोद्द्योतदूरापसर्पत्-
तिमिरममरसिन्धोः कृलकृच्छं प्रविश्ये ।
अथ सममसुनाथैस्ताः सर्लालं निषेदुस्
सगसकनकजम्बूपल्लवप्रस्तरेषु ॥ ७० ॥

सान्द्रोन्मीलसौरभाण्युद्धहन्त्यो
विद्युल्लेखापिङ्गलान्यङ्गकानि ।
लक्ष्मीं हेमाम्भोजमाला ईवापुः
सारङ्गाक्षयः प्रेयसां कण्ठलग्नाः ॥ ७१ ॥

ततो विसूत्रच्युतहारयष्टिः
शीर्णाद्भदो भङ्गुरकर्णपूरः ।
मदेन सद्यो मदरेक्षणानां
रतोत्सवः पल्लवितो वभूव ॥ ७२ ॥

नानाद्गरागशत्रले इलयबन्धलोल-
धम्मिल्लमाल्यकुसुमप्रकरावकीर्णं ।
पुष्पेषुतल्प इव वक्षसि वैल्लभानां
निद्रामत्रापुरथ ताः सुरतश्रमेण ॥ ७३ ॥

कन्दर्पस्य त्रिलोकीर्हठविजयमहासाहसोत्साहहेतुर
धुन्वंस्तत्पद्मेधूलिव्यतिकरकपिशः काञ्चनाम्भोरुहापि ।

१. B reads 'नेत्र' and K 'यधु' for 'वक्त्र' २ T. and I. read 'दीप'
for 'दीपो'. ३ B reads प्रवेद्य for प्रविश्य. ४ T. reads 'पिङ्गकानि' for
'विङ्गकानि' ५ B and K. read 'मिवापु' for 'इवापु'. ६. B reads मध्येन
for मदन ७ T. reads पल्लवता for वल्लभानां. ८. B reads 'विजयमह', T.
'हठविजय' and K 'नवविजय' for 'हठविजय'. ९ T. reads 'हेतुम्' for 'हेतु'.
१० B. reads 'भृङ्ग' for 'भृङ्ग'.

तन्वानस्तीररूढत्रिदशतरुलतालास्यमालस्यभोजां
तासां सम्भोगकेलिक्रमभरमहरज्जाह्नवीवीचिवातः ॥७४॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूनोः परिमलापरनामः पद्मगुप्तस्य कृतौ
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये पातालगङ्गावगाहनो नाम
पञ्चदशः सर्गः ॥ १५ ॥

१. T. reads °कूट° for °कूट°. २. I. reads °भाज for °भाजां. ३. K. reads °कूट° for °वीचि°. ४. I. has परिमलस्य नवसाहस्राङ्कचरिते पाताल-गङ्गावगाहन and T. श्रीपरिमलकालिदासकृतौ साहस्राङ्कचरिते for श्री-मृगाङ्कदत्तसूनो परिमलापरनाम पद्मगुप्तस्य कृतौ नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये पातालगङ्गावगाहनो नाम.

अथ षोडशः सर्गः ।

पाटलागमनम् ।

अत्रान्तरे नभस्सिन्धुपुलिनं प्राप पाटला ।
दधत्यनङ्गलेखेन लाञ्छितं पाणिपल्लवम् ॥ १ ॥
माणिप्रग्रीवकोट्ठीर्णशुनासीरशरासनम् ।
अपश्यद्गगनोद्धेखि तत्र स्फटिकवेश्म सा ॥ २ ॥
तदिन्द्रनीलद्वारे सा हेमवेत्राकुले बभौ ।
क्षिप्यन्ती सतडिल्लेखे लेखेवेन्दोः पयोमुचि ॥ ३ ॥
रत्नवातायनस्थस्य तिष्ठन् पार्श्वे महीपतेः ।
द्वाःस्थं किमपि पृच्छन्ती तामैक्षत रमाद्भदः ॥ ४ ॥
अन्तः प्रवेशायामास स च तामान्तसम्भ्रमः ।
ययौ सा च विशाम्पत्युर्लोचनामृतवर्तिताम् ॥ ५ ॥
सिताम्बहर्म्यमुत्तुङ्गं क्षटिव्यधिरुरोह सा ।
आनन्दकन्दलीचित्तमत्यच्छं पार्थिवस्य च ॥ ६ ॥
क्षित्तिभ्रुम्वितहारं सा प्रणनाम महीभुजे ।
रमाद्भदं करग्राहसौहार्यं पावतां नयत् ॥ ७ ॥

१. B reads करपल्लवम् for पाणिपल्लवम् २ T reads स्फाटिको for स्फटिको.
३. T. reads 'कुला for 'कुले; while B reads हेमवेदा and in the margin हेम
नेवा for हेमवेदा. ४. T reads मिलयति for क्षिप्यन्ती. ५ B. reads तिष्ठ-
तांभ्य for तिष्ठन् पादर्थ ६. K. reads तां मुक्तापीठक- for तामान्तराश्रम ७ K.
reads शत्यर्थ for शत्यच्छ. ८. I. and T. read 'सुश्रुत' for 'सुश्रुत'. ९. T & B
follow here the reading of K, for करग्राहसौहार्यं पावतां नयत्, while B. and
I. read च निर्व्यामतां दृवा परिपश्यते and T च निर्व्यामतां दृवापरिपश्यते.

नूपेण स्वयमुक्तापि इत एहोहि पाटले ।
तल्लीलामणिपर्यङ्कसविधे निपसाद सा ॥ ८ ॥

पाटलावाक्यम् ।

कृतसम्भाषणा साय तेनावनिमनोभुवा ।
इत्यवोचत दन्तांशुशंपलाधरपल्लवा ॥ ९ ॥
मुद्रितस्मरसौन्दर्यवान्ता नेत्रामृतच्छटा ।
इय मूर्तिर्महाराज कश्चित् कुशलिनी तव ? ॥ १० ॥
कथमेतां प्रविष्टस्त्वं भूमिमत्यन्तदुर्गमाम् ।
न कस्य विस्मयायेय शक्तिरत्यद्भुता तव ॥ ११ ॥
देव विद्याधरः कोऽपि शापान्निर्मोचितस्त्वया ।
इत्यमन्दः प्रवादो ऽत्र तत्कोऽप्यसि नमोऽस्तु ते ॥ १२ ॥
अहो गुणेन राजेन्द्र येन केनापि गृह्यसे ।
यदेवं ह्रिश्यसे तस्याः फणीन्द्रदुहितुः कृते ॥ १३ ॥

नायकवाक्यम् ।

अथ त्रिदुमताम्रोष्टलुटदृशनदीधितिः ।
स्मिन्त्वा वसुमतीनाथस्तामिति प्रत्यभाषत ॥ १४ ॥
कदाचित्पाटले कश्चिद्भुजङ्गपतिकन्यका ।
स्मरत्यस्मान् सखीस्वैरसद्वयास्वन्तरान्तरा ॥ १५ ॥
किमनङ्गवती वक्तिं श्रूते माल्यवती च किम् ।
अप्यस्त्यहिपुरेऽस्माक किंवदन्ती कियत्यपि ॥ १६ ॥

१ B and I read 'मुक्तेव' and T 'मुक्तेव' both for 'मुक्तापि' २ B reads 'उल्लीला' and T 'तल्लीला' for 'तल्लीला' ३ B and k read 'धनता' for 'शशला' ४ T reads 'वाम' for 'वान्ता' ५ B reads 'कश्चित्' and I, 'कश्चित्' for 'कश्चित्' ६ B reads 'यदेव' for 'यदेवं' ७ B reads 'दीधिति' for 'दीधिति' ८ B reads 'स्मृत्या' for 'स्मिन्त्वा' while B and k read 'प्रवक्तु' प्रत्यक्रमे for 'इति' प्रत्यभाषत ९ T reads 'फणिराजस्य कन्यका' and I 'फणिराजेन्द्रकन्यका' for 'भुजङ्गपतिकन्यका' १० T reads 'सखि' for 'सखी' ११ T reads 'वक्ति' for 'वक्ति' and 'माल्यवती' and 'अप्यस्ति हि पुरे' for 'वक्ति' श्रूते 'माल्यवती' च 'किम्' and 'अप्यस्ति हि पुरे' respectively

फणिराजमुताकेर्णं कञ्चित् प्रापय्य मद्रचः ।
विहितो^१ स्तनचुडेन शुक रूपविपर्ययः ॥ १७ ॥
किमागतासि किं चैवं परिम्लानेव लेक्ष्यसे ।
निवेदय द्रुतं यन्मे किमप्याशङ्कते मनः ॥ १८ ॥
लेखार्पणम् ।

इति पृष्टवते तस्मै सान्द्रप्रेमाद्रिचेतसे ।
कन्दर्पदीपनं लेखमर्पयामास पाटला ॥ १९ ॥
तमात्तं वाचयेत्युक्त्वा परमारकुलोद्भवः ।
स्माद्भद्रस्य चिक्षेप सम्भ्रमोत्तानिते करे ॥ २० ॥
तं हेमकदलीपत्रकस्तूरीलिखिताक्षरम् ।
सौञ्चैभार्याथ तस्याग्ने व्यक्तवागित्यवाचयत् ॥ २१ ॥

शशिप्रभालेखः ।

स्वस्ति स्थितस्य स्वःसिन्धुतीरे फणिपुरस्थया ।
इदं मध्यमलोकेन्दोर्मान्यवत्या निवेद्यते ॥ २२ ॥
यदेवास्मत्सखी विन्ध्ये स्वया राजन् ध्येयुज्यत ।
तदेवेयं कुरङ्गीव विद्वा हृदि मनोभुवा ॥ २३ ॥
दृष्टिः सर्वत्र रोजेन्दोः सुभानिष्यन्दिनी तव ।
जाता शशिप्रभायां तु सैव हालाहलच्छटा ॥ २४ ॥

१. B, and K, read कर्णे for 'कर्ण'. २. T, and I, read तवापि for विहितो.
३. B, reads दृष्टवते for लक्ष्यते. ४. T, reads एष्टवते for पृष्टवते. ५. B, reads
साद्रं for साद्रं. ६. B, reads तमात्तं and in the margin सं सु त for तमात्तं.
७. B, reads सौञ्चैभार्या तस्याग्ने for सौञ्चैभार्या तस्याग्ने. ८. T, reads मणिपुरं
for कनिपुरं. ९. T, and I, read यदेवमन् for यदेवमन्, while I reads यदेव
for यदेव. १०. T, reads 'त मुचयत for 'द्वयमुचयत. ११. B, reads शशिप्र
for शशिप्रभायां. १२. B, reads शशिप्रभायाः for शशिप्रभायां.

न त्रिनोदयितुं शक्यमेवा केनापि वस्तुना ।
विनेश तत्र कर्पूरशीतया सद्भ्रमाशया ॥ २५ ॥

त्वद्दर्शनोपकारिण्याः करोत्येकावलीमिव ।
इयं पद्ममाप्रवर्त्यश्रुपृषतच्छयना दृशः ॥ २६ ॥

वैक्ति व्यक्ताश्रुलेखेन निहितेन करोदरे ।
इयमापाण्डुगण्डेन स्मरतापमुखेन्दुना ॥ २७ ॥

शिरीषादपि मृदङ्गी केयमायतलोचना ।
एष कच कुकूलाग्निकर्कशो मदनञ्जरः ॥ २८ ॥

नेयं प्रवालशय्यायां नापि प्रालेयवेडमनि ।
नै चेन्दुमणिपर्यङ्गे सखी निर्वृतिमेति नः ॥ २९ ॥

निर्गारक्तमेतस्याः सखीजनमित्राधरम् ।
नयन्ति किमपि म्लानिभुष्णा निःश्वसितोर्मयः ॥ ३० ॥

अरतित्वमत्राप्याम्भःकणिकेव विचूर्णते ।
एषा कमलिनीपत्रशय्यायामायतेक्षणा ॥ ३१ ॥

अस्याः स्मराग्निसन्ततं वपुः शशिकलामृदु ।
नीरन्ध्रवर्मसलिलच्छलेनैव विलीयते ॥ ३२ ॥

कृशतामङ्गके गाढमस्याः कुमुमकौमले ।
आरोपयति पुष्पेपुर्मावर्त्तमिव शैरासने ॥ ३३ ॥

१. K. reads चक्रया चैवा कस्यापि पातदा for चक्रयमेवा केनापि वस्तुना.
२. T. has - - 'चेन्वाप' for त्वद्दर्शनोप. ३. T. reads पद्ममाप्रवर्त्य and
I. पद्ममाप्रवर्त्यश्रु for पद्ममाप्रवर्त्यश्रु. ४. T. reads व्यक्ति व्यक्ताश्रुलेखेन विहितेन
for वैक्ति व्यक्ताश्रुलेखेन निहितेन ५. K. reads सन्वृत्ति for त्वद्दर्शनी.
६. T. and I. read मदनानन्द for मदनञ्जर. ७. T. and I. read चेन्दु
for न चेन्दु. ८. B. reads 'भुष्णा' for 'म्लाना. ९. T. and I. read अरति
रवदवाप्याम्भ' for अरतित्वमत्राप्याम्भः and B. विचूर्णते for विचूर्णते १०. K.
reads विदीयते and T. विदीयते for विलीयते, while B. reads वदार्थसने for the
same. ११. K. reads शरासनम् for शरासने.

धृतया हृदि श्लेयं वितीर्णहरिचन्दने ।
 निर्वाणमेति भवतः कथया न जलद्रिया ॥ ३४ ॥
 आकर्णकृष्टकोदण्डस्त्रांविना निशितैः शरैः ।
 भिनस्यद्भ्रमंनद्भोस्याः क्षतिश्चेत्तसि कापि मे ॥ ३५ ॥
 इयमत्यच्छहृदये दधत्यतिसुवृत्तताम् ।
 बाला माणिक्यमुकुरे विमुखी सेम्मुखी त्वयि ॥ ३६ ॥
 एषा शिखेव दीपस्य मुग्धा दग्धदशाश्रया ।
 स्मरानिलरामशादितश्चेत्तश्च वेपते ॥ ३७ ॥
 इयमिन्दुद्युतिहरं युक्तर्मत्यायतैर्गुणैः ।
 मृणालवलयं हस्ते वहति त्वां च चेतसि ॥ ३८ ॥
 अनद्गतापवत्यस्या निकामसरसं हृदि ।
 सुदुचत्यञ्जिनीपत्रं न तु त्वत्प्रेमपद्मैः ॥ ३९ ॥
 क्रियते वलयेनास्या मणिवन्धे गतागतम् ।
 काठ्याप्रभृमिमाशायास्त्वय्यन्तःकरणेन च ॥ ४० ॥
 जायते पेशलमपि प्रायो वैस्त्वन्यथाऽऽपदि ।
 प्रातो मृणालनारोषि यदस्या दाहद्वेतुताम् ॥ ४१ ॥
 निहिंतास्मासमालीभिर्लपलीनारुपाण्डुनी ।
 अस्यास्तनतेट भौरः पर वानीरपद्मवाः ॥ ४२ ॥

१. T. reads 'दृग्शीले' for 'द्वितीले' २. I. reads 'अनिशुरजताम्' for 'अनिशुष्ट-
 जताम्' ३. B. reads 'सम्मुख' for 'सम्मुखी' ४. I. reads 'इयमान' for 'सुधा' ५. B.
 reads 'अश्रयाश्रिते', but in the margin 'अश्रयाश्रिते' for 'अश्रयाश्रिते', while T. reads
 'दग्धुर्नारोषर' for 'इन्दुद्युतिहर' ६. T. reads 'पद्मैः' for 'पद्मैः' ७. K. reads
 'सम्मुख्याश्रया' and I. 'सम्मुख्याश्रया' for 'सम्मुख्याश्रयाऽऽपदि' ८. T. reads
 'नाशाश्रिते' for 'शाशाश्रिते' ९. B. reads 'निहिता' 'साप', but, in the margin 'निहि-
 ता' 'साप', while I. 'निहिता' for 'निहिता' १०. T. reads 'नार' for 'नार'.

न चन्द्रेण नोशीरवारिणा न जलार्द्रया ।
 नाऽस्याः पुटकिनीपत्रैः शममेति स्मरज्वरः ॥ ४३ ॥
 किञ्चाप्यरं त्वमेतस्या हृदयस्याधिदेवता ।
 यतस्त्वन्मयमेवैषा विश्वं विश्वेश पश्यति ॥ ४४ ॥
 रत्नचूडोपनीतेन सन्देशेन तवाधुना ।
 इयमुच्छ्रसिता किञ्चित् सुधागण्डूपर्वन्धुना ॥ ४५ ॥
 तावदागच्छ वेगेन गृहीत्वा हेमपङ्कजम् ।
 अनङ्गविधुता यावदियं श्वसिति नः सखी ॥ ४६ ॥

नापकस्य प्रतिसन्देशः ।

एवमाकर्ण्य ललितं लेखार्थमथ पार्थिवः ।
 उद्भिन्नसन्देशपुलकः पाटलामिर्यवोचत ॥ ४७ ॥
 अथा सखी वः किमपि प्रपन्ना विधुरां दशाम् ।
 तथा त्वमपि मामेवं पाटले किं न पश्यसि? ॥ ४८ ॥
 तदच्छ तां शशिमुखीमाश्रासयितुमर्हसि ।
 वयमेते च हेमाब्जमानेतुं प्रयतामहे ॥ ४९ ॥
 तथा कार्यं न वन्द्यः स्याद्यथा मम मनोरथः ।
 वक्तव्या माल्यवैत्येवं मदिरा वल्गुवादिनि ॥ ५० ॥

पाटलाप्रवाणम् ।

औच्यन्तिदत्तसन्देशा सा ततः पृथिवीभुजा ।
 फणिराजेन्द्रनगरीं त्वरितं पाटला ययौ ॥ ५१ ॥

१ T. reads स्वमेवान्या for स्वमेतस्या. २ B. reads एषा हि for एवैषा.
 ३ T. reads उच्छ्रसते for उच्छ्रसिता. ४ B. reads शीघ्रता for वन्धुना. ५ K.
 reads श्वसति for श्वसिति, while T. reads यावदियं च शशि नरसखी for यावदिय
 श्वसिति नः सखी. ६ T. reads अर्ध for अध. ७ B. reads 'साट' for 'सान्द्र'
 and substitutes इवमप्रवीण for इत्यवोचत. ८ J. and T. read उग्रमपि for
 रममपि. ९. K. reads प्रयतामहे for प्रयतामहे. १०. T. reads एव for एवं and
 substitutes श्वसिनी for श्वसिति. ११. T. mutilates first five letters. १२ B.
 reads 'नगर' for 'नगरी'.

प्रस्थानवांसी सहसा तस्याश्वे पृथिवीपतेः ।
प्रलयाम्बुधरध्वानधीरं दध्वान दुन्दुभिः ॥ ५२ ॥

विद्याधरस्त्री पुरुषवर्णनम् ।

नदञ्जुत्कम्पिमनसा स विद्याधरयोषिताम् ।
निन्ये प्रियपरिष्वङ्गश्लथतामथ दोर्लताः ॥ ५३ ॥
कथञ्चित् प्राणनाथस्य मुखदधरपल्लवम् ।
वाला व्यघटयत् काचिर्दुरसश्च पयोधरौ ॥ ५४ ॥
शनैर्वचन्ध जघने नखाङ्कवति मेखलाम् ।
कौपि स्मितमुखी कान्ते तिर्यगार्पितलोचना ॥ ५५ ॥
द्वैष्टिं दास्यन्ति मे सख्यः खण्डिते दन्तवाससि ।
किमत्र कृत्यमित्यन्या किमपि व्याकुलाऽभवत् ॥ ५६ ॥
कौचित् पर्यङ्गमालोभ्य सालक्तकपेदाङ्कितम् ।
अन्योन्यार्पितनेत्राभिर्वयस्याभिरेहस्यत ॥ ५७ ॥
एकौ माणिक्यकटकं कराग्रच्युतमाददे ।
हृदयं पुष्पचापेन मध्ये विद्धमिवात्मनः ॥ ५८ ॥
सुम्भनरिष्टपिम्बोष्ठं जागरारुणलोचनम् ।
सुंत्वाम्भोजं दृशाऽन्योन्य विलासिभिरपीयत ॥ ५९ ॥

१ T and I read जगतीपतेः for ५२ पृथिवीपते. २ T. mutilates four letters before विद्याधर ३ I reads 'परिष्वङ्ग श्लथतामथ दोर्लताम् for 'परिष्वङ्गश्लथतामथ दोर्लताः ४ B reads उरगा for उरराः ५ I has एने एत्त' for एनेरेवन्त. ६ B reads एता for एता while I. has स्मितमुख for स्मितमुखी ७ T. reads हृष्ट for हृष्टि ८. K reads एतपिता for व्याकुला ९ I reads कौचित् for कौचित् १० B and K. read 'दराऽन्योन्य for 'वशाङ्कितम् ११ T. reads 'वि' for 'नि' १२ B reads एता for एता १३ B reads सुम्भन' for सुम्भन' १४ I and T read सुत्वाऽम्भोजं for सुत्वाऽम्भोजं

रत्नवतीम्प्रनि गमनम् ।

सो ऽथ प्रववृते गन्तुं विद्याधरसलान्वितः ।

रथेन रथिनामेप्र्यः पुरीं रत्नवतीम्प्राति ॥ ६० ॥

रत्नचूडसमागमः ।

ततः फणिकुमारेण रत्नचूडेन सो ऽश्वनि ।

समगंस्त जगत्सूड्यः पूषा दर्श इवेन्दुना ॥ ६१ ॥

म तस्योपायनीचक्रे दिक्चक्रस्यलितध्वनिम् ।

अच्छिन्नदाननिप्यन्दमात्मानमित्र वारणम् ॥ ६२ ॥

नृपस्य दीपिकाकृत्यं चकिरे तिमिरच्छिदः ।

पुरः प्रमर्त्तस्मैन्यफणोरत्नांशुमृचयः ॥ ६३ ॥

क्रियताप्यथ कालेन मन्तनैः स प्रयाणकैः ।

प्रपदे कुसुमांशेषमुगन्धिपवनं वनम् ॥ ६४ ॥

द्वनप्रस्थापनम् ।

अमुराधिपतिं सौम्या याचितुं त्रेमपद्मत्रम् ।

स्थित्वा मे तत्र पुरतो विसमर्ज रमाद्गदम् ॥ ६५ ॥

म च त्रिजगतः सारमाटायैव विनिर्भिनाम् ।

उत्तुङ्गरत्नप्रासादां प्राप रत्नवतीं पुरीम् ॥ ६६ ॥

सामार्थ्यवद्भक्त्येण प्रेषितैः प्रभुणा ऽविशन् ।

पेरिसार्णवमुद्गृह्य स तां लङ्कामिन्द्रदः ॥ ६७ ॥

१ K reads 'नमस्कृत्या' for 'नम्यं पूर्वा', while T 'नम रुपा' for the same
 २ T. reads 'श्वनि' for 'श्वनिम्' ३ T reads 'कलि' for 'कला' ४ h
 reads 'प्रधातकै' for 'प्रधातकै' ५ h reads 'पवना' for 'कुसुमा' and 'वनने
 for 'पवन' ६ T reads 'प्राप्त' for 'साम्रा' ७ I reads 'सम्भिन्' स पुरतो and
 T. सम्भिन् पुरतो for स तत्र पुरतो ८ T. reads 'सागर' for 'साम' ९ h.
 reads 'प्राप्त' for 'प्राप' १० h. reads 'देविता', but in the margin 'प्रेषित', while
 T substitutes 'नामार्थ' for 'सामार्थ' ११ T reads 'परिपूर्णवमुद्गृह्य स ता' for
 'परिसार्णवमुद्गृह्य स ता' and K. 'परिपूर्णं र्शोद्गृह्य स ता' for the same

कोऽथं कोऽप्ययमन्योन्यमेवं पल्लवितोक्तिभिः ।
 कौतुकस्तिमिताक्षैः स पौरैश्चिरमेदृश्यत ॥ ६८ ॥
 स चेन्द्रनीलहर्म्येषु ददर्शासुरकन्यकाः ।
 लोलास्तमालश्यामेषु मेघेष्विव शनहृदोः ॥ ६९ ॥
 निपीयमानः पौरस्त्रीनेत्रस्फटिकशुक्तिभिः ।
 वैरिद्विपघटासिंहः सिंहद्वारमवाप सः ॥ ७० ॥
 असुरेन्द्रस्य दौःकण्डुदुःस्थानैकभटाकुलम् ।
 वीरः सोऽविशदास्थानमथ द्वाःस्थनिवेदितः ॥ ७१ ॥
 असुरेन्द्रवर्षनम् ।
 आसीनमञ्जनश्याममुच्चैः स्फटिकविष्टरे ।
 हिमाचलेन्द्रशिखरे नवीनमिव नीरदम् ॥ ७२ ॥
 केयूरपद्मरागांशुमञ्जरीजटिलाबुभौ ।
 भुजौ विभ्राणमुज्ज्वालप्रतापज्वलनाविव ॥ ७३ ॥
 उरसा रुद्धगीर्वाणद्विपेन्द्ररदकोटिना ।
 हारवह्नीं दधल्लोलां दोलामिव जयश्रियः ॥ ७४ ॥
 दधानं दीनिपर्यस्ततिमिरी माणिकुण्डलैः ।
 वन्द्यीकृतौ भेहेवीभौ सूर्याचन्द्रमसाविव ॥ ७५ ॥
 वीरेत्रेनस्यालङ्कारमद्द्वारस्य जीवितम् ।
 जगतामद्भुशं तत्र स वज्राङ्गुशमेक्षत ॥ ७६ ॥

१. K. reads 'मर्मन्वत' for 'मद्दुदत' २. T. reads 'स चैव' for 'शनेन्द्र'. ३. K. reads 'सिद्धता' for 'सहृदाः' and substitutes 'लोलास्तमाल' for 'लोलास्तमाल'. ४. It reads 'वृष्णोद्दुःस्थानपरान्वितम्', T. 'दौःकण्डुदुःस्थानपरान्वितम्' and १. 'दौःकण्डुदुःस्थानपरान्वितम्' all for 'दौःकण्डुदुःस्थानपरान्वितम्'. ५. It reads 'व. श्याममथ द्वाःस्थानैकभटम्' and K. 'दुःस्थानपरान्वितमेव' for 'दुःस्थानपरान्वितमेव' and 'द्वारस्य जीवितम्'. ६. I. reads 'विष्टरे' for 'विष्टरे'. ७. H. K. and I. read 'हर्म्य' for 'हर्म्य'. ८. H. माला for 'माला'. ९. H. reads 'सिमिरी' for 'सिमिरी'. But it seems to be incorrect. १०. I. reads 'सह' for 'सह'. ११. K. reads 'वीरस्य तत्र' for 'वीरस्य तत्र'. १२. T. reads 'वज्राङ्गुशमेक्षत' for 'वज्राङ्गुशमेक्षत'. १३. T. reads 'जगतामद्भुशं' for 'जगतामद्भुशं' and 'दक्षत' for 'दक्षत'.

तन्निदेशितमध्यास्त स हिरण्मयमामनम् ।
नानारत्नांशुशुबलं शृङ्ग मेसोरिवायमा ॥ ७७ ॥

दूनग्रानि प्रथः ।

कुर्वन् मुखानि स्मेराणि दशनज्योत्स्नया दिशाम् ।
विधाय सत्क्रियाभेदममुग्धस्तमत्रवीम् ॥ ७८ ॥
अहो किमपि कल्याणमामन्नफलमद्य नः ।
अन्यथा हि गुहं सन्तः क्रिमायान्ति भवद्विधाः ॥ ७९ ॥
यदाश्रमे ब्रह्ममुनेर्युवयोर्वृत्तमद्रुतम् ।

तत् कर्णातिथितां नीतमेत्यं प्रणिधिभिर्मम ॥ ८० ॥
मन्तया साम्प्रतं ब्रुहि युनो विद्याधरैरग्यम् ।
किमाकाङ्क्षति त्रैः स्वामी फलं पातालयात्रया ॥ ८१ ॥
नियुज्यन्ते नृपेणार्थे नाल्पीयसि भवाङ्गुः ।
शेषो धूर्तर्धुवो ज्यत्र व्यापारयति किं फेणान् ॥ ८२ ॥
तदत्र प्रद्वितो राजा किमर्धमेति कथ्यताम् ।
अर्धनां व्यर्थतामेति न जातु पार्थना मयि ॥ ८३ ॥
रमाद्भोक्तिः ।

मार्गैरिवायतैर्वाचां शुचिभिर्दशनांशुभिः ।

श्रीमान्तिताधरः स्मित्वा तमित्यूचे रमाद्भदः ॥ ८४ ॥

१ B and I, read "निदेशित" for "निशेयत" and K "निरदिन" for the same.
२ K reads "धन", but corrects in the margin "दवल" ३ K reads "अद्रुत" for "विशाम्" ४ h. reads this line as follows —

कुनोऽन्यथा गृह सन्त सनायान्ति भवद्विग ॥

५ K. reads अद्य for पृथ. ६ T. reads एकदा for एतदा and T. and I. read दून दूनै for ब्रुहि युनो ७ T reads स for न. ८ T. and I read मवाङ्गु for मवाङ्गु, while B. reads मवद्विधा for the same. ९ B reads धूने भून् for धूनर्भून्. १० B K. and I read फलाम् for फलान्. ११ B reads अश्व for अश्वि. १२. I reads व्यर्थिताम् for व्यर्थिताम् १३ B reads वाचं for वाचा while K. मार्गैरिवायतैर्वाचं and in the margin मिष्टैर्वाचैरिव गिरां for मार्गैरिवायतैर्वाचा १४ B. reads गृह्या for शिष्या

आसां सुधारसार्द्राणां शुद्धानामसुराधिप ।
 गिरां त्वमेको यत् सत्यमिन्दुर्भासाभिवाकरः ॥ ८५ ॥
 कैचिच्चयाभ्यमज्ञायि देवः साहसलाञ्छनः ।
 जगत्प्रदीपमथवा को न वेत्ति विशोचनम् ॥ ८६ ॥
 फणिराजसुतामैप परिणेतुं शशिप्रभाम् ।
 पथाग्नेन र्यक्षुण्णरत्नशैलेन गच्छति ॥ ८७ ॥
 त्वद्वापिहेमपद्मेन शुल्कसंस्था कृता किल ।
 अस्याः पित्रेति देवेन तदर्थं प्रहिता वयम् ॥ ८८ ॥
 अनेनेच्छसि चेत् कर्तुं सद्यं साहसलक्ष्मणा ।
 तत् कार्तस्वरराजीवमानीय स्वयमर्प्यताम् ॥ ८९ ॥
 ह्युप्यन्ति त्वन्मुखच्छायां यावन्नाऽस्थ चमूरजः ।
 कुरुष्व तावदातिथ्यं हेमाब्जेन महीभुजे ॥ ९० ॥
 किमन्यन् 'नार्थिनां मत्तो विधटन्ते मनोरथाः' ।
 इति त्वया स्वमेवागु प्रमाणीक्रियतां वचः ॥ ९१ ॥

यज्जाहुःशशकपम् ।

इत्युक्तवति सामर्पभटेदृष्टे यशोभटे ।

प्रत्यभापत सावशं विद्वस्यासुरैकुञ्जरः ॥ ९२ ॥

१. K. reads इत्यसि यदोके for स्वमर्पं यदरात्मम् ; while B. इन्दुभासां for इन्दुर्भासां. २. B. reads यथितम् for यथितम्. ३. T. reads 'महीपम् for 'महीपम्'. ४. I. reads इव' for इव', while I. wants one letter after 'म'. ५. T. reads एवापिहेमपद्मेन for एवापिहेमपद्मेन. ६. K. reads मर्याः for मर्याः. ७. B. and K. read निरप्यन्ति त्वन्मुखच्छाया for निरप्यन्ति त्वन्मुखच्छायां, while T. has एवापिहेमपद्मेन (1) for the same. ८. K. reads महीभुजः for महीभुजे. ९. T. reads विद्वस्यामे for विद्वस्यामे. १०. B. reads 'पृष्टे for 'पृष्टे. ११. T. and I. read 'कुञ्जर for 'कुञ्जरः.

अहो वेत विदग्धोऽपि धिङ् मुग्ध इव लक्ष्यसे ।
 विदुपापि त्वया किञ्चिद्यैदुक्तमसमञ्जसम् ॥ ९३ ॥
 यूयं क्व मानुषाः पृथ्वीसङ्कटस्वाम्येदुःस्थिताः ? ।
 सा च त्रिजगतां भर्तुरुचिता क्व शशिप्रभा ? ॥ ९४ ॥
 तादृङ्मदङ्गमेवात्र खीरत्नमधिरोहति ।
 रमते हि हरस्येव मौलाविन्दुकलाङ्कुरः ॥ ९५ ॥
 यद्यदस्तीह पाताले रत्न कचन किञ्चन ।
 भाजनं तस्यतस्याऽहमेकः के यूयमुच्यताम् ? ॥ ९६ ॥
 संहते नृपतौ नैव हेमतामरसार्पणम् ।
 भेमैव शक्रविजयक्रीडादुर्ललितो भुजः ॥ ९७ ॥
 प्रेभुस्तव नयज्ञोऽपि किमनर्थाय केवलम् ।
 दीर्घेन्दोवरमालेति विकर्षत्यसितोरगम् ॥ ९८ ॥
 इत एव निवर्तध्व वर्तध्व वचने मम ।
 भवटे किमिति क्षेप्तुमात्मानं यूयमुद्यताः ॥ ९९ ॥
 यावदेते न मुञ्चन्ति मर्यादामसुरान्धयः ।
 तावद्भ्रापसारेण स्वामिनं त्रातुमर्हथै ॥ १०० ॥
 नरेन्द्र दुर्जिगीपातस्तेऽच्छ विनिवारय ।
 त्वादृशा किमुपेक्षन्ते पतिमुत्पथगामिनम् ॥ १०१ ॥

१ T reads तव for वेत २ F and I read तदुत्तम for यदुत्तम् ३ T reads 'स्वाराय' and I 'स्वाराय' for 'स्वाम्य' ४ T reads 'रविता' for 'रविता', while B substitutes विजगती for विजगता ५ B reads नमत for रमते ६ T reads मौलाविन्दु for मौलाविन्दु ७ T reads अस्ति हि for अस्तीह ८ h reads एव for एक ९ T reads जहते नृपतौ नैव for संहते नृपतौ नैव while B substitutes इह मे for सहने १० B reads उप म for ममेव ११ B T and I read विष्णु for प्रभु १२ K reads साम्यतम् for उद्यतम् १३ T reads दीर्घ-पीयार for दीर्घेन्दोवर. १४ B reads तिष्ठथ for वर्तथ १५ T has भवेमि for अष्ट and क्षेप्तु - - मात्मानमुद्यता १६ B T and I read अस्ति for अर्ध १७ h reads भापद्रष्ट विवारय for तद्रष्ट विनिवारय १८ B T and I read वनिनम् for 'गामिनम्'

अथवाऽस्यास्ति शक्तिश्चेत् किमद्यापि विलम्बते ।

आयातु स्वयमादातुमितः काञ्चनपङ्कजम् ॥ १०२ ॥

किमन्यज्जायतामेष खड्गधारातिर्थिर्मम ।

इत्युक्त्वा कोपतरलं विररामासुरेश्वरः ॥ १०३ ॥

रमाङ्गदस्य प्रतिवचनम् ।

धैर्यं सवृतकोपोऽप्ये स्मयमानो रमाङ्गदः ।

तमित्यमुक्तपर्यङ्कः प्रतिवक्तुं प्रचक्रमे ॥ १०४ ॥

निर्घोषंवीर्यवानिऽस्मिन् रसातलविलोदरे ।

अभुग्रभुजकैण्डुतिरहो किमपि दृष्यसे ॥ १०५ ॥

मन्ये तवैतन्नौरन्ध्रमज्ञातस्व-परान्तरे ।

पांतालचिरसंवासेऽचिन्ते परिणतं तमः ॥ १०६ ॥

यां हरस्याष्टमीमाहुर्भूर्तिमाहुतिलेहिनीभै ।

तैस्मृतिः प्रागभुद्रतां परमार इति क्षितेः ॥ १०७ ॥

कृतावतारं तदंशे वधाय विबुधद्विषाम् ।

किमादिदेवं कंसारिं भिङ् मरैर्य इति मन्यसे ॥ १०८ ॥

सैन्दानितकम् ।

१ K. reads आयातु स्वयमायातु मत्त for आयातु स्वयमायातुमित. २ K. reads 'मनि for 'निति ३ B reads ३५ for ३५ ४ I and T. read सवि-
रामान् and I. substitutes 'पर्यङ्क' for सविरयमुक्त' and 'पर्यङ्क' respectively.
५ B reads निर्घोष' and I. निर्घोष' both for निर्घोष', while I. 'वीरवानैऽस्मिन्
and T. 'वीरवत्स्मिन्' both for 'वीरवान् इस्मिन्' ६ B. T. and I. read
'कैण्डुति' for 'कैण्डुति'; while B substitutes अनम' for अग्रम'. ७ B. reads
in the margin इत्यन्. K. reads इत्यसे and T. इत्यसि all for इत्यसे ८ K.
reads अज्ञानस्य परान्तरे for अज्ञानस्य-परान्तरे, while T. substitutes 'रव' for
'रव' ९ K. reads पाताल निर' for पातालनिर'. १० I. reads विषे for विष.
११ T reads 'स्मृतिनीम for 'स्मृतिनीम १२ T reads मरुद्रति for मरुद्रति.
१३ B reads मरुद्रा' for मरुद्र' १४ B and T. do not insert this

कमलेत्र गुकुन्दस्य पार्यतीव पिनाकिनः ।
 कैणिकन्योञ्चिता परनी सा महीमीनलक्ष्मणः ॥१०९॥
 तां हृद्रेनात्ममात्कर्तुममुरेन्द्र न शक्यसे ।
 न रत्नमूचिमाक्रष्टुमयस्कान्तस्यै योग्यता ॥ ११० ॥
 पदं पथि निर्धत्से ऽत्र किमन्यायमलीमसे ।
 अपथे चरतां यान्ति दूरादूरं विभूतयः ॥ १११ ॥
 अनर्पणं महीपाले हेमरङ्गेरुहस्य यत् ।
 नवापरिधनुष्येक्षे तदेव द्वारमापशाम् ॥ ११२ ॥
 राजेन्द्रदीपके तस्मिन् ममराट्प्रणवर्तिनि ।
 ग्ने भटास्ते न विराढायाम्यान्ति पतङ्गताम् ॥ ११३ ॥
 तथा विधेहि न यथा त्वन्दतःपुरयोपिताम् ।
 करपल्लवशय्यामु शैरते वदनेन्द्रवः ॥ ११४ ॥
 भवृत्तपतिशोकार्तपौरस्त्रीपरिदेवनी ।
 इयमुत्सन्नमद्रीता माभूद्रत्नवती पुरी ॥ ११५ ॥
 देवस्यार्पितहेमाञ्जस्तदेहि पत पादयोः ।
 शिरः पुनन्तु ते कामं पुण्यास्तत्पादपांसवः ॥ ११६ ॥
 अथवा सुभटैस्तार्धमुत्तिष्ठ पुरतो भव ।
 समं विद्याधरानीकैरयमायाति भुवतिः ॥ ११७ ॥

१ K. reads this line as follows —

सैव सरयोञ्चिता परनी महीतदशचीपने ॥

२ T. reads शक्यसि and K. शक्यसे । I. omits one letter before स्य and substitutes ए for श्य । T. and I read विधत्ते for विधत्से । T. reads 'दीपने for 'दीपनः' । K. reads विधेहि भो यथा देव for यथा विधेहि न यथा । I reads 'इतिना for 'देवना, while I. शोकार्तपौरस्त्रीपरिदेविना for शोकार्तपौरस्त्रीपरिदेवना । K. reads सपथे for सपथे । T. reads पार्थिव for भुवतिः ।

किमन्यत् सेममेतेन गिरस्तामरसेन ते ।

हेमकौकनदं देवः स्वयमेव ग्रहीष्यति ॥ ११८ ॥

रमाङ्गदागमनम् ।

तैमित्युक्त्वा सभामध्यान्निर्जगाम रमाङ्गदः ।

निकटं च रणोत्क्रस्य जगाम जगतीपतेः ॥ ११९ ॥

अथ व्रदति शनैः समेत्य तस्मिन्

अमररिपोर्वचनानि तानि तानि ।

असुरपतिविनाशकालरात्रिम्

भृकुटीमुवाह मुखेन मालवेन्द्रः ॥ १२० ॥

गत्वा त्रिद्याधरभटचमूवक्रवाले. समं स

क्षमापालोऽथ व्यधित परितस्तत्पुरो रत्नवत्याः ।

येन व्यक्तामरजयमहासाहसस्यासुराणां

• नाथस्यासीन्नवपरिभवश्यामला मन्त्रलक्ष्मीः ॥ १२१ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूनोः परिमलापरनाम्नः पद्मगुप्तस्य कृतौ

नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये कनकारविन्दप्रार्थनो नाम षोडशः

सर्गः ॥ १.६ ॥

१. k. reads स्वयम् for समम् २. B reads इत्युक्त्वा स for तैमित्युक्त्वा ३. I. does not insert thus तानि, while T. substitutes समं for अमरं. ४. I. reads 'निशा' for 'विनाश' ५. T. reads आसीन्नवपरिभवश्यामला मन्त्रलक्ष्मी and I. आसीन्नवपरिभवश्यामला मन्त्रलक्ष्मी for नाथस्यासीन्नवपरिभवश्यामला मन्त्रलक्ष्मी. ६. I. reads श्रीसाहस्राङ्कचरिते षोडश सर्ग and I. परिमलय नवसाहस्राङ्कचरिते कनकारविन्दप्रार्थनः षोडश. for the whole knolo-
house, while B इति षोडश. सर्ग for the same

अथ सप्तदशः सर्गः ।

युद्धवर्णनम् ।

अथाहिविद्याधरराजसैन्यैर्
निर्षाडितायां पुरिं गन्वन्त्याम् ।
भयस्सकोप भुजदर्पभाजो
निर्जग्मुराकृष्टकृपाणपट्वौ ॥ १ ॥
अन्योन्यसहृद्यदृशेन तेषाम्
उदन्वितां काञ्चनरुद्धैभ्यः ।
युगान्तकालानलबीजगङ्गां
न कस्य चक्रुः शिखिनः स्फुलिङ्गाः ॥ २ ॥
भालेषु भीमा भृकुटीर्बहन्तो
भृङ्गत्विवश्वामिलताः करेषु ।
सुराग्रहृग्णां वनिभिस्मरोप
निरीयुरन्ये चतुरैस्तुरङ्गैः ॥ ३ ॥
न्यभादनीक करिणा च सान्द्र-
सिन्दूरपूरारुणगण्डभित्ति ।

१ B reads पुरिं for पुरि २ K reads धन्वा for दन्वा ३ T reads 'कङ्कुलेभ्य for 'कङ्कुलेभ्य ४ I reads समन्तल for स्फुलिङ्गा ५ T reads फलेषु for भालेषु ६ I reads अम्भद्विप for भृङ्गत्विव ७ I reads 'ग्लावनिभि for 'ग्लावनिभि and I 'सुद्धावनिभि for 'ग्लावनिभि ८ We follow here the marginal reading of B and K while B substitutes न्ययादनीक for न्यभादनीक and I reads नरैरनीक हतिना च सान्द्र सिन्दूरचूर्णारुण and I मरैदनी का करिणा च सान्द्रसिन्दूरारुण for न्यभादनीक करिणा च सान्द्रसि-न्दूरारुण the first letter न originally was दि but corrected न

प्रत्यग्रदोवानललीढकोटि-
 कुलाचलेन्द्रप्रचयोपमेयम् ॥ ४ ॥
 पुंशो रणोत्मेकभृतां निरुद्धम् .
 ओधिभ विद्याभरवाहिनीनाम् ।
 तत् पुञ्जित सैन्यममर्त्यशत्रोर्
 बभूव मूले मणितोरणस्य ॥ ५ ॥
 साटोपमारोपितत्रापयष्टिर्
 भिवद्धेनूणीरयुगो गजस्थः ।
 स निर्जंगामाथ महासुरेन्द्रो
 वेगादङ्गुलार उवाचदेहः ॥ ६ ॥
 युगात्ययाम्भोधरनादधीरस्
 तस्योद्धतः सद्गरतूर्यशोपः ।
 वेद्धप्रतिश्रुन्ति नितान्तभीमम्
 चकार पातालघिलोदराणि ॥ ७ ॥
 सत्पुष्करानञ्जनपुञ्जभासः
 पथो जयस्याथ गजानसोश्च ।
 ध्यापारयन्तिस्म रयेण वीरसु
 तत्पेरिता वैरिर्वरुधिनीषु ॥ ८ ॥
 परस्परापातिकृपाणनिर्यत्-
 ज्जालावलीपल्लवितान्तरिक्षः ।

१ B reads "दासानन्दशुमान" and L. "दावानललीढकोटि" for "दावानलली-
 ढकोटि." २ B and K. read पुत्र for पुतो ३ T and I read विनख" for
 निषख". ४ B. reads "दीर्घम्" for "भीरम्" ५ T reads "प्रतिभान्ति" for "प्रति-
 श्रुन्ति", while B substitutes "दीर्घम्" for "भीमम्" ६ I reads चयस्य for जयस्य.
 while T. substitutes पथे for पथो ७ T. reads नयेन for रयेण. ८ I reads
 "विनखिनीषु" for "वरुधिनीषु"

अभूत् प्रवृत्तः समरो महाहि-
 विद्याधरेन्द्रासुरपुङ्गवानाम् ॥ ९ ॥
 वीरेषु धावत्सु चरत्स्वमन्दं
 गजेषु बलगतसु तुरङ्गमेषु ।
 अकालकल्पात्ययशङ्कितानि
 चकम्पिरे सप्त रसातलानि ॥ १० ॥
 प्रकाशयन्तः करणप्रपञ्चं
 सुराङ्गनाभिः स्पृहयेद्दृश्यमाणाः ।
 अत्यद्भुतं नृत्तमिवारभन्त
 भद्रा रणप्राङ्गणरङ्गमध्ये ॥ ११ ॥
 उत्प्लुन्य वेगात् पवमानमार्गं
 विद्याधरैर्दानजलाविलानि ।
 पटु व्यपाटयन्त मनङ्गजानां
 तीक्ष्णासिर्षत्रककचैः शिरांसि ॥ १२ ॥
 निपत्य कुम्भेषु महागजानां
 नीरन्ध्रमुक्तेषु पटु कणन्तः ।
 भान्तिस्म विद्याधरपुङ्गवानाम्
 मुक्ताट्टासा इव खड्गपट्टाः ॥ १३ ॥

१. K. reads अभूत्प्रवृत्तं तत् खलु रोमहारि for अभूत् प्रवृत्त समरो महाहि; while
 I. substitutes मर्गही for महाहि. २. T. reads धावत्सु for धावत्सु. ३. K.
 substitutes अजेषु and T. अजेषु for गजेषु. ४. K. reads सप्त for करण.
 ५ B and T. read ईक्षमाणा. for ईक्ष्यमाणा. ६. T. reads न्यरत्तम् for मृत्तम्.
 ७ B reads पवनस्य for पवमान. ८ K. reads 'पट्टे सपने for 'पत्रककचै
 ९. K reads पुन for पटु. १० T. reads मुक्ताट्ट for मुक्ताट्ट.

आवर्ततामूर्धिलतायमान-
 निखिशवल्लीवलयकुलामु ।
 प्रपेदिरे पूर्वसुरोज्जितानि
 चक्राणि रियाधरगाङ्गिणीषु ॥ १४ ॥
 फणाधलीष्वापतितोरगाणाम्
 अफलगुरेन्नोपलकर्कशासु ।
 कृपाणधारा मसृणीत्रभूय
 मद्वासुराणा न तु सद्गरेच्छ ॥ १५ ॥
 अमान्ति पातालतले प्रसक्तु
 क्षितौ विलद्वारविनिर्गतानि ।
 ज्याशब्दहर्षासुरसिहनाद-
 तुरङ्गहेपा गजवृहत्तानि ॥ १६ ॥
 प्रधावदश्रीयसुराहत्तानाम्
 अंभ्युद्रतो रत्नभुवा पराम् ।
 गीर्वाणश्चासृष्टविलाङ्गितानि
 क्रस्नानि चक्रे ककुभा मुखानि ॥ १७ ॥
 भेटाखपूर्ण परितो गजाना
 स्पदानपद्मोपचितै पदाङ्कै ।

१ T reads भावनिनाम् f r आदतताम् २ T reads 'सुरोज्जितानि' for 'सुरोज्जि-
 माणि' ३ B reads वक्राणि for चक्राणि ४ l reads रत्नास्पलं for 'रत्नोपलं'
 ५ f r reads 'धाम मृदणी' f r 'धारा मसृणी' ६ T reads प्रसुप्तु f r प्रसप्तु
 ७ T reads रामायतान for विनिर्गतानि ८ B and f read 'दृमा' for 'दृमा'
 ९ h reads प्रधावतामर्थ' for प्र प्र दश्रीय' १० B reads अंभ्युद्रतो for अ
 भ्युद्रता ११ T r ls ह्वाय' for भगाय' १२ B reads 'पद्मोपचिते and
 पद्मोपचिते for 'पद्मोपचिते

भयङ्कराऽभूत्तरणाकर्मिभ्य-
सद्वलकीर्णैव स्थाङ्गणोर्वा ॥ १८ ॥

लूना समुल मुभटासिपत्रे
सद्वलज्ञ शोणितशीकरांश्र्वा ।

उत्तालवेवस्वनतालवृन्त-
त्रिच्छिन्तिमूद् कुरिकर्णनाला ॥ १९ ॥

अन्योन्यकृत्तास्तरमा भटाना
नयानपानाम्ननसत्विपो अत्रे ।
भुजा निपेतु सममीक्षणेन
समौलिरत्ना इव पन्नगेन्द्रा ॥ २० ॥

अद्वादमि-प्राम-गृपरकभिन्नाद्
अमृत्प्रवाहेषु भृश बहत्सु ।
लीलागलशैरिक्कनिर्जराणा
गजैर्जगाद्दे कुलपर्वतानाम् ॥ २१ ॥

द्वैमाया यमुः सङ्गथकृतानि
सद्वलज्ञ शस्त्रभृना शिरामि ।
कालेन मद्गामर्भरोन्तरालाद्
उत्सृष्टितानैव मरोम्हाणि ॥ २२ ॥

१ k reads स्थाङ्गणोर्वा for स्थाङ्गणोर्वा २ I omits एव in 'सीरसां' and
T reads शोणितशीकरांश्र्वा for शोणितशीकरांश्र्वा ३ T reads इत्तद् for इत्
'वनालशैरनाल' for 'उत्ताल' and 'वेवस्वनतालवृन्त' respectively ४ B and
T read 'माद्' for 'मूद्' ५ B and I read सामनिभजन for सममीक्षण
६ B reads अपि for भसि ७ T reads इनामप्यसु and I इनामप्यसु for
इनामप्यसु ८ T reads शिरान्तरालाद् for 'सद्वलज्ञनाल' while k. देवम
I. वानन

कबन्धकण्ठोच्छलदोलवन्तः
 समीपमेत्योपरि कङ्कयूथम् ।
 मुहूर्तमिद्वारुणरत्नदण्डम्
 अदृश्यत च्छत्रमिवान्तकस्य ॥ २३ ॥
 मुक्तैः समूहेन नभश्चराणां
 कुम्भेषु चक्रैः करिणां पतद्भिः ।
 अस्ताचलच्यायतवप्रपाति-
 पतद्भ्रविम्बानुकृतिर्वितेने ॥ २४ ॥
 पतद्भ्रटं निर्दलिताश्रवारं
 निकृत्तमत्तेभकरं क्षणेन ।
 व्यधाधि विद्याधरसैनिकैस्तत्
 सनांगवीरैरसुरेन्द्रसैन्यम् ॥ २५ ॥
 हसैरिव स्मेरतटाः समन्तात्
 परिच्युतैः कुञ्जरकर्णशङ्खैः ।
 वोढुं प्रवृत्ता भवदुत्तरङ्गा
 ह्यटित्यगाधा रुधिरलवन्ती ॥ २६ ॥
 विद्याधर-व्यालभटावलुप्त-
 धैर्येषु नश्यत्सु महासुरेषु ।
 विश्वाहुशोनाम सुरारिसृगुर
 अथो रथेनाजिमैर्हीं त्रिवेश ॥ २७ ॥

१ B reads 'दृश्यन्ते समीपमेत्योपरि for 'दृश्यन्त समीपमेत्योपरि and T. has
 कबन्धकण्ठोच्छलदोलवन्तैः for कबन्धकण्ठोच्छलदोलवन्तः. २ B. reads 'विद्याधर'
 for 'विद्याधर' ३. K. reads सिमे for मुक्तैः ४ T and I read 'राग' for
 'नाग' ५ B reads स्मेरतटा for स्मेरतटा ६ I. विश्वित्यगाधा and, T. भग-
 रथगाथा for हरिरथगाथा. ७ K reads 'मूर्ध' for 'मर्ही'.

आकर्णकृष्टात् धनुषः पतद्भिर्
 बालेन्दुलेखाकृतिभिः पृषत्कैः ।
 अरातिसैन्ये रेणधीरवीरान्
 भीरुनिवैको विमुखीचकार ॥ २८ ॥
 तद्वीर्यनिर्वासितसौष्टवानां
 विद्याधराणामपतन् करेभ्यः ।
 धाराप्रलम्बद्विपकुम्भमुक्ता
 मत्राप्यलेशा इव खड्गलेखाः ॥ २९ ॥
 क्षणाद्वलन्तिस्म तदा हतानि
 बलानि विद्याधर-पन्नगानाम् ।
 मरित्पयासीव निशाकराशु-
 पूर्र्भ्रवृद्द्वार्णवपीडितानि ॥ ३० ॥
 न शोकतुस्तस्य गतिं निरोद्धु
 विद्याधरेन्द्रोरगराजपुत्रौ ।
 रत्नाकरस्थेव महेन्द्र-सह्या-
 वसह्यवेग प्रलयोत्थितस्य ॥ ३१ ॥
 दौर्दण्डकण्ठूतिमयास्य हर्तुम्
 उद्धूलत भूपतिना नियुक्तः ।

१ B and I read रणस स for रणधीर° while T has —

सुरारिसैन्ये रणव स धीरान्
 भीरुणि वैरो विमुखीचकार ॥

२ K reads 'निर्वासित' for 'निर्वासित' ३ B reads धराप्रलम्ब° and T. and
 I धाराप्रलम्ब° both for धाराप्रलम्ब° ४ I reads 'लेखा' for 'लेखा' ५ B reads
 पतन्तिस्म for बलान्तिस्म ६ h. reads 'प्रभुद्द्वार्णवतारडितानि' for 'महृद्द्वार्णवपीडितानि'
 ७ K reads 'पुत्रा' for 'पुत्रौ' ८ T reads 'वेगप्रणयोत्थितस्य' for 'वर्ष प्रलयो-
 त्थितस्य' ९ I reads हन्तुम् or हर्तुम्, while T भुन्द for the same

जवाज्जगामाजिपथ रथेन
 रमाद्भद कुण्डलितोऽग्रचाप ॥ २२ ॥
 तथोपलेभे समरोन्मुखस्य
 नादेन वैद्भि शरजन्मनाऽस्य ।
 चक्रे पद बाष्पकणोत्करेण
 यथा कपोलेष्वसुराङ्गनानाम् ॥ २३ ॥
 दूरात् सुपर्वारिसुत रथेन
 स रहसा सम्मुखमापतन्तम् ।
 रुरोध त वाणपरम्पराभिर्
 यशोभट कर्णमिवेन्द्रसूनु ॥ २४ ॥
 विश्वाङ्कुश संत्कवचे मुमोच
 वक्ष स्थले हैममथास्य प्राणम् ।
 तटे अञ्जनदयामर्तनौ महाद्वेग
 शातहृद ज्योतिरिवाम्बुवाह ॥ २५ ॥
 अलक्ष्यसन्धान-विमोक्ष पातान्
 यशोभटस्यात्तरुषोऽपि रोपान् ।
 मूर्च्छालुडत्सैरथिराहताश्रो
 रथ शशमासुरनन्दनस्य ॥ २६ ॥
 विलामक्रान्त्वीर्मथ कालरात्रेर्
 उयत्तुध पद्भतिमन्तकस्य ।

१ T reads वृद्धी शरज्जगामाजिपथ for वृद्धि शरजन्मनाऽस्य २ T reads सुता
 रथेन for सुत रथेन ३ h reads सन् for सन् ४ T and I read सन्नु
 for सन्नु ५ T reads कापान् for चापान् ६ B reads सारथिना इताशा for
 सारथिराहताशा ७ I reads चापते for चापस्य ८ h reads अपि for अथ

मौर्वी पृथक्केण रमाङ्गदस्य
 विच्छेद गीर्वाणरिपोस्तनूजः ॥ ३७ ॥
 सन्नाभिविम्बेन महाजितक्ष्म्याः
 वीरश्रियो विभ्रमनूपुरेण ।
 संरभ्ये राहोरिव चक्रपाणिः
 सोऽप्यस्य चक्रेण शिरश्चकर्त ॥ ३८ ॥
 ननर्त विद्याधरसुन्दरीणां
 गणो नदन्नूपुरमम्बरे ऽथ ।
 मौलौ शरक्षुण्णशिरस्वरत्ने
 चिक्षेप चास्यामरपुष्पवृष्टिम् ॥ ३९ ॥
 दृष्टे शिरस्थुत्फलिते स्वसूनोर्
 दिङ्मूललीनासु पताकिनीषु ।
 वज्राङ्कुशः सम्मुखमापपात
 पत्युर्विशामस्तगिरिर्वार्कः ॥ ४० ॥
 म्दाम्बुवर्षी समरेऽभिधावन्
 रजे गजस्तस्य सहेमकर्ष्यः ।
 भिन्नेऽन्तराले पवमाननुन्नस्
 तमालनीलस्तडितेव मेघः ॥ ४१ ॥
 पत्युः प्रसादस्मितरञ्जुकृष्टा
 भटा विवृत्यास्य पुरो बभूवुः ।

१ K. reads संरब्ध° for संरभ्य. २. B. reads °रात्रे for °रजे. ३. B. and K. read उत्कुलिते for उत्फलिते. ४. T. reads म्दाम्बुवर्ष and L. म्दाम्बुवर्ष for म्दाम्बुवर्षी. ५. B. and K. read °कस and T. °कक्ष्या both for °कर्ष्य. ६. B. and T. read °स्मृति° for °स्मित°. ७. B. reads पुरे for पुरो.

जवाञ्जगामाजिपथ रथेन
 रमाद्भदः कुण्डलितोऽग्रचापः ॥ २२ ॥
 तथोपलेभे समरोन्मुखस्य
 नादेन वृद्धिः शरजन्मनाऽस्य ।
 चक्रे पद वाय्वकणोत्करेण
 यथा कपोलेष्वसुराद्भनानाम् ॥ २३ ॥
 दूरात् सुपर्वारिसुतं रथेन
 स रहसा सम्मुखमापतन्तम् ।
 रुरोध त बाणपरम्पराभिर्
 यशोभटः कर्णमिवेन्द्रसूनुः ॥ २४ ॥
 विश्वाहुशः सेत्कवचे मुमोच
 वक्षःस्थले हैममथास्य बाणम् ।
 तटे ऽञ्जनश्यामर्तनौ महाद्विश
 शातहृद ज्योतिरिवाम्बुवाहः ॥ २५ ॥
 अलक्ष्यसन्धान-विमोक्ष-पातान्
 यशोभटस्यात्तरुषोऽपि रोषान् ।
 मूर्च्छालुठर्क्षारथिराहताश्वो
 रथ शैशसासुरनन्दनस्य ॥ २६ ॥
 विलामकाञ्चीमथ कालरात्रेर्
 उग्ररुधः पद्भतिमन्तकस्य ।

१. T reads वृद्धी भरभ मनस्य for वृद्धि शरजन्मनाऽस्य २. T reads 'सुरा-
 रथेन for 'सुत रथेन ३. h reads सन् for सन् ४. T and I read 'सुनु
 for 'सनौ ५. T reads कौषान् for रोषान् ६. B reads 'सारथिना हताश्वो for
 'गारथिराहताश्वो ७. I reads शशते for शशता ८. h reads अपि for अथ

मौर्वी पृपत्केण रमाङ्गदस्य
 चिच्छेद गीर्वाणरिपोस्तनूजः ॥ ३७ ॥
 सन्नाभिविम्बेन महाजिलक्ष्म्याः
 वीरश्रियो विभ्रमनूपुरेण ।
 संरभ्ये राहोरिव चक्रपाणिः
 सोऽप्यस्य चक्रेण शिरश्चकर्त ॥ ३८ ॥
 ननर्त विद्याधरसुन्दरीणां
 गणो नदन्नूपुरमम्बरे ऽथ ।
 मौलौ शरक्षुण्णशिरस्त्ररत्ने
 चिक्षेप चास्यामरपुष्पवृष्टिम् ॥ ३९ ॥
 दृष्टे शिरस्युत्फलिते स्वमूनोर
 दिङ्मूललीनासु पताकिनीषु ।
 वज्राहुशः सम्मुखमापपात
 पत्युर्विशामस्तगिरेरिबार्कः ॥ ४० ॥
 मँदाम्बुवर्षा समरेऽभिधावन्
 रेजे गजस्तस्य सहेमकक्षयः ।
 भिन्नेऽन्तराले पवमाननुन्नस्
 तमालनीलस्तडितेव मेघः ॥ ४१ ॥
 पत्युः प्रसादस्मितैरज्जुकृष्टा
 भटा विवृत्यास्य पुरो बभूवुः ।

१ K reads सरभ्य^० for सरभ्य २ B reads 'रात्रे for 'रत्ने ३ B and
 h read उरकुलिते for उरकुलिते ४ T reads मदाम्बुवर्ष and I मदाम्बुवर्ष for
 मदाम्बुवर्षा ५ B and h read 'कम्; and T 'कक्ष्या both for 'कक्ष्य .
 ६ B and T read 'स्ति' for 'स्मित' ७ B reads पुरे for पुरो

स्वजीवितान्याजिमुखे विहातुम्
 अत्युत्सुका भङ्गमलीमसानि ॥ ४२ ॥
 आरुह्य चन्द्र ग्वमिवाभिराम
 नक्षत्रमालाभरण गजेन्द्रम् ।
 देवो ऽपि तद्वैरित्तमो नियन्तुर्म्
 अथ प्रतस्थे नवसाहसार्द्ध ॥ ४३ ॥
 एकत्र पार्श्वे शशिखण्डनामा
 विद्याधरेन्द्रो नृपतेर्बभूव ।
 अरातिसेनानलिनीवनैक-
 शीताशुरन्यत्र यशोभटश्च ॥ ४४ ॥
 स्फुरत्फणच्छत्रमणिप्रतान-
 तेजश्छटाजर्जरितान्धकार ।
 अफल्गुर्वीर्य फणभृत्कुमारो
 ऽप्यग्रेऽभवत्तस्य स रत्नचुड ॥ ४५ ॥
 विधूर्तैर्निस्त्रिशतरद्भितानि
 सत्राणचक्रीकृतकार्मुकानि ।
 हताग्रशोषाणि पुरोऽस्य चेलुर्
 प्रलानि विद्याधर पन्नगानाम् ॥ ४६ ॥
 रक्तासवक्षीयसहस्तताल-
 वेतालतालोच्छलिताट्टहासं ।

१ K reads 'जुहीतुम् अभ्युत्सुकापाय' for विहातुम् अत्युत्सुकानङ्ग while B reads अभ्युत्सुका for अत्युत्सुका २ B and I read अभिरामनक्षत्र for आभिराम मगध ३ B and K substitute ऽथ for ऽपि ४ B reads निरातुम् for नियन्तुम् ५ B reads 'कपि' for 'फण' ६ B reads 'वीर' for 'वीर्य' ७ K reads विधूर्त for विधूर्त ८ K reads रेशुर for चेलुर् ९ T reads 'ताम्रान्निताट्टहास' for 'ताम्रान्निताट्टहास'

महाभटानामसुनिर्व्यपेक्षम्
 अन्धोऽन्धमावर्तत सम्परायः ॥ ४७ ॥
 चकाशिरे शखभृता शिरस्तु
 मिथ. पतन्त्य करवालवह्य ।
 मुक्ता सलील त्रिदशाङ्गनाभिर्
 माला उवेन्दीवस्पर्त्रमग्यः ॥ ४८ ॥
 केपाञ्चिद्गुहः कवचानि शोभां
 कचिक्कचिल्लोहितपोटलानि ।
 खेलञ्जयश्रीचरणारविन्द-
 लाक्षारसेनेव नन्वाङ्कितानि ॥ ४९ ॥
 हृदि प्रविष्टैरविशुद्धिमद्भिर्
 अभूद्दयथा काऽपि शरे. परेषाम् ।
 दुरात्मना साधुगुणैरिवाग्रे
 फलेन सयोगमुपेयिवद्भि ॥ ५० ॥
 परस्परपातजुषार्मसीना
 धाराच्युत सयातिचूर्णरेणु ।
 अवाप तापिच्छरुचिर्जयश्री-
 विलासकालाञ्जनधूलिलीलाम् ॥ ५१ ॥
 पर्यायजातेभ्यसैन्यभङ्ग-
 करालकोलाहलकातराणाम् ।

१. K and T read सम्पराय for सम्पराय २. K reads 'पत्रसीर्षा' for
 'पत्रमद्य' ३. K reads 'कल्मषानि' for 'पाटलानि' ४. B reads 'जलश्री' for
 'जयश्री' ५. I reads न वाञ्छितवानि for नवाङ्कितानि ६. B reads प्रविष्टै for
 प्रविष्टै and T I and K 'रति' for 'रवि' ७. T substitutes यथा for इव ८. B
 reads 'मसीना' and in the margin 'मसीया' for 'मसीना', while I 'मसीन' for
 the same ९. I reads 'मूल' for 'मूर्ध' १०. B reads 'भव' for 'भय'

सुरारि-विद्याधरसुन्दरीणां
 दोलेव शोक-प्रमदावभूताम् ॥ ५२ ॥
 अयासुरेन्द्रद्विरेदेन वेगाद्
 अभ्युत्थितेनोद्गतदानधारम् ।
 मध्यैरणं मध्यमलोकभर्तुर्
 जैवान् मदान्धो जघटे गजेन्द्रैः ॥ ५३ ॥
 महेभयोस्तत्र शिखाच्छलेन
 प्रतिप्रहारं रदजैः कृशानुः ।
 कोशेषु विद्युत्कापिशो मुहूर्त
 व्यधादिवाष्टापदपत्रवल्लीः ॥ ५४ ॥
 मुहुः प्रजानामधिपेन गाढम्
 आकृष्यमाणस्य शरासनस्य ।
 द्विपदधारम्भविधौ गभीरः
 क्रेङ्कारहुङ्कारं इवोच्चचार ॥ ५५ ॥
 परिस्फुरत्कुण्डलघृष्टपुङ्खात्
 तेन प्रयुक्ताः पृथुविक्रमेण ।
 प्रमृष्टकान्ताकुचपत्रलेखे
 लेखारिवक्षस्यपतन् पृपत्काः ॥ ५६ ॥
 अरातिमुक्तेषु तैवस्तनुत्रात्
 वैद्विस्फुलिङ्गेषु समुद्भसत्से ।

१ B reads अभ्युत्थितेन for अभ्युत्थितेन २ T reads जयान्तमोक्षी and I
 जयान्तमे द्वे both for जवान् मदान्धौ ३ K. reads गजेन्द्रः for गजेन्द्र ४ B
 reads न रजः for रदजः ५ T reads गभीर for गभीर ६ B reads क्रेङ्कार-
 भोङ्कार, K. and T क्रेङ्कारहुङ्कार and I क्रेङ्कारहुङ्कार all for क्रेङ्कारहुङ्कार.
 ७ h. reads पत्रात् for पुङ्खात् ८ I reads प्रघृष्ट for प्रघृष्ट ९ B reads
 हनामनुष्यात् and I तने(समुद्रात् for तनस्तनुष्यात् १० K reads धरि रकुलिङ्गेषु
 for वैद्विस्फुलिङ्गेषु ११ B reads समुत्तलस्य for समुद्भसत्से

मूर्तिर्ब्रभासे वसुधाधिपस्य
 निर्यत्प्रतापाग्निक्वणच्छटेव ॥ ५७ ॥
 हिरण्ययी पार्थिवत्राणपङ्क्तिर्
 अत्युन्नते मूर्ध्नि मन्नासुरस्य ।
 रेजे तरामञ्जनपर्वतस्य
 लम्बेव तिग्मांशुमयूखमाला ॥ ५८ ॥
 अभ्युद्विता भर्तुररातित्राण-
 क्षुण्णेन्द्रनीलाङ्गदरेणुराजिः ।
 अदृश्यतोद्दामभुजास्यदस्य
 पराक्रमाग्नेरिव धूमलेखा ॥ ५९ ॥
 रमाद्गदोऽप्युडुकुटिः कृतास्त्रं
 वीरं द्विपः पार्श्वगतं निहत्य ।
 शरैरलावीज्यवैजयन्तीं
 ज्योस्नासितां कौर्तिमिवामुरस्य ॥ ६० ॥
 अधःस्थितोद्दामरवैरिपत्ति-
 मुक्तेषु निर्हूनशरासनजयैः ।
 चिक्षेप चक्राण्यतिदीर्घबाहुः
 स कालरात्रेरिव कङ्कणानि ॥ ६१ ॥
 उँद्युत्य हेलाहतसम्मुखारिर्
 त्रिव्याधरेन्द्रोऽप्यसिना चकर्त ।

१ T reads मूर्तिर्ब्रभासे सा for मूर्तिर्ब्रभासे २ T. reads वीरद्विपत् for वीर
 द्विप while I reads वीरद्विप for the same ३ L. reads चने for चरै. ४ T.
 and I read स्थितोद्दामर for स्थितोद्दामर. ५ K. reads ज्यम् and L. ज्या
 both for जय ६ I reads उत्पत्य for उँद्युत्य, while T. reads वेगाहत
 for हेलाहत and I substitutes नि for ति.

जगज्जयस्तम्भमिवोदुरस्यं
 सुरद्विपः काञ्चनकेतुदण्डम् ॥ ६२ ॥
 स रत्नचूडोऽपि तथा भुगुण्ड्यां
 पिपेप वैरिद्विपकुम्भपीठम् ।
 सितातपत्रत्वमुदञ्चदार्पं
 यथास्य मुक्ताफलधूलिजालम् ॥ ६३ ॥
 तुङ्गं दधत्कर्कशातामभीकः
 श्रीसिन्धुराजद्विपकुम्भयुग्मम् ।
 पयोधरद्वन्द्वमित्राजिलक्ष्म्याश्
 चक्रेश्चन्द्राङ्कितमिन्द्रशत्रुः ॥ ६४ ॥
 परस्पराघटितदन्तकोटि-
 भ्रष्टाग्निवेशभ्रममौदधन्ति ।
 र्णाजिरे लोहितरञ्जितानि
 विरोजिरे कुञ्जरमौक्तिकानि ॥ ६५ ॥
 चिक्षेप पृथ्वीतिलके सुरारि
 यांयामिषुं कोपेकपायिताक्षः ।
 तां तां जयाशामिव ब्राह्मणाली
 शरैः स तस्यार्धपथे लुलावै ॥ ६६ ॥

१ K reads इवागतम्भ, T. इवोदुरस्य and I. इवोदुरस्यसुर for इवोदुरस्य
 and इवोदुरस्य सुर respectively. २ B reads भुगुण्ड्या and T. सुमुण्ड्या
 both for भुगुण्ड्या; while the reading of I. is illegible. ३. T reads 'पीठम्
 for 'पीठम् ४ T. reads 'सुराजितपाप for 'सुदक्षपाप. ५. T. reads अतीव for
 अतीव. ६ T. reads आजिलक्ष्म्या चक्रेश्च' for आजिलक्ष्म्याचक्रेश्च; while
 T. आजिलक्ष्म्या चक्रेश्च for the same. ७ B. reads 'मादधन्ति for 'मादधन्ति,
 but in the margin 'मादधन्ति, while T. reads 'मादधन्ती for the same ८. T.
 reads र्णाहितो for र्णाहिते. ९ B. ब्रह्माग्निरे, K. विभाग्निरे and I. विभाग्निरे
 for विरोजिरे. १०. T. and I. read रोप for कोप. ११. B. and K. read चरुण
 for लुलाव.

तयोस्तथेष्वासपरप्रकर्ष-

प्रत्युक्तेकर्णार्जुनयोर्जयश्रीः ।

सुवेल-रत्नाकरयोरुदप्रा

चकार वेलेव गतागतानि ॥ ६७ ॥

पत्युः प्रजानामेसुरेश्वरो ऽथ

किरीटमाणिक्यचयं जंहार ।

मणिप्रसूनस्तवकप्रतानं

कल्पद्रुमस्येव युगान्तवातः ॥ ६८ ॥

क्रोधादर्थार्थशशलाञ्छनसोदरेण

बाणेन वासवरिपोर्नवसाहसाङ्गः ।

चिच्छेद राम इव विश्रवसः सुतस्य

पीनांसलोलमणिकुण्डलमुत्तमाङ्गम् ॥ ६९ ॥

आसन् मुखानि ककुभामभितोऽथ चित्र-

वादित्रनादलहरीमुखरोदराणि ।

देवस्य च त्रिदिवपुष्पमयं पपात

माल्यं शिरस्यसुरैरिपुरान्ध्रिमुक्तम् ॥ ७० ॥

लक्ष्मीपतेः प्रुथुभुजद्वयमार्द्रसान्द्र-

ज्यापातलांछितमलांछितविक्रमस्य ।

१ K reads प्रयुक्तं and T. प्रत्युक्तं for प्रत्युक्तं. २ T. reads सुवेलं for सुवेलं ३ T and I read 'मसुराणामो' for 'मसुरेश्वरो' ४ T reads अस्य for अर्थ ५ T reads विचित्रं for ऽथ चित्रं ६ B reads मुखरीकृतानि for मुखरोदराणि ७ B reads न्यपत्यन् and I न्यपतत् for पपात, but I in the margin पपात ८ I reads अनस्यैरि for असुरैरि. ९ B reads 'सदृश्यम्' for 'प्रुथुभुजम्', while K सप्तपितेरथ for सप्तमीरते पृष्टं

अस्यादरागतजितोर्जितवैरिलक्ष्मी-
 पादाब्जयावकनिपक्तामिवाऽऽधकाशे ॥ ७१ ॥
 तस्याग्रतः कनककुण्डलताड्यमान-
 गण्डस्यलीलुलितकुङ्कुमपत्रलेखाः ।
 विद्याधरोरगकुरङ्गदृशाः प्रमोद-
 सान्द्रोन्ठलध्वनि जगुर्जयमद्गलानि ॥ ७२ ॥
 स्मित्वा यशोभटकरार्पितचापयष्टिर्
 उन्मुक्तरत्नकवच- खचरेश्वरेण ।
 उद्भिन्नमैत्तिकनिभभ्रमवारिचिदुर्
 देवो ममार्ज मुखमशुकपल्लवेन ॥ ७३ ॥
 दैत्ताभयोपनतपौरशताप्यमाण-
 रत्नोपधामथ स रत्नवती प्रविश्य ।
 तं सयुगस्फुटपरीक्षितशौर्यसारं
 राज्ये रिपोः फणिकुमारकमभ्यपिञ्चत् ॥ ७४ ॥
 मूर्ते मनोरथमिवोपवनात् सकन्दम्
 आदाय तत् कनककोकनदं नरेन्द्र ।

१. T reads अस्यादरागतजितोर्मितवैरिलक्ष्मीम् for अस्यादरागतजितोर्जितवैरिलक्ष्मीं omitting one letter २. T. reads 'निपिक्त' and I 'निष्ठित' for 'निपक्त', while K ऽऽधकाशे for ऽऽधकाशे ३. I reads 'गण्डस्यलैर्' for 'गण्डस्यली' ४. I reads 'मन्त्रै' for 'सान्द्रौ', while T mutilates four letters at the beginning of this line ५. T mutilates two letters after 'कवच' ६. B. reads उन्मुक्त' for उद्भिन्न' ७. T. reads —

दत्ताभयोपनतपौरशताप्यमाण

रत्नोपधामधनरत्नवती- ।

for दत्ताभयोपनतपौरशताप्यमाण

रत्नोपधामध स रत्नवती ।

but one letter is omitted, while I reads 'परत' for 'पनत' and K. 'पगत' for the same ८. I reads 'रत्नोपधामध रत्नवती' for 'दत्तापधामध स रत्नवती'

आदातुमीप्सितमहीन्द्रसुतेति रत्नम्
अभ्युत्सुकस्तदनु भोगवतीं प्रतस्थे ॥ ७५ ॥

देवः साहसिकोऽप्यमन्दैमुरजध्वानानुमेयोत्सवाम्
उन्नम्रैः परितो महीं मणिगृहैरुत्तम्भयन्तीमिव ।
तौमत्युन्नतरत्नतोरणाशिखाप्रेङ्खोलमुक्ताफल-

शालम्बोच्छलदच्छकान्तानिकरस्मेरामवापत् पुरीम् ॥ ७६ ॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूनोः परिमलापरनामः पद्मगुप्तस्य कृती
नवसाहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये हेमकमलहरणो नाम सप्तदशः
सर्गः ॥ १७ ॥

१ K. and I. read अभ्युत्सुक for अभ्युत्सु, while B. उप सान्द्र for उप्यमन्द.
२ T. mutilates three letters at the beginning of this line. ३ B. reads 'प्रे-
होद' for 'प्रेङ्खोल'. ४ B. reads 'प्रारम्भो' for 'शालम्बो'; while T. 'सलम्' for
'सलम्'. ५. B. in the margin and K. reads अवापत् for अवापत्. ६. B. reads
इति मृगाङ्कसूनो. परिमलापरनामः कृतौ नवसाहस्राङ्कचरिते १७ सर्गे, I. इति परि-
मलस्य नवसाहस्राङ्कचरिते सप्तदशः सर्गे, and T. इति परिमलपरनामि नवसाहस-
कान्तानिकरस्य कृतौ साहस्राङ्कचरिते महाकाव्ये हेमकमलहरण सप्तदश सर्गे.

अथाष्टादशः सर्गः ।

फणिराजदर्शनम् ।

तं विष्टपत्रितयकण्टकदृष्टसारम्
अभ्यागतं नृपतिमुद्रतगाढहर्षः ।
प्रत्युद्ययावधिपतिः फणिनामनर्ष-
रैन्नार्षपाणिरज्ञैरथ शङ्खपालः ॥ १ ॥

पुरप्रवेदा ।

आदाय सादरफणीश्वरदत्तमर्घ्यम्
अर्घ्यः सतां स बहिरेव निवेज्य सैन्यम् ।
देवोऽविशाद्विनेयवान् पुरमग्रयायि-
दिव्याधराधिप-रमाद्भद-रत्नचूडः ॥ २ ॥
उत्सृज्य गीतमसमाप्य विलासलास्यम्
अङ्गादपास्य महसा मणिवह्नीं च ।
अत्युन्मनास्तदवलोकनकौतुकेन
वातायनान्यधिगुरोह पुरन्ध्रलोकः ॥ ३ ॥
उत्क्षिप्य वेपथुगता कर्षेह्वयेन
घातायनाग्रमणिगौक्तिकजालकानि ।

१ T. reads "दृष्ट" for "दृष्ट". २ T. omits three letters after रत्नधि and reads "पानीरत्ने" for "पाणिरत्ने", while K. substitutes एहृष्ट for एहृष्टम्.
३ B. reads द्विरत्नम् for द्विरत्नम्. ४ T. reads उल्लासम् for अल्लासम्.
५ B. reads अजुगम् for अजुगम्. ६ T. and I read "पथुनेन" for "पथु-
नेन". ७ T. omits two letters between अग and नि.

स्मित्वैकया स विलसन्मकरावब्रूल-
 लीलालवाञ्चितविलोचनेमालुलोके ॥ ४ ॥
 उद्यद्विवृत्तकरत्रेणिक्रया नृपेन्द्री
 तस्मिन् स्मरोह्यसितजृम्भिकया कयाचित् ।
 मुक्ता मुहुर्वियुधसिन्धु-कलिन्दकन्या-
 किर्मरिवारिलहरीसुहृदः कटाक्षाः ॥ ५ ॥
 वाचालरत्नवलयो सविलासमास्मिन्
 निक्षिप्यं कापि नवमौक्तिकलाजमुष्टिम् ।
 तत्ताडितांसतटपार्थिवदत्तदृष्टिर्
 दीर्घेक्षणा किमिव न व्रपया चकार ॥ ६ ॥
 वक्षो दधानममराद्रिशिलाविशालम्
 आजानुवाहुमवलोक्य नरेन्द्रचन्द्रम् ।
 चित्तोपनीतपरिरम्भमुखातिसान्द्रम्
 अन्या पयोधरभरे पुलकं वभार ॥ ७ ॥
 आलोक्य दर्पणतले प्रतिमागतं तम्
 'आत्तो मथैव' इति कापि कृतोत्सवाश्रुत् ।
 मुग्धो गतेष्व पुरतोऽत्र तदार्थैर्विम्बे
 गून्यात्मदर्शविधुरेन्दुमुखी वभूव ॥ ८ ॥

१. T. reads *सुरवेकया* for *स्मित्वैकया*; while B. *विलसन्* for *विलसन्* and T. *विलसद्* for the same. २. B. reads *दिलोकित* and T. *दिलोकित* for *दिलोचन*. ३. K. reads *नृपान्दे* for *नृपेन्द्री* and T. *नृपेन्द्रो* for the same. ४. T. mutilates one letter between *सु* and *दृ*. ५. T. reads *विसिप्य* for *निक्षिप्य*. ६. K. reads *जाल* and T. *नालमुष्टम्* for *लाज* and *लाजमुष्टिम्* respectively. ७. K. reads *वपयावभूव* for *वपया चकार*; while B. *वेवपया* for *न वपया*. ८. T. reads *वक्षो विरथान* for *वक्षो दधान*. ९. B. substitutes *सान्द्रम्* for *सान्द्रम्*. १०. T. reads *हरे* for *भरे*. ११. T. omits three letters after *पुरतो* and reads *पुरतोऽत्र* omitting one letter. १२. I. reads *विम्ब* for *विम्बे*.

अथाष्टादशः सर्गः ।

फणिराजदर्शनम् ।

तं विष्टपत्रितयकण्ठकदृष्टेसारम्
अभ्यागतं नृपतिमुद्रतगाढहर्षः ।
प्रत्युद्ययावधिपतिः फणिनामनर्ष-
रेत्नार्णपाणिरशनैरथ शङ्खपालः ॥ १ ॥

पुरप्रवेश ।

आदाय सादरफणीश्वरदत्तमर्घ्यम्
अर्घ्यः सतां स बहिरेव निवेज्य सैन्यम् ।
देवो भ्रविशद्विनेयवान् पुरमभ्रयायि-
विद्याधराधिप-रमाद्भद-रत्नचूडः ॥ २ ॥
उत्सृज्य गीतमसमाप्य विलासलास्यम्
अद्भुतपास्य सहसा मणिवल्लकीं च ।
अत्युन्मनास्तदवलोकनकौतुकेन
वातायनान्यधिरूरोह पुरन्धिलोकः ॥ ३ ॥
उत्क्षिप्य वैपथुमता करपल्लवेन
वातायनप्रमणिमौक्तिकजालकानि ।

१ T. reads 'दृष्ट' for 'दृष्ट'. २ T omits three letters after रत्नार्ण and reads 'पाणीवृत्तने' for 'पाणिरत्तने', while K. substitutes शङ्खचूड for शङ्खपाल. ३ B. reads द्विरद्वान् for द्विनयवान् ४ T. reads उत्सृज्य for उत्सृज्य. ५ B. reads अत्युन्मन for अत्युन्मना ६ T. and I read 'पल्लवेन' for 'पल्लवेन' ७ T. omits two letters between जा and नि

स्मिन्वैकया स विलसन्मकरावङ्गल-
 लीलालवाञ्चितविलोचनमालुलोके ॥ ४ ॥
 उद्यद्विवृत्तकरवेणिकया नृपेन्दौ
 तस्मिन् स्मरोल्लासितजम्भिकया कयाचित् ।
 मुक्ता मुहुर्विबुधसिन्धु-कलिन्दकन्या-
 किर्मारवारिलहरीसुहृदः कटाक्षाः ॥ ५ ॥
 वाचालरत्नवलया सविलासमस्मिन्
 निक्षिप्यं कापि नवमौक्तिकलाजमुष्टिम् ।
 तच्चाडितांसतटपार्थिवदत्तदृष्टिर्
 दीर्घक्षणा किमिव न वपया चकार ॥ ६ ॥
 वैशो दधानममराद्रिशिलाविशालम्
 आजानुवाहुमवलोक्य नरेन्द्रचन्द्रम् ।
 चित्तोपनीतपरिरम्भसुखातिसान्द्रम्
 अन्या पयोधरभैरे पुलक वभार ॥ ७ ॥
 आलोक्य दर्पणतले प्रतिमागतं तम्
 'आत्तो मयेप' इति कापि कृतोत्सवाऽभूत् ।
 मुग्धो गतेऽथ पुरतोऽत्र तदार्यैर्निम्बे
 शून्यात्मदर्शविधुरेन्दुमुखी वभूव ॥ ८ ॥

१ T reads एरवैकया for स्मिन्वैकया while B विकसन् for विलसन् and T विलसद् for the same २ B reads विलोकित and T विलोकन for विलोचन ३ h reads नृपाले for नृपेन्दौ and T नृपेन्दो for the same ४ T mutilates one letter between सु and इ ५ T reads विक्षिप्य for निक्षिप्य ६ K reads जात and T. नात्पुम् for लाज and लाजमुष्टिम् respectively ७ h reads वपयाचभूव for वपया चकार while B नेत्रदया for न वपया ८ T reads पशो निवधान for पशो दधान ९ B substitutes चार्द्रम् for सान्द्रम् १० T reads हरे for भरे ११ T omits three letters after मुग्धा and reads पुगेऽव omitting one letter १२ I reads विम्ब for निम्ब

इत्यापतन्मदनवाणपरम्पराणाम्
 उन्मीलिताङ्गवलनश्लथमेखलानाम् ।
 एणीदृशां विचरति स्म स राजहंसः
 पारोल्लसन्नवरसोमिषु मानसेषु ॥ ९ ॥

नायकवर्णनम् ।

सङ्गीतवेदमनि फणीश्वरचारणानां
 गीतिष्वजलमिह शुश्रुम यद्यशांसि ।
 यातः स एव नयनातिथितामर्थं नः
 पुण्यैरहो वत् नृपो नवसाहस्राङ्कः ॥ १० ॥
 कान्तिच्छटाच्छुरितदिक्कट एषं देवो
 जीयाज्जगन्ति परमारकुलप्रदीपः ।
 उन्मूल्य सम्प्रति सुरारितमः समूलं
 येनाहिविष्टपतले विहितः प्रकाशः ॥ ११ ॥
 हन्तैष पन्नगपतेरतुलमतिज्ञा—
 मार्गभारसागरसमुत्तरणैकपोतः ।
 उल्पाकमेव च फलं फणिराजकन्या-
 चित्ते चिरं कृतपदस्य मनोरथस्य ॥ १२ ॥

१. T. has the following reading:—

इत्यापत - - - - -
 - - - - - अपमेखलानाम् ।

एणीदृशां वि - - - - -

• पारोल्लसन्नवरसोमिसुमानसेषु ॥ ९ ॥

२ I. reads 'पर्युल्लसत्' for 'पारोल्लसत्'. ३ K. reads 'वेदमनु' for 'वेदमनि'
 ४ T. reads 'विष्टपत एष' for 'विक्कट एष' ५ T. reads 'भार' for 'भार' and
 'समुत्तरणै कपोत' for 'समुत्तरणैकपोत', while B. 'सागर' for 'सागर', but in the
 margin substitutes ग for ए. ६ B reads 'तल्पाक' for 'उल्पाक'.

एतद्यशोभटकरे कनकाम्बुजं तत्
लीलावतंसमचिराद्विरचय्य येन ।
प्रव्युत्पन्नकल्पतरुपल्लवमेव पाणिम्
आदास्यते नृपतिरद्य शशिप्रभायाः ॥ १३ ॥

हाटकेश्वरदर्शनम् ।

सान्द्रानुरागपिशुनाः परेशुः परेषाम्
आकर्णयन्निति सै पौरजनस्य वाचः ।
श्रीहाटकेश्वर इति प्रथितस्य तुङ्गम्
अग्रे देदर्श मणिमन्दिरमिन्दुमौलेः ॥ ४ ॥

कुलकम् ।

तत्र प्रविश्य सकृतानतिरादिदेवम्
आनर्च कल्पविटपिप्रभवैः प्रमूनैः ।
स्तोतुं कृताञ्जलिपुटः कुटजावदात-
दन्तांशुपल्लवितवागुंपचक्रमे च ॥ १५ ॥

हाटकेश्वरस्तुतिः ।

अन्तर्जटापिहितसोमसुरापगाय
मच्छन्नपञ्चशरशासनलोचनाय ।
तीव्रव्रतंग्लपितशैलमुतास्वरूप-
विज्ञाननर्मपटवे घटवे नमस्ते ॥ १६ ॥

१. B. reads गुरुय for परशु. २. T. mutilates one letter before पौरजनस्य.
३. T. mutilates three letters after अग्रे. ४. Except I. all others do not
insert this. ५. B. reads 'विटप' for 'विरपि' and K. and T. 'प्रभावे' for
'प्रभवे'. ६. T. reads 'पङ्क' for 'वागुप'. ७. K. reads 'तीव्रानप' for 'तीव्र-
जन', while T. omits one letter after ती. ८. K. reads 'नर्म' for 'नर्म', while
T. 'पटवे' पटवे and I. 'पटवे पटवे' for 'पटवे वटवे'.

अेत्यादरानतसुरासुरमौलिरत्न-
नानामरीचिखचिताङ्घ्रिसरोरुहाय ।
देहार्धवर्तिगिरिजाविहिताभ्यसूय-
सन्ध्याप्रणामविपमाञ्जलधे नमस्ते ॥ १७ ॥

नीरन्ध्रसिन्धुजलसिक्तकपालमुक्त-
रत्नाङ्कुरस्य करणी विधुरातनोति ।
मौली सदैव भवतो भवभेदकर्तुर
निर्दग्धभास्करमहाय नमोऽस्तु तस्मै ॥ १८ ॥

कन्दर्पदर्पशमनाय कृतान्तहर्त्रे
कर्त्रे शुभस्य भुजगाधिपवेष्टनाय ।
उर्वी-मरुद्-रवि-निशाकर-बह्नि-तोय-
याज्याम्बरोच्चवपुषे सुपुषे नमस्ते ॥ १९ ॥

१ B reads अन्त्यादरा° for अेत्यादरा° २ T reads °चिताङ्घ्रि° for खचि
ताङ्घ्रि° ३ T mutilates three letters after °गिरिजा° ४ The following
three stanzas do not occur in T and I —

नीरन्ध्रसिन्धुजलसिक्तकपालमुक्त-
रत्नाङ्कुरस्य करणी विधुरातनोति ।
मौली सदैव भवतो भवभेदकर्तुर
निर्दग्धभास्करमहाय नमोऽस्तु तस्मै ॥ १८ ॥

कन्दर्पदर्पशमनाय कृतान्तहर्त्रे
कर्त्रे शुभस्य भुजगाधिपवेष्टनाय ।
उर्वी मरुद्-रवि निशाकर-बह्नि-तोय-
याज्याम्बरोच्चवपुषे नमस्ते ॥ १९ ॥

नीरन्ध्रभूतिधवलाय गजेन्द्रकृत्ति-
सर्वातवेदकवर्लीकृतपन्नगाय ।
निर्दग्धशान्तवटुलाय विपक्षयैरु
कार्थाय काण्डनुनाय नमोऽस्तु शुभ्यम् ॥२० ॥

१ B has वन्तु - - - ग्धभास्कर - - - नमोऽस्तु ३ B in the margin reads त-
वद्याम् for तस्मै ० B reads सुपुषे for शुपुषे

नीरन्ध्रभूतिध्वलाय गजेन्द्रकृत्ति-
संवीतदेहकवलीकृतपद्मगाय ।
निर्दम्भदानवकुलाय विपरक्षयैक-
कार्याय कारणनुताय नमोऽस्तु तुभ्यम् ॥ २० ॥

ते ने यमेव किल वाङ्मयसागरस्य
पारं गताः प्रेणवमात्मविदो वदन्ति ।
तस्मै समाहितमहर्षिविनिब्रह्म-
हृत्पुण्डरीकविहितस्थितये नमस्ते ॥ २१ ॥

उत्तंसितेन्दुशकलाय कपाल-जूट-
सङ्घटितोर्मिमुखराम्बरनिर्झराय ।
भस्माङ्गरागशुचये विकचोपवीत-
व्यालेन्दुमौलिमणिदीर्घितये नमस्ते ॥ २२ ॥

नास्त्रं न भस्म न जटा न कपालदाम
नेन्दुर्न सिद्धतटिनी न फणीन्द्रहारः ।
नोक्षा विषं न दयिताऽपि न यत्र रूपम्
अर्ध्यक्तमीश किल तद्भते नमस्ते ॥ २३ ॥

नागराजगृहागमनम् ।

स्तुत्वैत्यवन्तिपतिरिन्दुकलावतंसं
तन्मन्दिरात् सहचरैस्सह निर्जगाम ।

१. K reads तस्मै for तुभ्यम्. २ K. reads यमेव for यमेव. ३. B. reads प्रणय° for प्रणय°, while I. reads °माद्य° for °माद्य° and T. °माम° for the same. ४. B substitutes °जूट° for °जूट°. ५ B has सङ्घटितोर्मिमुखराम्बरनिर्झराय । T. reads °शीविनये for °दीर्घितये. ६ T has °शोभे व कृतिः° for °शाम नेन्दुर्न सिद्ध°. ७. T. reads अर्ध्यक्त° for अर्ध्यक्त°, while K. मञ्जरमे for मरुधने

अन्तर्निवेशितहरिन्मणिवेदि वल्गन्-
नागाद्भनं से फणिराजगृहं जगाम ॥ २४ ॥

तत्रावतीर्य रथतः स रेमाद्भदाच-
पाणिः समुच्छलितमद्भलतूर्यघोषे ।
उन्निद्रसान्द्रकुसुमप्रकरावकीर्ण-
माणिक्यकुट्टिमतले मसृणं विवेश ॥ २५ ॥

अन्योन्यपल्लविततद्विजयप्रशंसः
प्राप्तस्थितिर्विकटकाञ्चनविष्टरेषु ।
पद्मच्छदायतदृशा ददृशे ऽथ तस्मिन्
एकत्र तेन मिलितः फणिराजलोकः ॥ २६ ॥

तत्कृत सत्कार ।

तस्मिन् गते नयनगोचरमुद्गतारौ
बद्धाञ्जलिर्क्षिति पत्रगराजससत् ।
मन्दाकिनीव परितो हरिणावचूड-
व्यालोककुड्मलितकाञ्चनर्पङ्कजाऽभूत् ॥ २७ ॥
न्यञ्चच्छिखाभरणभासुरपद्मराग-
रोचिच्छटापटिततस्फणरेनकान्तिः ।

१ T and I substitute च for स, while T reads वर्गे for वल्गन्.
२ I reads रेमाद्भदाच for रेमाद्भदान्, while T has सखाय -- रथतः स
for तत्रावतीर्य रथत स ३ T reads 'समुच्छलित' and K सदाच्छलित for
समुच्छलित ४ T reads मन्तुणा for मसृणं, while B reads in the preceding
line 'साद्रं' for 'सान्द्र' ५ K reads वितत for विकट ६ T substitutes
च for ऽथ and mutilates the following:—

एकत्र तेन मिलितः फणिराजलोकः ॥ २६ ॥

तस्मिन् गते नयनगोचरमुद्गतारौ

बद्धाञ्जलिर्क्षिति पत्रगराजससत् ।

७ B K and I substitute स for उ ८ T reads 'कुड्कुमा' for 'पङ्कजा'
९ T reads 'अन्यन्' for 'न्यञ्चन्' १० T substitutes 'सुटित' for 'पटित'
and I 'राज' for 'रथ'; while T and I read 'कान्ति' for 'कान्ति'

राजन्यमौलिमणिचुम्बितपादपीठैः
 तस्मै चकार स महाभिजनः प्रणामम् ॥ २८ ॥
 प्रत्युत्तरत्नमौभितः प्रमदावकीर्णम्
 भुक्त्वा चतुष्कमुरगेन्द्रनिदेशितं सः ।
 अथास्त सादरजरत्नकणिकल्पिताशीस्
 तन्मध्यवर्तिकनकासनमुन्नतांसः ॥ २९ ॥
 वत्सां प्रजानय ममेति शनैर्विसृज्य
 नेपथ्यनीलमणिवेदमनि रत्नचूडम् ।
 तत्रासनद्वयमदापयदस्य पार्श्वे
 विद्याधराधिप-यशोभटयोः फणीन्द्रः ॥ ३० ॥
 स्वर्णासने स्वयर्मयाच्छफणात्पत्र-
 रत्नप्रदीपशतैर्जरितान्धकारः ।
 लोकत्रयैकतिलकस्य स नातिदूरे
 देवस्य दारितमहेन्द्ररिपोर्न्यपीदत् ॥ ३१ ॥
 स्थिरैकतो युवतिमङ्गलंगीतिमत्र
 भृण्वन् स विन्ध्यतटदृष्टचरैः कुरङ्गः ।
 चित्रे^{११} निवेशित इवाथ यशोभटेन
 स्मिरत्वा सविस्मयमसूच्यत पार्थिवाय ॥ ३२ ॥

१. B. reads राजेन्द्र for राजन्य. २. T. substitutes 'वध' for 'पीठ'. ३. T. reads 'मणिकः' for 'मणिकः'; while I. and T. read 'द्वितीये' for 'वकीर्णम्'.
 ४. K. T. and I. read 'मुक्त्वा' for 'भुक्त्वा'. ५. T. reads प्रजातय for प्रजानय.
 ६. T. has नेपथ्यरत्नमणिवेदमनि - - चूडम् for नेपथ्यनीलमणिवेदमनि रत्नचूडम्.
 ७. T. reads वेदासन for सजासन. ८. T. has 'मात्र' for 'मयाच्छ' omitting one letter.
 ९. T. reads 'जङ्गलिता' for 'जङ्गलिता'. १०. K. reads 'गीत' for 'गीति'.
 ११. K. reads 'दृष्टचर' for 'दृष्टचरः'. १२. B. reads 'चित्रे' for 'चित्रे'.
 १३. T. has भय - स पार्थिवाय.

शाशिप्रभादर्शनम् ।

अत्रान्तरे ममदलोलदृशा नृपेण
 दूरादर्दांशं फणिराजसुता अभियान्ती ।
 तन्वी शिरीषसुमनःसुकुमारमूर्तिर
 देवस्य कार्मुकलतेव मनोभवस्ये ॥ ३३ ॥
 ज्योत्स्नासिताम्बररुचिस्नपिताननेन्दुर
 मात्रा अचिरोद्गतयवाङ्कुरकर्णपूरम् ।
 मुक्त्वोज्ज्वलं ललितकौतुककङ्कणं च
 वेपं विवाहसमयोचितमुदहन्ती ॥ ३४ ॥
 सुख्या कयापि लिखितं मदनानलैक-
 धूमावलीवलयसंशयमर्पयन्तम् ।
 एकान्तकान्तमसितार्गंरुपत्रभङ्गम्
 आविभ्रती लंबलिपाण्डुतले कपोले ॥ ३५ ॥
 आत्तप्रसाधनमनङ्गविलासवेश्म
 लीलानिधौनमवधिर्नयनीस्सवस्य ।
 लावण्यसंबलितमङ्गकमुदहन्ती
 शृङ्गारदुग्धजलधेरधिदेवतेव ॥ ३६ ॥

१. B. reads प्रयान्ति for अभियान्ती २. B. reads शरिरशिरीष for तन्वी-
 शिरीष ३. B. reads मनुभवस्य, but in the margin मनोभवस्य. ४. T.
 mutilates first eight letters in this line. ५. B. and K. read मल्लम् and I.
 has मरुम् for मनेन्दुर, while T. does not insert the Rēpha. ६. B. reads
 मासा, but in the margin मासा ७. B. reads सुवर्दी, but in the margin
 सुवर्दी and I. सुवर्दी for सुवर्दी, while T. सुवर्दी for सुवर्दी.
 ८. T. mutilates six letters before संशय ९. I. reads सुम् for महम्.
 १०. T. reads लवण्य for लवण्य and B. लवण्य for the same. ११. T. reads
 विधाप for विधाप १२. K. and I. read सुम् and T. हम् both for
 सुम्, while T. has in the preceding line म - - - वलितम्.

सा पाटलाविधुतचामरमारुतेयत्-
 ध्यानार्तितालकलता सहिता सखीभिः ।
 नातिस्फुटकणितनूपुरमाकुलानि
 किञ्चिद्विलम्ब्य दधती त्रपया पदानि ॥ ३७ ॥
 कुलकम् ।

नायिकया नायकदर्शनम् ।
 उत्पद्मणा निरुपमोल्लसितप्रमोद-
 विस्तारलङ्घितविलाससरोरुहेण ।
 सान्द्रस्मरज्वरपिपासितया तयापि
 दूरादपायि नयनाञ्जलिना नरेन्द्रः ॥ ३८ ॥

मान्यवतीवाक्यम् ।
 श्रीडावनप्रमुखपद्ममुपागतायां
 तस्यां पितुः कनकविष्टरभागभाजि ।
 माल्यादिकल्पितयथोचितसत्क्रियान्ते
 तं मालवेन्द्रमिति^१ माल्यवती जगाद ॥ ३९ ॥
 राजन् महीतलभृंगाङ्क विलम्बसे किम्
 अद्यापि नूर्णममुना स्वभुजार्जितेन ।

१. B. reads "ध्यानार्तिता" for "ध्यानार्तिता"; while T reads "सुता सहिता सखीभ्य" for "सखीभ्य सहिता सखीभिः". २. T. reads "स्फुटन्" for "स्फुट". ३. T. mutilates three letters after किञ्चि. ४. T. reads दधती for दधती. ५. T. does not insert this. ६. I. reads "वनस" and T. "य वस" for "विलास". ७. T. reads सनद्यापि for सद्यापि. ८. T. mutilates last three letters. ९. I. reads "भार" for "भाग". १०. B substitutes अय for इति. ११. T. mutilates the following :—

..... विलम्बसे किम्
 अद्यापि नूर्णममुना स्वभुजार्जितेन ।
 हेमाम्बुजेन विरचय्य वनसमभ्या
 पूर्णं ॥ ४० ॥

हेमाश्वजेन विरचय्य वतंसमस्याः
पूर्णमतिज्ञमुरगाधिपतिं विधेहि ॥ ४० ॥

कमलावतंसः ।

उक्ते तयेत्यकृत काञ्चनपुष्करं तत्
यावत् स कर्णशिखरे फणिराजपुञ्जाः ।
तावद् विहाय मृगरूपमुदारमूर्तिर्
अग्रे बभूव पुरुषोऽस्य सहेमवेत्रैः ॥ ४१ ॥

पुरुषप्रति प्रश्नः ।

कस्त्वं मृगः कथमभूरिति पार्थिवेन
पृष्टः स विस्मयसमुत्सुकमानसेन ।
इत्यन्नवीदुरगनेत्रपरम्पराभिर्
आपीयमानवर्षुरुक्तिमवन्तिनाथम् ॥ ४२ ॥

प्रतीहारस्य वृत्तान्तः ।

केलासशैलवसतेर्गिरिशोपरोधान्
द्वारमवेशाविनिषेधकपाथितेन ।
शतोऽस्मि कण्वैमुनिनाऽयमहं पितुस्ते
श्रीहर्षदेवनृपतेः प्रतिहारपालः ॥ ४३ ॥

१. B. and K. read उक्तः for उक्ते. २. K. reads कर्णशिखरे for कर्णशिखरे; while T. mutilates after या —

“ वत् स कर्णशिखरे फणिराजपुञ्जा ।

तावद् विहाय मृगरूपमुदारमूर्तिर्

अग्रे बभूव पुरुषोऽस्य सहेमवेत्रैः ॥ ४१ ॥

३. B. reads “पाथ” and in the margin “वेध”. ४. B. reads मृगाकृतिभूय, K. मृगाकृतिभूरिति and T. मृग कथमभूरिति for मृग कथमभूरिति ५. B. reads ममुत्सुकस(रस्य) for स(र)विस्मयसमुत्सुक, while T. substitutes “वेतसेन” for “मानस्य”. ६. K. and T. read “रित्य” for “रतिः”. ७. T. reads एषो मृगपु” and I. एषो मृगपु” for एषोऽस्मि कण्व”

राजा फणीन्द्रदुहितुः कनकारविन्दं
 कर्णे करिष्यति यदा नवसाहस्राङ्कः ।
 स्वं रूपमाप्स्यसि तदेति समादिदेश
 शापान्तमेव विहितानुनयो महर्षिः ॥ ४४ ॥
 तद् वासवारिविजयोत्थमिदं यशस्ते
 गत्वैकपिद्मलगिरेवतंसयामि ।
 उक्त्वेति दिव्यकुसुमैरवकीर्य मौलौ
 पातालमङ्गमनिलस्य पथा जगाम ॥ ४५ ॥

१ T. reads रामा for राजा. २ T. and I read ममादिदेश for समादिदेश.
 ३ T. reads 'वास' for 'वास' ४ T ends here; it inserts after पातालमङ्ग
 the following portion —

* * * * * मुख्यमशुकपङ्कवेन ।
 वनाभयोपरतपारशतान्यमाण-
 रत्नोपशमथ स रत्नवर्ती प्रविडथ ॥ ४३ ॥
 तं सयुगम्पुटपरीक्षितशौर्यमारम्
 शजेरिह फणिकुमास्कमभयिञ्चत् ।
 मूर्ते मनेरधमिवोपवनात् सकन्दम्
 आशय तम् कनककोकनई नरेन्द्रम् ॥ ४४ ॥
 आशानुमीप्सितमहीन्द्रसुततिरेल-
 म-यु - - - - - ।
 - - - द्रमुत्रध्वनानुमेयोस्त्वाम्
 उन्नथै परितो महर्षिणमहैरत्नम्भयन्तीमिह ।
 - - रत्नतोरणधियाग्नेह खोलयु - - ।
 - - - - - रामवापत् पुषीम् ॥

इति श्रीपरिमल कालिदासविरचिते साहस्राङ्कशरिते हेमकमलेश्वरस्य रामशर सर्ग ॥
 श्रीध्वैरुदेशा नम ॥ श्रीध्यागोपाय मगळं ॥ शुभमस्तु ॥

The above mentioned portion is already inserted at the end of the 17th
 Canto, and the mistakes in it I have not corrected but given here as
 they exist in the manuscript,

विवाहविधिः ।

तूर्यस्वनेषु विलसत्सु पठस्वमन्दं
बन्दिष्वनीयत फणीन्द्रपुरोधसा च ।
कोणावसेक्तजलपूरितरत्नकुम्भां
वेदिं तयासह स मध्यमलोकपालः ॥ ४६ ॥
अभ्युद्रताचिरनलोञ्छितधूमराजि-
श्यामीभवत्कनकतामरसावतंसौम् ।
तस्यां यथाविधि स मालवपुष्पकेतुः
कन्यामहेः कुवल्याश्व इवोपयमे ॥ ४७ ॥
आनीतया झटिति रूपमदृष्टपूर्वम्
अङ्गेन पुष्पशरभाङ्गितरङ्गितेन ।
भातिस्म शन्तनुरिव त्रिदिर्वसवन्त्या
पातालचन्द्रकलया स तया संमेत्य ॥ ४८ ॥

फणिपतिवाक्यम् ।

निर्गच्छदच्छरुचिनिर्भरमंशुकेन
संश्लुङ्गादितं किमपि पाणितले दधानः ।
ऊचे तमित्यधिपतिः फणिनामुदञ्चत्-
दन्तांशुशौरितरदच्छदरत्नकान्तिः ॥ ४९ ॥

१ In I the second letter at the beginning of this line is quite illegible. It may be य, घ, ष or य, the Réfa is already omitted. २. K. reads पठेष्-
मन्दम् for पठस्वमन्दम् ३. B and K. read "अवसित्त" for "अवसन्त".
४. I. reads "उरिपत" for "उरिपत". ५. I. reads "श्यामी" for "श्यामी".
६. I reads "मंसान्" for "मंसान्" B. K. reads "यथाविधि" for "यथाविधि".
७. B. reads "विदिव" for "विदिव" ८. K reads नरेन्द्र for संमेत्य ९. B.
and K. read संवेदिम् for संवेदिम् १०. K. reads "सारित्" for "सारित", while
B. and K. "दन्तकान्ति" for "दन्तकान्ति"

यज्ञीयते तव न तादृशमस्ति किञ्चित्
 गेहे ममात्रे नृपते नवमाहसाङ्क ।
 क्रीडाप्रतिष्ठितनिधानशतं यतस्त्वाम्
 ऐश्वर्यनिर्जितपुरन्दरमामनन्ति ॥ ५० ॥
 तत् स्फाटिकं स्वमिव शुद्धमिदं गृह्णाण
 त्वदृश्यत्नघटितं शिवलिङ्गमेकम् ।
 अकारमर्धवनितावपुषः पुरारेरु
 यस्यान्तरे सुकृत्तिनो हि विलोकयन्ति ॥ ५१ ॥
 ध्यासः पुरा किल पुराणमुनेः प्रपेदे
 तस्मात् किलादिकविपाणितलं जगाम ।
 लेभे ततोऽपि भगवान् कपिलो महर्षिम्
 सानुग्रहेण मम चेदमदायि तेन ॥ ५२ ॥

शिवलिङ्गार्पणम् ।

उक्त्वेत्यनर्घमतिपावनमर्पितं तद्
 अन्तःस्फुटैकशिवरूपमहीश्वरेण ।
 पूर्णेन्दुकान्ति महसा निगृहीतशत्रुर्
 जग्राह पिण्डितमिव स्वयशो नरेन्द्रः ॥ ५३ ॥
 तत्राय दिक्कतटपरिस्खलितप्रवृत्त-
 सीमन्तिनीचदुल्लनूपुरकाञ्चिनादः ।

१. K. reads लाके मयाय for गेहे ममात्र. २. K. reads स्वयश एवमित for स्वमित शुद्धमित. ३. I. reads एव for एकम्. ४. B. reads आकारमेव for आकारमर्ध. ५. I. has नव मत्तद् for मम चैव. ६. B. reads महेश्वरेण for महीश्वरेण. ७. I reads परिस्खलित for परिस्खलित.

कोऽप्युच्छलत्पटह-वंश-हुडुक-शङ्ख-
वीणा मृदङ्ग-मुरजध्वनिहस्तवोऽभूत् ॥ ५४ ॥

स्वनगतीम्प्रति प्रस्थानम् ।

वत्ते वधूमथ विवाहमहोत्सवे ताम्
आदाय निष्प्रतिमपौरुषवैजयन्तीम् ।
अन्वागतादरनिवर्तितपन्नगेन्द्र
पर्युत्सुक स्वनगरी स नृप प्रतस्थे ॥ ५५ ॥

गत्वार्थे दूरमन्त्रिविष्टपत सहेलम्
अज्ञ पुराणपुरुषस्य स निर्जंगाम ।
शिंप्रापितेन सहसा पुरत प्रभाव
सीमन्तिताम्बुपटलेन पथा ससैन्य ॥ ५६ ॥

तस्या स्वर्हस्तमुनिसहतिकल्पितार्थ
सिन्धोस्तटे स पदमेकपदे चकार ।
शङ्खे तदा च भगवानरविन्दधन्धुर
उन्धूकपाटलरुचि कनकाचलस्य ॥ ५७ ॥

उज्जयिनीप्रवेश ।

बालातपन्पुरितहर्म्यविटङ्कवर्ति-
पारावतातिमधुरध्वनितच्छलेन ।

१ I reads 'सहस्र हुडुक वंश' for 'वंश हुडुक सहस्र' changed place of lv २
I reads प्रतिप for प्रतिम ३ B reads अन्वागितादरनिवर्तितपन्नगेन्द्र पर्युत्सुक
for अन्वागितादरनिवर्तितपन्नगेन्द्र पर्युत्सुक but in the margin substitutes ग
for गि ४ I reads स for स्व ५ B reads प्रपद for प्रतस्थ, but in the
margin प्रनरथे ६ I reads अति for अथ ७ B and I read शिंप्रा for
शिंप्रा ८ B and K read सहस्र for स्वहस्त and I 'कल्पितापनिभा' for
'कल्पिताप सिन्धा' ९ K reads 'सकपद' for 'मकपद' १० K reads 'ध्वनिना
दिन' for 'ध्वनिच्छलेन'

सम्भाषण विदधतीमिव पौरमुक्त-
 पुष्पाञ्जलि. स पुरमुञ्जयिर्ना विवेश ॥ ६८ ॥
 कान्ता-यशोभटयुतं कृगतामवाताम्
 ताचिन्तयैव सचिवास्तमथ प्रणेतुः ।
 काकुत्स्थमोहतमुरारिमिवानुर्यान्त
 सौमित्रिणा जनकराजतनूजया च ॥ ६९ ॥

महाकालेश्वरदर्शनम् ।

आनन्दमाप्समलिलार्द्रदंशोर्ध्वमार्गे
 सम्भाष्य तान् स्मितमुखं मह तैर्जगाम ।
 विद्याधरोरगकराद्गतहेमर्षण्डा-
 टाङ्गारहारि भवनं त्रिपुरान्तकस्य ॥ ६० ॥
 तस्मिन्धराचरगुरोर्हरिणावचुल-
 चूडामणेरपचितं विधिवद्विधाय ।
 साक फर्णान्द्रसुतयाभ्यररोधिकम्बु-
 नूर्यस्वनांभि स च राजकुल विवेश ॥ ६१ ॥

धारागमनम् ।

तत्रार्णव वनिपनोत्सवनूर्यरोपे
 स्थित्वा दिनानि कतिचित् म नरेन्द्रचन्द्र ।
 यातिस्म भूपितकुल कुलराजभर्ता
 धाराममास्यकथितोमृगयेतिवृत्त ॥ ६२ ॥

* B and k read 'वाप्साञ्जलि' for 'पुष्पाञ्जलि' * B. reads 'वृदिता' for 'कृता' * B 'सादनमुरारि' for 'साधनमुरारि' * k reads 'यान' for 'यान्त' * I reads 'म्वानद' for 'अनन्द' * I reads 'दृष्टाय मार्गे' for 'दृष्टायर्षमार्गे' * B reads 'स्मितमुरानाम' for 'स्मितमुख' while k. and I read 'सातेनेर' for 'सहनेर' * k. reads 'दण्ड' for 'चण्ड' * II. and k. read 'स्पयिनि' for 'स्पयिनि' * B. reads 'कथिता' for 'वदितम्'

उदघाटितेष्वथ विलोकनकौतुकेन
वातायनेषु परितः पुरसुन्दरीभिः ।
तस्मिंश्चिराद्विशति जीव इवेश्वरे सा
प्रोन्मीलितोरुनयनेव पुरी बभूव ॥ ६३ ॥

शिवलिङ्गप्रतिष्ठा ।

तेत् साध्वकारयदथाधिगतप्रतिष्ठं
तत्राच्छरत्नशिवलिङ्गमनर्घशीलः ।
तस्य प्रभाववदितैर्व्यधुरर्हणां च
विद्याधरा विकचकल्पतरुमसूनैः ॥ ६४ ॥

अनुपाधिप्रस्थानम् ।

कृत्वा यथोचितमकृत्रिममुत्सवान्ते
सत्कारमायतनतिश्लथमौलिरत्नौ ।
दंत्ताङ्कपाणिरुभयोः प्रजिघाय सोऽथ
विद्याधराधिप-फणीन्द्रसुतौ स्वदेशम् ॥ ६५ ॥

एकस्तयोरगमदम्बरगामिसैन्य-
सीमन्तिताभ्रपटलः शशिकान्तशैलम् ।

अन्योऽप्यगाधजलमालवजन्हुकन्या-
विश्राणितोरुसरणिर्निजराजधानीम् ॥ ६६ ॥

शशिप्रभासणीगमनम् ।

मो ऽभूः कदापि विमुखी रमणे यदस्य
छन्दानुवृत्तिरैतिसंवननं मदस्य ।

१. B. reads उदघाटितेषु for उदघाटितेषु and I उदघाटितेषु for the same.
२. B. reads पुरत and T. पुरं for परित and पुरं respectively. ३. I. sub-
stitutes यम् for तम्, while B. and K. read साध्वकारि यदथा for साध्वकारय-
दथा. ४. I. reads दंत्ताङ्कपाणि for दंत्ताङ्कपाणि and सोऽथ for सोऽथ. ५. B.
reads एकस्तयोरगमदम्बरगामिसैन्य- for एकस्तयोरगमदम्बरगामिसैन्य-
सीमन्तिताभ्रपटलः ६. I. reads माभूम् for माभू. ७. I. reads मतिशयवद
वर्णम् for मतिशयवदन मरय, while B. मति for शति and मरय for मरय

उक्त्वेति तामहिसुतामगमन् गृहाणि
गन्धर्व-किन्नर-महोरग-सिद्धकन्याः ॥ ६७ ॥

साम्राज्यलक्ष्मीस्वीकारः ।

नीलच्छत्रावतंसा भुजगपतिसुतापाण्डुगण्डस्थलान्तः-
कस्तूरीपङ्कपत्रव्यतिकरशत्रुलव्यायतांसे सलीलम् ।
देवेनाथ स्वमन्त्रिप्रवरचिरधृता साहसाङ्केन दीर्घे
रोह^१ज्याघातरेखे पुनरपि निदधे दोषिण साम्राज्यलक्ष्मीः ॥६८॥

इति श्रीमृगाङ्कदत्तसूनोः परिमलापरनामः पद्मगुप्तस्य कृतौ
नवसाहसाङ्कचरिते महाकाव्ये शशिप्रभालाभोनामाऽष्टादशः
सर्गः समाप्तः ॥ १८ ॥ श्रीः ॥

१. I. reads ता. कणिसुतां for तामहिसुतां. २. B. and K. read रोह^० for रोहन्. ३. B reads विदधे for निदधे. ४. I. reads इति परिमलस्य नवसाहसाङ्क-
परिते शशिप्रभालाभोऽष्टादश सर्गः.

। अथ ग्रन्थप्रशस्तिः ।

श्रीमत्कविप्रियसुहृच्छलदङ्कराम-
राजेन्दुभक्त्यधिगतप्रतिभाविशेषः ।
एतद्विनिद्रकुमुदद्युति पद्मगुप्तः
श्रीसिन्धुराजनृपतेश्वरितं बबन्ध ॥ १ ॥
लक्ष्मीलतानववसन्त महीतलेन्द्र
विद्याविलासमणिदर्पण सिन्धुराज ।
एतन्मया घटितमुज्ज्वलकान्ति केाव्य-
माणिस्यकुण्डलमिहँ श्रवणे विधेहि ॥ २ ॥
न्यस्तानि यानि मयि सूक्तिसुधापृपन्ति
देवेनं तेन कतिचित् कविदान्धवेन ।
चन्द्रातपस्नपितमैक्तिकसोदराणां
तेषामिदं विलसितं नवसाहसाङ्कै ॥ ३ ॥
यैच्चापलं किमपि मन्दधिया मयैवम्
आसूत्रितं नरपते नवसाहसाङ्क ।

१ I reads "सुहृच्छल" for "सुहृच्छल", while B substitutes "सुहृन्नाम" for "सुहृन्नाम" २ B reads सिन्धुराज for सिन्धुराज ३ B reads काव्य and K चाप्य for चाप्य ४ B and K read मयि for मयि while K substitutes निपति for विधेहि ५ B reads देवेन for देवेन ६ B reads "साहसाङ्क" for "साहसाङ्क" ७ I reads य for यन

आज्ञैव हेतुरिह ते शयनीकृतोग्र-
राजन्यमौलिकुसुमा न कवित्वदर्पः ॥ ४ ॥

इति नवसाहस्राङ्गचरितं सम्पूर्णम् ।

१. B has शयनीकृतोग्रजन्य^० omitting one letter. २. B. reads विप्रदर्प. for कवित्वदर्प. ३. I. has परिपूर्णं नवसाहस्राङ्गचरितं कृति कवे परिमलस्य.

INDEX.

—*—*—

अ.

- अकङ्कुणमकेयूरम् 186, 1.
अकरोच्च किलारुणाङ्गुलिर् 207, 5.
अकरोत् पदं पृथुनितम्ब- 250, 5.
अकलङ्काङ्कतेस्तस्य 93, 9.
अक्षिपत्तटशिलाविटङ्कतः 133, 1.
अकारि कापेयमिदं त्वयेदृशं 220, 17.
अकारि यज्वना येन 184, 12.
अकालकल्पास्ययशङ्कितानि 277, 5.
अकृताऽऽतिथ्यमेतस्य 188, 1.
अकृत्रिमोज्यं गुणवत्सु जाने 145, 1.
अकृत्रिमत्यागसमुद्गतानि 18, 7.
अकृत्रिमप्रभयपेशलं वचस् 212, 7.
अकृत्रिमधीनिलयेन रागिणा 213, 15.
अकृत्वा भयतः प्रभ्रं 180, 7.
अखण्डमण्डलेनाप्य 185, 11.
अदिलभुवनकोशराजलक्ष्म्या 52, 3.
अगमत् त्रयस्य सममेव 255, 11.
अगतन् कुष्ठमध्याजात् 175, 1.
अमाधपातालतलोद्गतानि 156, 1.
अगीयतेव देवस्य 32, 8.

- अङ्गासि-प्रास-वृषत्कभिन्नाद् 279, 11
 अमत् कृतपयोधरश्रिया 128, 3
 अमत्स्त च यशोभटो ऽविशत् 139, 5
 अमहीच सशर करेण तत् 131, 17
 अमे तथाश्रलिहभूरुहं न 230, 18
 अचलेन्द्रगुहा सुलीयते 202, 5
 अचलेन्द्रसुतास्मितच्छवि- 200, 17
 अचले विचय पतच्छिगोऽय 80, 1
 अचामरोऽप्येव सतेव वीज्यते 62, 17
 अचिन्तयस्तेति च पाटलाधर 62, 3.
 अचेतमेव शून्येव 96, 8
 अच्छिन्नदाननिष्यन्दम् 267, 6
 अज्ञातपाकस्य नयातपाधिका 214, 1
 अजायतान्त करणेन ताम्यता 210, 17
 अजायतारिभ्रमदालताना 16, 13
 अजायन्त भयोद्भान्त- 23, 6
 अजायताम्भोजहृशा वियोगो 144, 19
 अज्ञानमास्मिन्विषये किमन्यत् 150, 5
 अत किमेतत् विक्रितं प्रकाशयताम् 117, 9.
 अत किमेव प्रतिपत्तिभूटतां 115 15.
 अत सम्प्रति वीक्षन्ते 178, 3
 अमग्नदास्यै वधितरसविरतरं 119, 15
 अमग्नदास्यै भाषणरस्य भेषण 119, 7
 अमर्गादुद्युगोपम गुण 199, 7

- अनादृशानां स्तुतयः प्रकृत्या 222, 9.
 अतिकम्पमूर्तिकुटिलध्रु 250, 1.
 अतिकान्तिगुणाभिराममूर्तिर् 71, 17.
 अतिगाढविनोप्यजन्मभिः 200, 13.
 अतिदुर्लभसूर्यभाषि यस्मिन् 72, 13.
 अतिदूरत एव दृश्यतेऽयं 83, 1.
 अतिदूरं कुरङ्गे 26, 14.
 अतिदूरविकृष्टनागकन्या— 79, 1.
 अतिदृढमनुरक्तया वितीर्णम् 51, 5
 अतिपाटलापरमयाञ्चितं ह्रिया 169, 15.
 अतिभासुररत्नकुण्डलाम् 193, 17.
 अतिमात्रमुपोद्सौकुमार्ये 71, 9.
 अतिरक्तमायतनरेण 255, 7.
 अतिरागिणि प्रगदिनेय 254, 15.
 अतिवत्सलया समं सतीभिर् 77, 5.
 अतिपिततगुणैकधास्मि तस्मिन् 49, 1.
 अतिपिततदधि यदन्तमन्तम् 50, 9.
 अभिषेकमुत्तरदिगन्तयार्तिना 162, 5.
 अतिमान्द्रकाङ्गनमरीषिपिङ्गलम् 160, 5.
 अतिरगाधीननीवार- 182, 13.
 अतीने विशमाश्रिते 186, 7.
 अने सतोऽयं सुषयोऽममागमः 320, 9.
 अत्यज्जदज्ञनोऽज्जद-184, 13.
 अत्यज्जद नृपमिषारमन्त 277, 9.

- अत्यादरागतजितोर्जितवैरिलक्ष्मी— 290, 1.
 अत्यादरानतसुरासुरमौलिरत्न— 296, 1.
 अत्युञ्ज्वलैः कवीन्द्रेण 34, 2.
 अत्युन्मनास्तदवलोकनकौतुकेन 292, 11.
 अत्रान्तरे झटिति चित्तमिवाञ्जमम्भः 123, 1.
 अत्रान्तरे नभस्सिन्धु- 260, 1.
 अत्रान्तरे प्रमदलोलदृशा नृपेण 300, 1.
 अत्रान्तरे समायान्ती 102, 3.
 अत्रेतिवृत्तं कथयाम्यशेषं 150, 11.
 अत्रोर्ध्वतिलके दृष्टिम् 99, 3.
 अथ कनकमृणालिकायुगस्य 48, 3.
 अथ कमलसरस्तरङ्गदोल— 47, 3.
 अथ क्रमोन्मीलितसौहृदासु 189, 13.
 अथ कामपि निर्गुति तया 206, 11.

अथ पथि नयसाहसाङ्गः स त्रिद्यापरिर्वन्दितः 224, 3.

अथ प्रयालादपि पाटलच्छविर् 67, 13.

अथ प्रयालापरविम्बनुम्बि- 241, 3

अथ पार्श्वनेत्रेण सादरम् 192, 9.

अथ बहु चरतो ऽस्य चापपाणेद् 36, 1.

अथ बालतमालमांसलम् 199, 9

अथ विभ्रन् सरागेण 174, 1.

अथ मदगजलीलापेलगामी स कृत्वा 99, 5

अथ मन्घरलोचनं क्रिया 205, 5.

अथ मानयमीनतक्षमणो 191, 1

अथ मान्यवती नाम 92, 13.

अथ मुखररागापनीत निद्रः 35, 1.

अथ मेकलाचलपुतातिगोक्षितौ 158, 1

अथापिमरया परयत्यति क्रिया 64, 11

अथ यदति दानैः समेत्य तस्मिन् 274, 5.

अथ यत्तभार्पितकराम- 245, 13

अथया परतोऽस्तु नर्म नास्यां 87, 5.

अथया मृगभङ्गिनोपनीति 80, 13

अथ या मृगविष्यते न गति 82, 15.

अथयाभ्यासि शक्तिभेद् 272, 1

अथ या घुमटैम्माभंम् 273, 17

अथ विदुमताभोष्ठ- 201, 13.

अथैव एव विभुस्त्वयेवै 165, 16

अथ दुषि पत्रा दुषेव नाम 207, 11.

- अथ स चटुत्पट्पक्षोपगीतं 86, 9.
 अथ स त्रपया धृतांशुकां 206, 17
 अथ सममधुनापैस्ताः सलीलं निवेदुः 258, 5
 अथ समुदितत्रासा मेघस्वनाद्यनु भूपतेर् 123, 9
 अथ सम्भ्रमादनुचरेण 54, 15.
 अथ सस्मितगात्रवेपथुः 194, 1.
 अथ सान्द्रपर्मजलविन्दु- 211, 1.
 अथ सान्द्रमुषादिनी विधाय 88, 15
 अथ सा यदने नक्षेन्दुकान्ति- 71, 1.
 अथ सा सिद्धतत्रया 94, 1.

- अथाचरन्सीकृतलोचनोत्पलं 113, 11.
 अथाश्रमोपान्तमर्हीं विहाय 225, 1.
 अथास्य कोपः प्रशशाम मानसे 221, 3.
 अथास्य सीदन्मगिबन्धनात् करात् 214, 5.
 अथासुरेन्द्राक्षिरदेन वेगाद् 286, 3.
 अथाक्षिविद्याभरराजसैन्यैर् 275, 1.
 अथेत्यमञ्जानमनोरघोद्गमो 105, 11.
 अथेति बाष्पोद्गमगद्गैःपदैर् 219, 19.
 अथेदं रत्नवलयं 188, 11.
 अथेन्द्रनापललितं 25, 15.
 अथैनेन गृहीतैर्य 188, 13.
 अथैव दीर्घा दशनाभिः किरन् 58, 5.
 अथः सुगन्धीकुण्ड मत्तवचनम् 287, 7.
 अथद्वयैका विशती तपोवनं 219, 11.
 अथद्वयतोऽसामभुजास्पर्दक्ष 267, 9.
 अथद्वयमेतद्यदि मन्यमे ततः 117, 11.
 अथद्वैरथ ना नागैर् 187, 13.
 अथद्वेन्दुगुप्ता रक्षि 92, 1.
 अथ नः पुण्यवीजेन 179, 13.

- अथ स चटुलपट्पदोपगीतं 86, 9.
 अथ स त्रयया धृतांशुकां 206, 17.
 अथ सममसुनायैस्ताः सलीलं निवेदुः 258, 5.
 अथ समुदितत्रासा मेघस्वनात्तनु भूपतेर् 123, 9
 अथ सम्भ्रमादनुचरेण 54, 15.
 अथ सस्मितमात्तवेपथुः 194, 1.
 अथ सान्द्रधर्मजलविन्दु- 244, 1.
 अथ साञ्जुवादिनी विधाय 88, 15.
 अथ सा वदने नवेन्दुकान्ति- 71, 1.
 अथ सा सिद्धतनया 94, 1.
 अथ सुतनुरलोलतारके सा 104, 11.
 अथ स्वविम्बाधरपाटलच्छदं 111, 13.
 अथ स्तरेणाङ्गणदीर्घिकाणां 143, 1.
 अथ हंसमितस्तनो विचेतुं 79, 5
 अथ हारमनादरेण कण्ठात् 85, 1.
 अथ हारलताविकृष्टदृष्टिः 85, 17.
 अथा ङ्दूरे सुखासीनः 179, 11.
 अथायर्वविदामाद्यस् 183, 3.
 अथादधद्वक्त्र इवांशुकाञ्चलं 212, 5.
 अथाधिगन्तुं किल तस्य पश्चिणो 64, 13.
 अथानङ्गवती नाम 96, 15.
 अथान्तिकस्थेन स चाभ्यधावि 226, 5.
 अथानुभावेन निदेशितेय सा 66, 3.
 अथार्पितं तेन फलं तदाददे 213, 11.

- अथावर्तसिंहकृतलोचनोत्पत्तं 113, 11.
 अथाभ्रमोषान्तमर्द्दी विहाय 225, 1.
 अथास्य कोषः प्रज्ञशान मानसे 221, 3.
 अथास्य सीदन्मणियन्धनात् करात् 214, 5.
 अथासुरेन्द्रद्विरदेन वेगाद् 286, 3.
 अथाशिविद्यापरराजसैन्धैर् 275, 1.
 अथेत्यमन्त्रानमनोरथोद्गमो 105, 11.
 अथेति वाणोद्गमगद्देःपदैर् 219, 19.
 अथेदं रत्नयत्नं 168, 11.
 अथेन्द्रनापत्तनितं 25, 15.
 अथैनेन गृहीतेयं 188, 13.
 अथैव वीर्षा दशनादिदः किरत् 58, 5.
 अदः सुगन्धीकुप मत्तसूत्रम् 237, 7.
 अहृदयनेका विदती तपोयनं 219, 11.
 अहृदयमोहामभुजास्पदस्य 267, 9.
 अहृदयमेतद्यदि मन्यसे ततः 117, 11.
 अहृदयैरथ सा नागैर् 167, 13.
 अहृद्रेऽनुगृह्णा साधि 92, 1.
 अथ नः पुन्यधीमेन 179, 13.

- अधःपविष्टोद्धृतकच्छपोद्धृतेर् 218, 3.
 अधस्तस्मिन्नाममुना विनीयते 63, 7.
 अधःस्थलीनिर्गतजङ्घुकन्यको 213, 1.
 अधःस्थितोऽहामरवैरिपत्ति- 287, 15.
 अधः सन्नद्धमेघेषु 181, 11.
 अधिकर्णमुद्रतमयूख- 251, 17.
 अधिकाधिकजातलज्जया 206, 9.
 अधिरोहति यत्र वंशमुक्ता- 74, 13.
 अधिरोहति स्वयमचिन्तिताऽप्यहो 158, 5.
 अधीरतां दक्षिणमातस्त्रिभुवा 58, 11.
 अधीत्य कौतुकेनाथ 91, 12
 अधुना तिमिरैर्विगाहते 199, 17.
 अधुना तु नीतिनिहितेन चेतसा 163, 3.
 अधुनापि देव मुरलाङ्गनाजनैर् 161, 5.
 अधुना पुनरत्र विन्ध्यपादे 77, 1.
 अधुना हृदयेऽप्येव 97, 14.
 अधुनैव तेऽत्र निजतां व्रजन्ति वा 165, 7.
 अध्यासते कामपि कान्तिमासाम् 236, 15.
 अध्यासते यस्य मुखारविन्दं 11, 7.
 अध्यास्त रत्नसदनं परितो वितान- 190, 1.
 अध्यास्त सादरजरत्नकणिकल्पिताशीस् 299, 5
 अनङ्गकम्पद्रुममञ्जरीणाम् 240, 7.
 अनङ्गमृदातपनप्तयोस्तदा 57, 7.
 अनङ्गतापनस्यस्याः 264, 11.

- अनङ्गदीपनं तस्यै 103, 4.
 अनङ्गदुर्वारशराधिदैवतं 116, 7.
 अनङ्गनृपसाम्राज्य- 98, 18
 अनङ्गविधुना यावद् 265, 8.
 अनङ्गसाम्राज्यविलासचामरे 107, 13.
 अनङ्गस्यैकराज्येऽस्मिन् 99, 10
 अनयन् सदैव शिथिलत्वम् 257, 3.
 अनया विद्रुमस्तम्ब- 30, 1.
 अनया साम गायन्त्या 177, 3. '
 अनयैष समागतस्तथा 203, 13.
 अनयोः किमपि त्वया विलासिन् 87, ९
 अनर्ष्यमर्ष्यं जगदेकचक्षुषे 216, 17.
 अनर्षणं महीपाले 273, 7.
 अनल्पकृष्णागरुधूमभङ्गचा 7, 9.
 अनल्पलावण्यातिरस्कृतोपमं 64, 3.
 अनल्पलावण्याविलासजन्मभूर् 65, 11.
 अनल्पसङ्कल्पविकल्पजाल- 172, 13.
 अनल्पसौन्दर्यसुधैकसृतिः 225, 15.
 अनवद्यमितः पुरःस्थितं 201, 7.
 अनातपत्रोऽप्ययमत्र लक्ष्यते 62, 15.
 अनामयमिवापृच्छत् 175, 4.
 अनार्द्रतामिन्दुमरीचिसख्ये 149, 17.
 अनिद्रितापि यत् साग्भूत् 96, 10.
 अनिधरितकेलिकौतुका सा 76, 17.

- अनीयताकुलत्वं सा 94, 11.
 अनुक्षितीशं नलिनीदलासने 112, 17.
 अनुगुणपदवीविनिर्गतासु 51, 1.
 अनुपाधिरूपाहतो विकासः 74, 5.
 अनुपुञ्जितपिङ्गदीधिति- 197, 15.
 अनुलिम्पति रोदसी यथेन्दुः 73, 1.
 अनूर्ध्वमुर्वतिलरत्नदीपकः 222, 5.
 अनेकराजन्यचटाकिरीट- 14, 19.
 अनेकरूपाऽऽलिखनप्रगल्भया 57, 3.
 अनेन केनापि त्वयाश्रमे बलात् 220, 5.
 अनेन खेलन्मददन्तिना वद 69, 9.
 अनेन गुणिना सार्धं 180, 11.
 अनेन चेशोगमुपैति दैवतः 64, 1.
 अनेन तावद्दृशे पुरःस्थितो 212, 17.
 अनेन तु द्वितीयेन 97, 16.
 अनेन ते सश्रमवारिधिन्दुना 116, 17.
 अनेन ते सुन्दरि दर्शनेन वा 116, 1.
 अनेन पीनस्तनकम्पदायिना 67, 11.
 अनेन मे कोऽपि हृदि प्रहर्षस् 149, 15.
 अनेन मे सम्प्रति पार्थिवेन्दुना 221, 17.
 अनेन रूपातिशयेन लीलया 60, 17.
 अनेन विन्ध्याद्रिविहारजन्मना 66, 13.
 अनेन विहितान्यत्र 187, 9.
 अनेनास्तः कपोलपु 187, 5.
 अनेनेष्टसि चेत् कर्तुं 270, 9.

- भन्तर्जटापिहितसोमसुरापगाय 295, 16.
 भन्तर्निवेशितहरिन्मणिवेदिवल्गन्- 298, 1.
 भन्तः प्रवेशयामास 260, 9.
 अन्यत्र वीरवृत्तेर्यत् 188, 8.
 अन्यथा हि गृहं सन्तः 269, 6.
 अन्योऽन्यकृत्तास्तरसा भटानां 279, 7.
 अन्योऽन्यपद्मविततद्विजयप्रशंसः 298, 7.
 अन्योऽन्यमेकत्र निवाससौख्य- 19, 5.
 अन्योऽन्यसङ्घट्टवशेन तेषाम् 275, 5.
 अन्योऽन्यसङ्घट्टविस्त्रितानि 228, 15.
 अन्योऽन्यसंश्लेषविशीर्णहार- 15, 5.
 अन्योन्यार्पितनेत्राभिर् 266, 12.
 अन्योऽन्यगाधजलमालव-जहुकन्या- 308, 15.
 अन्वागतादरविवर्तितपन्नगेन्द्रः 306, 5.
 अपकर्तुमत्र समये तवात्तभीर् 160, 17.
 अपठच्चारुविम्बोष्ठ- 91, 11.
 अपतत्कणिराजकन्यका 191, 3.
 अपये चरतां यान्ति 273, 6.
 अपदार्पितवैनतेयशङ्खः 78, 15.
 अपदे यदुद्यमकयाविरोधिनी 167, 5.
 अपयातु खगः स तेन कृत्यं 82, 3.
 अपरं कृतनर्घवत्तदस्याः 76, 7.
 अपरिस्फुटोक्किललिताश्च 257, 15.
 अपविद्धनया न यस्य दृष्टेर् 87, 7.

- अपश्यतो हेतुमिहोपपन्न 150, 3
 अपश्यदन्नावसरे विलासिनीम् 58, 3
 अपश्यदिन्दीवरदामदीर्घया 121, 11
 अपश्यद्गगनोल्लेखि 260, 4
 अपसस्त्रे विकीर्णांशो 24, 10
 अपहर्तुमगास्त्वमेव हार 86, 7
 अपहतमिव लोलपत्रजाल 40, 5
 अपाङ्गविभ्रान्तविलोलतारैस् 229, 1
 अपाङ्गसवार्धितशोणकान्तिना 108, 13
 अपा कणस्तिष्ठति वीचिकम्पिते 221, 5
 अपास्य धामेतरकर्णभूषणम् 209, 13
 अपि कृतनयनोत्सवेन तन्वी 54, 7
 अपि कोशगृहोदरे दुराप 85, 5
 अपि जायते धृतिविपर्ययो हरेर् 165, 1
 अपि दत्तकुतूहला सुराणाम् 75, 5
 अपि वृष्टा त्वयैतस्य 28, 1
 अपि नाम मद्भूनि वेत्ति वक्तु 84, 5
 अपि निर्धिपया मनोरथानाम् 7०, 7
 अपि पतितमिवान्तरिक्षपीलोर् 40, 9
 अपि यत्र कुमुहतीभिरस्त 74, 7
 अपि भ्रमेणायतमार्गजन्मना 212, 1
 अपि स्वच्छजला देव 30, 9
 अपूर्यतेयं ब्रह्माण्ड- 186, 12

- अप्यपाकृतरय स नर्मदा- 127, 9 ;
 अप्यस्त्यदिपुरेऽस्माक 261, 18
 अप्छ कुवलयदृशा प्रतिमा 245, 11
 अफल्गुवीर्ये फणभृत्कुमारो 284, 13
 अभवद्द्वयमेव भूपतेस् 192, 1
 अभिकान्तमपाङ्गपातिना 192 17
 अभिकानभिसर्तुमुद्यत सन् 74, 9
 अभिगम्य एव स तत्राधुना रिपुर् 163, 9
 अभितोङ्गनामुखमृगाङ्कम् 248, 1
 अभिधेहि लव कुतूहलस्य 72, 5
 अभिनवविसशङ्कयाऽपहत्य 39, 15
 अभिनवलिखितामिव प्रशस्ति 53, 5
 अभिसरति वनस्थलीमिवैताम् 45, 7.
 अभुमभुजकण्डूतिर् 272, 8
 अभूत् पर मन्मथतापशान्तये 210, 15
 अभूत् पर्याकुला सा च 103, 7.
 अभूत् प्रवृत्त समरो महाहि- 277, 1
 अभूद्दिद्ध स सारङ्ग 26, 12
 अभेदमिन्दुना नीत 92, 9
 अभेदमूढस्तवकाभिरावृता 60, 1
 अभ्यपावदभिव्याघ्रान् 24, 2.
 अभ्यागताया सहसाऽमुनास्या ; 236, 7
 अभ्युहतानीथ फणीन्द्रलोकम् 5, 9

- अभ्युद्गता भर्तुरगतिबाण- 287, 7.
 अभ्युद्गताधिरनलोद्भितधूमराजि- 304, 5.
 अभन्दमारुताक्षेप- 174, 11.
 अभन्दमृगयासङ्गः 25, 16.
 अभरपुरधुनीसमुद्भूतेन 51, 15.
 अभर्त्यमियुनक्रीडा- 182, 6.
 अभर्षपावकस्याभूत् 188, 2.
 अभ्रान्ति पातालतले प्रसद्युः 278, 9.
 अभीभिर्बालबानीर- 29, 9.
 अभी मरुर्चनितचामरास्ते 227, 9.
 अभी मुहुः कुङ्कुमकेसरारुणा 108, 7.
 अभीष्वङ्गस्थकन्दर्प- 100, 3.
 अभी सरोजप्रतिमे मुखे मुहुत् 67, 3.
 अभी सहन्ते मम तात न भ्रमम् 212, 9.
 भ्रमुना भयतीथ चक्षुषा 200, 1.
 भ्रमुना शतपञ्चमन्धुना 196, 20.
 भ्रमुनि पुष्पाणि भरीचहाणाम् 232, 7.
 भ्रमृतांशुमरीषिलुमनिद्रे 78, 3.
 भ्रमृतेन्दुकलासहोदराऽस्याः 83, 5.
 भ्रमोप्यतास्तदीरयेन 184, 4.
 भ्रग्गतस्वरवपातताटितात् 199, 9.
 भ्रग्गोदरेरन्वपलहेमभ्रूत्रैर् 6, 1.
 भ्रयमतिगुह्यहारभारजातं 44, 1.
 भ्रयमतिमपनो निरर्णरक्तां 45, 1.

- अथमभिनवकांठकारयटि 44, 15.
 अथमस्तगिरेर्निपीदति 197, 5.
 अथमाधूतकल्हार- 30, 12.
 अथमिह हि लतामुपैति कौन्दीं 45, 3.
 अथमिन्दुमुखि त्वया यया 203, 11.
 अथमुचिततरः फणिस्त्रियो वा 42, 1.
 अथमुत्पलपत्रलोचने 195, 4.
 अथमुल्लिखति ध्रुवं करैर् 201, 19.
 अथाचितोऽर्घ्यार्पित एव ते शरः 120, 17.
 अयि ! कथय सितच्छदः क्व चार्यं 41, 11.
 अयि चक्रवर्धूरियं पुरः 204, 9.
 अयि त्वां म्लापयत्येष 101, 3.
 अयि नीलपयोदलेखया 194, 7.
 अयि भाति ययेन्द्रविड्मुखि 201, 1
 अयि मेकलाद्रितनयापुरस्कृते 158, 13.
 अयि मौनमेतदधनीन्द्र मुच्यतां 168, 9.
 अयि ! यदयमवामनस्य भूमिर् 42, 7.
 अयि सायमिमाः पयोधरैर् 198, 9.
 अयं च कम्पः कुचयोर्वधूरियं 60, 15.
 अयं तर्जयतीव त्वां 99, 4.
 अयं तुलितपौलोमी- 27, 9.
 अयं नेत्रोत्सवस्तस्मात् 186, 3
 अयं मध्यमलोकेन्दुः 96, 18.
 अयं मुकुलितः किञ्चिद् 99, 8.

- अय ययाति-मान्धातू- 187, 4.
 अय स न स्यान्नवसाहसाङ्क इ- 63, 9.
 अय स नो हार इवास्य दृश्यते 63, 13 .
 अय स्फुरत्काञ्चनपदासौवरस् 61, 5
 अरण्यमहिषैर्दूरम् 24, 9.1
 अरण्यसञ्चारपरेयमेकिका 61, 1.
 अरण्यानी केयं धृतकनकसूत्र- क स मृग. 89, 1.
 अरतिस्वमवाप्याम्भ- 263, 13
 अरविन्दकरेण लोहितं 195, 12. : "
 अरविन्ददलत्विषा करेण 77, 17. : †
 अरविन्ददलशुभौ करे 201, 5. - : " : †
 अरविन्दमुखकोड- 175, 3.
 अरातिभ्यश्च सहसा 186, 14
 अरातिमुक्तेषु ततस्तनुवात् 286, 19.
 अरातिसेनानलिनीवनैक- 284, 9
 अरातिसैन्ये रणधीरधीरान् 281, 3
 अरातकेशीयमनेन भाति ने 107, 1.
 अरुचय करे स तस्य विधत् 51, 9
 अरुणाङ्गुलीदलनिन्द- 253, 21.
 अरुणो यदन्धतमम निषेपति 166, 9.,
 अरुणोऽनुर्त्तपितैरोमेर 29, 11
 अरुणिनां ध्यर्थतामेति 260, 14
 अरुणी बहोऽस्याः ह्यमनस्य यस्य 218, 1.
 अर्धचन्द्रमय तज्जिपामया 136, 3

- अर्धमीलितविलोचनोत्पलः 130, 11.
 अर्पितं प्रणयिना तमप्यसौ 132, 3.
 अल्कच्युतमन्दार- 182, 5.
 अलं प्रदत्त्य भूपाल 25, 11.
 अलं विपादेन घनाधिस्ता 145, 5.
 अलं ह्रियैवं समुपेक्ष्य गृह्यताम् 111, 9.
 अलङ्कृतः कस्य वदान्वयस्त्वया 215, 9.
 अलङ्कृतो जह्नुमर्हार्पिकन्यया 217, 3.
 अलक्ष्यसन्धान-विमोक्ष-यातान् 282, 15.
 अवकृप्य सलीलमुत्तरीयात् 85, 9.
 अवटे किमिति क्षेप्नुम् 271, 14.
 अवतंसितल्लोचनोत्पलां 207, 1.
 अवतंसितहेमपङ्कजाम् 192, 15.
 अवदच्च पञ्जरमिवास्य कल्पयन् 168, 15.
 अवदच्च वचांसि पार्थिवं सा 86, 5.
 अवदच्च विहस्य पार्थिवेन्द्रः 84, 1.
 अवददय विबुद्धपुण्डरीक- 40, 15.
 अवददय स साहसोन्मुखस्ताम् 157, 1.
 अवधारय पाटनेति नाम्ना 79, 17.
 अवधूतमानमधुपान- 256, 13.
 अवनितलमृगाङ्क ! यद्नान्तश् 44, 5.
 अवनिपतिकलत्रकण्टयोग्यः 41, 13.
 अवनिपतिरपश्यदक्षराणां 53, 3.
 अवनिवर्णिगलक्ष्मा साहसोपार्जितश्रीः 89, 7.

- भवनीतिलक त्वयि प्ररूढं 81, 9.
 भवनीबलये त्वमात्तदण्डः 86, 15.
 भवन्तितिलकोदन्तम् 103, 3.
 भवनौ यदनेन रक्षितायां 82, 1.
 भवलीद्विधत्तमसः पुरोरवेर् 159, 7.
 अवलोकय कर्तुमीहते 195, 6.
 अवलोकय भीरु सम्पति 195, 20.
 अवलोकयामि शकुनं यथा तथा 165, 19.
 अवलोकितभेतयाय तस्मिन् 77, 19.
 अवलोकितान्यय मया पदानि ते 170, 13.
 अवशा सा ऽभवच्चित्रं 90, 5.
 अवश्यं तन्वि चिन्वाना 101, 9.
 अवश्यं भाविनी तत्र 189, 3.
 अवाप देवः भियमन्तिकस्यया 65, 15.
 अवाप तापिच्छरुचिर्जयभी- 285, 17.
 अवापदन्योऽन्यनिवृद्धभावयोस् 115, 3.
 अवाप पर्याप्तशशाङ्कदर्शनः 110, 7.
 अवापि क्वापि संवादस् 93, 14.
 अवाञ्छितं किञ्चन मातरिभना 110, 11.
 अवाप्तसेवावसरः 33, 6.
 अवाप्य यस्यां गृहदीर्घिकाच्छ- 8, 13.
 अविरतमरविन्दवृन्दपीतान् 39, 9.
 अविरलमणिदीपोद्घोतदूरापसर्पत्- 258, 3.
 अविरलमसकृत्सिवासलमम् 50, 11.

- अविशन्नरनाथ नाम पूर्वं 78, 1.
 अवेक्षितुं हारमिहेयमागता 61, 9.
 अवैपत समुन्मीलद्- 92, 3.
 अवैमि गीतेन इते कुरङ्गे 9, 13.
 अवैमि चित्ते निहितं तदस्याः 231, 7.
 अवैमि दिक्पालपुरीर्वजित्य 8, 3.
 अवैमि पातालमवाप्तसन्धिना 116, 11.
 अवैमि लोकत्रयकण्टकस्य 155, 9.
 अवैमि सैवेयममोघमायुधं 105, 13.
 अव्यात् स वो यस्य निसर्गवक्रः 1, 1.
 अशिशिरमहसो विसारिणा खे 48, 5.
 अशून्याः सुर-गन्धर्व- 28, 13.
 अशेषभुवनख्यात- 25, 1.
 अशोकपुष्पमयितां दधाना 147, 1.
 अशोकयाट्टिस्तबके 90, 4.
 अशोकस्कन्धलप्रेयं 99, 15.
 असंशयं प्रागृजद्विधाता 18, 3.
 असङ्गताया अपि दीर्घचक्षुषः 56, 15.
 असत्केवेर्वागिव वीतसैष्टवं 58, 17.
 असत्यमेतासु रुचा वितन्वती 62, 9.
 असतामस्रहन्न लज्जतेऽयं 81, 19.
 असन्तमप्यम्ब मयि प्रसन्ना 149, 11.
 असमप्रसन्नोऽङ्गमण्डित- 206, 7.
 असायनेकस्त्रलितैः समाकुला 58, 19.

- असावशोकैः क्षणमाश्रितैः श्रमात् 59, 15.
 असावितः पार्थिव दन्तपत्रम् 234, 15.
 असिकान्तिजालजटिलायवाहुना 161, 1.
 असिताञ्जनाङ्गमभिजात- 248, 9
 असीमसौन्दर्यसुधाविलासभूर 121, 15
 अक्षरं निहत्य सहसैव तत्क्षणाद् 166, 5.
 अक्षरपतिविनाशकालरात्रिम् 274, 7.
 अक्षरस्य तस्य कथिता नरेन्द्र ते 163, 7.
 अक्षराधिपतिं साक्षा 267, 11.
 अक्षरेन्द्रस्य दोःकण्डु- 268, 7.
 असूचयत् प्रसङ्गेन 188, 5.
 असूच्यतापतधैतद् 188, 10.
 असृत लीलागृहदीर्घिकेह 152, 7.
 असूययेवाय विमुञ्चती इशं 115, 5.
 असेषन्त समीरास्तम् 25, 13.
 असैरिभमसारङ्गम् 25, 9.
 असौ पराधीनतयाऽऽपदीकृता 61, 3.
 असौ विहारहरिणः 27, 12.
 अस्ताचलव्यायतयप्रपाति- 280, 7.
 अस्ति क्षितायुज्जयनीति नाम्ना 4, 13.
 अस्त्येष भक्तोऽप्यतिथस्मलस्यात् 149, 13.
 अस्याः क्षमापाल घनान्तराजेर् 231, 13.
 अस्याः पित्रेति द्वेषेन 270, 8.
 अस्याः भुतो चम्पकादपस्याः 238, 7.

- अस्याः सरत्त्वपि कर्णपात्रे 234, 5.
 अस्याः स्मरामिसन्तप्तं 263, 15.
 अस्याखण्डलकोदण्ड- 28, 5.
 अस्या लताक्षेपविस्त्रितस्य 234, 7.
 अस्याः सकालागरूपत्रलेखे 237, 13.
 अस्यास्तनतटे भारः 264, 18.
 अस्याः स्तनाभ्यामधुना धृतेयम् 236, 5.
 अहमहमिकया कृतप्रवेदां 50, 3.
 अहर्निशं चूतवनेषु यस्याम् 7, 21.
 अहर्मुखाकृष्टपत्रमण्डलः 213, 5.
 अहं तदस्या मकराङ्किते बलात् 219, 15.
 अहारि लोलं नृपतेस्तया बलात् 105, 7.
 अहिराजधृतानिदेशतोऽस्मिन् 79, 3.
 अहिराजधृते विलोक्यताम् 200, 19.
 अहो किमपि कल्याणम् 269, 5.
 अहो गुणेन राजेन्द्र 261, 11.
 अहो दूरस्थितेनापि 98, 3.
 अहो न कस्य भिन्दन्ति 99, 11.
 अहो पुराणराजार्पि- 189, 1.
 अहो यत स्वमेतस्मिन् 97, 18.
 अहो बल विदग्धोऽसि 271, 1.
 अहो महत्साहसमेतदेव 3, 5.
 अहो यशः पूर्वमहीपतीनाम्, 14, 3.
 अंगुकेन शरदिन्दुबन्धुना 139, 17.

- अंसविनिहितमृणाललता- 249, 7.
 अंसस्सवल्कलमन्थिः 186, 15.
 अंसावलम्बिनीविभ्रत् 178, 11.
 अंसे विभर्तीय तमालनीलं 235, 17.

आ.

- आकम्पितानां महतेषु यस्य 16, 11.
 आकर्णकृष्टकोदण्डः 264, 3.
 आकर्णकृष्टात् धनुषः पतद्भिर् 281, 1.
 आकर्णाविस्तारितमुग्धनेत्राः 225, 11
 आकारमर्धवनितावपुषः पुरारेर् 305, 7.
 आकृष्य मूर्तमानीतम् 103, 10.
 आक्रान्तदिङ्गण्डलकुन्तलेन्द्र- 16, 7.
 आक्षिप्य हारान् निजविक्रमाग्नि- 15. 9.
 आख्यातवान् स्मितस्रुधा- 222, 17.
 आचुम्बती पाण्डुकपोललेखम् 147, 7.
 आज्ञा विलुप्यते तात 189, 12.
 आतिथ्यमेव कुरुते परमङ्गलेखा- 70, 3.
 आतिथ्यमक्ष्णोः कथमन्यथैवम् 143, 15.
 आत्तप्रसाधनमनङ्गविलासवेदम 300, 13.
 आददे मुनिरप्युषद्- 188, 16.
 आदानुमवर्तसाय 181, 3.
 आदानुमीप्सितमहीन्द्रस्रुतेति रत्नम् 291, 1.
 आदाय सादरकणीधरदत्तमर्ष्यम् 292, 6.
 आधृतकार्तस्वरकेतुयष्टिर् 228, 3.

- आध्मातशङ्खस्वनमांसलोऽप्ये 225, 7.
 आननेन ललिताक्षिपदमणा 140, 11.
 आनन्दकन्दलीचित्तम् 260, 12
 आनन्दवाप्सलिलार्द्रदृशोऽर्धमार्गे 307, 7
 आनर्तयत्येष पताकिनीनाम् 228, 5
 आनीतया झटिति रूपमदृष्टपूर्वम् 304, 9
 आनीय तद्यो दुहितुर्ममास्याः 152, 9.
 आनेतुकामेन भवन्तमत्र 153, 7
 आपपात सरमाद्भदः क्षणात् 135, 1
 आपानभूर्वासितासवरागदीर्घ- 257, 19
 आप्तप्रयत्नेन तथा स मन्ये 153, 9
 आभाति यस्याः परिखा नितम्बे 5, 1
 आमञ्जुगुञ्जत्कलहसपङ्क्ति- 4, 17.
 आमन्द्रशङ्ख-पटहस्वनसूचितं प्राक् 223, 7.
 आमुमोच निजकङ्कणं भुजे 156, 19
 आयतोऽभिमुखमीर्ष्याया जवात् 136, 9
 आयाति योऽनङ्गजयद्विपस्य 6, 9.
 आयातु स्वयमादातुम् 272, 2
 आयामिमालामणिकान्तिदण्डैर् 227, 7.
 आरुह्य चन्द्रः खमिवाभिरामम् 284, 3.
 आरोपयति पुष्पेषु- 263, 18.
 आरोपितज्येव जगज्जयाय 147, 3.
 आरोहति परां कोटिम् 97, 8

- आर्द्धव्रणाङ्गस्य कृपार्द्धचित्ता 147, 5.
 आर्द्धगसेयं गमिता प्रसादम् 236, 11.
 आलम्बते रत्नकिरीटलक्ष्मीम् 231, 15.
 आलक्ष्य स्तनसख्यलक्ष्मणि ततः 55, 1.
 आलिङ्गितं किंशुकशोणभासा 8, 11.
 आलोक्य दर्पणतले प्रतिमागतं तम् 293, 15.
 आह्लादहेतुः स्निग्धेयम् 29, 13.
 आवर्ततामूर्मिलतायमान- 278, 1.
 आववौ शबरराजयोषिताम् 127, 11.
 आवृत्तिदत्तसन्देशा 265, 17.
 आवृत्तिविहितप्रेयः- 175, 12.
 आशालतानां वलयेषु मर्तुर् 18, 9.
 आश्रयत्यवनिमेघवाहने 134, 9
 आसन्नपद्मसरसा 174, 5
 आसन्नानुचरधृतेन पङ्कजिन्याः 104, 13.
 आसन् मुखानि ककुभामभितोऽथ चित्र- 289, 13.
 आसामितः प्रेङ्खितमध्यरत्न- 229, 9
 आसामितः सस्वरगामिनीनाम् 229, 3.
 आसामिन्दीधराक्षीणाम् 178, 6.
 आसां पृथुस्वेदकणाङ्कितानि 230, 15.
 आसां लतामस्तबकोत्थितानि 233, 7
 आसां सुधारसार्शानाम् 270, 1.
 आसीत् पुरस्तात्त्रिपुरायभङ्गे 156, 9.
 आसीनगञ्जनदयागम् 268, 9

- आस्त तरुकुसुमसंवलिते 54, 17 -
 आस्त मौक्तिकाशिलातले ततश् 142, 7.
 आस्तां किमन्यैः फणिमिस्त चिन्त्यस् 154, 19.
 आस्वादितलवद्भैला- 175, 8.
 आहूर्जना दीर्घगुणाभिरामं 18, 1.
 आहूत इव साटोपं 24, 1
 आहतस्तनविलेपने दृशा 130, 15.

इ.

- इत एव निवर्तध्वं 271, 13.
 इतरा पडाङ्गमिव मत्त- 252, 9.
 इतश्चकोराक्षि विचिन्त्य स्रुतम् 117, 17.
 इतश्च दृष्टेयमिति प्रसूयते 61, 13
 इतः शिलोत्सङ्गतले निपेदुपा 63, 5.
 इतः क्रदम्बादनिवृत्तहस्तम् 235, 13.
 इतः करोति कलहम् 177, 4.
 इतः क्रिमेतस्य न सैकते स किं 63, 15.
 इतस्ततः शून्यतया स्खलन्ती 145, 19.
 इतस्तले सञ्चरतामहीनां 229, 13.
 इतः पल्लवपङ्कान्तर- 30, 2.
 इतः स वित्राकृतिरीक्षितो मृगस् 61, 11
 इति कथयति चापमर्षयित्वा 46, 7.
 इति किञ्चिदेय न तत्र स्वमण्डले 163, 1.
 इति कियदपि यावदेव निन्ता- 54, 11.
 इति कुप्यं तद्वनसा स आददे 220, 7.

- इति शितीशभुतिशुक्तिपेयाम् 148, 3.
 इति शितीशोङ्गितवर्त्मदीपिकाम् .66, 11.
 इति तद्वचसः (सीम्निः 101, 15.) ॥
 इति तद्वचसा स्मरैकदूत- 83, 13.
 इति तस्यास्तथैवाभूद् 95, 16. ' ॥ ॥
 इति तां प्रणयार्द्रया गिरा 194, 3.
 इति त्वया स्वमेवाशु 270, 14. ' ॥
 इति नगमवगाहते सहारस् 46, 1.
 इति नरपतेः स्वान्ते कृत्वा मनोभृगवागुर
 इति निविडकुतूहलाकुरुस्ताम् 53, 7.
 इति पार्थिवेन कथिते दधन्मनाक् 159,
 इति पार्थगर्त स्मिन्वा 27, 8. ' ॥
 इति पार्थवर्तिनमुदीर्य मौनयान् 167, 7
 इति पृष्टयते तस्मै 262, 5. ' ॥
 इति प्रकृत्वा मधुरोक्तिरुक्तयान् 61, 1
 इति प्ररोहद्रुमानमन्धरो 65, 9.
 इति प्रयादः परमीक्षितु च ताम् 216, 1
 इति प्रसर्पस्मितचन्द्रिकशैर् 122, 17
 इति प्रियसखीमृक्ति- 102, 13.
 इति भुतलयासवः स ताम् 204, 13.
 इति मेघाविश्य भयर्ता पयूक्तया 171,
 इति यन्तु जल्पति शुकेऽथ विस्मयान्
 इति यन्तु यत्रो निरुम्य तस्याः 88,
 इति निरुतययस्युदीर्ष तस्मिन् 12, 9.

- इति साऽग्निना मृगाऽऽयताक्षी 169, 13.
 इति सा वसुधापतेर्निदेशाद् 72, 7. -
 इति सा समुदीर्य तत्पृष्टकान् 80, 17.
 इति सुनृतया वाचा 179, 12.)
 इति स्मितक्षालितदन्तवाचसा 115, 7.
 इति स्मितसुधाद्रेण 92, 14
 इति स्मिताप्यायितदन्तदीपितिर्- 118, 1
 इतीह्नितजे वदति भियंबदे 110, 5.
 इतीतिवृत्तं तदुपाभय तथा 121, 1
 इतीरयन्त्या. कुटिलं वच. कराद् 111, 1
 इतीव निर्याजमुदीर्य तत्यजे 111, 7.
 इतीव मुमुचे तेन 23, 10
 इतीव स खगारावैर् 25, 12.
 इतोऽय यान्ती पुरतो मया सा 145, 9.
 इतोऽप्ययमृषिः पश्य 177, 13
 इतो ऽवतसोत्पललास्यदेशिके 67, 7
 इतो अस्ति गभ्यूतिशतार्धमात्र 153, 19.)
 इतो गात्रपरानृत्ति- 177, 11.)
 इतो नितम्बैरसितेक्षणानाम् 228, 13.)
 इतो भियः पार्श्वविघट्टितेषु 229, 17.)
 इतो रसं पल्लवयन्ति वीरम् 229, 19.)
 इतो लताः पार्थिव संरभन्ते 232, 5.)
 इतो वन्येभमुक्ताभिर् 30, 14)
 इतो वान्ति हविर्धूम- 176, 9

- इतो हिरण्मयी भूमिः 176, 11
 इत्यकालजलदादिवैकृते 127, 13
 इत्यञ्चलासक्तलतो न याञ्जाम् 237, 9
 इत्यन्नधीदुरगनेत्रपरम्पराभिर् 302, 9
 इत्यभाष्यत भूपालश् 103, 6.
 इत्यमन्दः प्रवादोऽत्र 261, 10.
 इत्यविमहवती नभस्तलात् 126, 11
 इत्यवोचत दन्तांशु- 261, 4
 इत्यादि व्याहरन्ती सा 100, 13.
 इत्यापतन्मदनवाणपरम्पराणाम् 294, 1
 इत्याश्वासयतीव त्वां 98, 11.
 इत्युक्तवति सामर्थ- 270, 15
 इत्युक्ते मसृण तेन 31, 1
 इत्युक्ते मुनिना सोऽथ 189, 11.
 इत्युक्त्वा कौपतरलं 272, 4
 इत्युक्त्वा विरते तस्मिन् 28, 9
 इत्युक्त्वा विरते तस्मिन् 180, 13.
 इत्युक्त्वा सूक्तिचतुरो 188, 15
 इत्युज्ज्वले तस्य घचःप्रसृते 240, 15
 इत्युदीर्य मणिकान्तिकन्दलीः 156, 17
 इत्युवाच मणिपञ्जरे स्थितो 111, 1.
 इदमद्भ्रवर्तिना करेर् 194, 9
 इदमञ्जननीलमाहतम् 202, 3
 इदमत्राद्भुतं पश्य 177, 5

- इदमम्बरपत्न्यलोदराद् 196, 4
 इदमर्थविलोकिताधरं 194, 13
 इदमात्तनीतिपथमाददे वचः 159, 3.
 इदमाभरणं हरस्वरण्ये 86, 13
 इदमार्द्रयतीव मे मनो 195, 18
 इदमार्यं तत्त्वयि विमुक्तयन्त्रणो 169, 5
 इदमिन्द्रजालमिति मे समुत्पिताम् 153, 9.
 इदमुद्रतमिन्दुमण्डलं 201, 11.
 इदमुष्णकरेण कृष्यते 195, 14
 इदमोमिति गृह्यते वचस्ते 84, 9
 इदं निर्जितबाल्यस्य 93, 8.
 इदं नृप त्वामवलोक्य जातम् 143, 9
 इदं मध्यमलोकेन्दोर् 262, 12.
 इदं महच्चित्रममानुष त्वया 67, 19
 इदं मृगालादपि कोमलं वपुस् 116, 13.
 इदं वदाशिक्षत कैतय कुतस् 117, 3
 इन्दुकान्तशिलेन त्वम् 98, 4.
 इन्दुशुतिः कुन्दसितान् दधाना 15, 17.
 इन्दुमौलिगलकन्दलासित 126, 15.
 इन्दुः कटकमाणिक्यं 181, 13
 इन्दोः सुधानिधानत्व 179, 16
 इन्द्रनीलकपिशीर्षकं ततस् 138, 7.
 इन्द्रनीलमतोलीतः 174, 3
 इन्द्रनीलमणिकान्तिमेचक 139, 7.

- इभकुम्भभित्तिदलनोद्यमे हरेर् 160, 19.
 इमा नवनवाश्रय- 28, 14.
 इमा विमानावलयः कथञ्चित् 228, 1.
 इमे पृथक्का अपि पार्थिवश्रियो 63, 3.
 इमां त्वदाकारनिरूपणे सखीम् 120, 1.
 इमाः क्व विन्द्यस्य भुवोऽतिदुर्गमाः 168, 1.
 इमाः समं प्राणसखैर्वनेश्रस्मिन् 282, 19.
 इयत्तया मुक्तमवैमि नैपुणं 106, 9.
 इयमत्यच्छदये 264, 5.
 इयमभुतरङ्गितां दृशं 197, 7.
 इयमापाण्डुगण्डेन 263, 6.
 इयमिन्दुश्रुतिहरं 264, 9.
 इयमिन्दुसमुद्रकादितो 202, 9.
 इयमुच्छ्रुतिता किञ्चित् 265, 6.
 इयमुत्सन्नसङ्गीता 273, 14.
 इयं किमु स्याद्भनदेयताऽऽगता 61, 7.
 इयं कृशाङ्गी कुसुमालक्ष्णया 108, 3.
 इयं न मन्मथस्याखं 98, 12.
 इयं जगधेषचकोरचन्द्रिका 106, 7.
 इयं तयानेन विराजतेतराम् 106, 13.
 इयं क्रियामापतिकान्तिपेशुलं 109, 3.
 इयं नताङ्गी जगदेकएन्दरे 107, 9.
 इयं न यस्यानियितां गताहशोर् 106, 3.
 इयं पक्षमाश्रयभु- 263, 4.

- इय परिभ्रान्तिरगेन्द्रकन्दरे 69, ०
 इय पुरो निर्यति दुरमायते 108, 17
 इय पुरो मारुतनर्दितालका 60, 3
 इय प्रवालासितरत्नमौक्तिकैर् 108, 15 ;
 इय मन्त्रीपाल विलोकितेन ते 109, 15.
 इय मूर्तिर्महाराज 261, 6
 इय विलासोर्भिनिमप्रशैशव 107, 5
 इय शनै शैलनदीव च क्वचित् 60, -7
 इयं सुधा मुग्धविलासजन्मभूर् 106, 5
 इय हि बालोच्छ्रसित मनोभुवस् 120, 11
 इयु रूपेण प्रतिमोक्तुमुद्यता 109, 1
 इह किं प्रतिस्फुरति मे तवाप्रतो 159, 5
 इह पल्लवसैकतेषु यावत् 84, 15
 इह पदय निशावधुमुखे 201, 17
 इह भान्द्यतिलोहितानप- 196, 12
 इह साक्षितयाश्लमानयोर् 204, 11.
 इहान्ननामि एवमुत्पच्छलेन 229, 17
 इहानुतापो भगवन्विमुच्यताम् 221, 7
 इहेतदालिख्य शिलातले शनैर् 117, 5.

उ

- उक्ते तथेत्यकृत काञ्चनपुष्कर तन् 302, 3
 उक्त्वेति तामहिद्यतामगमन् गृहाणि 309, 1.
 उक्त्वेति दूष्णीमभवत्सोम 150, 9

- उक्त्वेत्यनर्धमतिपावनमर्षितं तद् 305, 13.
 उक्त्वेति दिव्यकुसुमैरवकीर्य मौली 303, 7.
 उचितं निजसायकानुरोधात् 88, 3.
 उच्छिन्दतः क्षमासरसीं विगाद्य 18, 15 .
 उज्जगामामितः कोऽपि 183, 6
 उज्जतिस्म स शनैः समुच्छ्वसन् 131, 15.
 उज्जिता झाटिति कार्यगौरवात् 134, 13
 उट्टजप्राङ्गणं गोभिर् 177, 10.
 उद्भुभिः खमितस्ततः क्षणात् 200, 11.
 उत मुकुलितमन्मयावतारे 54, 5.
 उत्क्षिप्य वेपथुमता करपङ्कवेन 292, 13.
 उत्तंसितेन्दुशकलाय कपाल-जूट- 297, 9.
 उत्तम्भयन्तीय तले सतर्कम् 241, 17
 उत्तातयैषहरततालवृन्त- 279, 5.
 उत्तुङ्गरत्नप्रासादां 267, 14.
 उत्पक्ष्मणा निरुपमोद्भसितप्रमोद- 301, 5.
 उत्पत्तस्तुलनक्षेप 27, 2.
 उत्पत्तधिपतदमतो मुहुर् 137, 5
 उत्पत्ताकमणितौरणाद्भितं 138, 11.
 उत्पत्तस्य सरसं लसत्सृष्टा 128, 1.
 उत्पाकमेव च कलं कगिराजकन्या- 294, 15.
 उद्भूत्य वेगान् पयमानगार्म 277, 11
 उद्भूत्य हेत्याहतमम्भुष्यारिर् 287, 19.

- उत्सृज्य गीतमसमाप्य विलासलास्यम् 292, 9.
 उदमकलोलकदार्यितग्रहैर् 217, 5
 उदमपुरगाहः 21, 3
 उदमदिग्वारणहस्तहारिणा 57, 11.
 उदमपुण्डरीकत्वं 24, 8.
 उदमभोगैरहिभिः परीता 145, 11.
 उदममसुरेन्द्रस्य 188, 6.
 उदञ्चदिन्द्रचापानि 182, 7.
 उदञ्चितत्र्यायतपक्षमणा ततस् 120, 5.
 उदडीयत खे मुखेन विभ्रद् 78, 13
 उदनमदय तत्सगादुदञ्चत्- 123, 5.
 उदपादि कण्ठमुनिशिष्यशापतः 167, 13.
 उदरम्यितयोः कुतूहलात् 200, 3.
 उदार्चयः पुष्पशरासनकुधा 214, 11.
 उदस्तभास्वत्कङ्कान्तया श्रिया 58, 15.
 उदस्य वस्त्राणि नमस्यलेन 225, 9
 उदंशुलेखेन मुखेन कुर्वती 105, 15.
 उदितकुधल्लिपुरदारुडम्बरे 165, 17.
 उदितत्रपा इव विलास- 245, 5.
 उदितानि तमांसि सा च ते 198, 19.
 उदितामिव मन्दराहतात् 193, 11.
 उदितामु कान्धिगुणमध्य- 252, 27.
 उदितेन वैरितिमिरद्रुहाजमितम् 162, 1.
 उदिते हि विरोचने नलिग्या 71, 7.

- उदित्य पङ्क्त्या भ्रमवारिविभ्रुयां 67, 15.
 उदियायमानतिमिरौघ- 253, 17.
 उदीरितैवं किल पार्थिवेन सा 122, 11.
 उदूमणा निःश्वसिनेन कान्ति 172, 11.
 उदेति कान्तामणिमेखलानां 6, 7.
 उद्याटितेष्वथ विलोऋनकौतुकेन 308, 1.
 उङ्गडेमाम्बुरुहाद्यु खेत् 145, 13
 उद्यद्विवृत्तकरवेणिकया नृपेन्दौ 293, 3.
 उहामदुग्धाब्धितरङ्गभासो 13, 11.
 उहामाजिक्रतुमखमहादीक्षया स क्षितीशो 223, 17.
 उद्यानवापीपयसीव यस्याम् 12, 3.
 उद्भिन्नमौक्तिकनिभभ्रमवारिविन्दुर् 290, 9.
 उद्भिन्नसान्द्रपुलकः 265, 10.
 उद्भिन्नसान्द्रकुसुमप्रकरावकीर्ण- 298, 5.
 उद्भिन्नहेमपद्मानि 176, 12.
 उन्मिपन्मधुलेखेय 90, 10. -
 उन्मीलति यदन्तर्मे 92, 12
 उन्मूल्य सम्पति सुरारितमः समूलं 294, 11
 उन्मोचयन्तीमलकापमेत्य 146, 9.
 उपनारविशेषसंविधाने 71, 15,
 उपयाति षडेकदेशसाम्यं 72, 11.
 उपयुक्तामृतस्पर्धि- 175, 7.
 उपरोधमिमं न मन्यसे चेत् 80, 5.
 उपवन इव सम्भावः कदाचित् 43, 1.

- उपागतेयं निधनामदूती 151, 5
 उपाचरेस्तं च तथाविधानां 156, 15.
 उपात्तपुष्पः क्षितिभर्तुरर्हणां 112, 7
 उपान्तविभ्रान्तपयोदमण्डलैर् 217, 13
 उपायनीकृतोन्निद्र- 22, 11
 उपाविद्वाद्द्वेषितवामनस्तनी 113, 5.
 उपाविशत्सा रशनामणित्विषा 66, 7.
 उपास्पृशत्स चाभोज- 32, 16.
 उपेन्द्र इति सञ्जज्ञे 184, 8.
 उपेयुषा काञ्चनपद्ममंशुना 106, 15.
 उपोढतारापतितारहारयोर् 109, 7
 उपोढनानामणिमौक्तिकोत्करैः 216, 15.
 उपोढरागामुदधिस्तटोदरे 56, 3
 उपोढलावण्यतरङ्गभङ्गया 105, 5
 उपोढशशभृल्लेखः 34, 4 .
 उपोढहंसिका यस्य 180, 16
 उरगाधिपरूपपक्षपातं 88, 9.
 उरगेन्द्रस्यताविभूषणं तत् 86, 1.
 उरसा रुद्रगीर्वाण- 268, 13
 उरसा स चभार हरमीशः 85, 11.
 उरसि नरपतेः पतञ्जकाशे 52, 1
 उरसि निहितबन्धुजीवमुर्व्या 51, 7.
 उरसीय पयोधिराजकन्या 83, 7.
 उर्ध्व-मरुद्-रवि-निशाकर-वाह्नि-तौय- 296, 11.

- उल्लङ्घितो यत् कपिना पयोधिः 3, 11
 उल्लसत्कूटजाच्छ- 104, 5.
 उल्लसन्नवपयोधरालसां 124, 9
 उल्लासितः कुङ्कुमपासुपूर 226, 9
 उल्लासिषु स्तूर्णमवाक्षपङ्क्तौ 8, 5.
 उवाह कण्ठलभ्रभी- 22, 4
 उवाह मुखमुज्जृम्भ- 90, 12
 उवाह उज्जानतमञ्चितालक 110, 9
 उवाह विस्फुरन्नाल- 32, 3
 उपः साकल्पकैनेव 33, 12.

ऊ

- ऊचे तमित्यधिपतिः कणिनामुदञ्चत्- 304, 15.
 ऊचे रमाङ्गदेमैवम् 28, 10
 ऊदधवलकुसुमाभिरलम् 253, 7
 ऊदनयललितपत्रलता 251, 7
 ऊर्ध्वतरलितमयूषशिरैर् 245, 19
 ऊर्मिदलनशिशिरेण चलात् 244, 11

ऋ

- ऋजु दधित्स्याप्यनृजु प्रवर्तते 60, 5
 ऋजु तमय विहायसा प्रजन्तम् 46, 11.
 ऋजुभैक्षत यद्यिष 96, 13.
 ऋजुः प्रहृष्टमि परं तदम्य 118, 11.
 ऋतधोऽयद्विगाः समेत्य यत्र 71, 3

ऌ

- ऌरश्च सादर्यं नाशित्वाऽटनामा 251, 7.

- एकमिव रतिपतेऽदितं 254, 9.
 एकस्तयोरगमदम्बरगामिसैन्य- 308, 13
 एकः क्षितौ साहसिकस्त्वमेव 153, 11.
 एकान्तकान्तमसितागरूपत्रभङ्गम् 300, 11.
 एका माणिक्यकटकं 266, 13.
 एकेन राजहंसेन 97, 15.
 एणीदृशां कान्त इव प्रवृत्तः 239, 13.
 एणीदृशां विचरति स्म स राजहंसः 294, 3.
 एतया साम्यतं ब्रूहि 269, 9.
 एतत्कर्णोत्पलं लोलम् 98, 1.
 एतद्यशोभटकरे कनकाम्बुजं तत् 295, 1.
 एतानि कान्तैः प्रमदाजनस्य 238, 19.
 एतानि पदय च्युतपुष्पधूलि- 239, 19.
 एतानि पदयाम्बरतः पतन्ति 228, 17.
 एतान्यवन्तीश्वरपारिजात- 4, 9.
 एता मियो रुद्धविमानमार्गा 238, 15
 एता वहन्ति सन्तापम् 29, 8.
 एताश्च शृङ्गारमितोद्गनानाम् 230, 1.
 एताः करैः काञ्चनपद्मगौरैर् 233, 3.
 एतास्तु सीदन्मणिवन्धमूल- 240, 3.
 एताः प्रयान्त्यः पुरतो विमानैर् 228, 19.
 एते खलीनक्षतशोणिताक्ताः 231, 17.
 एते गतिक्षोभवशाद्बधूनां 229, 11.
 एते भटास्ते न विराद् 273, 10.
 एते सविभ्रमं न्यस्ते 97, 6.

- एभिर्महीपाल विमानरत्नैर् 280, 15.
 एला-लवङ्ग-कङ्काल- 174, 8.
 एवं निसर्गमधुरेण सुधारसैक- 70, 5.
 एवं वचः स्मितसुधा- 100, 16.
 एवं सुधारससमृद्धिमनोहरेण 222, 11.
 एवमवददिव दीर्घदृशः 244, 7.
 एवमाकर्ण्य ललितं 265, 9.
 एवमादि यदभून्महीपतेर् 137, 9.
 एवमेव यदियं न लभ्यते 126, 7.
 एष कच कुकूलाग्नि- 263, 8.
 एष चैत्रोत्सवधिने 100, 7.
 एष जानु न विकल्पते कश्चित् 132, 13.
 एष ते न घटते मनोरथः 125, 15.
 एष वृष्टस्त्वयेत्युक्ता 95, 9.
 एष द्विजः स्वस्त्ययनं विराधैर् 238, 9.
 एष प्रत्युटनं षक्ति 178, 2.
 एष यथाङ्गुशस्याजौ 189, 5.
 एष विप्रमिह साहसोत्सथे 131, 13.
 एष स्तमकितोऽशोकः 99, 2.
 एषा कमलिनीपत्र- 263, 11.
 एषा य यशुर्नर्दुष्टा 188, 14.
 एषा तमालावलिनीलयान्तेर् 231, 9.
 एषा त्रिषेण दीपस्य 264, 7.
 एषां द्वितयमेताभिः 177, 9.

क.

- क एप राजेति मुहुः कुतूहलात् 119, 13.
 कश्चित्स्वया ज्यमज्ञायि 270, 3.
 कश्चिदस्य प्रमोदाय 96, 17.
 कडोरातपतनस्य 30, 3.
 कण्डूयत इवासत्रां 181, 16.
 कतिचिदपि लतान्तरे दधानम् 50, 13.
 कतिचिदलिनिपीतधूपगन्धान् 37, 7.
 कश्चित्त्व्यागनायस्य 266, 5.
 कथमपि बहुधाधिपः प्रमोदम् 49, 3.
 कथमप्युदभ्रुष्टपतं पदेपदे 170, 17.
 कथमयमवधिर्न मुक्तिभाजाम् 52, 11.
 कथमेतां प्रथिष्टस्त्वं 261, 7.
 कथमेते स्वया तन्वि 98, 14.
 कथय प्रिये निहितसान्द्रचन्दन- 171, 9.
 कदलीदलदत्तमारुतो 191, 13.
 कदाचित्पाटले कञ्चिद् 261, 15.
 कदाचिदेवं सहसोपसृत्य मां 216, 9.
 कदाचिहोचनातिथ्यम् 21, 1.
 कनकारविन्दमरविन्दलोचन- 164, 5.
 कं न प्रतारयत्येप 96, 6.
 कन्दर्पदर्पदामनाय कृतान्तहर्षे 296, 9.
 कन्दर्पदीपनं लेखम् 62, 6.
 कन्दर्पस्य त्रिलोकीहृत्विजयमहासाहसोत्साहहेनुर 258, 19.

- कन्दर्पाधिककान्तोयम् 97, 4.
 कन्यकासि किमिदं शशिप्रभे 126, 9.
 कन्या शशिप्रभा नाम 187, 12
 कपयः पुरा रघुपतेर्यथा वने 165, 9
 कपिञ्जलैरितः पश्य 29, 10.
 कपोलकालागरूपत्रवल्ली- 9, 7.
 कपोलः पाणिपर्यङ्कात् 183, 10
 कबन्धकण्ठोच्छलदस्रवन्तः 280, 1.
 कमलस्य निलीय निधलं 200, 5.
 कमलेव मुकुन्दस्य 273, 1.
 कया नु सारङ्गदशासि कारितः 210, 5.
 करपल्लवशय्यासु 273, 12.
 करभोरु सनिद्रवार्हिणं 199, 13
 करस्थितं सा झटिति न्यधात्ततश् 114, 9.
 करादनुचरस्तस्य 31, 5.
 करारविन्देन मुखेन्दुर्वाग्भवम् 172, 3.
 करुणार्पितलोचनं मिथः 195, 16
 करेण विभ्रन्नधुगत्तेरली- 213, 3
 करेण मातृयमपास्य कण्ठः 119, 17
 करे तदाधास्यति घटस कङ्कणं 221, 13.
 करोति कर्णं नयकर्णिकारम् 234, 17.
 करोति निर्धामितनायकेषु 154, 9.
 करोति भेषे भगवानर्धमि 111, 15
 करोति वक्ष्याम्यमराङ्गनामम् 154, 13.

- कर्णभूषणमणिप्रभालवैस् 125, 7.
 कर्णावतंसीकृतपद्मचानां 239, 7.
 कलहंसकलस्वनैर्विवुद्धा 77, 9.
 कलितेव नताङ्गि लक्ष्यते 203, 1.
 कलिन्दकन्यामसृणोर्मिनीलां 146, 3.
 कलिसन्तमसं येन 185, 12.
 कल्पद्रुमादीनय तैस्त्रयीय- 18, 5.
 कल्पविटपिमधुनः प्रमदा- 255, 13.
 कथिमित्रे विशात्राम 186, 8.
 कस्तुलापमधिरोप्य जीवितं 134, 1.
 कस्त्वं मृगः कथमभूरिति पार्थिवेन 302, 7.
 कस्यात्र लोभाय न शुक्तयस्ता 4, 7.
 काकपक्षाद्भूमूर्धनिः 177, 1.
 काकुरस्यमाहतसुरारिमिवानुयातं 307, 5.
 काचित् पर्यङ्कमालोम्य 266, 11.
 काचिदितरकरसङ्घटितं 252, 15.
 कान्तनिमित्तनयनं पिदधे 218, 19.
 कान्ता तिरोहिता मा न 188, 12.
 कान्ता-यशोभटयुतं कृशनामवातास् 307, 3.
 कान्ताम्भृतिप्रसभकण्टकिताङ्गजात- 112, 15.
 कान्तिच्छटाच्युरितद्विस्तट एव देवो 294, 9.
 कान्तिनिकर इव निग्महचेर् 253, 15.
 कान्तिमत्यधरमीन्नाममा 110, 1.
 कान्तिगुरवहृदमार्येसहित् 214, 15.

- कान्त्याऽनुलिप्तानि विलोचनानाम् 19, 7.
 कादम्बचञ्चूदृतचक्रवाकी- 242, 5.
 कापि निभृतमधुपावलिमत् 251, 15.
 कापि स्मितमुखी कान्ते 266, 8.
 कामं दुर्लभमेवैतत् 101, 1.
 काममपिवदपरेन्दुमुखी 255, 9.
 कामघृहदि विहितः प्रणयः 256, 11.
 कामप्यवापदुमया घटितस्य लक्ष्मीं 222, 13.
 कारितासनपरिमहे पुरो 142, 5.
 कार्त्तधीर्यार्जुनेनेय 182, 16.
 कार्मुके सति शरेषु सख्यपि 130, 5.
 कार्यतः सदृशी तासां 82, 14.
 कार्दर्यामभूमिमाभायास् 264, 14.
 कालान्जनदयामतयाऽऽभयन्ते 227, 17.
 कालेन सङ्गामसरोन्तरालाद् 279, 17.
 किञ्च काञ्चनकपाटसम्पुटं 138, 13
 किञ्चाऽपरं त्वमेतस्या 265, 3.
 किञ्चिन्नपानुविदेन 96, 1.
 किञ्चिदन्तरितमूर्तिभिः क्षणाद् 133, 13.
 किञ्चिदस्य पुरतोऽय गच्छतः 136, 11.
 किं साम्यसि तयोपान्नम् 98, 15.
 किं निमगमिह घालया तथा 131, 3
 किं गान्धुशापर्यंतजे परेयम् 3, 3.
 किमत्र करं गच्छम् 99, 11.

- किमत्र कृत्यमित्यन्या 266, 10.
 किमन्यज्जायतामेव 272, 3.
 किमन्यत्तत्र सन्तुष्ट्यै 93, 17.
 किमन्यत् सममेतेन 274, 1.
 किमन्यद्ब्रह्मसितं जगद्भये 121, 17.
 किमन्यदस्याः कृतपाणिपीडनः 122, 5.
 किमन्यदस्याधरितैर्नृपस्य 3, 17.
 किमन्यदुक्तं शुभयेत्र सान्द्रया 110, 1.
 किमन्यदुत्तिष्ठ गृहाण यात्रां 155, 15.
 किमन्यदासोदति यस्य साम्भ्यं 19, 13.
 किमन्यन्नार्थिनां मत्तो 270, 13.
 किमनद्भवती वक्ति 261, 17.
 किमप्युदञ्चद्दशनांशुदेखा 146, 11.
 किमपरमनुगम्य एष हंसः 42, 5
 किमपि मनसिजेन दासनाद्भुः 51, 11.
 किमपि स्पृहणीय एष मे 195, 2.
 किमपीप्सितमात्मनो विधातुर् 87, 15.
 किमयं मयि सम्भ्रमोऽयमास्तां 71, 13
 किमसि चकिता मा त्वं भैषीरितो भव रुज्जया 123, 11.
 किमाकाङ्क्षति वः स्वामी 269, 10.
 किमागतसि किं चैवं 262, 3.
 किमादिदेवं कंसारिं 272, 14.
 किमात्तिखितवत्येषा 100, 9.
 किमाश्रमं शून्यमिदं तपोभेन 219, 17.

- किमु तत्कथयामि सम्मतं चेत् 72, 8.
 किमु युवतिरियं भुजङ्गभर्तुर् 53, 15.
 किमु विपुलमिमं मनुष्यलोकं 53, 13.
 किमेवमवतिष्ठथै 92, 11.
 कियच्चिरं चन्द्रमरीचिचुम्बिते 221, 11.
 कियताप्यथ कालेन 267, 9
 कियदपि सरसस्तटे स गत्वा 49, 7.
 किरीटरत्नशुतिदीप्तभूतलं 211, 13.
 किसलयकलिताञ्जलिं त्वरावान् 44, 11.
 किसलयमिव बालचन्दनस्य 40, 13
 कीर्णांशु मुक्तानिकरेण यस्य 15, 7.
 कीर्तिभिर्यस्य कुन्देन्दु- 185, 4.
 कुचमुकुलविचित्रपत्रवल्ली- 53, 11.
 कुचयोः प्रतिविम्बितः समं 203, 8.
 कुचलुप्तपत्रलतया श्य 245, 21.
 कुचाङ्गरागः कृशमध्यया तथा 209, 9.
 कुण्डलीकृतकरस्तमभ्यगात् 136, 17.
 कुतखपा तवालीषु 97, 17.
 कुतूहलाक्षिप्रनिमेषलास्यया 64, 11.
 कुतूहलाध्यासितमध्यलोकया 116, 9.
 कुतूहलोद्भासितपक्षलेखा- 226, 1.
 कुम्भच्छटापाण्डुसटाकलापः 226, 15.
 कुम्भितेषु निवर्तते जवात् 198, 13.
 कुम्भस्थली रक्षतु यो विकीर्ण- 1, 9.

- कुमुदतीकान्तकरानुविद्यात् 236, 17.
 कुमुदतीमिवोदञ्चद् 91, 3.
 कुमुदेषु तयाहि वृद्धतां 202, 1.
 कुरवकवनतः कदम्बरारि 45, 15.
 कुरु विजयमितो ममार्षयैतन् 46, 3.
 कुरुष्व तावदातिथ्यं 270, 12.
 कुर्वतीव फगिलोकमङ्कितम् 140, 13
 कुर्वन्नि यस्यां कुसुमेपुकेलि- 9, 5.
 कुर्वन्मुखानि स्मेराणि 269, 3.
 कुसुमदरसखस्य कस्याचित्किं 54, 3.
 कूर्मन्ती कोकिलवधूर् 98, 17.
 कृतं दधानौपरि पाणिपद्मम् 146, 15.
 कृतं यदेतेन मुनीन्द्रलीलया 221, 19.
 कृतचाटुर्गतेः परस्परम् 204, 1.
 कृतपद्मनकुद्मलाञ्जलिर् 197, 13.
 कृतपदेशश्च सलीलमञ्जिनन् 114, 17.
 कृतनुतनार्गलकपाटमम्पुटो 164, 13.
 कृतमम्भापया साय्य 261, 3.
 कृतस्य तस्यास्य भरं विमोडुम् 155, 13
 कृताद्गदः कम्बल-कान्तियाभ्याम् 154, 15.
 कृताद्गदभङ्गवचना 95, 4.
 कृताद्गुडिभेनविषतिनोलसन्- 209, 3.
 कृतानविभ्यः महमा ददाति 17, 5.
 कृतावतां तद्विने 272, 13.
 कृपावधानाविशयेन मन्वे 12, 13.

- कृतानतिर्विस्मितमानसे मुनौ 215, 5
 कृतीति धार्ता तव वेत्सि वाञ्छितम् 119, 5
 कृती त्वयाय भुजगाम्बरीकसाम् 117, 13
 कृती दृशाऽस्या सुदृश पिबत्यय 118, 15
 कृत्वा जगत्यस्खलिता निजाज्ञाम् 237, 17
 कृत्वा यथोचितमकृत्रिममुस्सवान्ते 308, 9
 कृस्नत्रिलोकीविजयावतस 239, 5
 कृपाणधारामसृणीवभूव 278, 7
 कृपाणपानैर्दलतामराति- 15, 13
 कृशतामङ्गके गाढम् 263, 17
 कृष्णस्योरसि पुष्पाति 29, 6
 कृष्यमाणनयनोऽस्य पिप्रिये 125, 9
 केतकच्छदकदर्पने पर 128, 13
 केतुयष्टिरिव श्याम- 101, 2
 केन कार्यातिभारेण 140, 12.
 केयूरपद्मारागाशु- 268, 11
 केलितरलतण्णीनिविड- 248, 3
 केषल वपिलकुन्तल शिर 137, 7.
 केशकुमुमशबल शुशुभे 250, 11.
 केशादने केतवगर्भर्षर् 7, 13
 केषाञ्चिद्गु वचनानि शोभा 285, 7
 केशरिरनिकराऽवधरे 135, 15
 केशमक्षेत्रवसमेर्गिरिशोपरोधात् 302, 11
 केश्य मसि वृशमोऽस्ति 97, 11

- कोऽपि करकिसलये कविता 247, 13.
 कोऽप्युच्छलत्पटह-वंश-हुडुक-शङ्ख- 306, 1.
 कोऽयं कोऽप्ययमन्योन्यम् 268, 1.
 कोणावसिक्तजलपूरितरत्नकुम्भां 304, 3.
 कोशप्रतिष्ठितनिधानशतं यतस्त्वाम् 305, 3.
 कौशेषु विद्युत्कपिशा मुहूर्ते 286, 9.
 कोप्यनिःशसितयेपितच्छदं 130, 9.
 कौतुकस्तिमिताक्षैः स 268, 2.
 कौतूहलान्मदविलोखधूविलास- 258, 1.
 क्रमेण किञ्चित् प्रतिसारयन्ती 146, 19.
 क्रामति स्म सहसैव मेघभूर 125, 1.
 क्रियते यलयेनास्या 264, 13.
 क्रियते स्वर्धुनीवाल- 32, 12.
 क्रीडामिव व्याकुलदृष्टिपाता 235, 5.
 क्रुधेवाधिज्यत्रापेन 28, 11.
 क्रोधादयार्थशशलाच्छनसोदरेण 289, 9.
 क्वचित्क्वचित्पतन्त्या यः 181, 15.
 क्वचित्क्वचित्स्वेदलबोद्धमो मुग्धे 60, 13.
 क्वचित् सुधापाण्डुनि फेनमण्डले 218, 9.
 क्वचिदधानः शरदिन्दुपेशलाश् 217, 19.
 क्वचिदधानश्शुकचसुपाटलात् 218, 15.
 क्वचिदप्यगमत्पलाप्य तस्याश् 77, 3.
 क्वचिद्विलोकयिष्यन्ति 101, 10.
 क्वचिन्मग्नीनां कुमुदोदरस्थितम् 212, 12.

- कणदलिवलयासु नाऽऽसु तेन 45, 5.
 क तत् कन्यारत्नं ललितमहिर्भर्तुः क च त्रयम् 89, 3.
 क नाम न प्रकाशन्ते 93, 12.
 कापि नूनमपहृत्य तन्मनो 127, 17.
 कापि मुद्रितमथूरताण्डवा 127, 3.
 क्षणदाभिमुखेन खण्डिता 198, 11.
 क्षणं पुटकिनीपत्र- 181, 8.
 क्षणमप्यहो पतसि मे शुचिस्मिते 171, 13.
 क्षणमयमिह बालचूतमौली 44, 13.
 क्षणादपाङ्गस्तिमितायताक्षयोस् 115, 1.
 क्षणादिव कापि रसातलोदरे 219, 7.
 क्षणाद्बनमशार्दूलम् 25, 10.
 क्षणाद्गन्ति स्म तदा हतानि 281, 9.
 क्षितिचुम्बितहारं सा 260, 13.
 क्षितिप स्मयसे किमेप कोलिर् 87, 1.
 क्षितिपालमौलिमणिवेणिकातिथेस् 159, 11.
 क्षितिभर्तुरुपान्तवर्तिना 191, 11.
 क्षितेरेकातपत्रायाः 24, 7.
 क्षिप्रमाधिजघनगुर्मिलता 246, 17.
 क्षमायां भभुः खड्गपृथक्कृतानि 279, 15.

ख.

- खगमगुमुपदर्शयेत् क एवम् 41, 5.
 खगनुन्नभिभूषणां क्षितौ ते 83, 11.
 खगेन्द्रगङ्गेन तथा तथा च 155, 3.

सुरामरुग्णावनिभिस्सरोपं 275, 11.

खेलज्जयश्रीचरणारविन्द- 285, 9.

ग.

गच्छन् स तत्र कतिचित् 176, 2.

गच्छ विन्ध्यविपिनान्तदृष्टया 125, 17.

गजपृष्ठे निधास्यामि 28, 6.

गण्डलेखां नखाभेण 177, 6.

गताशतिवृद्धिं लवलीलतेव 17, 3.

गतानि सद्यः श्लथतां सखीभिर् 146, 17.

गता श्रीमन्महाकाल- 93, 4.

गतास्तु तीरं तिमिघट्टनेन 11, 13.

गतेऽयतंसोत्पलपत्रबन्धुताम् 59, 7.

गत्वाय दूरमहिविष्टपतः सहेलम् 306, 7.

गत्वा विद्याधरभट्टचमूचक्रवालैः समं स 274, 9.

गद्गदाक्षरमव्यक्तं 95, 10.

गमने तदेहि सहितौ यतावहे 167, 3.

गमिताः प्रभावलयशून्यतां झटि- 162, 3.

गलदञ्जनाभ्रुपृपतावलिच्छलात् 161, 7.

गलिताङ्गदा गुहतरङ्ग - 249, 17.

गवाऽनुगम्यते सायम् 177, 14.

गहनास्वपि तद्रूपेणायै 79, 9.

गिरां त्वमेको यत् सत्यम् 270, 2.

गिरेरगच्छद्विपिनम् 21, 4.

गीयते केतकापाण्डु 93, 2.

- गीर्वाणचापच्छविलाञ्छितानि 278, 15.
 गुणप्रकर्षे हि सदा मनांसि 233, 13.
 गुप्ताप्रमितो यच्चिदशारिचीरैर् 152, 5.
 गुरुविभयपदस्य कस्य वा स्यात् 41, 17.
 गुहासु नखनिर्मुक्त- 182, 4.
 गूढमत्सरविषे विशेषवान् 135, 3.
 गृहाणि यस्यां सवराङ्गानि 5, 15.

घ.

- घटितमिव नयातपेन किञ्चिद् 50, 7.
 घटितं विधेरिदमर्ज्यभावयोर् 169, 3.
 घनच्छायावृतव्यक्त- 33, 10
 घनात्ययतौर्निजमिन्दुपाण्डुरे 214, 19.

च.

- चकार च पदं चित्रः 33, 13.
 चकाशिरे शस्त्रभृतां शिरस्सु 285, 3.
 चक्रास्ति सन्ध्यातपलेशशङ्के- 238, 13.
 चकितैस्तरसीव क्षमा 185, 6.
 चक्रवर्तीत्यनुक्तोऽपि 180, 2.
 चक्रिरे वेधसा नूनं 186, 9.
 चक्रुरभिनपुरमर्त्यसरित्- 251, 3.
 चक्रुस्तस्यानिलस्पर्श- 174, 9.
 चक्रे पदं वाग्यरुणोत्करेण 282, 5.
 चक्रे येनाहितस्त्रीणाम् 186, 16.
 चक्षुस्तदुग्मेपि मदा गुग्मे यः 1, 13.

- अण्डीधवोन्नद्धजटाविटङ्क— 242, 7.
 अतुररुतकचमहः स गन्डन् 36, 13 .
 अतुरं किल दीर्घचक्षुपस् 206, 15.
 अतुरां कोकिलामेप 99, 13.
 अन्द्रांशुना कुमुदिनीव दिनोष्मतप्रा 70, 7.
 अमरीणां शरोत्कृत्तैः 23, 13.
 अरण्युगतले विभातकाल— 38, 13.
 अलङ्कृतता मूर्ध्नि 174, 12.
 अलितयतिसमाधिन्नस्तसारङ्गशावं 223, 19.
 अलितोऽसि वद क मां विना 197, 11.
 अक्षेप चक्राप्यतिदीर्घबाहुः 287, 17
 अक्षेप पृथ्वीनिलके सुरारिर् 288, 15.
 अच्येद राम इव अश्रवसः सुतस्य 289, 11.
 अचिमतनु विसर्पता समन्तात् 38, 5.
 अचित्तमकृत अचरं सुदृशां 254, 13.
 अचित्तं प्रसादश्च मनस्यता च 14, 5.
 अचित्ते अचस्मत् कुलदेवतानाम् 153, 1.
 अचित्तोपनीतपरिरम्भसुखातिसान्द्रम् 293, 13.
 अचित्रमविरलपृताभुलवे 247, 1.
 अचित्रं अटित्यभुलनाचकीर्णे 236, 1.
 अचित्रवर्तिन्यपि नृपे 95, 11.
 अचित्रस्थितानां गृहदेयतानाम् 150, 15.
 अचित्रे अचोशित इषाय यशोभटेन 299, 17.
 अचिन्तामगेरप्यधिकं 91, 4

- चिर निपीतस्सतृपेध मुग्धया 120, 7
 चिर पपौ स स्तिमितेन चक्षुषा 113, 13
 चिर विभिन्ना कुमुदेन्दु-कुन्द- 19, 3
 चिरविनिहिता दृष्टिं तस्मान्निवर्त्य तयोत्सुको 173, 7
 चिरस्य दीर्घनयने 93, 18
 चिरात् पत्वलमुस्ताना 25, 6
 चिरेण मन्ये बकुलद्रुमोज्यम् 237, 19
 चिरोल्लसद्भीषधिया समीक्षितैर् 217, 15
 चुकूज मञ्जुकण्ठस्ता 101, 18
 चुम्बनक्लिष्टबिम्बोष्ठ 266, 15
 द्युतमिव सितचामर मघोन 40, 3
 द्युतरत्नभूषणमरीचि- 250, 9

छ

- छलादलोकभृकुटं विधाय सा 121, 3
 छाया निवर्तते जातु 26, 6
 छुरितस्येन्द्रचापेन 28, 2

ज

- जगज्जयस्तम्भामियोदुरस्य 288, 1
 जगतामङ्गुश तत्र 268, 18
 जगतीपतिमेयमा बभापे 71, 3
 जगतीविशेषक तवानुजीविनो 160 11
 जगत्तमोपह ज्योति 32, 10
 जगत्तमोपगो नेत्रात् 186, 4
 जगत्प्रदीपमथ या 270 4

- जगदील्हादजनकः 101, 4.
 जगदेकललाम तस्य कन्या 76, 1.
 जगदेकविभ्रमभुवा भुवस्तले 170, 5.
 जगदेकत्रिलोकनोत्सवे 193, 9.
 जगाहे स महारण्यम् 34, 3.
 जग्मुरमरसरितः पुलिनं 245, 7.
 जघनश्लघहेममेखनाम् 193, 19.
 जटापिनद्धोरगराजरत्न- 1, 3.
 जटाहिरत्नद्युतिपाटलो ज्यात् 1, 5.
 जटश्चिरपि रोचते न कस्मै 42, 13.
 जड(ल)इतद्दयाः कियच्चिरं वा 47, 13.
 जनितोत्कलिकाशतैः स तैर् 191, 7.
 जपारुणं माहतिनेव मैथिली 213, 13.
 जलदजलकणोद्भवेषु कामं 52, 7.
 जलद्रे ललितेन्द्रचापमक्तौ 77, 15.
 जले कलेव प्रतिबिम्बितैन्दयी 59, 11.
 जयाञ्जगामाजिपयं रथेन 282, 1.
 जनादूरमतिक्रान्तं 27, 4.
 जाता शशिनमायां तु 262, 16.
 जाने जगन्मोहनकौतुकेन 7, 19.
 जाह्नवप्रतिर्दिशेरेण्य 178, 14.
 जाम्बूनदलतागुल्म- 176, 1.
 जायते पेशलमपि 264, 15.
 जितमेतेन कोऽप्येव 97, 7.

- जित्तरं जगति पुष्पकेतुना 128, 15
 जीवितं तृणमिवावजानते 181, 9
 जेतुः पुरी साज्यपरास्ति यस्य 20, 5
 ज्ञातस्वदिद्भिर्ज्ञैवात्र 101, 11.
 ज्याशब्दहृष्टासुरसिंहनाद- 278, 11.
 ज्योत्स्नासिताम्बररुचिस्तपितानेन्दुर 300, 5 .

झ.

- झटिति प्रतिभासते ममायं 71, 11
 झनिति प्रविश्य हृदये ममाञ्च किं 171, 15
 झटिति विगते स्वप्रायातप्रिया(नवसङ्गमे 207, 15
 झटिति स्फुटभावसङ्कुरां 204, 17
 झटित्यभूज्जापदवस्थयाऽस्य तत् 209, 7.
 झटित्यवामप्रतिविम्बमेतत् 230, 3
 झटित्यशेषैव निमेषमात्राद् 231, 3.
 झटिर्युदधिषेलेव 104, 6. . .

त.

- तद्यावतंसीकुरु हेमपद्मम् 155, 17.
 तटभुवि तमपश्यदापतन्त 48, 7.
 तटे ऽन्ननः श्यामतनौ महाद्रेश् 282, 13
 तटोद्गतप्रांशु तमालराजि- 242, 1
 तटिदिव न निराहुदीरिताशीम् 157, 3.
 ततश्चित्रगते तस्मिन् 94, 5.
 ततश्चिदधिलपर्यस्त- 104, 1.
 ततस्तथा पञ्चशरप्रतारितः 209, 1.

- ततस्तदालोकनकौतुकेन सा 61, 19.
 ततस्तदीये रुदितध्वनौ ध्रुते 220, 1.
 ततस्तरङ्गनिर्घातम् 32, 5.
 ततस्नापसकन्याभिर् 183, 9.
 ततस्तिरोहिते तस्मिन् 27, 5.
 ततस्तुरगमुत्सृज्य 26, 3.
 ततस्तुरगहेषामिः 23, 5.
 ततस्तं प्रत्यमर्षोऽस्य 188, 7.
 ततस्स मुक्तासितमादधस्मितं 210, 9.
 ततस्स रोमाञ्चनिपीडिताङ्गद्वे 121, 9.
 ततस्सुनातस्तबकास्तमौक्तिका 122, 15.
 ततस्सुधास्तिकराभिरामैर् 151, 15.
 ततस्सुधास्तिमिबोज्झिताकृतिर् 215, 1.
 ततो मया विश्वविलोचनोत्सवस् 120, 3.
 ततो वज्राङ्कुशोद्यान- 188, 3.
 ततो विश्वत्रयुतहारयष्टिः 258, 11.
 ततोऽस्य पद्पदस्येन 101, 12.
 ततः कृतप्रणामस्य 179, 9.
 ततः कृताशीर्भणिवेदिकास्तृते 211, 15.
 ततः खमिन्दीवरनीलमेकतस् 216, 11.
 ततः पपात जलधौ 34, 9.
 ततः पिनद्धीज्ज्वलहेमवल्कलं 211, 3.
 ततः प्रभृत्यद्भुतरूपरेखा 152, 17.
 ततः प्रभृत्येन बलीमुत्साकृतेः 221, 15.

ततः प्रियामौलिमणिर्न मेजर्षितः 219, 13.

ततः पृथ्वीशशाङ्केन 178, 10.

ततः फणिकुमारणेण 267, 3.

ततः स चेतस्यवनीपतिर्दधे 56, 1

ततः स दूरादहिराजकन्यकां 105, 1.

ततः स मामित्यशपत् कमण्डलोर् 221, 1.

ततः स मुग्धेन्दुमयूखबन्धुभिः 215, 13.

ततः क्षानेच्छया स्पृष्टो 31, 7.

ततः क्षणात् सकोदण्डः 183, 5.

तत्कर्णातिथितां नीतम् 269, 8.

तत् करिष्यति किमत्र साहसं 132, 15.

तत् कार्तस्वरराजीवम् 270, 10.

तत्कान्तिश्यामतां गत्वा 174, 4.

तत्कालोचितकर्तव्य— 175, 11.

तत्तले स्थितिमुपेयुषा भ्रमात् 139, 13.

तत्ताडितांसतटपार्थिवदत्तदृष्टिर् 293, 9.

तत्पुञ्जितं सैन्यममर्त्यशत्रोर् 270, 5

तत्पयजे विक्रमस्पर्धा 24, 6

तत्र भविष्य सकृतानतिरादिदेवम् 295, 9.

तत्र मूर्तां ततस्सिन्धुर् 187, 16.

तत्र मीनमकराकुले पतन् 133, 5.

तत्र घास्पतिराजाख्यः 181, 16.

तत्र वैद्रुमग्राक्षमुद्गितं 139, 1.

तत्राय दिक्नटपरिस्सालिनप्रयुक्त- 305, 17.

- तत्रार्णवध्वनिघनोत्सवतूर्य्योये 307, 15
 तत्रात्रतीर्थं रयतः स रमाङ्गदात्त- 298, 3.
 तत्रासनद्वयमदापयदस्य पार्श्वे 299, 9.
 तत्रस्पृशस्ते कवयः पुराणाः 2, 3
 तत्साप्तीजनक्रयान्वयभुतेर् 141, 13
 तत् समीहितमवन्तिप्रासवत् 131, 11
 तत् साध्वकारयदयाधिगतप्रतिष्ठ 308, 5
 तत् स्फाटिकं स्वमित्र शुद्धमिदं गृहाण 305, 5.
 तत्त्वतिः प्रागभूद्गता 272, 12
 तत्क्षणस्फुटितकुन्दशुद्धया 140, 9.
 तत्क्षणेनैव सा चित्र 96, 5
 तथाऽत्र मन्ये तत्र पक्षपातवन् 118, 3.
 तथा कश्चित् शङ्के 98, 10
 तथा कार्यं न वन्द्यं स्यात् 265, 15.
 तथा तथा तत्र व्यक्तम् 98, 6
 तथा न चूते नममञ्जरीयम् 237, 11
 तथाप्ययं देव निजप्रयोजने 222, 3.
 तथा विधेहि न यथा 273, 11
 तथा त्वमपि मामेव 265, 12
 तथैव तस्योपरि गत्वरस्य मे 218, 17
 तयोपलेभे समरोन्मुखस्य 282, 3.
 तदये नृपनामाङ्क 91, 13.
 तदङ्गयदिस्पर्शेन 32, 4
 तदत्र कुक्षुमस्मेरे 30, 7.

- तदत्र प्रदितो राज्ञा 269, 13.
 तदनङ्गपटशर सन्दिश स्वयं 168, 5.
 तदनु त्रपया पराङ्मुखीं 205, 1.
 तदनु पुलिने सद्यो विश्वाधरैः परिकल्पितं 243, 1.
 तदनेन विनोदयाशु तावन् 84, 13.
 तदन्तरास्किंशुककान्तितस्करः 214, 9.
 तदपाङ्गसङ्कलितलोचनोत्पलम् 170, 1.
 तदपास्यमेवभवतर्कितोत्थिते 159, 17.
 तदधीयखुरोत्खातैः 23, 1.
 तदस्य कार्यस्य पुरस्कृतस्य 153, 15.
 तद्गच्छ तां शशिमुखीम् 265, 13.
 तदागते दूत इव न्यवेशयत् 56, 7.
 तदा कर्णोन्द्रकन्यापि 90, 1.
 तदा लिखितभूपालं 94, 3.
 तदाभ्यैवानुचरेण वर्धिता 210, 13.
 तदितः स्वयमेव देव गत्वा 83, 9.
 तदिदं परतः प्रकाशितं 202, 13.
 तदिन्द्रनीलद्वारे सा 280, 5.
 तदीयनामाङ्कलिपिं शनैः शनैः 56, 17.
 तदीयमुहामरसोर्गनिर्भटं 114, 15.
 तदुप्यतां शपनिशामुखोद्गतं 221, 9.
 तदुपायतस्यप्रधिगम्य धूः क्षितेस् 160, 3.
 तदेनमभ्यर्षयसे कथं पुनः 120, 19.
 तदेतदाभ्युद्गतपक्षपातया 119, 19.

- तद्वैवेयं कुरङ्गीव 262, 14.
 तदेहकान्तिस्तिमिरं व्यनैपीत् 151, 11.
 तद्विभेद निजसत्त्वसम्पदा 137, 11.
 तद्ब्रह्मस्वकरन्यस्त- 27, 11
 तद्वासवारिविजयोत्यमिदं यशस्ते 303, 5.
 तद्दीर्घनिर्वासितसौष्टवानां 281, 5.
 तन्निदेशितमभ्यास्त 269, 1.
 तन्निरीक्षणसविस्मयं ततः 140, 19.
 तन्वानस्तीररूढत्रिदशतफलतालास्यमालस्यभाजां 259, 1.
 तन्वि तिग्मांशुनेव शौर 93, 5.
 तन्वी नवानुरागेण 96, 12.
 तन्वी शिरीषसुमनःसुकुमारमूर्तिर् 300, 3.
 तपनानुगमोऽसवाङ्किता 196, 14.
 तपनीयशिलीमुखस्तदङ्गे 77, 13.
 तमन्वियाय सारङ्गं 26, 4.
 तमनङ्गमिवापदयन् 23, 8.
 तमभ्यगात् सा नृपतिं सचामरा 64, 15.
 तमसेवत संभ्राजं 22, 12.
 तमात्तं वाचयेत्युक्त्वा 262, 7.
 तमानर्चं स राजेन्दुर् 32, 11.
 तमानर्चैव राजेन्दुम् 96, 2.
 तमालनीलाशरदिन्दुपाण्डु- 13, 17.
 तमानुपत्रापिहिते शिन्नातले 61, 17.

- तमालपद्मवैस्तेन 33, 8
 तमित्यमुक्तपर्यङ्क 272, 6
 तमित्यवन्तीश्वरमात्रभावे 143, 3.
 तमित्यवोचत्परिहासवानथो 210, 7
 तमित्युक्त्वा समामध्यात् 274, 3
 तमिद्भुक्ताभरण भुव पतिम् 65, 13
 तमुदञ्चितपक्षमणा मृगाक्षी 85, 7
 तमेवमाह स्म सविस्मयोर्मणा 215, 11
 तथाऽऽयताक्षयेव तथातथेरिता 65, 1
 तथा तथा दृष्टमथान्तरान्तरा 118, 13.
 तथातिदीर्घदेशनानुपातिभिर् 66, 9
 तयोस्तथेष्वासपरप्रकर्ष- 289, 1
 तरङ्गमङ्गोज्ज्वलचामरश्रीर् 242, 9
 तरलमणिरुचाऽऽवृत प्रकृत्या 38, 9
 तरले अतिसितासितशुभौ 200, 7
 तरलोर्मिलङ्घितनितम्ब- 248, 13
 तरुकोटरमूकशारिक 199, 11
 तरुतपु तिरोहितोऽयमेता- 45, 13
 तरुवितपलनान्तरेण गच्छन् 43, 13
 तल्लीलामणिपर्यङ्क- 261, 2
 तथ कोशमुखजति 7 क्षण रमा 160, 7.
 तथ चण्डि विटम्बयत्यदस् 198, 15
 तथ चन्द्रवला कपोलयो 203, 9
 तथ यत् सदा नयरहस्यवेदिनौ 158, 15

- तव विरचयनीव सूत्रपातं 43, 7.
 तव वैशि पौरुषमहं स्वया विना 166, 19.
 तव शंसति सौभाग्यम् 179, 15.
 तवाद्भुमभ्येप्यति सा अचिरेण 145, 7.
 तवापतन्नि पातात्- 177, 8.
 तवापरिचनुत्पेक्षे 273, 8.
 तवैतया सत्कृतिपात्र सत्कृतं 119, 1.
 तवैप कण्ठः कुटजावदातया 67, 17.
 तस्मिन्धराचरगुरोर्हरिणावचूल- 307, 11.
 तस्मिन्धिराद्विशति जीव इवेधरे सा 308, 3.
 तस्मिन् कुष्ठमकिर्मा- 34, 5.
 तस्मिन् गते नरेन्द्रेषु 184, 15.
 तस्मिन् गते नयनगोचरमुद्युतारौ 298, 11.
 तस्मिन्नुच्यन्त निवम्बिनीभिर् 226, 3.
 तस्मिन्निस्त्युक्तवत्येव 178, 9.
 तस्मिन् प्रयुक्तापो प्रप 184, 7.
 तस्मै समाहितमनाधिबिनिद्रद्य- 297, 7.
 तस्यैति बल्यु वचनं वचसा महर्षेः 223, 5.
 तस्य तस्मिन्करांशुभासुर् 135, 7.
 तस्य तापजननेन माननं 148, 11.
 तस्य प्रभायशक्तिर्धुरहंशां च 308, 7.
 तस्य वार्धितमिथामरक्षदा 129, 5.
 तस्य हंसनिन्देन बल्युता 134, 3.
 तस्यापतः वनरुष्टनादघमान- 229, 3.

- तस्यामे राजहंसस्य 103, 2
 तस्यास्तटेऽथ कुष्ठमावचयभ्रमार्त्त- 242, 13.
 तस्यानुजन्ता कविवान्धवस्य 2, 17.
 तस्यात्र निप्रदीपस्य 93, 11.
 तस्या अविरलमत्तालि- 82, 7.
 तस्यात्रये च त्रितयम् 102, 5
 तस्यां यथाविधि स मालवपुष्पकेतुः 304, 7.
 तस्यांसयोर्नृत्तिहस्य 22, 3.
 तस्याः कुचयुगे किञ्चित् 95, 3.
 तस्याः स्वहस्तमुनिसंहतिकल्पितार्थः 306, 11.
 तस्याः सुरेन्द्रस्य नराधिपेन्द्र 154, 3.
 तस्याः स्वेदलवभेणि- 95, 5.
 तस्येयमिष्वासभृतः कलत्रं 152, 11.
 तस्यै शशांस निजमा मृगयाविहारात् 142, 13.
 तस्यै हारं महीभर्तुर् 103, 9.
 तस्योपरि विभोर्नालम् 21, 9.
 तस्यां स साहसजितावनिपालभौलि- 20, 7.
 ताड्यते स्म हृदये पतत्रिणा 129, 1.
 ताड्य मदङ्कमेयात्र 271, 5.
 तादृशि व्यतिकरे विनिर्गतं 129, 13.
 तामत्युक्षतरत्नतोरणशिखाप्रेङ्खोलमुक्ताफल- 291,
 तामथ प्रणमति स्म निम्नगाम् 142, 3.
 तामन्येष्टुं प्रथितेन 187, 14.
 तामप्यतीव त्रिजगत्पतीक्यां 119, 1.

- तामलङ्कयदयोपगूढया 138, 1.
 तावदस्फुटितकोरकं पुरो 136, 5.
 तावदागच्छ वेगेन 265, 7.
 तावद्दिहाय मृगरूपमुदारमूर्तिर् 302, 5.
 तावद्दुरापसारेण 271, 16.
 तावदैक्षत न स कचिद्विषं 137, 3.
 तावद्दशबलकुसुमांसलसत्- 257, 17.
 तिमिराञ्जनमक्तिशोभिना 199, 19.
 तिलकाङ्किताः प्रचुरपुष्प- 251, 5.
 तीप्रप्रतग्लपितशैलघुतास्वरूप- 295, 15.
 तुङ्गं दधत्कर्कशतामभीकः 288, 7.
 तुतोप कस्य वा न स्याद् 179, 8.
 तुरङ्गलालाजन्विन्दवस्ते 232, 1.
 तुलाधिरोहहेयाके 93, 10.
 तुपारपाण्डुना तेन 103, 13.
 तुहिनच्छटाधवलचामरस्मिता 164, 3.
 तुर्यस्वनेषु विलसन्नु पटस्वमन्दम् 304, 1.
 तृतीयनेत्रानलभूमवष्टि- 241, 13.
 ते विन्तामगयो यस्य 186, 10.
 तेजधिरादुच्छसितं तदा ऽभूत् 151, 9.
 तेजसि स्फुरति ताडिते मुहुर् 125, 11.
 ते ते यमेव किल वाङ्मयसागरस्य 297, 5.
 तेन तत्र दृशे कुतूहलान् 139, 11.
 तेन विन्ध्याटवीमध्ये 27, 1.

- तेन सौरभद्रतालनि स्वनेर् 130, 7. ;
 तेनातिगूढभावापि 96, 14.
 तेनाथ सनृतवच.श्रुतये स पृष्ट- 222, 15.
 तेनानिन्धे मुनेर्धेतुर् 183, 8
 तेनावाप्तदाताम्- 91, 6
 तेनैवमुक्ता प्रणयोन्मुखेन 222, 7.
 तेनैवमुक्ते च तदा परेषु 152, 13
 तेनोपपादितमयो रथमुत्पताकम् 223, 11.
 तेषां पुरस्तादकृत व्यवस्थाम् 152, 3
 तैस्तस्य बाहुयीर्येण 24, 5
 तौ मुहूर्जलचरैरदृश्यताम् 134, 5
 त काश्यपीसहस्राक्षम् 93, 3
 त किमप्यार्द्रता निन्युर् 175, 6
 त विष्टपत्रितयकण्टकदृष्टसारम् 292, 1
 त सयुगस्फुटपरीक्षितशौर्यसार 290, 13.
 त इदि स्थितमिधेशमीक्षितु 125, 13.
 त हेमकदलीपत्र- 262, 9
 ता तां जयाशामिव बाहुशाली 288, 17.
 ता ददर्श सरित सुदुस्तराम् 137, 13 ;
 ता निशम्य स निकामविस्मित 126, 13.
 ता हठेनात्मसात्कर्तुम् 273, 3
 त्याजितो रूपञ्जं गर्भम् 93, 8
 त्रिदिव नमुचिद्विषा त्वयेय 81, 13.
 त्रुष्टितोऽजितहारलेखया 206, 5

- त्वदर्शनोपकारिण्याः 263, 3.
 त्वदर्शनोत्सवेनैव 180, 3.
 त्वद्वापिहेमपद्मेन 270, 7.
 त्वदीयविशेषमवाप्य बाला 147, 13.
 त्वदुदन्तमिवैतस्य 98, 2.
 त्वदृते मुखात् सुखनिरस्तसंशय- 166, 15.
 त्वमत्र बद्धभावेव 97, 9.
 त्वमनागसि यत् शशिप्रभायाः 82, 13.
 त्वमफल्गु नेप्यसि शशिप्रभान्तिकं 168, 1.
 त्वमिहैव नाथ मणिधाम्नि तिष्ठ वा 166, 3.
 त्वमित्राच्छकपोलमण्डल- 201, 13.
 त्वया तु सम्पत्यबलाविभूषणे 220, 15
 त्वया महीभृतामत्र 180, 9.
 त्वया विनीयतामेव 189, 10.
 त्वयि नेत्रपयातिथित्वमात्रे 82, 17.
 त्वयि पुण्यवशेन दृष्टिमात्रे 71, 5
 त्वयि साप्यलमेव सान्द्रचेतस् 88, 1.
 त्वयि स्थिते सम्पति जागरूके 144, 13.
 त्वयैव चित्रसारङ्गो 28, 12.
 त्वरयावतीर्य स च रत्नपञ्जरात् 167, 9.
 त्वराविशीर्णश्लयबन्धनाञ्जितः 218, 19.
 त्वरितमथ रमाद्गदोऽस्य केशान् 37, 9.
 त्वादृशाः किमुपेक्षन्ते 271, 18.
 स्वामिन्यस्वामिनां मन्त्रे 97 5

स्वामिन्दुमिष पर्याप्त- 178, 4.

स्वामिदार्ककरङ्गान्तम् 30, 11.

द.

दन्ताङ्गुपाणिहभयोः प्रजिघाय सौख्य 308, 11.

दन्ताभयोपनतपौरदाताप्यमाण- 290, 11.

ददता नलिनीदलनिलं 206, 13.

दधतमधिगतां कुतोऽपि चञ्चल 37, 13.

दधतमरुणमङ्गराशेषं 50, 5.

दधती नूतनमेम- 104, 10.

दधतीभिरिन्दुकरजाल- 253, 5.

दधतीमपवर्तितं द्विया 192, 19

दधतीव कापि रुचिमाप 249, 5.

दधत्यनङ्गलेखेन 260, 2.

दधत्यङ्गोपवीतेन 178, 13.

दधानं दीप्तिपर्यस्त- 268, 15.

दधौ वैलक्ष्यहसितं 95, 14

दधितामनङ्गमदसूतिम् 256, 17

दधिताहिते युवजेनेन 256, 9

दर्पान्मुमुचिरे तस्मिन् 25, 2

दशानच्छदमाप्तविम्बशोभं 86, 8

दशानच्छविष्णुरितपाटलाधरस् 158, 3.

दशानज्योरस्नया कुर्वन् 27, 7.

दशानजोत्तनयाऽर्ण्यं 96, 16

दशानमणिगयूखभिन्नवर्णा 41, 1.

- दशा दिनस्य तीक्ष्णं 29, 5.
 दिक्चक्रसंचारिमरीचिदण्ड- 8, 1.
 दिगन्तवान्तज्योस्तेन 103, 14.
 दिगिर्य द्युतमन्युलाञ्छिता 196, 10.
 दिनभर्तुरितीव शंसितुं 199, 1.
 दिनान्तसम्पूर्णाञ्छितमन्धकारं 150, 7.
 दिनाहेर्मायमानस्य 34, 10.
 दितीप-दुप्यन्त-भगोरयादीन् 144, 7.
 दितीपपतिमः पृथ्वी- 185, 8.
 दिवं यियाह्वर्मम वाचि मुद्राम् 2, 15.
 दिशो निरुन्धन् नवमेघनादिभिर् 217, 7.
 दीयमानोपदेशेव 104, 4.
 दीर्घेण चक्षुषा लक्ष्मीं 184, 17.
 दीर्घेन्दीवरमालेति 271, 12.
 दीर्घेयस्यारिनारीणां 184, 14.
 दुरात्मनां स्रग्भुगैरिषाये 285, 13.
 दुरितप्रभिर्द् द्वदर्शनं 195, 8.
 दुर्गेति सर्वत्र यता प्रसिद्धि 9, 17.
 दुर्मना नृप, क्प्याप्सुना यता 141, 11.
 दुर्लभं याचतीव त्वां 99, 14.
 दुर्लभोऽयमतिपिर्ममापि तत् 141, 15.
 दूरं सन्तमसेनेव 183, 7.
 दूरं हविर्धूमस्रगन्धिसेनः 230, 9.
 दूरात् स्रपर्वारिद्धतं रयेन 282, 7.

- दूरादेव स तेनाथ 26, 9
 दूरे परिच्छेदकथा हि सत्यम् 3, 7.
 दृशं विपादस्तिमितामुपान्तगे 210, 1.
 दृशस्ततस्तत्परिचारयोपितां 112, 1
 दृशा नरेन्द्रेण निदेशिते स्वयं 60, 5
 दृशा वनस्थलीः कुर्वन् 27, 3. .
 दृशा स्फटिकशुक्येव 102, 16
 दृशौ नवेन्दीवरपत्रपेशले 107, 11
 दृष्टा सखीभिस्साकूतं 95, 18 -
 दृष्टिं दास्यन्ति मे सख्यः 266, 9.
 दृष्टिर्द्विजते तन्वि 100, 4.
 दृष्टिः फणीन्द्रदुहितुर् 102, 9
 दृष्टिः सर्वत्र राजेन्दोः 262, 15
 दृष्टे शिरस्युत्कलिते स्वत्वनोर् 283, 11.
 दृष्ट्वा नरेन्द्रमायान्तम् 104, 9.
 देव दन्तुरयन्त्येते 30, 6
 देव पन्नगवधूमिदुज्ज्वलं 141, 7.
 देव पथास्थितोऽप्यमे 103, 5
 देव प्रसीद समितिः क्रियतामिदानीं 22:
 देव विद्याधरः कोऽपि 261, 9.
 देवः शमायलयमेतदुदञ्चितैक- 20, 9.
 देवस्ततः स मुनिकल्पितमिन्द्रनील- 189,
 देवस्य च त्रिदिवपुष्पमय पपात 289, 15.
 देवस्यार्षितहेमाञ्ज- 273, 15

- देवः स चारवाणेन 21, 7.
- देवः साहसिकोऽप्यमन्दमुरजध्वानानुमेयोत्सवाम् 291, 1.
- देवः सौम्य व्यहृदरिपु न्यस्तपादः पिकाती- 35, 7.
- देवेनाय स्वमन्त्रिप्रवरचिरधृता साहसाङ्गेन दीपे 309, 5
- देवोऽपि तद्वैरितमो नियन्तुम् 284, 5.
- देवोऽविदाद्दिनयवान् पुरममयाथि- 292, 7.
- देवो रमाङ्गदेनाय 26, 5
- देहार्धव्रतिगिरिजाविहिताभ्यस्य- 296, 3.
- दोर्दण्डकण्डूतिमयास्य हर्तुम् 281, 17
- दोश्चन्दनानोकहमाप्य यस्य 17, 1
- दुमाणिः प्रभया भियाऽभ्वुजं 196, 2
- द्राघयत्यस्तविम्बोद- 99, 7.
- द्रुतमद्भुटद्विवधसिन्धु- 247, 3.
- द्रुतमयमनुगम्यतामिदानीम् 43, 9.
- इयेन देवोपासि चक्रवाकयोस् 109, 9.
- इयेन सा कृप्यत सुन्दरी समं 113, 9.
- इयोरभूद्भुक्तता वनान्तरे 57, 9
- इयोरिवार्थः खलु धर्म-कामयोस् 213, 7.
- हारीकृतेयमथ वा 100, 10
- हाःस्यं किमपि पृच्छन्ती 260, 8.
- द्वितये इयेन सहसोऽञ्जितस्तदा 170, 3.
- द्विपद्धारम्भविधौ गभीरः 286, 13

ध.

धत्तेऽत्र या तत् त्रिपुरान्तकस्य 10, 19

- धनुरवि निचुलं विधाय तावत् 54, 13.
 धनुषि क्रियतेऽभिरोहणं 203, 15.
 धनुषि तनुभरं विधाय किञ्चित् 36, 5.
 धनुषीव दीर्घगुणसङ्गते यतस् 167, 1.
 धन्या हि ता वनलता 32, 13.
 धयलाभकच्छुरितभित्ति— 245, 9.
 धवलोदरैर्भयवशेन 249, 13.
 धारामलमहिपकुम्भमुक्ताः 281, 7.
 धावत्करा कर्णशिरीषलोभात् 235, 3.
 धीरतां नम भिन्दन्ति 180, 8.
 धूमेन वा नैकमखोक्ततेन 10, 5.
 धूलिच्छटा मांसलयन्ति यस्य 15, 15
 धृतमूर्मिहस्तनिवहेन रेवया 170, 7.
 धृतयायकाङ्गमपि कान्त— 252, 1.
 धृतया हृदि बालेयं 264, 1.
 धृतः क्षितीश मण्यार्द्रियाऽनया 109, 13.
 धृतांशुका ताभिरियं पदे पदे 59, 3.
 धैर्यसंवृतकोपोऽय 272, 5.
 धीतासिपत्रवहुलांशुलतोपगूढम् 223, 9.
 ध्यजापलमेन विलम्बता रवम् 10, 13.
 ध्यान्तसन्ततिभिदे रसातलम् 134, 7.

न.

न कदाप्यतिशय्यते अतिशीघ्रं 76, 5.

न कस्य विस्मयायेयं 201, 8.

- न किञ्चिदिश्वाकुलावतीर्णात् 144, 17.
 न किमयमुद्गुमण्डलापवादः 52, 9.
 न किमर्पितानि नृप लाटयोपितां 161, 11.
 न केवलं सा पयसि प्रसक्तिर् 148, 13.
 नगरीं स्वदात्तहृदयोऽपि भोगिनाम् 169, 11.
 न घूर्णते स्विघ्नलाटसङ्गिनी 67, 9.
 न चन्दनेन नोर्दीर्घ- 265, 1.
 न चित्रमेवं क्वचिदस्ति भूतले 117, 7.
 न विराडलंकृतविशेष- 251, 9.
 न विरादुपोढपुलकेन पाणिना 166, 1.
 न चेन्द्रुमणिपर्यङ्के 263, 10.
 न तदस्त्यत्र यद्वाचं 90, 6.
 नतभ्रु यस्याः स्मरचापयटयो 68, 13.
 नदभ्रुत्कम्पिमनसां 266, 3.
 न दिशन्ति किमत्र चोरलुर्म 82, 5.
 न धावन्त्यर्धरिक्तासु 28, 16.
 नवर्त विद्याधरमुन्दरीणां 283, 7.
 न नरेन्द्र भवाद्दशाः कदाचित् 82, 9.
 न नागेषु न सिद्धेषु 93, 13.
 ननु ताम्यति काममात्तचिन्ता 80, 11.
 ननु याम्यमुना शशिप्रभायास् 87, 17.
 न प्रक्षपातेन वदामि सत्यम् 6, 15.
 नत्रैव मैथिलीभर्तुर् 179, 4.
 नभःस्थिता एव नरेन्द्र पश्य 233, 1.
 नभसो निपतन् जपेन भिरवा 73, 11.

- नभश्चराणां व्रजतामसीषाम् 228, 7.
 नभसः सहस्राङ्कमेव यत् 201, 9.
 नमद्वनिपतिः पतिः प्रजानाम् 37, 3.
 नमोऽस्तु साहित्यरसाय तस्मै 4, 1.
 नयनपथमयं यथा तवारात् 44, 3.
 नयनाम्बुभिः स्नपितधूसराधराः 161, 13.
 नयन्ति किमपि म्लानिम् 263, 12.
 नयभिन्नसाहसभुवा भुवस्तले 162, 11.
 नयवर्त्मगाः क्षितिपते तवान्यथा 160, 15.
 नयवर्त्मजुषो भवादृशाः किं 87, 3.
 न याति कार्श्यं बहूलेपि यत्र 6, 13.
 न रतिर्न शची न चित्रलेखा 70, 11.
 न रत्नसूचिमाक्रुष्टम् 273, 4.
 नरदेव दैवमधिकृत्य या विपत् 162, 13.
 नरपतिरथशः कृतः स कामं 37, 1.
 नरवर यदनेन हारदाम्ना 42, 15.
 नरेन्द्र तस्माद्गगनाद्यगाहि- 230, 7.
 नरेन्द्रतिलके तस्मिन् 90, 2.
 नरेन्द्रं तुर्जिणीपातस् 271, 7.
 नरेन्द्र नलिनीपत्रम् 30, 1.
 नरेन्द्रनामाङ्कलिपिम् 91, 2.
 नरेन्द्रबाणपुङ्गवम् 100, 14.
 नरेन्द्र विद्याधरपुङ्गवानाम् 227, 15.
 नरेन्द्रसत्यं न कुतूहनी भवेत् 106, 1.

- नरेन्द्रसवितुस्तस्य 102, 4.
 नर्मदापुलिनपल्लवस्थिता 124, 3.
 नर्मदोर्मिलुलिते तदंशुके 130, 13.
 नवकुङ्कुमलोहिते रवौ 197, 9.
 नवकुङ्कुमारुणपुरन्धि- 246, 3.
 नवजलधरशङ्कुयेव शङ्के 44, 9.
 नवपल्लवकान्तिना किम- 193, 5.
 नवपल्लवारुणमुवाह 257, 11.
 नवप्रवालद्युनिपाटलोदरः 217, 1.
 नवप्रवालोपममेगचक्षुषः 214, 3.
 नवं प्रेम नद्योत्कण्ठा 95, 15
 नवमेघमलीमसाद्युगान्ते 78, 5
 नवसाहसाङ्क न तवाऽष्टुरादहं 163, 13.
 नवानुरागभङ्गेन 92, 5.
 नवाम्बुधरनीलो ज्यं 29, 15.
 नवाम्बुभारालसनीरदावली- 215, 15.
 नवाम्बुयाहप्रतिबिम्बवत्यां 12, 9.
 न विनोदयितुं शक्यम् 263, 1.
 न वीक्षते बल्गु न मञ्जु भापते 116, 3.
 नवीनसाहसाङ्कस्य 91, 8.
 नवीनसाहसाङ्कोज्यं 187, 10.
 नवे नवे पङ्कजिनीपलाश- 172, 5.
 नवोद्गताशोकपलाशकान्तिना 68, 3
 न शोकनुस्तस्य गति निरोद्धुं 231, 13.

- न स दृष्टिमितस्तवापि मन्ये 80, 9.
 न समर्थगितोऽपवर्तितुं 194, 11.
 न सोऽबलेपो न च सा प्रमादिता 119, 3.
 नाकारमात्रेण परन्तपस्य 16, 17.
 नातिविशदपदबन्धमयो 256, 3.
 नातिस्फुटकणितनूपुरमाकुलानि 301, 3
 नानाङ्गरागशबले श्लयबन्धलोल- 258, 15.
 नानारत्नांशुशबलं 269, 2
 नाम्नाऽयमेके नवसाहसाङ्कं 13, 5.
 नारीणां दिशताऽऽनन्दं 184, 18.
 नाखं न भस्म न जटा न कपालदाम 297, 18.
 नास्य क्षितीशोपकृतं जनस्य 143, 5.
 नाऽस्याः पुटकिनीपत्रैः 265, 2
 निकटं च रणोत्कस्य 274, 4.
 निकषा निचुलप्रवालशब्दां 77, 11.
 निकाममुक्तं सुकुमारमङ्गना 114, 11.
 निकाममर्षैः प्रगदाकपोलैर् 8, 17.
 निकामसरले तस्मिन् 90, 13.
 निखिलायु गता परं प्रकथं 76, 15.
 निचुलदममतीत्य वर्ततेऽयम् 44, 7.
 निजमर्थयक्षे शिलीमुखं चेत् 82, 11.
 निजयज्ञ इव मूर्तमाददे तं 49, 11.
 निजरन्ध्रगोपनपटीयता प्रमितः 162, 9.
 निजबंधविशेषकोऽस्ति तस्याम् 75, 13.

- निजोत्तरीयेण सितेन मारुतः 65, 5.
 निजौघसीमन्तितसानुर्कर्मैर् 218, 1.
 निर्दग्धदानवकुलाय विपत्क्षयैक- 297, 3.
 निदाघलक्ष्मीहसितच्छट्टेयं 234, 11.
 निद्रागृहीतनिर्मुक्त- 33, 9.
 निधानमातङ्कपरम्पराणां 155, 5.
 निन्युदिशरांसि स्तब्धानि 185, 2.
 निन्ये प्रियपरिष्वङ्ग- 266, 4.
 निपत्य कुम्भेषु महागजानां 277, 15.
 निपीय निखिलव्यक्त- 32, 15.
 निपीयमानः पौरुषी- 268, 5.
 निपीयमानस्य तथा जनैश्चनैर् 112, 5.
 निपुणे निःश्वसिष्येय 98, 5.
 निवद्धमीमश्रुकुटिर्दिलोक्यन् 220, 9.
 निमग्नदिङ्नागकपोलभित्ति- 241, 11.
 नियतं नरेन्द्र. विदधत्क्रणामणि- 165, 3.
 नियतं भविष्यति तत्र कुमार ते 168, 3.
 नियतमुदधिमुद्रमीदृशानि 42, 3.
 नियुज्यन्ते नृपेगार्थे 269, 11.
 निरन्तरतापुञ्जं 26, 2.
 निरन्तरेयौ रणितैरजस्रम् 7, 5.
 निरस्य धीर्वागतस्मृत्तं 238, 5.
 निरीक्ष्य तामुन्मदहंसगामिनीं 58, 7.
 निर्गच्छच्छहनिर्भरसंश्लेषेन 304, 13.

- निर्गता झटिति हेमवेदमतः 139, 15.
 निर्मितं मणिमयूखपल्लवैर् 138, 5.
 निर्वाणमेति भवतः 264, 2.
 निर्वाणवीर्यवातेऽस्मिन् 272, 7.
 निर्वृत्तैः पदमिवोज्झितावनिस् 138, 17.
 निर्व्युद्नानानाद्भुत साहसं च 13, 3.
 निवर्तमानं तु हठाद्विकृप्यता 219, 5.
 निवेदय द्रुतं यन्मे 262, 4.
 निवारितोष्णः सश्रीकं 33, 2
 निवेद्यतां मानवदेव कस्मात् 142, 11.
 निशाकरकुरङ्गस्य 22, 2.
 निषेवितुं भूपतिमभ्युपागता 111, 15.
 निषेध्यमाणः स्फुटलक्ष्यदेहया 65, 17.
 निष्कम्पकेतुर्महताऽऽस्पदेन 230, 17.
 निसर्गकृष्णेन्द्रबधुकपोले 3, 15.
 निसर्गगौरेण नरेन्द्ररश्मिना 107, 3.
 निसर्गदुर्गामपि भूमिमेतां 153, 13.
 निसर्गमृदयोऽप्येते 99, 12.
 निसर्गरक्तमेतस्याः 263, 11.
 निसर्गलक्षिता तस्य 31, 11.
 निखिन्नभारा सद्भेन येषां 2, 5.
 निहनेषु स्वया देव 29, 7.
 निहिता न किं महति शौरसागरे 161, 15.
 निहितास्माद्यमान्दीभिर् 261, 17.

- निहितं बलिदीपकेषु तत् 199, 3.
 निहृतैकभुजद्वन्द्वो 93, 16.
 नीतः स्रष्टृसैर्गुरुतां 184, 6.
 नीता पृष्टेन चैतेन 188, 2.
 नीतोऽसि नेत्रानिधितां त्वमस्याः 153, 5
 नीयन्ते शोणतां यस्य 182, 10.
 नीरन्ध्रघर्मसालिल- 263, 16.
 नीरन्ध्रभूतिधवलाय गणेन्द्रकृत्ति- 297, 1.
 नीरन्ध्रविद्याधरमौलिरत्न- 227, 5.
 नीरन्ध्रसिन्धुजलसिक्तकपालमुक्त- 296, 5.
 नीरमदत नहि शुद्धिमतां 248, 11.
 नीरत्नवशावलगण्डतला- 230, 7.
 नीलकण्ठप्रियाकामं 181, 9.
 नीलकण्ठैरितस्पर्णात् 29, 16.
 नीलच्छत्रावर्तसा भुजगपतिद्वितापाण्डुगण्डस्थलान्तः- 309, 3.
 नीलनलिनदलदामदृशां 249, 15.
 नीलातपत्रमित्रेण 33, 1.
 नृपः क्षणादेव विचित्रभूषणम् 215, 3
 नृप गृहीतुं नयमत्र कौऽप्यलं 120, 13.
 नृपतिरय तदोन्मुखधरन्तम् 37, 11.
 नृपतिरनुययौ बने विद्वत् 46, 15.
 नृपयासराणि निरुपप्रवाःपजाः 162, 17.
 नृलोकपातालनलाभये मियः 212, 13.
 नृनस्तपयां पुनरुक्तसंविदां 112, 11.

- नृपस्य कस्यापि परिच्छेदाङ्गता 68, 7.
 नृपस्य चित्रे मधुरेयमाकृतिर् 111, 1.
 नृपस्य दीपिकाकृत्यं 267, 7.
 नृपस्यारण्यसञ्चार- 101, 7.
 नृपातिभारेण नितम्बिनीनां 232, 13.
 नृपेण द्वयमुक्तापि 261, 1.
 नृपोपमानामुपमानतां यत् 106, 11.
 नृपो बभूवास्तमनाः सचित्रं 240, 17.
 नेत्ररोधिनि तयोर्न केवलं 125, 3.
 नेयं प्रथमशय्यायां 263, 9.
 नैते कर्षीन्द्राः कति काव्यबन्धे 3, 1.
 नैवमत्र विपन्नं रसातले 131, 5.
 नोकस्य लोकत्रयसम्भक्तानाम् 143, 11.
 नोक्ता त्रिषं न दयितात्रयि न यत्र रूपम् 297, 15.
 न्यञ्जोच्छ्रिताभरणभायुरपन्नराग- 298, 13.
 न्यभादनीकं करिणां च सान्द्र- 275, 13.
 न्यमीतयन् परिजयप्रयागे 15, 3.
 न्यस्यदसामशरयन्त्रमिव 254, 5.
 प.
 पक्षैश्चैन स्मर हव शरान्पागिना हेमपुङ्गव् 35, 5.
 पटु यः प्रमत्ताधितासहास- 23, 3.
 पटु ध्वस्तदधस्त मत्तद्गजानां 277, 13.
 पत्न्यमनुषदी तमाशरार् 46, 9.
 पत्न्यपथ, बुद्धुमपटुपटते 110, 13.
 पत्न्यदं निर्दिशितपथार् 259, 9.

- पतितं कुकूलदहनेन कस्य वा 169, 1.
 पतिं मध्यमलोकस्य 176, 6
 पत्या सह वनान्तेषु 182, 9.
 पत्युः प्रजानामसुरेश्वरोऽथ 289, 5
 पत्युः प्रसादस्मितरञ्जुकृष्टा 283, 19.
 पथाऽनेन रयक्षुण्ण- 270, 6
 पथि चेदवतिष्ठसे प्रणीति 82, 7.
 पथि लोचनयोरेष 29, 2.
 पथि स्मरस्य विपमे 99, 5.
 पठेपदे सान्द्रस्रुधोज्ज्वलानि 5, 7.
 पदं पथि निधत्सेऽत्र 273, 5.
 पद्मञ्जटायतदृशा दृशेऽथ तम्मिन् 298, 9.
 पद्मरागरचितालवालका 139, 9
 पन्थाः पुरोऽसुरस्याऽथ 188, 9.
 पन्थादिशवोऽयं पुरतोऽत्र गन्ता 156, 13.
 पन्नगेन्द्रगुहितुः करेण यः 132, 1.
 पपात पश्चादिव हेमकुट्टिमे 214, 7.
 पपौ शशिप्रभाप्येनं 94, 7.
 पयोधरद्वन्द्वमिवाजिलक्ष्म्याश् 288, 9.
 पयोधरोत्सङ्गनिवासलालितं 65, 7.
 परतोऽस्तगिरेदिदं गल- 197, 17.
 परतोऽस्तु शरस्त्वर्दायता सा 88, 5.
 परयक्षोपलाग्धिर्वा 180, 6
 परमण्डले तदनु नीतिपारगैर् 159, 15.

- परमार इति प्रापत् 188, 11.
 परमारान्वयोदार- 102, 12.
 परवम्बनपण्डिता मतिस्ते 86, 11.
 परस्परक्षोदसमाकुलाद्य 17, 15.
 परस्परस्पर्धि विलाससम्पदां 69, 1.
 परस्परापहितदन्तक्रोदि- 288, 11.
 परस्परापातजुषामसीनां 285, 15.
 परस्परापातिक्रपाणनिर्यत्- 276, 19.
 पर्यायजातोभयसैन्यभङ्ग- 285, 19.
 पराङ्मुखीनामपि रत्नभित्तौ 9, 1.
 पराङ्मुखेनापि सदा परस्वे 14, 1
 परिखाचितमयलपूरिताशैर् 39, 11.
 परिखार्णवमुह्युद्ध्य 267, 16.
 परिचुम्बतिवारुणीं दिशं 196, 8
 परिणतविसकाण्डभङ्गपीतं 48, 1.
 परिणाहवत् कुचनिदिद्ध- 246, 11.
 परितापवत्यविरलोच्छलत्प्रभा 171, 5.
 परितो नित्रिताः सदैव यस्मिन् 73, 7.
 परितो व्यधिताऽरण्यं 23, 14.
 परितः भ्रमवारिविन्दयो ये 78, 7.
 परितस्सुखात्परिखां पुनः पुरीं 164, 15.
 परिपिञ्जरिता अक्षिताम्बरैर् 198, 7
 परिमृज्य मुखं वित्तासिना 205, 13
 परिविद्धरेग्यमपितौर- 244, 13.
 परिवेषविभ्रमनिषोधि- 247, 11.

- परिदलये संयमनार्थमेतया 107, 15.
 परिसरमभिनृत्तनीलकण्ठं 36, 11.
 परिस्फुरत्कुण्डलघृष्टपुङ्खास् 286, 15.
 परिस्फुरत्पल्लवपाटलाधरो 57, 1.
 पश्चादलज्जतालीभिस् 103, 8.
 पश्य तत्पदमितीव रेवया 131, 1.
 पश्य नीपतरोश्शया 29, 14.
 पश्यन्ति पश्य स्वमिवाप्तकान्ति 239, 1
 पश्यन्ति मेनावहिताः कथीन्द्रास् 2, 1.
 पश्य पश्य चपलेयमन्तिकान् 126, 5.
 पश्यामवातायनमेतदेत्य 232, 11.
 पश्याऽत्र दर्पणतले लिखिता मयेयं 207,
 पश्याभितः पद्मवितेयमासाम् 239, 9.
 पश्येयमुद्गाद्वलताऽऽहितश्रीर् 237, 3.
 पश्योत्पतत्पुष्पाग्रीलीमुखेयम् 233, 17.
 पश्योपरिष्ठादलिमण्डलानि 233, 9.
 पाण्डुः शरद्वनैर्लुब्धम् 182, 1.
 पाण्डुपक्षमलदृशः परिच्युतं 129, 11.
 पात्रमत्रिरिद्योपाणां 179, 6.
 पातालकल्पवृक्षाणाम् 175, 2.
 पातालमेतन्नयनोत्सवेन 229, 15.
 पातालचिरसंवासात् 272, 10.
 पार्थिवो हि नवसाहसार्क- 111, 17.
 पाननमितमुखमुग्धययू- 253, 1.

- पित्रा तदस्याः कृतमर्थयुक्तम् 151, 13.
 पीतशीतकरमूर्तितानव 132, 7
 पीनासतटसंक्षिप्त- 33, 11
 पुण्या पुरो दूरत एव तेन 242, 11
 पुण्यया हतमात्मानम् 189, 2
 पुनः प्रसभर्वाधिष्णु- 23, 2
 पुनः पुन पद्पदराजिमेचकां 56, 9
 पुनः पुनः संस्पृशतीन कौतुका 116, 15
 पुन पुनरिति स्वादु 91, 10
 पुनरपि तमवेक्षितु वनान्ते 35, 3
 पुनरुक्तिकृतोचिद्र- 94, 8
 पुर कालक्रमात्तेन 187, 1
 पुर. पदेपदे तस्य 22, 5
 पुर. प्रसर्पत्तत्त्वैर्न्य- 267, 8
 पुर शिरस्याहितमन्मथाद्भया 112, 9
 पुरा किल ब्रह्मकमण्डलोर्ध्वत् 10, 17
 पुराणकूर्मशेष य 183, 14
 पुरो एणोत्सेकभृता निरुद्धम् 276, 3
 पुरो विमुञ्चन्नयने यदृच्छया 58, 1
 पुलकिन्यधिक विमुञ्चर्तो 193, 15
 पुलिने सरितः शशाङ्कसृते 77, 7
 पुष्पशाम दधती तपद्पदम् 140, 15
 पुष्पशालाङ्कुरमण्डल तत् 240, 19
 पुनश्चरन्तरिता इषिरे 253, 3

- पुष्पाणि चिन्मन्त्यतिमुक्तकस्य 235, 15
 पुष्पाणि नानाविधवर्णभाजि 236, 19
 पुष्पेषुतल्प इव वक्षसि बद्धमानां 258, 17.
 पुष्पोद्गमेनेव लता 103, 15.
 पुंस्कोकिलकुलोद्गाप- 175, 14
 पूर्णेन्दुकान्ति सहसा निगृहीतशत्रुर् 305, 15.
 पूर्णेन्दुविम्बादपि सुन्दराणि 2, 7.
 पूर्वोपकारिणि जने अनुपकृत्य किञ्चित् 223, 1.
 पृथगस्मि, देव नहि ते परिच्छदात् 168, 11.
 पृथिवीभृतः प्रथितविक्रमेण ये 160, 13.
 पृथुप्रतापस्त्वचिता यद्यैव 147, 17.
 पेतुरमरसरितः पुलिने 257, 9.
 पेशलोक्तिनिपुणस्य पक्षिणस् 142, 1.
 पौलोमीरमणस्यैव 185, 5.
 प्रकटं दधञ्जटिति रागम् 253, 13.
 प्रकाशयन्तः करणप्रपञ्चं 277, 7.
 प्रकाशिताग्रं परितः प्रजानां 17, 9.
 प्रकृतिः किल यस्य ते परीता 78, 9.
 प्रणयनिहितपादयावकाङ्क्षं 39, 11.
 प्रणयार्पितलोचना सनाम- 80, 15.
 प्रणयोक्तिभिर्मुनिरथ प्रसेदिवान् 107, 15.
 प्रतिक्रमं या गलितांशुकानाम् 7, 7.
 प्रतिपद्मतिरीर्षहरभारात् 39, 3.
 प्रतिभाति किञ्चन समैव तत्र ते 105, 13.

- प्रतिभाति दधन् फणाकलापे 73, 9.
 प्रतिभान्ति पुरस्तेजपि 182, 11.
 प्रतिमन्दिरमेवमेव यस्याम् 75, 8.
 प्रतिमागतेन्दुकरजाल- 254, 19.
 प्रत्यमदावानललीढकोटि- 276, 1.
 प्रत्यभापत सावज्ञं 270, 16.
 प्रत्युद्ययावधिपतिः फणिनामनर्घ- 292, 3.
 प्रत्युप्ररत्नमभितः प्रमदावकीर्णम् 299, 3.
 प्रत्युमकल्पतरुपल्लवमेव पाणिम् 295, 3.
 प्रत्युप्तमुक्ताफलदन्तुराणि 289, 17.
 प्रथम हि मण्डलमखण्डशक्तिभिर् 159, 13
 प्रधावदश्रीयखुराहतानाम् 278, 13
 प्रधावमानेन मयाऽन्तरान्तरा 219, 1
 प्रपेदिरे पूर्वसुरोऽज्जितानि 278, 3.
 प्रपेदे कुसुमाश्लेष- 267, 10
 प्रबोधि यदनङ्गाऽप्रेः 92, 2
 प्रभामण्डलपर्यस्त- 177, 7
 प्रभुशक्तिद्वयमपरस्वमर्षित- 163, 5
 प्रभुस्तत्र नयशोऽर्थपि 271, 11.
 प्रमृष्टकान्ताकुचपत्रलेखे 286, 17.
 प्रमृष्टबाष्पा, सुमुष्ठी नर्याभ्यां 236, 13.
 प्रमृष्टमृगयारेणु 31, 9
 प्रमोदमानेयमितो विक्रीकिते 119, 11.
 प्रमागतुर्यध्निरिष किं ते 226, 17.

- प्रयाणपर्युत्सुकमानसो मुनिः 212, 15.
 प्रयाति सास्यमिथं कथञ्चन 60, 11.
 प्रलयाम्बुधरध्वान- 266, 2
 प्रवर्तितानि विस्तीर्ण- 183, 13.
 प्रवाललीलास्तरणे निपण्ण 172, 7.
 प्रविशेश तया समं किल 204, 15.
 प्रवृत्तपतिशोकार्त- 273, 13.
 प्रशान्तचिन्तासन्ताने 184, 3.
 प्रशान्तये विघ्नतमश्छटानां 1, 11.
 प्रशास्ति परितो विश्वम् 187, 3.
 प्रसभं विहितास्त्वया यदेते 84, 7.
 प्रसादमस्माकमरण्यदुर्लभैर् 59, 13
 प्रसादमाप्तेन चिराद्विलीने 156, 5.
 प्रसाददद्यालङ्कारैः 34, 1.
 प्रसाधिता येन च बाल्य एव 14, 13.
 प्रसुप्तजूटाहिमुखाऽनिलोष्मणा 67, 1
 प्रसूनमप्यत्र न जातु वीरुधां 220, 13.
 प्रसृता इव निर्गत्य 178, 12.
 प्रसृतेषु विलोचनोदरे 202, 15
 प्रसृतैर्गिरिकन्दरोदरात् 199, 15
 प्रस्थानलाजाञ्जलयस्तवैते 227, 13.
 प्रस्थानशशी सहस्रा 266, 1.
 प्रस्थितस्तदनु सोद्यमं पुरस् 138, 3.
 प्राकारवप्रच्छलतः शरीरम् 5, 3.

- प्रार्थनीयप्रियस्पर्शा 99, 16
 प्राप पुष्करणीतीरम् 31, 4.
 प्राप्तावकाशः कामोऽपि 100, 8
 प्राप भेकलस्रुतासमानताम् 134, 11.
 प्रापि रतिरमणविलासतुला 246, 1.
 प्रापुरतिपृथुदृशां सहसा 256, 15.
 प्राप्नो मृणालहारोऽपि 264, 16
 प्रावृद्धिलासस्मितमुद्गहन्ती 285, 7
 प्रावृद्धिलासलास्यानां 181, 12
 प्रियकीर्तयो जयपवित्रिताशयास् 160, 9
 प्रियपाणिपङ्कजधृतेषु 253, 9.
 प्रियसोमः सदायुक्तः 179, 5.
 प्रियार्पितः कान्तनिपीतमुक्त- 234, 3
 प्रियावतसीकृतचन्द्रलेखा 235, 9
 प्रियेयमास्त्रगुणाघ्रवशभूर् 63, 1.
 प्रियं नः सोऽयमायाति 102, 11.
 प्रेमरसमृतुषु दीर्घदृशां 256, 7.
 प्रेयान् विपञ्चीरगितं 101, 2

फ.

- फणावलीप्यापतितोरगाणाम् 278, 5.
 फणिकन्योचिता पत्नी 273, 2
 फणिनोऽरुणकान्तिभिदिशरस्यैर् 72, 15.
 फणिराजस्रुताकर्ण 262, 1.
 फणिराजस्रुतामेप 270, 5

- कणिराजेन्द्रनगरी 265, 18.
 कणिलोकभूमिमतिदुर्गमामिमाम् 169, 9.
 कणीन्द्रबद्धजूटस्य 21, 6.
 कलमधिकमतोऽपि नः कदाचित् 43, 11.
 कलं शिरीषेण चिरादवाप्तम् 238, 3.
 केनपटलमसिताञ्जदृशः 248, 15.

त्र.

- बटवः खण्डयन्त्यत्र 177, 2.
 बद्धप्रतिभ्रुन्ति नितान्तभीमश् 276, 13.
 बद्धास्पदाः सौधशिखास्तु यस्यां 11, 19.
 बन्दिगृहान्निःश्वसता 21, 12.
 बन्दीकृतौ सहैवोभौ 268, 16.
 बन्धुजीवकुमुदच्छवी मुखे 140, 3.
 बन्धे कचानां नवमल्लिकाऽस्याः 234, 13.
 बचन्थ यस्यां पदमिन्द्रकल्पः 4, 15.
 बलाद्विवेश सा बाला 91, 5.
 बहूना किं चकोराक्षि 100, 11.
 बालकुवलयदृशां विशदे 253, 19.
 बालप्रवालाङ्कुरपाटलस्य 172, 9.
 बालमिद मदनकल्पतरोर् 251, 19.
 बालातपच्छुरितहर्म्यविटङ्कवर्ति- 306, 15.
 बाला भाणिक्यमुकुरे 264, 6.
 बाला व्यघटयत् काचित् 266, 6.
 विभर्ति विम्बाधरमुद्रया मुखं 109, 5.

- विभक्तिं यस्यामपि वक्रिमाणम् 10, 11.
 विभक्तिं कस्येदमनेन पाणिना 68, 5.
 विभ्रतो विकटदंष्ट्रमानगम् 136, 7.
 विम्बोष्ठ एव रागस्ते 97, 13
 घ्रक्षाण्डमण्डपस्तम्भः 180, 15
 द्रुमः कियन्नय कयञ्चन कालमल्पम् 172, 17.

भ.

- भक्त्याय वास्यैव मम प्रबन्धे 3, 9.
 भटास्त्रपूर्णः परितो गजानां 278, 17.
 भटास्तकोपं भुजदर्पभाजो 275, 3
 भद्रैतद्भ्रज रत्नचूड निविडप्रेमार्द्रमस्मद्भ्रुवत् 173, 1.
 भयङ्कराऽभूत्तरुणार्कविम्ब- 279, 1.
 भरेण भूमेः स्फुटमानमन्त्याः 15, 1.
 भवतः कुतोऽपि नृप यावदागमं 164, 9.
 भवताऽत्र वागडधधूजनः कृतो 161, 3
 भवता यदोद्यलित एव दक्षिणश् 163, 17.
 भवति स्वफणामणिप्रदीपे 74, 11.
 भवत्यनारुढविकासविभ्रमा 109, 17.
 भवद्विज्ञितधेदिनेव वृष्टा 72, 1.
 भवन्ति भारानमिताङ्गकेषु 238, 17.
 भवाद्दशः श्रापददृषितेऽन्यथा 69, 7.
 भवादृशमिकपदे वियोगो 147, 15.
 भवादृशीनां महतां नदीनाम् 119, 7.
 भस्माङ्गरागशुनये विक्रानोपवीत- 207, 11

- भाजनं तस्य तस्याऽहम् 271, 8
 भाति स्म कण्ठाभरण- 22, 7
 भातिस्म शन्तनुरिव त्रिदिवस्रवन्त्या 304, 11.
 भात्यपवेदिस्कटिकांशुजातैर् 8, 7.
 भान्तिस्म विद्याधरपुङ्गवानाम् 277, 17.
 भारतमद्भोगिफणास्थितयाः 241, 15
 भालेषु भीमा भृकुटीर्वहन्तो 275, 9.
 भास्वान् महाणामिव भूपतीनाम् 13, 1.
 भिनत्त्यद्गमनद्भोस्याः 264, 4.
 भिन्दन्ति विद्याधरकामिनीनां 229, 5.
 भिन्नाञ्जनश्यामघनोद्गतानां, 6, 5
 भिन्नेऽन्तराले पथमाननुब्रह्म 283, 17.
 भुजङ्गमेन्द्रेण च मेरुणा च 144, 11.
 भुजङ्गवंशार्णवकौमुदीयम् 151, 3.
 भुजः सदा रक्षणदीक्षितः क्षितेर् 211, 1.
 भुजा निपेतुः सममीक्षणेन 279, 9.
 भुजेन चित्राङ्गदरत्नशोभिना 62, 11.
 भुजो भुवनभर्तुस्ते 189, 6
 भुजौ विभ्राणमुज्ज्वाल- 268, 12.
 भुवनाभयदायिनाममीपां 81, 5
 भुवो यस्य च कान्ताया 181, 14.
 भूदत्तस्मरसाम्राज्यं 178, 5.
 भूपतावनुरक्तायाः 100, 1.
 भूपतिस्स नितरामभूदशे 124, 11.

- भूपतेः शशिमुखी सखीयुता 127, 15.
 भूरियं यज्वना येन 181, 2.
 भृङ्गश्रेणिरिवाशोके 102, 10.
 भृशं यथा पुष्पमयी विभूषा 240, 9.
 भ्रमद्विरेफावलिलोलदृष्टिर् 233, 19.
 भ्रममजनयन्नेत्रोत्कीर्णा 243, 3.
 भ्रमरीवारविन्दस्य 94, 10
 भ्रटाः क्षितौ दाडिमबीजमोहात् 234, 9.

म.

- मकरध्वजसाम्राज्य- 90, 8
 मणिकान्तिलुप्रतिमिरे रसातले 170, 11.
 मणिकुण्डलकान्तिसङ्करात् 198, 17.
 मणिप्रमीवकोक्षीर्ण- 260, 3.
 मणिप्रसूनस्तनकप्रतान 289, 7.
 मणिशुक्तिपु क्षणमुपोड- 254, 3.
 मणिहर्म्यतलानि रत्नदीपाः 74, 1.
 मत्तेभमौक्तिकोत्तंसान् 25, 4
 मदकलकलहंसतादकृष्टः 47, 5.
 मदनान्तरितोशपि लङ्घितः 192, 5.
 मदमासवेन रमणेन 256, 1
 मदसिक्ततटाघात- 31, 14.
 मदान्तरत्नेनि समत्सरेण 10, 7.
 मदाम्बुयर्षी समरेऽभिधावन् 283, 15.
 मदिराशि पुरोऽश्लोक्यताम् 196, 16.

- मदिरार्पिताधरदलेन 256, 5.
 मदीयसूक्तेमुंकुरीभवन्तु 3, 19.
 मदेन सद्यो मदिरेक्षणानां 258, 13.
 मदैकविलम्बगृहं विगाहते 107, 7.
 मधु कापि पाटलकपोल- 255, 3.
 मधुर्मनोभवस्येव 31, 6.
 मध्यच्युते विभ्रति किंशुकेऽस्मिन् 236, 3.
 मध्येरणं मध्यमलोकभर्तुर् 286, 5.
 मनसा किमालिखति किं समाचर- 171, 1.
 मनसिजवरवीरवैजयन्त्यास् 53, 9.
 मनागिवांसादपवर्तितानना 114, 3.
 मनोभवानिलस्पर्श- 92, 4.
 मनोहरैः कामिजनस्य यस्यां 11, 9.
 मन्द्रकण्ठनिन्दो अतिवेगवान् 136, 15.
 मन्द्राकिनीव परितो हरिणावचूड- 298, 13.
 मन्दानिलान्दोलितपल्लवामः 232, 3.
 मन्ये तवैतच्चीरन्ध्र- 272, 9.
 मन हारयटिरपि सा सखीय किं 171, 11.
 ममापि तस्यामधिकं कुतूहलं 216, 7.
 ममेरुशे यद्विषये विमत्सराः 64, 7.
 ममैव शक्रविजय- 271, 10.
 मयाय तत्र ध्रमता सविस्मयं 219, 9.
 मयि गोमरि चोरो ऽयं 23, 9.
 मयैवमुक्तः स तदैवमुचियान् 221, 11.

- महत्त पावना पक- 176, 10
 महता हिरदस्येव 101 8
 महतावधूतकलधौत 244, 9.
 महता सुहृदेव धीजिते 204, 5
 महत्पतिर्मेनकयेव तन्वियस् 68, 9
 महत्त्वतो वा रमणी रमाय वा 69, 3
 मह्लिकाधवलमत्र गीयते 141, 9
 मसृणोक्तिपल्लवितनीतिविक्रम- 166 11
 मसृणोल्लसदशुमण्डल- 202, 7
 महाभटानामसुनिर्व्यपेक्षम् 285, 1
 महामहिषनिष्पेष- 24, 11.
 महाधुरैर्भाविनि साम्पराये 156, 11.
 महीकलापोद्बहनादिपात्रो 144, 3
 महेभयोस्तत्र दिखाच्छलेन 286, 7
 माजिष्ययातायनकान्तिजाले 12, 5
 मा ऽभू कदापि विमुखी रमणे यदस्य 308, 17
 माहृतैरपरपारनुद्यया 137, 17
 मार्गमन्वष्टुमेतस्य 28, 8
 मार्गेषु रुडासु निरूढभावात् 147 9
 मार्गैरिवायतैर्याच 269, 15,
 मालयैकमुगाङ्कस्य 91, 9
 मात्वाङ्कित्यययोचितसत्क्रियान्ते 301, 11
 मा यिपीद नयसाहसाङ्क ने 130, 17
 मिथस्सखीनामिति सरिमत्तं यवो 114, 1

- मिलितस्तव गण्डलेखया 194, 17.
 मीलितान्यनृपच्छत्र- 183, 12.
 मुक्तवर्धरवस्त्र रंहसा 185, 17.
 मुक्तसितकुम्भमसायकया 247, 9
 मुक्ताञ्जनध्वान्तपरिग्रहाणि 17, 11.
 मुक्ता मुहुर्विबुधसिन्धु-कलिन्दकन्या- 293, 5.
 मुक्ता. सलील त्रिदशाङ्गनाभिर् 285, 5. -
 मुक्ताखः खीपु कन्दर्पो 178, 7
 मुक्तैः समूहेन नभधराणां 280, 5
 मुखस्रोज्ज्वलं ललितकौतुककङ्कणं च 300, 7.
 मुखमध्वरजच्छत्र- 30, 5.
 मुखाम्भोजं दृशाऽन्योन्यं 266, 16.
 मुखे तत्रासक्तमिदं शशिप्रभे 122, 17-
 मुखेन्दुना पद्मगमुन्दरीणां 156, 7
 मुखेन्दुभिः पीराविलासिनीनां 6, 11
 मुखे स्मितं करे हार 102, 6
 मुख निशाघ्रातमिवारविन्द 146, 5
 मुखं सुधादीधितिसुन्दर दधन् 62, 5.
 मुग्धयुवतिरपरा निदधे 249, 11.
 मुग्धा गतेऽथ पुरतोऽत्र तदीयविम्बे 293, 17.
 मुञ्चत्यलिः पुष्पलतामितोऽयम् 233, 11
 मुदमुपजनयेद्दने किमेषा ? 54, 9.
 मुद्रितस्मरसीन्दर्य- 261, 5
 मुनिः प्रहर्षेण कृतार्द्रगस्नदा 212, 3.

- मुनिस्तपोवन चक्रे 182, 14
 मुनीन्द्र-भूचन्द्रमसौ स्थितोऽन्तरे 213, 9
 मुने शय्याकुशानत्ति 177, 12
 मुहु प्रजानामधिपेन गाढम् 286, 11.
 मुहुर्ङ्गलताविवर्तनैश् 191, 9
 मुहुराक्षिपतीमलक्षित 198, 3
 मुहुर्तमिन्द्रारुणरत्नदण्डम् 280, 3
 मूर्खालुट्सारथिराहताधो 282, 17
 मूर्ते मनोरथमिवोपवनात्सकन्दम् 290, 15
 मूर्तो नीव्रतप सिद्धिम् 179, 2
 मूर्तिर्बभासे वसुधाधिपस्य 287, 1
 मूर्तिस्तुषाराचलतुल्यकान्तिर् 242, 3
 मूले भुव कज्जलधूलिकल्पम् 227, 3
 मृगजातिरपूर्वेय 28, 3
 मृगयासक्तचित्तस्य 29, 1
 मृगधिरलयाङ्कितेन देव 36, 7.
 मृगानुगमनिर्वन्धो 34, 7
 मृगानुसारी विचरन् 26, 7.
 मृगो दृग्गोचरे कञ्चिद् 27, 10
 मृगालवलय हस्ते 264, 10
 मृदु प्रयातीयमनिघ्न निघ्नयो 59, 9
 मेघशकल इव सेन्द्रधनुर् 248, 7
 मेघसिक्कसिकलेऽ यत्नैत 132, 11
 मेघशृङ्गमिव धातुताम्रया 139, 3

- मैथिलीरमणस्येव 34, 8.
 मैथिलीव भ्रियं धत्ते 176, 8.
 मौक्तिकस्तवकस्मेरा 174, 10.
 मौर्वीकिणाङ्कवत्यस्य 187, 2.
 मौर्वी पृपत्केण रमाङ्गदस्य 283, 1.
 मौलौ शरभुष्णशिरस्वरत्ने 283, 9.
 मौलौ सदैव भवतो भवभेदकर्तुर् 296, 7.
 म्लानिमाप स तथा विना नृपस् 129, 7.

य.

- यतस्त्रन्मयमेवैषा 265, 4.
 यत् प्रौढलावण्यसुधास्रवन्त्या 145, 3.
 यत्र प्रतापोर्जितराजचक्र- 18, 11.
 यत्रान्तरस्थायिनिधानरक्षां 5, 5.
 यत्राननैरेणदृशामभिरयां 5, 19.
 यत्राट्टमीचन्द्रमुपेयिवांसम् 7, 11.
 यत्रोल्लसत्केनततिच्छलेन 11, 15.
 यत् सा मृदुकणत्काञ्चि- 95, 8.
 यथा कण्वाभ्रमे पूर्वं 101, 14.
 यथा कुचलयाश्वस्य 189, 8.
 यथा तत्रेयमरेतिर् 98, 9.
 यथातिजिह्वेपि यथातिवेषसे 118, 1.
 यथा प्रदेशमायातैर् 180, 1.
 यथा मुहुः श्यामलतां जगाहिरे 210, 3
 यथाऽयमभ्येति पुरो नमस्वान् 230, 11.

- यथार्थतां याति ययाति-पाण्डु-18, 13.
 यथा वसन्तः सुमनोऽनुकूलस् 148, 1.
 यथा सखी वः किमपि 265, 11.
 यथास्मि वक्तासि तथास्य भूपतेर् 111, 5.
 यथास्य धैर्यं गलति स्म मानसात् 209, 15.
 यदर्थमेतै वयमागताः स्वयं 118, 7.
 यदार्थिता ऽभूदनुबद्धमानसैस् 152, 1.
 यदद्भुतामेकपदे पृथक्कताम् 63, 19.
 यदभूत्तमसा जगत्तथा 202, 11.
 यदयमितगतिर्गतोऽतिदूरं 46, 5.
 यदलं किल मानवत्यभूत् 205, 9.
 यदसुर-सुर-नागराजकन्या 43, 3.
 यदागता मन्मथपत्रिणामियं 121, 19.
 यदाश्रमे बद्धुमुनेर् 269, 7.
 यदि कौतुकमायतेक्षणे 201, 3.
 यदि कौतुकवत्यमत्सरस्ते 85, 15.
 यदिमा विशदोद्गमा गिरस्ते 84, 11.
 यदितः पुरुषोत्तमोऽसि दृष्टो 80, 3.
 यदि नाभविष्यदभिमानशालिनस् 159, 19.
 यद् दीयते तव न तादृशमस्ति किञ्चित् 305.
 यदीश विद्यापरयाहिनीयम् 231, 5.
 यदुदीरितथ पुरुकुस्तकान्तया 165, 11.
 यदेयं शिश्यसे तस्याः 261, 12.
 यदेव सा तर्जितघ्नद्रकान्तिर् 150, 13.

- यद्वैवास्मत्सखी विन्ध्ये 262, 13.
 यद्भूय पुरतो ऽस्य भूपतेर् 135, 5.
 यद्यदस्तीह पाताले 271, 7.
 यद्यद्गते ऽभूत् कुसुमं सुगन्धि- 239, 3.
 यन्निमज्जति मद्येतः 28, 7.
 ययौ सा च विशाम्पत्युर् 260, 10.
 यश इव परभूभृतां निरुद्धय 39, 13.
 यशश्च गृह्णाति तुषारहार- 17, 7.
 यशः स्रपितदिक्सीमा 32, 6.
 यशोभटे रूपमवन्तिशासितुम् 114, 7.
 यशोभटोपदिष्टेन 31, 3.
 यशोभिरिन्दुशुचिभिर् 186, 11.
 यस्मिन् बहस्यम्बुधिनेमिमुर्धाम् 16, 3.
 यस्य प्रयाणे पृतनाभरेण 17, 13.
 यस्य प्रसादाहयमप्यनन्य- 2, 13.
 यस्य शृङ्गेन्द्रनीलांशु- 181, 7.
 यस्यामभूमिर्गैरीश्व 181, 10.
 यस्याप्सरोभिः परिगीयमानम् 14, 9.
 यस्यामसद्भित्तदृशां स्तनाङ्गे 6, 19.
 यस्यामनेकामरवेदमराभिर् 11, 1.
 यस्यां गृहशङ्खगपघराग- 8, 9.
 यस्यां युवानो हरिणेष्यगानाम् 9, 3.
 यस्यां विष्णोऽजितमेखनानि 11, 5.
 यस्यां ममुन्मीलति चन्द्रीणां 9, 9.

- यस्यां स चण्डीपतिमण्डपोऽपि 10, 15.
 यस्याः कृते सम्पति भूपितेयम् 143, 7.
 या जूटमध्ये च शशाङ्कमौलेर् 148, 15.
 याति स्म भूपितकुलः कुलराजधानीं 307, 17.
 यान्तमेकान्तशिशिरास् 174, 7.
 यातः स एव नयनातिथितामयं नः 294, 7.
 यामुनाम्भसि निपातिनः पुरा 133, 7.
 या लम्काञ्चीविषयेण कान्ति 9, 19
 यावदङ्कुरितमत्सरो ऽभवत् 137, 1.
 यावदास्यविगलद्विसांकुरे 125, 5.
 यावदेते न मुञ्चन्ति 271, 15
 या साऽस्य शक्तिः प्रसराम्बुपङ्के 149, 3.
 यां हरस्याटमीमाहुर् 272, 11.
 युगात्ययाम्भोधरनादधीरस् 276, 11.
 युगान्तकालानलबीजशङ्कां 275, 7.
 युगान्तजीमूतशतोदयार्पितैः 217, 11.
 युवायमिन्द्रायुधवर्णकान्तम् 237, 1.
 युता सिताभैः सुमनोभिरेतया 58, 13.
 यूथे महायराहाणां 25, 5.
 यूयं क्व मानुषाः पृथ्वी- 271, 3
 येन द्विषां दूरमनायि कण्ठात् 16, 1.
 येन याल्यरणसारयिः पथा 133, 15
 येन व्यक्तामरजयमहासाप्तस्यासुराणां 274, 11.
 येनात्र नीता पृथुधिक्रमेण 13, 9.

- येनारिकान्ताकुचमण्डलेषु 15, 11.
 ये भर्तृमैष्ठादिकवीन्द्रसूक्ति- 2, 9.
 योग-श्लेषोपपत्त्यर्थम् 179, 3.
 यः कैलास इवाश्लिष्टः 182, 2.
 यः सेन्द्रनीलकटको 181, 4.
 यः सूर्योद्गुशलाकस्य 181, 1. .

र.

- रक्तासवक्षीयसहस्तताल- 284, 19.
 रघूद्वहस्याज्यनिकन्यका यया 122, 3.
 रचयन्ति स्म सञ्चारि 22, 6.
 रजनिकरमरीचिच्चिदीर्घेर् 51, 3.
 रणाजिरे लोहितरञ्जितानि 288, 13.
 रणेरणे मुक्तकूपः कृपाणं 14, 17.
 रतिरणमवसाय यत्र नित्यं 47, 9.
 रत्नचूडोपनीतेन 265, 5.
 रत्नवातायनस्यस्य 260, 7.
 रत्नाकरत्वं भुजगेन्द्र, जातं 150, 17.
 रत्नाकरस्येव महेन्द्रसम्या 281, 15.
 रत्या सह क्रीडति पुष्पधन्वा- 7, 17.
 रथाङ्गनामभियुने 95, 4.
 रथाङ्गपागेः प्रतिमा समुद्रतः 216, 3.
 रथेन रथिनामप्यः 267, 2.
 रथोऽस्य विद्यापरमन्त्रशक्त्या 225, 3.
 रभसा ५५४टसोदण्ट 23, 7.

- यस्यां स चण्डीपतिमण्डपोऽपि 10, 15.
 यस्याः कृते सम्पत्ति भूपितेयम् 143, 7.
 या जूटमध्ये च शशाङ्कमौलेर् 148, 15.
 याति स्म भूपितकुलः कुलराजधानीं 307, 1
 यान्तमेकान्तशिशिरास् 174, 7.
 यातः स एव नयनातिथितामयं नः 294, 7.
 यामुनाम्भासि निपातिनः पुरा 133, 7.
 या लम्काञ्चीविषयेण कान्ति 9, 10
 यावदङ्कुरितमत्सरो ऽभवत् 137, 1.
 यावदास्यविगलद्विसांकुरे 125, 5.
 यावदेते न मुञ्चन्ति 271, 15.
 या साऽस्य शक्तिः प्रसराम्बुपङ्के 149,
 यां हरस्याष्टमीमाहुर् 272, 11.
 युगात्ययाम्मोधरनादधीरस् 276, 11.
 युगान्तकालानलबीजशङ्कां 275, 7. ९
 युगान्तजीमूतशतोदयार्पितैः 217, 11
 युवायमिन्द्रायुधवर्णकान्तम् 237, 1.
 युता सिताभैः सुमनोभिरेतया 58, 13.
 यूथे महायराहाणां 25, 5.
 युद्धं क्व मानुषाः पृथ्वी- 271, 3.
 येन हिषां दूरमनायि कण्ठान् 16, 1.
 येन यात्यद्यणसारयिः पथा 133, 15.
 येन व्यस्तामरजयमहासाहस्रयागुराणां 271,
 येनाश्च नीता पृथुधिक्रमेण 13, 9.

- रामार्थवेदकक्षयेण 267, 15.
 राहुर्यया विश्वभयैकहेतुस् 155, 1.
 रद्वचते स्म समदेन पद्वतिर् 136, 13.
 रुरुचे अलिमण्डलमुदंशु- 254, 7.
 रुरुचे मारुताक्षित- 31, 10.
 रुरुचे स पुरस्त्वङ्गत्- 22, 9.
 रुरोध तं बाणपरम्पराभिर् 282, 9.
 रूपमास्वादयामास 94, 9.
 रूपं समुन्मीलितसद्विलासम् 5, 17.
 रूपेण तेजस्वितयाऽऽर्जवेन 144, 5.
 रोजे तरामञ्जनपर्वतस्य 287, 5.
 रोमोद्गम इवानेन 97, 2.

ल.

- लक्ष्मीकुचाङ्गरागेण 33, 4.
 लक्ष्मीपतेः पृथुमुजद्वयमार्द्रसान्द्र- 289, 17.
 लक्ष्मी-हेमाम्भोजमाला इवापुः 258, 9.
 लक्ष्मीरधोक्षजस्यैव 185, 9.
 लक्ष्यनवनखपदावपरा 247, 17.
 लक्ष्यनवनवरसाः शुचयः 251, 11.
 लभजलसरलितैरलकैर् 249, 3.
 लभं हि किमपि कापि 33, 14.
 लभसान्द्रगजशोणितच्छैश् 135, 13.
 लभेनाङ्गे युगपदुदजहारदेशाददरे 223, 15.

- रभसादपास्य मणिकङ्कणावलीः 161, 9.
 रमते हि हरस्यैव 271, 6
 रमाद्भदं करग्राह- 260, 14.
 रमाद्भदस्य चिक्षेप 262, 8
 रमाद्भदास्तृतस्निग्ध- 34, 13.
 रमाद्भदोऽपि निर्वर्त्य 33, 5.
 रमाद्भदोऽप्यासनबन्धमाददे 113, 1.
 रमाद्भदोऽप्युडुकुटिः कृताखं 287, 11.
 रम्भा त्वयेव यत् सत्यं 93, 7.
 रवः प्रसर्पत्युत भैरवोऽयम् 227, 1.
 रविवारिरुहं निरस्यते 196, 6.
 रागमय शुचिनि गण्डतले 257, 13.
 रागमधररुचके निदधे 252, 3.
 रागमभजत न कस्य भवेत् 246, 5.
 राजजम्बुनिकुञ्जेषु 29, 12.
 राजन् महीतलमृगाद्भ विलम्बसे किम् 301, 13.
 राजन्यमौलिमणिनुम्बितपादपीठः 299, 1.
 राजन्यावडभाषायात् 100, 6.
 राजन्यास्रमरक्षातः 22, 8.
 राजा फणीन्द्रदुहितुःकनकारविन्दं 303, 1.
 राजार्ति मस्यां स बुद्धाचलेन्द्र- 12, 17.
 राजेन्द्रवीपके तस्मिन् 273, 9.
 राजस्तस्यातिचण्डस्य 21, 12.
 राज्याभममलद्वये 185, 14

- रामार्यबद्धकक्षेण 267, 15.
 राष्ट्र्याया विश्वमयैकहेतुस् 155, 1.
 रुद्धयते स्म समवेन पद्धतिर् 136, 13.
 रुहचे अतिमण्डलमुदंशु- 254, 7.
 रुहचे माहताक्षित- 31, 10.
 रुहचे स पुरस्वङ्गत्- 22, 9.
 रुरोध तं वाणपरम्पराभिर् 282, 9.
 रूपमास्वादयामास 94, 9.
 रूपं समुन्मीलितसद्विलासम् 5, 17.
 रूपेण तेजस्त्रितयाऽऽर्जवेन 144, 5.
 रेजे तरामञ्जनपर्वतस्य 287, 5.
 रोमोद्गम इवानेन 97, 2.

ल.

- लक्ष्मीकुचाङ्गरोगेण 33, 4
 लक्ष्मीपतेः पृथुभुजइयमार्द्रसान्द्र- 289, 17.
 लक्ष्मी-हेमाम्भोजमाला इवापुः 258, 9.
 लक्ष्मीरपोक्षजस्येव 185, 9.
 लक्ष्यनवनखपदावपरा 247, 17.
 लक्ष्यनवनवरसाः शुचयः 251, 11.
 लक्ष्मणलक्ष्मणरतितैरलक्षैर् 249, 3.
 लक्ष्मं हि किमपि क्वापि 33, 14.
 लक्ष्मसान्द्रगजशोणितच्छैट्टेद् 135, 13.
 लक्ष्मिनाङ्गे युगपद्दुटनहारवेनादृष्टे 223, 15.

- लज्जया वलितकण्ठकन्दलं 129, 3
 लतया कर्णिकारस्य 99, 9
 लतापुष्पोत्करैः कीर्णो 30, 13
 लतासु पुष्पावचयञ्जलेन 147, 11.
 लतेव पारिजातस्य 31, 12.
 लतेव सम्मीलितपद्मदस्वना 117, 15.
 लतैतया चूततरोः सलीलम् 233, 15.
 ललाम लोकत्रितये 179, 14
 ललिताद्भुतभूमिरस्ति तस्मिन् 73, 15।
 ललितामधरेण विभ्रतीं 193, 7.
 लावण्यसवलितमङ्गकमुद्गहन्ती 300, 15
 लिखत्यमर्त्यमदाकुचेषु 11, 3.
 लिपित इव स क्षमापालोऽभूत् क्षणं ननु तादृशाम् 207, 17.
 लिखितागरुपत्रलेखयोस् 200, 9.
 लिखितेषु किलास्त यत् परं 205, 11.
 लीलाकटाक्षे मदिरेक्षणानां 7, 15.
 लीलागलद्वैरिवनिर्हराणां 279, 13
 लीलां किरातधेपस्य 26, 8.
 लुम्पति त्वन्मुलच्छायां 270, 11.
 लुलिताञ्जनस्य नयनस्य 219, 1.
 लुनाः समूलं एमटासिर्षः 279, 3.
 लुभे तनोर्ष्वपि भगवान् बभिवो महर्षिस् 305, 11.
 लुपेत्पथेतिशयस्य ग नातिदूरे 299, 13

- लोकद्वये सम्प्रति ते यदांसि 156, 3.
 लोलनिजमुखतुपारकर- 255, 5.
 लोलमुखरमणिकङ्कणया 246, 13.
 लोलास्तमालदयामेषु 268, 4.

व

- वक्तव्या माल्यवत्येवं 265, 16.
 वक्ति व्यक्ताभ्रुलेयेन 263, 5.
 वस्त्रकमलमविलोलदृशो 253, 11.
 वक्षःस्थलं मध्यमलोकभर्तुर् 151, 1.
 वक्षो दधानममराद्रिशिलाविशालम् 293, 11.
 वचसामवकाशमीश दत्ते 87, 11.
 वचसोत्कयता मयूरशावान् 84, 3.
 वचाङ्कुशम्प्रति स चङ्कुमुनिप्रयुक्तः 223, 13.
 वचाङ्कुशः सम्मुखमापपात 283, 13.
 वदजेत्यभवद्देवी 185, 10.
 वत्सां प्रजानय ममेति शनैर्द्विसृज्य 299, 7.
 वद तचरता कचिद्दनेऽस्मिन् 80, 7.
 वदति शशिमुखीमितो न दूरे 53, 17.
 वदति स्म हसन् रमाद्गदस्ताम् 85, 13.
 वद तेन विनाग्निनी कथं 198, 1.
 वदत्ययं मध्यमलोकपालताम् 62, 13.
 वदानवथाङ्गि सत्पौनगावृतः 115, 9.
 वधूर्द्वितीपस्य शुदक्षिणा यथा 122, 1.
 वधुस्तवाचिरेणात्र 189, 7.

- वनभुवि पतितः कुतोऽयमस्यां 41, 15.
 वनभुवि सुलभः परिश्रमोऽभूत् 36, 3.
 वनश्रीरत्नमञ्जीरो 101, 17.
 वनं विहायैव सममममे 241, 1.
 वनान्तदेवतावाप्त- 99, 1.
 वनान्तमेता वनिता न मोक्षुम् 210, 11.
 वनानिलाहतोच्चिद्र- 97, 1.
 वने राजेन्दुना निन्द्ये 34, 14.
 वनौकसा तेन विनीतवृत्तिना 214, 15.
 वन्यद्विपादुद्गतदानराजेः 152, 15.
 वयमेते च हेमाञ्ज- 265, 14.
 वराहोत्खातमुत्सनेधं 30, 10.
 वलितं न विभाति पृष्ठतः 194, 5.
 वलिताहितनिःसहाङ्गलि- 193, 13.
 वलितेऽपि किञ्चन धनुःपरिमहे 164, 17.
 वंशः प्रथयते तस्मात् 184, 5.
 वशिनां ह्यो मतिषु नासते निरम् 167, 17.
 वशीकृताभमानो यः 185, 13.
 वसति स्ययमेव यत्र देवः 75, 9.
 वसन्तकमलोद्गामि- 104, 3.
 वसति पणयापरुद्धकुला 83, 3.
 वसति रम निर्मलकपोल- 251, 13.
 वसत्यशौकोऽप्यगमत्यैकान्ता- 237, 15.
 वहन्तः गतद्विहाग- 23, 1.

- वाचालयन्त्यः ककुभां मुखानि 227, 19.
 वाचालरत्नवलयया सविलासमस्मिन् 293, 7.
 वाचालहंसावतिकाञ्चिदाम- 241, 5.
 वाति स्म च प्रसभमप्रतमाल-ताल- 123, 3.
 वामनत्वमलिनत्वमत्यजन् 124, 13.
 वामेन पस्फुरे तस्याश् 102, 2.
 वारिधेः पयसि विश्वदीपकः 133, 3.
 वारिधेरिव पीताम्भः 21, 10.
 वारिविकचकनकाभ्ररजः- 245, 15.
 विकसद्विकटग्वाला- 183, 4. *
 विकसन्मरीचिरचितेन्द्रकार्मुकं 158, 11.
 विकसितकुमुदच्छदायदाते 38, 1.
 विकिरन् विहस्य मगिशृङ्ग- 216, 7.
 विकृतिरुदधिगुक्तिषु प्युतानां 52, 5.
 विगलत्तिमिरांशुके शनैस् 201, 15.
 विगलन्ति देय नयनोदविन्दसः 163, 19.
 विगाहमानोम्बरमर्षमार्गा 153, 17.
 विनिन्दती किञ्चिद्विधेयमादरात् 59, 5.
 विप्रेतुमेषा कुयुमानि नाने 234, 1
 विजयं जयैरुयुदोऽस्य सर्वदा 162, 19.
 विजयी यदस्मि समरेषु जित्वराः 166, 7.
 विजयैरुमद्यनि गुणः शरामने 164, 1.
 विजशर यथाकामं 32, 2
 विजित्य तद्भूमिनि पदो वा 2), 3.

- विजित्य लोकद्वितयं दिवम्पति 108, 11.
 वितेने ऽप्याहिकन्याभिः 103, 1
 विदधति रुचयोऽस्य चञ्चुकोटौ 41, 9.
 विदधाति सदैव यत्र यूनां 74, 19.
 विदधीत पदं सुदुर्नये कस् 81, 17.
 विदधे वधूर्निजकराय— 248, 5.
 विदधे स विशाम्पत्युर् 179, 10.
 विदिता खलु वासुकेखिलोक्यां 73, 13.
 विदितोऽसि घना तवोरणाणां 86, 9.
 विदुपापि त्वया किञ्चित् 271, 2.
 विद्याधर-व्यालभटावलुम- 280, 17.
 विद्याधरस्तदनु स प्रहितोऽपि राज्ञा 222, 10.
 विद्याधरीविभ्रमदर्शनार्थम् 232, 9.
 विद्याधरेण विदधे धवलोर्मिथौत- 212, 15.
 विद्याधरोरगकराहतहेमण्डा- 307, 9
 विद्याधरोरगकुरङ्गदशः प्रमोद- 290, 5.
 विद्युतेय सदृशा तयाकुलम् 128, 5.
 विधातुमेनामहमेय साक्षगा 61, 5.
 विधाय तस्माद्दशमिन्द्रजालं 150, 1.
 विधाय विज्ञेयविपादमापयोः 69, 11.
 विधाय सत्प्रियामेषम् 269, 4.
 विधित्यरात्मनः द्यौर्यम् 21, 3.
 विधिनेष विभिन्नसम्पुटम् 201, 5.
 विभूतिः कदापन विभो न भृशतः 163, 15.

- विभूतानिस्त्रिंशतराङ्गितानि 284, 15.
 विधूयमानाः पवनेन यस्यां 6, 3.
 विधृता करे प्रियतमेन 254, 11.
 विना वचनमाचख्यौ 92, 6
 विनिद्रजृम्भितहरिः 24, 14.
 विनिद्रसत्केसरपर्ङ्कजा बभौ 62, 1.
 विनिर्मिता शिल्पकलामयेन 154, 1.
 विनिर्ययौ रत्नशिलागृहाद्वहिस् 220, 3.
 विनीयतां लताकुञ्जे 30, 8.
 विनेश तन कर्पूर- 263, 2.
 विन्ध्यान्तभ्ररताऽनेन 187, 11.
 विन्यस्तबन्धुकदली मुखेऽस्याः 238, 11.
 विपक्षद्भङ्गकृता नितान्तम् 16, 15.
 विपदं विलोक्य तव दुस्सहामिमाम् 168, 17.
 विभाञ्चते पौरवराङ्गनानाम् 16, 5
 विभिन्नचूर्णालकभक्ति कुर्वती 66, 1.
 विभिन्नमानं कमलेक्षणानां 17, 17.
 विमानतः कोमलमुचिनोति 237, 5.
 विमुक्तपर्यङ्कतलः ससंभ्रमं 211, 11.
 विमुच्यते केन स नाम देशो 240, 13.
 विमुञ्चति शरचन्द्रे 180, 4
 विमुञ्चती चक्षुषि पुष्पधूलिम् 235, 19.
 विरचयितुमुपायनं नृपेन्दोर् 38, 3
 विरचितद्रयितासमागमस्य 207, 13.

- विरतेऽपि मेघतिमिरे नताङ्गि मे 169, 7.
 विरमन्नयि पद्मवाधरे 197, 3.
 विरम मुहुरितीव मञ्जुमुक्त- 37, 5.
 विरमात्यादरः को ऽयं 28, 15.
 विरलाधररत्नरागया 206, ३
 विराजते ऽस्यास्तिलको ऽयमञ्चितो 108, 9.
 विलङ्घयत्यलङ्घयानि 97, 10
 विलङ्घयन्ति श्रुतिवर्त्म यस्यां 10, 9.
 विलम्बमानैरिव चुम्बितेयम् 282, 17
 विलासकाञ्चीमय कालरात्रेर् 282, 19.
 विलासमञ्जत्कणिराजकन्या- 241, 9.
 विलासमुक्तागुणवद्यदासां 9, 11
 विलासिनीविभ्रममन्दिराणि 5, 13
 विलासिनी सङ्गलसस्पताका- 7, 3.
 विलुम्पती निःशंसितेन कान्तिम् 140, 7.
 विलुलितकबरीकलापमान्या 47, 7.
 विलोकयन्ती कुष्ठमं कचामतश् 108, 1.
 विलोकयन्ती तमपाङ्गलोचना 122, 13.
 विलोकयास्याः सितिपाल विभ्रतीं 108, 5.
 विलोकितालेख्यकपोलभागात् 235, 11.
 विलोकितं चित्रमलीकभाषिणी 122, 9
 विलोक्यतां व्यक्तिमुपैति खेदी 240, 5.
 वियर्तयन्ती मणिकट्टण करे 118, 11.
 वियर्तयन्ती यदगेन्दुमण्डल 113, 7

- विवृतमुखधृतस्य निष्पतद्भिर् 39, 7.
 विवेश हृदये तस्याः 94, 13.
 विशतोन्तरनङ्गस्य 95, 6.
 विश्याम्पतिर्दार्धिगुणानुपद्भिणीम् 105, 3.
 विशालनेत्राभरणैरनुवृत्तं 211, 7.
 विश्रम्यतामित्ययदन्महर्षिः 189, 15.
 विश्वाङ्कुशः सत्कवचे मुमोच 282, 11.
 विश्वाङ्कुशो नाम सुरारिसूनुर् 280, 19.
 विषयेऽत्र मौनमुचितं हि मादृशाम् 159, 9.
 विषये वृशोरुपदशं मनश्शिला- 170, 9.
 विटरीकृतविस्तीर्ण- 175, 10.
 विस्मयमात्यः शयचन्धनत्वात् 146, 1.
 विस्मयेन विषयीकृतः पुरं 138, 15.
 विस्मयेनातिसान्द्रेण 94, 12.
 विस्मृत्या सहसा हतं चतुरया 55, 3.
 विहगमिष विमानहंसपङ्केर् 40, 1.
 विहृत्यपचीयमानवाल्या 76, 19.
 विहसन्नरविन्दकोशताम्रे 85, 3.
 विहस्य लज्जामुकुले चक्रे सा 114, 5.
 विहस्य विशापरवाहिकाभिर् 227, 11.
 विहाय विसम्भविशेषमेतया 115, 11.
 विहितो नहि यक्षसि रयया ज्यं 87, 13.
 विहितो रत्नभूदेन 262, 2.
 वीरः सा प्ररशदास्यानम् 268, 8.

- धीरव्रतस्थालङ्कारम् 268, 17.
 धीरेषु धावत्सु चरत्स्वमन्दं 277, 3.
 वृत्ते वधूमथ विद्याहमद्देत्सवे ताम् 306, 3.
 वृन्तादपास्त्रैर्मरुता विकीर्णैः 10, 1.
 वेलानिलसमुद्भूत- 22, 10.
 वैरिद्विपवडासिंहः 268, 6.
 वैरिसिंह इति प्रापन् 185, 3
 वोढुं प्रवृत्ता ऽभवदुत्तरङ्गा 280, 15.
 व्यक्ततचरणलक्ष्मणा ततः 132, 9.
 व्यक्तनवनखपदाभरणाः 250, 19
 व्यक्ति लभन्ते सुरसुन्दरीणां 12, 11.
 व्यक्ति शरच्चन्द्रकरोज्ज्वलाभिर् 235, 1.
 व्यक्तिमलमत न रोमलता 252, 19.
 व्यक्तिमलमत मदो हृदये 254, 17.
 व्यञ्जितानङ्गलीलेन 96, 11
 व्यथितः प्रणयं दृशां पुरः 191, 5
 व्यधात् प्रणामं स कृवाञ्जलिर्नृपे 215, 7.
 व्यधादिवोद्गतैर्दूरं 22, 1.
 व्यधायि विद्याधरसैनिकैस्तन् 280, 11.
 व्यधित बलवती वियोगपीडा 48, 13
 व्यनक्ति कल्याणमयीयमाकृतिर् 62, 7.
 व्याजसाचीकृतमुखं 101, 16.
 व्यात्तदीर्घदशनास्यकन्दरः 136, 1
 व्यापृतिमुक्तगरता 21, 11

- व्यापारयन्ति स्म रयेण वीराः 276, 17.
 व्यापारयन्ती बलिताननेन्दुः 145, 17.
 व्यासः पुरा किल पुराणमुनेः प्रपेदे 305, 9.
 ध्यामनीलातपत्रस्य 181, 2.
 व्रजत्रमर्त्यप्रमदाविमुक्त- 226, 13.
 व्रजन् स विशाधरवाहिनीनां 225, 13.
 व्रीडमरुणरुचिना मधुना 257, 5.
 व्रीडार्धवलितं चक्रे 95, 12.
 व्रीडावनश्रमुत्पद्ममुपागतायां 301, 9

श.

- शकुनिरयमितो दिगन्तलभैर् 43, 5.
 शङ्कितेन्द्रेण दधता 181, 11.
 शङ्के शरमृजुकुर्वन् 95, 7.
 शङ्के सन्त्यज्य कोदण्डम् 178, 8.
 शनीकुचस्पर्शमिराऽप्यधत्ते 14, 11.
 शतशो बिलसन्त्युदंशुरत्न- 75, 1.
 शनैर्बन्ध जयते 266, 7.
 शनैर्भरन्ती त्रिपिने नय स्थिता 58, 9
 शनैर्दशनेर्दृष्टिमवापदत्र 151, 17.
 शनैस्तनस्तां सविधोपसर्पिणीम् 65, 3
 शनैस्त निद्राकलुषेण चक्षुषा 209, 11
 शनैः शनैरय ध्योमि 31, 11.
 शनोर्ब्रह्म कृष्णमुनिनाऽयमर् पितुम्ने 302, 13.
 शबलशबलशैरियात्तजन्मा 30, 15

- शबलं शशलाञ्छनत्विपा 200, 15.
 शबलास्विह कृष्णसारयुधैस् 79, 7.
 शयनान्तगतं मृणालशङ्खि 78, 11.
 शरः संह्रियतामेव 29, 3.
 शय्यीकृतातनुस्वर्ण- 175, 9.
 शरत्पसन्ने सरितः 94, 14.
 शरदिन्दुदीधितिकलापसुन्दरस् 171, 7.
 शरदिन्दुनिर्मलमपायि भूभृताम् 162, 7.
 शरदिन्दुमरीचिनिर्मलं 193, 1.
 शरदीव प्रसर्पन्त्यां 24, 13.
 शरासनाभ्यासविधौ समाप्ते 7, 1.
 शरे नरेन्द्रचन्द्रस्य 91, 1
 शरैरलावीज्जयवैजयन्तीं 287, 13.
 शल्यं त्रिविष्टपस्यास्य 189, 4
 शर्वरीव सितपक्षपर्वणश् 140, 5
 शशलक्ष्मणः परमखर्वशर्वरी- 166, 17.
 शशंस तस्मै भुजगेन्द्रकन्यका- 210, 11.
 शशंसुर्धिजयं यस्य 185, 16.
 शशिकरस्विना स तेन रेजे 51, 13.
 शशिकान्तशिलातलं ततः 204, 19.
 शशिन इव नयोद्गतस्य दूरात् 104, 12.
 शशिनेरितया समुच्छ्रिते 203, 17.
 शशिमभाक्षिविस्तार- 175, 5.
 शशिमभाशानलिनीमृणालताम् 56, 5.

- शशिप्रभे भूमिपतौ सकौतुकास् 112, 3.
 शशिलेखेव वाराभिस् 104, 8.
 शंसदुज्ज्वलकपोलसङ्गतं 130, 1.
 शंसन्ति सङ्केतमुपसृष्ट यूनां 11, 7.
 शाखाप्रलमासु महातरूणां 232, 15.
 शापान्ते वत विस्मरिष्यसि यदि भ्रातस्तदेवं
 शिखण्डकेतोद्दशशिखण्ड इत्यहं 215, 17
 शिखरासन्ननक्षत्रो 181, 5.
 शिखा इवोर्ध्वं तरुणार्कलोहिताः 218, 1.
 शिखिमुक्तमन्त्रहविषा विहन्यते 162, 15.
 शिथिलाकुलकेशपाशया 206, 1.
 शिथिलीकृतजीवाशा 185, 1.
 शिपार्पितेन सहसा पुरतः प्रभाष 306, 9.
 शिपासरित् कूलतमालनीला 10, 3.
 शिरसि निपततो निकाममुष्णान् 39, 5.
 शिरीषमृद्भिः तुषारपाण्डुना 117, 1.
 शिरीषादपि मृद्भ्रवी 263, 7.
 शिरः पुनन्तु ते कामं 273, 16.
 शिलातलात्सम्भ्रममीलितस्मृतिस् 121, 7.
 शिलाभेदक्षमेनापि 26, 11.
 शिलीमुखेशमिन् तव नामलाञ्छिते 119, 9.
 शुद्धैकगुणसम्पृक्ता 179, 1.
 शृङ्गे तदा च भगवानरविन्दवन्पुर 306,
 शुशुभे कयापि करयन्व- 247, 7.

- शबलं शशलाञ्छनत्विषा 200, 15.
 शबलास्विह कृष्णसारयूयैस् 79, 7.
 शयनान्तगतं मृगालशङ्कि 78, 11
 शरः संह्रियतामेष 29, 3.
 शय्यीकृतातनुस्वर्ण- 175, 9.
 शरत्वसन्ने सरितः 94, 14.
 शरदिन्दुदीधितिकलापसुन्दरस् 171, 7.
 शरदिन्दुनिर्मलमपायि भूभृताम् 162, 7.
 शरदिन्दुमरीचिनिर्मलं 193, 1.
 शरदीव प्रसर्पन्त्यां 24, 13.
 शरासनाभ्यासविधौ समाप्ते 7, .1.
 शरे नरेन्द्रचन्द्रस्य 91, 1.
 शरैरलावीज्जयवैजयन्तीं 287, 13.
 शल्यं त्रिविष्टपस्यास्य 189, 4
 शर्वरीय सितपक्षपर्वणश् 110, 5
 शशलक्ष्मणः परमखर्वशर्वरी- 166, 17.
 शशंस तस्मै भुजगेन्द्रकन्यका- 210, 11.
 शशंसुर्धिजयं यस्य 185, 16.
 शशिकरकृचिना स तेन रेजे 51, 13.
 शशिकान्तशिलातलं ततः 204, 19.
 शशिन इय नयोद्गतस्य दूरान् 104, 12.
 शशिनैलेया समुच्छिन्ने 203, 17.
 शशिनभातिविस्तार- 175, 5.
 शशिपभाशानदिनीमृगालताम् 56, 5.

- शशिप्रभे भूमिपतौ सकौतुकास् 112, 3.
 शशिलेखेव ताराभिस् 104, 8.
 शंसदुञ्ज्वलकपोलसङ्गतं 130, 1.
 शंसन्ति सङ्केतमुपसृष्ट यूनां 11, -7.
 शाखाप्रलभासु महातरुणां 232, 15.
 शापान्ते वत विस्मरिष्यसि यदि भ्रातस्तदेकं वि
 शिषण्डकेतोदशशिखण्ड इत्यहं 215, 17.
 शिखरासन्ननक्षत्रो 181, 5.
 शिखा इवोर्ध्व तरुणार्कलोहिताः 218, 7.
 शिखिमुक्तमन्त्रहविषा विहन्यते 162, 15.
 शिथिलाकुलकेशपाशया 206, 1.
 शिथिलीकृतजीवाशा 185, 1.
 शिप्रापितेन सहसा पुरतः प्रभाव 306, 9.
 शिप्रासरित् कूलतमालनीला 10, 3.
 शिरसि निपततो निकाममुष्णान् 39, 5.
 शिरीषमृद्भि तुषारपाण्डुना 117, 1.
 शिरीषादपि मृद्भि 263, 7.
 शिरः पुनन्तु ते कामं 273, 16.
 शिलातलात्सम्भ्रममीलितस्मृतिस् 121, 7.
 शिलाभेदक्षमेनापि 26, 11.
 शिलीमुखेशस्मिन् तत्र नामलाञ्छिते 119, 9.
 शुद्धैकगुणसम्पृक्ता 179, 1.
 शृङ्गे तदा च भगवानरविन्दचन्द्र 306, 13.
 शुशुभे कयापि करयन्त्र- 247, 7.

- शृणु शङ्खचूडशुचिर्षशभूहहं 167, 11.
 शेषा च स्वस्तिमत्यस्तु 29, 4. ।
 शेषो धृतेर्भुवोऽन्यत्र 269, 12.
 शैलास्सुवेल-कैलास- 182, 12.
 श्यामजीमूतसन्नदः 21, 8.
 शोभिता किमपि हारलेखया 140, 7.
 श्यामास्तु यस्यां प्रमदाः कथंचित् 12, 7.
 श्यामस्तु यस्यां लभते तदच्छ- 9, 15.
 श्रममपहरतस्तनूर्मिवातैर् 45, 11.
 श्रमानुरोधादुपाविश्यतामितः 118, 3.
 श्रमेण किञ्चिन्मुकुलीभवन्ति 240, 1.
 श्रममेव्य मुञ्चत मदम्बु- 244, 5.
 श्रान्तासि कौतुकदतेन कर्दधितासि 70, 1.
 श्रियमधित रमाद्गदेनान्वितस्तूर्ययोपोर्मिभिः 224, 5.
 श्रियमातनुते सितासितं 194, 15.
 श्रियि प्रतापे यशसि क्षमायां 19, 11.
 श्रियं नीलाग्निकान्त्या यः 186, 13.
 श्रीकण्ठ-धैकुण्ठ-पुरन्दराद्यैर् 155, 11
 श्रीभिरिव समुदतारि ततः 250, 15
 श्रीमहाकपतिराशोऽभूद् 186, 5.
 श्रीरिपोरति मुरक्षिपः पदं 126, 3.
 श्रीगाहसाङ्गोज्ज्वलकीर्तिगर्भा 4, 5.
 श्रीर्गायका इति शेषं 185, 7.
 श्रीहर्षे इव संपदं 23, 12.

- श्रीहाडकेश्वर इति प्रथितस्य तुङ्गम् 295, 7.
 श्रुतमिव विशदं शुचिर्विवेकः 47, 1.
 श्रुतयेन्दुस्त्रिसरितोऽन्यतो दत्तः 169, 13
 श्रुत-शक्तिसङ्कलितमन्त्रनिधयैर् 160, 1.
 श्रुतावशोकाङ्कुरकौतुकेन 1, 7.
 श्रुतिलप्रगन्धगजवृद्धितः क्षयं 163, 11.
 श्रुतेन बुद्धिः प्रमुता नयेन 14, 15.
 श्रोत्रपीयूषगण्डूयः 180, 10
 दत्ताधनीयचरितो जगच्चये 141, 5
 श्लिप्यन्ती सतडिद्वेखे 260, 6.
 श्वासतरलमजनिष्ट मुदा 255, 17.

स.

- स एष पङ्केरुहकर्णिकामृदुस् 120, 15
 स किटाञ्चित्तवाटुरानयत् 205, 3
 स कुङ्कुमानीत्र पुनर्भवन्ति 19, 9
 स कुङ्कुमशेव निद्रया 192, 11.
 स कूलोपान्तविचरन्- 176, 4.
 सखि साहसिकः सोऽयम् 93, 1.
 सखि स्निह्यति निर्व्याजम् 101, 6
 सखीजनस्तामिति नर्मपेशलश् 111, 3.
 सखीजनस्सस्मितमित्युवाच ताम् 122, 19
 सखीनामनुरोधेन 103, 11.
 सख्यः कः सिन्धुराजोऽय 92, 10.
 सख्या कयापि लिखित मदनानलैक- 300, 9.

- सगरापत्यदत्ताब्धि- 186, 6. ,
 सङ्कुचत्यब्जिनीपत्रं 264, 12
 सङ्गीतवेश्मनि फणीश्वरचारणानां 294,
 स च त्रिजगतः सारम् 267, 13. †
 स चन्दनैः काञ्चनकेलिशैलेः 11, 11.
 स च परिणतलोध्रधूलिशुक्रम् 40, 11
 स च धितवमरीचिचञ्चुलेखौ 47, 15
 स च विन्ध्यवनान्तराजिमेताम् 78, 17.
 स च सपदि रमाङ्गदोपनीतं 49, 9.
 स च स्मितद्योतितदन्तमेधम् 148, 5
 स चाद्भुतप्राभृत तोपितः करे 214, 17.
 स चान्तर दीधितिमानिवोदधेर 219, 3.
 स चासनत्वं तदनुज्ञया ज्ञयत् 211, 17.
 स चित्रवर्णविद्विग्न- 23, 11.
 स चेन्द्रनीलहर्म्येषु 268, 3.
 स च्छायामय महता हस्तन्दिमांशोः 104, 15.
 स जलांशुकान्तिविशदाङ्ग- 250, 17
 स तय भुविमान एव तावत् 72, 9
 स तक्षवापादितकण्डभूपो 154, 17.
 स तत्क्षगाग्मग्मपजातयेदत् 56, 11.
 स तस्योपायनीपत्रे 267, 5
 स तस्यां दुरधिसित- 32, 1.
 स तान शैलेन्द्र भरक्षमः क्षयात् 216, 13.
 स तामनादेशगर्ह्ययां पुर 57, 5

- स तीप्रकोपस्फुरिताररोश्वदत् 220, 11.
 स तेषां सहजोदग्र- 25, 3.
 सत्क्रियां रचयितुं तवातियेर् 141, 3.
 सत्सुष्करानन्ननपुञ्जभासः 276, 15.
 सत्सुष्करोद्योतितरङ्गशोभि- 12, 1.
 सत्यं यदन्तरङ्गेण 95, 2.
 स ददर्श किल प्रजेश्वरः 205, 7.
 सदागतिप्रवृत्तेन 184, 9.
 सदा सदावारपरोतिवार्तया 115, 13.
 सदा समकरस्यास्य 187, 7.
 स दूरोदस्तपर्यस्त- 32, 9.
 स दृष्टिपथमायाति 179, 7.
 सद्यः करस्पर्शमवाप्य विभ्रं 13, 15.
 सनये नृपतावखण्डितात्ते 81, 15
 स नर्मशोपद्विष्टेन 174, 6.
 सनायतां नीत इधोपरि स्फुटम् 218, 11.
 सनायवामेतरपाणिपङ्कजं 211, 5.
 स निर्जगामाय महासुरेन्द्रो 276, 9.
 स नृपः किमपि प्रमोदमापन् 83, 15.
 स नृलोकशशी त्वमेव मन्ये 81, 3.
 सद्भाभिविम्बेन महाजिलक्ष्याः 283, 3
 स परागे विश्रथाम 33, 3.
 स प्रतस्ये महीनायः 174, 2
 स वाष्पपर्याकुललोचनानि 154, 11.

- स भृङ्गध्वनिना सुप्तो 33, 7.
 समगंस्त जगत्पूज्यः 267, 4.
 समजनि भृशमायतोऽस्य पन्थास् 46, 13.
 समणिस्तम्भममे ऽथ 187, 15
 समत्सरे चेतसि दुर्जनानां 3, 13.
 समदक्रौडदंष्ट्राभिः 25, 7.
 सममद्रिगुहामुखस्थितैस् 197, 1.
 सभार्पिता पार्थिव पुष्पकेतुना 121, 13.
 स मया न तटेषु निर्झराणां 79, 11
 सममेवाहिकन्यानां 94, 6
 समं विद्याभरानीकैर् 273, 18.
 ससाधसेनाविरतं मया त्वम् 172, 15.
 समानभावैस्त्रिभिरेवमन्ये 144, 9.
 समाहृत्येव तद्भर्तृ- 187, 6.
 समीरवेल्लत्तटहेमवलि- 241, 7.
 समुच्चरन्नूपुरसिञ्चितैः पदैर् 64, 17.
 समुत्कयन्ती कलहंसयुधम् 145, 15.
 समुद्रहन्ती स्रवदञ्जनाश्रु- 172, 1.
 समुन्मिषन्ति भ्रमवारिविन्दवो 67, 5.
 समुपैति सनायतां किमन्यत् 81, 11.
 स मृगव्याविनोदेन 21, 2.
 समेधितभीरभितस्ततोऽर्षितैस् 217, 9.
 समेधितस्याग्जभुवा धरेण 154, 5.
 स मौलिकरत्नानि महोरगाणाम् 154, 7.

- सम्प्रत्यहं पश्यत दिग्बधूनां ५, 11.
 सम्प्रत्यवैमि प्रथिता यदाज्जः 153, 3.
 सम्प्राप पृथिवीपालः 176, 3.
 सम्भवत्यमरात्रौ वा 28, 4.
 सम्भाषणं विदधतीमिव पौरमुक्त- 307, 1
 सम्भ्रमेण गलितं नतभुवः 130, 3.
 सम्मार्जनीभिः परतः क्रियन्ते 6, 17.
 स येन मुक्तो निजनामलाञ्छितः 63, 11.
 सरस्वकाञ्चीवलथैर्विलास- 228, 11.
 स रत्नचूडोऽपि तथा मुद्गुण्ड्या 288, 3.
 सरले झटित्युदितकादर्यदोर्लता- 170, 15.
 सरले सह वारिजभिया 197, 19.
 सरसागसेत्र रमणेन 253, 1.
 सरसि धवलिते ततः समन्ताद् 48, 11.
 सरसीष्वपि नायतोर्मिलेखा- 79, 13.
 सरसी सुप्रहंसेव 102, 8.
 सरसोऽस्य विमुञ्च तीरलेखाम् 88, 7.
 सरस्वतीकल्पलतैककन्दं 2, 11.
 सरागवत्युत्कालिकाभिराकुले 112, 13.
 सरितः भियमोर्ष्येव तस्याः 74, 15.
 सरितमिव वनान्तरे समीरः 54, 1.
 सरित्पयांसीव निशाकरांशु- 231, 11.
 स रेजे मेघनिर्मुक्तः 31, 8.
 सरोजिनीव हंसीभिर् 104, 7.

- सर्वथा ते करिष्यन्ति 100, 12
 सलिलं किरन्तमवलोक्य 246, 19.
 सलिलगतधियास्थ तेन दूरात् 47, 11.
 सलिलाहतिवृटितहार— 249, 9.
 सलीलमुद्गूलकुलाचलेयम् 149, 5
 सलीलमेवं वदति स्मितानने 118, 9.
 स वत्सजाते जनकः कृतात्मा 144, 1.
 सवर्षुर्विलोचनपथं यदावयोर् 158, 7.
 सविलासमुदस्तहस्तमुक्तेर् 73, 5
 सविस्मयं नागपुराङ्गनामिर् 230, 5
 सविस्मयो लोचनमार्गमाप्तया 105, 9
 सवेगवेलानिलवेक्षिताः क्वचित् 219, 5.
 सशङ्क इव भूपालान् 34, 12.
 स शरान् पुण्डरीकेषु 24, 4.
 स शरापातभीतेन 26, 13.
 साक्षिप्यमभ्यागतमङ्गणान्तिके 211, 9.
 सशीकर इवोदस्तो 181, 6
 स सङ्गतं यन्मृगशावचक्षुषः 209, 5.
 स सम्भ्रमोत्तम्भितकर्णतालम् 225, 5.
 स सरस्वतीमुखररत्ननूपुर— 166, 13.
 सह ते नृपती नैव 271, 9.
 सहसा न जगाद लज्जया तु 69, 15
 सहसाऽन्यथा रहसि मन्त्रिबोधितः 164, 11.
 महसा हृदये तस्याः 90, 3
 महर्षेव फणाभृतां प्रविष्टा 76, 3.

- सहसैवानियिः प्रातः 178, 1.
 सहस्ररदमेरिव बालखिल्याः 226, 11.
 सहस्रशः खे चलितानि पद्यन् 226, 7.
 सहामुना किञ्चिदुपान्तवर्तिना 64, 9.
 स हि केनापि कृत्येन 93, 15.
 सहेमशृङ्खलाः श्वानः 23, 3.
 सहेलनभ्युद्धरता धरित्रीं 13, 7.
 संरभ्य राहोरिव चक्रपाणिः 283, 5.
 संसर्गमासाद्य विलासिनीनां 11, 17.
 साकं कपीन्द्रसुतयाञ्चररोधिकम्बु- 307, 13.
 साक्षतं सद्यधि-दूर्वयाञ्चितं 140, 17.
 सा च त्रिजगतां मर्तुर् 271, 4.
 सा च वैःशायितमुवा 96, 3.
 साधिमुकुलितदृशा ददृशे 246, 9.
 सा अचिरांशुतपनीयमेखला 127, 1.
 साटोपमारोपितचापयाष्टिर् 276, 7.
 साऽनुश्वसनस्पृष्ट- 90, 11.
 सा तेन रेजे हारेण 103, 16.
 सा ते सनात्ताद्भुतसाहसस्य 155, 10.
 सा नरेन्द्रतिलकं तमैक्षत 124, 7.
 सानूनि यस्य सेवन्ते 182, 8.
 सान्द्रमधुपरिमलैरुह्ये 254, 1.
 सान्द्रमृगमदमपीरचितं 252, 11.
 सान्द्ररुचियुवजनो मदिरां 257, 1.

सान्द्रस्मरञ्चरपिपासितया तथापि 301, 7.

सान्द्रहेमरजसा महौजसाम् 135, 9.

सान्द्रानुरागपिशुनाः 295, 5.

सान्द्रोन्मीलत्सौरभाण्युद्ग्रहन्त्यो 258, 7.

साऽपदेश्य भुजगेन्द्रकन्यका 124, 1.

सा पाटलाधिभुतचामरमारुतेषद् 301, 1.

सा पुनर्न ह्रलभेत्यसौ शुचा 128, 9

सा पुरातनपथेन पावनी 127, 5.

सा पुरो मम इतेति लज्जया 128, 7.

साम्राज्यभारोद्ग्रहनप्रगल्भो 19, 15

सावशेषजलनीलकोटिमिश्र 138, 9.

सावहित्यमथेत्यं सा 92, 7.

सा सनाथा पुरी तेन 93, 6

साहसेन परितोपितैस्सुरैर् 133, 11.

साहसोदधिविलोडने स्वयं 126, 1.

सा हारहस्ता रुच्ये 102, 7.

सिक्ते तदामवत्तस्याः 102, 14.

सितचक्षुषामसितरत्न- 245, 1.

सितचामरधारणे नियुक्तां 79, 15.

सितप्रखनस्तबकैस्तरुणाम् 231, 1.

सितमणिमयसूचिनिर्मितस्य 38, 7.

सितमभिनयहेमदण्डशोभि-48, 9.

सितात्तापत्रदसुदञ्चला 298, 5.

सितादमहर्ष्यमुत्तुङ्गं 260, 11.

- सिन्धुराज इति व्यक्तं 187, 8.
 सीता यथा दाशरथेस्तलीलम् 155, 21
 सीमान्तिताधरः स्मित्वा 269, 16.
 सीमा सतीतिशब्दस्य 176, 7
 सुकुमारे तवाऽप्यङ्गे 97, 12.
 सुखं सदैवासुरजित् समुद्रे 149, 9.
 सुगन्धिभिः पाटलिपादपेन 236, 9
 सुगन्धिहारादनुलेपनं करे 56, 13.
 सुजनमिव गुणैरुपोढशोभं 50, 1.
 सुजातकाञ्चिपयोधराः स्पृहाम् 217, 17.
 सुदति त्वदपाङ्गपाटले 198, 5.
 सुदृशस्व करातिथिः शरः 192, 3.
 सुदृशः भ्रमसारिपङ्किलात् 205, 15
 सुदृशः स्फुटं नवनखाङ्कम् 218, 17
 सुदृशः स किलान्यतश्शुतं 207, 3.
 सुदृशां निमज्ज्य सुरसिन्धु— 245, 17.
 सुदृशां मदादथ परिसुद् 257, 7.
 सुधानिव्यन्दजटया 92, 8.
 सुधारस इषोर्गीभृत् 102, 15.
 सुधासितं क्षीममियास्तृतं सं 146, 13.
 सुधेकस्तस्व यदाकरस्ते 118, 9.
 सुनिर्जयार्जितमदायुते अन्तर् 164, 7.
 सुन्दरि दितयस्यात्र 100, 5.
 सुधुपः स्मरविलासदेशिकं 132, 5.

- छुर-किञ्जर-सिद्धकन्यकाभिः 76, 13
 छुरतक्लान्तशवरी- 98, 13
 छुरतभ्रान्तशवरी- 25, 14.
 छुरभिकुसुमचुम्बिनाऽव्रतमाम् 41, 3.
 छुरवैरिवीर्यदृढमत्सरं पुरः 165, 5
 छुरांगनाध्यासितरत्नकंधरे 216, 1.
 छुरापगावीचिविपांडुरेष ते 109, 11.
 छुरारि-विद्याधरसुन्दरीणां 286, 1.
 सुवर्णतां वक्त्रमुपैति साधोर 4, 3.
 सुवर्णपुङ्खे लिखितं शिलीमुखे 63, 17.
 सुवृत्तामुद्ग्रहता स्वभावतः 213, 17.
 सुवेल-रत्नाकरयोरुद्गमा 289, 3.
 सेना धनस्याभिमुखं प्रयाति 231, 11.
 सोऽतिमात्रगह्नेऽपि रंहसा 131, 7.
 सोऽथ तेन विलवर्त्मना शनैः 185, 11.
 सोऽथ प्रवृत्ते गन्तुं 267, 1.
 सोऽथमेन पुनरप्यवैप्यता 134, 15
 सोऽपि तं थलितपीथः 26, 1
 सोऽसत् स्मरलीलेन 90, 9
 सोऽथधार्याय तस्यामे 262, 10
 स्तनपत्रलतां तस्याः 95, 1.
 स्तिमितः क्षणमास्त कौमुदी- 192, 7.
 स्तिमितामयगारते गति 106, 18.
 स्तिमितेषायतस्ये सा 96, 7.

- स्तुत्वेत्यवन्तिपतिरिन्दुकलाप्रतंसं 297, 17.
 स्तोतुं कृताञ्जलिपुटः कुटजावदात- 295, 11.
 खैगकरतलनिरस्तमभूत् 250, 3.
 स्थलाराविन्दं सेर्ष्वेव 100, 2
 स्थलीर्व्यधित विन्ध्यस्य 25, 8
 स्थाने तवानुरागो ज्यं 101, 5.
 स्थाने यदाल्हादयसि प्रपन्नं 148, 7.
 स्थापितैर्मणिपीठेषु 184, 1.
 स्थितमत्र वचस्यलङ्घनीये 88, 12.
 स्थितमन्तरमीषु साम्यतम् 204, 3
 स्थितमेतदयोमुखेप्रमीषु 81, 7.
 स्थिते परिष्वज्य सरोजिनीमिमां 60, 9.
 स्थितोऽयमन्तर्नरपत्नवानां 234, 19.
 स्थित्या क्षगमुवाचेदं 180, 14.
 स्थित्याय किञ्चित्तमप्रतिनायम् 142, 9.
 स्थित्या स तत्र पुरतो 267, 12.
 स्थिरपैकतो युवतिमद्गलगीतिमत्र 209, 15.
 स्थिरा भव नृपेण त्वं 101, 13.
 स्थिरीकृताज्ञो मनसाथपि दुर्लभां 57, 13.
 स्थितो भव मितं कालं 189, 9.
 स्थूलनन्दलयनिधेन दधे 215, 3.
 स्थूलाभुधाराघन्तान- 183, 1.
 स्पर्धयेय निचयः पयोमुगां 124, 5.
 स्पर्शतः किल यदम्भनां झटि- 137, 15.

- स्फुटकेलिमृगोपनीतबाण - 81, 1.
 स्फुटविद्रुमराजिनैकतः 198, 3.
 स्फुटेयमस्याः कुक्षते यदङ्गके 110, 3
 स्फुरत्फणच्छत्रमणिप्रतान- 284, 11
 स्फुरदतनुशिलीमुखस्य चापे 45, 9
 स्फुरदद्भुतरूपसम्पर्दं ताम् 76, 9
 स्फुरदधरविकीर्णदन्तकान्ति- 42, 11.
 स्फुरदुदरनिवेशितेन्द्रनीलां 53, 1
 स्फुरत्कान्तिचयव्याजाद् 91, 7
 स्फुरन्नक्षत्रशबले 34, 6.
 स्मरकेलिकलारसज्ञताम् 205, 19
 स्मरव्यस्मान् सखीस्वैर- 261, 16
 स्मरमूर्धबिलोचनार्चिपीव 75, 11.
 स्मरलक्ष्मि विहायसाधुना 195, 10.
 स्मरवरकरिहस्तशीकराणां 41, 7.
 स्मराम्रिकणमेगाक्ष्यास् 90, 7
 स्मरानिलपरामर्शाद् 264, 8
 स्मरेण मर्मणि क्वापि 96, 9
 स्मरैकदूती सहकारशाखिनो 114, 13
 स्मितच्छटेव निर्याति 99, 6
 स्मितज्योत्स्नादरिद्रेण 185, 15
 स्मितमेतदलोलाक्षि 98, 7
 स्मितं सरस्वतीरत्न- 31, 2
 स्मित्वा यशोभटकरोर्षितचापयटिर् 290, 7.

- स्मिन्वा वयुमतीनायस् 261, 14
 स्मितैकया स विलसन्मकरावचूल- 293, 1.
 स्रगसाविति यत्कणामु धत्ते 75, 15
 सस्तकनकयन्तयाः शुद्धाः 249, 19
 स्वजीवितान्याजिमुखे विहातुम् 284, 1.
 स्वनामधेयविद्वस्य 26, 10
 स्वपिति प्रणयार्द्रयोरिद 204, 7
 स्वपुरोपयने समुत्सुकः 192, 13
 स्वशान्तरक्षणयजल्पितमात्मभर्तुर् 207, 9
 स्वराग इय स प्राप 27, 6.
 स्वयमित्य नलिनीयनमसूतेः 39, 1.
 स्वराज्यमध्याह्नमन्दहापो 16, 9
 स्वर्णामने स्वयमयाष्टफगातपत्र- 299, 11
 स्वयत्रसौन्दर्यविलोकनेषु 8, 19.
 स्वर्णीयपयस्सुन्दरेण 151, 7.
 स्वशरस्सुरिते मनोभुवा 199, 5
 स्वानित्यविज्ञानपरमकर्म- 12, 15
 स्वसूक्तीनयांस्यपरेण भाषा 20, 1.
 स्वस्ति स्थितस्य स्व मिन्धु- 262, 11.
 स्व रूपमाप्स्यति तत्रैव समादिदेश 307, 3
 स्वां रानि नदि रुद्राधिदत्तुने 129, 9
 स्वानुनिर्माणमोर्निर्भित्त 127, 7
 स्वैरभियात्रराग म 31, 13.
 स्वैरभियदुष्पन्न स्वोत्ते 231, 11.
 स्वैरवगार कतिरुन्त्रस्य 19 1

ह.

- हठेन नेतुं वशतामिवात्मनो 59, 1. .
 हतावशेषाणि पुरोऽस्य चेलुर् 284, 17.
 हन्तैव पन्नगपतेरतुलप्रतिज्ञा- 294, 13.
 हनूमतेव यशसा 184, 10.
 हरन्ति पुष्पाणि महीरुहाणां 233, 5.
 हरयः शेरते यस्य 182, 3.
 हरहसितसितं दिवापि कान्ति- 40, 7.
 हरिणमिथुनमुक्तान्योन्यकण्डूयनं तत् 224, 1.
 हरिणाङ्गसुन्दरमनेक- 252, 5
 हरिणीदृशो इतपुरन्धि- 246, 15
 हरेस्त्वमंशोऽत्र कृतावतारस् 155, 7.
 हर्षाश्रुलवकीर्णेन 102, 1.
 हारमवहदपरा न परं 252, 7.
 हारवलयमरविन्ददृशाम् 247, 5.
 हारवर्ती दधहोलां 268, 14.
 हाराः पतत्साञ्जनवाप्पपङ्क- 13, 13.
 हारीतशङ्कां कलहंसशावा 8; 15.
 हारेणाऽऽमलकस्थूल- 21, 5
 हिमच्छटाहारिभिरंशुजालैः 5, 11
 हिमत्वियः प्रत्युपकारगोचरो 222, 1.
 हिमाचलेन्द्रशिखरे 268, 10.
 हिरण्मयी पार्थिववाणपङ्क्तिर् 287, 3.
 हणावरोधवैधव्य- 186, 2.

BOMBAY SANSKRIT SERIES.

Edited under the superintendence of Dr P Peterson and Dr R G

Bhandarkar

	R	a	P
No. I.—Pañchatantra, Books IV. and V. Edited, with Notes, by Dr. G Bühler	0	4	0
No. II.—Nāgajubhatta's Paribhāshendusekhara. Edited and explained by Dr. F Kielhorn The Sanskrit Text and various Readings, Part I	0	8	0
No III.—Pañchatantra, Books II and III Edited, with Notes, by Dr G. Bühler	0	4	0
No IV.—Pañchatantra, Book I. Edited, with Notes, by Dr F Kielhorn. (In the press)			
No V.—The Raghuramā of Kālidāsa, with the Commentary of Mallinātha Edited, with Notes, by S P. Pandit, M.A. Part I, Cantos I.—VI (In the press)			
No. VI.—Mālavikāgnimitra a Sanskrit Play by Kālidāsa Edited, with Notes, by Shankar P. Pandit, M.A.	2	2	0
No VII.—Nāgajubhatta's Paribhāshendusekhara Edited and explained by Dr. F. Kielhorn. Part II. (Translation and Notes), Paribhāshās I—XXXVII.	0	8	0
No VIII.—The Raghuramā of Kālidāsa, with the Commentary of Mallinātha. Edited, with Notes, by S P Pandit, M.A. Part II., Cantos VII.—XIII.	0	12	0
No IX.—Nāgajubhatta's Paribhāshendusekhara. Edited and explained by Dr. F Kielhorn. Part II (Translation and Notes), Paribhāshās XXXVIII—LXIX.	0	8	0
No. X.—The Daśakumāracharita, of Dandin, Part I. Edited, with Critical and Explanatory Notes, by Dr G Bühler	0	8	0
No XI.—The Nītiśataka and Vairāgyasataka of Bhartrihari, with extracts from two Sanskrit Commentaries Edited, with Notes, by Kāshināth Trimbak Telang, M.A. (Copies not available)			
No. XII.—Nāgajubhatta's Paribhāshendusekhara. Edited and explained by Dr. F Kielhorn Part II (Translation and Notes), Paribhāshās LXX.—CXXII.	0	8	0
No XIII.—The Raghuramā of Kālidāsa, with the Commentary of Mallinātha. Edited, with Notes, by S P. Pandit, M.A. Part III., Cantos XIV.—XIX.	0	8	0

No XIV.—Vikramāñkadeva—Charita	Life of king Vikramāditya Tribhuvanamalla of Kalyāna, composed by his Vidvāpata Bilhana Edited, with an Introduction, by Dr. G Bühler (Copies not available.)			
No XV.—Mālatī Mādhava	a Drama by Bhavabhūti Edited with Critical and Explanatory Notes, by Dr. R. G. Bhandarkar, M.A. (Second Edition in the Press)			
No. XVI.—Vikramorvaśī	a Drama by Kālidāsa. Edited, with Notes, by Shankar P. Pandit, M.A. (Under revision.)			
No XVII.—Hemachandra's Desināmamālā	Edited, with Critical Notes, a Glossary and a Historical Introduction, by Professor R. Pischel and Dr. G Bühler, Part I. Text and Critical Notes by Professor Pischel	1	0	0
No. XVIII.—Vyākaraṇa Mahābhāṣya	of Patañjali Edited by Dr. F. Kielhorn. Vol. I complete Parts I, II. and III. ..	9	0	0
No. XIX.	Das̄to das̄to by das̄to, Vol. I. Part II.	1	0	0
No XX.	Das̄to das̄to by das̄to, Vol. I. Part III	1	0	0
No. XXI.	Das̄to das̄to by das̄to Vol II. Part I.	1	0	0
No XXII	Das̄to das̄to by das̄to Vol II Part II.	1	0	0
No XXIII	Vāsis̄thadharmas̄āstram. Edited, with Notes, by Dr. A. A. Führer ..	0	8	0
No. XXIV.—Kādambarī	by Bāna and his son, Vol. I. Sanskrit Text, complete, Edited by Dr P Peterson. (Copies not available.)			
Do	Vol. II. Introduction and Notes, by do. ..	2	0	0
No. XXV.—Kīrti Kaumudī	Edited, with Notes, by Prof. A. V. Kathavatī. (Copies not available.)			
No XXVI.—Vyākaraṇa-Mahābhāṣya	of Patañjali Edited by Dr. F. Kielhorn. Vol. II Part III ..	1	0	0
No. XXVII.—Mudrārākṣhasa,	by Vasūdhadatta, with the Commentary of Dhvajjharāja, Edited, with Notes by K. T. Telang (Copies not available)			
No XXVIII.—Vyākaraṇa-Mahābhāṣya	of Patañjali Edited by Dr. F. Kielhorn. Vol III Part I ..	1	0	0
No XXIX.—Do do of do by do	Vol. III. Part II	1	0	0
No XXX.—Do do of do by do	Vol. III Part III	1	0	0
No XXXI.—Subhāṣitāvalī	of Vallabha Deva. Edited by Dr. P. Peterson and Pandit Durgāprasad ..	2	8	0
No. XXXII.—Tarka Nāmamālā	of Lougākṣha Bhāṣkar Edited by Professor M. N. Divedi ..	0	12	0
No XXXIII.—Hitopaleśa	of Nārāyaṇ Edited by Dr. P Peterson	0	14	0
No XXXIV.—The Gṛas̄trāvalī,	by Vājpati Edited by Shankar P. Pandit ..	3	0	0

- No XXXV —Mahataravara Upanishad Edited by Colonel G A Jacob I 4 1
 No XXXVI —Unrevealed Secrets of Hindus from the Past Edited by Dr P Peterson 0 7 0
 No XXXVII —Sarvagadipradipika Edited by Dr P Peterson Vol I 4 0 0
 No XXXVIII —Vaishakarmvas diti Edited by Col. G A Jacob 3 0 0
 No XXXIX —A Concordance to the principal Upanishads and Bhagavad-gita by the same author 2 0 0
 No XL —Eleven Atharvaveda Upanishads, with Diagrams by the same author 8 0 0
 No XLI —Handbook to the Study of the Rigveda, by Dr P Peterson Part I 2 8 0
 No XLII —The Dakṣamarācāra of Daśarṇa Part II (complete) by Dr Bühler's Edition Edited with Critical and Explanatory Notes by Dr P Peterson 3 0 0
 No XLIII —Handbook to the Study of the Rigveda, by Dr P Peterson Part II comprising the Seventh Mantra with the Commentary of Sarana 0 8 0
 No XLIV —Aphorisms of the Sacred Law of the Hindus an Index of the Śūtras and the various Leadings of the Bṛhaspathi Dharmasūtra by Dr G Bühler Part I 5 0 0
 No XLV —Rajatarangini Edited by Pand Durgaprasad Part I containing the first 7 (even) Taraṅgas 2 12 0
 No XLVI —Patanjali Yogasāstra Edited with the Scholium of Vyasa and the Commentary of Vacaspati, by Mahamahapatrasvaraj Shastri Bhatnagar 3 0 0
 No XLVII —Parasara Dharmasāstra with the Commentary of Sarana Mahasacharya Vol I Part I Edited by Pandit Vaman Shastri Jaisankar 4 4 0
 No XLVIII —Dharmasāstra Vol I Part II Edited by Mahamahapatrasvaraj Shastri Bhatnagar 4 0 0
 No XLIX —Narada Smṛiti Edited by Mahamahapatrasvaraj Shastri Bhatnagar 12 0 0
 No L —Matsyendra Smṛiti Part II Edited by Dr G Bühler 1 6 0
 No LI —Rajatarangini Part I Edited by Pand Durgaprasad Vol II Taraṅgas VIII - 0 0 0
 No LII —Matsyendra Smṛiti Part I Edited with two commentaries and introduction by Mr N E Goode - 8 0